

247

54

[Faint handwritten text, possibly "F. 100", obscured by a white patch]

El autor es Cristobal Garcia Guillen
de Par-Colegial de Santa Cruz.

G. Rivera

~~371~~ 148.

234

17.

~~17.~~

UVA.BHSC

UVA. BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

[Faint, illegible handwriting]

Intarare anel pomeno este ludo
narcotice est mado de mado
de la qual mado pomeno ludo
pomeno pomeno pomeno pomeno
est mado / anel pomeno mado
ludo pomeno pomeno pomeno pomeno

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Printarise en el principio deste libro
una fuente en medio de un Jardin
de la qual nazcan quatro Rios a
quatro partes diferentes. y la letra
en bino) ad irrigandam univer
sam superficiem terra. genus. 2.)

Ad Lectorem auctor ~ 247^{fo.}

Scribis doctus nova et uetera de the-
 sauris suis proferenda relinqueris, ego
 Stultus (Cuiusnam propter Christum)
 de thesauris. Dni Thoma uetera de
 nouo euidenda curavi; hoc unum ne-
 cessarium existimans, ne more mar-
 thae turbarer erga plurima, quia e-
 gregus cumulare libris preclara su-
 pelex, sed satis est istum sepe reuolue-
 re librum. neque enim quod (ut dixit
 Seneca) sed quales habeas oportet. ete-
 rim si dicta perideres, nihil ex dictis
 a dno Thoma nondictum inuenies
 duabus ^{ad minus} fere partibus pretermis-
 sis. ^{hoc} prius iam olim a doctissimis concupi-
 tum, neque (quod sciam) hucusquam
 lucem editum. Accipe igitur liben-
 ter oblatum, et fruiere in domino, que
 pro me exorare uelis. Vale

an mentem ip-
 sius in omnibus
 assecutus fuerim
 nescio certo tamen
 scio

211/100

[Faint, mostly illegible handwritten text in a cursive script, possibly a list or account.]

[A decorative flourish or initial in the left margin.]

[A decorative flourish or initial in the left margin.]

[A small block of handwritten text in the left margin.]

~//~ Oratio ad. Divum Thomam ~//~

Summam summe tua summa, isthanc sumere Thoma
fiat ut in summo, sumula summa precor.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

A.
1

Totius Dnythomae summae compendio

sa sumula incipit feliciter

Et i. de ipsa sacra doct^a disputatio texenda e^t q^{uod} que
 runtur decem / 1. Vm sit scia? 2. Vm sit una / 3. sit ne specu
 lativa? 4. sit iⁿ postius Vm sit necessaria. 5. de comparat^e eius
 ad alias scias. 6. Vm sit sapia. 7. de eius obio. 8. Vm sit argu
 mentatiua. 9. Vm debeat uti metaphoricis locutionib⁹. 10. Vm
 sit simplares sensus exponenda. Sa -

1.
 Quaesio
 prima de
 ipsa sacra
 doctrina in
 decem arti
 culis diui

Ar. primus Vm sacra doct^a sit nec

videtur q^{uod} no. i. ecclesi. 3. dit^r altiora teneq^{ue} scieris. q^{uod} no. i.
 2. scia non pot. esse nisi de ente. de quo sufficienter tractat
 in physicis disciplinis. q^{uod} / Sed contra est. 11. ad timot. 14
 ois doct^a diuinitus inspirata utilis e^t etc.

Respondendum q^{uod} cum homo ordinet^r ad deum sicut ad quendam
 finem incomprehensibilem rationib⁹ necessum e^t hominem ut
~~ipsum cognoscat~~ doct^a reuelata adiuuari ut hunc finem cognoscat
 imo et ad ea quae ratione naly⁹ inuestigari de deo possunt indiget
 homo huiusmodi scia. q^{uod} cognitio bonum a paucis, post multus
 tempus, et cum multorum errorum admixtione comparat^r

Ad. 1. Vm q^{uod} q^{uod} nos sunt noⁿ debeamus inuestigare
 ratione naly⁹ possumus tri reuelata p^{ro}fidem suscipere, multa n.
 s^{ed} sensum hominis ostenta sunt tibi. 2. ad timot. 3.

Ad. 2. Vm q^{uod} diuersa ratio cognoscibiles formales diuersifi
 cat scias. v. sacra t^{he}ol^{og}ia q^{uod} differt ab ea t^{he}ol^{og}ia quae pars
 p^{ar}tis. Ar. 2. Vm sacra doct^a sit scia

videt^r q^{uod} no. i. q^{uod} scia procedit ex p^{ri}is notis p^{ri}is. quales no
 sunt art^{is} fidei, aq^{uod} t^{he}ol^{og}ia / 2. q^{uod} tractat de gestis abrahe
 et alijs multis singularib⁹ / Sed 3. est Aug. 14 detrim^{it}
 huic sac^{ra} tribuit etc. Notandum q^{uod} sciarum e^t duplex genus

quodam enim procedunt ex p^{ri}is notis lumine naly⁹ inelly⁹ / alie
 ex p^{ri}is notis lumine superioris scis⁹ ut t^{he}ol^{og}ia respectu
 scis⁹ dei et beatorum v^{er}o pat^ris ad iⁿ. Ad. 2. Vm q^{uod} de
 sin

Sicut per se patet ex
 notis fidei p^{er} geometrijs

Singularibus non tractatur principaliter sed ad exemplum minus
et auctoritate uirorum per quos ad nos sacra doct^a reuelata uenit

Articulus 3. Vm sit una scia?

et videtur q. no. i. q. tractat de deo et creat^{is} quos no sunt unig^{is}
2. q. agit de angelis, rebus corporeis, et alijs humanis quos no
sunt unius g^{is} subiecti et ex conti nec unius s^{is}. Sed 3.
sapi^a 10. dedit illi sciam sanctor^{um}. Respondendum q. unitas
p^{is} et habitus sumenda e^t ex r^{is}one formali s^{is} omnia uero
que tractant in sacra doctrina conueniunt in unam r^{is}one reuelabil^{is}

Ad 1. d^{is} q. sacra doct^a agit de creaturis tmq. sunt ad deum

Ad 2. q. p^{is} uel habitus superior pot esse unus de multis que
diuersificant p^{is} aut habitus inferiores ut sensus cois unus
de omnib^{us} sensibilib^{us}, max^{is} q. t^{is} e^t participatio s^{is} dei que
est una omniu^{us}. Art. 4. Vm sit scia practica?

et videtur q. sic q. ordinatur ad opus x illud iacob. i. est te factores
verbi. 2. sacra doct^a diuidit per legem veterem et nouam que ad
praxim spectant q. Sed 3. q. practica e^t de rebus operabilib^{us} an
bis sacra autem doct^a p^{is} e^t de deo operante nos. D^{is} quod
sacra doct^a una cum sit se extendit ad ea que pertinent ad diuersas scias
physicas v^{is} sub se speculatiuam et practicam comprehendit, sicut
deus eadem scia se et creaturas cognosuit. est tri sacra doct^a
magis speculatiua q. practica. et per hoc pat solo ad argum^{is}.

Art. 5. Vm sit dignior alijs scijs.

et videtur q. no q. scia aliar^{um} sunt certiora q. et ipsa digniores.
2. inferioris scis est accipere a superiori. at sacri scriptores ut
tradit Hieroni. multa acceperunt a philosophis. Sed 3. p^{is} b.
q. uocat ancillas ad arcem. D^{is} q. cum haec scia partim vel qua
tum ad aliquid sit practica quantum ad aliquid speculatiua excedit
speculatiuas et quantum ad certitudinem quam no habet ex n^{is} lum
ne intellectu sed ex lumine diu^{is} scis indefectib^{is}, et quantum ad m^{is}
de qua tractat^{is} transcendentib^{us} r^{is}onem humanam. Practicas
uero excedit q. finis eius ut practica est, est beatitudo eterna que
ad nullum ulterio^{re} ordinat^{is} fine^{is} imo omnes ad hunc, in quo ex
cellentia s^{is} practicae considerat. Ad. i. d^{is} q. mini
mo

ma cognitio altissimorum desiderabilior est maxima minimorum
 dicitur autem sacra est decretissimis in se. sed non sic respectu oculi noc
 tuum, nisi sibi intellectus. Ad 2. dicitur quod haec non accipit ab alijs scijs
 prout sed a diuina reuelat, utitur autem eis ad maiorem mani
 festationem ut anullis, et hoc non est defectum suum, sed nunc
 qui per sensibilia ad spiritualia de quibus tractat manuducimur
Art. 6. Vm sit sapia?

et videtur quod non. i. quod supponit sua prout aliunde. sapie autem ordi
 nare conit non ordinari. i. meta. 2. ad sapiam pertinet probare
 prout aliarum sciarum quod haec non facit. 3. sapia est donum sicut quod dicitur
 per infusionem, haec per acquisitionem. Sed dicitur deuter. 4. haec est
 sapia. Dicitur quod haec doctrina est maxime sapia inter sapias humanas
 quod cum sapientis sit ordinare et iudicare per altiore causam quae
 considerat altissimam omnium rerum causam. sed deum maxime
 est sapia non solum in aliquo genere sed simpliciter est enim diuina
 cognitio non solum eorum quae per creaturas inuestigari queunt sed
 eorum et quae sibi soli deo descripto nota sunt. Ad argum. i. dicitur
 quod non supponit prout ab aliqua scia humana sed a diuina quae est summa sapia
 Ad 2. dicitur quod aliarum sciarum prout aut sunt praesentia aut probantur in
 aliqua alia scia. haec autem dicitur non habet probare prout aliarum quae per re
 uelat sed iudicat de eis, et sic quae aduersantur huic damnantur ut
 falsa. 2. corint. 10. Ad 3. dicitur quod est duplex modus iudicandi. sed
 per inclinationem quod pertinet ad sapiam infusam, et per cognitionem
 quod pertinet ad acquisitionem, haec eius prout habeantur per reuelationem.

Art. 7. Vm deus sit huius scia subiectus?

videtur quod non quod deo quid dicere est impossibile ut dicit damasc. quod supponit
 deus sicut. 2. de pluribus alijs a deo determinat in hac scia. ginitu
 sed dicitur est, quod theologia sermo est de deo. Dicitur quod sicut se habet obiectum
 ad prout vel habitum ita subiectum ad sciam. Omnia autem quae tra
 ctantur in hac scia considerantur sub ratione dei, vel quod sunt ipsa, a se
 vel ad ipsum, et patet quod principia huius sciae sunt articuli fidei, prout
 autem et scis idem est subiectum. Alij uero aliter subiectum assigna
 runt, ad res quae tractantur non ad rationem sub qua attendentes
 sed sicut res. i. signa. i. quae representationis sunt quae tractantur. omnia in se
 ordinem ad deum.

Ad. 1. argum. dicitur q. l3. de deo non sciamus quid est utimur tñ ei
effectu, vel nã vel grã ad ea que de ipso tractant, accipiunt enim et
alijs scia effectum loco diffinitionis cause / Ad. 2. q. omnia de quibus
tractat tñ dicitur aequali ordinant et comprehendunt sub deo

Art. 3. Vm hæc dicitur sit argumentativa?

videt. q. nã. nam ut ait Amb. tolle arg ubi fides quærit. hæc autem seu
p̄ta sunt ut credamus. Iva. 20. / 2. q. aut argumentat ab aut
et hoc nõ congruit eius dignitati q. huiusm arg sũt infirmas in Boec
aut a rãone. et hoc non congruit eius fini ubi enim adest rão nõ est
meritum fides. sed d. est. ad bi. i. de ep̄o potente d. dicentes arguere
Dicendum q. si ut alij scis nõ argumentant ad p̄banda sua p̄ia neq
hac ad p̄bandos art fidei. sed ex p̄ijs alia deducit. ut de resurreet. i. cor
15. in p̄sbyteris autz scis inferiores nec p̄banda sua p̄ia nec arguunt
d. negantes ea. sed hoc relinquunt superiori scis / s. l3. metaph q. 2.
arguit d. negantem sua p̄ia si aduersarij us aliquid admittit tñ
minus eum disputare non possit s. luit argum d. se facta et eodem
mõ se habet nã tñ sola eum nõ habeat superiorem. manifestu
enim e p̄bationes que fiunt contra fidem nõ esse demonstratioes
sed solubilia argum. / Ad. 1. argum dictum e q. hæc scia nõ
ex rãone humana ad p̄banda que fidei sunt. sed ex aut ad alia p̄cedu
Ad. 2. dicit q. arguere ex aut eorum q. reuelatio facta e est maxime
p̄prium huic scis. rão autem nã deservit fidei grã n. p̄ficiet nã
et aut p̄iorum deserviunt etz ei ut extranez. aut s. ut p̄prie
et necess. sacrorum doctorum ut proprijs probabiles tñ. vide Aug.
in ep̄st ad Hieronimus. non enim inquit quod, alij a sacrorum
et canonicorum librorum autoribz dixerint ego credam. est ali
qua illis reuelatio facta sit

Art. 9. Vm s. debeat uti metaphoris?

et videt q. noni. q. hoc p̄prium e postice que interdicit infirmas
2. hæc dicitur ordinat ad elucidandam uerit que potius p̄ metaph
occultat. q. / P̄t dato q. utat metaph deberet tñ uti trans
sumendo nobiliores ex creaturis ad deum et nõ ignobiliores ut s.
p̄t facit s. sed d. est d. seq. 12 ego uisionem multiplicavi
eis et 6
Di

Dicendum q. cum deus omnibus provideat in quod competit eorum
 naturis contentis s. utitur metaphoricis ut per sensibilia ad spua
 lia manuducamur. ut dion. e. primo c. 1. Hierarch. 2. corint. 1. 1.
 s. que ceteris sapientibus et rudibus proponitur. Ad. 1. d. m. q. possis
 utitur metaph. ob represent. que delectabilis e. sed s. ob uplit. et necess.
 ut dictum e. Ad. 2. d. m. q. radius diu. reuelationis non destruit
 per similitudines nec permittit homines in ipsisistere sed ad deus
 tendere, et que in ueno loco s. sub metaph. in alio expressis tradunt
 quod facit ad exercitium studioforu. no. enim est dandum caribus
 sandum math. 7. Ad. 3. d. m. cum dion. c. 2. cel. Hier. q. ma
 gis comit q. subtilit. reru. uulgarum figure assignent. i. ad libe
 randum humanum intellum ab errore ^{ut s. e. d. d. no. dici s. p. que}
 tate. 2. q. comior est cognitioni quam hic de deo habemus de
 quo quid notit potius q. quid sit cognosimus. 3. q. per huiusm
 diuina magis occultantur indignis

11. Ar. 10. Vm s. sub una tra habeat pluresse
 et videt q. no. q. multiplicitas sensus parit confus. et decept. et
 arguendi firmitatem ^{tollit} quod alienum e. a s. 2. Aug. in lib.
 de utilitate cred. uidetur a coi. s. ma. dissentire in assignandis s. sen. + numerationem -
 sub. q. nullus assignandi modus e. comiens, 3. vltra cetera assign
 natos e. parabolicus. q. sed 2. est gregor. lib. 15. mor. dit. enim
 de s. q. dum narrat gestum prodit mist. Dm q. autor s. est
 deus in cuius pot. est non tm. voces sed res et ad fig. andum instituere
 v. hoc est proprium huic s. ut in ea res etiam alias res figent. ille q.
 sensus quouoces figant historicus est uel literalis, ille u. quo res sig
 nificant est spualis qui super spualem fundat. et illum supponit
 Sensus aut. spualis trifariam diuiditur. nam et lex uetus figebat
 nouam in q. sumitur sensus allegoricus, et lex noua et que ce. X
 facta sunt sicut figura glorie in quod sumitur sensus anagogicus
 prout uero ea que in X sunt facta denotant que nos facere debemus
 sumitur sensus moralis, qui sensus tralis e. quem autor intendit
 et deus qui autor e. s. omnia simul comprehendit suo intellectu
 possunt esse plures sensus trales sub una tra ut dit Aug. 12
 conf.

historicus literalis
 allegoricus
 moralis et
 anagogicus -
 numerationem -
 historicus
 et huiusmodi
 analogicus et
 alegoricum

Ad. 1. argum. dicitur, non sequuntur illa inconuenientia, quia multiplici-
 titas sensuum non sumit ex sola uoce, sed ex eo, quod res significat alias signat.
 neque ulla confusio sequitur quomodo sensus, super unum & huiusmodi fundantur
 ex quo uno potest sumi efficax argum. ut dicit Aug. neque aliquid fidei nec
 continet sub spirituali sensu, quod sub literalis alibi non tradat.
 manifeste / Ad. 2. dicitur, quod hyst., etimologia, et analogia per
 literalis sensu sumit ab Aug. nomine uero allegoriae ceteros spirituales
 sensus comprehendit. Ad. 3. dicitur, quod sensus parabolice sub literalis
 comprehenditur aliquid enim significat per uocem proprie, et aliquid
 figurate. V. est versus.

littera gesta docet, quid credas allegoria
 moralis quid agas, quo tendas anagogia

Quaestio. 2. De deo. An Deus sit. in 3. ar. dicitur

Tres continent articulos quod hinc in. 1. quod dicitur An Deus esse
 sic persensibile? 2. An sit demonstrabile? 3. An deus sit?

Ar. 1. Vni Deum esse sic persensibile?

et dicitur quod sic quod dicit Damas in principio sui lib. omnibus cognitio ex
 istendi deum natura est inserta. 2. sic, ea dicuntur persensibile quae
 statim cognitibus terminis cognoscuntur, cognitibus autem significato
 huius termini Deus, statim intelligitur quod sit. 3. quod queri
 esse est persensibile quod quod negat ueritatem esse concedit ue-
 ritatem esse, deus autem ueritas est. 4. sed dicitur quod nullus
 potest cogitare contrarium eius, quod est persensibile, et dixit in-
 sapiens in corde suo non est deus. Vni quod quidam philosophi sunt per-
 sensibile quando huiusmodi predicatum includitur in ratione subiecti
 aliter sunt persensibile in se et quoad nos, et de persensibile in. 1.
 in est hoc deus est, cum quid sit deo ignoremus. imo quidam
 philosophi ut inquit Boet sunt persensibile sapientibus tamen ut hinc spua-
 lia in ratione sunt. V. hoc deus est, quoad nos indiget demons-
 trari persensibile nobis et minus nota nat. Ad. 1. argum.
 dicitur quod dictum Damas est intelligendum iniquandam rationem commu-
 nes

nem. ut scilicet deus est hominis beatitudo quam noster desiderat et ex
 conti noster cognoscit sed hoc non est simpliciter cognoscere deum, sicut
 nec cognoscere ueritatem est cognoscere Petrus / Ad. 2. dicitur
 non omnes audito sed deus apprehendunt id quo maius esse non potest
 cum quidam deum putauerint esse corpus / vel si apprehendunt non
 statim putantes esse in rerum natura. sed uel in imaginatione
 Ad. 3. dicitur. ueritatem in se esse esse persensibilem. sed non esse pri-
 mam ueritatem quo ad nos.

Ar. 2. Vm deus esse sit demonstrabile?
 et ut quod non quod est de fide. et ex conti non demonstrabile cum sit non
 apparet. 2o quod medium demonstrat quod quid est quod de
 deo ignoramus / 3o quod si posset demonstrari esset per effectus. per
 quos non potest cum finiti ad infinitum nulla sit proportio. sed 3o
 est ad Rom. i. inuisibilia dei per que facta sunt etc. Dicitur quod
 duplex est demonstratio per quod, et quod tunc a posteriori et hoc
 2o modo per effectus nobis notiores demonstratur deum esse existente
 enim effectus debet per effectus causa. / Ad. i. dicitur quod illa de quibus
 loquitur Paul. non sunt ars fidei sed perambula ad fidem. et sic ista
 deus est. nec in comit illud quod est demonstrabile ab aliquo acci-
 pi ut incredibile si demonstrat non capiat / Ad. 2. dicitur quod ut in
 effectus loca diffusi cause / aut sigcato huius nominis Deus, quoniam
 mina imponit deo ab effectibus / Ad. 3. dicitur quod per effectus per
 fecte non possimus esse dei intelligere. possumus tamen demonstrare ipsu
 esse.

Ar. 3. Vm deus sit? et videtur quod non quod si unum contrarium est infinitum eius contra-
 rium simul esse non potest. quod licet deus sumum scilicet bonum, nullum
 esset in mundo malum / 2o ad naturalia producenda sufficit natura
 ad libera uoluntas quod deus superfluit / sed dicitur exod. 3. ego sum
 qui sum / Dicitur quod deum esse ex quinque probatur. i. ex motu
 quod quod mouet ab alio. scilicet deo mouetur / 2o ex ratione cau-
 se efficientis que potest debet una prima que omnibus uisat utem
 coforiat

et tri ut pat seipsam causare nō possit. s. d. Deus. / 3° ex
 ex possibili et necess dandum enim ē aliquod nec^m quod causam
 sua necessit^{is} ab alio nō hēat ne detur, aut omnia possibilis (et
 p^rcoris nihil a quo sint p^rducta) aut p^rcessus in inf. in necess^{is}
 4° rāo sumitur ex gradib^{us} et perfectiōib^{us} eor^{um} in quib^{us} quidam
 sunt magis quidam minus nobiles et boni, q^o ex accessu ad
 aliquod maxime tale quod sit eorum causa putā deus / 5°
 via sumit^r ex eo q^o res nles carentes rāone et sensu agunt p^r
 ter finem ut pat. qz semper aut frequentius eodem mō agantur
 q^o dirigunt^r ab aliquo i cognoscente finē puta deo, ut pat de sa
 gitariis mittente sagita. Ad. 1. arg. dmi q^o deus permittit
 mala / que suadomitas ē ut bona ex eis eluciat / Ad. 2. dmi q^o oīa
 ntia debent reduci in aliquam cām supremāntes, et simitr omnia
 que fiunt ag^o in cām liberā immutabiles oē enim mobile ad im
 mobile reducitur.

Questio. 3. de simplicitate Dei. in. 3. ar di

Cognito de aliquo ansit. restat inquirendum quom sit ut sciam^u
 quid sit. sed cum de deo scire nō possimus quid sit nec sciamus quo
 m sit. et ita inuestigauimus quom nō sit.

- In hac q^o q^o queruntur. 1. 1. vni deus sit corpus quaticomposi
 t^{is} hēns ex partibus quantitatiuis. 2. vni sit in eo compositio
 mē^{is} 3. vni sit in eo compositio quiditatis simp^{lis} uel nē et subst
 4. vni sit in eo compositio que est ex ess^{et} et esse. 5. vni sit in eo
 compositio generis et dēie. 6. vni sit in eo comp^o subst et acciden
 tis / 7. vni sit quocunq^o m compositus vel totaliter simplex
 8. vni ueniat in compositionem cum alijs.

Ar. 1. Vni deus sit corpus?

et Videt q^o sic qz Job. 2. dicit profundior inferno et longior
 terra^{q^o} que comunt corpori hēnti tūnam dimēsiōnem. 2°
 oē figuratum ē corpus, sed deus genes. 1. dicit faciamus hūm
 nem ad imaginē et sim. nā. q^o / 3° 45. tribuit des membra
 corporea

^ Satiox mari
 (obēns incomposhen
 sibilitatem, et qz
 nil latet ipsum)

rea ut brachium et dexteram, q^o / 4° s^o. tribuit des situm
 dit enim q^o sedet et stat q^o / 5°. deus designat^{in s^o} ut terminus loca
 cis accessus et recessus peccatoru ad ipsu q^o est corpus / sed
 Joa. 4 sp^us est deus. / Im q^o deus no est corpus quod tripliciter
 ostendi pot. 1° q^o nullum corpus mouet no motum, ut diximus
 de des / 2° q^o corpus e continuum et sic poa diuisibile, des aut
 ee in poa repugnat / 3° q^o corpus no pot esse nobilius in entib⁹, q^o
 aut no uiuit et sic excedit a uiuente, aut uiuit et cum non ui
 uat in quantum corpus exceditur ab eo per quod uiuit. / Ad
 1° arg. dm q^o, cum s^o tribuit des trinam dimensionem sublimi
 tudine quant^{is} corporee quant^{is} eius uirtualem insinuat, ut et
 dit D. Dion. q. c. de diuinis no. / Ad. 2. dm q^o, homo est ad ima
 ginem ett^o. s^o intellectum et ratione, v^o subditur in dicto loco genes
 ut pressit piscibus maris ett^o / Ad. 3. dm q^o, membra corp^{is} attribuit
 des in quada similitudine suor^u actuum, ut oculus ad uidentu
 ett^o. no corporali, sed sp^uali. / Ad. 4. dico, deum dici sedere ppter
 suam immobilit^{em} et stare s^o suam fortitudines / Ad. 5. dm q^o ad de
 no accedimus neq^{ue} recedimus passib⁹ corp^{is} sed affectib⁹ mentis ~

~ 1. Ar. 2. Vm in deo sit comp^o ma^{te} et forme?
 et videt q^o sic q^o s^o. tribuit ei aiam ut patet ad hebreos. 2.
 2° ira, gaudium et s^oi sunt pass^{is} comuni^{ti}, quz tri dicunt de des
 3° deus e indiuiduum, at mat^{er} est prius indiuiduationis, q^o
 sed 1° est q^o deus no est corpus / Im q^o e impo^{ss}ibile deum esse
 compositum ex mat^{er} et forma. 1° q^o mat^{er} est in poa / 2° q^o de com
 positum ex mat^{er} et forma e perfectum et bonum p suam formam, et
 ex conti per participationem s^oiq^{ue} mat^{er} participat formam / 3°
 q^o deus perse ipsum est forma et agens, q^o no per forma aut ex foa
 Ad. 1. arg^o dm q^o, aia tribuit des s^o similitudinem actus qui e
 placere aut displicere uolunt^{is} eius. / Ad. 2. q^o ira ett^o. tribuit
 deo s^o similitudinem effect^u / Ad. 3. dm q^o, forma que non
 est receptibiles in mat^{er} sed perse subsistens ut deus ex hoc ip^{so}
 indiuiduatur.

Ar. 3.

Ar. 3 Vm deus sit idem q. sua ess. Inat.

et videtur q. non e. q. nihil dicit esse incepto. at nat. dei dicit esse in eo q.
 2o effectus assimilantur causa. at in effectibus dei no. est idem sup. et nat.
 q. neq. indeo. / sed dicit q. Ioan. 14 deus dicit vita et no. tri. uiuens
 Imo q. in rebus compositis ex mat. et forma differunt ex necessitate nat. et
 suppositionem. nat. enim tri. comprehendit illa que cadunt indiff. in te
 spei. sed mat. individualis cum accidentibus indi. uantibus ipsam no.
 cadit indiff. spei. ut hęc carnes et hęc ossa non cadunt indiff. homini
 humanitas tri. sigeat. ut pars formalis hominis respectu m. indi. ui
 duantis. et eam deus sic forma perse. subsistens sine ulla composita
 est sua deitas. vita. et quod quod est in ipso. / Ad. 1. arg. dicit q.
 quando dicitur deitas ueluta est indeo accipiendum e. no. q. si di
 versitas in re. sed in m. m. concipiendi. qui simplicia per modu.
 compositorum intelligimus. / Ad. 2. dicit q. effectus dei representant
 eum imperfecte et sic q. od simplex e. per multa et comp. representat

Ar. 4 Vm indeo sit idem esse et esse.

et videtur q. no. nam sic esse diuino nulla fiat additio. et ex co.
 sequenti esset quoddam coe. multis per se dicitur. quod e. d. cap. 14 sapie.
 2o de deo scimus ansit non autem quod sit q. esse et esse distinguunt
 in eo. / sed dicit q. Hilari. 6. dicitur. dicit esse indeo e. subsistens ueri
 tas. Imo q. dei esse et esse sunt idem. quod ostendit. e. q. quod est in re
 et e. extra esse rei aut eatur a prius esse quod pacto esse cari no. pot. q.
 cum no. possit cause quod no. est. / aut cau

si nulla res sufficit
 ad sit sibi causa
 essendi si habeat esse
 causatum
 ita d. Tho

sat ab exteriori prius uel calor in aqua quod esse prius cause s. h.
 Dei oio repugnat. / 2o ostenditur q. esse est actualitas cuius q. n. q.
 que comparat ad ipsum ut p. o. quod alienum e. a nat. dei. / 3o q.
 si deus haberet esse et no. esset suum esse no. esset ens per esse
 est q. deus no. solum sua ess. sed et suum esse. / Ad. 1. argum. dicit
 q. de ratione esse dei est illi nulla fiat additio. de ratione uero rei
 cois per se dicitur. puta actualis. non est q. si fiat additio. sed neq. q.
 careat additione. / Ad. 2. dicit q. esse dupliciter dicitur uno m. ut
 sigeat alium essendi. alio m. ut sigeat compositiones et ueritatem
 p. o. et hoc 2o m. scimus hanc. deus e. ex effectibus

Ar. 5

Ar. 5. Vm Deus sit in aliquo gñe.

et videt q sic nam suba est ens perse subsistens quod max comit deo
 2º Deus ut dicit Coment est mensura diu suba q et de gñe suba
 sed d qz genus e prius eo quod e ingñe. ml autz et sm intellectu
 e prius deo / Dicendum q dupliciter aliquid ponitur ingñe uel
 simplr ut species. N. g. si per reductionem ut unitas inguant tanq
 prium, et priuatio ut cecitas Deus autem no pot esse simplr et pro
 que ingñe qz constaret gñe et diu et per cons altu et poa / 2º
 qz cum deus sit suum esse si esset ingñe ens esset genus ad ipsum
 quod esse no pot ~~et~~ cum nulla possit esse diu extra ens. i. quod no sit
 ens / 3º qz que sunt ingñe comunt ingñe et differunt per diuer
 sa esse ut homo et equus et per cons differunt in eis nat et esse
 quod longe abest a deo, v. deus pprie non e diffimilis et in demonstra
 tione de deo utimur effectu loco diffinitionis / Necu continet deus
 ingñe per reduct ut prium qz quod sic ponit ingñe pertinet ad
 unum determinatum genus ~~et~~ ut unitas ad quant. Deus autz
 omnia gñe ambit / Ad. 1. dñi q, suba p p d i c a m e n t. sigcat tales
 nam cui competit esse perse quod esse no est ipsa eius ess. / Ad 2.
 dñi q, deus no e mensura proportionata et homogenea, sed dicit men
 sura qz unumquodqz in tantum habet esse inguantu deo appropinquat

Ar. 6. Vm in deo sint aliqua accidentia.

Et videt q sic qz quod unum est accs alteri no est suba q sapia est
 accs in deo sicut et in homine / 2º in quolibet gñe etz accm
 est unum primum quod videt ee deus ne admittamus multa prima
 sed d est Boet in lib de trin. dicens q. fca simplex subiectum ee no pot
 dñi q, in deo accs ee no pot qz accs hct se ad subum ut altus ad poas
 2º qz deus e suum esse et sic ml pot ee in eo quod no sit esse, sicut
 calor quidquid est calor / 3º qz cum deus sit perse debet ee prius
 eo quod e per accs nec accia perse ut risibile in deo esse possunt
 qz cant a prijs ess. in deo ml e causatus / Ad. 1. arg. dñi q
 que dicunt de deo et homine no dicunt uniuoce / Ad. 2. dñi quod
 suba e prior accidente, et sic priu accius reducant ad priu suba

Ar.

Ar. 7. Vm Deus sit omnino simplex?

et videt qd no nam que sunt ad eos imitant ipsum et tñ in his que ab ipso sunt nil e deo simplex qd nec ipse / 2º apud nos meliora sunt mixta simplicibus qd dñi e deus no ee deo simp, sed 3º est Aug. 6. lib. de trin. Dm i. q. exs dicitis pat deus esse oio simplicem cum nulla in eo sit compositio. / 2º qd e compositu posterior e et dependet a suis componentibus / 3º qd compositum habet causam adiuuantem componentia / 4º qd in comp vel una pars e pda respectu alterius vel omnes sunt pda respectu totius / 5º qd omne compositum est aliquid quod non conuenit partibus et in heterogeneis pat nam pars hominis no est homo. et in homogeneis qd pars aqua sit aqua. si tñ tota e bicubita pars eius no est bicubita. Vbi habens formas possit habere aliquid quod no sit forma. no tñ quod est ipsa forma habet aliquid quod forma no sit. quod tangit Hilari 7. de trinit /

Ad. 1. arg. dñi q. que sunt ad eos imitant ipsum ut cam. et de ratione cati est q. sit aliquom compositus / Ad. 2. dñi q. in nobis comp sunt meliora qd perfectio no pot reperiri in uno simplici ut in deo

Ar. 3. Vm Deus in composit alicoz ueniat?

et videt qd sic dicit enim. dion. 4. celest hierarch esse omnium est que super esse est deitas. 2º Aug. lib. de verb. dñi dicit q. deus e forma no formata. qd pars alicuius. / 3º Deus et mat i cum sint simplicia nullom uidentur differre qd / sed 3º est Dion. 2. c. de diu no / et ca i regit res ppter qd comisceat eis ut dicit in lib de causis Dm q. quidam errarunt dicentes deum ee ai am mundi aut primi celi, alij dixerunt deum pñum formale omnium, alius u dauid de dinando stultissime posuit deum ee mam i que oia falsiss sunt nam ca efficiens i cum nullis ditorum e idem / 2º qd pars no perse i agit ut deus / 3º qd nulla pars comp pot esse simplr i in entibus, mat enim e pda. et ex conti posterior ente in actu forma u est participata. et ex conti posterior eo a quo participat sicut et ipsum participans / Ad. 1. dñi q. deitas e omnium effe tiue

effectiue et exemplariter nō p^{er} ess^{et}? Ad. 2. q. verbum ē forma
exemplaris / Ad. 3. dīn q. si fiat uis in uerbis deus et mat^{er} /
cum sint simplicia nō differunt, nec sunt idem. sed sunt diuersa

Quaestio 4 De perfect^{ione} Dei. in. 3. art. diuisa

Post considerationem diu^{inae} simplicitatis de ipsius perfect^{ione} agendum ē
ad quam sequitur de bonitate tractatio. Inuenim^{us} quod res ē perfecta dī
et bona / et hanc q^{uestionem} queruntur tria. i. v^{trum} deus sit perfectus. 2°
v^{trum} omnium perfect^{us} in se continet. 3° v^{trum} creaturae possint dici simi
les deo

Ar. 1. Vm deus sit perfectus.

et videtur quod nō. nam perfectum sonat totaliter factū. q^{uia} de nō comit^{ur}
2° deus est rerum p^{ri}ncipium. p^{ri}ncipia autē ut semen est^{is} imperfecta sunt. q^{uia} et d^{icitur}
3° deus ipsum esse. esse autem uidet^{ur} diu^{inum} imperfectū et diu^{inum} additioes
admittens. q^{uia} / sed 2° mat^{er}. 5. estote perfecti sicut pater uester celestis
perfectus ē / dīn q. quidam s^{an}cti non attribuunt perfectissimum
iⁿ p^{ri}ncipio hinc considerantes p^{ri}ncipium male, ut dicit Ar. 11. met. sed cum de
p^{ri}ncipium p^{ri}ncipium nō materiale sed in g^{en}ere causae efficientis ponatur
ex contiⁿto perfectum sit op^{er}is, unumquodq^{ue} enim ē perfectū in g^{en}itu ē altu

Ad. 1. dīn q. balbuciendo diuina resonant^{ia} et hoc nō ē perfectum
transmittitur ad significandum omne illud cui non deest esse in altu / Ad
2° dīn q. p^{ri}ncipium male ut semen est^{is} cum sint in p^{ri}ncipio p^{ri}ncipium p^{ri}ncipium
eipium perfectum efficiens q^{uia} sit in altu ut animal planta est^{is} / Ad
3° dīn q. esse ē actualitas omnium, et format^{ur} et nō recipiens sed receptū

Ar. 2. Vm in deo sint perfect^{iones} omnibus rer^{um}.

et uidet^{ur} q^{uia} nō nam res sunt multae et diuersae. deus autē un^{us} et simplex
2° op^{er}is non possunt ēē in eodem. at multae rer^{um} perfect^{iones} sunt op^{er}is q^{uia}
3° uiuens ē perfectius q^{uia} ens, et sapiens q^{uia} uiuens. q^{uia} cum deus sit ipse
esse non continet perfect^{iones} uitae et sapientiae / sed d^{icitur} est dion. 5. c. dedi
nomin. dīn q. vniuersaliter omnium rerum perfect^{iones} sunt
in deo. i. q^{uia} quid quid est perfect^{us} in effectu p^{ri}ncipium continet in eā aut uniu^{er}sae
aut q^{uia} uiuere effectus enim p^{ri}ncipium existit in uita causae perfectae quidem
in efficiente. imperfectae in mal^o deus autē omnium efficiens v^{trum} deus
nō est hoc et nō illud ut dicit. dion. 2° q^{uia} sicut calori posse subsistenti
nihil

nihil deesse de ratione caloris. ita nec ipsi esse subsistenti aliquid deesse
desse imo. totum eandem plenitudinem proficit v. s. c. aut Dion q. de
e esse subsistentibus / Ad. 1. argum. dicitur q. sicut sol unus existens uni
formiter illuminans multas et differentes rerum subs. et qualitate continet
sic et deus omnia absq. detrimentosus simpliciter. et per hoc pat. ad 2. /

Ad. 3. dicitur q. nulla de perfectioribus essendi pot. deficere ei qui e suum esse
esse autem sui gradum propositum est perfectius q. vivere et sapere. q.
no sui gradum confusum ut sic enim vivere et sapere includunt esse
et no d. ~. Ar. 3. Vni aliqua creat. possit esse similis deo.

et videt q. no nam creat. que dicuntur dii per participat. no sunt simi
les illi. ut dicit ps. no e similis tui indyis dne. q. multo minus alia creat.
2. similitudo est que dam comparatio, dei autem ad creat. no e compa
ratio cum no sint eiusdem generis. q. / 3. sicut dicuntur que comitunt
informa, in qua no comitunt deus et creat. / 4. similitudo est rela
tio mutua q. si creat. deo et deus erit similis creat. d. ysa. 40.

sed d. est genes. i. faciamus hominem et s. et s. Ioan. 3. / dicitur q.
sui diversum modum comunicandi informa dicuntur aliqua similia
quedam enim dicuntur perfecte similia q. comitunt in eadem forma et
sui eandem ratione et modum que et equalia dicuntur in illa forma
sicut duo equalia alba. / Alia sunt similia concantia sui eandem
rationem sed no sui eundem modum ut magis et minus albus que e
imperfecta similitudo. / Alia tandem 3. sicut concant informa
sed no in ratione nec modo eode ut pat. in agentibus non uniuocis
inter que et effectus sufficit similitudo sui generis ut inter solem
et res inferiores ab eo factas; si autem effectus et causa necgrue co
ueniant sufficit similitudo analogica in ente. / Ad. i. argum.

dicitur q. creat. dicuntur deus sicut q. quantum comitunt eum imitantur
dissimiles u. q. multum deficiunt a perfecta imitate cum tui in
analogia comitunt no ingruere aut ppe. / Ad. 2. dicitur q. deus se hui
ad creat. ut primum omnium generis et extra de gen. / Ad. 3. q.
creat. dicitur similis deo analogice sui q. e ens per participat. a deo
ente p ess. / Ad. 4. dicitur q. si aliquo modo creat. sit similis deo no tri deo
dicitur similis creature q. no sunt unius ordinis ut imago dicitur simili

h. h. i. n. o. t. r. i. d.
Ar.

De Bono incommuni Quaestio Quinta. in 6. ar. dicitur

Deinde queritur de bono et primo de bonitate incoi. 2° de bonitate
 deij. et hanc q³ queruntur 6. 1° vñ bonum et ens sunt idem
 in rem. 2° vtrūq³ horum sit prius in rāone. 3° vñ omne ens
 sit bonus. 4° ad quam causam rāo boni reducat^{ur}. 5° vñ rāo boni
 consistat in modo specie et ordine. 6° de diuis^o boni in honestū utile
 et delectabile. Vñ bonum differat in rem ab ente. ar. 1.
 et videt q³ sic q³ dicit Boet in tūceor in rebus aliud ēē q³ sunt bona, et aliud
 q³ sunt. q³ 2° nihil informat scripto at bonum dicit per informa
 tionem entis q³ 3° bonum suscipit magis et minus, ens autē nō. q³
 sed d^o ē Aug. in lib. de doct. x^{na} dicens, in quantum sumus boni sumus
 vñ q³ ens et bonum sunt idem in rem sed differunt in rāone. vñ
 bonum enim est aliquid inq³ tum appetibile, et appetibile inq³ tum per
 factū oīa nanq³ appetunt suam perfect^o et perfectum ē in quantum
 ē altu. q³ de l^o ad ultimum est bonum in quantum ens bonum tñ
 dicit ut sic rāone appetibili, quam non dicit ens ut sic. Ad. 1° arg
 vñ q³ bonū et ens distinguunt ~~formas~~ ^{simp^r} in rāone et ideo ens dicit ali
 quid inq³ tum ducit ab eo quod ē inq³ tum per altum subst^o tem per altu
 vñ superaddit^o dicit aliquid ^{ens} inq³ tum, bonum vñ dicit et q³ dicit rāone
 ultimi et sic explicandus est Boetius. Ad. 2° vñ q³ bonum dicitur
 per informat^o q³ put accipitur bonum simp^r vñ ultimum altu
 Ad. 3° simili vñ q³ bonum dicitur in magis et minus rāone altu super
 uentis puta sciē, aut virtutis.

11. Ar. 2° vñ bonum in rāone sit prius q³ ens?
 et videt q³ sic nam ordo nominū est in ord^o re, at dicitur prius no
 minat deū bonū q³ ens, 2° quod ad plura se extendit ē prius sed
 bonum extendit ad existentia et non exist^o non autē ens q³ 3°
 bonum est uniuersalius q³ multi appetunt ipsum nō esse, q³ prius
 min^o pat. mat^h 26 de suda. 4° non solum esse ē appetibile sed et
 uita et sapia q³ esse ē quoddam particulare appetibile et p^o conis
 posterius bono in rāone. sed d^o dicit lib. de causis q³ i^o rerū
 cre

De Substantia. Simula. d. Thomae
creatarum esse. In q, cum ens sit obiectum intellectus i° cadit
sub apprehensione rationis et sic est primum in ratione. Ad i°
dm q, dion nominat deum ut importat habitudines ad creat^{as} et
bonum pertinet ad eam finales que est in carpe et i°. V^o bonum prius
est in cōdo q, ens. Item si mat^a non distingueret a priuate ut dice
bant platonicū appeteret bonum et p^{er} cons esset bona cum se appetat
sibi simile et tñ nō esset ens ideoq, dicit dion in 3. de di nom q, bonū
extendit ad non existentia vnde pat sol^o ad 2. uel intelliga
mus p^{ri}no entia nō que oīo nō sunt, sed que tñ sunt in gōa que et
et mouent ut quiescant in bono ut in fine, ens autē importat cau
salitatem formales inherentiā, aut exemplaris que non se exten
dit nisi ad ea que sunt in actu. Ad 3 dm q, nō esse per accēs appetit
et per accēs pot^{est} dici bonum, neq, enim appetitur per modum prose
cutionis, sed per modum remotiōnis. Ad 4 dm q, iusta et sapia
appetunt in quantum sunt in actu et p^{er} cons ut entra que dicit^{ur}

Ar. 3. Vm omne ens sit bonus. 11.

Et videtur q, non nam bonum addit ad ens q, contrahit illud
q, nō est bonum est ens. 2° nullum malum est bonum, at aliquid
ens est malum ut Isai. 5. ue quid dicitis bonum malum est^{is}. 3°
mat^a i° nō hēt rat^{is} appetibilis, sed appetentis q, nō est bona et tñ est
ens, q, / Pr^o p^{ri}us dicit q, in mathematicis nō est bonū, et tñ sunt
entia cū de ipsi sit scia, q, / sed 3° est q, ens aut est deus et sic max^e
bonum, aut creat^{ur} dei que bona est. i° ad sim. 4. / In ut in art^e p^{re}
cedenti q, omne ens est in actu et ex conti^o quodam m^o p^{er}fectum appeti
bile et bonum. / Ad. i. dm q, bonum nō contrahit ens ad aliqua
p^{er} se nām sed dicit appetibilis que comitenti in quacunq, nat^a sit
Ad 2. dm q, nullum ens dicitur malum ut ens, sed ut caret aliquo
esse. / Ad 3 q, mat^a in gōa est ens et bona, vel si platonicos dicit
ordinem ad bonum et sic nō comit^{ur} tibi q, sit appetibilis, sed q, appe
tat. / Ad 4 dm q, mathematica nō subsistent separatim esse
et nō est incomiens q, in aliquo ente in rationem nō sit bonum uel i^{us}

boni

ni. cum rās eritis sit prior q̄ rās boni ut C. dictum est ~ 11.

Ar. 4 Vm bonum habeat rāones causa finalis.

et videt q̄ nō sed alia rāe. nam bonum ut dicit D. Dion. c. 4 dedit
 nō. Laudat ut pulchrum, pulchrum autē pertinet ad cām formale, q̄
 2° bonum ē sui esse diffusivum. ēē autē diffusivū ad efficiēdū, spectat, q̄
 3° dicit Aug. q̄ q̄ deus ē bonus nos sumus, sumus autē a deo efficiētes
 sed 3° ē. in 2. phys. Ar. q̄ illud cuius cā ē est sicut finis et bonū q̄
 Dm q̄ bonum est quod omnia appetunt, quod habet rāonem finis
 cum autē id quod ē iⁿcausando sit ult^o in causato rāo boni p̄ se sup
 ponit rāonem cause efficientis, et rāones cā formales in cāndō q̄
 p̄imum ē bonum et finis. 2° alio efficientis. 3° advenit forma v^o
 e converso op̄d esse incausato / Ad. 1° dicit q̄ bonum et pulchrū
 fundent in eadem forma differunt rāone, nam bonum appetitivā
 pulchrū cognoscitivā p̄oas respicit, et q̄ cognitio fit per assimilāt^o
 et similitudo respicit formam, idē pulchrum pertinet ad causā
 formale / Ad 2° dicit q̄ bonum dicit diffusivum sicut finis movere
 Ad 3° dicit q̄ q̄ per voluntatem utimur omnibz quz in nobis sunt
 qui habet bonam voluntatem est bonus homo. nō qui habet bonum in
 tellectu, voluntas autē respicit finem ut obiectu, et sic quod dicit
 q̄ deus ē bonus, sumus refert ad causam finale ~ 11 ~ 11

ignis. i. cāt
et ult^o cāt
in ligno

Ar. 5 Vm Rāo boni consistat in m̄ spē et ord.

et videt q̄ nō, modus enim species et ordo pertinent ad ens quod di
 tinguūt a bono ut diximus q̄ ans patet Aug. dicitur a sup genes. q̄
 numerus pondus et mensura in quibz omnia dicuntur a deo facta sap^o
 2. adaptant^o modo sp̄i et ordini / 2° cum modus sp̄es et ordo bo
 na quaedam sint, consistent in m̄ spē et ord^o et procedet^o in infinitu
 3° malum ē privatio modi sp̄i et ordinis, et h̄ nō tollit totali bonu, q̄
 4° p̄st^o illud in quo consistit rāo boni nō dicit malū. at dicit malus modus
 mala species, et malus ordo. q̄ / 5° nō omnia consistunt in nūm p̄o
 dere et mēsurā, ut de producte lucis in examens ait Amb. q̄ nec in
 m̄ spē et ord.

sed est Aug. in lib. de nat boni / In quocumque dicitur
 bonum in quantum perfectum et perfectum per suam formam ad
 quam cum quidam de necessitate presupponant ~~sequantur~~ ^{sequantur} quod ut
 bonum et perfectum et formam et consequentia formam habeat
 ad formam autem presupponit comensuratio prioris et sic mensura modus
 presupponit ipsa autem forma pignat per se quae consistit in indivisibili
 ut numerus ad formam tandem consequitur inclinatio ad finem
 et aliter quod agit quod ut est aliter et hoc est pondus et ordo unde est
 Ad. 1. argum. dicitur quod haec tria sequuntur ens ut perfectum et ex continuo
 bonum / Ad. 2. dicitur quod illa tria dicuntur bona non quod sint sed quod ipsa alia
 bona sunt, ut albedo non dicitur ens quod in aliquo sit sed quod aliquid ipsa est
 album / Ad. 3. dicitur quod malum non privatur nisi aliquo determinato
 bonum, et sic aliquem determinatum modum, speciem, et ordinem / Ad
 4. dicitur quod modus, spes et ordo dicuntur mala quod non his rebus accommodantur
 quod accommodanda sunt / dicuntur mala non ut ^{sunt} modus, spes et ordo, sed
 quod minora quod debent / Ad. 5. dicitur quod Ambrosius intelligit quod lux ut vir-
 tutem habet alteratiuam in corpore alterantis sicut coeli ad omnia corpore
 rationalia se extendit.

Ar. 6. Vnicomenter dividat bonum per honestum
 utile. et Delectabile?

et videtur quod non haec enim tria in uno predicamento inveniri possunt, bo-
 num autem dividit in 10 predicamenta sicut Aristoteles. 1. et 5. / 2. honesta
 sunt delectabilia, et nullum in honestum est utile, quod membrans
 sunt opposita et contraria est mala divinis / 3. ubi unum propter aliud ibi unum
 tria, sed utile non est bonum nisi propter delectabile aut honestum, quod / sed
 est Ambrosius in lib. de officiis / In quibus haec divinis proprie est bonum humanum, sicut
 alius ratio boni consideretur competit et bono simile, nam bonum dicitur
 aliquid in quantum appetibile et terminus motus appetitus et quem
 ad modum motus corporis aliquando terminatur ad ultimum aliquan-
 do ad medium per quod pervenitur ad ultimum (et dicitur aliquis termi-
 nus motus in quantum aliquam partem motus terminat) ultimus autem

ter

terminus motus pot accipi duplr sibi vel illa res inquam tendit
 p. g. locus est. vel quies in illa in motu g. app^{tu} id quod terminat
 in quid ut medium, dit utile. id autem quod appetit ut ultimum ter
 minans est honestum quod terminat motu app^{tu} ut quies est de
 lectabile seu vocat delectatio. Ad. 1. dmi q. bonum diuidit in
 hęc tria ut bonum ē in decem p^{ta} predicam diuidit ut ē idem subiecto
 cum ente. Ad. 2. dmi q. hęc diuisione nō ē opp^{tas} res sed per opp^{tas} rationes
 ut ex corp^{re} articuli patet Ad. 3. dmi q. hęc diuisione est analogia bonū
 enim 1° de honesto 2° de delectabili 3° de utili ut de conducente ad
 alia dicitur.

Quæstio 6 De Bonitate Dei In. 4. ar. diu^a

et querunt q^o hoc. 4° vni deus sit bonus. 2° vni sit summū bonū
 3° vni ipse solus sit bonus per ess^{am} suam. 4° vni omnia sint bona bonit^e
 diuinae Ar. 1. Vni esse bonum deo conueniat.

et videt q^o non q^o bonum consistit in m^o spe et ord^e deus autem ad
 aliquid non ordinat q^o. 2° bonum est quod omnia appetunt, at de
 um nō omnia appetunt, cū omnia ipsum non cognoscāt q^o sed 3^a
 est p^{ten}. 3. / Dm q. cum deus sit i^{ca} omnium sibi conuenit rāo bo
 ni et appetibilis / Ad. 1. dmi q. illa 3^a conuenit bono creato, deo autē
 conit illa dare et sunt in deo sicut in causa / Ad 2. dmi q. que
 appetunt suas perfectiones appetunt deum in quo sunt omniū p^{fectio}
 nes et sic eorum que deum appetunt quōdam illum sibi ipsum cognos
 cunt ut rationalia, quōdam quōdam eius participationes quod etiā
 conit sensibili cognitioni, quōdam tñi habent ad deū appetitum nā
 les ut inanimata

Ar. 2 Vni deus sit summū bonū.

et videt q^o nō nā summū bonum addit aliquid s^o bonum. q^o dit composi^o
 que deo deneganda ē / 2° solus deus ē quem omnia appetunt, et nemo
 ē bonus nisi deus Mat. 19. q^o nō est summū bonum nam summū dicit^o
 respectum ad alia bona / 3° summū bonum dicit^o p^o comparat^o ad alia q^o inter
 que et deū nō ē comparatio, cū nō sint unius g^onis / sed 3° est Aug. 1. lib. de
 ciuitate / Dm q. simplr et non in certo g^one deus ē summū bonū, q^o cā
 i^o equiuoca p^{fectio} nō ē et nō sibi idem g^onis aut spem continens p^{fectio}
 ones

ones omnium eorum. sicut calor perfectius et equivoce continetur in sole
et igne etc. Ad. 1. arg. dicitur quod bonum sumus supra bonum tunc addit
respectum qui dei ad creaturas non est realiter sed ides per creaturas referunt
ad deum sicut inter seibile et sciam, et sic in deo nulla est compositio nec
in hiis bono sed ad hoc sufficit quod alia deficiant ad ipsa. Ad. 2. dicitur quod deus
solus est bonus per se, et sensus maxima adducte est quod quicquid appetit habet
rationem boni. Ad. 3. dicitur quod deus comparat ad alia per excessum, et hanc
comparat importat summum bonum.

Ar. 3. Unum esse bonum per se sit proprius dei.

et videtur quod non nam bonum et unum eodem modo se habent ad ens atque res
per suam essentiam, quod et bona. 2° esse est max^a appetibile quod bonum, quod
quod res per suam essentiam est bona. 3° omnis res per suam bonitatem est bo
na, quod si bonitas per quam est bona non est sua essentia illa bonitas erit bona
per aliam bonitatem et procedet in infinitum. Sed 5° est Boet. lib. de heb. dicitur
dicitur quod solus deus bonus est per suam essentiam. triplex enim cum sit perfectio
1^a in esse rei. 2^a in actu per quem ordinat ad opandum. 3^a in quod
aliquid aliud attingit ut finem. soli deo hec coniunguntur per suam
essentiam quod sit suum esse, et nulla habet actum, et post ad nihil
aliud ordinat ut ad finem. Ad. 1. argum. dicitur quod unum non
importat perfectionem, sed indivisiones, simplicium autem esse indivi
sibile sunt actu et potestate compositorum in potestate tamen. Unde res est una per se
sed non bona. Ad. 2. quod res sit bona in quantum habet esse, essentia
est ipsa rei essentia. Ad. 3. dicitur quod bonitas creatur non est esse sed vel esse
eius vel aliqua aliam perfectio. quod bona dicitur non ut quod est
sed ut quo aliquid bonum est.

Ar. 4. Unum omnia sint bona bonitate diuina.

et videtur quod sic nam deus ab Aug^o dicitur bonum omnis boni, quod
2° Boet. lib. de heb. dicitur inquit dicuntur bona in quantum ordinata
ad deum, et hoc ratione bonitatis diuine. quod sed 5° est quod
non sunt omnia, per esse dei, quod nec bona. Dicitur quod in his quibus
dicuntur in respectu non inconuenit aliquid ab extrinsecis de
nominari sicut locatum et mensuratum a loco et mensura
et eorum que absoluta sunt fuit opinio Platonis ponentis ideas

separa
tas

tas ut ideam hominis et equi, quas uocabat pro se hominem, et
 perse equum cuius participat inferiora talia erant, et qd
 ad hoc ut dicitur qd irrationabilis est opinio ista; ponebat tri
 ideam et unius et boni separatam, cuius participat cetera
 entia et una dicuntur, sicut deum, cui concordat et dicitur / Ad
 arg. qd dicitur qd omnia dicuntur bona a bonitate dei sicut a principio effecti
 uo, finali, et exemplari, formali tri a bonitate sibi propria et in
 herente. v. et una et multe sunt multe rerum bonitates

De Infinitate Dei Questio septima in 4 art. diu

Post considerationem diu perfectionis considerandum est
 de eius infinitate et de existentia eius in rebus et cetera
 queruntur qd i. Vnde deus sit infinitus? 2o vnde aliquid prater
 ipsum sit infinitum? 3o vnde aliquid possit esse infinitum
 in infinitudine? 4o vnde possit esse infinitum in rebus in mul
 titudine? Ar. 1. Vnde deus sit infinitus?

et videtur qd non nam infinitum est imperfectum habens rat^{es} mat^{as} qd
 2o finitum et infinitum conueniunt quantum ex i. phy. qd non deo
 3o quod est hic et non alibi est finitum in locum, qd si quidem deus
 est ita est hoc qd non aliud est finitum in ess^{as}. sed dicitur est Damascenus
 dicit qd omnes philosophi attribuunt infinitatem primo principio, sed qui
 dam errauerunt circa ipsum illud existimantes materiale
 et ex contrario errauerunt circa eius infinitatem existimantes esse
 infinitatem materiale corporis / dicitur qd materiale finitur per formam
 et forma per materiam, cum et altera ad plures materias et altera de
 se ad plures formas sit indeterminate, sed materia a forma pos
 sit non esse, vnde infinitum quod se tenet ex parte forme non
 receptum in materia (ut est deus) est perfectum. et per hoc ad arg.

Ad. 2. dicitur qd infinitas quantitatis est que se tenet ex parte mat^{as}
 Ad. 3. dicitur qd ex hoc qd esse dei est perse subsistens et infinitum dis
 tinguatur ab omnibus alijs

Ar. 2.

Ar. 2. Vm aliud a deo possit ee infinitus pers.

De Vig. sic Deus est infinitus, q' et eius poa q' pot' producere infinitu sui ess.
2° intellectus creatus hiet uirtutem infinitam ad infinita intelli-
genda, q' est infinitus sui ess. 3° mat' i' est infinita s.
sed 2° est q' infinitum no pot' esse exp'io ut dicit in 3. phy.
Im q' aliquid aliud a deo pot' ee infinitum in quid mat' enim b3
simp'lr sit finita, et limitata p' unam formam ^{subtle} manet in poa ad
multas accidentales ut lignum etz est in poa ad multas figuras
et hoc e' loquendo de infirmitate, quod conuenit mat'. si autem forma sit
no recepta in mat', siquidem non sit suum esse orit' sing' non recep-
ta infinita in quid ut angelus, finita t'n simp'lr qz esse eius est re-
ceptum. Ad. 2. argum. d'm q' sicut deus no pot' facere aliquid
faciendo q' no sit factum. ita neqz facere aliquid quod sit suum esse
et p' cons no faciet infinitus simp'lr / Ad 2. d'm q' intellectus vel
o'ia separatus vel organo corp' comunitz est infinitus in quid qz
p' mam no limitatq. Ad 3. d'm q' mat' i' est ens in poa, neqz
ut ens in poa est infinita simp'lr, qz t'n e' in poa ad formas nales.

Ar. 3. Vm possit aliquid esse infinitum
altu sui magnitudinem.

et videtur q' sic qz mathematici sepe utunt' infinito dicentes de
t' talis linea infinita. 2° esse finitum et infinitum no est imp'ole
conuenire magnitudin'. imo sunt pass' ipsius q' 3° magnitud'o
est diuisibilis in infinitum q' et augmentabilis. et sic pot' ee infini-
ta. 4° motui et temp'ri qz habent continuitatem a magni' et quanti-
tudine sup'quam sunt, ~~et ablat~~ non repugnat ee infinita, cum unu
quodqz indiuisibile signatum in motu et temp' sit prium et finis
q' pot' dari infinitum sui magnitud'. sed 2° est q' omne corpus hiet
superficiem, qua terminatur, et s'ib' sup'ficies lineam, et sic puncta
q' / Im q' non est idem infinitum sui ess' et magnitud' qm et
si daret corpus infinite magnitudinis ad huc ad certam et limita-
tam speciem eius ess' pertineret, sciendum autz q' corpus aut sumit'
pro mathematico, aut pro natural' et n'ale quidem infinitum e'
sui mag

magnitudinem esse requirit, qz habet determinatam formam, et accia determinata
interque e quarit, 2o qz omne corpus nite debet habere ali
quem motum nites, qui nec rectus, nec circularis, nec rectus cor
pori infirmit competere pot, et derelto pat, et decirculari p batur
qz in tempore determinatis lineis infirmit distanter pstratqz acc
tro usqz ad circumferentiam aliqz peruenirent ad locum aliaz
quod implicat. Corpus u matematicum infirmit esse nō pot
cum in naturalibz fundetur / Ad. 1 argum. dmi qz geometriano
assumit lineam infirmitam altu, sed tantam quanta nec e ad sub
trahendum inde. Ad. 2 dmi qz magnitudini ut sic non re
pugnet infirmitas, e tri d rationem cuius ^{puei} magnitudinis. v
nulla magnitudo infirmita esse potest. Ad. 3 dmi qz in diuisione
accidit ad mam compartes se habent ut mat^a respectu totius
sed in addite accidit ad formam, s^z ad totu, et ideo non reperitur
infirmitam in diuisione, sed in addite, Ad. 4 dmi qz motus et te
pus nō s^{unt} totum in altu sed successiue, at magnitudo est tota in altu.

Ar. 4. Impossibile e infirmitas in rebus s^{im} multitud.

Et videt qz sic qz quod est in pōa pot reduci ad altum, at numerus e infirmit
in pōa. qz / 2o spes figure sunt infirmita, qz pōle e esse infirmitas in
altu, cum cuius ^z speciei pōle sit esse aliquod indiuiduus. 3o multa
producenda nō opponunt qz diuisis qz possunt esse infirmita. Sed d est
sapis. 11. / dmi qz quidam ut Algazel et Auicenna dixerunt infirmita
multitud^{es} perse. i. simul existentem e impossibilem, per accidē u
nō, ut si faber alio et alio martello fracto infirmita s^z infirmita indu
ret, ad opus utat sed hoc e impōle qz spes multitudinis p tinet ad spes
numeroz, numerus autē e multitudine mensurabilis unu, qz nequit
e infirmita etz p accidē. Item qz omne creatum sub aliqua certa inte
creantis comprehenditur qz nequit dari infirmita multitudine creat^a pot
ti dari infirmita multitudine in pōa sicut et continuum in infirmitum di
uidi ex tali enim diuisione sequit falsus multitudine / Ad. 1 argum
dmi qz sicut dies nō reduit in altu ut sit tota simul, sed successiue, ita
et. / Ad. 2 dmi qz species figuraz habent infirmitatem ex infirmit^e

Numeri ut Trilaterum, quadrilaterum, ^{et} sicut infinitus nume-
rus nō est dabilis in actu, ita nec infinita multitudo figurarum.
Ad 3. dmi q. infinita poni in actu, opponitur cuius speciei multitudinis

Quaestio 3. De existentia Dei in Rebus. in 4 ar. diu

qz infinitis conuenit quod ut ubiqz sit inquirendum ē vni hoc
Deo coniat. et sc̄ hoc quærent 4. 1. vni deus sit in omnibz
rebus. 2. vni deus sit ubiqz. 3. vni sit ubiqz ^{as} ^{as} ^{et} ^{pot} ^{est}
4. vni esse ubiqz sit proprium dei.

Ar. 1. Vni deus sit in omnibus Rebus.

et videt q. nō qz x̄ psal. deus est super omnia, q. nō in omnibus
2. quod ē in aliquo continet ab eis, at deus potius continet res qz ed. q.
et p̄. per Aug. lib. 83. q. 1. 3. quatenus agens est virtuosius tanto
ad remotiora se extendit, sed deus est. q. 4. deus nō est in demeris,
qz nō ē conuentio lucis ad tenebras. 2. ad cor. 6. q. 1. sed 5. est qz deus op̄
ē in omnibz Isai. 26. q. ē in omnibz. / Dmi q. deus est in omnibus
sicut agens in eo in quod agit max̄ si agit immediate. v. 7. p̄. p̄. s̄.
dicit q. mouens et motum debent esse simul. Deus autem ē causa
esse (quod intimius et profundius cuius rei inest) nō solum quando
i. illud cōt̄ sed quando esse durat ut sol ē cā lucis in aere, v. de q.
in omnibus est et intime / Ad. 1. arg. dmi q. deus ē s̄ omnia p̄ excel-
lentiam suam. et ē in omnibz ut creans omnium esse / Ad 2.
dmi q. sp̄alia continent ea in quibus sunt sicut aīa continet corpus v.
est. / Ad 3. dmi q. agens quando agit in distans agit p̄ medium
deus autē immensus omnia immediate attingit. qz rāone. n̄a
vel gr̄a s̄ omnia longissime sit / Ad. 4. dmi q. in rebus que nomi-
nant naturam culpa nō deformatam deus dicit ēē absolute, sed
in demeris dicit esse ut res que dam sunt.

Ar. 2. Vni Deus sit ubiqz.

et videt q. non qz deus nō est in loco, q. nec ubiqz, qz ubiqz locū sonat
2. vnum indiuisibile m̄tus nō pot̄ esse in diuersis temporibus, q.
nec unum indiuisibile p̄manens v̄z deus in diuersis locis ~
3. q. est t̄tus in aliquo loco non ē extra illud, q. deus nō ē nisi in
uno loco ^{indivisibile}

B.

2

Vno loco cum totus sit in quolibet locorum, sed dicitur Hieronimus 23. coelum et terram ego impleo / Dm q esse in loco potest intelligi 2ter unom^o p^{ro}pr^{ie} sicut locata sunt in loco, alio m^o per modum aliar^{um} p^{ro}xy ut accia loci sunt in loco etc, deus aut^{em} utroq^{ue} m^o est in omni loco, et ut dans uirtutem operatiuam reb^{us} et locouit^{ur} locatiuam / et e in omni loco replens illu^m no occupi do. sed per hoc quod dat esse omnibus locatis que replent oia loca v^o per hoc q deus est in aliquo loco non excludit quin alia sint ibi. Ad. 1° argum. dm q, incorporalia sunt in loco p^{ro}istat^{ur} uirtutis no quantitatis / Ad. 2. dm quod indiuisibile quod est terminus in temp^{or}e aut continuo p^{ro}manente puta linea habent vel determinatum situm ut punctu^m, vel determinatum ordinem ut momentu^m et sic no pot esse in plurib^{us} locis. at indiuisibile quod est extra subam corpoream, ut aia angelus et deus, tangit continuum p^{ro} uirtutem suam ~~quam ad plures locos~~ v^o est in uno aut multis locis sm^o q, ad unum uel multa suam extendit uirt^{utem} et simil^{iter} e in loco paruo aut magno / Ad. 3. dm q, totalitas est no comensurat totalitati loci. s^{ed} non sit totalitas quant^{itas} sine totalitate loci, in incorporeis aut^{em} no est nisi totalitas ess^{entia}, et sicut acies puta albedo est tota in qualibet p^{ar}te superficie totalit^{er} ess^{entia} s^{ed} no quant^{itas} / deus q^{ui} ubiq^{ue} e sicut et aia in quauis p^{ar}te corp^{or}is

Ar. 3. Vm deus sit ubiq^{ue} per ess^{entiam} p^{ro}xy. et p^{ro}xy.

et videt q non q^{ui} deus no est alicui^{us} rei q^{ui} no est in rebus p^{ro}xy
 2° Deum esse per ess^{entiam} in aliquare e esse p^{ro}xy illi: quod id e esse p^{ro}xy q^{ui} no sunt distincti modi / 3° sicut deus e p^{ro}xy rex per p^{ro}xy. ita et p^{ro}xy suam et uolunt^{em} q^{ui} etiam per sciam et uolunt^{em} erit in rebus
 4° deus dit esse in homine. p. g. per gram que e specialis p^{ro}xy p^{ro}xy et r^{ati}one aliar^{um} p^{ro}xy p^{ro}xy dicit p^{ro}xy modo esse in rebus
 sed d^{icitur} est greg^{or} in cant. cant. Dm q, deus est 2ter in rebus s^{icut} ut agens, et sic e in omni^{bus} creatis / 2° ut obiectum operationis in opante

et cognitum incognoscente. et hoc in specialiori est in creatura
rationali ut cognitum, et amatum, et quod hoc habet per gratiam spiritus dicitur
deus esse in sanctis. et quod deus in omnibus rebus per personam ut patet de re
ge in regno. per personam quod omnia sunt in prospectu ipsius. Sicut essentia
autem quod eius suba ubique ad est ut causa essendi. et iste triplex modus
existendi in rebus ponitur. 1° triplicem errorem quorum unum
2° hęc sententiam. de quibus quidam fuerunt Manichei. Ad
1° argum. dicitur quod deus est per essentiam non quod sit deus. reus sed quod causa essendi.
Ad 2° dicitur quod aliquid potest dici presentis alicui in quantum subiacet eius con-
spectui. Ad 3° dicitur quod scitum est in sciente et volitum in volente potius quod
de ratione triplex est esse proprium agendi in aliud in quo esse dicitur
Ad 3° dicitur quod nulla alia perfectio facit deum esse in aliquo ut cognitum
et amatum preter gratiam. est et alius modus quod deus est in homine
per unionem de quo. 3. p. q. 2.

Ad 4° Vnde esse ubique sit Proprium dei?

et videtur quod non nam deus in se ipsum est ubique et semper et in omni corpore
ubique. 1° numerus est innumerabilis. et totum uniuersum
constitutum est in numerum. quod aliquis numerus est in toto uniuersum. 3° to-
tum uniuersum est quoddam totum. quod ubique est. cum extra nihil sit. quod
4° quod si esset aliquod corpus infinitum esset ubique. quod non est proprium dei ubique
esse. 5° anima est tota in toto et tota in qualibet parte corporis ut dicit Aug. 7 de
trin. quod si non existeret nisi unum animal in mundo esset ubique anima
et sic non esset proprium dei. 6° anima ut dicit Aug. ubi uidet ibi se-
ntit et ubi sentit ibi est. sed uidet successiue totum celum. quod est in toto
celo. sed 7° est Ambr. lib. de spiritu sancto. Sicut quod esse ubique pri-
mo. i. non ratione alicuius partis. et per se. i. quacumque supposita
facta non habet aut illa est proprium dei. Ad 1° arg. dicitur quod si ubique
et in omni parte ubique non tri sunt idem esse. Ad 2° dicitur quod numerus est
in quolibet numeratorum per partes. negat in hoc ipse cum sit accis
Ad 3° dicitur quod corpus uniuersi est ubique per partes et sic non. i. nec per se
nam suppositis alijs locis non esset in illis. Ad 4° patet. Ad 5° dicitur
quod

q. in casu posito. aia esset ubiqz non i sed per aces. Ad. 6. dmi q. cum
dit aia alicubi uidet. q. alicubi aut pot determinare altum ut
exit a uidente. et sic ubi uidet ibi est. Aut determinat altum ui
dendi ex parte obiecti. et sic q. ubi uidet sentiat. no tri est nec ui
uit ibi qz ee et uiuere no important altum transeuntem in
exterioris obiectum.

Questio. 9. De immutabilitate Dei. in 2. art. diu.

Consequenter inquirendum est de immutabilitate dei ad qua
sequitur eternitas. etc. 1. quereunt. q. 1. vnde dicitur eter
nus? 2. vni esse immutabile sit proprium dei

Vni Deus sit omnino immutabilis Ar. 1.

et videt q. non. qz sp. creator mouet se s. m. Aug. quod autem mouet
se e aliquom mutabile. 2. sapiet 7. die mobilior oibz mobilibz
sapia. qz deus est. 3. appropinquare et elongari. qz de deo di
cunt motum. sigcant q. sed 3. est Malachie. 3. ego deus et
non mutor. Im ex s. distis colligi deum esse omnino immutabile
qz primum ens et altus purus. 2. qz quod mouet manet insutay
et mutat s. m. accia et admittit compositione. 3. qz quod mouet
pertingit ad aliquid. quod antea no habebat. quod longe e a Deo
v. quidam antiqui a ueritate coalti primum primum immutabile
posuerunt. Ad. 1. arg. dmi q. deus dit semouere largissime ut e
donomine moty. qz se intelligit. et amat. Ad. 2. dmi q. sapia
dit moueri inq. tum gradatim eius similitudo procedit coicans
se a supremis ad infimas creat. tanqz primum formale et effectiuum
sicut et sol dicit procedere usqz ad terram. Ad. 3. dmi q. illa diu
t. de deo in ss. ut Jacob. 4. metaphorice inq. tum vel eius in
fluentiam sentimus vel ab eo defluimus.

Ar. 2. Vni esse immutabile sit proprium dei.

et videt q. non nam s. m. p. mat. est in omni eo quod mouet. sed sicut
sunt quaedam subz create ut aia. et angelus carentes mat. qz. 2.
omne quod mouet mouet ad aliquem finem. qz beati qui adepti sunt
finem

finem sunt immobiles / 3° quod e inuariabile est immutabile
 at forma e inuariabilis. q^o et immutabilis / Sed d^r e Aug. lib. de nat^o
 boni / In q^o aliquid pot dici mutabile duptr unom per poam q^o
 est in altero sicut creatur^{que} anteq^o essent exant^{que} possibiles p^oduci
 et postq^o sunt p^oducte adeo dante illis esse. possunt subtrahente
 des actione meo seruatiua in nihilum redigi, et hoc m^o mutabiles sut
 p^o poam que e in alio. Alterom potest dici aliquid mutabile per
 poam existentem in ipso, quo et p^o alio quodam m^o sunt mutabiles
 omnes creat^o sicut m^o poam adiuu^o, sicut passiuam m^o quam ali
 quid pot atsequi suam perfectiones, nam aut mutant m^o subm^o
 et actua comurria ut corporalia inferiora, aut m^o locum ut cor
 pora celestia, sp^ouales uero creat^o que sunt ipse forme subsiste
 tes habent se ad esse, sicut poa ad altum q^o tri esse consequit for
 mam, et in ipso non est poa ad no esse ideo huius m^o sube sunt im
 mutabiles, et inuariabiles m^o esse. est tri in eis duplex mutabi
 litas ^{altera} sicut m^o q^o sunt in poa ad finem, et sic mouent^o m^o electio
 nes de bono in maluz, altera m^o locum in quantum attinge
 re possunt quedam loca, que antea non attingebant. quod de deo
 dici non potest, q^o in finit^o sua omnia loca replet / Ad 1° argum^o d^r
 q^o obiectio procedit de eo quod est mutabile m^o esse subtile, vel acci
 dentale de quo p^o tractauerunt. Ad 2° d^r m^o q^o in angelis bonis
 e immutabilitas essendi, et electionis ex diuina uirtute. est tri
 mutabilitas m^o locum / Ad 3° d^r m^o q^o forme uariant^o no ut sub
 iecta uariationis, sed q^o eis aliquid uariat^{ita}, et m^o q^o sunt uariant^o

De eternitate Dei Q. 10. in 6. art. diuisa

ce hancq^o post tractatum de immutabilitate querunt sex. i quod
 sit eternitas / 2° Vni dicitur eternus 3° vni e^o sternum sic p^o
 prium dei. 4° vni eternitas differat ab euo et semp^o 5° de dua
 eui et temp^o 6° vni sit unum euum m^o sicut est unum tempus,
 et una eternitas. Ar. 1. vni recte diffiniat^o eternitas
 q^o est interminabilis uita tota simul et perfecta possessio.

& Videt q non interminabile enim dicitur neg. quod deficientibus
 no perfectis. ut eternitas e comit / 2o eternitas durat ^{et} durat, dura
 tio aut magis comit esse qz quibus q. 3o eternitas no habet partes
 q incomiter dicitur tota. / 4o plures dies et plura tempora neque
 unt esse simul. at in eternitate pluraliter dicuntur dies et tempora
 5o totum et perfectum idem sunt. qz superfluum e dicere / et perfectum
 6. possessio ad durationem non pertinet. at eternitas durat quod e
 Dm q in cogit simplicium devenimus p comp. et sic ex tempore
 ad cognoscendam eternitatem. ^{autem} Temporaliter est hoc q numerat
 prius et posterius in motu apprehendimus tempus. et in apprehensione
 uniformitatis eius quod est sine motu consistit ratio eternitatis. It e
 que incipiunt et desinunt in tempore tempore mensurantur. quod aut e
 oio immutabile. sicut no habet successu ita nec prius adt fine 3.
 ex his qz de eternitate diff. colligitur. Ad. 1. arg. dm q simplicia
 definire solemus p negatione compositionis. ut punctus cuius no est pars
 Ad. 2. dm q eternum est ens et vivens. vivens aut quodam m protendit
 ad operationes inquam magis qz m esse protensio durationis att e dit
 v et tempus e numerus motus / Ad. 3. dm q eternitas du tota qz in il
 deest. no qz habeat / Ad. 4. qz aut deus metaph. nominibz corporalibz
 nominat in ss. sic et eternitas temporalibz successivis / Ad. 5. dm qz
 eternitas dicitur tota simul ad excludendum tempus / pfectum. ad excludendum
 nunc tempus. Ad. 6. dm q illud quod possidetur firmiter et quiete
 habet v ad designandam immutabilitatem et indeficientiam eternitatis
 utitur nomine possessionis. **Ar. 2. Vm deus sit eternus?**
 et v q no q nunc stans facit eternitatem. et deus autor eternitatis dicitur ab Aug.
 nihil aut factu deo conuenit / 2o quod e ante eternitatem et posteam no
 mensurat eternitatem at deus e ante ut dicitur in lib. de causis. et regnabit in
 eternum et ultra ut dicitur exod. 3. q est. 3o eternitas e mensura. at
 deus no pot esse mensuratum. q. / 4o de deo dicuntur vba pntis qz et fut
 tempus que eternitas no comit. q. / Sed dicitur Athanasius in symbolo
 Dm q deus e suum esse uniforme et immutabile ad quod sequitur eterni
 tas sicut tempus ad motus. nec solum e eternus. sed et sua eternitas

Ad

Ad. 1. arg. dmi q nunc stans dicit facere et ad unum modum accipiendi
et deus autor et participat q. communicat enim sua et sicut et sua
immutabilitate et per hoc pat. ad. 2. nam dicit deus esse ante et pro
ut participat a substantijs immutabilibz, dicit autem ultra eternum du
rare sumendo eternum pro seculo, quod est periodus cuiuslibz rei.
vel qz et si aliquid sempduraret eius regnum eet s. totum et simul
Ad. 3. dmi q in deo respectu et accipit ratio mensurati terminum modus
deus enim est ipsa eternitas. Ad. 2. dmi q dicitur tempore dicunt de deo
ratione sua et non qz ipse mutetur.

Ar. 3. Vni esse eternum sit Proprius Dei.

et videtur qz no. qz daniel 12 qui exurdiunt plurimos exunt quasi stelle
ad perpetuas et / 2. Mat. 26. dicit item maledicti igne eternum.
3. omne necess. e. et. at multa proia et pp. demonstratiua sunt nec
sed 2. est Aug. ad Marcellam / Dmi qz cum ois solus deus sit immu
tabilis, ita et appropriat sibi et. qz aliqua et dicant participati
ue. vel qz sempduratura ut Terra. vel qz multi duratur aut
des qz dicunt montes. vel qz dmi ee et operationem saltem fructivam Verbi nu
qz eterni, et ter qz cessabunt ut angeli et beati. Ad. 1. arg. dmi qz et sumit par
ra pot angelis participatiue qz sunt multi, qui fruunt deo / Ad. 2. dmi qz ignis ille
comparari quo dicit eternus qz interminabilis, cum hoc tri transibunt ad minus
ad duratiombz calorem ad aqua minimum ut dicit Job 24 v. in inferno no est
vera eternitas, sed tempus. X illud ps. erit tempus eoz in se
Ad 3. dmi qz necessarium figeat quendam modum verit. vera autz
ideo dici possunt et qz sunt in intellectu eterno Dei v. nihil extra
deum e. eternum.

Ar. 4. Vni et differat ab eis et temp.

et videtur qz eternitas no sit aliud a temp. qz duae durationes no pos
sunt esse simul nisi altera sit pars alterius ut pat. in die et ho
ra quae sunt simul, no tñ duo dies, qz cum eternitas et tempus
sint simul, alterum erit pars alterius, et no et tempore. qz
tempus qz eternitatis / 2. nunc tempore manet idem in toto tem
pore, sed hoc idem uidet esse ratio et qz cum nunc no sit aliud tñ sub
stantia

tantiam a tempore, nec pcoris est ex aliud ab eis / **F**irma
 sura pcoris motus est mensura omnium motuum, q' mensura pcoris
 esse q' dei est mensura omnis ee, at res inferiores mesurant
 temp' q' tempus no distinguit ab et' aut est aliquid eius / sed
 est q' in tempore, est prius et posterius. Im q' q' terminas differt a
 tempore p' hoc q' e' tota simul et mensura ee inuariabilis et immuta
 bilis, tempus v' no item, no autem per hoc q' tempus habuerit
 p'ium et sic habiturum fine h'c enim d'ia accidentalis e', v'
 enim nunc q' incepisset, nec habiturum ee et fines adhuc distingueret
 si t'n ad mensurata respiciamus et' e' alia d'ia r'ao q' mensurata p' te
 pus habent p'ium et finem, v' si motus ee sine p'io et fine non
 mesuraret temp' secundum se et t'm v' sic in partes et ex p'
 ipsay mensuray e' r'ao alia d'ia q' si tempus fuisset sine p'io non ho
 biturum fines posset in partes p'ium et finis assignari in temp'
 sed no in et'. Ad. 1. arg. q' r'ao p'cederet si tempus et et' essent me
 suray unius g'nis. Ad. 2. d'm q' nunc temp' est idem subiecto sed dif
 ferens r'aoe, sicut enim tempus motum, ita nunc respicit mobile
 quod t'n e' hic et ibi, r'aoe distinguit et ista alternatis est motus
 et' autem e' eadem subiecto, et r'aoe. Ad. 3. d'm q' sicut motus est
 p'pria mensurat tempus, ita et et' p'pria mensura esse, im t'n q' aliqd
 recedit a permanentia essendi subditur temp' imo et quies corrup
 tibilem mesurat temp'.

+ ut quidam
 phi dixerunt

ipsius

Ar. 5. de differentia cui de Temporis

q' v' q' no distinguant Aug. n. sup genes. dicit q' deus mouet creat
 sp'iales per tempus, at creat sp'ialis mensura quum e' q' / 2° de
 r'aoe et' est q' sit tota simul, et euum no e' et' q' habet prius et
 posterius et ex conti est tempus / 3° si in euo non e' prius et posterius
 q' in quiete no differt ee et fuisse, et p'coris ex it immobile non
 futura esse, sicut et no fuisse, q' falsissimu e' si quidem deus ea
 in nihilum redigere pot' / 4° cum duratio quiete no q' sit infi
 a p' post, si euum e' totu simul, dabit aliquid creatum in finitibus
 in actu.

actu. ac proinde dicitur eum non distinguatemp^{or}
sed dicitur Boet, qui tempus ab evo ireiubes.
Imq; eum medium e inter et tempus. scilicet q; aliquid
recedit a permanentia eendi deficit ab et. et cum sint quor
dam quorum esse nec intransmutate consistit. nec est subus
transmutationis habent in transmutatione adiuncta
vel actu vel poa. ut corp^{or} caelestia, quorum esse substantiale
est intransmutabile. habent in transmutabilitatem in
locum. et angeli in electione, et affect^{us} intelligentiar^{um}
et volitionu. et et locorum suo in huius in mesurantur
evo. neq; in eum ab et^{et tempore} differt q; habituum sit sine
existens sine p^{ri}o ut quidam dixerit si de diff. intrinseca
fiat sermo. neq; per hoc q; habeat p^{ri}us et posterius sine
innoat^{et} et ucteratione. q; hoc est impo^{le} si referat ad
ipsam mesuram. et est incomiens si referat ad mesurata
igit tempus habet p^{ri}us et posterius. eum aut; in se no
habet p^{ri}us et posterius. sed ei coniungi possunt. et aut;
nec habet p^{ri}us et posterius ^{nec} sed ei coniungi possunt
Ad. 1. q; argum^{nt} R. q; creature sp^{irit}uales q; tum ad affectioes
mensurant tempore. quantum ad esse n^{at}ale evo. q; tri
u ad uisionem gl^{ori}e et participata. / Ad. 2. dicit q; q;
eum sit totum simul admittit in p^{ri}us et posterius
Ad. 2. dicit q; in ipso esse angeli in se considerato no est d^{ivi}a
p^{re}et^{er} et fut^{ur} nisi in adiunctas mutationes. sed q; dicimus
angelum fuisse. esse aut; fut^{ur} esse differt in acceptione
in intellectu. qui cum dicit fuisse aut esse in sensu comp^{os}
supponit aliquid cum quo eius opp^o non subdit diuina p^o
cum dicit futurum ee nondum aliquid supponit. et id e
cum

cum esse et non esse angeli subit diuine potest absolute considerando potest deus facere q. esse angelus sit futurum
 Ad. 4. dicit q. non est incommodum dari alicui creatum esse inf^{tu}
 .i. quod non firmat quodam alio.

At 6. vni sit unum eorum tm.

et videtur q. non dicitur in apocryphis esse maiestas et potestas eorum
 et potestas est apud te domine / 2° quia eterna differunt gratia
 q. et eorum p. omnia in caelo et angelis / 3° non omnium quia
 euna duratio ut patet in multis animabus quae quaedam sunt post aliam
 q. nec omnium euna duratio / 4° quia eterna non dependent ab
 inuicem quia unus angelus non est causa alterius q. non est unum
 eorum omnium / Sed dicitur est q. eorum est simpliciter tempus tempus
 autem est unum q. et eorum / Dicitur q. incognitum cui deueniendum est ex
 cognite temporis tempus autem quidam dicunt esse unum tm omnium
 temporalium q. est unus numerus omnium numeratorum sed hoc non
 sufficit nam tempus non est numerus ut abstractum sed ut innumeratum
 existens alias non esset continuus sicut nec decem ultra panem habent
 continuitatem extrinsecam sed ex parte numerato numerus autem innume-
 rato existens non est idem omnium / Alij unitatem temporis
 assignant ex parte suo. sicut q. quae una est q. ex parte eorum quae recipiunt
 influxum durationis ab ea sine multitudine / alij ex parte m. i. sed nul-
 li horum est sufficiens quae non sunt unum p. aut subd. remota non sunt
 unum simpliciter est q. rationis unitatis tempus unitas in modo ad quem co-
 paratur non solum ut ad mensuratum sed ut ad subiectum / Siq. tenet
 minus subas sp.iales in quadam q. qualitate aut multitudine eorum in qua
 licet esse pluralitas plura eorum admittimus si tamen cum diuersis dicamus
 processisse a deo tm quendam ord^{em} ita ut in eodem ord^{em} sint prima me-
 dia et ult^a quod probabilius putamus unum eorum tm esse dicemus
 ut pronunciamus / Ad. 1. dicit q. eorum quandoq. sumit p. se
 culis et sic sunt multa eorum / Ad. 2. dicit q. illa commune in esse intransmu-
 tabili et hoc sat est / Ad. 3. dicit q. et unum est tempus omnium tempo-

tabulum nec tri simul incipiunt / Ad 4. dicitur quod ad hoc ut ali-
qua mensurentur per unum sufficit sic simplicius ut in qui ternum. h
non sit in eorum

Questio 11. De unitate diuina in 4 art diu
Post premissa considerandum est de unitate diuina. et est hoc quod
runt 4. 1. unum addat aliquid s. ens. 2. unum opponat unum
et multa. 3. unum deus sit unus. 4. unum sit maxime unus

Art. 1. Unum unum addat aliquid s. ens

et videtur quod sic nam est in genere determinato s. h. quant. est in prius numero
si. g. addit ad ens. 2. unum et multa diuidunt ens. s. unum addit ad ens
tangit minus commune. 3. si unum et ens eent idem negatio esset dicere
ens unum. sicut dicere ens ens / sed dicitur est. Dion. c. ult. de diuin nom
dicitur quod unum non addit s. ens rem aliquam sed indiuisibilem actualem et
appetudinalem s. sit ens simplex, compositum enim esse non habet quod
diuisibile partes sunt diuisibile. v. sicut res custodit esse. ita et suam unitatem

Ad 1. g. arguitur pro concordia aut exclusionem opinionum Pythagore
et platonis, et Auicene ex altera parte dicitur quod unum quod est prius num-
meri addit ad ens aliquid ad quant. pertinens. sicut unum quod cum
ente conuertitur / Ad 2. dicitur quod non incommittit id quod est diuisum unum
non esse diuisum alio. sicut totum est indiuisum alio et diuisum pro
et sic est unum simpliciter et multa in quod, ut etiam subum cum accidentibus
aut etiam aliquid est diuisum simpliciter et indiuisum in quod, ut plura
indiuia indiuisa in specie, in quasunt unum et sic est unum in
quod et multa simpliciter. ens quod diuiditur per unum et multa quasi
per unum simpliciter et multa in quod. nam ut dicit Dionysius. vel ea
que sunt multa processibus sunt unum prius / Ad 3. dicitur quod dicere
ens unum non est nugatorium. quia unum addit in ratione ad ens.

Art. 2. Unum unum et multa opponantur?

et videtur quod non nam omnis multitudo est quodammodo unum. g. non opponitur
2. nullum oppositum constituit ex suo opposito. at unum constituit multitudinem
3. unum unum opponitur. at multa opponitur paucum. g. non unum
4. si unum opponitur multitudinem. g. opponitur sicut indiuisum diuiso. et per
consequens ut priuatio habitui ex quo sequitur quod unum per multa debeat

Definiri et non potest fieri solent. aut quod datur circulus in huiusmodi
 definitionibus / Sed est quod quorum rationes sunt oppositae sunt opposita
 In quoniam quod est primum numeri oppositum multitudinis quae enumeratur
 ut mensura mensurato. unitas enim est mensura unum quod con-
 uertitur cum ente oppositum multitudinis per modum privationis. sicut in
 diuisum diuisis. Ad. 1. argum. dicitur quod nulla privatio tollit potestatem
 esse cum sit negatio in subiecto abstracto. Tollit tamen aliquid esse. et ideo
 in ente ratione suae communitatis accidit quod privatio entis fundetur in ente
 et sicut est de ente ita de uno et bono. nam privatio boni in bono fundatur
 et remanet unitatis in aliquo uno et exinde contingit quod multitudo
 est quoddam unum et malum est quoddam bonum. et non ens est quod-
 dam ens. nec privatur oppositum de oppositum. quia alterum horum est simpliciter alterius
 in quibus. Ad. 2. dicitur quod totum heterogeneum non habet partes eiusdem
 formae cum toto. ut de multitudine et de unitatibus ipsam constituere
 tibus patet. quae in quibus non habent eandem formam cum multitudine
 constituunt eam sicut partes domus prout sunt quaedam corpora et non
 domus constituunt eam non quod componant domum ut non domus sunt
 formae. et sic unitates constituunt multitudinem ut quaedam entia indi-
 uisa. non ut indiuisiones formae. Ad. 3. dicitur quod multum accipitur uno
 modo absolute et sic oppositur uni. alio modo ut dicitur excessum et sic oppositur
 paucis. in modo duo sunt multa. sed non 2. Ad. 4. dicitur quod unum oppo-
 nitur privationem multis in quibus in rationem multorum est quod sunt diuisa
 et oppositum quod diuisio sit prius unitate non simpliciter. sed simpliciter nam apprehensum
 qui apprehendimus simpliciter per corruptum sed multitudo et consequenter
 se habet ad unum simpliciter in rationem. quia diuisa non intelligimus habere
 multitudinis nisi per hoc quod utriusque diuisorum attribuiamus unitatem
 et unum ponitur in differencia multitudinis nec est. sed diuisio cadit in
 intellectu ex ipsa negatione entis itaque cadit in intellectu. ens. 2.
 quod haec ens non est illud ens. et sic 2. apprehendimus diuisiones. 3. unum
 4. multitudinem. Ar. 3. Vnde deus sit unus.
 et vnde quod non dicitur. i. ad cor. sunt dii multi et domini multi / 2. nec unum
 quod conuertitur a mente. siquidem dicitur privatur. nec unum quod est
 primum

primum numeri, cum deus non sit de genere quant. q. deus non est unum
sed d. est deuterom. 6. Dm q. deus est unus. 1. q. simplicissimus
et tm idem est deus et hic deus cum hit suanatur sortes u. no tm idem
est homo et hic homo, q. no eet plures homines sicut nec plures sorte.
2. q. est infinitus, et per cons. unus nam si essent duodij differret
et sic perfectione alterius careret alter. v. et antiqui primum
primum posuere unum. 3. pbat ex unitate mundi, q. primum re
ducens omnia in unum ordinem unum esse debet. et hoc est deus
Ad. 1. dm q. illud dicit tm ex ore quorumda. v. subdit nobis autem unum
de q. Ad. 2. dm q. unum dictum de deo no pertinet ad quant. hoc
enim unum est de genere mathematico q. u. h. simrat abstrahant
a mat. in mat. trisunt. unum u. quod conuertit cum ente est quod
dam metaphysicum, et h. in deo non sit privatio cognoscitur tri a no
bis p. modum privationis et exemptionis sic eu. infinitum, et incor
poratum dicimus.

Ar. 4. Vm Deus sit maxime unus?

et vi q. no nam unum dicit privat. privatio aut. no suscipit magis
nec minus. 2. nihil est magis indivisibile q. unitas et punctus
q. nec magis unum. 3. quod h. ens per suam ess. est unum. q. meta
q. et maxime unum, p. b. com. q. quod est p. est bonum est max. bonum
sed d. dicit Boet. q. in cer. dia. q. unum dicuntur arcem tenet unitas
diuine trinitatis. Dm q. deus est maxime unus, sensu enim dicit
ens indivisum. et deus est ipsum esse simplicissimum. q. Ad. 1.
argum. dm q. privatio suscipit magis et minus no tm se, sed habet
respectu ad opp. habitum. Ad. 2. dm q. punctus et unitas habet
esse in subiecto et sic no sunt maxime una, sicut nec maxime entia
Ad. 3. dm q. h. omne ens sit unum per suam subam, no tri se habet
equaliter suba cuius h. ad causandam unitatem, q. substantia
quorundam est ex multis comp. quorundam uero no

Quomodo Deus cognoscatur a nobis. Q. 12 in 13 artic

q. in superioribus considerauimus qualiter deus sit in se ipso diuina
restat inquirendum qualiter sit in cognitione nra. 1. quomodo cognos
cat a creatura

et c^a hoc queruntur. 13. i^o vni aliquis intellectus creatus
 possit videre ess^{as} dei? 2° vni de ess^{as} uideat ab intellectu p^{er} ali
 quam speciem creatam. 3° vni oculo corporeo dei ess^{as} possit uideri.
 4° vni aliqua sub creatura ex suis naturalib⁹ sufficiens sit uideri dei ess^{as}
 5° vni intellectus creatus ad uidentium dei ess^{as} indigeat aliquo lumine
 nec creatu. 6° vni uidentium ess^{as} dei unus alio perfectius uideat. 7°
 vni aliquis intellectus creatus possit comprehendere de ess^{as}. 8°
 vni intellus creatus uidentium dei ess^{as} omnia in ipsa cognoscat. 9° vni ea
 que ibi cognoscat per aliquas similitudines cognoscat. 10. vni simul
 cognoscat omnia que in deo uident. 11° vni aliquis in statu huius ui
 tae possit aliquis homo ess^{as} dei uideri. 12° vni per rationem naturales possi
 mus deum in hac uita cognoscere. 13° vni supra cognitionem naturales
 rationis sit in presenti uita aliqua claritudo dei per gratiam. 11. 11.

Art. 1. vni aliquis intellectus creatus possit deum

Per essentiam uideri.

et videtur non esse christi. dicitur in illud Iuan. 1. deum nemo uidit unquam
 et dicitur cap. 1. de diuin. nom. 2° de infinitum ut sic est cognitu^m h^{oc} edes
 3° intellectus non intelligit nisi existentia, at deus sine diuini est exist^{ia}
 4° cognoscentis ad cognitum debet esse aliqua proportio, que non est inter
 deum et creatum intellectus, sed d^{icitur} est quod dicitur. 1. Iuan. 3. uidebim⁹
 eum sicuti est. D^{icitur} q^{uod} unumquodq^{ue} est cognoscibile inq^{uod} tuum est in actu
 deus est autem est altus purus, sed id quod sine se est nobilissimum non cognos
 cit ab aliquo propter sui excellentiam, quod quidam attendentes
 dixerunt nullum intellum creatu^m ess^{as} dei uideri posse, sed hoc est
 o^{mnis} fidem q^{uod} deus est ultima hominis beatitudo, que in eum unumq^{ue} p^{er}fecta
 ad suum p^{ri}um consistit, est etiam et d^{icitur} rationem q^{uod} uisus effectib⁹
 naturaliter desideramus nosse causas, et sic esset inane naturale desideriu^m
 cog^{no}scendi, a^{ut} cam / Ad. 1. arg^{uit} d^{icitur} q^{uod} auctoritates sanctorum intelligunt
 de cognit^{ione} comprehensiva dei / Ad. 2. d^{icitur} q^{uod} Infinitum ex p^{er}fecta
 p^{er}fecta p^{er}forma est ignotum, secus infinitum quod se tenet ex p^{er}fecta
 forme non limitat^{ur} p^{er} est m^{an}am / Ad. 3. d^{icitur} q^{uod} deus non ideo dicit^{ur}
 n^{on}

non existens, q̄ nō existat sed q̄ est suum esse. V̄ est incomprehensibile ab intellectu creato / Ad 4 dñi q̄ proportio est 2ª altera mathematica / altera quā ē quālibet habitudo unius ad alterum, et sic creat⁹ ad deum ē p̄ effectus ad causā et pōq̄ ad altū neḡ inesse intelligibiliū intell⁹ creatus p̄portionatur Deo Vm̄ ess⁹ dei ab intellectu creato per aliquam similitudinem uideatur. Ar. 3.

et vr̄ q̄ sic q̄ dicit. 1. Joan. 3. scimus qm̄ cum apparuerit similes ei eximus. 2° idem dicit Aug. 9. detrimite s̄q̄ cum deum uimus, fit aliqua dei similitudo in nobis / 3° intelligibile in actu est intelligibile in altu, sicut et sensus et sensibile in altu quod nō pot̄ esse, nisi rāone similitudinis p̄ quam intelligitur. Sed 2ª est Aug. 11 detrimite / Dñi q̄ ad uisionem ē nec p̄cā. et unius uim requiritur / exp̄ q̄ p̄cā aliqua similitudo requiritur

In hoc intelligi-
gat de uirtute
nāh. siue de
aliqua sup̄ addita
Perfect. q̄q. v. glo.
ria

et s̄q̄ uirtus uisiva quā quaedam similitudo dei participata est exp̄ uē uisiva quā necesse est uiri uidenti aliquo modo p̄ nullas similitudinem creatam dei ess⁹ uideri pot̄est. 1° q̄ p̄ similitudines rerum inferioris ordinis superiora cognosci non possunt / 2° q̄ dei ess⁹ ē suum esse cuius nullā creatā similitudo esse pot̄est / 3° q̄ dei ess⁹ est quoddam in circumscriptis quā uis autē forma creatā determinata ē V̄ dicere deum p̄ similitudinem uideri est dicere ess⁹ dei non uideri, quod est erroneum. igit̄ ad uidentium dei ess⁹ requirit̄ aliqua similitudo exp̄ uisus pōq̄ s̄q̄ lumē gloria confortans intell⁹ ad uidentium deus de quo in ps. in lumine tuo uidebim⁹ lumē nec tñ pot̄ est dñi p̄ similitudinem creatam, quā ipsam ut in se est representet. Ad. 1. argum⁹ dñi q̄ procedit de similitudine quā est p̄ lumē gloria / Ad. 2. q̄ Aug loquit de cognite dei, quā habetur in uisū Ad. 3. dñi q̄ ess⁹ diuina cum sit suus esse ut intellectum in altu p̄ se ipsam unitur intellectu creato faciens intellectum in altu

Ar. 3 Vm̄ dei ess⁹ uideri possit oculo corporali: et vr̄ q̄ sic Job. 19 in carne mea uidebo deum. s. m. et. c. 42. hēc rite / 2. Aug. ult. dicit de dei. c. 29 inquit corpora glorificantōy uideri incorporealia

ralia. q̄ possunt eleuari ad uidentum deum / 3° Deus pot̄ uideri
ab homine uisione imaginaria & illud Isay. 6. uidi dñm sedentē
sup̄ s. ex. at phantasia ē mot̄ & fals̄ a sensu sm̄ actus. q̄ / Sed 5°
ē Aug. lib. de uidento deum ad Paulinam / Dm̄ q̄ nec sensu
nec imaginatē deus uideri pot̄ hęc. n̄ sunt actus corporis. al̄q̄
aut̄ ei. cuius ē actus debet p̄portionari / Ad 1° dñm. q̄ uidebitur
deus in carne non oculis carnis. sed sp̄s et mentis / Ad 2° dñm q̄

hęc nō hęc
p̄t̄ hęc
sed q̄ aut̄
p̄cedentē

Aug. loquit̄ de cognite dei que h̄bet in uia / Ad 3° dñm q̄ si uis
al̄q̄ formē que nō sunt solum esse. uniuert̄ intellectui p̄ aliquod
esse. quo informant̄ ipsum intellectus. sic deus cum sit ipsum esse
per se ipsum ut intellectum in actu uniuert̄ intellectui faciens
ipsum in actu.

Ad 2°. Dm̄ q̄ Aug. loquitur in illis uerbis inquirendo et
sub conditione, quod pat̄ ex uerbis ibi subiunctis, ex quibus patet q̄ sic
oculi glorificati deum uidebunt sicut nunc oculi n̄i uident al̄cuius
uitam. que non uidet̄ oculo corporali. sicut per se uisibile. sed sicut
uisibile p̄ accid̄. quod quidem a sensu non cognoscitur. sed statim cum
sensu. ab aliqua alia uirtute cognoscitur / Ad 3° dñm q̄ uisione
imaginaria non uidet̄ dei ess̄ sed aliqua forma in imaginatione
format̄ representans deum p̄ aliquem modum similitudinis que
in sp̄s diuinis diuina p̄ res sensibiles metaphoricē describunt̄

Ar. 4. Vm̄ aliquis intellectus per sua n̄alia
Dei essentiam uideri possit.

Et uidet̄ q̄ sic nam Dion. 4. c. de diuin. no. ait angelum esse speculum
dei. at. qui uidet̄ speculum rei et rem uidet. angelus aut̄ se per sua n̄a
lia intelligit q̄ / 3° quod de se est multum intelligibile firmius
tale s̄ defectum n̄i intellect̄ q̄ cum in intellectu angeli null̄
sit defect̄ ess̄ dei n̄alia intelliget. 3° sensus corporis non pot̄ ele
uari ad uidentam substantiam corpoream q̄ nec intellect̄ creat̄ cum uirtu
q̄ sit s̄ n̄am alterius. aut n̄ali in se intellectu creat̄ ess̄ dei uideri
p̄t̄

Sed d^o est Rom 6. *gratia dei uita est.* Im q. cognitum e in cog
noscente admodum et nat^o cognoscentis est autem multiplex mo
dus essendi rexp. quosdam enim sunt in hac mat^o ut corporalia. qu
dam amat^o separata. quos hinc non sunt suum esse ut angeli, quod
dam u^o ens amat^o oio separatum, quod e suum esse s^o deo, et qui
dem cum in homine sit duplex uirtus cognoscitiva s^o sensus et intell^o
illo res materiales q^o ut hic et nunc cognoscat et ut in hac mat^o. hoc u^o intel
legit nat^o corporaliu ut amat^o indiuiduante abstrahunt. et h^o e
h^o m^o m^o coniale. angel^o u^o intelligere et q^o subas separatas per se exis
tentes sed no^o a^o q^o p^o statu. Sed u^o e^o coniale se et suam naturas
intelligere. homini u^o aut alijs creaturis intellectualib^o e^o creatur
p^o q^o a^o. Ad. 1. d^o q. angelus cognoscat deum p^o similitudinem
refulgentem in angelis. sed hoc no^o e^o ess^o dei cognoscere. Ad. 2. d^o
q. h^o in angelis no^o sit defectus priuatiue. e^o h^o neg^o admodum quod d^o
creat^o deo collata deficiens e^o. Ad. 3. d^o q. sensus e^o omnino
m^oialis et ideo eleuari no^o pot^o ut cogat quos no^o sunt singularia materia
intelle^o q^o humanus h^o sit in mat^o e^o imm^oialis et pot^o eleuari ad
deu^o. Simili^o et angelicus qui inter id quod est. et ipsum esse dis
tinguit. Vm intellectus creatus ad uidentia dei ess^o
aliquo creato lumine indigeat. ar. 5.

Uidet q^o non q^o p^o se lucidum no^o indiget alio lumine ut uideat
q^o nec p^o se intelligibile. s^o dei ess^o eget alio lumine ut intelligat^o
2° si deus uideret p^o lumen. uideret p^o medium. q^o no^o p^o suam ess^o
3° oio creatum pot^o esse coniale alicui creat^o q^o e^o existit lum e^o quod
dit nec^o. q^o tunc talis creat^o nat^o pot^o dei ess^o contemplari. Sed
V^o dit in ps. In lumine tuo uidebimus lum e^o. Im quod omne
quod eleuat ad aliquam formam, disponitur aliqua^o disposita ad il
lam recipiendam. dei autem ess^o e^o forma intelligibilis. quos uim e^o in
telle^o dei beati. Et ideo intellegit indiget lumine q^o ad illam
et im hoc lum e^o efficiunt beati dei formes et deo similes. Ad. 1.
d^o q. istud lum e^o non requirit^o ut dei ess^o intelligibilis fiat, sed ut in
telle^o fiat potens ad intelligendum admodum quos p^o a^o fit potens p^o h^o

bitum & lumen requirit aduisiones sensibiles ut medijs possit
moueri a colore. Ad 2. dñm q. istud lumē nō est similitudo in qua sed
quasi perfectio quādam intell^g sub qua deus uidet. quod eius immediatā
visionem non impedit. Ad 3. dñm q. hanc forma, diff^a ad formam ig-
nis non potest esse nisi habenti formam ignis. sic nec istud lumen nisi
ei quod est diu^l nat^l, quod creat^l est impossibile.

Vñ uidentium ess³ dei unus alio perfec-
tius uideat. Ar 6.

Et uidet q. non. q. ut dr. 1. Ioan. 3. uidebimus eum sicuti ē. est
autē uno tri^o modo. 1°. q. Aug. lib. 8. 3. q. dicit q. unam rem
nō potest unus alio plus intelligere. 2°. q. aliquid perfectius uideat
potest provenire aut ex ob^o. aut ex p^oa. ex ob^o quidem si per perfectio-
nem similitudinem sit in intellectu. Quod in p^ori loco non habet si
quidem in omnib⁹, huiusm^o munere fungit^{ur} est ipsa. q. nec u^l proue-
nit ex p^oa alia. enim cum hominis intell^g nō sit tam perspicax
q. tum angeli. hominib⁹ nō promitteret beatitudo angelor⁹ ut fides
p^omittitur. sed 3°. est Apostol. 1. cor. 13. sicut stella differt a stel-
la in claritate. Vñ q. unus beatus alio perfectius deum uide-
bit q. eius intellectus uirtuosior erit. nō quidem ex natura. sed ex
lumine maiori. q. h^u quod respondet charitati maiori. q. ubi est maiori
charitas ē maius desiderium. quod facit desiderantem aptum ad sus-
cipiendum desideratum. Ad 1°. dñm q. illud sicuti ē. non determi-
nat modum uisionis ex p^o uidentis. sed ex p^o rei uis^l. et per hoc patet
ad 2. Ad 3. dñm quod diuersitas uidendi erit p^o diuersam faculta-
tem intell^g non quidem nales. sed gloriosam. ut dictum est

Ar 7. Vñ uidentes deus per ess³ ipsum com-
prehendant.

Et uidet q. sic. dicit enim Apost. philip. 3. sequor si quosdam m^o
comprehendam / et non quasi aerem ueruerans. et subdit. sic currite
ut comprehendatis. q. 2°. Aug. ad Paulinam. aut illud com-

probanditur cuius nihil latet cognoscentem - at deus simplex est
q^d a quocunq; cognoscit comprehensivè cognoscitur. si dicatur qui
det deus totus sed non totaliter. D. 3. nam aut q^d totaliter de
terminat modum videntis. aut rei usq; si rei usq; totaliter uider
d^g cum uideat sicut est firmiter videt totaliter. si determinet modus
videntis cum tota uirtute sua intell^g dei ess^{et} uideat sed d^{est} Thero
mias. 32. Im q^d nullus intell^g creat^g deum comprehendere potest
quamuis ipsum quomodo unq; attingat ^{et} magna ^{est} beatitudo s^{ic}
August. ad cuius cui^{us} sciendum est illud comprehendendi quod ita perfecte
cognoscit quantum est cognoscibile. v. cum intell^g creat^g et lumen.
et q^d q^d quid finitum sint. Deum minime intell^g creat^g cum sit quod
dam esse infinitum comprehendere pot. Ad. 1. d^m q^d sic compr^hen
sio sumat stulte quia id quod comprehendit includit incompr^hen
dente. neq; intell^g neq; quouis alio deus comprehendit. secus si com
prehendere sumat pro tenere et ut opponit insecutioni. x. illud. cant
3 tenui cum nec dimittam et sic intelligit Ap^{osto}l^{us} / compr^hensio
aut^{em} d^m sumpta est dos aut correspondens spei. sicut uisio fidei
et fructus charitati. Ad. 2. q^d non ideo deus dicit incompr^hensibi
lis q^d totus n^o cognoscat. sed q^d non cognoscitur ut a perfecte ut est uisi
bilis et cognoscibilis ut pat^{et} in p^{ro}posita cognita non demonstratiue
sed per rationem p^{ro}babilem que t^{ota} quidem cogit. sed non circum
scribitur eius fines ut uocabulis D. Aug. utamur. Ad. 3. d^m q^d
totaliter dicit modum obiecti. n^o quidem ita. q^d totus modus obiecti n^o
cadat sub conditione. sed q^d modus obiecti non est modus cognoscentis
sicut aliquis p^{ro}babiliter scire pot^{est} aliquam p^{ro}positionem esse demonstra
biles. q^d ipse eam demonstratiue non cognoscat

ar. 3. Vm uidentes deus per essentiam omnia in deo uideat.
et videt. q^d sic. nam Gregor. 4. dialog. ait. uident uident est omnia. q^d
2° qui uidet speculum uidet ea que in ipso splendent. at deus omnium
et factibilium speculum est. q^d qui uidet ipsum est / 3. qui intel
ligit maius ut d^r. 3. de aia pot. intelligere minima. q^d qui uidet deum
uidebit omnia possibiliora. 4. intell^g r^{ati}onales n^{ost}re scire desiderat

q^d aut omnia uidet in Patria, aut nō quietat eius riāle desiderius
 Sed 2° est q^d ut dicit Dion. 7. c. celest Hierarch. inferiores angeli a
 superiorib⁹ a nescentia purgantur, et ipsi et^z cogitationes cordium
 et futura contingentia nō sciunt / Dm q^d omnia quod uidet in ali
 uidet admodum quo est in ipso, omnia aliq^d alia sunt in des sicut ef
 fectus uirtute in sua causa et sic uident in ipso ut effectus in causa
 sed manifestum est. quod quanto aliqua cā perfectius uidet tanto plu
 res eius effectus cognoscunt. ut pat. de cognitione conclusionum l^o et cum nullus
 tentium in p^{ri}o perfectius aut minus perfecte cognoscat. v^t tant ali^q quam eius com
 quis intell^g plura in des uidet quanto ipsum p^ofectius cognoscit. Ad 1° p^ohendat nul
 1. d^m q^d dicit Gregorius intelligunt de sufficiā ob^octi quantum in se ē q^d oia in ipso
 Ad 2. d^m q^d concludit de es qui uisu suo speculum comprehendit cetera uidet
 Ad 3. d^m q^d maius sit uidere deū q^d omnia alia, maius tri est uidere sic
 Deum q^d omnia in ipso cogant. q^d sic q^d cognoscant paucciora / Ad
 3. d^m q^d riāle desiderium nō tendit nisi ad cognitionem generum
 et sp^{er}um quidditatum q^d et rāonum rer⁹, quō omnia beati uident
 in ess^o diu. singularia u^t aut futura, quō deus facere pot^o non p^orti
 nent ad intell^g perfectio nes. si tri quis solum deum ut in se uide
 ret saturatum haberet riāle desiderium sciendi, et beatus esset et si alia
 nesciret. qui, enim alia nouit nō p^oter illa beati^o ē ut dicit Aug.
 Sed p^oter Deum beatus.

U^m ea quae uidentur in Deo a uidentibus diuinam esse
 Per aliquas similitudines uideantur. Ar. 9. 1.
 1° videt q^d sic. 1° q^d omnis cognitio fit p^o assimilationē cognosce
 tis ad cognitus, sic enim intell^g in actu, fit intellectus in actu, et sic
 sus sensibile. q^d / 2° Paulus post raptum ut dicit Aug. 12 sugges
 ad h^{er}m multo⁹ recordabatur, quō in illo raptu uiderat, in quo et dei
 ess^o est intuit⁹. q^d aliquo similitudines uis⁹ in eius intellectu re
 māserit, quas habuit et^z in ipsa uisione. / Sed 2° est q^d per eandem
 speciem uidet speculum, et quō sunt in ipso et in ipso apparent. at oia
 uident in des sicut in quodam speculo intelligibili. q^d est

Dm. quidentes Deum per ess^{as} p nullam aliam spem ab ipsa ess^{as}
 diu^a intellectibz eor^{um} unitam eum uident, sic enim unumquodqz
 cognoscit sm^g, similitudo cogniti est incognoscente, sed dicitur cognos
 citina pot^{est} alicui cognoscibili assimilari dupliciter uno modo directe
 et sm^{se}. alio m^o sm^g, informatur specie alicuius quod est ei simi^{le}
 et huc 2° m^o cognoscunt res contentz in ess^{as} diuina / ad quam cogni
 tionem sufficit ess^{as} ipsa in ratione speciei intellectui unita. nec requi
 rit^{ur} pprietas ipsarum rerum species. Ad 1. dm. q. int^{el}l^{ig} assimila
 tur rebz p^{er} ess^{as} ipsam dei tibi unitas. Ad 2. dm. q. Paulus ex rebz
 in raptu uisis, d^{icit} ex ipsa ess^{as} diu^a tunc uisa p^{ro}struit formare species
 aliar^{um} rerum remanentes in intellectu. p^{ro} quas recordabatur. ista
 tri uisio qua uident^{ur} res p^{er} species sic conceptas est alia a uisione qua
 uident^{ur} res in deo. sunt enim quidam p^{ro} q^{ui} ex quibusdam rebz
 p^{re}conceptis species aliar^{um} concipiunt. sicut imaginati^o ex sp^{eci}ebz motis
 et auri, concipit montem aureum. etc^o

Vm uidentes deum per ess^{as} simul uideant omnia que
 in ipso uident. Ar. 10. et vr. q. non. qz sim^{ul} p^{ro} contingit
 multa scire intelligere uero unum. q^o / 2° qz dicit Aug 2. sup
 genes. ad hram. q. deus mouet creaturam sp^{irit}ualem p^{ro} tempus. i. per
 intelligentias, et affectiones / sed d^{icit} est Aug ult. detirmi. non erit
 (ait) uolubiles etc^o. Dm q^o ~~not^{etur}~~ intellectus non pot^{est} multis speciebus
 actu informari ad intelligendum per eas. sicut nec unum corpus mul
 tis figuris actu figurari. v^{er} q^o contingit q^o aliqua multa una specie
 intelligi possunt simul intelliguntur, sicut de to et partibus (si singule
 p^{ro} se aut ut in to sunt cognoscant^{ur}) patet, et cum omnia que uident^{ur}
 in deo p^{er} ess^{as} uideant^{ur}. notum reliquint^{ur} q^o simul uidentur et n^{on} succes
 siue / Ad 1. dm. q. sic unum tm^o intelligim^{us}, inq^{ui}tm una specie in
 telligimus. Ad 2. dm. q. angeli mouent successiue quo ad cognitio
 nes riales p^{ro} diuersas species, secus quo ad ea que in verbo cognoscunt^{ur}

+ Unus

Vm aliquis in hac uita possit deus uidere per ess^{as}?

Pudet q. sic. dicit enim Jacob. genes. 32. uidi deū facie ad facie q.
 X. Paul. 1. cor. 13. ^{14.} 2. num. 12. dicit dñs de Moysē ore ad os loquar
 ei / 3. etiam in pñti uita omnia in deo cognoscimus. 12. confes.
 et 12. detrimt. q. et nunc ipsum deum uidemus. 3. deus per suam
 ess^{as} est in aia nra q. per suam ess^{as} uidet a nobis. quod pot. roborari
 ex Aug. 12. sup genes. ad hram / sed d. est exod. 32. et gl. ibi.
 Sñ q. cum modus cognitionis sequatur naturam rei cognoscentis
 et anima nra quandū in hac uita uiuit habeat esse in mat. corpora
 li non cognoscit natr aliqua nisi que habent formam in mat.
 vel que p. huiusm. cognosci possunt. v. impossibile est anima homi
 nis tm hanc uitam uiuentis ess^{as} dei uidere. v. et aia nra quanto
 magis a corporalibus abstrahitur tanto intelligibilem abstractior
 fit capacior. v. in somnijs et reuelationes et futurorum perquisitiones
 facilius percipiuntur. Ad. 1. dñm. sñ Dionis. c. 4. celest. Hierarchie
 q. sic in scripturis dicit aliquis deum uidisse in quantum formati sunt
 aliquę figura uel sensibiles uel imaginarię sñ aliquam similitu
 dinem aliquid diuinum representates. quod q. dicit Jacob. non ad dei
 ess^{as} sed ad figuram in qua deus representabat referendum ē. et hoc
 pertinet ad quandam prophetie eminentiam. uel intelligit de quadā
 eminenti contemplat. c. comunem status. Ad. 2. dñm q. p. ter
 cōordinem deus mentes aliquorū in hac carne uiuentium sed non se
 sibz carnis uentium usq. ad uisionem sus. ess^{as} eleuauit. ut Aug. ait
 de Moysē magistro Iudeorum. Et de Paulo magistro gentium. Ad
 3. dñm. illud intelligi in q. tum p. participationem luminis diuini omnia
 intelligim. et deici iudicam. / Ad 4. dñm q. deus nō est in anima ^{nra} p. suam
 ess^{as} sicut intelligibile in intellectu. sed q. p. res^{as} ess^{as} et p. oas. illis autz
 m. in intellectu beatorū.

Vñ Per rationem naturales Deum in hac uita cognos
 cere. possimus. Ar. 12.

Pudet q. nō. i. q. Boet. de consolat. dicit q. rāo nō capit simplices
 formā. q.

Triasne nri sine phantasmate nihil cognoscat aia nra, ab
 dei spualis cum sit nullum est phantasma q' / 3° cognitio que
 est nalis vis e bonis et malis, at tri boni cognoscunt deum x. Aug.
 delta. i. de trinitate. sed d^o est ad Rom. i. quod notum e dei manifestu
 est illis / Im q, cum nra cognitio a sensu principium sumat in
 tantum se pot extendere, in quantum pot manu duci per sensibilia
 v^o dede bene cognoscimus habitudinem ipsius ad creaturas. Et
 diuam creaturaxp ab eo, ad ess^o tri ipsius uidendam pro isto statu
 ptingere non ualemus. Ad. i. dm. q, m^o caput r^o simplicem foas
 quantum ad ~~...~~ Quid e, bene tri quantum ad An e. Ad.
 2. dm. q, Deus nri cognit^o ~~cognitio~~ cognoscit p phantasmata
 effectus sui, Ad. 3. dm. q, cognitio dei p ess^o cum sit gratuita tri
 competat bonis, nalis tri bonis et malis comunis e. v^o. S. Aug. re
 tractauit quod contra h^ode in orasne dixerat. Deus qui no misimu
 vos uerum seruiculuisti, multi enim mali uera multa r^o nena
 turali nosse dubium no est.

Vm per gram habeatur altior cognitio Dei q, per r^ones
 naturales. Ar. 13.

S. uidet q, non nam dicit
 Dionis. lib. i. de mistica theol^o q, ille qui melius unit^o deo in hac
 uita unitur ei sicut omnis ignis, quod etiam dicit de moy se g^o

2° p cognitionem grae no possumus deum cognoscere, nisi p phantasm.
 q, cum h^oce et possimus p cognit^o nales q, quat utraq, cognitio
 ans v^o esse Dionisij. i. e. ~~...~~ Hierarchie / 3° intellectus noster
 p gram fidei deo adheret, fides autz no uidet esse cognitio, qz s^om
 Gregor in humilia, que non uident fidem habent, et no agnitione
 Sed d^o est Paulus. i. corinth. 2 / Im q, cum ad cognitionem na
 turalem sit necessarium phantasma acceptum a rebz, et lumen in
 tellectus nale quatum utrumq, humana cognitio iuuatur p r^one
 uelationes, nam et lumen nale intell^o confortat p infusionem lumi
 nis gratuiti, et interdum et phantasmata formant irrimagina
 tione hominis diuinitus, magis experientia res diuinas q, ea

+ celestis

que

quod videtur a sensibilibus accipimus sicut apparet in visionibus
 prophetarum, et interdum etiam aliquae res sensibiles formantur di-
 vinitus ad etiam voces ad aliquid exprimendum sicut in baptismo
 visus est in specie columbae, et vox Patris audita est de nube.
 Ad. 1. dicitur quod per revelationem non cognoscimus in hac vita quid
 est Dei plures tamen et excellentiores res eius effectus nobis demonstrant
 ad quos nullus ratio non pertingit. Ad. 2. dicitur quod ex phantasmatibus
 plenius cognitio habetur et accipit ex infusione Divini Luminis
 Ad. 3. dicitur quod fides cognitio quaedam est in quantum intellectus deter-
 minat per fidem ad aliquid cognoscibile, sed in quantum deest visio de-
 ficit a ratione cognitionis, quae est in scientia

Q. Decima tertia in 12 art. Divina
 Consideratis His quae ad Divinam Perfectionem Pertinent

Procedendum est ad considerationem divinarum nominum (et hoc
 quae sunt. 1. 1. dicitur quod deus sit nominabilis a nobis. 2. dicitur quod aliqua
 nomina dicta de deo dicantur de deo simpliciter. 3. dicitur quod aliqua nomina dicta
 de deo proprie dicantur de deo. 4. dicitur quod aliqua nomina dicta de deo sint syn-
 noma. 5. dicitur quod aliqua nomina dicantur de deo et creaturis univoce quod
 et quivoce. 6. dicitur quod aliqua nomina dicantur analogice. dicantur proprius de deo
 an de creaturis. 7. dicitur quod aliqua nomina dicantur de deo et tempore.
 8. dicitur quod hoc nomen deus sit nomen naturae vel operationis. 9. dicitur quod
 nomen deus sit communicabile. 10. dicitur quod accipiat univoce vel quivo-
 ce in quibus significat deum propriam et participat et in quibus opinionibus. 11.
 dicitur quod hoc nomen quod est sit maxime proprium dei. 12. dicitur quod oportet
 firmatus possunt formari de deo.

Art. 1. dicitur quod aliquod nomen deo conveniat.

et videtur quod non dicitur c. 30. et dicitur in c. de div. no. dicitur enim quod nec nomen
 eius nec opinio est. 1. dicitur quod nomen abstractum significat quod in se futurum. conve-
 tum quod completum quod deus nomen non habet. 3. dicitur quod nomina significat substantiam cum
 qualitate propria et participat cum tempore quod nomen cum demonstrat aut re-
 late quod nullum deo conit. sed dicitur ex po. 15. In quibus voces et

Inum. et conceptus res sunt expressivi v' et uocati res medij conceptibz figant et sic nominamus rem in quod intelligimus, deum autz ut in se e' et in suam ess' ut in ista statu no' intelligimus nec nominamus. sed ex creaturis p' modum excellentiz et remotio' nis

Ad. 1. d'm. q. deus d' r' in nomine q' est eius e' d' id quod deo intelligimus et nominamus / Ad. 2. d'm. q. q' ex creaturis nominamus deum, nominamus eum nominibz concretis ad figandum ipsum subsistentem, nominibz u' abstractis ad figandam eius simplicitatem. Ad. 3. d'm. q. nomina figant substantiam in qualitate. id est sup' eum nat'. et q' simplicissima oes d'ias temp'is includit et oibz coexistit sic q' de deo verba dicunt', demonstratiua v' nomina dicta de deo ~~dicunt de~~ monstrat' ad intellectum no' ad sensum. et relatiua de ipso dici no' in comite

Ad. 2. Vn' aliquod nomen dicat de deo subst' et videt' q' no' q' damasc. dicit q' de deo dicunt' quid no' ostendunt aut' habitudinem quandam q' 2° nom' que assumunt' t' b' d' in laudem dei d' verba dion. i. e. deo no. eius processus figant' q' no' substantias ipsius / 3° deus no' intelligit' a nobis in suam substam q' nec nominat' sed d' est Aug. 7. de trinitate d'm q' nomina negatiua et relatiua dicta de deo ut patet no' figant' eius substam. sed de his nominibz que ab h'ite de deo dicunt' sunt qui existimant' negationem eoz que deo non ueniunt figare. ut uiuens dicat q' no' sicut res inanimata e' et sic putauit Rabb' Moys. alij dicunt' h'ec d' de deo ad figandam habitudinem eius ad creaturas. ut bonus dicat' q' ea bonitatis. sed utrumq' e' in comite s. q' sic. cum deus etz sic ea corporum sicut et bonorum, posset dici corpus. sicut dicit bonus q' bonor' ea tr'm. Item q' corpus remouet ad es puram sp'ialitatem m' i. 2° q' omnia nomina dicta de deo dicerent' de eo per posterius q' de creat' ut sanu' de medicina q' ea e' sanitatis. 3° q' iste positiones sunt d' intentiones tribuentiu' h'ec nomina deo. et id e' d'm p' dicta nom' dici de deo subst' et figare eius substam. h' imperfectam representent. cum imponant' ei ex creaturis limitate diuina' perfectionem participantibz et representantibz. v' deus no' est bonus q' creat bonitate. sed e' id e' causat eam q' bonus in se e'. Ad. 1. de designatione perfecta intelligi Anselmu' / Ad. 2. d'm q' h' nom' imponant' deo a processibus. no' t'ri processibus. sed deo ipsum figant' Ad. 3. d'm q' est dei ut in se e' in hac uia nec intelligimus nec nominamus. sed ex creat' ~~imperfecte~~

Ar 3. Vm aliquod nomen dicitur de Deo Proprie.

¶ videt qd nō nomina enim dei sumuntur a creaturis qd improprie
sicut cum dicitur Leo aut lapis / 2° omnia nomina suiusm̄ uerius
remouentur a deo qd deo predicantur ut patet per Dion. 2. c. est est hierarch.
q^o / 3° nomina corporum metaph^o dicuntur de deo. ac suiusm̄ no
mina falsa sunt figunt enim eum tempore et cum compositione
sed. 2° est Amor. lib. 2. de Trinitate. Dm̄ qd in nominibz que deo
ex creaturis comiunt est considerare duo. scilicet et rem significatam
et modum significandi, et q^o ad primum pergruius dicuntur de deo qd
de creaturis ut patet in. sapia. Iustitia. etc. q^o ad modum u^o significandi
nō dicuntur proprie de deo habent enim modum significandi qui creaturis
competit Ad 1. dm̄ qd quidam nomina dicta deo figunt perfectiones
iōcatas creaturis cum imperfecto nō quo participant et hęc de deo dicuntur / dicuntur de deo
metaph^o alia u^o nomina figunt perfectiones ipsas sine m̄ et fige
dicuntur proprie ut sapia. etc. Ad 2. dm̄ qd Dion. intelligit q^o ad
modum 2° subdit de deo qd est super omnem subst. 3° uita 3. Ad 3.
dm̄ qd nomina que dicuntur proprie de deo important conditiones corporales nō
quidem in re significata sed in modo significandi.

Ar 4. Vm nomina dicta de Deo sint synonyma?

¶ videt qd sic qd nom̄ synonyma dicuntur que idem figunt at in deo iōc
sunt unus q^o si dicat qd rāo significandi nō eadem. 2° qd uana est
multiplex rāo cui respondet una res q^o 3° magis unum est quod est unus
re et rāone qd quod est unam re tm̄. ac deus ē max̄ unq. qd et nom̄ di
ta de ipso est. sed. 2° est qd nomina dicta de deo ut si dicat fortis
simq. magnq. potens Hieremi. 32. negationem nō important sicut si di
camus gladius, ensis, etc. q^o / Dm̄ qd nomina figunt rāones concep
tas rerum que in deo sunt unice et simplr admodum unius qd tm̄ no
mina imponunt deo ex creaturis in quibus perfectiones diuersę repe
riuntur. ideo figunt dicta de deo unam rem sub rāonibz multis et di
uerbis 2° nō sunt synonyma / quod notius esset si teneremus dici de deo
q^o causa p̄fectionum significatarū aut qd figat habitudinem ei ad creat^{as}

Sic pat. 1. ad. 1. Ad. 2. dicitur quod rationes horum nominum
non sunt eadem et uarię, quia eis omnibus respondet unum quid simplex mul-
tipliciter et imperfecte representatus. Ad. 3. dicitur quod ad perfectionem
dei pertinet perfectiones dispersas et diuisas unite continere, et dicitur mul-
tiplex ratio, quia noscitur intelligi multipliciter apprehendit eum, sicut res
multipliciter ipsum representant.

Ar. 5. Vnde ea quę dicuntur de deo et creaturis
Uniuoce dicantur de ipsis.

Uideat quod dicitur nam in agentibus inferioribus sunt agentia uniuoca
ut 1. respectu hominis, et 1. respectu caloris, et omne quod uniuocum re-
ducit ad uniuocum, ut multa ad unum et carnis dicitur uniuoce respectu
lacrabiliū sicut, et primum agens est uniuocum respectu suorum effectuum
2. secundum quod uniuoca non attendit similitudo, et 1. est similis deo
ut patet genes. 1. 3. deus est 1. omnium mensura u. meta, et
mensura est homogenea mensurato. Sed contra nullum nomen di-
citur de deo et creaturis sicut eandem rationem, quod omne nomen dicitur uniuoce
Primo propter distantiam quā unam creaturam ad inuicem nihil dicitur
de eis uniuoce. Ut patet in differentibus gręe quod nec de deo et creaturis, sed
omnino uniuoce. Dicitur quod impossibile aliquod nomen uniuoce dici de
deo et creaturis, quia effectus participans perfectionem cause, non sicut eandem rationem
Quia est in causa deficit a causa perfecta. Quod nomen sapientia dicitur
de creatura comprehendit rem significatam, et dicitur de deo excedit a suo
significato. Neque ut quidam asserunt nomina dicta de deo et creaturis
dicantur more uniuocum, sic enim ex creaturis nihil de deo posset demonstrari sed
semper committeretur fallacia uniuocatiōis, quod est et dicitur per Augustinum et dicitur
solum ad Rom. 1. Dicitur quod nomina dicta de deo et creaturis dicuntur
analogice, quod quidem in nominibus contingit dupliciter, aut per attributionem
vel proportionem multorum ad unum, aut unius ad alterum, ut cum nomen
analogum significet diuersas rationes ad aliquid unum est medium
inter uniuocum et pure uniuocum ut patet in sano. dicitur de alab. uri-
na et medicina.

Ad. 1. dicitur quod ea particularis est posterior uni-

agens v' uniuersum non est cā' totius speciei q' esset causa sui ipsius
agens autem uniuersale q' nō sit omnino uniuersum nec est pure
equiuocum, sed potest dici analogicum q' facit sibi similes, sicut et
in predicationib' omnia reducant' ad unius predicatum analogus
83. ens. Ad 2. dñi q' similitudo creat' ad deum est ualde im-
perfecta, Ad 3. q' non est mensura proportionata mensuratis.
Ad alia duo arg' 84. q' probant nondū uniuoce, nō tñ q' dicantur
equiuoce.

Ar. 6. Vm nom' per se dicantur de deo

q' De Creaturis.

Tu det q' prius dicant' de creaturis. Im' enim q' cognoscimus nomina mag'
at creaturas prius q' deum intelligimus q'. 2. ex Dion lib' de diui-
nom. deum ex creaturis nominamus, et a creaturis ad deum nominatiōis
ferimus q' 3. nomina que dicunt' idemiter de deo et creaturis dicit'
r' deo sicut de cā' q' per posterius. sicut sanum de medicina tanq' cā'
sanit' animalis, sed d' uidet esse illud ephe. 3. ex quo omnis pater-
nit' in celo et in terra nominatur. Im' q' in analogis omnia di-
cunt' p' attributionem ad unum quod in diffinitione analogat' ponit'
ut pat. in sano respectu aialis, uin' et medicin', hec nom' metaph'ice
dicit' de creat' et de deo prius de creat' q' de deo dicuntur, ut pat. de Leone
dicit' de Deo per similitud' ad animal ferox, de nominib' u' alijs que de
deo pprie dicunt' esset eadem rā' si dicerent' de ipso q' causa tñ modo, sed
cum p' dicta nomina non modo causaliter imo ess' de deo dicantur q'
tū ad rem significatam per prius dicunt' de Deo a quo creat' perfectiones co-
municantur sed q' tum ad nominu' impositione' prius conuenit creat'
cum ab ipis imponant'. V. Habent modum significandi qui conueniunt
Ad 1. dñi q' procedit q' tum ad impositione' nominis / Ad 2. q' non
ē eadem rā' de nominib' que metaph'ice dicunt' de deo et de alijs. Ad 3.
dñi q' procederet si huiusmodi de deo nō dicerent' ess' sed tñ causaliter.

Ar. 7. Vm nom' que important relatione' ad crea-
turas dicantur de Deo ex tempore.

videt q non. nam figant diuinam suba3 ut deus nomine / doming /
 Ambros. dicit q. 2° cuiusq; comit aliquid ex temp^{te} pot dici factus
 quod deo nequaquam pot subui / 3. aliqua nomina ex eo q. important respectu
 ad creaturas dicuntur de deo ex tempore. omnia nom^{ina} dicentia respectum
 ad eas comitunt deo ex temp^{te} quod falsum e intelligit. n. deus et amare
 at. absq. illud hincemq; 30. e hanc perpetua dilexi te est. 4° si ali
 qua nomina dicta de deo dicunt respectum ad creaturas Aut hincemq; respectu
 est in creat. quodam deus denominaret dñs ab extrinsec et ab opp^o rela
 te existente in creat^o quod uidet in comens. aut est in deo quod esse nequit. de
 enim e s tempus. ideo nihil ex temp^{te} in esse potest. 5. si relatio do
 minij non est reati in deo. q. deus non est realiter dominus / 6. in re
 latiuis que no sunt simul nat. ut scibile et scia. unum pot esse alteri no
 existente. q. cum sint huiusmodi. relatiua dicta de deo ad creat. ut dñs
 est. possunt dici de deo creat^o non existente. et p cons absq. / sed d. est
 Aug. lib. 5. de Trinit. / Im q. quidam relatiua de deo ex temp^{te} dicuntur
 et imp^{er}is falsum e quod quidam asserunt relationes no esse remnat^{as} sed ra
 tionis. res reminales in se habitudinem habere dignoscunt. sed cum rela
 tio duo requirat extrema. sciendum q. quandoq; est res ratiois tr^o ex utraq;
 s. q. n. est in app^o hens^o ratiois tr^o. ut identitas et relatio entis ad no
 ens. et relatio g^ois et speciei que consequunt^{ur} ad actum ratiois. quandoq; u
 relatio est res na. in utroq; extremo. ut ea que fundat^{ur} in quant. duplum: p
 q. et dimidui3. et que fundat^{ur} in alt^o et pass^o ut pater et filius quandoq;
 n. ex unaq; est relatio res na. ex altera u. res ratiois. si extrema no sint e
 iusdem ordinis ut scia et scibile. sensus et sensibile. sensibile n. et scibile
 in quantum sunt quedam res na. ^{esse} n. existentes sunt extra ord^{em} esse sen
 sibilis et intelligibilis. V. h. sensus et sensus sic relatio realis. subilis tr^o et
 sensibilis est ratiois in q. tum intelligit app^o hendit ea ut terminos relatio
 nis scia et sensus ut dicitur p^o in 5. meta. idem de relac^o de exterioritatis respu
 tu coluntur. Cum q. deus sit extra totum ordinem creaturaz nec ordinat^{ur} ad
 creat. sed e^o creat^{ur} ad deus. dicit ad eas non q. mutat^{ur} sed q. ipse mutatur
 et dicunt^{ur} ad ipsas. Ad. 1. q. dñm q. quidam nomina sunt imposta ad figen
 das ipsas habitudines directe. q. indirec^{te} subam aut aliquid aliud figent ut
 pater et filius que sunt relatiua tr^o esse. alia directe figent res absolutas
 ad

sequit
ad quon
ad hanc p
p. 13

ad quas sequuntur quidam respectus. ut creator et saluator. significant altio-
 nes Dei quae est eius essentia. utraque quoque dicitur de deo ex tempore quantum ad habitu-
 dinem directe, aut consequenter significantibus. Ad 2. dicitur quod sicut relatio
 ex tempore conuenit deo in rationibus, ita et fieri. et illud dicitur deo refugium factis gentibus
 Ad 3. dicitur quod actio intellectus et uoluntatis manent in operante et exinde respectu
 qui consequuntur ipsas dicitur de deo ab eis. seu est de creatura et saluator est
 Ad 4. dicitur quod relatio est in creatura in re in deo in rationibus, nec est incommensurabilis
 a relationibus realem existentibus in re deus denominatur secundum quod intelliguntur
 per intellectum nostrum oppositas relationes in deo. Ad 5. dicitur quod deus eorum dicitur dominus
 quod creatura est ei subiecta et ex contra realem. Ad 6. dicitur quod deus sit prius
 a creaturis ut sic, est tamen simul natura cum eis ut dominus, neque enim
 fuit dominus antequam haberet creaturam sibi subiectam et seruam ~ ~ ~ ~ ~

Ar. 8. Vm Hoc nomen Deus. sit nomen Naturae?

S. videtur quod non dicitur in Damasco lib. 1. quod deus dicitur a thein quod est luc-
 rare uel ab elthein, quod est ardere, uel a theaste, quod est considerare, quod
 deus operationem. Et non substantiam significat. In natura dicitur est nobis ignota
 quod non significat a nobis per hoc nomen Deus. Sed dicitur est Ambrosius lib. de uirgin-
 itate dicens. Deus est nomen naturae. In quo non semper est idem id a quo nomen
 imponitur ad significandum, et id ad quod significandum imponitur sed tunc quando
 rem in se cognoscimus et ex tali cognitione nominamus, plerumque tamen ex pro-
 prietate aliqua nomen rei imponimus. ut lapis a ledendo pedem non
 quod ledens pedem sit lapis. deus autem nominatur a nobis ex effectibus aut
 ab operatione aqua. sed ab ipsius providentia deus dicitur uel uel ipsam
 dei actionem, sed eius naturam hoc nomen Deus significat. Ad 1.
 dicitur quod Damascus posuit ea a quibus nomen imponitur. Ad 2. dicitur quod quod
 nominamus rem ex effectu aliquo ex cuius effectu cognoscimus possumus deus
 nunc in cognitionem rei ut in se. ut lapis dicitur a ledendo pedem et sig-
 nificat substantiam lapidis ut in se et in se est. ac effectu non possumus dei
 naturam ut in se est intelligere, et ideo hoc nomen deus significat ~~rem~~ rem quaedam
 et omnia existentem primum omnium ab omnibus remotis, quod intendit
 significare nominantes deus.

Ar. 9. Vm Hoc nomen Deus sit communicabile?

S. uidetur quod sic, nam cui communicat ^{res} significata conuenit et nomen rei at
 sumus diuini consortes natura. secundum 2. Peri. c. 2. / 2. sola nominatur,

quia non sunt communicabilia. at Deus est appellativus habet exemplum
et illud ps. ego dixi estis. 3. alia nomina que imponunt deo
ab operatione sunt communicabilia. ut bonus. sapiens. etc. q. et Deus
sed dicitur sapiens. 14. incommunicabile nomen est. / Sim. q. aliquid dicitur
communicabile dupliciter. proprie. scilicet quod sim totum suum significat ut
municat ut lex multis individuis secundum similes. et per similitudines quando
nominis significat sim aliquid ab alio participat. ut lex dicitur de homine
servitatem participante que quid lex minimum est. Quod enim forma
in supposito singulari existens per quod individuat est cois proprie aut sim
rem ut humana natura. aut saltem sim considerat ut natura solis. intel
lectus enim intelligit nam speciei. cum abstracte a suis singularibus
aut a suo singulari. singulare uero. ex eo q. tale est est ab omnibus alijs in
divisus et sic nomen deus re et ratione incommunicabile. proprie. per similitudines
enim potest quis dicere Achilles in fortitudine. forme autem que non ali
ud supposito sed per seipsas individuant qz sunt forma subsistentes. hinc illi
gant ut in se sunt nec re nec ratione possunt communicari sed forte per
similitudines sicut dictum est de individuis. sed cum simplicia admodum
compositorum apprehendamus. eadem est ratio nominum que imponunt rebus
simplicibus subsistentibus significandis. et compositis sic q. Deus est nomen
communicabile non sim rem sed sim opinionem ut patet in q. sup ad galat. 4.
est nihilominus nomen Deus communicabile non sim suam totam significatorem
sed sim aliquid eius participatum per similitudines. et illud dicitur estis vos
sicut est aliquid nomen impositum ad significandum deus non ex proprie natura. sed ex
proprio supposito ut est forte tetragrammaton [יהוה] apud hebreos est ois incommu
nicabile. et est simile si quis imponat nomen dicitur individuum solis. Ad
1. dicitur q. natura dicitur est communicabilis sim similitudines participationes / Ad 2. dicitur
q. si Deus est appellativum. nomina enim non sequuntur modum quem res habent
in se. sed quem habent in apprehensis. Ad 3. dicitur q. alia nomina imponunt
ad significandum divinam ^{si sim natura sed} perfectiones ex perfectionibus creaturarum. et idem sim rei
veritatem sunt incommunicabilia multis. sed hoc nomen Deus imponitur ab opa
tione proprie deo. quam experimur continue ad significandum divinam natura
Vnde hoc nomen Deus univocum dicitur de Deo per participa
tionem. secundum naturas et secundum similitudines.
Ar. 10. et videtur q. si nomen est traditum esse nequit Inter termi
nos

terminos equiuocos aut cum terminis equiuocis at paganus dicens
 idolum non est deus. contradicit paganus dicens idolum est deus. q^d deus d^r
 uniuoce / 2° fructio dicit uniuoce de delectabili opinata. et de uero
 beatitudine q^d et deus dicit uniuoce de uero et opinato / 3° uniuoca
 dicunt quorum ratio est una. at idem intelligit christianus, et paganus
 per h^{oc} deus. s^{ed} rem omnipotentem est. sed contra, dual dictum de uero
 et pseudo est equiuocum q^d et deus dicitur de uero. et in opinionibus. Iste nul
 lus signat id quod non cognoscit. q^d cum gentilis dicit idolum est deus non signat
 ueram deitatem. sane autem signat catholicus dicens unum esse deum q^d
 deus dicit equiuoce de uero et opinatio / Dm q^d nomen deus in propriis
 tribus significationibus accipit analogice. non uniuoce aut equiuoce equi
 uocorum enim ratio est ois diuersa. uniuocorum ois eadem. in analogis uero pri
 cipale analogatum clauditur in diff^{erentia} aliorum quod pat. ex eo q^d deus uerus est
 ad quem attribuunt qui opinatiui dii. aut per participationem Tales dicunt
 Ad. 1. dm q^d in propositionibus oppositis assignatis utrobique accipitur deus pro
 uero deo alias non dicitur falsum gentilis dicens idolum est deus. nam et psal
 mista dicit omnes dii gentium demonia. Multiplicitas enim nominis ex mul
 tiplicitate rei significatur sumitur. s^{ed} similiter Ps. ad. 7. et. 3. q^d
 s^{ed} p^{er} iudicationes procedunt in diuersitatem p^{er} iudicationis nominis non in
 diuersam significationem. Ad 4. dm q^d dual dictum de uero et pseudo non dicit
 quae equiuoce. et quidem Arist. largo m^{od} accipit equiuoca ut congeri
 dunt et analogae / Ad. 5. dm q^d rem nominamus sicut cognoscimus. de u
 cultu ut in se nec gentilis. nec paganus cognoscit. sed uterque cognoscit
 in aliquam rationem calitatis. excellentie. aut reuerentis. et pro in
 eadem figere pot^{est} ab utroque accipi. h^{oc} deus. cui quis nullatenus deum cognos
 cuit. proferret. h^{oc} nomen deus. ut solemus p^{ro}ferre nomina ignota

Ar. 11. Vm hoc nomen quiescit sit maxime proprium dei.
 uidet q^d no. nam h^{oc} deus non est incommunicabile. quiescit. u^{el} est inco
 mibile. q^d non proprium dei / 2° deo maxime comit q^d sit uelere proprium. et
 hoc ut dicit. Dion. 3. e. dedit. no explicat nomine. boni q^d / 3° omne nome
 dei uidet importare respectum ad creat^{uram} cum ex eis a nobis cognoscit. at que
 nullum talem respectum dicit. q^d no est nome eius nec dum proprium. sed 2^a
 e exod. 3. Dm q^d hoc nomen quiescit est maxime proprium dei. i. q^d
 figere ipsum esse subsistens quod est ipsa deus. 2° p^{ro}pter uniuersalitatem

Suius nominis Quies / Atum enim scriptis compris sendit velut quod
 dam immensum substa pelagus infinitum et indeterminatus ut dicit
 Damasc. nominibus enim determinatis non ad se pprii significat deo
 a nobis. cum ipsum ut in se e no cognoscamus. 3o qz esse dei ut dicit
 Aug. in. 5. detrimt. non nouit pset. aut fut. v. Qui est. est maxime no
 me ppriumej / Ad. 1. dm qz qui est est magis pprium dei ptum ad id
 a quo nomen imponit, sed ptum ad id ad quod imponit magis pprium
 e deus. et nomen tetra gramatu. Ad. 2. dm qz hoc nomen bonus
 ugoze. nec par e principale nomen dei in qtu e causa. no tri simplr. nam esse ab
 iculais. nec unj solute pignitelligitur causq. / Ad. 3. dm. non est necesse qz oia nom
 psalis dicatur diu importent sabitud. ad creat. sed sufficit imponant ab aliquibus
 pfeltioribz a des procedentibz ad creat. inter quas pscipua est
 esse. a qua imponit nomen qui est.

Actio diu in
 nat. diu in
 ugoze. nec par e
 iculais. nec unj
 psalis dicatur diu

Ar. 12 Vmpositiones affirmatiuz Possunt formari

De Deo.

Suidet qz no aut enim. Dion. 2. c. calest. Hierarch. qz negat de deo sui
 uere affirmat. v. incompatz. qz / 2o. Boet in. lib. detrim. ait qz
 forma simplex subiectum esse non pot. qz deus no pot esse subiectum in
 ppositionibz affirmatiuis. 3o. deus habet esse absqz omni compositiwe
 qz intellectz formans pp aff. deo falsus e / Sed d est qz fidei no pot
 subesse falsum. at fidei subdunt pp aff. ut deus e trinus. et similes. qz
 Dm. qz uere de deo formant ppositiones affirmatiuz. ad quod aduer
 tendum qz in pp affirmatiua uera opoz qz subum et p dicitu sigcent
 aliquo modo idem sm rem. et diuersum sm raones. et in ppositionibz
 in quibus idem descripto p dicit. in illis. n. tunc trahit subiectu ad par
 tem sup. p dicitu uers ad partem formz. v. p dicitum formati. sub
 iectus materialr tenet dicitur. qz qz multis conceptuonibz deum in
 tellectz intelligat. cognosuit tri omnibz illis unam rem simplicem. qz
 deum. respondere. pluralitatem. qz qz e sm raones representant
 p pluralitatem p dicitu et subiecti. unitatem uero qz e sm rem p
 compositionem ppositionis / Ad. 1. dm qz Dion. intelligit aff. de deo
 esse incompatas aut incoincidentes. in qz nulli nomen comit de sm
 modus

modum significandi. Ad 2. dñm q. noster intell^g approp^{er} bendit
 simplicia ad modum compositiv^o in quib^{us} ē aliquid quod inest. et
 aliquid cui inest / Ad 3. dñm q. intell^g noster formans compositio
 nem dedec^o nondie deum esse compositus. sicut nec dicit res mate
 riales esse immateriales cum eas immaterialiter cognoscit. Vñ
 intelligit res aliter q^{am} sunt sumpt^o. Et aliter exp^o intelligentis
 non exp^o rei intellect^g. Et sic non pot^{est} dici falsus intellect^g.

Questio. 14 de scia Dei. In. 16 art. divisa

Postconsiderationem eor^{um} qu^{ae} ad divinam subam pertinent restat
 considerandum de his qu^{ae} pertinent ad operationes ipsas. et q^{uod}
 opatio qu^{aedam} ē qu^{ae} manet in opante. qu^{aedam} uero qu^{ae} procedit in
 exteriorem effectus. i. agemus de scia et cognitione. intelligere
 enim et uelle act^{us} immarcentes sunt. Cc. sciam q^{uod} qu^{ae}
 runt. 1. Vñ in deo sit scia. 2. Vñ deus intelligat seipsum
 3. Vñ compr^{eh}endat se. 4. Vñ suum intelligere sit sua suba. 5.
 Vñ intelligat alia a se. 6. Vñ deis habeat propriam cognitiones
 7. Vñ scia dei sit discursiva. 8. Vñ scia dei sit causa rer^{um}. 9. Vñ
 scia dei sit eorum qu^{ae} non sunt. 10. Vñ sit malorum. 11. Vñ sit sin
 gularium. 12. Vñ sit infinitorum. 13. Vñ sit contingentium fut^{ur}
 14. Vñ sit enunciabilibus. 15. Vñ scia dei sit uariabilis. 16. Vñ
 Deus de rebus habeat suam speculationem, an Praticam.

Ar. 1. Vñ in Deo sit scia

Vñ uidet q^{uod} nō scia. n. ē habit^{us} medius inter poas et act^{us} qui deo
 nō comit. 2. scia causat ex cognit^{ione} prior^{um}. at nō cōtūm ē in deo
 3. omnis scia aut ē uⁿⁱus. aut particularis at in deo nō ē uⁿⁱus. et partic^{ularis}
 sed. 5. est Apostolus. Rom 2. o altitudo diuitiar^{um} sap^{ientiae}. et scis dei
 Dñm q^{uod} in deo perfectissime ē scia et aduertendum q^{uod} cognoscentia
 non cognoscentib^{us} in hoc distinguuntur. q^{uod} h^{ab}ent suam formā
 illa v^o suam et alterius rei. puta ^{rei} intellect^g. v^o cognoscentia sunt
 minus arctata et limitata imo Ar. 3. de aia. dicit aia ē quoddam
 scia

et quidem cum limitatio forme proueniat a mat^r. quo res e immate
rialior est minus limitata et accedens magis ad quandam infinita
tem. V^t et immaterialitas alicuius rei est ratio q^{uod} sit cognoscitiva

Plantationis V^t sensus cognoscit q^{uod} recipit species sine mat^r. et intellectus magis et
telligunt se deo maxime. Ad. 1^m. d^{icitur} q^{uod} quae sunt in creaturis tribuuntur
suam materiam deo seclusis imperfectionibus. V^t scia in deo e alty pury et ipsa suba
alutatem. ut deo. Ad. 2. d^{icitur} q^{uod} quae in inferioribus sunt diuisa in superioribus
aut Ar. 2. de ca^{usa} et maxime in deo adunant. V^t intellig^{itur} p^{ro}u^{er}bia. scia conclusionibus

sapia rex altissimay et consilius vel p^{ro}uid^{entia} agibilium, in deo p^{ro}trinet
ad unam simplicissimam sciam. x^o Job. 12. omnibus imperfectionibus
seclusis. Ad. 3. d^{icitur} q^{uod} scia est sⁱⁿ modum cognoscentis. V^t ideo scia
dei noⁿ habet modum creaty sciz. s^{ed} uⁿiu^{er}salis, aut particularis, in sa
bitu vel in p^{ro}u^{er}bia et d^{icitur}. Ar. 2. V^t in deo intelligat se?

videt q^{uod} noⁿ nam in lib. de causis d^{icitur} q^{uod} omnis sciens qui scit suam ess^{entia}
redit ad eam redire completa, quod deo noⁿ competit, cum enim a sua ess^{entia}
noⁿ exeat nec moueat, neq^{ue} ad eam redire dicet. 1° intelligere est
quoddam pati et moueri. ex 3. de ca^{usa}, nil auty patit aut mouet a se, q^{uod}
3° intellectus noster sⁱⁿ quem sumus deo similes noⁿ intelligit se nisi
sicut intelligit alia. q^{uod} nec intell^{igitur} diuinus intelligit se nisi intellige^{re}
de alia. Sed d^{icitur} e. i. cor. 2. quae sunt deo nemo nouit nisi spiritus dei
Im q^{uod} in opate immanente obiectum quod^o figeat ut terminus eius est in
ipso opante, et cum sensibile et intelligibile ut d^{icitur} in lib. de ca^{usa} sit sensus
intellec^{tus} in actu, si sensibile et intelligibile noⁿ sunt idem sensui
et intellectu prouenit ex eo q^{uod} utruq^{ue} est in p^{ro}u^{er}bia. et cum deus semp
sit in actu intellectu et species intelligibiles noⁿ sit aliud a suba intell^{igitur}
seipsum p^{ro} seipsum intelligit. Ad. 1^m. d^{icitur} q^{uod} redire ad ess^{entia} suam est
rem subsistere in seipso et sⁱⁿ hunc modum deus maxime d^{icitur} rediens ad
sua ess^{entia}. V^t uirt^{utes} cognoscitius quae sunt altus organ^{is} corporei ut. s. sensus
et seipsas noⁿ cognoscunt. Ad. 2. d^{icitur} q^{uod} intelligere d^{icitur} pati et mo
ueri q^{uod} quouere est. n. altus perfecti. perfici u^t ab intelligibili et assi
milari ei corrit intellectu qui quandoq^{ue} est in p^{ro}u^{er}bia. quatr noⁿ e diuiny.
Ad. 3. d^{icitur} q^{uod} si aut mat^{er} se habet in ord^{ine} rerum naturalium, ita intellectus

possibilis in ord^e intelligibilis v^t sicut illa est in p^{ar}te ad naturalia
ita et sic ad intelligibilia. Deus autem est actus purus tam in ord^e
existentium q^uo in ord^e intelligibilium et ides se p^{ro} se ipsum intelligit
intellect^u aut^{em} noster ex eo q^{uod} cognoscit intelligibile, intelligit ipsum
suum intelligere, et per alium cognoscit p^{ro} am intellectiuam.

Ar. 3. Vm deus comprehendat se ipsum.

et. uidet q^{uod} no. dit. n. Aug. lib. 8. q. 99. quod id quod comprehendit
se finitum est sibi. at deus omnibus modis est infinitus. q^{uod} si dicat^{ur}
q^{uod} deus est finitus sibi nobis aut^{em} infinitus. D^{icitur} res uerius sunt inde
q^{uod} nobis q^{uod} uerius dicit deus finitus q^{uod} infinitus. et ex conti^{nua} se noⁿ compre
hendit sed d^{icitur} est Aug. loco cit. Im q^{uod} comprehendere aliquid cog
nitio ne est peruenire ad finem cognitionis ei^{us} et tantum d^{icitur} cogere
p^{ro}ptum cognoscibilis est. tanta autem est uirtus dei in cognoscendo qua^m
ta abstractas eius in existendo v^t se ipsum comprehendit. Ad 1. d^{icitur} m^o
q^{uod} comprehendere si p^{ro} p^{ro}ie sumat significat aliquid habere et includere
alterius. sed cum dicimus deus se ipsum comprehendit. explicandum est
negatiue. i. nil sui latet illum sicut cum dicimus deus est in se. hoc est
a nullo exteriori continet. Ad 2. d^{icitur} m^o q^{uod} deus d^{icitur} finitus sibi. s^{ed} in quanda^m
p^{ro}positiones. ad intellum et obum finitu^m. nu^mq^{uod} deus intelligat se est finitus?

Vm ipsum intelligere Dei sit eius subst. Ar. 4.

et. uidet q^{uod} no. nam intelligere est quaedam operatio. opatio u^{er}o procedit a
suba. q^{uod} 2. intelligere ^{ipsum} intelligere ut pat^{et} in nobis non est aliquid
magnum sed accessoriu^m. q^{uod} deus noⁿ est ipsum intelligere. 3. si deus est
ipsum intelligere intelligens se intelligit se intelligere et intellige
re se, intelligere se. et sic infinitus. sed d^{icitur} est Aug. 7. lib. de trinitate
D^{icitur} m^o q^{uod} sicut esse se habet ad formam ita intelligere ad speciem intelli
gibilem intelligere aut^{em} est actus immanens in agente sicut et esse est
intra neum forme. et sicut forma et esse dei noⁿ est aliud q^{uod} ipsum suum esse
sic et intelligere dei est ipsa esse et suba dei que habet rationes speciei intel
ligibilis inde idem omnis cum suo intellectu. Ad 1. d^{icitur} m^o q^{uod} intelli
ge est actus non exiens ad opante. sed manens in ipso. Ad 2. d^{icitur} m^o q^{uod} magnum
est intelligere ipsum intelligere subsistent. noⁿ sic minus intelligere. &
Per Deo Pat. ad. 3. nam intelligere diuinu^m est triplu^m et noⁿ alterius
et

Sic non dat processus in infinitum. Vm Deus cognoscat
 alia a se Ar. 5. et uidet q no dit enim Aug. lib. 83. qq
 q deus nihil extra se ipsum intuet. q 1. 2o intellectum e perfectum in
 telligentis. at nil extra deus perficit ipsu. 3o intelligere speciem
 sumit ab dno quod intelligit. q si deus intelligit alia a se. cum sit
 ipsum suum intelligere specificabit p aliud a se quod e p se ipso impo
 sed 2o Sebr 4. omnia sunt nuda et agere a oculis eius. Dm q cum
 deus p se ipso cognoscat ex conti suam uirtute cognitio nec om
 p se bendit ad quod est necesse cognoscere ea ad que uirtus ista dei se ex
 tendit. quod fit euidentius si adiungamus q ipsum esse cause agentis pri
 ma. q dicitur est ipsum eius intelligere ex hoc enim sequit q effectus ab ea
 pducibiles sunt in ea sm modum eius. intelligibilem nimirus. Dm
 q e q cum aliquid possit duplr uideri. aut in se. q per ppriam specie
 aut in alio. Deus se ipsum in se uidet. q uidet se p suam ess. alia aut
 uidet non in se ipso. sed in se ipso in quantum est sua continet similitud
 aliorum ab ipso. Ad. 1. dm q Aug. intelligit sic q omnia que uidet
 in se ipso intuetur. Ad. 2. dm q intellectum est perfectio intellecty
 per speciem. est autz dei omnium species in se ipsa continet. v. non perficit
 diuinus intellecty p aliud a se. Ad. 3. dm q ipsum intelligere no specat
 p id quod in alio intelligit. sed per principale intellectum et formam
 seu speciem principale que est ipsa dei ess.

Ar. 6. Vm Deus cognoscat alia a se ppria cognitione.
 uidet q no deus enim cogit alia a se ut sunt in ipso tanq in ca
 a. et vniuers ab. q no per ppriam rei cognitiones. 2o quantum distat
 ess creature ab ess dei. tm conuerso ess dei a creat. q sicut p ess creat
 no cognoscit deus qdum ad quid e. que die ppria cognitio. neq per ess dei
 cognoscet creatura. 3o deus omnia cognoscit omnia p suam ess. q
 no ppria cognitio idem enim no pot esse ppria rae multorum et diuerso
 sed d est q ille die habere ppriam rerum cognitione. qui cognoscit no
 tm in comuni. sed qdum ad ea omnia quibz adinuicem succurrunt. quod
 des maxime comit. x. Paulus ad Sebr. 4. Dm q quidam errauerunt
 dicentes deum in coi res cognoscere in qdum entia sunt. ex q cognoscit
 se primum principiu omnis esse. sed cum cognitio quo comunitur sit im
 p se

imperfectior remouenda e ad d^m & d^m deum propria cognitione et pat. q^d noster
 res cognoscere non tm in q^o in ente coniuunt. sed tm q^o distinguuntur intellectus dum
 inuicem. neq^{ue} effectus dei sic causant ab eo sicut linea a centro s^{ed} reducit de p^o ad
 colores a luce h^{ec} n^{on} no causant a p^o d^ultis causis quantum ad p^o altum incipit ab
 cipium distinctionis siquidem co^ocurrit cum centro situs. et cum luce. vniuersaliori cog
 diuersa dispositio. diaphani. sed quid quid omnino est perfectioris in re
 by totum. sm modum excellentem continet in des etz ea quibus in se
 res constituunt et discernunt. v^o ess^{et} dei in esse intelligibili no co
 parat ad alia ut comune ad p^oria. sed sicut altus p^ofectus perque
 minus perfecta cognoscuntur. Ad. 1. d^m q^o non tempore sic cognos
 cere aliquid ut est in cognoscente. pot^{est} dupl^{iter} intelligi unom^o q^o by
 sic. dicat modum cognitionis exp^o cognoscentis. et sic uerum est
 q^o quanto perfectius est cognitum in cognoscente tanto perfectior
 est modus cognitionis. alii m^o by sic pot^{est} dicere modum cognitionis
 exp^o rei cognita et sic falsum e. non enim semper cognoscentis cogit
 cognitum sm illud esse quod habet in cognoscente oculus. n. non cog
 noscit lapidem sm esse quod habet in oculis. sic igit d^m est q^o deus no
 solum cognoscit res esse in se ip^o. sed per id q^o in se ip^o continet res cogit^{as}. sicut intellect^{us}
 eas in p^oria nat^{ur} et tanto perfectius quanto p^ofectius est unumquod ex eo q^o cognoscat
 q^o in ip^o. Ad. 2. d^m q^o ess^{et} creatura comparat ad ess^{et} dei ut altus rem prout est in
 imperfectus ad perfectum. v^o non est eadem respectu utriusq^{ue} r^{ati}o. Ad cognoscente. n^{on}
 3 d^m q^o idem non pot^{est} accipi ut r^{ati}o diuersorum p^o modum ad^uequationis imp^{er}dit a cogit^{as}
 sed bene sm q^o diuersimode est imitabilis a diuersis. rei in se et sua
 p^opria natura

Vm scia dei sit discursiua Ar. 7.

videt q^o sic sm p^orium enim. 2. topic. scire in habitu contingit mul
 ta simul. sed intelligere in actu unum tm. q^o cum deus actu multa
 cogit ex uno cogit^{as} discursit ad aliud. 1° scire effectum p^o causa
 e discurrentis. at deus. sic alia a se ip^o q^o 3° deus perfectius scit q^o n^{on}
 at no deus discurrendo in causis creatis cognoscimus ear^{um} effect^{us} q^o et deus
 sed 5° est Aug. 3. de trimi. 1° d^m q^o duplex cum sit discursus. v^o sm
 successiones. et tm causalitatem neuter deo comit nam omnia simul
 in se ip^o uidet. et sic no successiue. et discursus sm causalitatem supponit suc
 cess^{as} qua a p^oris ad con^u deuenitur. estq^{ue} processus de nob^{is} ad igno^{ri} et
 sic secundum no cognoscitur in. 3. sed ex. 1. terminus u^o discursus est
 q^o

gr̄. secundum uideat imprimis resolutis effectibus in causas at de
omnia in se ut in ea simul intuet. v̄ eius sc̄ia n̄ est discursiua
Ad. 1. d̄m q̄ inuis contingit multa uidere. Ad. 2. d̄m q̄ deus non
noscit effectus p̄ cam. sed in causa. Ad. 3. q̄ h̄ melius q̄ nos uideat
deus et sc̄iat effectus c̄a creatur̄. uidet t̄ in ipsis causis n̄ eom̄ quo
nos in quibz ex cognitione caus̄ causat cognitio effectz.

¶ Utrum sc̄ia dei sit causa rerz Ar. 8.

Uideat q̄ n̄. dicit enim aug. in ps̄. lam ad rom̄ q̄ n̄ ideo res futura
est q̄ deus sc̄it. sed ideo sc̄it q̄ futurae. 2° posita c̄a ponitur effectus.
q̄ si sc̄ia dei ē c̄a rerz res essent abs̄t sicut et dei sc̄ia. 3° sc̄ibile est prius
sc̄ia et mensura eius q̄ est prius ea non conuenit. sed d̄ est Aug. 8.
de trim̄. D̄m q̄ sc̄ia dei habet se ad res creatas ut sc̄ia artificis ad arti
ficiata. et sicut causa. sed forma tam n̄alis q̄ intellectualis existens
in intellectu. n̄ habet rationem caus̄. ut manet in eo cui dat esse. aut in
intelligente sed t̄m q̄ ei adiungit inclinatio ad effectū. alias uim sc̄ia sit
oppositum n̄ posset esse causa uniusc̄z determinate et n̄ alteri d̄ nisi accide
t̄ sc̄ia dei cum sit suum esse ē c̄a rerum t̄m q̄ habet uolunt̄ ad iunctam te appetitu
et sc̄ia dei prout c̄a rerum consueuit dici sc̄ia approbationis. Ad. 1. d̄m
q̄ orig. considerauit rationes sc̄iz sine conueniētia uolunt̄. et quod ait deo deū
sc̄ire q̄ sunt fut̄ intelligit s̄m causam con̄. n̄ s̄m eam essendi. bene n̄ se
quit̄ q̄ si sunt res futurae deus presset. Ad. 2. d̄m q̄ sc̄ia dei ē causa rerz
prout sunt in ipsa sc̄ia. n̄ fuit autz in sc̄ia dei. q̄ essent res abs̄t. Ad. 3.
d̄m q̄ res n̄ales sunt mediz inter n̄am sc̄iam d̄ sc̄iam dei. v̄ et causa
r̄ a sc̄ia dei et sunt c̄a n̄z sc̄iz. sicut domus aliqua ē mediz inter sc̄ia
eius qui eam struxit. et eum qui eius cognit̄. ex ipsa iam facta capit.

¶ Ar. 9. Utrum deus habeat sc̄iam non entiu?

Uideat q̄ n̄. q̄ sc̄ia dei non est nisi ueror̄. 2° inter scientem et sci
tum requiritur similitudo. que n̄ pot̄ esse inter deū qui ē ip̄tū esse. et n̄ entia
3° deus ē c̄a sc̄itum ab ip̄o. at n̄ ens n̄ habet eam q̄. sed d̄ est Paulz
ad Rom. 4. / D̄m q̄ deus sc̄it omnia que quo uerqz modis sunt. siue sint
actu. siue in p̄a dei. aut creature tam actiua q̄ passiua siue in p̄a opina
di. seu imaginandi. et pro tanto dici pot̄ deum habere sc̄iam non entiu
uisionis quidem si fuerunt. aut erunt. simpliciter ū intellectu. si unqz re
ducunt ad actum essendi intellectu enim diuina et m̄suratur. que omni

Temporis differentiis coexistit. Ad 1. dñm q. de non entibz uerū
 est dicere q. sunt in pōa. Ad 2. dñm q. egea que sunt in pōa ut sic parti
 cipant aliquant de dei esse. uel sequunt ab ipso. Ad 3. dñm q. in scia
 dei. non est ut res sint, sed ut esse possint. nec enim ē res p̄ca non accedente
 uoluntē

Ar. 10. Vm deus cognoscat mala?

uidet q. non. dicit enim p̄sus. 3. de aia q. intellz qui non ē in pōa
 non cogit priuationes. at malum priuatis ē. et intellz dei semp̄ in actu
 1. omnis scia aut ē cā sciti aut cā tabes malumū nec ē cā scis dei
 nec cā ab ea. q. 3. deus cognosuit omnia p̄ suam ess̄ cui nec malū
 ē simile. nec oppositum (nil enim est diū est opp̄t̄ s̄m Aug) q. cum id
 quod cognosuit p̄ simile aut p̄ oppositū cognoscat. deus nō scit maloz scia
 3. malum p̄ se nō cognosuit. q. p̄ alud. q. imperfecte. q. nō cogit. ad
 sed d̄ est p̄ p̄b. 15. Dñm q. cum unumquodq. cognoscat s̄m q. est
 et scitum esse mali sit priuatis boni. deus qui perfecte bona cognosuit. et
 p̄coris ea que eis accidere possunt) p̄ hoc ipsum q. bona. (imo se s̄m dñm
 7. c. de diu. no) cogit. cogit et mala. Ad 1. dñm q. deus nō intelli
 git mala p̄ priuationem in se existentes. (sic enim intelligendz ē p̄sus
 loco citat) sed intelligit p̄ bonum opp̄t̄. Ad 2. dñm q. sufficit si scia dei
 sit cā boni mali oppositi. Ad 3. dñm q. si malum est diū nō opponitur
 opp̄t̄ si bonis a deo causatis. que deus p̄ suam ess̄ cognosuit. et p̄ hoc mala
 opp̄t̄. Ad 3. dñm q. cognoscere p̄ alud cognoscibile p̄ se est imperfecte cog
 noscere. malum uerū nō est cognoscibile nisi p̄ bonū. cui opponitur

Ar. 11. Vm deus cognoscat singularia?

uidet q. nō. q. noster intellz s̄ suam immaterialit̄ singularia nō
 cogit. q. nec diuinus cum longe immaterialior sit humanū. 2. illz
 solz uirt̄ in nobis cogunt singularia. que recipiunt species nō abstractas
 a mat̄ at indes sunt res remiss̄ a mat̄. q. 3. ois cognit̄ fit p̄ assi
 milationem. at singularia p̄ mām indiuiduant. que deum non nouit
 sed d̄ est p̄ p̄b. 16. Dñm q. omnium rerum p̄fectiones etz singulares
 sunt indes. et que in inferioribus sunt diuisa in superioribz adunantur
 v. que nos p̄ plures pōas sensus etz et intellectum cognoscimus deus p̄
 unam pōam. uel potius p̄ unum intellz cognosuit. nec deus cognosuit sin
 gularia

causa per causas tamen inferiores. ab his enim non recipiunt res quae singulares
 sine diminutione accedat neque cogit singularia ut alijasserunt, quae
 applicat causas universales ad particularia effectus. quae hae applicationis
 cum sit ad singularia, cognitionem singularium in applicatione sup
 ponit. In quo quoniam scia dei sic causa rerum, ad omne illud se ex
 tendit quod deus causat. causat autem res non tamen quoad essentiam et ultimum
 sed et quoad ea quibus res in esse singularium constituuntur. Vnde et
 esset simile si scia artificis esset productiva totius rei. et non formae tamen
 Ad. 1. dicitur quod intellectus noster speciem intelligibilem abstractam a partibus
 individualibus et per hoc noster intellectus singularia non cogit. at spes intellectus
 divini quae est ipsa dei essentia non est immutabilis per abstractam. sed per essentiam omnium quae
 manifestativa. Ad. 2. dicitur quod spes intellectus divini virtute ad mala
 immutabilia se extendit, ut dicitur in 1. Ad. 3. dicitur quod hae materiae sunt suae
 similitudines a dei similitudine recedat. tamen in quantum vel sic esse habet
 similitudinem quandam retinet divini esse ~ ~ ~ ~ ~

Ar. 12. Vtrum deus possit infinita cognoscere?

videtur quod infinitum ut sic est ignotum. et ultra infinitum tempore
 est aliquid extra sumere, quod nec firmum potest. nec scia dei comprehendere
 si dicas quod infinita sunt finita scia dei. 1. infinitum et ab infinito im
 pertransibile est. ex. 6. phys. 9. 2. scia dei est mensura scitorum. at
 contra rationem infiniti est esse mensuratum. 3. Sed dicitur Augustinus 12. de
 civitate dei. In quo deus infinita cognoscit quae sunt alia. Omnia
 quocumque modo possibile intelligit. et si aliqui contra senserint. scia vni
 versis infinita cognoscit et patet de infinitis cogitationibus et volitionibus
 futuris in aeternis in aeternum duraturis. cognitio enim fit ad modum
 speciei quae fit sensibilibus individuum male representat, si intellectus sumi
 nam speciei distinctae et infinita individua sub ipsa confusa quoad individu
 antia. at essentia divina quae est spes intelligibilis divini intellectus
 omnia vero singularia quae ad ultima distinctiva distinctissime repre
 sentat et infinita cognoscit. Ad. 1. dicitur quod cognoscere infinitum ac
 cipiendo partem post partem est cognoscere ipsum ut infinitum est ex. 3. phys. et
 sic semper est aliquid extra accipientem. at deus simul omnia cogit. et sic infinitum
 Ad. 2. dicitur quod infinitum dicitur finitum scia dei tanquam comprehensum ab eis
 intellectu infiniti non tamen tanquam pertransibile. sic enim nec ab infinito transi

Ad 3. dñi q. scia dei dicit mensura non quantitativa sed qua mentu-
rat ueritas et ess rei cuiuslibet

Ar. 13. Vm scia Dei sit futurorum contingentium?

¶ uidetur q. non nam scia dei est causa utrum necess. q. non scia dei de
 rebus contingentibus / 2º omnis conditionalis ueritas cuius ans est nec-
 absolute est et conis nec. sed huius conditionalis ueritas si deus scit de
 futurum esse, hoc erit 1º ans nec. q. et conis. 3º esse scitum a deo, firmo et a
 nobis necesse est esse, q. nullum contingens scitur a deo. sed 3º est ps.
 qui finxit sigillatim con. esse est d. dñi q. deus scit fut. contingencia
 ut ex s. dictis colligi pot. sed sciendum q. futurum contingens pot. conside-
 rari dupliciter uno m. sm seipsum ut iam in actu existens et sic no. conside-
 rat ut futurum, sed ut presens et determinatum ad uerum. et ppter hoc sub-
 di pot. cerce cognitioni infallibiter. Ut cum uideo sortem sedentem alio
 m. considerat contingens ut in sua causa et ut sic est fut. et indetermina-
 tum. Vº qui tm cogit effectum in sua ca. cognoscit illud comeditur aliter
 deus autem fut. non solum in suis causis sed et in seipsis cognoscit, et non
 successiue, sed successiue producantur. Vº omnia que fiunt in temp. sunt
 ab et de presentia no. solum ea raone qua habet raones rez. aqua se
 ptes, sed q. eius intuitus fertur ab et supra omnia. Vº ut sic infalli-
 biliter cognoscunt a deo. sed sunt futura contingentia suis causis com-
 parata. Ad. 1. dñi q. deus non agit necessario / Et q. ca. i. sic nec
 effectus pot. esse contingens ppter eam proximam contingentem, quemadmodu
 germinatis Planta est contingens non obstante causat. nec s. s. lib.
 Ad. 2. omittis multis responsionibus minus probabilibus. Res breuissime q. qnº
 in ante ponitur aliquid p. finens ad alium aut conis debet eodem accipi modo
 V. nec. est scitum a deo fore sup. dei prescia, ut si dicas si intellectus in-
 telligit aliquid illud est immateriale no. est sensus q. sit in se ipso immaile
 sed sm. est in intellectu. Ad 3. dñi q. scita a deo sunt necessaria no. solum
 ut in se sunt, sicut scita a nobis necess. dicunt sed et sup. dei prescia. Vº
 hec ppº omne scitum a deo necesse est esse. intellecta de re est diuisa, et fal-
 sa. intellecta de modo est comp. et uera. et h. aliqui obsterne huius distinc-
 tionem dicentes q. habet locum in formis separabilibus a subiecto. Ut si dica
 album possibile est esse nigrum no. tm in inseparabilibus, ut si dicam coruum
 nigrum possibile est esse album, q. in utroq. sensu e. falsa, esse scitum a deo
 est inseparabile a re, q. quod e. scitum a deo no. pot. esse non scitum. Res

Respondemus in dilectissimus, q. hęc instantia locum haberet si esse sciret
importaret aliquam dispositionem subiecto inherentem, sed cum impos-
tet alium scientis ipsi rei scita (hęc semper sciat) pot. aliquid attribui
sibi se, quod non attribuit ei, in quantum sciat sub actu sciendi, sicut
esse materiale attribuit lapidi sibi se, quod nō attribuitur ei sibi q. est
intelligibile

Vm Deus cognoscat enunciabilia. Ar. 14.

¶ uidet q. nam sibi cognitio comit mō intellectui sibi q. componit, et diuidit
in des autē nulla est compositio / 2° in des nulla est similitudo enuncia-
bilium, cum sit oīo simplex, q. nec scia corā, sed d. est q. ps. dit. deus scit
cogitationes hominum. Dm. q. deus scit omnia que sunt in pōa creatū
et ex cōti enunciabilia, ~~que sunt in pōa mō intellectū que ad sui formā~~
~~sciam~~, sed nō cogit ea per modum enunciabilium, sed per simplicem in-
tellig^{as} sicut mālia immateriali, et comp^{ra} cognoscat simpliciter
sicut si nos eo ipso q. sciremus, quid est d. mō sciremus oīa que de eo pōg,
dicant^r. Ad 1. d. m. q. procederet enunciabilia per modum enunciabilium
Ad 2. d. m. q. compositio enunciabilis significat aliquid esse rei. Et sic
Deus per suam esse, quod est eius esse, est similitudo omnium, que per
enunciabilia significant^r.

¶ que omnia for-
mantur a mō
intellectu.

Ar. 15 Vm scia dei sit Variabilis?

¶ uidet q. sic. nam scia dicit relative ad scibile, et scibilia, puta creat^r
sunt uariabilia (ratione cuius des ex temp^{te} adueniunt relat^{er}) q. et
scia dei est uariabilis / 2° quidquid pot. deus facere pot. et scire, sed pot. fa-
cere plura q. faciat, q. et scire plura q. sciat. 3° deus scit x^m nas citurus
et modo non scit x^m pum nasciturum, q. sed d. est Jacobi. 1. Dm. q. scia
dei ē idem quod eius scia, et sic omnino inuariabilis / Ad 1. d. m. q. scia et
amor dicunt relationes consequentes altus qui sunt et manent in des. domi-
nus u. et creator, sequunt^r altus extra terminatos ad creat^r et sibi q. sunt
non in des in quo sunt uariabil^r, sed in seipsis quo pacto sunt uariabil^r
Ad 2. d. m. q. dicit deus pot. facere plura q. fecit, ita et scit q. possit hōi
plura facere, sed nō sequit^r q. possit scire plura q. scit, nisi referat^r ad scia
ultrioris quasit^{ea} que sunt in altu sibi aliquam temporis dīāz. scit q. rex
uariabilitatem scia omnino inuariabil^r, nec enim scit modo aliquid quod
resuerit

Ad 3. dñ. q. deus enunciabilia simpliciter intelligit cognoscit et pmo
dum simpliciter, et ideo deus non scit quid quid scit si loquamur
de enunciabilibus, secus si ad res ipsas referatur. et quidem scia nra veri
at sm veritatem et falsitatem. puta si mutata re eandem retineamus
opinionem de re illa: vel sm diversas opiniones quarum quibus sit falso
quorum neutrus in deo locum habet.

omissis nomina
libus nomina
liter responde
tibus ~11~

~11~ Ar. 16. Vm deus de Rebus habeat scias speculativas

videtur q. no. nam scia dei est carior, quod scie speculativa no comit
2o scia speculativa est per abstractiones a rebz, quod diu scie no comit
sed 3o est q. omnino nobilius e deo tribuendum, scia autz speculativa e
nobilior practica ex. i. meta. / Sm q. scia pot esse. mere practica
aut mere speculativa, aut uo quo ad aliquid practica, quo ad aliquid spe
culativa, / quidem scia pot dici speculativa tripliciter, pmo ex parte
rerum scitarum, 2o quantum ad modum sciendi. ut si edificator con
sideret domum modo diffinitiuo est. 3o quantum ad finem. nam in
tellectus practicus differt fine a speculativo. ut dicit in. 3. de animo
practicus enim ad finem operationis ordinatur, finis autem intellectus
speculativi est consideratio veritatis / scia igitur que est speculativa
ratione ipsius rei scita est speculativa sm, que vero speculativa e sm
dum vel finem est sm quid speculativa, et sm quid practica, cum uo
ordinat ad finem operationis est simpliciter practica. secundum hoc q.
dm est q. deus descripto habet sciam speculativam sm. ipse. n. opabilis no e
de omnibz uers. alijs habet sciam speculativam. / practicas speculati
uam quidem quantum ad modum quid quid enim in rebus nos specula
tice cogimus diffiniendo, et diuidendo hoc Estum deus multo pfectius no
uit. sed de his que potest quidem facere, sed sm nullum tempus facit
no habet practicam sciam sm q. practica scia dicit a fine, sicut autz het
practicam sciam de his que sm aliquid tempus facit. malau hz ad eo
non sint opabilia, si sub cognitione practica ipsius cadunt sicut et bo
na inq. tum p mittit vel impedit, v. ordinata. sicut et q. quid in es
cadunt sub practica scia medici in quantum p artem suam curat eas

Ad

accipitur

Ad 1. dñm q. scia dei e causa nō sui ipsius. sed aliorū. v. actu. v. pōa
 et uirtute / Ad 2. dñm. q. pātes inq̄tum ē sum̄ comit̄ sc̄i specu
 latiue quōd acquirat a reb̄. Ad id uero quod in contrarium ob̄. sc̄i
 dñm q. de opabilibus non habet perfecta scia. nisi sciant quātū opera
 bilia sunt. et ideo cum scia dei sit omnib̄ modis perfecta op̄s q. sc̄i
 at ea. que sunt a se opabilia inq̄tum sum̄. et nō solus tm̄. sunt
 speculabilia sed tm̄ non recedit a nobilit̄e speculatiue sc̄i. q. sc̄i
 alia a se uidet in seip̄o se ipsum aut̄ speculatiue cogit. et sic in
 speculatiua sui ipsius scia h̄et cognitiōes de speculatiuas et Pratti
 cam omnib̄ aliorū.

Quaestio 15. De ideis. III. 3. art. diu

Post consideratiōem de scia dei inquirendū ē. de ideis. c. quod
 querunt. *Primo* an sint ideae? *2°* Vm̄ sint plures vel una tm̄
3° Vm̄ sint omnium. qua cognoscuntur a Deo.

Ar. 1. Vm̄ ideae sint.

¶ uidet q. nam Dion. 7. c. de diu. no. ait q. deus non cogit tm̄ ideam
 ideam ad cogit̄ tm̄. nec ē q. / *2°* deus se nō cogit p̄ ideam q. neq.
 alia. p̄. coria. alia p̄ se ipsū cogit / *3°* idea ponit̄ ut p̄m̄ cogendi
 et opandi. ad h̄c aut̄ ess̄ dei p̄ se ipsam sufficit. Sed d^o ē Aug. lib. 83
 qq. *Im̄* q. ideae sunt ponenda in mente diu. idea uero gr̄ce lati
 ne est forma ^{rei} p̄ter rem ipsam existentem. et quidem ideae ponendae sunt
 ad duo. sc̄i et ad intelligendum et ut sint exemplaria rerū fabricabiliū
 etenim que nō fiunt a casu requirunt in agente formam similem
 fōa ^{rei} producenda que comparat̄ ad agens ut finis. ut pat. in h̄mine gr̄a
 te h̄minem et estoris nālib̄. et in agentib̄ p̄ int̄llum p̄uta in arti
 fice. in quo est idea domus fabricanda. at mundus a deo agente p̄ int̄llū
 nō est a casu p̄ductus. q. in deo sunt omnium rerum ideae. Ad 1. dñm q.
 deus non intelligit res p̄ ideas extra se existentes. sicut Plato eas po
 nebat. in quo sensu reprehendit ab Aug. Ad 2. dñm. q. deus oia
 p̄ se ipsum intelligit. nō tm̄ habet ideam sui. q. nō est sui ipsius factio
 Ad 3. dñm. q. deus tm̄ sua ess̄ ē similitudo omnib̄. et sic idea in deo nō est
 aliud q̄ ipsa dei ess̄.

Ar. 2. Vm̄ sint plures ideae?

1° uidetur q. non. nam idea est idem cum ess^o quocumq. minima est.
 2° sicut idea est primum operandi. sic et ars et sapia. at hęc nō plurificā
 3° ides q. nec ides. nō igitur q. ides plurificant ex respectibus ad creat
 4° ides sunt absq. creat^o in temp^o. et in hīs temporale est cā q. term^o
 5° si singlures respectus ad creat^o ides plurificant. aut isti respectus sūt
 in creat^o hīs. et sic nō eunt absq. si autem realiter sunt in des. sequit
 q. sit in des alia pluralitas personarum pluraliter. 3° Damascen^{us}
 sed 2° est Aug. lib. 8.3. ideas eternas et immutabiles appellans
 3° q. in des necess^o sunt plures ides totum enim uniuersum. et
 ordo eius qui precipuus ē a des est et principaliter intentio v^o. sicut ar
 tificis et totius domūs. et singularium partium dispositiones et forma
 in mente hęc. sic et deus totius ordinis uniuersi et partium. quod nō
 ēē si hīs primū creatum creasset. et 2°. 3°. et 3°. 4°. tunc enim
 primi tū creati haberet ideam. neq. hoc diuini simplicitati repugnat
 et nō idea est incognoscēte sicut quod cognoscat. non sicut quis cogit
 des autem simplicissimū plura intelligere nō contradicit. cognoscendū suā
 ess. 3° v. sing. eam cognoscat ut immitabilez a tali creat. cognoscat eā
 ut p. p. rāones et ideam diuini creatoris. et similit. de actib. et sic pat
 q. deus intelligit plures rāones p. p. rāones plurium rer. que sunt plures ides.
 Ad. 1. dñi. q. idea nō nominat ess^o ut ess^o est. sed ut similitudo est im
 mitabilis ad diuersis est. Ad. 2. dñi. q. sapia et ars figant. ut quis
 deus intelligit. sed idea ut quod deus intelligit et quidem deus p. suam ess^o
 nō tñ intelligit plura. sed et intelligit se plura intelligere. et hoc est
 intelligere plures ideas v. rāones rerum esse in eis ut intellectab^o
 Ad. 3. dñi. q. hīs respectus nō cānt a rebus. sed ad iū intellū comparā
 te ess^o diu^o rebus. Ad. 4. dñi. q. respectus multiplicantes ideas nō sunt
 in rebus creatis. sed in des. non reales. sed intellecti a des.

et quidam
 impudenter
 asserere

v. artifex cog
 noscit et respi
 cit ideam domy
 ad 3. 11 21.

Unū omnium quae cognoscit deus sunt ides. Ar. 3.

1° uidetur q. nō. nam deus mala cognoscit. et tñ nō ē in eis ideam mali. si
 aut nec malus. 2° deus cogit quae nec sunt nec fuerūt nec erunt.
 quorum x^o dñi. s. c. de diu. nom. nō uident dari ides. falsiuas enim rer
 ipsas uocat. 3° deus cognoscit mām i^o cuius nō ē idea. cum forma careat
 4° deus nō solum species. sed et grā. indiuidua et accia cognoscit. qu
 rum nec Plato (qui primus ideas nominauit) ideas posuit. q. est

sed d^o Deus habet proprias rationes omnibus que cognoscit. & et proprias ideas. Dm q. idea sui duplex officium quod habebat in Platone nem potest in des. s. ut primum cognitionis. & et sic ratio dicit et extendit ad omnia que a des. Cognoscuntur p. modum speculationis. et ut primum generationis seu factiois. et sic exemplar nominatur et ad scienciam practicam dei pertinet. et extendit ad ea tria que a des. per aliquo tempore fiunt. Ad. 1. dm q. malum cognoscit p. ideam boni. neq. enim ideam habet. Ad. 2. dm q. eorum que nec sunt nec fuerunt nec erunt. est idea in des. ut est ratio. no. ut est exemplar. Ad. 3. omnes qui negant mater esse creatam. quos refert Plato. dm q. mater no. habet aliam ideam ab idea comp. cum tm se necesse habeat nec cognoscibilis sit. Ad. 4. dm q. nec genera nec accidentia propria habent ideam distinctam a se. ab idea speciei. si idea sumat prout est exemplar. non enim fiunt nisi parabilia cum specie. accidentia uero que superveniunt sub propria ideam uerificantur. De indiuiduis uero omnes Platone proprias ideas constituimus. non enim solum ad species sed ad singularia dei providentia probabit. ut dicitur

Questio. 16. De Veritate. in 3. ar. diuisa

qm autem scia uerorum est post considerationem suam de ueritate inquirendum est. cuiusquam que sunt 1. Vm ueritas sit in re an tm in intellectu. 2. Vm sit tm in intellectu componente et diuidente. 3. de comparatione ueri ad ens. 4. de comparatione ueri ad bonum. 5. Vm deus sit ueritas. 6. Vm omnia sint uera ueritate uera uel pluribus. 7. de eternitate ueritatis. 8. de incommutabilitate ipsius

Ar. 1. Vm ueritas sit tm in intellectu?

Uidet q. sit magis in rebus. nam Aug. in lib. solil. uelutis duabus uerificationibus. ait uerum est id quod est q. ueritas est in rebus et no. in intellectu. 2. si ueritas solum est in intellectu. sequit q. omne quod uidet sit uerum in intellectu. qui fuit error philosophorum antiquorum. 3. ex eo q. res est u. non est opinio legitur aut oratio est uera u. falsa. q. ueritas magis est in rebus. sed d^o ep. 6. meta. / Dm q. bonum dicit ordinem ad appetitum. uerum uero ad intellectum et sciendum q. appetitus in hoc differt ab intellectu. u. quacumque cognitione q. cognitio est tm quod cognitum est in cognoscente. appetitus uero tm q. appetens inclinatur in rem appetitam. u. sicut bonitas derivatur a re ad appetitum ita et ueritas (cum uerum sit in intellectu tm q. conformatur rei in

Intellecta) necesse est q. ab intellectu ad rem intellectam deivue
 sm q. habet aliquem ordinem ad intellectus / sed nota q. ordo rei ad intel
 lectum pot. esse duplex. ^{1^o} p. esse ad intellectus s. h. a quo dependet
 sm suum esse. ut domus ad intellectus fabricantis eam. ^{2^o} uero p.
 acies. puta ad intellectum a quo e cognoscibilis talis res. ut si domus e
 parat ad intellectus a quo no dependet. e eam iudicium de rebz sumide
 beat ex ijs que sunt p. esse. res nales diuunt uerq. ex ord. ad intellectus
 diuinum. artificiales u. ex ord. ad intellectus nros. qz s. h. conformat
 formz existenti in mente artificis. v. ueritas p. prima est in in
 tellectu. ^{2^o} in rebz sm q. comparant ad intellectus ut ad prius
 e sm h. ueritas diuersimode notificat. nam Aug. in lib. de uera
 rebz dicit. q. ueritas e id qua ostendit id quode. et Hilari. dicit q. ue
 rum est declaratiuum aut manifestatiuum esse. quod p. tinet ad uerit.
 sm q. est in intellectu. uerum q. p. comit rei. diffinit ab Aug. lib.
 de uera rebz. ut sit uera similitudo p. i. q. sine ulla dissimilitud.
 est e sm Anselm. e resitudo sola mente perceptibilis nam rehu
 est quod p. principio concordat. e sm Auic. ueritas unius cuiusq.
 rei est p. p. ietas sui esse. quod stabilitum est ei. quod aut dicit. ueri
 tas est adequatio rei ad intellectus. p. ad utrumq. pertinere.

Ad. 1. dm. August. loqui de ueritate rei excludendo ord. ad nru intellectus
 qui p. acies e / Ad. 2. dm. q. antiqui putabant species rerum a casu
 e no ab aliquo intellectu prouenire. et dicebant ueritatem consi
 stere in ord. ad nru intellectus. sed nos dicimus consistere in ord. ad intellu
 diuinum. ex quo no sequit incommens. Ad. 3. dm. q. h. res sint
 prius uerq. causaliter qz intellectus nri formati. v. opinio et orao
 a p. ho dicit uera ex eo quod res est. no ex eo q. res uera e. sicut
 medicina eat sanitatem aialis. no ut sana e. sed ut talis uirtutis

Ar. 2. Vm ueritas sit in intellectu commp. et diu.
 e uidet q. in sol. intellectu commp. et diu. sit ueritas dit. n. Ar. in. 3
 de aia q. sicut sensus p. priorum sensibilium ueritunt et intell. eius quod
 quid e. at neq. in sensu. neq. in cogitate quod quid est ulla e commp. v.
 diu. q. 2° sicut intell. complexorum. ita et in complexoribus imo
 sensus pot. adzquari rebz q. ut in eis ueritas ee pot. sed d. est p. prius

6. meta. Dm. q. cum ueritas consistat in adaequat^e rei ad
intellum. cogere istam adaequat^e est cognoscere uerit. quam sen-
sus minime cogit. V. habeat similitud^e uisibiles, qua rem uideat
intellctus aut^e conformitatem sui ad rem intelligibilem cognoscere
pot. sed tri non apprehendit eam qn^o cognoscit de aliquo quod quid e
sed eum iudicat componendo e^t diuidendo, et ideo bene inuenit q^o e
suis sit uerus de aliqua re. V. intellctus cognoscendo quod quid est. sed
no q^o cogeat aut dicat uerum. Veritas q^o esse pot in sensu et in
tellectu respectu simplicium. ut in quadam re uera. sed no ut cog-
nitum in cognoscente. quod importat nomen ueri. ~ ~ ~

Ar. 3. Vm uerum e^t ens conuertant?

V. uidet q^o no. nam uerum pprie e^t in intellu. ens uero pprie e^t in reb^o. q^o
2° uerum extendit et^e ad no^o entia. uerum. n. e^t dicere no^o ens no^o esse. q^o
3° ens no^o intelligit nisi subrat^e ueri. q^o uerum e^t prius ente. q^o no^o con-
uertunt. sed d^o est p^ous. 2. meta. Dm. q. uerum dicit ordinem
ad cognitiones. et in tantum res e^t cognoscibilis in q^o tum habet esse
e^t uerum et ens conuertunt. addit. tri uerum e^t ens ord^e ad intellus
sicut bonum ratio^e appetibilis. Ad. 1. dm. q. sufficit q^o uerum
exystens in intellectu conuertat^e ueritate ut manifestatiuum eius
manifestat. uel. dm. q. ens et^e est in reb^o et in tel^o sicut et uerum. sed
alterum in reb^o. alterum in intellectu magis principat^e. propterea
q^o distinguunt^e ratio^e. Ad. 2. dm. q. non e^t de se no^o habet unde cognos-
cat. sed cognoscit in quantum intell^o facit illud cognoscibile. V. uer-
um fundat^e in ente. in q^o tum no^o ens e^t quoddam ens ratio^e appeti-
sum s^o a ratio^e. Ad. 3. dm. q. s^o cum intelligit ens sequatur
ratio^e ueri. non tri est necesse q^o cognoscat ipsa ratio^e ueri. V. ens intel-
tum est uerum. no^o tri intelligendo ens intelligit uerum ~

Ar. 4. Vm bonum s^o in ratione

Sit Prius q^o Verum?

V. uidet q^o sic. nam uerum est quoddam particulare bonum. s^o in
tellectu. q^o bonum e^t u^o plus. et p^ois s^o in ratione prius. 2°. bonum
est in reb^o. q^o est prius uero quod est in intellectu. 3°. ueritas e^t
quoddam uirtus ut pat^e ex. 4. et 5. at uirtus quoddam bonum e^t. q^o bonum est

D. Prius uero / sed dicitur quod uerum est in pluribus quod bonum est. n. et in mathematicis. quae bona non dicuntur. / In quod uerum est prius bono. et patet. 1. quod sequitur immediatius ad ens respicit. n. ipsum esse simpliciter. ac bonum sequitur ens aliquo modo perfectum. 2. quod respicit cognitio. quae prior est appetitu quae respicit bonum. u. uerum est prius simpliciter. Ad. 1. dicitur quod intellectus et uoluntas mutuo se includunt. nam intellectus uoluntatem intelligit. et uoluntas uult intellectus intelligere. et sic. bonum est prius uero in ordine appetibilium. et posterius est in ordine intelligibilium. u. u. bonum non est prius simpliciter. Ad. 2. dicitur quod si hoc aliquid est prius ratione. quod prius cadit in intellectu. in eo aliter prius est apprehensio entis. 2. apprehendit se intelligere ens. 3. apprehendit se appetere ens. / Ad. 3. dicitur quod alia est ueritas uita siquam si implet illud ad quod ordinat ab intellectu diuino. alia est ueritas inditris et factis alia ueritas Iustitia. alia tandem ueritas uis omnibus entibus

4

Ar. 5. Vm Deus sit Veritas.

Et uidetur quod non. nam ueritas consistit in incorporeo et diuino intellectu. 2. ueritas est similitudo prius. ac dei non est ullum prius. / 3. quod deus est bonus ac bonum est ad se. quod si est in eo ueritas de uerum erit ab eo. quod cum aliquem peccare sit uerum. hoc etiam erit ab eo. quod falsum est sed 3. dicitur Pan. 14 ego sum uita ueritas et uita / In quod cum deus dei non solum sit conforme suo intellectui. sed et sit ipsum intellectus. non solum est uerum. sed et ipsa ueritas / Ad. 1. dicitur quod deus si suam simplicem intelligentiam iudicat et cogit oia complexa. Ad. 2. dicitur quod uerum nri intellectus est si conformatur suoprio. et uerum respicit si conformantur intellectui diuino. et hoc de ueritate diuina dicta esse dei non potest. nisi in hoc sensu. scilicet quod non est eius intellectui dissimilis. / Ad. 3. dicitur quod quidquid est ueritatis in hoc quod dicitur. iste fornicatur totus est ad se. sed si inferas. quod ipsum fornicari est ad se est fallacia accidentis

Verbum enim diuini
nri a Prius est tanquam
a Prius

Ar. 6. Vm sit In ueritas siqua B omnia sint Vera.

Et uidetur quod sic. nihil enim teste Aug est maius merce humana

propter deum. sed mens humana omnia iudicat secundum ueritatem
 et non secundum seipsam. quia una est ueritas scilicet deus. 2° Anselmus dicit
 in libro de ueritate. quod ueritas se habet ad res ueras. sicut tempus
 ad temporalia. at unicum est tempus diuini et temporalium. quod et una
 ueritas omnium uerorum / sed 3° dicit in ps. diminuit et sunt ue-
 ritates a filiis hominum? Dicitur quod si ueritas sumat formam prae-
 ut est in intellectu in quo est per se prius quam in rebus ut dictum est
 sunt multae ueritates diuini scilicet et creatoris intellectus. imo
 et in eodem creato intellectu sunt multae ueritates si tria ueritas
 sumat prout comit rebus omnes res dicunt uera ab una ueritate
 diuini intellectus. Ad. 1. dicitur quod nihil subsistens est maius mente
 rationali nisi deus. mens autem iudicat omnia secundum ueritatem diuinam
 quae est eadem. imo et ueritas sumit quatenus perfectio mentis est
 Ad. 2. dicitur quod dictum Augustini intelligitur secundum quod res dicunt uera per
 comparationem ad intellectus diuinos. ~ ~ ~ ~ ~

Sicut ab una fa-
 cie resultant
 plures simili-
 tudines in spe-
 culis ~ ~ ~

Art. 7. Vm ueritas creata sit et aeterna?

videtur quod sic dicitur in libro de lib. arb. quod nihil est maius
 quam ratio circulari. et 4° et tria esse septem. at haec sunt ueritates creatae
 2° quod est semper ubique est et. sed uniuersalia sunt ubique et semper
 quod ueritas ueritas ueritas est et. / 3° id quod nunc est semper fuit
 ueritas esse futurum. quod / 4° ueritas enunciabilis caret
 principio et fine quod est. propter ans nam si dicit ueritatem incepisse
 antequam esset, erat ueritatem ueritatem non esse; et si dicit ueri-
 tatem desinere postquam desijt est ueritatem ueritatem desijisse. quod est
 et. sed 5° est quod solus deus est aeternus ut sibi habitum est / Dicitur
 quod ueritas non est in enunciabilibus nisi sicut in signis. ut sam-
 tas in uino. non habet in uino. et in rebus est secundum quod denominant a
 ueritate intellectus. u. cum solus intellectus diuinus sit aeternus
 sola diuina ueritas est et. quae cum idem sit quod deus nihil aliud
 a deo est et. Ad. 1. dicitur quod illa habent aeternitatem in men-
 te diuina / Ad. 2. dicitur quod esse ubique et semper stat dupliciter

Dupliciter. uno modo sic quod res habeat esse unde sit ubique et semper
quod si deo comit. alio modo quod de se non determinet ad aliquod te-
pus ad hoc, quod comit ubi libet. Ad. 3. dicitur quod illud quod nunc
est fuit ^{semper} verum esse futurum. inquitur erat in causa. et sic des
Ad 4. dicitur quod veritatem non esse antequam incipiat, et esse postquam
desijt est verum loquendo de inceptu et desitione veritatis in
intellectu quod incipit et desinit. et de veritate ^{divini intellectus} ^{semper invariabilis}
quod est. vel si intelligit verum esse antequam ^{veritas} ^{Terminante} 11.
esse respectu ^{mei} intellectus. intelligit de veritate non entis
quod est non esse veritatis ad esse eius presupponit. 11.

Ar. 3. Vm Veritas sit immutabilis?

1. videtur quod sic. dicitur enim Aug. in lib. de lib. arb. quod veritas non est egua-
lis menti quod non est mutabilis sicut mens. 2. id quod manet post
omnem mutationem est immutabile. at veritas manet post
mutat. quod semper est verum dicere, esse, vel non esse. 3. ista
propositio sortis sedet, accipit a mente dei ut significat sortem sedere, quod
etiam eo non sedente significat, quod veritas propositio non mutat. 4. ubi est
eadem causa, est et idem effectus, at eadem est causa veritatis hanc propositio-
nem sortis sedet sedebit, et sedit, quod est in omnibus eadem veritas. ad
alterum horum oportet esse verum, quod veritas semper manet. Et idem
dicitur de veritate cuiuslibet alterius propositio. sed dicitur in
ps. diminuta sunt veritates a filiis hominum. Dicitur quod cum
veritas consistat in conformitate rei ad intellectum, mutatio ve-
ritatis potest provenire aut ex parte intellectus ^{qui aliam} ~~aut ex parte~~ opinionem de re
in eodem modo se habente ~~aut ex parte~~ accipit, aut ex parte rei. si opini-
one eadem manente mutetur res. 5. si sit aliquis intellectus
in quo nec sit alternatio opinionum, et cuius acceptionem non potest
sit subterfugere res aliqua eius veritas ~~est~~ erit immutabilis
et sic veritas dei intellectus est immutabilis. veritas autem ^{mei}
intellectus mutabilis valde. Ad. 1. dicitur quod Aug. loquitur de veritate
divina. Ad. 2. dicitur quod sicut ens non generatur aut corrumpitur
nisi per accidens inquitur hoc aut illud ens generatur aut corrumpitur
per se

per se. ita et uerum quod cum ente conuertit. mutat. nō
 ita q. nulla ueritas remaneat, sed ex eo q. non manet illa ue-
 ritas, quae erat antea. **Art. 3.** dicitur q. p. p. non solum habet
 ueritatem sicut res alie in quantum implent id quod de eis
 est ordinatum ab intellectu diuino. sed p. p. m. in q. tum signat
 ueritatem intellectus diuini quae consistit in conformitate eius
 ad rem intellecta. qua quid em subtrahit mutat ueritas opini-
 onis & propositionis. v. hae p. p. sortes sedet. eo sedente uera est et
 ueritate rei signata, et ueritate signationis in q. tum signat opinionem
 ueram. Sorte u. surgente manet prima ueritas, sed mutat. **2o.**
Ad 4. d. m. q. sessio sortis quae est causa ueritatis huius propositionis
 sortes sedet non eodem m. se habet dum sortes sedet, et postea sedere
 et antea sedet. v. et ueritas ab hoc causata diuersimode se habet
 et diuersimode signat. p. p. p. aut fut. v. non sequit. h. ali-
 qua p. p. propositionum sit uera, q. eadem ueritas inuariabilis
 maneat.

**Quaestio. 17. de falsitate. in 4. art. diu-
 ce hoc quod dicitur 4. i. v. m. falsitas sit in rebus. 2o v. m. sit in
 sensu. 3o v. m. sit in intellectu. 4o de oppositione ueri et falsi
 Art. 1. v. m. falsitas sit in rebus?**

Tudell. q. nō. dicit enim Aug. in lib. solil. si uerum ē id quod ē
 falsum nō esse uerum concludet quouis regnante. 2o
 falsum d. a fallendo. res autē suam spem ostendunt, q. nō fal-
 sunt nec sunt falsae. 3o quae libet res imitat diuini intellectus
 q. omnis res uera ē. sed d. est Aug. in lib. de uera religione
 Dm. q. iudicium in rebus sumit s. illud. quod eis competit p. p.
 v. et res nales uerē dicunt p. ord. ad intellectum diuinum, cuius ordi-
 nat. cum subterfugere nequeant falsae perse dici non possunt
 nisi forte sint agentia libera. in q. peccata ueritates sunt
 et mendacia. res u. artificiales dicunt falsae p. ordinem ad
 m. m. intellectus in quantum discordant a regula artis.
 sed bi nihilominus peracēs p. ord. ad m. m. intellectum res nales

Dicuntur falsae dupliciter. uno modo quod significat aut representat orationem
aut intellectum falsum, et quantum ad id quod est in se, quod patet in tragedia,
est falsus Hector; alio modo per modum causae. et sic illa res dicitur
falsa, quae nata est facere de se opinionem falsam, sicut fel est
falsum mel, et stannum falsum argentum. unde Aug. lib. 3. soli
6. et Aug. 5. meta. Et per hunc etiam modum homo amatiuus falsus
satum opinionum et locutionis dicitur falsus, non qui eas fingere
potest. sic enim et sapiens falsus diceret ut dicit in 5. meta. Ad
1. dicitur quod sicut in his quae sunt inueniuntur quoddam non esse, ita et
quaedam res falsitatis. Ad 2. dicitur quod res non fallunt per se, sed per accidens
higerant similitudinem eorum, quorum non habent existencias. Ad
3. dicitur quod res dicuntur falsae non simpliciter et per se, sed ad diuina intellectui
sed per accidens sicut in quibusdam in ordinem ad mensuram intellectus. Ad 4. quod in con-
trarium obicitur. Quia quod non quocumque similitudo aut representatio de-
ficiens inducit falsitatem, sed illa quae nata est facere opinionem falsam
non uicquam, sed ut in pluribus.

Art. 2. Vtrum in sensu sit falsitas?

Respondetur quod non. nam Aug. ait in lib. de ueritate huiusmodi sensus
ita nunciant, ut afficiunt, quod ab eis amplius exigere debeamus ignora-
re a sensu non fallimur. 2. plus dicitur 4. met. quod falsitas non est propria
sensui, sed phantasiae. 3. in incomplexis non uerum, nec falsum, et
sensus nec componit, nec diuidit. Sed 2. est Aug. in solilo. Dicitur
quod in sensu est ueritas aut falsitas quomodo sicuti est, aut ab eis apprehendit
sic autem se habet ad cognoscendum sicut est in res similitudo cogniti, quae
tripliciter in eo esse potest. 1. aut in et perse sicut similitudo colorum in
uisu, aut per se sed non in, ut similitudo figurae est in eodem visu. 3. in nec
in, nec perse sicut in oculis similitudo hominum, et ea propria sensibilia
sensus non habet falsam cognitionem, nisi per accidens ex aliqua organica
dispositione, de sensibilibus uero comunitibus potest esse falsum iudicium etiam
in sensu recte disposito. Ad 1. dicitur quod per sensum fallimur et rem sensa-
tam non circa ipsum sentire, sed non decipimur in iudicio quo iudicamus
nos sentire, sed quo iudicamus quid sentimus. Sensus autem affici est ipse
sen

sentire. Ad. 2. dñm q. falsitas attribuit phantasie, q. representat similitudinem. Etiam rei absentis sicut gultures et somnia dicuntur falsa quoniam subsunt res quae habent similitudinem. Sensui autem non dicitur falsitas propria quoniam non errat cum proprio obiecto. Ad. 3. dñm q. probat falsitatem non esse in sensu sicut incognoscere eas.

Ar. 3. Vm falsitas sit in intellectu?

Videtur quod non. quia falsitas esset in aliqua cognitione at secundum Augustinum lib. 33. q. 3. omnis qui fallit id in quo fallitur non intelligit. 2. Ar. 3. de anima dicit quod intellectus semper est verus. / sed contra est. Ar. 3. de anima quod ubi compositio intellectuum est ibi verum et falsum est. Dñm qui intelligit non errat cum quod quid est, cuius similitudine informatur sicut nec sensus est falsus cum proprio obiecto; in componendo uero aut diuidendo decipi potest attribuendo rei aut negando quae non conueniunt, sicut et sensus fallit cum sensibilibus communia et paucis, hoc tamen differt a sensu ut diximus quod intellectus falsitate in ipsam percipit, aduertendum tamen quod cum falsitas in intellectu per se reperiat cum componit et diuidit, et incognit quod quid est paucis potest esse falsitas si componat, diffinitiones unius tribuendo alteri, aut in eadem diffinitione partes coniungendo, quae non conueniunt inter se ut homo est animal quadrupes, sic. n. diff. est falsa non tamen respectu alterius sed in se. V. incognoscendo quidditates simplices intellectus autem est verus aut nihil omnino intelligit. Ad. 1. dñm Augustinum intelligi decognitione obiecti proprio intellectus putat quod quid est cum quod intellectus non fallit negatione demonstrationibus ubi illud quod intelligit reducit ad quod quid est. Ad. 2. dñm q. intellectus principiorum et semper est verus quoniam in eis praedicatum includit in subiecto sicut et in quod quid est.

Ar. 4. Vm verum et falsum sint contraria?

Videtur quod non nam verum et falsum opponuntur sicut quod est, et quod non est. q. non contraria. Et per contraria non sunt contraria. / 2. Vnum contrarium non est in alio, at falsum est in uero. V. Augustinus dicit in soliloquio quod tragedus non esset falsus hector nisi esset uerus tragedus. q. / 3. Sed siue diuina subiecta nihil est contrarium, at deo opponit falsitas. q. uerum et falsum non sunt contraria. / sed 2. est Ar. in 2. perihierm. Dñm quod uerum et falsum sunt contraria et non opponuntur ut affirmatio et negatio ut quidam dicunt. Pro quo notandum quod negatio nihil ponit nec determinat subiectum.

Privatio v̄ nihil ponit, sed subiectum determinat. Non. n̄ dicitur
 p̄is equus q̄ dicitur non uident. et falsitas autē et aliquid ponit et
 subiectum determinat, quod contrariorum est. ponit enim acceptiones
 rei non adæquata, sicut uerum ad æquata, v̄ uerū et falsum dicitur
 Ad. 1. d̄m q̄ uerum et falsum in intellectu sunt principia, ideoq̄ appre-
 hendere esse et non esse contrarietatem habet ut dicitur Ar. 2. per b̄m
 huic opinioni bonum ē bonum, contraria est bonum non est bonum, Ad
 2. d̄m q̄ falsum non fundat in uero sibi contrarius. sicut
 nec bonum in malo sibi contrarius, aut privatio in ente quo priuat
 Ad. 3. d̄m q̄ cum contraria et priuatiua sint eē idem nata fi-
 eri deo ut in se n̄ est contrarius, neq̄ rāone suę bonitatis nec rāone suę
 veritatis, sed in apprehens̄ n̄a habet aliquid contrarium, v̄ uerū opini-
 onis de deo contrariat opinio falsa. Ut opinio de idolis unitati et veritati

Vnius de

Quæstio 18 De Vita dei in 4. ar. diuisa

quoniā intelligere uiuentium est. Post considerationem de sciē-
 tiâ intellectu diuino, considerandum ē de uita ipsius, et eē hoc quæritur
 1. quomodo sit uiuere. 2. quid sit uita. 3. Vm̄ uita deo conueniat
 4. Vm̄ omnia in deo sint uita

Ar. 1. Vm̄ omnium naturalium rerū sit uiuere?

Sic dicitur q̄ sic, nam Ar. 2. phy. ait q̄ motus ē uita quædam nat̄ existe-
 tabus, at omnes res motum habent, q̄ ecuitam / 1. motus localis est
 prior et nobilior motu augmenti et decrementi, sed ob hunc motum di-
 cuntur planta uiuere q̄ et ob localem habentia ^{omnia} primum motus loca-
 lis uiuere dicuntur / 2. elementis quæ imperfectiora sunt tribuitur uita
 ut pat. ex eo q̄ dicuntur aqua uiua q̄ est. Sed 3. est Dion. 6. c. de diuina
 d̄m q̄ ex his quæ manifeste uiuunt puta ex animalibus considerandū
 est quæ uiuant et quæ non, in eo igitur manifestat animal uiuere q̄ ex se ha-
 bet motum, v̄ quādiu iste motus durat dicitur animal uiuere, et cum uide-
 mus nō ex se sed ab alio moueri dicimus animal esse mortuum, v̄ eam
 quæ s̄m aliquem motum ex se mouent siue motus sit actus imperfecti, si-
 ue operatio perfecti ut uelle et intelligere, dicuntur uiuere, reliqua uerū
 per aliquam similitudines / Ad. 1. d̄m q̄ dictum p̄n̄ intelligit s̄m quā-
 dam similitudines, nam motus corporum celestium est sicut motus cordis
 et in ceteris rebus naturalibus est motus uita similitudinaria procedens ex mo-
 tu celi

Ad. 2. In q. grauia et leuia mouentur ad naturales dispositiones quando sunt extra eam, at uiuentia neq. ad naturales dispositionem mouentur neq. ab ea, sed motu uitali dum in ea sunt, v. grauia et leuia a grauante ut pote dante formam, vel ab extrinseco remouentur prohibens mouere ex 3. phys. Ad. 3. dm q. aquae dicuntur uiues similitudinarie q. continuo fluunt, ad diuina earum quae sunt in caeteris et laeis quae mortua dicuntur

Ar. 2. Vm uita sit quedam operatio?

T. uidet q. sic. ab Arist. n. 2. de anima uiuere diuidit per 4. operationes scilicet per uti alimentis, sentire, moueri in locum et intelligere, q. 2. uita dicitur actiua, et contemplatiua ex solis actibus & operationibus, q. 3. cognoscere deum est quedam operatio, quae uita dicitur Ioan. 17. hec est uita q. ut cogitante solum deum uerum est. Sed. 3. dicitur phis. 2. de anima uiuere uiuentibus est esse. In q. cum reia cognitio ortum habeat a sensu, et cum sic nominemus rem sicut intelligimus, ex his quae exterius apparent in rebus proprietatibus scilicet aut operationibus naturas ipsas rerum nominamus. sic q. huiusmodi nom. quandoq. sumuntur proprie ad ipsas naturas significandas, quandoq. minus proprie ad significandas proprietates aut operationes rerum sicut et corpus. dicitur de suba et quantitate, eodem q. modo uita significat substantiam cui comit mouere se ipsam et uiuere significat esse in tali natura. v. uiuum non est predicatum accidentale sed substantiale. nom. e. bi uita ab operatione impositum e. quam minus proprie significat, et sic dicitur phis q. uiuere principaliter est sentire et intelligere. q. et sic. Ad. 5. dm q. Arist. sumit uiuere pro operatio cum diuidit in illa 4. vel melius q. q. illa sumuntur non pro operationibus, sed pro naturis in quibus sunt tales operationes. Ad. 2. dm q. operatio dicuntur quorum praesentia sunt in operantibus et q. huiusmodi operum praesentia quandoq. non solum sunt naturalia, sed quedam supradicta ut habitus inclinantes etc. ideo et ab his praesentia uita nominat. sic q. quidam dicunt ducere uitam luxuriosam et quidam honestam. Per hunc modum distinguit uita actiua a contemplatiua et cognoscere deum dicitur uita q. et per hoc patet sol. ad 3.

et uita significat hoc ipsum in abstracto sicut currere etc.

Ar. 3. Vm deo comit uita?

T. uidet q. non. nam deus ^{non} conuenit mouere se, q. nec uiuere. 2. in uiuentibus e. praesentia uita, at diuinitatum est praesentia q. 3. in uiuentibus quae apud nos sunt praesentia uita est anima uegetabilis quae est in corporibus huiusmodi sed

Sed dicitur in ps. cor meum et caro mea exultauerunt ad deum uiuum
 In q. uita maxime proprie comit Des. sed advertendum e q. cum ui
 uere dicant ea que ex se ipsis operant non quasi ab alijs mota in opatione
 tua est considerare. 1° finem; formam qua agit agens principale quod
 interdum utitur ad opus executionem instrumentis, et 3° ipsam operis execu
 tionem / quaedam uero ex uiuentibus mouentur habitu respectu tui ad opus
 executionem ut planta que mouentur ⁱⁿ augmentum et decrementu
 finis enim e forma determinant eis a nat^o / quaedam uero uiuentia mo
 uentur habitu respectu ad executionem et formam ut animalia que receptis
 similitudinibus in sensu exequent motum non tamen cognoscunt finem, que
 dam tandem habent etiam respectum ad finem quem cognoscunt et ad
 quem media ordinant. ut Sapientia intellectus que perfectius mouent se ipsa
 ut patet ex eo q. intellectus mouet in unum et eodem homine. potest sensitiuas
 et ista mouent membra ut applicent et exequant opus. sed h^o noster in
 tellectus se ipsum agit sunt tamen etiam ei aliqua prestatuta a nat^o. e q. que
 non potest a lateri se habere ut p^oia i. et ultimus finis quem uoluntas non potest non uelle
 u^o opus q. quantum ad aliqua ab alio moueatur. illud autem cuius nat^o est
 ipsum intelligere et cui id quod naturaliter habet non determinat a alio s^o
 tinet summum gradum uita et hoc est deus. sic affirmat Ar. 2 meta
 Ad. 1. d^om q. ex. 9. meta. duplex est actio. 1° transiens que est perfectio
 motus et non mouentis seu agentis, et immanens ut uelle, que est perfectio
 ipsius agentis, quod habet rationem mouentis et mobilis. et dicitur huiusmo
 di actio motus large q. est ^{altus} perfectio agentis sicut et motus mobilis, non tamen est
 altus imperfecti sicut motus, sed perfecti existentis in altu. et sic dicitur deus dicitur a Platone
 se mouere se ipsum intelligit. Ad. 2. d^om q. deus est suum uiuere sicut
 et suum intelligere. et sic non habet uiuendi principium. Ad 3. d^om q. in his
 inferioribus non reperit uita sine aia uegetabili q. corruptibilia sunt

Ar. 4. Vm omnia sint uita in Deo.

Uidet q. non nam altuum. 17. dicit in ipsis uiuimus mouemur et tu
 mur. at non omnia in deo sunt motus. q. nec omnia sunt in eo uita. 2°
 exemplata debent conformari exemplari; sed non uiuunt omnia in se ipsis
 q. nec sunt uita in deo exemplari. 3° uiuens suba meliore est qua uingit
 uiuente d^o Aug^o de uera relig. si q. res in deo sunt uita uerius sunt in eo q. in
 se ipsis. quod falsum e uidet ex eo q. in se sunt in altu in deo u^o in p^oa t^om
 3° si omnia sunt uita in deo in quantum sunt scita ab ipsis, etiam mala uiu
 sciant ab eis et que nunquam sunt futura erunt uita in eo quod falsum est.

Sed 2^a

Sed 3^a est Joannes. i. quod factum est in ipso Vita erat. In quicere
 dei est eius intelligere (ut dictum est) in deo autem est idem intellectus, et
 quod intelligitur, et ipsum intelligere eius. V^o quod quid est in deo ut in
 intellectu est ipsum vivere uel vita eius. V^e uero omnia que facta
 sunt a deo sunt in ipso ut in intellectu, sequitur q^o omnia sunt in ipso ut ipsa
 vita divina. Ad. 1. d^m q^o res sunt in deo 2ter uno m^o in eius potestate
 prout sunt in proprijs naturis et sic intelligit locus Pauli. alio m^o sicut
 in cognoscente proprias rationes que in deo non sunt aliud ab eis diu
 que uita ipsa est nominibus. Ad. 2. d^m q^o exemplata debent conformari ex
 emplari s^m rationem forme, non s^m modum essendi, ut patet de domo inse
 et in mente artificis. Ad. 3. d^m q^o si res naturales non haberent materia
 omnib^o modis essent uerius in mente diuina q^o in seipsis, sed q^o habent ma
 teriam ~~pot~~ uerius esse hoc habent in se ipsis, puta equi aut leonis q^o in
 deo, licet in deo habeant uerius esse simpliciter. Ad. 4. d^m q^o mala
 intelliguntur per rationes bonas et sic non uiuunt in deo, que u^o s^m nullum
 tempus sunt possunt dici uita in deo s^m q^o uiuere nominat intelligere
 non autem s^m q^o uiuere importat p^ou^o operationis.

De uoluntate dei. questio 19. in. 12. ar. diu

Post considerationem eorum que ad diuinam sciam pertinent considerā
 dum ē de uoluntate diuina. ut sit i^o consideratio de ipsa dei uoluntate. 2^a
 de his que ad uoluntatem absolute pertinent. 3^a de his que ad intellectum in
 ord^e ad uoluntatem pertinent, cū ipsam autem uoluntatem que sunt 12
 i^o Vm in deo sit uoluntas. 2° Vm deus uellit alia a se. 3° p^o quid quid
 deus uult ex necessitate uellit. 4° Vm uoluntas dei sit causa rer^o. 5° Vm
 uoluntatis diuina sit assignare aliquam causam. 6. Vm uoluntas diu
 semper implet. 7. Vm uoluntas dei sit mutabilis. 8. Vm uoluntas dei
 necessitate in rebus uolitis imponat. 9. Vm in deo sit uoluntas malorum
 10. Vm deus habet liberum arbitrium. 11. Vm in deo sit distinguenda
 uoluntas signi. 12. Vm conuenienter cū diuinam uoluntatem ponantur 5. signa.

Vm in deo sit uoluntas. ar. 1.

Scidetur q^o non nam finis est obiectum uoluntatis, ~~uoluntas autem~~ de^o nō
 habet finem, q^o nec uoluntatem. 2° uoluntas ē appetitus quidam et appe
 titus est rei nō habite quod imperf^o denotat a deo alienam. 3° s^m Ar. 3
 de ca^o uoluntas est mouens motum, et deus ē o^o immobilis s^m eundē. 3° phys. q^o
 Sed 1° est. Apost. I. Rom. 12. In q^o uoluntas intellectum consequit^o, et
 quidem que libet res naturales appetit suam formam et p^o fert^o cum eam nō habet

et habita quiescit in ea. ~~1. F. 2. 3. A. 4. D. 5. E.~~
 hęc habitudo ad bonum in rebz carentibus
 cognitione uocat appetitus nalis. in animalibz bruis est appetitus sensi-
 tiuus. In homine uoluntas, et cum indeo sic intellectus est etiam uo-
 luntas et sicut suum intelligere est suum esse, ita et suum uelle. Ad
 1. dñ. q. q. deus finem nō habet et tñ p suam ess³ p quam ē bonus finis
 omnium quę ab eis fiunt. Ad. 2. dñ. q. uoluntas perfectissime est in deo nō
 q̄tum ad alium appetendi nondum habita, sed q̄tum ad amandum bona
 quę habet et quiescendum in illis. Ad. 3. dñ. q. qñ obiectum principale
 uoluntatis non est bonum extra uolunt³, ut ē ess³ diu respectu diuini uol³is
 nō opōs q̄ sit mota ab aliquo. q̄ uelle dei large motus dicitur sicut et intelli-
 gere. **Ar. 2. Vñ deus uellit alia a se.**

Et uidet q. nō. nam uelle dei est esse dei. deus autē nō est aliud a se q̄ nec
 uult aliud a se. 1. uoluntatem mouet uolentem. q̄ deus non uult aliud a se
 cum ab alio a se nō moueat. 3. deo sufficit suauoluntas, et sua uoluntas
 ea sariat, q̄ nō uult aliud a se. 4. alius uoluntatis multiplicat sñ uo-
 lita, q̄ si deus se et alia uult alius uoluntatis eius erit multiplex. et p
 cōns eius esse, sed 1. est Apost. 1. 1. Thesal. 4. hęc ē uoluntas dei sanctifi-
 catio uia. Dñ. q. uoluntatis non solum ē bonum uelle, et in habito
 bono quiescere, sed etiam bonitatem suam alijs uelle cōmunicare, v. deus
 qui ē summe bonus etiam alia a se uult, ut ad finem, eis cōsecando perfecti-
 ones, se ipsum autem uult ut ad finem. Ad. 1. dñ. q. uelle et esse dei. q̄
 sint idem sñ rem differunt ratē et sñ diuersum modum concipiendi. esse. n.
 nō importat ord³ ad aliud sicut uelle, et ideo deus uult alia a se, et nō sñ
 alia a se. Ad. 2. dñ. q. quā uolumus p̄pter finem tñ tōta rāo mouē
 di est finis, et sic cum deus omnia uellit p̄pter suam bonitatem ea sola mouet
 eius uolunt³. sicut sola ess³ mouet eius intellectus etz quando alia a se cogit
 Ad. 3. dñ. q. q̄bat deum omnia uelle p̄ suā bonit³ et cum uult eam. Ad
 4. dñ. q. uelle diuinum est unum et simplex q̄ omnia uult p̄ unum, sicut
 et intelligit p̄ unam ess³.

Ar. 3. Vñ quidquid Deus uult ex necessitate uelit?

Et uidet q. sic. nam omne q̄ternum est nec³. at deus ab q̄t uult quę uult. q̄
 2. deus uult alia a se in quantum uult bonitatem suam, q̄ necess³.
 3. nāle est deus uelle quidquid uult. m. l. n. est in deo p̄teritiam. ex. s. meta
 q̄ nec³ est ei uelle alia a se. 4. non necesse esse et possibile non esse q̄ qui
 possent. q̄ si q̄ non necesse ē deum uelle aliquid eorum quę uult. possibile
 ē non uelle, et sic est mutabilis. Imperfectus quod abrit. 5. ab eis
 quod est ad utrumq̄ nō sequit actus nisi determinet ab aliquo alio. quod deus
 nō comit

q' quid quid uult determinate e. necess' uult. aut habet aliquaz
 cam priorem a qua determinat ad effectus. 6. quidquid deus
 scit ex necessitate scit. q' et quidquid uult ex necessitate uult. Sed d'
 est. Paul. ad ephes. 1. Dm q' necess' est duplex s' absolute quod ad
 siderat ex habitu d'ne terminorum ut homines ee al, numerum esse
 parem aut imparem. et ex sup' ut scilicet sedere supposito q' sedeat
 et quidem deus aliquid uelle est absolute necess', s' suam esse. sicut et
 uolunt' nra uelle beatitud'. et quamlibz poam suam p'rium obiectz
 tendere alia uero p'pter suam bonitatem tanqz p'pter finem uult
 deus. quz cum non sint ad dictum finem taliter necess' ut sine eis esse
 nequeat deus no uult illa necess' absoluta ad fines. sed necessariis
 ex suppositione q' uult illa. sic enim non pot' non uelle sicut nec muta
 re. Ad. 1. dm q' deus uult quidquid uult abq' necess' ex sup'. Ad
 2. dm q' deus ex necessitate uult suam bonitatem no in alio, cum
 eius bonitas sine alijs esse possit. Ad. 3. dm q' deo no est nale uelle alia
 a se neqz p'ter naturaz. sed uoluntariuz. Ad. 4. dm q' bene pot' esse
 aliqua ca nec quz no habeat habitu d'ne necessariam ad effectus ex de
 fectu ipsius effectus. ut patet in s'be respectu eoz quz contingenter inter
 ra p'ducuntur. et sic uoluntas diuina no uult nec aliqua no ex defec
 tu sui. sed uoluntariuz. Ad. 5. dm q' ca quz e' ex se contingens op' quod
 determinet ab aliquo ad effectum. sed uoluntas diuina quz ex se necessitate
 habet determinat se ipsam ad uoluntariuz, ad quod habet habitu d'ne. no nec.
 Ad. 6. dm. q' sicut diuinum esse est necess'. ita et diuinum scire et uelle.
 sed diuinum scire habet nec habitu d'ne ad scita q' sua habet de rebus sm
 q' sunt in sciente. no autem ad uolita diuinum uelle q' comparat ad res
 sm q' sunt in seipsis

Ar. 4. Vm uoluntas dei sit causa rerz.

e' uidet q' non ait. n. Dion. 4. c. dedi. no. q' sicut sol non raris cinas
 aut p' eligens imittit radios suos. sic et bonum diuinus radios suos boni
 t' imittit omnibus existentibz. q' non agit p' uolunt' nec uoluntas
 dei e' causa rerz. 1. id quod est p' ess' est primum in quolibz ord'. q'
 cum deus sit primum agens agit p' ess' et no p' uolunt' 2. Aug
 in. lib. de doct. x. ait q' quia deus bonus est sumus. q' deus persuas
 nam est causa rerz et non p' uoluntate. 3. uoluntas una e' ca. sed ore
 ati entis e' causa scia dei. q' non eius uoluntas. sed d' est sapiens. u.

Dm uolunt³ dei esse causam rerum ipsamq³ non pnam, ut
 quidam opinati sunt, sed p uoluntatem agere. quod pat. i. q. al³
 si ageret per naturam, p³deterneret ei finis et media ab aliquo
 superiori agente p intellectum. nat. n. et intell³. ex. 2. p³lys. agunt
 p³ter fines. 2° q³ nat³ semper uno et eodem modo operat³ nisi im-
 pediat³ v³ est determinata ad unum modum producendi. non sic deus
 cum omnium rer³ perfectiores contineat. Ad omnia se extendat. ni-
 si produceret unum effectum infinitum, quod est impossibile. 3° patet
 ex habitud³ effectus ad causas. effectus. n. sunt in ea ad modum ca³
 et sic sunt in deo ad modum intelligibiles et uoluntatis. uoluntas
 q³ dei est causa rer³. Ad. 1. dm. q. Dion. intendit, q³ deus omnibus
 suam bonitatem comunicat, non sicut aut illis solum ~~quod est dictum~~
~~nis importat a peccatione~~ prout s³ electio discretionem quan-
 dam importat. Ad. 2. dm. q. deus agit p³ suam et p³ cons³ p³ suis
 intellectus et uolunt³. qui idem sunt cum eis. Ad. 3. dm. q. dicitur
 Aug. s³ q³ deus bonus e sumus. intelligit p³ q³ tum eius bonitas e ra³
 uolendi omnia. Ad. 4. dm. q. etz in nobis unius et eiusdem effectus
 e ca³ scia ut dirigens, uoluntas ut imperans. P³ a immediate ut ex e-
 quens s³ intellect³. n. speculatiuus nihil dicit de operando. ~ 11 ~

Ar. 5. Vm uoluntatis diuina sit assignare aliquam causam?

R³ uidet. q³ ~~est~~ sic, nam deus nihil agit irrationabiliter. q³ uoluntas
 dei habet aliquam causam. 2° si uoluntas diu³ uellet res p³pter ali-
 quam ca³ omnium rer³ et effectuum e³ t³ una ra³ et ea reddenda. s³
 uoluntas dei, ex quo sequit³ scias inquirentes ra³ones et ca³ aliquor³ ef-
 fectuum esse sup³ uacantes. 3° quod fit a uolente non p³pter aliqua³
 ca³ dependit ex simplici uolunt³ eius. q³ si uoluntas dei ca³ no³ h³et
 omnia carent alia causa a uolunt³ dei, quod e³ incommens. Sed d. e³
 Aug. lib. 33. 99. Dm q³ cum uoluntas sequat³ intellectum, eodem
 m³ contingit esse causam alicuius ut uelit, et alicuius intelligentis ut
 intelligat. sed si intellectus in p³io ip³ cogit³ et conclus³ intellig³ p³ i³ m³
 esset ea scia conclusio³is, ne idem esset causa sui, sed bene intelligeret
 p³ium e³ ca³ conclus³is. Sic cum diu³ uoluntas unius actu uelit fine³
 e³ media ~~non uult alia a fine p³pter~~ uelle finem no³ est ei ca³ uolendi
 ea qu³ sunt ad fines s³ uelit ea qu³ sunt ad finem in ipsum ordinari³

eodem m³ se habet
 finis ad uolunt³
 quo dicitur ad intell³

Vultq. deus hoc esse ppter hoc. sed non ppter hoc uult hoc. Ad
1. dñm qui uolens dei sit rāonabilis sufficit q. uelit unū esse ppter aliud
Ad. 2. dñm q. sup. dei uoluntē qua uoluit causalitatem aliquibz
nō est sup. uacanzum ppter eum aliquoz alias causas quozore s. nō
quozant ut p. m. q. sic loquit Aug. in. 3. de trin. 2. p. 505 / Ad. 3
dñm q. cum deus uelit effectus esse ppter causas. quicunq. effectus p. q.
supponunt aliquem alium effectum nō dependent ex sola. dei uoluntē
V. primi effectus ex sola dei uoluntē dependent. alia u. ex ord. etiam
aliar. causar.

Ar. 6. Vm uoluntas dei semp impleatur.

¶ uidet q. nō. nam. i. ad. Timot. 2. deus uult omnes homines saluos
fieri. et. quod non semper implet. q. / 2. sicut intellectus ad uerū
sic se habet uol. ad bonum. sed deus scit omnia uera. q. uult omnia bona
at multa bona possent fieri quoz nō fiunt. q. / 3. deus ē cā. i. et sim. h. u. g.
uoluntas. q. p. effectus eius impedi. ex defectu cā. 2. p. ppter defectū cā. 2.
sed d. est. p. omnia quozcunq. uoluit fecit deus. Dñm q. cum effectus se
qual. formam agentis eadem est rāo in causis agentibz quoz in causis
formalibz. V. sicut nihil p. exire a cō. forma entis. q. exeat a for
ma hominis aut uiuentis. s. defectum aut impedimentum alius causz
ita nihil p. subterfugere ord. causz. i. agentis. q. causz 2. s. aliquid
impediens. illud enim impediens subditur et. diuini influxui. et quod ui
det recedere a diu. uoluntē s. unum ord. uelabit in ipsam s. aliud
Ad. 1. dñm. s. Aug. q. locus Pauli intelligit s. accomodam distributio
nem. sic. q. nullus saluat quem non uelit deus saluum fieri. uel
stat distributio pro g. m. b. singulor. sic. q. de quoz b. hominum statu deus
mares et foeminas saluat uel. s. Anselmus intelligit de uoluntē ante
non de cō. te. quoz sic dicitur nō exp. diu. uoluntē u. in qua nihil est prius
aut posterius sed exp. uoluntē. sicut Iudex antecederet uult omnes homi
nes uiuere. sed cō. te. ne turbet Resp. uult latronem et homicidam
suspendi. et. i. uoluntas p. u. ē uoluntas quozdam. 2. u. q. respicit par
ticularē circūst. est uoluntas absoluta. V. quid quid deus uult implet
Ad. 2. dñm. cognitio ē s. q. cognitum est incognoscente. sed uoluntē tenet
ad res ut sunt in se. V. q. deus sciat omnia uera nō tri. uult omnia bona
nisi in g. tum uult se. quod uirtualiter est omne bonum / Ad. 3. dñm q.
cā. i. tunc p. impedi. ppter defectum causz 2. q. nō ē u. h. i. u. de g.

Ar. 7. Vm uoluntas dei sit mutabilis.

¶ uidet q. sic nam genes. 6. dicit deus p. m. te me fecisse homines

2° Hierem. 18. ex peris dei dicit. si pnam egerit gens illa. aga
 et ego pnam a malis quod cogitavi ut facerem eis / 3° quid quid de
 facit uoluntarie facit. at quando qz iussit legalia obseruari. quando
 qz prohibuit. qz mutat eius uoluntas. 4° non ex necessitate uult
 quod uult. qz pot idem uelle. aut non uelle. qz est mutabilis s'm uolun
 ones. sicut quod e hic et pot esse alibi s'm locum est. / Sed 3° e num. 23.
 S'm qz aliud est esse uoluntatem mutabilem. aliud uelle rerum muta
 bilitatem. illud enim esse non pot nisi qz aliquid incipit ei esse bonus
 quod antea non erat. ut cale fieri adueniente favore / aut qz aliquid
 bonum de nouo incipit cognosci ab aliquo. quod antea non cognoscebat
 quorum neutrum deo competitate pot. tam enim eius tuba qz eius scia
 ut dictum e est immutabilis. qz et eius uoluntas / Ad. 1. d'm qz illud
 nouum / pmitet / dedes intelligendum e metaphorice / et quidem homo pot
 destruere quod fecit. sine mutata uoluntate. si faciat agrum uirtu destruedi
 Ad. 2. d'm qz quando qz deus pronunciat aliquid s'm ordinem causarum
 secundarium quod t'n non e s'm dispositio diuina sua et uoluntate que in
 ad equabilis est uirtu eaz 2^{ae} et super eminent. ut pat. cum die et Lechis
 et moriens / et illud / agam pnam / auctoritatis adducte in argum

15. 38

diuina uoluntatis
 Ar. 3° Vm uoluntas dei necessitate rebus uolitis imponat
 et uidet qz sic dicit enim Aug in enob. nullus fit saluus. nisi quem deus
 uoluerit saluare. et ideo rogandus e. ut uellet. qz necesse e fieri si uoluerit
 2° uoluntas dei non pot. impediri. qz rebus uolitis necesse e imponit
 3° illud quod habet necessitatem ex priori est necesse absolute. at res habet
 necessitatem a uoluntate diuina ad quam comparantur ut ad prius. qz est
 et quidem h'e conditionales si deus uult aliquid illud est. est uera. qz nec.
 Sed 2° est qz libere uolumus et consiliamur deo uolente. S'm qz
 deus quibusdam uolitis necessitatem imponit. no autem omnibz. quod
 no ex causis 2^{is} contingentibz aut necessarijs prouenit (ut quid amputat
 i quia causa simplr e. impediri non potest. qz possit solus deus defectum uirtu
 plante. v. g. 2° qz si distinctio contingentium a necessarijs in causas
 2as t'n referat. sequit qz hoc sit ppter intentionem diuinam. qz falsum est
 melius qz d'm qz hoc prouenit ex efficacia diuina uoluntatis a qua ha
 bent causae secunda no solum qz causent. sed et modum causandi. v. cum
 uoluerit

voluerit ad complementum uniuersi, quidam necess^o quidam contingē-
ter fieri, quibusdam adaptauit causas necess^{as} et quibusdam contingētes
et defectibiles. non q^o p^opterea effectus uoliti a deo eueniunt contingēter
q^o causa proxima sunt contingētes. sed p^opterea q^o deus uoluit eos contin-
gēter euenire contingētes causas ad eos preparauit / Ad. 1. d^om q^o Aug
per illa uerba tri^o intendit necessitatem conditionales in rebus nō absoluti
id est. erunt si deus uoluit / Ad. 2. d^om q^o ex eo quod nihil uoluntati di-
uini resistit, sequit^{ur} nō solum q^o res fiant, sed et q^o fiant contingētes
aut necess^{as}. Ad 3. d^om q^o que habent necessitatem a priorib^{us}. habent
tam s^um modum priorum, v^o que fuerit a uoluntate diuini talem habent neces-
sitate. qualem deus uult ea habere.

Ar. 9. Vm uoluntas di sit maloz?

¶ uidet^{ur} que omne enim bonum quod fit deus uult. at mala fieri bonū
est ut asserit Aug in enchir. 9° / 2° iuxta Dion 3. c. de diu. no. et
Aug. in ench. mala pertinent ad perfectionem et pulchritudinem
uniuersi. at deus uult omne ad p^ofect^o mundi et decoris eius spectans
q^o uult mala / 3° mala fieri et non fieri sunt contradi^oria sed deus
nō uult mala nō fieri, siquidem aliqua fiunt. q^o est^{ur}. sed d^oct^o Aug. lib
3. 99. dicens, nullo sapiente homine auctore fit homo deterior. q^o mul-
tominus mala fiunt deo auctore. D^om q^o cum appetibile sit bonum / mali
ut sic nec nati nec aiāli. nec intellectuāli appetitu appetit^{ur} perse, q^o be-
ne quandoq^{ue} appetat^{ur} p^occes q^o coniunctum ē alicui bono, s^{ic} ut fornicator
intendit delectationem cui ē annexa deformitas culpe, et omni q^o malis
corruptio, sed cum malum etz adiunctum bono alio bono p^oruet. nunq^{uam} p^o-
cces appeteret^{ur} nisi bonum cui coniungit^{ur} magis amaret^{ur} q^{uam} bonū quod p^oruat
¶ deus malum culpa nō uult, uult tri^o malum nati defectus uolē-
do ord^o nā seruari, et malum p^oena uolendo ordinem iustitie. Ad. 1.
d^om q^o deus nec uult mala culpa, neq^{ue} ipsa fieri ut quidam dicunt, q^o ex

sicut ex crudelitate
te et peccatis carni
ficiam gloriam
tirum

huiusmodi malis bona sequunt^{ur} p^o accidens^o et iudicium d^oct^o sumitur
h^{ic} ea que sunt perse / Ad. 2. d^om q^o mala i^oducunt ad uniuersi p^o fec-
tione p^occes, et dion. deducit illud quasi trahendo ad in^oueniens, Ad
3. d^om q^o q^o posita in arg^o opponant^{ur} contradi^oria, nō tri^o uelle mala
fieri et uelle mala nō fieri, cum utruq^{ue} sit affirmatiuum / et de q^o
neq^{ue} uult mala fieri, neq^{ue} uult mala non fieri, sed uult per mitte-
re mala fieri, et hoc est bonum

Ar. 10. Vm deus habeat liberus arbitriuz?

¶ uidet^{ur} q^o non dicit^{ur} n. Hieron. in l^om. de filio prodigo solus de^o
est in quem peccatum non cadit est cum sint liberi arbitrii in utraq^{ue}

partem flecti possunt. 2° liberum arb. ē facultas rōnis. quā et bonum et malum eligit. at deus mala nō uult q^d sed d^{icit} est Ambi. lib. de trin. Dm q^d liberum arbitrium habemus respectu eorum quae nec nāliter nec nāli instinctu appetimus. V^o deus respectu sui dōmit is cum eam ex necessitate uelit nō habet lib. ar. habet tñ illud respectu alio rum quae non ex necessitate uult / Ad. i. dñi q^d Hiero. tñ excludit a deo libertatem ad peccandum. Ad. 2. dñi q^d cum malum culpa dicit^{ur} per auersionem a diuina bonitate p^{er} quam deus omnia uult (ut s^{ed} dictum ē) manifestum ē q^d impossibile ē eum malum culpa uelle. et tñ ad opp^ota se habet in quantum pot^{est} hoc uelle esse uel nō esse. sicut et nos nō peccando possumus uelle sedere. et uelle ~~non~~ sedere

¶ 11. Ar. 11. Vm in deo sit distinguenda uoluntas signi?

¶ uidet^{ur} q^d non. nam et s^{ci}a dei ē cā rex et tñ exp^o eius signa non assignant^{ur}. q^d nec exp^o uoluntatis / 2° signum quod non concordat rei est falsum. si igit^{ur} signa quae assignant^{ur} cō diuinam uoluntatem ei non concordant sunt falsa. si concordant frustra assignantur / sed d^{icit} est q^d uoluntas dei simplicissima uim sic. p^{ro}liter sigⁿificat. q^uandoq^{ue} ut in ps. mag. op^o dñi ex q^uo in oēs uol^ues eius / Dm q^d de deo quosdam dicunt^{ur} p^{ro}p^{ri}e et quosdam metaph^o et sic uoluntas signi. i. manifestatiua diu^{inae} uoluntatis dicit^{ur} in deo metaph^o sed uoluntas beneplaciti p^{ro}p^{ri}e / Ad. i. dñi q^d s^{ci}a ē cā ut adiuncta uoluntati. nō. n. quae scimus facimus nisi uelimus. et ideo signum non attribuit^{ur} s^{ci}is sed uolunt^{ati}. Ad. 2. dñi q^d signa uoluntatis dicuntur uoluntates diuinae nō q^u sint signa q^u deus uellit. sed q^u ea quae in nobis solent esse signa uolendi in deo diuina uoluntates dicuntur. sicut puritas non est signum. q^u in deo sit uia. sed puritas ex se ipso q^u in nobis est signum uia in deo dicit^{ur} uia.

¶ Vm conuenienter cō diuinam uolunt^{atem} 3.

¶ 11. Ponantur quinq^{ue} signa. ar. 12.

¶ uidet^{ur} q^d in deo nō sint ponenda ista quinq^{ue} signa. V^o prohibitis p^{re}ceptum. consilium. operatis. et permissis. nam ea quae nobis p^{re}cepit aut consulit deus. q^uo d^{icit} q^u operat^{ur}. et eadem quae prohibet quā d^{icit} q^u permittit. q^d non debent ex opp^o diuidi / 2° nihil deus opat nisi uolens. sed uoluntas signi distinguit^{ur} a uoluntate beneplaciti. q^d opatis sub uoluntate signi comprehendi non debet / 3° opatis et

Con

*
Permissio →

Simula. d. Thomas
1. 2. 19. Ar. 12. Q. 1.

consilium ad omnes creat^{ur} precept^{um} consilium, et prohibitis ad sa-
las racionales pertinet. q^o in convenienter adducunt in una diuisione res
cum sit unius ordinis / 4° malum pluribus modis contingit q^o
bonum ex Dion. et Arist. q^o non bene assignat unum signum s^{ed} q^o
prohibitis et malum. et duo et bonum s^{ed} consilium et preceptum
Dm q^o ista signa voluntatis dicunt quibus manifestamus nos aliquid
uelle, quod fit. aut perceptum quis opat^{ur} directe et hoc e operatio
vel indirecte no prohibendo cum possit et e permissis. aut palium
in q^o tum cum ordinat ad aliquid faciendum. vel necess^{itate} inductione q^o
fit precipiendo quod quis uult et prohibendo contrarius. vel aliqua
persuasoria induit^{ur} quod pertinet ad consilium / Ad. 1. dm q^o nihil
prohibet et eandem rem diuersimode aliquem declarare se aliquid uelle
sicut inueniunt multa nom^{ina} idem significantia. Ad. 2. dm q^o opera-
tio semper est eadem cum uoluntate beneplaciti no autem preceptum
v. consilium. tum q^o haec est de p^{ri}ncipio illud de fut^{uro}. tum q^o haec perse
e effectus uoluntatis, illud palium ut dictum e / Ad 3. dm q^o
alij creat^{ur} p^{ro}ter racionales non agunt perse sed mota ex operate
diuina. et ideo et eas no habet locum nisi operatio et permissis.
Ad. 4. dm. q^o mala est differant in multis comiunt t^{amen} oia in hoc quod
discordant a diu^{ina} uol^{untate} et ideo respectu omnium est unum signum s^{ed} pro-
hibitis. at bona ad bonitatem diu^{ina} assequendam quaedam sunt nec. que-
dam utilia. vel dm. q^o consilium et e de minoribus malis uita^{lis} dis.

De amore dei. questio. 20. Ar. 4. ad diu^{ina}
Deinde considerandum est de his que absolute ad uoluntatem dei
pertinent. in parte autem appetitiua inueniunt in nobis et passiones air
ut gaudium amor et p^{ro}xius m^{isericordie}. et habitus moralium iustitiam ut iustia
fortitudo et diu^{ina} p^{ro}di. v^o i^o considerandum e de amore dei. 2° de iustia
dei et m^{isericordie} eius. et p^{ri}mo in quatuor p^{ri}mo v^o in in deo
sit amor. 2° v^o in amet omnia. 3° v^o in magis amet unum q^o aliud. 4°
v^o in meliora magis amet. Ar. 1. v^o in amor sit in deo.
1° uidet. q^o no. i^o q^o e passio / 2° q^o in deo no est iustitia. q^o nec amor
3° amor s^{ed} in Dion. a. c. de deo est uirtus unitiua et concretiua / quod deo
com^{uni}te nequit siquidem est oio simplex. sed d^{icitur} in. 4. d^{icitur} deus et has est
Dm q^o p^{ri}mus motus uoluntatis et cuius h^{abitus} appetitiue uirtutis est amor
nam q^o uoluntas p^{ri}maris fert in bonum et p^{ro} se. in malum u^o secundaris
et p^{ro} aliud. v^o gaudium e p^{ri}us tristitia et amor q^o odium. immo amor
p^{ro} se supponit ad omnes motus appetitus. q^o alij respiciunt bonum sub ali
qua

aliqua speciali condicione sicut gaudium et delectatio sunt de bono
 gaudi habito spes et desiderium defuit nondum adepti. et amor respicit
 bonum in communi siue habitum siue non habitum. v^o est pr^og. et in
 omnib⁹ habentib⁹ uolunt. at deus uolunt⁹ habet. q^o est in eo amor
 Ad. 1. d^m q^o amor gaudium et delectatio sunt passiones sing⁹ significat
 actus appetitus sensitivi no^o sing⁹ sunt actus appetitus intellectiui et max⁹
 de⁹. Ad. 2. d^m q^o in passionib⁹ appetitus sensitivi considerat ali
 quid ut materiale q^o ipsa transmutatio corp⁹ ut in ira accensus sa
 quimis e^o car. et aliquid formale ut in ira appetitus uindict⁹ et male
 in deo esse no^o pot⁹. formale u^o metaph⁹ deo attribuit si denotet imperfec
 tiones ut. ira. q^o pr^oue hi de deo dicitur si nullam admisceat imper
 felt. ut gaudium et amor / Ad. 3. d^m q^o amor dicitur uisum tunc
 inq⁹ tum bonum amatum nobis uisum uolumus. et conuertitur inq⁹ tum in omni actu amo
 rum cui bonum uolumus ut nos ipsos reputamus eum nobis appete⁹ ris est bonum quod
 gaudere. quod utruq⁹ sine comp⁹ in deo reperit. nam et amat sibi bonu⁹ amat et id cui amo
 no aliud a se sed seipsum qui e^o p⁹ ess⁹ bonus. et amoreius pot⁹ dici uisum tur. ~ ~ ~
 conuertitur inq⁹ tum alij bona uult.

Ar. 2. Vm deus omnia amet.

videt q^o no^o nam cum amor amantem extra se ponat et in amatu
 transformat. deus omnia amare nequit / 2° amor dei e^o eternus q^o
 non amat res nisi prout sunt in seip⁹. et sic no^o sunt aliud ab eis / 3°
 deus no^o eget creaturis irrationalib⁹. q^o eas no^o amat amore concupiscent
 tis. nec ad eas habet amicitiam. q^o ad eas esse non pot⁹ ex d⁹ et sic. q^o
 nullu⁹ in eas amat. 4° x^o psalmista deus odit oes qui opat⁹ iniquit⁹
 q^o sed d⁹ est sapia. / 2° d^m q^o cum uoluntas dei sit omnium re⁹
 causa omnib⁹ existentibus uult aliquod bonum et sic omnia amat. in
 hoc tri eius amor a r⁹o differ⁹ quod bonitatem reb⁹ infundit et causat
 bonitatem in reb⁹. noster aut⁹ excitat et mouet a bonitate p⁹ ex
 ipente in illis / Ad. 1. d^m q^o amans intant⁹ ponit extra se inq⁹ tum
 uult bonum amatu⁹ et opat⁹ p⁹ suam prouidentiam sicut et sibi. et in
 hoc sensu et⁹ deo competit ut exponit Dion. 4. c. de diu. no^o / Ad
 2° d^m q^o sicut deus abget⁹ res per suas p⁹ prias r⁹ones intellexit ita et
 amant. Ad. 3. d^m q^o amicitia non e^o ad irrationalia cum ipsa no^o
 redament. amat tri deus creat⁹ irrationales amore concupise inq⁹ tum
 ordinat eas ad r⁹ones p⁹ p⁹ter n⁹am utilitatem. et et⁹ ad seipsum p⁹ter
 suam bonitatem no^o q^o eis indigeat. et quidem et nobis et alij⁹ bonum
 concupisamus / Ad. 4. d^m q^o deus amat creat⁹ inq⁹ tum sunt.
 peccator autem ut sic. ab esse deficit.

Vni deus & equaliter Diligat omnia Ar. 3.

Videtur q. sic. nam deo e equalis cura de omnibz ut dicit sap. 6. q. equaliter diligit omnia. / 2° est deus non suscipit magis et minus, q. nec eius amor qui est idem est. / 3° deus non dicitur quodam magis scire re aut uelle q. alia, q. nec magis diligit unum q. aliud / sed dicitur Aug. in Ioanem. Dm q. cum amare sit bonum uelle alicui. diligenter aliquid pot. magis amari. Et aut exp^t actus amandi. aut exp^t boni uolui et hoc 2° in deus magis amat unum q. aliud. cum enim amor dei sit causa bonitatis rerum. no esset aliquid alio melius si deus non uellet maius bonum uni q. alteri. Ad. 1. dm q. deus est equalis cura de omnibz q. ex equali sapia et bonitate oia administrat. / Ad. 2. dm q. procedit de amore exp^t actus no exp^t boni uolui. / Ad. 3. dm q. scire et uelle important solos actus. at amare in sua significatione includit obiecta amata que admittunt magis et minus.

Ad deus magis diligit meliora Ar. 4

Videtur q. no. nam x. d. n. melior est to to homi grice. quem tri post posuit sum grici tradensissim pro eo. ad rom. 8. / 2° angelus est melior homine. et tri minus delecto. no. n. angelos deus appressendit sed semel abrahe. ad hebr. 2. / 3° Petrus melior fuit. Ioane. et tri Ioanes fuit a x. magis delecto. / 4° melior est innocens penitente. et tri maius est gaudium in celo super uno peccatore penitentem agente q. super nonaginta nouem iustis. Luca. 15. / 5° deus maius bonum uult peccatori pro destinato q. iusto pro merito. q. est. / sed dicitur q. omne diligit sibi simile ut hec eccl. 13. et quoniam magis diligit magis simile deo autz similia sunt meliora. q. / Dm q. deus magis diligit meliora cum eis maius bonum uelit. / Ad. 1. dm q. deus sup. st. carnium p. sitatem excep. x. p. u. dilexit. neq. contra hanc dilectionem est q. eu morti tradiderit. ex qua euatit uictor gloriosus. et factus e principatus eius sup. humerum eius ut dicit ysai. 9. / Ad. 2. dm q. non ex eo nam humanam assumpsit deus q. absolute magis diligeret hominem. sed q. erat magis indigens q. angelus. sicut et bonus pater familias aliquid preciosius dat seruo egstanti q. filio sano. / Et quidem nam unitam uerbo deus magis amat q. omnes angelos et q. tum ad gram et gloriam angeli et homines mutuo se inuicem excedunt et parigede currunt. Et quo ad nam sint angeli digniores. / Ad. 3. dm omissis multis responsionibz ad difficultatem in arg. talem. utium Et duoz apostoolorum deus magis dilexit. q.

superius sum e id iudicare spirituum n. ponderator e dñs. veldic
 q. x. glus dilexit Petrum q. tam ad excellentius donum c. batis. iuxta
 id q. eum interrogavit. s. h. timo. p. am. diligis me glus dñs. Ioanem u
 glus q. tam ad donum intell. v. simplr. Petrus fuit melior, et Ioanes
 sm. quid. Ad. 4. dñm. q. immo. scia. est. eris. paribus. dignior. e. illi. bi
 sunt. des. magis. dilecti. qui. glus. bene. degia. v. pñtens. et. immo. scens. hene
 se. ut. excedentia. et. excessa. q. glorum. pñtentes. cautiores. et. humiliores
 resurgunt. ut. ostat. gregor. l. de. in. ar. g. ut. et. quidem. eguale. donu
 gr. glus. e. comparatum. pñtenti. q. immo. scenti. sicut. centum. mar. re
 maius. donum. e. si. datur. pauperi. q. si. datur. Regi. Ad. 5. dñm. q. sm. illud
 tempus. quo. p. destinatus. peccatori. dandum. est. ex. diuina. uoluntate. maius
 bonum. melior. e. s. sm. aliquod. aliud. tempus. sit. peior. q. et. sm. aliquod
 tempus. non. est. nec. bonus. neq. malus.

De iustitia et misericordia dei. quarto. 21. in. 4. ar. diu^a

Post considerationem diuini amoris deius et misericordie eius dependunt. Nec
 hoc querunt quatuor. 1. vñ in deo sit iustitia. 2. vñ iustitia eius ueritas
 dici possit. 3. vñ in deo sit misericordia. 4. vñ in omni opere dei sit iustitia et mis.

Ar. 1. vñ in deo sit iustitia?

videt q. no. nam iustia contra temperantiam diuidit. b. ca. ut. no. e. in deo. q. nec
 iust. 2. deus opat omnia p. se. no. luntatis. q. no. debet. ei. iust. attribui
 3. alius iustis. est. reddere. debitum. deus. aut. nulli. est. debitor. 4. quid. quid
 est. in deo. est. eius. est. at. sm. Boet. lib. de. eb. domad. bonum. est. iustum. alius
 respicit. sed. d. est. ps. Iustus. dñs. et. iustias. dilexit. dñm. q. cum. duplex. sit
 iustia. s. h. commutativa. que. directiua. est. commutativa. siue. communicationis
 et. distributiua. h. est. in deo. ut. manifestat. ordo. in. rebus. tam. naturalib. q. uolun
 tatis. no. aut. est. in. commutativa. iustia. quis. enim. prior. dedit. illi. et. retribuet. ei.
 Ad. 1. dñm. q. in deo. non. sunt. uirtutes. que. uersant. e. p. act. ut. temp. mansue
 tudo. et. fortitudo. bene. tri. sunt. in. es. uirtutes. que. sunt. e. operationes. ut. iustia
 liberalitas. no. quidem. e. actiones. ciuiles. et. p. blicas. sed. des. conientib.
 Ad. 2. dñm. q. deus. nihil. uult. nisi. q. ad. r. a. sua. sapia. habet. que. e. sicut. lex. iustia
 et. sic. ut. ait. Paul. ephes. 1. omnia. operat. sm. con. luum. uoluntate. que. nec. re. e.
 Ad. 3. dñm. q. deus. reddit. debitum. cum. rebus. p. perfectiones. et. esse. communit. de
 bitum. in. quam. sibi. dum. in. eis. implet. quod. sua. sapia. et. uoluntas. ordinauit
 et. reddit. etiam. debitum. rebus. dum. homini. dat. manus. et. omnia. inferiora. ei
 sub. iicit. sed. hoc. debitum. ut. patet. ex. primo. dependet. et. h. deus. hoc. m. det
 debitum. rebus. no. tri. ipse. est. debitor. cum. ipse. non. ordinetur. ad. res. sed. p. h. res
 omnes. ad. ipsum. et. id. e. iustia. in. deo. quandoq. sm. Anselm. dicit. condecentia
 sui. bonitatis. ut. cum. paruit. malis. quandoq. retributio. p. meritis. ut. cum. ma
 los. punit.

malos punit / Ad. 4. dñi qd iustum respiciat altum est de ess' dei
q' et id quod est de ess' rei pot' esse p'ium operationis

Ar. 2. Vm iustitia dei sit veritas.

videt q' no' nam iustia ad uoluntatem veritas ad intellectum
1. veritas e' quaedam alia uirtus a iustitia triphum. 4. et 5. q. Sed
2. est quod dicitur in ps. ma' e' ueritas id est iustia obuiauerunt sibi.
Dm q' in intellectu qui est causa rei ueritas sumit per conformitatez
rei ad intellectum e conuerso autem cum intellectus accipit sciam ore
bus. Iustitia igitur dei cum constituat ordinem in rebus conformem
raoni sapia sua que est Lex eius conuenienter ueritas nominatur
et sic etiam in nobis dicitur ueritas iustis. / Ad. 1. dñi q' iustitia
quantum ad legem regularitatem est in raone uel intellectu, sed
quantum ad imperium quo opera regularantur in legem e' inus
Lunt. Ad. 2. dñi q' p'us loquit de ueritate ueritatis inquam quis
talem se ostendit in dictis et factis qualis est, quod consistit in conformi
tate effectus ad causam sicut de ueritate iustitia dictum est Ar.

Vm misericordia competat deo. Ar. 3.

videt q' non, nam s'm Damasc. ma' est species iustitiz. / 2. ma' est
laxatio iustitiz. deus aut' non pot' praetermittere, que ad suam iustitiam
pertinent, sicut nec se ipsum negare / Sed 2. die in ps. misericors et mise
ricors dñus. Dm q' ma' maxime est deo attribuenda no' quidem in affec
tum sic. n. dicit misericors et compassum ex miseria alterius, sed in ef
fectum quo misericors repellit miseriam ab altero sicut si esset p'pria sua
quod fit per dationem aliuuius perfectionis / sed notandum q' deus elargit perfe
ctiones rebus absolute quidem ex sua bonitate / sed s'm q' eas impertit rebus iuxta
ipsa p' reum profationem ex iustitia, in q'tum no' ad suam p'p'riam utilitat' em
eas perficit et esse donat, ex liberalitate / sed in q'tum ab eis omnem remouet
defectum ex misericordia / Ad. 1. dñi q' procedit de ma' q'tum ad pass' affectu
Ad. 2. dñi q' cum deus in ma' opatur no' facit d. sed supra suam iustitiam
sicut si illi cui debentur centum denarij, quis det ducentos de suo, v' ma' potius
e' quaedam iustitiz plenitudo / et iudicium exaltat ut dicit Jacobi. 2.

Vm in omnibus operibus Dei sit ma' et iustitia. Ar. 4.

videt q' nam quaedam opa ut iustificati tribuunt ma', quoda' ut damnati
impj, tribuunt iustitiz. q. / 2. Apost' ad rom. 15. conuersionem iudeoz
attribuit iust' et uerit', conuersionem aut' gentium ma'. q. / 3. multi iusti
in hoc mundo affligunt, quod iniustum e'. q. / 4. Iustitia supponit debitum
ma' miseriam in alio, at creatio nil supponit, q' in creat' non e' ma' et iust'

Sed dicitur quod dicit in ps. omnes viae domini misericordia et veritas. Item
 quod in omnibus dei operibus invenitur misericordia et iustitia humendo misericordiam pro
 remotione cuiuscuq; defectus, (etiam misericordia proprie dicta in creatura
 tria rationali que felix et beata esse potest reperitur), et de iustitia patet cum omnes
 res producantur cum conformitate ad divinam sapientiam, et sic convenienter
 dinem rebus ipsius; opus autem divina iustitia opus misericordiam supponit et in eo
 fundat. in quantum scilicet ad ultimum finem deus omnia taliter vel taliter
 ordinat. immo sicut causa primaria ^{magis} vehementius in rebus operatur
 et exinde deus largius rebus, id quod eis debet dispensat, quod earum pro
 portio requirat. Ad. 1. domini quod in quibusdam dei operibus magis mani
 festat misericordiam, in quibusdam vero magis iustitiam, sed et in damnatione impij
 interuenit misericordia, quod deus punit ultra condignum, et in iustificatione iustitiam
 cum poenitentia Magdalena Luca. 7. dimissa sunt peccata multa, quod dilexit
 multum esse. Ad. 2. domini quod specialiter apparet ratio iustitiam in conuerse
 iudeorum propter promissiones patribus factas. Ad. 3. domini quod dum iusti
 sic affliguntur et misericordia et iustitia apparet hoc dum in eis leuia quaedam pun
 gunt, illa uero dum ab affectu terrenorum in deum magis exigunt. ut
 dicit gregorius. Ad. 4. domini quod in creatura interuenit iustitia in quantum res
 in esse producit, in quo comit divina sapientia et ordinationi, et saluat quoda
 modo ratio misericordiam, in quantum res de non esse in esse mutatur. // //

Quaestio 22 de prouidentia dei. In 4. articulo diuisa

Consideratis his que ad uoluntatem absolute pertinent procedendum
 est ad ea que tunc respiciunt intellectum et uoluntatem. Sicut in
 autem est prouidentia quidem respectu omnium. Prouidentia uero et re
 probatio, et quae ad hoc consequuntur respectu hominum specialiter
 in ord. ad eternam salutem, nam et post morales uirtutes in sciam
 rali considerat de prouid. ad quam prouidentia pertinet uideatur
 et prouidentiam autem dei quae uultur quatuor primo vni deo conueni
 et prouid. 2. vni omnia diuina prouid. subint. 3. vni diuina
 prouid. immediate sit de omnibus. 4. vni prouid. diuina imponat
 necessitatem rebus prouid.

Art. 1. vni prouidentia Deo conueniat?

Respondet quod non. nam prouid. sui fulcra est pars prouid. prouid. autem est
 beneconsulativa et sic deo non competit qui de nullis dubitat, quod in eo non est quid.
 2. quid quid est in deo est eternum, at prouid. uero existit in tempore.
 3. prouid. est quid compositum includens intellectus et uolunt. quod non est in deo.
 Sed dicitur sapientia. 14. sic autem pater gubernat omnia prouidentia

Im

Pr. q. cum deus res omnes causet et in esse producat non solum quia
tum ad esse sed et quantum ad ordinem quem mutuo inter se ipsas
obseruant tum ad uniuersum tum et ad totum si partes alicuius ho
tius sint opes in deo prae existere rationem ordinandorum in finem quae
in Principe (ut ait Boet) in lib. de consolacione constituta prouid. est ad
quam reliqua dua partes prudentiae. scilicet memē intelligētia prae
tium ordinant. Ad. 1. dicit q. ut ait philosophus. 6. et 5. prudentia est recte
praecipitua eorum de quibus eubulia recte consulat et synesis recte
iudicat. et si index non sit consilium si quae est inquisitio de rebus dubijs
est tamen in eo propter certitudinem cognitionis ad quam consiliantes in
quirendo perueniunt. v. epist. 1. dicit qui operatur omnia sunt consilium
voluntatis suae. Ad. 2. dicit q. ad curam pertinet prouid. quae est et
et executio ordinis quae dicitur gubernatio. Ad. 3. dicit q. prouiden
tia est in intellectu praesupponit tamen uoluntatem firmam et uirtutes mo
rales per quas appetitus se habet ad bonum. et si index prudentia
ex quo se habet ad intellectum et uoluntatem non esset diuina
simplicitatem intellectus enim et uoluntas eius idem omnino sunt.

¶. Az. 2. Vm̄ omnia sint subiecta diuina Prouid.
¶. uidet q. non nam si omnia sunt prouisa ad ea nil erit casuale et for
tuitum. 2. uidemus multa mala esse q. deus non omnibus prouidet
aut minus sapienter vel impotenter prouidet cum mala non propulset
3. multa ex necessitate ueniunt q. non ex prouidentia dei
4. Deus dimittit quandoq. homines sunt desideria cordis eorum q. non
semper subdunt diuina prouidentia. 5. Apost. 1. cor. 9. dicit q. non
est deus cura debilis q. nec de alysi rationalibus. sed contra dicit
Sap. 8. disponit omnia suauiter. dicit q. non tamen incorruptibilis ut quidam
aut specierum corruptibilium ^{uicij} sed et omnium omnino indiuiduorum ^{asseruere}
deus prouidentiam gerit. tum q. agens agit propter finem v. intentum
se extendit ordinatio effectuum in finem in quantum causalitas age
tis. at dei causalitatem nullum omnino ens quadit q. neq. ordina
ri ab eo in finem. tum. 2. q. omnia entia comparant ad diuinum
intellectum et eius cognitionem ut artificiosa ad artem. v. sicut
artificiosa non sunt extra dispositionem artis ita nec naturalia
quaeuis illa sint non sunt extra diuina dispositionem et prouidentiam
Ad. 1. dicit q. cum nihil effugiat causalitatem cause prima nihil
respectu eius dicit casuale aut fortuitum. sed tale dicit respectu ali
cuius ea particularis. Ad. 2. dicit q. prouisor particularis mittitur
quantum potest omnem defectum et omne malum propellere ab eo cuius
curam det sed prouisor uniuersalis ad bonum uniuersi et pulchritudinis

Libertudinem permittit quosdam mala in his ad bonum aliorum
 et istius. ut pat. ⁱⁿ patientia Martirium ex sequitia tyrannorum
 et occisio civium ut vivat lex et exes nutriat. et demum gmentis
 unius est corruptio alterius. Ad. 3. dñi q. homo non est institutor
 natura. et ideo provid. sum. ad naturalia nō se extendit. q. in suis actibus
 nō tam artis q. virtutis ad suum usum rebus naturalibus utat. hominē
 Ad. 4. dñi q. deo dicit deus reliquisse hominem in manu consilij sui q. ut
 dedit ei liberam arb. et non determinavit eum ad unum ut alias res nō
 sed q. alius lib. arbitrij reducitur in deum ut in causam ea etiam que ex
 lib. arb. fiunt divina providentia subdunt. sicut ea particularis sub
 vniuersali. Iustorum autem deus excellentiori modo habet providentia
 p̄missorum nec exes q. malos dimittere dicit excludunt ab eius provid.
 sic enim in nihilum redigerentur. sed dimittit eos. i. nō retrahit ama
 Ad. 5. dñi q. irrationalia non subdunt divina provid. speciali
 modo ut homines in quantum sunt domini suorum actuum et de in
 tendit Apost. non q. ex indiuiduis rationalia tm divina providentia
 subdit ut putavit Rabbi Moyses.

ex his. 2. rāo 11.
 nō mouent. qui
 corruptibilia dicit
 prouid. nō subdūt
 ex hac rāo democri
 tus et alij cursum
 reum necessit
 mie. nō diu p̄s
 uis. attribuant
 ex hoc tulius res
 sum de quibus
 iōtharmur dicit
 Providentia sub
 trahit.

Ar. 3. Vm Deus immediate omnibus prouideat?

Videt q. non nam ad dignitatem Principis pertinet ministros ha
 bere. et nō immediate omnibus se ipsum prouidere. q. 1. 2. 3. rāo
 omnibus prouidet uident subtrahi omnes causas. 2. 3. sm Aug. in
 eneb. et Ar. 2. meta. melius ē quosdam nescire. ut uilia. at omnem melius
 est deo tribuendum. q. 1. Sed 2. est Job. 34. et Gregor super eum. Vm
 q. in prouid. sunt duo. s. rāo ordinis reum prouisarum infinem et
 executis sui ordinis. qua gubernatio dicit. quantum ad primum deus im
 mediate omnibus prouidet. quantum ad secundum uero quibusdam pro
 uidentia mōmunicat non ob defectum sui. sed p̄pter abundantiam sua do
 mitatis. et sm hoc excludit triplex prouidentia quam sm Gregor Mōenū
 constatuebat Plat. 1. sum dei. 2. decorum. i. substantiar. separatar.
 mouentium coelos. et 3. demonum quas platonici ponebant medios
 inter deum et nos dicit Aug. 7. de ciuit. dei. Ad. 1. dñi q. habere
 ministros sit dignitatis regalis. nō habere tm rāonem exequendorum ab
 eis ex defectu ipsius est. Ad. 2. dñi q. causa secunda sūt executrices
 Ad. 3. dñi q. nobis qui in mala flethi possumus et ex eis a bonorum con
 siderate impediri melius ē mala et uilia nescire. secus tm est de deo

Ar. 4. Vm prouidentia Rebus prouisis

necessitatem imponat.

Videt q. sic. i. q. divina prouid. qua ab est. est frustrari non potest.
 2. unusquisq. prouisor stabilis opus suum quantum pot. q. deus necessitat
 3. Boet. 4. de consol. dicit q. fatum ab immobilib. prouid. exordij profi
 as

uscens alius fortunamq; hominum indissolubili causarum conexione astringit. Sed est Dion. 4. c. de diuin. nom. Dm q; post diuinam bonitatem principale bonum in rebus est perfectio uniuersi que non esset si omnes gradus essendi non inuenirentur in reb; et ideo que dam necess' veniunt applicante deo eas necess' que damu' contingunt ex sui conditionem proximarum causarum / Ad. 1. dm. q; effectus diuinae prouid' est non solum q; res eueniat, sed et modus quo euenit, necess'. Vt aut contingeret / Ad. 2. dm. q; in hoc est immobilis diuina prouid' ordo q; res ut disponit et sui modum quo disponit eueniunt. / Ad. 3. dm. q; illa indissolubilitas et immutabilitas pertinet ad certitudinem prouidentia, qua non deficit ab effectu suo, neq; a modo eueniendi. Et nota q; necessarium est contingens proprie sequant' ens ut sic, v' modus contingentia et necessitatis cadit sub preuisione dei, qui est uniuersalis prouisor et futuris, non aut' sub preuisione aliquorum particularium prouisorum.

De Predestinatione quaestio 23. In 8. ar. diu

Post considerationem diuinae prouidentia agendum est de predestinatione et de predestinationem que sunt. 1. v' in deo concernat predestinationem. 2. quid sit predestinatio et v' in ponat aliquid in predestinatis. 3. v' in deo competat reprobatio aliquorum. 4. de comparatione predestinationis ad electionem, v' in v' predestinati eligantur. 5. v' in merita sint causa vel ratio predestinationis vel reprobationis aut electionis. 6. de certitudine predestinationis. v' in v' predestinati infallibiliter saluentur. 7. v' in numerus predestinatorum sit certus. 8. v' in predestinatio possit inuari precibus sanctorum.

Ar. 1. V' in homines predestinentur a deo?

Respondet q; non dicit enim Damasc. 2. lib. 9. deus precognoscit que in nobis sunt non autem predeterminat ea, sed merita sunt in nobis ratione liberi arbitrii, q; ea que pertinent ad meritum vel demeritum non predestinant a deo, et proinde tollit predestinationem / 2. omnes creature ordinant in suos fines per diuinam prouid' sed alie creature non dicunt predestinari, q; nec homines / 3. predestinatio est propositus miserendi, q; angeli non predestinant cum non fuerint miseri et proinde nec homines cum non sint minus capaces predestinationis angeli q; homines. 4. beneficia uiris sanctis collata reuelant eis, iuxta dictum Pauli. 1. cor. 2. q; si homines predestinant deus reuelat illis suam predestinationem quod est falsum. Sed dicitur quod dicit Rom. 8. quos predestinauit deus et uocauit / dm. q; deo comit' homines predestinare, duplex enim est firmis alter nature proportionatus ad quem res uiribus suis non pot' peruenire, alius excedens natura creata proportionem ad quem sicut sagitta a sagittatore transmittit creat' rationales, qui firmis est dei uiribus, ratio autem in diuina transmissionis preexistens in aere

171 P. Q. 23. D. 15.
merite diuina predestinatio est. destinare enim est mittere.
v^o quantum ad obiecta predestinatio est pars prouidentie. Ad
1. dñi q. Damasc. predestinationem uocat impositione necessit^{is}
Ad. 2. dñi q. predestinatio abstruere dicit de irrationalibz. Ad. 3.
dñi q. uon mltus speciem sumat a termino ad quem. 3. angeli nō
fuerunt miseri predestinati. tñ, q. ad uitam eternam ordinantur
vel. dñi q. omnis collatio boni supra debitum eius cui confertur
ad miseriam eius pertinet. Ad. 4. dñi q. nō omnibz reuelat predesti
natio, ne in eis negligentiam pariat, et in prescitis desperationem
talis reuelatio. bene tñ aliquibus ex speciali priuilegio.

Ar. 2. Vm predestinatio ponat aliquid
in Predestinato?

uidet q. sic. nam predestinatio est actio exp^o dei, q. infert passio
nem in predestinato / 2. sñi Aug. predestinatio est destinatio ali
cuius existentis q. ponit aliquid in predestinato / 3. preparatio est
aliquid in preparato, at predestinatio est preparatio beneficiorū dei
sñi Aug. lib. de predest. sanctorum / 4. predestinatio definit p. aliquid
temporale. sicut sit preparatio grā in pñti et gloria in futuro, q.
non est in deo, sed in predestinatis. / sed est q. Aug. dicit q. predesti
natio est prescīa beneficiorum dei, prescīa autem in prescīentia est
Dñi q. predestinatio est pars prouidentie, et sic est in predestinante /
quem admodum tñ executio prouid. q. gubernatio dicit est actio
in gubernante, passio uē in gubernatis. ita et executio predestina
tionis, sicut uocatis. Justificatio est. Ad. 1. dñi q. procedit de act
transcunte, et sic tñ dabit uerum in executione predestinationis
Ad. 2. dñi q. destinare quandoq. sumitur pro reali miss^o aliquid ad
aliquem terminus et sic est iam existentis, quandoq. uē pro proposito
faciendi aliquid / qualiter uocatis tñ eius destinatio sumat predestina
tio est eius quod nō est rāone sua antecedenti / Ad. 3. dñi q. prepa
ratio pot. sumi. et ut ē in preparato, et ut ē in preparante ab eterno
Ad. 4. dñi q. grā ponitur in assignata diff. ut effectus, et obiectum grā
Destinationis. Ar. 3. Vm Deus aliquem homines respicit?
uidet q. nō. nam deus x̄ illud sapia dilegit omnia que fecit q. / 2.
si deus respicit aliquos, sequit q. sicut predestinatio est causa salutis
predestinatorū, sic et respicitur sit causa damnationis reprobōrū, quod
est 2. illud osee. 13. perditio tua ex te, ^{in malis} ^{in malis} auxilium tuum in me. 3. si
deus respicit homines nō possunt corrigi. x. 7. e. ecel. q. non erit eis
imputandum si pereant. sed 2. est quod dicit Malach. 1. Ialob
Dilexi

xi. Et au^{am} odio habui. Dm ut s. q. predestinatio est pars provid^{ae}
 dei ad quam pertinet aliquis defectus permittit. v. cum p. divina
 provid. ordinentur homines in vitam q. quidam ex eadem provid.
 permittunt ab hoc fine deficere. et hoc dicit reprobare. v. sicut p.
 destinatio e pars provid. sic et reprobatio. qua non dicit tñ p. scia³
 sed addit aliquid tñ rāonem ad voluntatē pertinet. ^{volunt³} s. permittit
 di aliquem cadere in culpam. et conferendi damnationis poenam
 pro culpa. Ad. 1. dñi q. omnes creat. ^{oēs homines in oēs p.} diligit deus in quantum
 vult omnib³ aliquid bonum. non tñ vult omnib³ quodcumq³ bonū.
 Ad. 2. dñi q. predest. et reprobatio non eodem m^o se habent in causa de
 predest. enim et p. tñ grā. et futura glia eā q. reprobatio uero
 no eā culpa. ^{et} Hec enim a lib. arb. e. sed de relevationis, et finalis,
 sicut eterna poena in futuro. Ad. 3. dñi q. reprobationem perire, sicut
 et predestinationem damnari est nec. conditionatum nō absolutum. q.
 tñ hoc vel illud peccatum labatur ex lib. eius pendet arbitrio
 nec enim aliquid subtrahit deus de p. reprobati.

Salvay

Art. 4. Vm predestinati eligantur a Deo.

¶ videt q. non. dicit enim dion. 4. c. de iu. no. q. sicut sol corpo
 reus non eligendo omnibus corporibus lumen imittit. sic deus sua
 bonitatem. 2° electio est eorum que sunt, at predestinatio eorum
 que nō sunt. q. aliqui sine electe predestinant. 3° electio discretionem
 quandam dicit. deus v. omnes homines vult saluos fieri. q. sine electe
 Sed d. dicit ephes. 1. elegit nos in ipso ante mundi constitutionem
 Dm q. cum prudentia (cuius pars est predestinatio) sit rāo in intella
 tu p. scia ordinatio aliquorum in finem. necesse e quod p. suppo
 nat voluntatem firmis. et sic. electio in deo p. supponit dilectionem
 et predestinatio elect. diligit. n. deus quosdam in q. tum illis vult
 hoc bonum. s. salutem. q. 3° electio aut in q. tum quibusdam p. q.
 alijs vult illud. n. dilectio et electio non eodem m^o sunt in deo et
 nobis. et nō cum p. mām dilectione bonitatem vobis nō diffunda
 mus. prius eligimus q. diligamus ea. Ad. 1. dñi q. creatio diuine
 bonitatis absolute in q. tum omnes participant de eius bonitate. s. si
 ne electe nō autz communicatio huius aut illius boni. Ad. 2. dñi q.
 electio nō est respectu existentium. q. supponit bonit. elector. sed in
 deo e ab. v. ut dicit Aug. eligit que non sunt. neq. errat. Ad. 3.
 dñi q. deus vult omnes homines saluos fieri. antecedet tñ nō conse
 quenter ut dictum e.

¶ Vm p. scia meritorum sit causa Predestinat. s. s.
 ¶ videt q. sic. dicit. n. Apost. ad rom. 8. quos p. sciauit. s. et p. desti
 nauit. et Ambros. sup. illud Rom. 9. miserebor cui miserebor, ait

nam prestat ei. quem scio certo corde ad me reuersurum &
 2° predestinatio diuina includit diuinam uolunt^{em} que irrationa-
 bilis esse non potest. v^o Aug. dicit q. est p^{ro} misericordi^e, q^{ui} r^{ati}o s^{un}t merita
 3° iniquitas n^{on} est apud deum. q^{ui} t^{ri}quidem iniqua destituit
 iniquitas est inter homines. n^{on} s^{un}t nam aut p^{ro} uic^{is} orig. q^{ui} s^{im}metem
 sed 2° est quod dicit Apost. ad Titum. 3. non ex operibus iust. est
 d^{omi}n^{us}. q^{ui} cum predestinatio includat diuinam uoluntatem cuius ex
 p^{ro} altius uolendi non pot. assignari causa. sed t^{ri} ex parte uolent^{is}
 t^{ri}u^{er}ter in dubium v^{er}u^m ex p^{ro} effectus predestinatio habeat iam
 quod est querere v^{er}u^m deus preordinauerit se daturum effectum pre-
 destinationis alicui propter merita aliqua. et v^{er}u^m Origenes tenuit
 ut p^{ro}pter merita preexistentia in alicuius (puerabat enim a^{nt}ea
 ab initio conditas de corpore in corpus migrare) effectum predesti-
 nationis preordinari alicui. maxime fallit cum dicat Paul. Ro
 9. cum nondum nati fuissent aut aliquid boni aut mali egerent
 est^{is} similiter errant qui asserunt ex meritis ut inchoatis a li^{ber} preexistenti-
 bers arb. homines predestinati neq. enim dissent a Pelagianis bus in hac uita
 3° quos ait Paul. non sumus sufficientes cogitare est. i. cor. 2.
 Alij dixerunt ~~off. d^{omi}n^{us} predestinationis~~ r^{ati}onem esse me-
 rita sequentia effectum predestinationis p^{ro} quibus. qui in eis decipi
 untur q. existimant idem non esse ex gra^{tia} predestinat. et libera-
 arb. cum t^{ri} se habeat ~~in op^{er}e meritis~~ in op^{er}e meritis
 ris lib. arb. ad predest. ut ea. 2°. ad primam. v^{er}u^m nullum tales op^{er}
 no est effectus predestinationis. D^{omi}n^{us} q. effectus predestinationis
 pot. considerari dupliciter. s^{ed} in comuni et in particulari. et
 hoc 2° m^o. unus effectus est ea alterius prior in gra^{tia} ea materia
 les sive meritoria. posterioru^m. in gra^{tia} ea finalis in eo autem. id est
 t^{ri}us effectus predestinationis nulla dat causa exp^{ro} ma. Set t^{ri} ut
 sic p^{ro} r^{ati}one diuinam uoluntatem. Ad. 1. d^{omi}n^{us} q. usus gra^{tie} p^{ro}
 scitus no est ^{r^{ati}o} causa collationis gra^{tie}. nisi s^{un}t r^{ati}onem ea finalis ut
 dictum est. Ad. 2. pat. ex corp^{is} articuli. Ad. 3. d^{omi}n^{us} q. ex ipsa diu
 bonitate r^{ati}o sumi pot. est predestinationis quorundam et repro-
 bationis alioy. ut s^{ed} manifestetur et p^{ro} modum m^{er}it^{is}. et p^{ro}
 modum iustit^{ie}. quod insinuat Apost. ad Rom. 9. et 2. Tim. 2.
 Sed quare hunc trahat. illum et illum no trahat. sive predesti-
 net (ut dicit Aug. super Ioanem) si non uis errare noli que rex est
 quasi dicat no habet r^{ati}onem nisi diuinam uoluntatem; sicut q. h^{ab}e
 pars m^{er}ita sit sub hac forma. et in artificialibus q. h^{ab}e lapis sit in hac
 s^{ed} q. d^{omi}n^{us} ex simplici artificis uoluntate dependet. quamuis r^{ati}o artis
 postulet q. aliqui sint in hac p^{ro}. et aliqui in illa. neq. ex hoc est in-
 quitas apud deum. in his. n. que ex gra^{tia} dant pot. quis dare uirult
 VVA. BHSC
 p^{ro}

prohibito. ut mat. 20. pat. de pre familias. Art. 6
 Vm predestinatio sit certa. Et uidet q. no. dicit enim
 Aug. sup illud apoc. 3. tene quod habes ne alius accipiat mer-
 cedem tuam, alius no est accepturus nisi iste perdidit. q. / 2°
 posito possibili nullum sequit impossibile. sed possibile est Petrus
 Predestinatus peccare et tunc occidi, q. eum damnari no e impo-
 nec eius predest. certa / 3° deus potest quicquid potuit, q. pot. no
 predestinare / sicut potuit quem predestinauit. Sed d^o est gl^a super
 Rom. 8. Dm. q. ordo diuina prouid^o est infallibilis, et ppter ea
 diu^o predestinatio certissima. non tñ necessarius eius effectus, cum
 ex libertate arbitrij contingenter proueniat / Ad. 1. dm. q. quis
 pot. amittere coronam, et alius loco eius surrogari, quaterus
 respondet gra merito, que amissibiles e in hac uita. no tñ, qua-
 ty respondet diu^o predestinationi / et quidem loco alterius dicto m^o
 surrogatus, quatenus ad hoc et eius coronam accipit q. de bonis
 ab illis factis in et mans gaudet / Ad. 2. dm. q. illud est pole
 absolute loquendo. non tñ sup^o diuina preordinatione / Ad 3.
 dm. q. deus pot. non predestinare quem predestinauit in sensu di-
 uino. non in Composito.

Art. 7. Vm ~~predestinatio~~ ^{pot} possit iuuari ~~predest.~~
~~vel potius~~ Vm numerus predestinatorum sit certus?

Et uidet q. non. dit. n. de hoc num^o sm gl^a de ueron. i. c. diuis
 deus nobis addat adhunc numerum multa millia. q. / 2° no e
 maior ratio de numero certo q. de alio, q. cum deus nil faciat sine
 rat^o numerus predestinatorum non est certus / 3° in operibus na-
 turæ bonum inuenitur ut in pluribus, q. si deus institueret
 numerum saluandorum plures essent saluandi, q. dammandi
 quod e contra latitudinem uia, que ducit ad perditionem, que
 ponit mat. 7 / Sed d^o est Aug. lib. de corrept^o et gra dicens
 certus e predestinatorum numerus, qui nec augetur, nec minui
 pot. Dm. q. numerus predestinatorum e certus no solum for-
 mali ut quidam dicunt, q. scit tot esse saluandos, sed et q. ~~et~~
 mali, q. scit hos tot esse saluandos, cum electione et diffinitio-
 ne quada. ~~Et~~ ^{deus} omni agens ut ex s^o dictis pat. intendit facere
 aliquod finitum, et excoquat aliquem numerum in partib^o essib^o
 eius quod facere uult, debet uero que non principaliter requirunt
 in tanto num^o accipit q. tum sunt necessaria ppter ex aliud, sicut
 edificator excoquat determinata domu, determinatas mansio-
 nes et numerum parietum no aut^o determinatum numerum la-

Lapidum. sed quot sufficiant ad explendam mensuram parietis
 sic q' deus in uniuerso produxit determinatos orbes. elementa spui
 es rex est. quos ordinant aliquos ad perpetuitatem uniuersi de
 indiuiduis u' corruptibilibus est. quot sufficiunt ad conseruationes
 specierum. inter omnes autem creaturas principalius ordinant
 ad bonum uniuersi creat' rationales. quae ut sic incorruptibiles sūt
 et pretiosissimum illa. quae beatitudinem consequuntur. non sic
 autem omnino est de numero reproborum. qui uident p'ordina
 ti esse ad eis in bonum electorū. quib' omnia cooperant in bonum /
 et h' alij dicant q' tot homines saluabunt q' angeli ceciderunt
 alij est. quot angeli permanserunt. alij tot quot angeli cecide
 runt. et insuper quot sunt creati. melius est dicere q' soli deo est.
 notus p'ordinatorum numerus / Ad. 1. dñi q' ille locus deit
 intelligit de p'ordatis a des simp'it' em'istram. qui minuunt
 et augescunt / Ad. 2. dñi q' rāo quantitatis alicuius partis acci
 pienda ē ex parte illius ad totum. ut pat. in stellis respectu em
 uersi. Ad. 3. dñi. q' in his quos excedunt nam maxime p'to
 h' sam nimirum si pauciores recte se habeant et plures deficiant
 nam et pauca sunt docti. et pauciores qui profundam rerum
 sciam habent. moriones estultissimi plurimi. et in hoc de i'mia
 comendat qui ad supernalem finem. a quo plurimi deficiunt mul
 tos exigit

Ar. 5. Vm' P'destio possit iuuari p' precib'?

Quidē q' nō. nam nullū est. impedit aut iuuat aliquos tem
 poraly / 2° consiliū est in defectum cogit' ita auxiliū in
 defectum virtutis. quod de diuina p'dest' dñi nō ē. q' 3°
 p'dest' nō p't. p' precibus aut aliquo impediri. q' nec adiuari
 sed d' dicit genes. 25 de Isaac rogante Pro Rebecca uxore
 sua est. Dñi q' quidam orāones nihil prodesse dixerunt
 et si errant ut pat. contra monit' 15. ad orationem pro
 uocantes / alij orationes dixerunt mutari diuinam p'q'
 destinationem quos fert fuisse opinio egyptiorum / sed etiam
 et meritum. dicit. n. 1. Reg. 15. paenitudine nō flectet
 et Rom. 2. sine p'nia sunt donadei et uocatis. Dñi q' in p'q'
 destinat' sunt duo. Vn' p'ordinatio diuina. et h'ae nō iuuat
 p' precibus sanctorū. est et effectus ipsius p'destinationis. qui
 diuini p' precibus iuuat. vel proprijs vel alienis. q' si
 uel diuina p'uid' in ordine nāli non tollit causas secundas
 sic nec in ord' grā. p'pter quod dicit. 2. Pet. 1. satagite ut

fallit

C. ergo etiam est constituendus liber distincte Vita gratie
 sed dicitur q. liber uita non dicitur nisi respectu predestinatorum
 dicitur q. cum aliquis conscribitur fit conseriptio ad id quod ei exsuauat
 non competit, et ultra, electio fit ad finem, miles enim non eligit
 ut armet sed ut pugnet, V. uim liber uita sit conseriptio electorum
 est respectu uitae glorie, et sic de eo in pnti fit sermo / Ad. 1. dicitur q. uita
 dicitur etiam prout est gloriosa est deo naturalis v. respectu eius non electio
 et per hoc patet ad. 2. argum. Ad. 3. dicitur q. uita gratia non habet
 rationem finis sed est ius ad finem.

Ar. 3. Vm aliquis deleatur de libro uita?

videtur q. non. q. a prescia dei, et predestinatione eius nihil potest subtrahi. *Aug. 20 de
 g. 2. liber uita est in des. q. immobiliter et indelebiter / 3. cuius dei prescia dei
 deletio opponitur spira sed nullus in libro uita de nouo scribit. q. nec
 deletur / sed contra est quod dicitur in ps. deleantur de libro uiuentium
 dicitur q. 3. quidam dixerint deleui quem piam de libro uita sin opimionem
 hominum tm, et non sin rei ueritatem intellegendum ee. ex eo quod quos
 dam qui gram habuerunt multo peccare et damnari finali uiderunt
 et sic expmit gl. locum addultum ps. nihilominus dicendum q. uim ali
 quis possit ordinari in uitam et dupliciter. scilicet et ex gra tm, et ex q. t.
 predestinatione. si hoc 2. modo in libro uita conseribat deleui ex eo non pot
 q. e. simplr conseriptus. Id est tm immo de facto deleui si ex gra pnti tm
 conseribat, q. est conseriptus si quid, non q. deletio teneat se ex p. nstia dei
 sed ex p. rei uite, et ex hoc patet ad. 2. ad primum argumentum / Ad. 2. dicitur
 q. 3. res in des sint immobiliter, in seipis tamen mutabiles sunt. Ad
 3. dicitur quod eo modo quo quis deleatur de libro uita, potest et de nouo scribi.
 vel tm hominum opinionem, vel tm q. de nouo incipit habere ordinem ad
 gloriam per gram ut dicitur e, quod sub diuina nstia comprehenditur
 non tm de nouo.*

Questio. 25. De Diuina Poa In 6. ar. diuisa

Post conu. dicationem diuina prescia et uoluntatis, et eorum que
 ad hoc pertinent restat considerandum de diuina poa. Et ee 5. que
 runt. sex. primo Vm in des sit Poa? 2. Vm eius poa sit infinita
 3. Vm sit omnipotent. 4. Vm possit facere q. ea qua sunt preterita
 non fecerint / 5. Vm deus possit facere qua non facit / vel pretermittere
 qua facit. Sexto Vm qua facit possit facere meliora.

Ar. 1. Vm in Deo sit Poa?

videtur q. no. nam sicut se habet mat. i. ad poam. ita deus ad altu
 q. 2. in ghum. q. meta. qualis poa melior est altus eius, at nihil
 est melius eo, quod est in des. 3. opatio diuina est Des ess. poa autem e
 primum opationis, q. no est in des cuius ess. no est principium / 3. sua
 et

Voluntas dei est causa rerum, causa autem et principium idem sunt
 quod non est ponenda potentia in deo, quae idem est quod principium, sed dicitur
 in ps. precens est domine. Item quod cum deus sit purus actus maxime est
 ponenda in eo potentia activa. Item enim quod unumquodque est actus est prius
 altivum. Potentia autem passiva in deo locum minime habet, et patet. per ea
 quae dicitur. Iustus de his potest activa sicut et passiva. s. meta. Ad. 1. dicitur quod
 potentia activa non distinguitur contra actum imo fundatur in eo. Ad. 2.
 dicitur quod potentia dei non est aliud ab eius actu seu operatione, sicut nec eius
 esse est aliud ab eius esse. Ad. 3. Item quod in nobis potentia est principium ac-
 tionis, et etiam effectus. In deo vero salvatur ratio potentiae quantum ad
 esse prius effectus non operationis, quae est ipsa essentia divina, nisi forte
 in modum intelligendi. Ad. 4. dicitur quod sua voluntas et potentia in deo idem
 sunt. Item et solum differunt secundum rationem, in quantum potentia importat
 rationem prioris exequentis id quod voluntas imperat, et ad quod sua dirigit.
 Vel dicitur quod sua et voluntas dei sunt quod est prius effectivum habet rationem,
 potentia vero consideratio earum procedit considerationem potentiae, sicut causa
 procedit operationem, et effectum.

Ar. 2. Vm potentia dei sit infinita?

videtur quod non, nam ex. 3. phy. omne infinitum est imperfectum
 2. si potentia dei esset infinita posset facere effectum infinitum, quod
 est falsum ex 5. dicitur / 3. philosophus probat. 8. phy. quod si potentia alicuius cor-
 poris esset infinita moveret in instanti, deus autem non movet in instan-
 ti, quod sed dicitur est. Hilar. 8. de trinitate vocant deum immensa vir-
 tutis. Speciebus infinitis (dicendum, quod in omnibus agentibus quo per-
 fectior est forma, maior est potentia, dei autem essentia est infinita, quod et eius
 potentia. Ad. 1. dicitur quod philosophus loquitur de infinito ex parte materiae, quod con-
 gruit quantum. Ad. 2. Item quod potentia agentis non univocum non est neces-
 sarium quod manifestetur in effectu, sicut potentia solus non manifestatur
 ex mixtura granae per guttae fallonem terra / et si potentia dei nullum ef-
 fectum produceret non esset frustra, quia ipsa non ordinat ad effectum
 ut ad finem quod potius est finis effectus. Ad. 3. dicitur quod corpus infini-
 tae potentiae si daret esset agens univocum respectu motus et ita mani-
 festaret in eis totam suam potentiam improporcionabiliter velotius quod
 corpus finita potentiae, at deus est agens non univocum et secundum dispositio-
 nem suae voluntatis. V. et lococit. Ar. cum potuisset ^{cali} motu
 vis virtutem infinitam probat ex eo, quod movere potest in tempore
 infinito.

Ar. 3. Vm Deus sit omnipotens?

videtur quod non, quod nec moveri nec pati potest / 2. deus non potest peccare
 neque se ipsum negare ut dicitur. 2. ad timotheum. 2. quod non omnia potest. 3.

Deus dicitur poam suam maxime parcendo et miserando mani-
 festare. Vltimum igitur quod potest est parcere et misereri, maius autem
 quid est creare alium mundum etc. q' deus non est omnipotens. Ad
 si deus omnia potest, sequitur q' nihil sit impossibile, ex quo ulterius sequi-
 tur nihil esse necessarium, nam sublati impossibili tollit necessarius
 quod enim necesse est esse impossibile est non esse, q' deus non est omni-
 tens. Sed dicitur Luca. 1. non erit impossibile apud deum omne ver-
 bum. Dicitur q' deus est omnipotens, **Ad** sius omnipotens rationem assigna-
 re difficile est, sed si quis recte consideret eum poa dicat ad possibile
 et hoc dupli. in p'vum s. meta. s'q' utroq' s'm respectum ad determi-
 natam poam s'q' humanam, aut angelicam, ^{alia} et absolute, deus non dicitur
 omnipotens, q' potest omnia possibiliana creatis, et si dicat eum
 omnipotentem, q' potest omnia possibiliana sua poa, committit circulus. est. n.
 dicere eum posse, ^{quia} quia potest. Dicitur q' est eum esse omnipotentem q' potest
 omnia absolute: et non implicat contradictionem. hoc enim con-
 venientius dicimus non posse fieri, q' quod deus ea non possit facere
 illud autem quod contradictionem implicat verbum esse non potest
 q' nullus intellectus potest illud concipere. Ad. 1. dicitur q' deus dicitur
 omnipotens s'm poam activam, non s'm passivam v' nec movet nec
 patitur. Ad. 2. dicitur q' peccare est deficere et posse peccare est posse
 deficere in agendo, quod omnipotens repugnat, q' si sic dixit. 4. q' opus
 q' potest deus et studiosus prava aperere, intelligit, vel subcondit. impos-
 sibili, si velit, vel potest aliqua agere quae nunc prava videntur
 essent bona, si ab ipso fierent, vel loquitur s'm gentiles homines
 in deserto trans ferri dicentes ut Iuven, vel Mercurium. Ad. 3. dicitur
 q' in parcendo et miserando poa dei maxime manifestat, quatenus
 nulli legi astrictus ostenditur, vel q' ad participat summib' boni dicit
 eos quibus parcat et miseret, vel q' effectus diu' misericordiae (ut s' dicitur est
 est fundamentum omnium divinum opum. Ad. 4. dicitur q' possi-
 bile absolute dicitur nullis habitis respectu ad aliquam poam, sed s'm
 se ipsum, quae autem nata sunt fieri per causas inferiores s'm eas di-
 cuntur possibiliana; et ea quae immediate sunt nata fieri a deo dicuntur
 ut Iustificare etc. dicuntur possibiliana s'm causam superiorem, stul-
 ta autem e' mundi sapia iudicans de impossibilia, quae sibi impos-
 sibiliana sunt aut videntur, v' argum' nihil concludit.

in plus enim eius
 poa se extendit.

Ad. 4. v' m' deus possit facere q' preteritane fuerint.
 et videtur q' sic, nam hoc est impossibile patet, q' s'q' sortem sedere accidit
 esse impossibile, q' preterijt, at deus diffinitor potest facere s'q' impossibilia
 s' se, quale e' illuminare caecos et resuscitare mortuos. q' 1. 2. deus po

test quidquid potuit. at potuit facere anteq̄ sortes curreret q̄ nō
curreret. q̄ et nunc pot̄ facere q̄ noncurreret / 3° deus pot̄ reparare
e caritatem amissam q̄ et uirginitatem. quę minor uisus ē. et
p̄ cons pot̄ q̄ illa quę fuit corrupta corrupta nō fuerit / sed d̄ est. D.
Hieronimus Dm̄. cum Aug^o d̄ faustum. et Arist^o. b. et sic. q̄ hoc
p̄ uat deus. ingemita facere quę sunt facta / implicat. n. contra
dictionem dicere aliquid esse p̄teritum. et non fuisse / Ad. 1. Dm̄
q̄ mortuum resurgere est impossibile s̄m p̄am naturalē. at. sortem
non currere si uerit. q̄ s̄m se sic possibile. est t̄i omnino im
plicans contradictionē. si consideret ut p̄teritum ē. et sic et de
impossibile / Ad. 2. Dm̄ q̄ sine diminutione diu p̄a. quędam exco
q̄ p̄terierunt deficiunt ut sic a r̄one possibilium. Ad. 3. Dm̄ q̄
deus pot̄ a muliere auferre omnem corruptionem. nō t̄i facere
q̄ corrupta nō fuerit // corp^o et
mentis

Ar. 5. Vm̄ deus possit facere quę non facit.
Et uidee q̄ nō. nam alia ab his quę facit nō p̄ordinauit neq̄ p̄
seruit se facturum. q̄. deus nō pot̄ facere nisi quod debet et est ius
tum. q̄ nec quę nō facit / 3° deus nō pot̄ facere nisi quod bonus
est et conueniens rebus factis. his autē. quę nō facit nō conuenit. q̄
sed d̄. dicit Matb. 26. an nō possum rogare patrem meum et
Dm̄. q̄ cō hoc quidam errauerunt ^{nec} res alias. nec alium rerum mo
dum a deo effluere posse asserentes. q̄ putabant deum agere ex
necessitate nē. Alij dixerunt q̄ p̄a dei determinat ad hunc cur
sum rerum ex diuina sapia seu iustia. sed uon ordo a diuina sapia
rebus inditus (in quo r̄a iust^a consistit ut d̄ dictum ē) nō adquet
diuinam sapiam. et bonitas diuina sit finis improporcionabilis p̄e
a deo factis. diu sapia non ordinat ita. ad aliquem rerum ordē
ut alia ab eo effluere nequeant. / Ad. 7. Dm̄ q̄ in nobis pot̄ esse
aliquid in p̄a quod non inuolunt^e iusta. q̄ p̄a est alud ab ess^e. iust^a
intellectu et ess^e p̄uiter et uolunt^e. at in deo omnia sunt idem. v̄ m̄t̄
pot̄ esse in p̄a diuina. quod non possit esse in uolunt^e iust^a iust^a et in
intellectu sapiente eius. neq̄ uoluntas dei ad hęc uel illa determina
t̄i nisi forte ex sugg^{ne} ut dictum est neq̄ eius iustia aut sapia ad hunc
limitat rerum ordinem. ^{q̄} multā pot̄. deus quę nō facit et quidē
cū in deo ut dictum ē. uoluntas intelligat ut imperans. sapia et intll^g
ut dirigens. p̄a ut exequens. quod attribuit p̄a s̄m se considerata
dicit deus posse s̄m p̄am absolutam. quod autem attribuit p̄a diu
s̄m q̄ exequit imperium uoluntatis iust^e. hoc dicit deus posse facere de
p̄a ordinata. v̄ facere dei subiacet ipsius p̄a sua et p̄a ordinatiōri
nō

non tñ eius posse qz est naturale. Ad. 2. dñi qz deus non debet
aliquid alicui nisi sibi. neqz omne quod facit et faceret si uellet iusti
et conueniens est. Ad. 3. dñi qz h' istis rebus. qua nunc fiunt nullus or
lius curus esset bonus et conueniens. tñ deus posset alias res facere et
alium eis imponere ordinem

11. Ar. 6. Vm̄ deus possit meliora facere ea que
facit?

videt qz non. nam quidquid deus facit potentiss. et sapientiss. facit. qz
1. si deus posset et nolisset res meliores facere esset inuidus. ut
degnate filij contra Maximum arguit Aug. inuidia autē longe cādes
qz. 3. maximo nil est maius. neqz ualde bonū aliquid est melius sed
ut in eredi. deducit Aug. bona sunt singula qua deus fecit. sed unū
sa simul ualde bona. qz bonum uniuersi non pot melius fieri a Deo
4. Xpus dñs. beata Virgo. et etiam beatitudo creata. ita sunt bona
ut nil melius qz. ut nequeant meliorari. qz / sed 2. dicit ad ephes.
3. Dñi qz singl' loquendo qualibet re a se facta deus pot aliam
facere meliorem. sed quantum ad bonitatem essentialē eandem
nō potest meliorem facere. sicut nec quaternarium maiorem. pot tñ qz
ad bonitatem accidentales. Ad. 1. dñi qz. cum dicimus deum posse ali
quid melius facere. h' melius non dicit modum ex p^{te} facientis. sed sumi
p^{te} nominaliter. dicit modum ex p^{te} facti. Ad. 2. dñi qz. derāone fi
lij est quod equet patri uen ad perfectum uenerit. non ē autem derat
aliquid creatura. qz sit melior qz a deo facta ē v' nō est similis ratio
Ad. 3. dñi qz. uniuersum suppositis istis rebus non potest esse melius qz per
decentissimum ord. h' rebus a deo attributum. sicut si intendat nimij
una corda conuincet ut barqz melodia. posset tñ deus alias res addere
vel alias facere. et tñ illud uniuersum esset melius. Ad. 4. dñi quid
Humanitas Xⁱ ex hoc quod est unita p^{te} et Virgo beata ex hoc quod est
mater dei. et beatitudo creata ex hoc quod est fruitio dei habent quā
dā dignitatem infinitam. quibus ex hac parte nihil pot. esse melius dicit
nec deo aliquid melius esse potest.

Questio 26. De Diuina beatitudine In. 4. art. diuisa

Ultimo autem post considerationem eorum. que ad diuinā essentia
unitatem pertinent considerandum ē de diuina beatitudine. et cā hoc
quæritur quatuor. 1. Vm̄ Beatitudo deo competat. 2. siquid di
cat deus esse beatus vñ tñ alium intellectū. 3. vñ sit esset beat
tudo cuius h' beati. 4. vñ in eius beatitudine omnis beatitudo includat
r.

Ar. 1. Vm̄ beatitudo Deo competat?

videt qz nō. nam sñ Boet^{us} 4. de cons. beatitudo ē status omnium bo
norum aggregat^{us} perfectus. at deo aggregatis non comit sicut nec compo
sitio qz. 2. beatitudo redditur p^{re} p^{re}missis meriti. in deo autē nō
iustitiae. et sic.

sed dicitur ad Timot. ult. Dm q. cum des maxime competat ee perfectum, esse intelligentem maxime competit ei esse beatus
 Ad. 1. dm q. qua increaturis multiplicia sunt, inde preexistunt simpliciter, et unite / Ad. 2. dm q. beatitudini accidit q. sit p. em um. inq. trum s. l. aliquis eam acquirit. sicut et enti q. sit terminus gratiamis, ut pat. ex eo q. esse dei non generat est

¶ Ar. 2. Vm deus dicatur beatus sm intellectu
 Videt. q. non, nam beatitudo e sumum bonu. bonu autz in des dicit sm ess. et eam respicit sm bonu. lib. de ebdoma. 8. 2. beatitudo habet rationem finis. q. dicit in des sm voluntatem. sed d. est gregor 32. moral. et Aug. dicens q. visio est tota merces / Dm q. cum beatitudo sit bonum p. factum intellectualis na, et quilibet res appetat nati suam p. fectiorem, nati percons intellectualis natura appetit esse beatus et hinc sm p. fectissimum quod in ea est s. l. sm intellectuales opat. 3. beatitudo autem creat. est participatio diuina beatitudinis. q. tribuenda e des sm intellectum suum ut sm rationem abesse diu distinctus / Ad. 1. dm. q. p. bat. beatitudo competere des sm ess. sed no sm rationem ess. / Ad. 2. dm q. s. b. lectu presupponitur aliu p. o. a, et ita sm rationem alius beatificus intell. diuini presupponit aliu voluntatis

Ar. 3. Vm deus sit beatitudo cuius l. 3

Videt q. sic nam de ratione beatitudinis est q. sit sumum bonu quod soli des competit. 2. beatitudo est finis rationalis na. q. deus sed d. est q. beatitudo unius e maior q. beatitudo alterius x illud 1. ad cor. 15. stella differt a stella est / Dm q. beatitudo sm s. b. lectu e solus deus ut dicit Aug. 3. conf. sed exp. alius intellectus beatitudo est quid creatum increaturis / Ad. 1. dm. q. beatitudo exp. alius intellectus dicit sumum bonorum no simplr. sed inq. nie bonorum participabilium a creat. Ad. 2. dm. q. deus est finis cuius na in intellectualis, beatitudo uero est finis quo, ut habitatio domus

Ar. 4. Vm in dei beatitudine ois beatitudo includat.

Videt q. non, nam sunt quosdam beatitudo falsa, at in des nil falsum e. q. / 2. beatitudo sm quosdam consistit in uoluptatibz corporis. q. dei beatitudo omnem beatitudinem no complectit / sed d. est q. diuina p. fectio omnem p. fectiorem in se includit, beatitudo uero p. fectio est / Dm q. quid quid est de siderabile in quacumq. beatitudine siue uera siue falsa totum eminentius in diuina beatitudine preexistit; de contemptu enim

em m

em in felicitate habet continuam, et certissimam contemplat³
sui et omnium aliorum. De alia uero gubernationem est in
uniuersi. De terrena uero felicitate, qua consistit in uoluptate
diuitijs, potest esse dignitate, et fama sicut Boet. in 3. lib. de
consolatore. habet gaudium de se et omnibus alijs pro delecta
tione. pro diuitijs habet omnimodam sufficientiam, quam di
uitia promittunt, pro potestate omnimodam, pro dignitate
omnium regimen, pro fama uero admirationem totius
creaturae 1° Ad. 1. dicitur quod beatitudo falsa ut sic, deficit a
rate beatitudinis neque ut sic est in deo. Ad. 2. dicitur quod ea quae
sunt in creaturis corporalibus, in deo sunt spiritualibus, et haec suf
ficiant de his, quae pertinent ad diuina essentiae unitatem

Q. 27. De Processione diuinae p. III. 3. art. diuisa

Consideratis autem his quae ad diuinae unitatem pertinent, restat
considerare de his quae pertinent ad diuinitatem personarum indi
uinitatis et quae personae diuinae sunt relationes quibus distinguuntur, sicut or
dinem doctrinae prius considerandum est de origine siue processione 2°
de relationibus originis 3° de personis.

2° processione quae sunt quinque. primo unius processio sit indiuisa
2° unius aliqua processio in diuisis generatim dici potest. 3° unius praeter
generationem aliqua alia processio in diuisis esse potest. 4° unius illa
aliqua processio dici potest generatim. 5° unius in diuisis sunt plures processio
quae dua. Art. 1. unius processio sit in diuisis.

Uidet, quod non. nam processio motum ad extra significat, quod non est in deo
2°. omne procedens diuersum est ab eo a quo procedit, ac in deo non est
diuersitas, sed summa simplicitas. 3° procedere ab alio uidet re
pugnare rationi primigeniae, quod / sed dicitur Ioan. 7. ego ex deo processio
dicitur quod diuinae in rebus diuinis utitur nominibus ad processionem pertinentibus
sed quidam ut Arius, errant hanc processionem intelligentes sicut effectus
procedit a causa cui obstat. 1. Ioan. ult. et 1. cor. 3. Alij ut Sabellij
desiderant hanc processionem accipientes ad modum quo causa pro
cedit in effectum et sic dicebat deum patrem dici filium sicut carnem as
sumptam ex uirgine et eundem dici spiritum sanctum in quantum creaturam
sancitificat cui obstat Ioan. 5. c. dicens non potest a se facere filius quidam
sed dicitur est, si uero in generatione qua est ad exteriorem materiam est aliqua pro
cessio ad extra sic sicut actionem manentem in ipso agente abteritur
aliqua processio ad intra, quae indiuisis est non pro modum corporalium
rerum, sed spiritualium per emanationem intelligibilem, quae conue
nit

cepto rei intellectus ex intellectu procedit quod et quocumque signi-
ficatur. Ad 1. dicitur quod procedit de processione non secundum modum intelli-
gibilem sed localem et transiunt in exteriorem partem. Ad 2. dicitur si-
militer quod procedit de alio ad extra. nam in actione intellectus quo per-
fectus res intelligit fit magis una cum intelligente. unde ibi non est di-
versitas. Ad 3. dicitur quod procedere a patre per modum intelligibilem
non repugnat primo patre. imo includit in se. cum enim dicimus
artificem esse patrem domus. in ratione huius patris includit conceptus
sua artis. **Ar. 2.** Valiqua processio in diuinis genitricis dici possit.
Videtur quod non. nam genitrix est mutatio de non esse ad esse corruptioni
oppositum cuius subiectum est materia quod non est in deo. 2. processio secundum modum
intelligibilem in nobis non est genitrix quod non est in deo. 3. omne ge-
nitum accipit esse a generante quod esse cuiuslibet geniti est receptum
quod deus non comit. sed contra dicit in ps. ego hodie genui te. dicitur
quod processio verbi in diuinis est genitrix. non quidem secundum rationem gene-
trix largam sed quod dicitur quod est mutatio de non esse ad esse. sed secundum quod ge-
neratio significat originem alicuius uentis a patre uiuente conueniens
in similitudinem naturae specificae. quae omnia conueniunt actioni
diuini intellectus quo uerbum in eadem natura producit. Ad 1. dicitur quod
procedit de generatione largam. Ad 2. dicitur quod numerum intelligere non est
ipsa substantia intellectus ac intelligere dei est ipsa substantia intelligentis unde
uerbum procedens in deo procedit ut eiusdem naturae subsistens et
propter hoc dicitur genitricem et filium unde eius productio conceptionis et par-
tus nomine significatur sapientia B. C. Ad 2. dicitur quod uerbum accipit esse
a Patre in quantum procedit ab eis non quasi aliud ab esse diuino ex-
istens. et quidem tota substantia rei creata accipit esse a deo. cum totius
substantia non sit aliquod subiectum receptiuum.

Ar. 3. Vmsit in diuinis alia processio a genitricis ubi?
Videtur quod non. nam eadem ratione dabitur alia processio ab illa alia
et sic in infinitum. 2. in diuinis est unica trinitas natura quod et unus
modus concipiendi. seu una processio. 3. si esset alia processio esset
secundum amorem uoluntatis. sed uoluntas non distinguit in deo ab intelli-
gunt utriusque est eadem processio. sed dicitur quod procedit a patre ut dicitur
Ioan. 15. et ipse est alius a filio ut patet. Ioan. 14. Item quod in deo
trinitas est processio secundum actionem manentem in ipso agente. quae in
intellectuali natura est duplex. scilicet secundum intellectum et secundum uoluntatem. unde
in deo praeter processionem uerbi. est alia processio amoris uoluntatis
uoluntatis. Ad 1. dicitur quod processio in diuinis non procedit ultra processiones
secundum uoluntatem. Ad 2. dicitur quod quicquid est in deo est deus et deus per
quamlibet processionem. quae non est ad extra comunicat diuinam naturam

non autem alia natura. Ad. 3. dñi q. cum nihil possit amari nisi
sit intellectus conceptum. q. indeo sit idem intellectus et uoluntas
si q. de rāone amoris est q. non procedat, nisi a conceptione intellectus
habet ordinis distinctionem processio amoris, a processione ubi indiuisis

Ar. 4. Vm Processio amoris in diuinis sit generatio.

et uidet q. sic. nam processio amoris in deo est in similitudinem nat^{ur}
q. est generatio. 1° sicut similitudo est de rāone uerbi. ita est etiam
de rāone amoris v. et ecclesi. 13. dicit q. omne animal diligit sibi simi
le. q. si rāone similitudinis processio uerbi dicit generatio. dicit etz
generatio ipsa amoris processio. 3° processio amoris generatio nomen
est. q. proprium nomen habet speciem, quod non uicid et est aliud nisi generatio
sed contra est Athanasius in symbolis. Dñi q. intellectus sic in actu
per hoc q. res intellecta est in eo per suam similitudinem. Voluntas au
tem sic in actu ex hoc q. uoluntas habet quandam inclinationem in
rem uolitam. Unde processio qua attenditur sⁱⁿ rationem intellectus
est sⁱⁿ rāonem similitudinis, processio autem, qua attenditur sⁱⁿ
rāonem uoluntatis est sⁱⁿ rāonem impulsus et motus in aliquid
et ideo quod procedit per modum amoris indiuisis non procedit ut genitum
aut ut filius sed procedit ut spiritus. Ad. 1. dñi q. quidquid est indiuisis
est idem cum **D**igna natura v. ex parte diuinitatis non potest acci
pi propria rāo huius processiois uel illius, sⁱⁿ quam una distinguit ab
alia. sed accipit ex ordine unius processiois ad aliam. huiusmodi au
tem modo attenditur sⁱⁿ rāonem intellectus et uoluntatis. Ad. 2. dñi

q. similitudo pertinet ad uerbum in quantum est quaedam similitudo rei
intellecta sed ad amorem pertinet in quantum similitudo est principium
amandi. v. postius sequit. q. genitum sit principium amoris. Ad. 3. dñi
q. cum nominemus deum ex creaturis, in quibus nat^{ur} nō comunicatur
nisi per generationem processio qua indiuisis non est generatio remanet
sine speciali nomine. sed potest nominari spiratio, q. est processio spūs

Ar. 5. Vm in diuinis sunt Plures processiones q. 2. Dua.

et uidet q. sic. nam indeo p^{ro}ter intellectum et uolunt^{em} est p^{ro}ia. q. sⁱⁿ cas
est specialis processio. 2° bonum est diffusiuum dei, q. sⁱⁿ bonitatem dei
est processio ab intellectu et uolunt^{em} p^{ro}cess^{us} distincta. 3° sic in nobis
ex uno uerbo procedit aliud. et ex uno amore alius amor. q. etz indeo
in quo est maior fecunditatis uirtus. sed 2ª est. q. in deo sunt duo tñ
procedentes, uerbum q. sⁱⁿ et spūs sanctus. q. sunt dua tñ processioe b.
Dñi q. processiones in diuinis attenduntur p^{er} actiōem immariētes
qua in deo sunt dua sⁱⁿ intelligere et uelle. sentire uerz. utraq^{ue}
est extra naturam intellectuāles. nō est p^{ro} taliter remanet a genere
actiōum, qua sunt ad extra. nam sentire p^{ro}fectatur p^{ro} actiōem sensi
biles

bilis in sensum / Ad. 1. dñm q. p̄p̄a est principium agendi in aliud, et sic s̄m p̄oam accipit processio creaturarum ad extra, nō p̄t̄ diuina / Ad 2. dñm. q. bonum s̄m Boet lib. de ebdomad. p̄tinet ad ess. v. bonū et reliqua dei attributa nō multiplicant diuinas process. sed concurrunt ut obiecta voluntatis et intellectus. Ad. 3. dñm q. in hoc dei perfecta fecunditas manifestatur, q. uno simplici actu omnia intelligit. S. similiter omnia uult.

De Relationibus diuinis. questio. 28. In. 4 ar. dñm

Deinde considerandum ē de relationibus diuinis et c̄ hoc quæ-
runt quatuor. 1. vñ in des sint aliqua relationes. 2. vñ
illæ relationes sint sp̄a ess̄ diuina uel sint extrinsecus affixa
3. vñ possint esse in des plures relationes realiter distinctæ ab
inuiçem. 4. de numero harum relationum.

¶ Ar. 1. vñ in des sint aliqua relationes reales.

¶ uidet q. nō quidquid erit realit̄ in des de ip̄o p̄dicari pot
ad aliquid / at relatio de des omnino p̄dicari non pot. s̄m Boet. lib. de trinit. q.
2. Boet. in eodem lib. dicit. relationem patris ad filium et utrius
q. ad sp̄m sanctum esse sicut eius quod est idem ad id quod ē idem q.
sunt relat. r̄ōnis et nō reales / 3. relatio paternitatis est rela-
tio p̄ij. q. r̄ōnis sicut et ea quæ dicit p̄m̄on respectu creaturar.
4. paternitas et filiatio in diuinis sequunt̄ ex alio gradu in-
tellectu. q. sunt relat. r̄ōnis / sed 5. est q. alia. **Deus** non dice-
ret realit̄ pater aut filius, quod est h̄eresis sabelliana. Dñm. q.
in solo ḡne ad aliquid inueniuntur aliqua quæ sunt s̄m r̄ō-
nem tm̄ in alijs enim ḡnibz. quant. s̄z qualit̄ est. nō sunt m̄-
di quæ signant aliquid inherens at ad aliquid respectum dicit ad
aliud. qui quandoq. ē in ip̄o re. quandoq. tm̄ in apprehensione
cum autem aliquid procedit a p̄io eiusdem n̄e necesse ē q. proce-
dens et id a quo procedit in eodem ordina comant̄ sicut pat. de p̄re
q. f. et p̄bo) et p̄cons inter eos est realis relatio. / ad. 1. dñm. q. Boet
intendit tm̄ in relationem seu ad aliquid non p̄dicari de des per
modum inuoluentis. Ad. 2. dñm. q. in his quæ sunt simplr̄ idem est
tm̄ relatio r̄ōnis, at quando unitas uel identitas ē in nat̄ ḡnica
aut sp̄a nō inuoluit̄ in eor̄ eadem esse relat. reales, et Boet. tm̄ in-
tendit. inter diuinas p̄t̄nas esse oīodam n̄e identitatem / Ad 3
dñm q. deus non est intra eundem ordinem cum creat. ^{sicut} est in
eundem ordinem deus produçens cum deo p̄ducto / Ad 4. dñm. q. relationes
quæ sequunt̄ op̄ationem solam intellectus in ip̄is rebus intellectis
sunt relationes r̄ōnis at uerbum res quædam est realiter habens eē
ex intellectu op̄ate v̄ paternitas et filiatione relationes reales sunt

Ar. 2. Vm relatio in Deo sit idem quod suact.
 Et uidet q. non. nam sicut Aug. 5. lib. de trinitate non omnia que dicuntur
 de Deo, sicut sub eadem dicuntur. dicit enim et ad aliquid ut pater ad filium. q.
 2. sicut eundem Aug. 7. de trinitate. omnes res que relative dicuntur et etiam
 aliquid excepto relativo. q. 1. 3. si relatio est ipsa diuina ess. q. esse
 diu. ess. est ad aliud se habere. quod est falsum. cum ess. sit max. absoluta
 et subsistens. sed 2. est q. quidquid est in deo est deus. alius esset creatura
 nec adoranda relatio. In q. hoc errauit Gilbertus Porretanus as
 serens diuinas relationes esse assistentes seu extrinsecas affixas quam
 sicutam retractauit in concilio Remensi. deceptus autem fuit non aduer
 tens q. in relatione est, esse ad aliud. et esse in se, et ultra. quodque
 dicta de creaturis sunt accia. in deo sunt ipsa suba diu. V. h. relatio
 sicut per quam rationem non consideret in ord. ad subiectum ut reliqua accia
 sicut in ordine ad oppositum quod tamen modo attendit Gilbertus. In sicut q. dicit in est
 ipsa suba diu. ab ea sicut rationem distincta sicut in relatione ut
 sic importat respectu ad oppositum. quem non importat esse ut sic. Ad 1. dicit
 q. Aug. non intendit q. relatio non sit idem cum ess. sed q. non predicat de deo
 sicut modum subiecti et ess. et propterea dicuntur duo tamen esse per se in indiuisis
 Ad 2. dicit q. in deo non est aliud q. relatio sicut rem, sed solum considera
 ta nominum ratione. quia nunquam adqueantur perfectioni substantie diu.
 qua significat ut dictum est. Ad 3. dicit q. perfectio diuina ess. est
 maior q. qua comprehendit potest alicuius nominis significatione. V. h.
 nomen relatiuum aut que dicuntur aliud ^{quod dicitur} de deo significat aliquid im
 perfectum. ess. diu. mit. imperfectum hoc q. singulr et unite prehabet
 omniumque perfectiones

Ar. 3. Vm relationes que sunt in deo realiter ab
 inuicem distinguantur

Et uidet q. no. i. q. omnes diu. relati. sunt idem ess. q. et inter se
 2. sicut sicut nominis rationem pateritas et filiatio distinguunt ab
 ess. sic et potest dominus diu. hac autem non distinguunt realiter ab inuicem
 q. neque ulla. 3. indiuisis non est distinctio realis nisi sicut origine
 una autem realis non uidet nisi ex alia. q. 1. sed 2. est Boet. in lib.
 de trinitate. et alias non esset realis trinitas indiuisis personis. In
 q. cui attribuit aliquid necesse est tribuant que sunt de ess. eius. De
 autem attribuit relationes. q. et esse ad oppositum relative. et personis
 ut sic distincta realiter. Ad 1. dicit q. que sunt eadem unum 3.
 sicut rem et rationem sunt eadem inter se. non tamen si illi 3. sicut trinitas
 sicut rem. V. sicut per se h. actus et passus sicut idem modus distinguunt
 ex distinctis respectibus. Ad 2. dicit q. potest et dominus nullam inter se
 important oppositiones. Ad 3. q. h. relationes proprie non oriuntur aut

procedant ab invicem, tri accipiuntur per op^o s^o in processione
vnius ab aliis

Ar. 4. v^m in deo sint s^m quatuor relatio-
nes reales s^z p. s^{tas} filio. sp^o et processio.

Quidam q. non nam ultra eas sunt in deo relationes reales
voluntatis ad uoluntatem et intelligentis ad intellectum. 2° relatio-
nes reales accipiuntur in deo s^m processio intelligibilem verbi g^o
possunt in infinitum multiplicari, sicut et actiones intellectus
3° in deo sunt idae eterna quae distinguuntur ex respectu ad de-
at^o g^o / 4° ultra illas quatuor est in deo identitas, g^o qualitas, et
similitudo reales g^o Sed videntur paucaiones q^o ut ait Arist^o
3° p^o q. eadem g^o uia ab Albenis ad Thebas, quae a Theba ad
Albenas, g^o et eadem erit relatio Patris ad filium et filij ad
Patrem. D^m q. cum relatio ex p^o s. meta. fundet aut s^o
quant^o aut s^o actionem et pass^o. et in deo non sit quantitas rela-
tiones d^m fundant sup^o alt non quidem transeuntem sed im-
manentem s^z intellect^o quae dicit g^o rati^o et uoluntate s^o
quae non habet nomen p^o rium et processio dicitur. s^m quoniam
aut^o bina considerant relationes s^z precedentis et p^o q^o a quo
procedit. Quis spiratio et processio nominib^o ad origines ipsas p^o
tinentib^o significentur Ad. 1. d^m q. in deo idem est intellect^o
et intellectum, et uoluntas et uoluntatem cum eius ess^o altus in-
tellect^o et uolunt^o s^o d^m d^m sit. at u^obum s^o intelligitur ut
procedens p^o intelligibilem actionem, No^o ut res intellect^o
Ad. 2. d^m q. illa processio in relationib^o intellectualibus ha-
bet locum in creat^o q^o pluribus actib^o intelligunt. at deus oia
uno actu comprehendit Ad. 3. d^m q. respectus ideales sunt
intellecta a Deo, v^o tm sequit^o q. deus intelligat plures relationes
Ad. 4. q. illae no^o reales sed rati^ois relationes sunt. Ad. 5. d^m

posset concludi q. q. h^o uia sit eadem respectus sunt distincti
esset idem inter
duas personas. si
aliquid absolutus
inter eas media
ret ut mediat ea
dem uia inter Albe
nas et Thebas

Quaestio 29 De Personis In. 4. ar. diu.
Prmissa cognitione de processionibus et relationibus, res
tat inquirere de personis. Et. 1° s^m considerationem absolutam
deinde s^m comparationem et quidem de personis absolute, i^o co
siderandum e^o in communi. Deinde de singulis personis
ad e^o p^o unam autem considerationem personarum a personis
i^o significatio huius nominis personae 2° numerus personarum

3° ea quae sequuntur numerum personarum. vel ei opponitur
 ut distinctio et similitudo. et huiusmodi. 4° ea quae
 pertinent ad unitatem personarum.
 1° quae sequuntur. 2° de diffinitione personae. 3° de comparatione
 personae ad esse. 4° de substantiam et hypostasim. 5° Vm nomen per
 sonae competat in diuinis. 6° quid ibi significet

Ar. 1. De diffinitione Personae

¶ videtur male Boetium diffinisse, q. p^o sit rationalis n^o indiui
 dica suba. q. singulare n^o est diffinibile. ¶ Aut suba. indid^o
 diff. sumitur pro. i. et sic superfluit. ¶ Indidua, aut pro. 2°
 et sic est oppositio in adiectis. ¶ 3° nomen intentionis inconueni
 enter ponit indiff. rei. ¶ Indidua quod e^o nomen intentionis
 n^o debuit poni indiff. ¶ 4° nat. est principium motus est. ¶
 q. non debuit poni indiff. ¶ 5° quae deo et angelis comit. sed potius ponit de
 suis et ess. ¶ 6° praedicta diff. comit aia. quae non est pers. q. n^o est bo
 na diffinitio. ¶ In q. indidua specialiquadam ratione inuenit
 in grae suba. accia. n^o p^o subam indiduant et sic indidua suba
 speciali nom. ¶ Hypostasim dicunt. sed adhuc specialius in substan
 tijs rationalibz. quae sunt d^ona suorum maluum et agunt se inue
 nit r^oo indidui. ¶ Persona dicuntur. ¶ Ad. 1. d^ona. q. indidui
 daum aut i suba. ut eis omnibz primis subijs diffinibile e^o. ¶ n^o
 ut hae. ¶ Ad. 2. d^ona. q. suba. adstruit a. et 2° indidua diff. et tra
 hit ad rationem p^o. ¶ Per ly indidua. ¶ Ad. 3. d^ona. q. ess. res rerum diff.
 sunt nobis incognitae. ideoq. et accidentibz. locis earum utimur, imo
 et nominibz. intentionum quandoq. ipsas utamur exprimentibz.
 ¶ Ad. 4. d^ona. q. nat. significat formationem seu naturam. et primum
 in se cum motu siue male siue formale et ess. rei. quae desumit a forma
 quo pacto sumitur in dicta diffinitione. nat. et conuenientius ponit nat.
 q. ess. ¶ ess. n^o sumitur ad esse quod communissimum e^o. ¶ Ad. 5. d^ona
 q. in anima separata adhuc manet. ¶ Insubstantia ideoq. pers. neq. est
 neq. dicitur.

Alij dicunt. q. su
 mitur pro. i. et
 ly indidua ad
 dit in assumpti
 bitatem

Ar. 2. Vm Persona sit idem q. hypostasis
 sis substantia. & essentia.

¶ videtur q. sic. nam ut dicit Boet. lib. de duabz. naturis. q. in
 diuidiam subam nomine hypostasim vocant. q. 2° indidui
 nis sicut dicimus tres personas. ita et tres subst^{as}. q. idem sunt
 3° Boet in com. praedicam. dicit. q. usia significat compositionem ex mat^o e^o forma
 usia autem idem e^o quod ess. et comp^o ex mat^o et p^o idem quod indi
 uiduum suba. q. ¶ Sed d^o est Boet. lib. cit. dicens q. g^ona et speci
 es subst^{as} t^o indidua uer^o et subst^{as} et subst^{as} ¶ Post
 Boet in com. praedicam. dicit q. hypostasis dicit mat^o. Ut osis autem di
 at

dicere forma quorum neutrum pers. dici potest. *Im. q. simplici*
 s. meta. suba sumitur 2ter. *Et* et pro vsia quod graece e' est. *et pro*
 et pro subo seu supposito existente in gnie suba, quod nomine sup
 sit nomine intentionis sigcat. dicit. et res na' quaty subficietur
 alicui na' comuni. *subst. s. in se existit. secundum uero q. subs*
 tat accidentibus dicitur hypostasis aut suba, que omnia sig
 nificat persona in gnie substantiaru' rationaliu' / *Ad. prima*
dm. q. hypostasis ex se sigcat quodecunq. indiuiduum suba. et
ex accomodat' usus ob sui excellentiam sigcat personam.
Ad. 2. dm. q. in diuinis dicamus tres hypostases. non bi dice
mus tres subas. qz suba apud nos equiuoce sumit' process. et pro
hypostasi siue sup. / *Ad. 3. dm. q. compositum ex mat' et fra*
comuni no' habet rationem hypostasis. sed compositum ex hac
mat' et hac forma. / *Ad. 4. dm. q. gnia et species subsistent*
in gntem indiuiduis competit subsistere / substrare u' comit' indi
uiduis in ord. ad accidentia. / *Ad. 5. dm. illud sic intelligi*
qz mat' est prium substandi. forma uero subsistendi.

Ar. 3. vni nomen persona

~ Sit Ponendum indiui.

~ uidetur q. no. i. qz Dion. p'rio dedui. no. ait. de sup subst
 diu. no' sunt dicenda, que nobis no' sunt in sacris eloquijs expres
 sa. nome' autem pers. in ss. non ponitur dictum dedes. qz
 2° ps. sicut et prosopa greca sigcat fictam faciem. qz de
 deo dici non debet. / 3° persona est idem quod hypostasis
 hypostasis aut' est quod accidentib' subficietur que inde
 no' sunt. qz nec persona. / 4° diff. pers. deo tribui nequit. qz
 ps. ans. deus n. no' discorrit. nec substrat accidib'. nec uero
 set manam indiuiduantem. qz non est rationalis na' indiui
 dea subst. sed d. dicit' in symbolo Athanasij alia ps
 Patris. etc. *Im. q. pers. significat id quod est perfectis*
simum et subsystem in aliqua nat' rati. v' cum m' sit
perfectio in creat. quod deo non competat et nomen
persona deo tribui debet. sed longe excellentiori m' qz dici
et de creaturis. *Ad. 1. dm. q. et si nomen persona in*
ss. non reperiat. reperitur bi sigcatum eius. et sic in om'
persona logrido dediuinis uti non liceret nec alia lingua

Traditum est

de Rebus Juris loqui. ab ea qua primo compositum est
 V. cum nomen pers. a sensu Juris non discordet non est
 de profanis uocum nouitatibus. quas Apostolus. i. ad Timot
 uel. mutare precipit. Ad. 2. dm. q. q. in comedijs pers.
 uel. omnes magna auct. consueuerunt representari inde
 e. q. pers. dignitatem importat. et sic des. competit. licet no
 quantum ad id a quo impositum e. V. et quidam dicunt
 quod persona e. Hypostasis proprietate distincta ad dignitates
 pertinente. Ad. 3. dm. q. Hypostasis conuenit deo q. tu
 ad id ad quod est impositum. no quantum ad id a quo e
 impositum. s. a substando actib. nec sic latet uene
 rum in uoce. Ad. 4. dm. q. deus est nat. intelligibilis. in
 comunicabilis et perse existens. q. sufficit ad saluandam da
 tam de pers. a Boetio diffinitionem. Ricardus tri. ait p. s. sm. q. deo compe
 tit est diuina natura incommunicabilis existens

Ar. 4. Vm Pers significet relationes.

V. uidet q non dicit. enim Aug. 7. de trin. ad se quippe
 dicitur persona non ad filium. q. 2. ad questiones sm. eundem Aug.
 quid tres? locut. Joannis. R. tres pers. q. cum quid que
 rat de subst. q. s. non sigcat relationes. 3. pers. est in
 diuina subst. q. 4. s. in deo dicit relat. q. dicit
 equiuoce de deo. hominibus. et angelis. Sed d. est Boet
 in lib. de trin. Dm. q. e. hoc nomen persona. ex eo
 dubium hoc existit q. predicat ^{rebus} ~~plur~~ preternam nomina ^{pluraliter}
 essentiam, neq. ad aliquid dicit ut nomina sigcantia relat.
 V. quidam dixerunt pro ex inuocabuli est. Sugere. alij
 u. est et relationem, inter quos rursus alij est in re
 alij relationem importari existimauerunt et si propriis
 accesserunt ad ueritatem pro quo notandum q. aliquid
 pot. esse de significatione minus comunis quod non est de
 significatione magis comunis, unde quamuis persona ut
 sic non sigcet relationem. pers. tri. diuina sigcat re

~~¶ P. Q. 29. ar. 1. / sicut d. Thom.~~
 relationem in re (et ess^{as} in obliquo) non quidem ut
 relatio sed ut suppositio incommunicabilis, per huiusmodi
 enim relationes pers^{as} diuina distinguuntur et constitu-
 untur. Est etiam dicitur q. persona significat in re ess^{as}
 prout ess^a est idem cum suppositio prout distinguit a rela-
 tione. V^o q. persona significet relationem nō solum ha-
 bet ex usu, sed ex significatione sua. Ad. 1. dicitur q. pro-
 cedit ex eo q. persona significat relationem per modum sub-
 et suppositio, Ad. 2. dicitur q. Quid quandoq. querit
 suppositum ut cum queritur quid natat in mari. et R.
 Piscis. Ad. 3. q. q. in intellectu sub^a indiuidua. id est dis-
 tincta uel incommunicabilis intelligitur in diuina rela-
 tio. Ad. 3. q. diuersa ratio minus communem ut S^{is}
 et equi non inducit equiuocac^{es}. in magis comuni puta
 animali / nec proinde pers^a est uniuoca ad diu^{as} ange-
 licas et Sum^{as}

Quaestio 30. De Pluralitate

Personarum indiuiduis. In. 4. ar. diu
 sc^a hanc^{es} queruntur quatuor. 1° vñ sint plures per-
 sonae in diuina. 2° quid sunt. 3° quid significet terminus
 numerales in diuina. 4° de communitate huius nominis
 Personae

Utrum sit ponere plures

pers^{as} indiuiduis Art. 1.

C^o uidet q. non. 1° q^o sunt plures pers^{as} q. sunt plures
 sub^a. p^o enim indiuidua sub^a e. / 2° in summis plu-
 ralitas proprietatum absolutarum nō facit distinctione
 personarum q. neq. in diuina facit hanc pluralitatem plu-
 ralitas proprietatum relatiuarum / 3° q. si in deo est nu-
 merus q. deus non est uere unus / 4° in deo est numerus
 q. in deo est unum et pars quod falsissimum e. Sed
 d^o est Athanas. in symbolo. Dicitur q. cum in diuina sint
 plures relationes subsistentes. sunt et p^o coris plures per-

Ad. 1. Dm̄ q̄ suba in diff. pers^a sumitur pro supp^a.
 quod greci nomine hypostasis significant / Ad. 2. dm̄
 q̄ proprietates absolute in diu^{is} subsistunt. sed non opponunt^r
 in humanis uero nō subsistunt. at proprietates relatiua^e
 in deo et subsistunt et opponuntur. N. non est par rāo
 Ad. 3. dm̄ q̄ unitati diuinae non repugnat pluralitas re-
 latiuorum. quorum esse est ad alterum. ut exponit Boet.
 Ad. 4. dm̄ q̄ numerus aut est simplex sine abstractis ut sic absolute
 tria. quatuor qui tri est in intellectu nec in comitate in deo
 simul cum hoc q̄ est esse (deum et partem) alius tri est nu-
 merus in rebus ut tres aut quatuor homines et iste in
 rebus creatis habet partes. ut duo homines sunt pars quatuor
 at in diuinis tantus est pater quanta ista trinitas

Ubi in deo sint plures personae q̄

Tres articulus 22.

Et uidet q̄ sic. nam sunt 4^{ae} proprietates relatiuae. relati^{ue} sine relationes
 in diuinis. scilicet paternitas. filiatio. communis spiratio
 et processio q̄ sunt 4^{ae} personae. 1° in deo non magis dif-
 fert nat^a ab intellectu q̄ a uoluntate. q̄ si quidem alia
 est pers^a procedens per modum uoluntatis ut amor et alia per
 modum nat^a ut filius. et ex p^{te} intellus alia procedet per mo-
 dum intellectus ut uerbum. et alia per modum nat^a ut filius
 et p^{tes} sunt plures q̄ tres. diu^{is} pers^a. / 3° in rebus crea-
 tis quod perfectius est habet plures operationes intrinsecas
 q̄ et deus habet infinitas cum infinitis terminis p^{ductis} ut homo supra
 4° ex infinitate comitate Patris est q̄ se cor^{re}ct^o p^{ducendo} alia animalia
 spūm s^m q̄ et s^c cum sit summe bonus aliam pers^a p^{ducit} intelligit. et uult
 et illa uersus aliam et sic in infinitum / 5° diuina
 Personae sunt immensa. q̄ non mensurantur seu continet^r
 sub ternario num^o qui mensura limitata ē. Sed. D. est
 i. Ioan. ult. Tres sunt qui testimonium dant in coelis pa-
 ter

Per Verbum et spu^s. Dm q, diuina persona uers
 btuunt per relationes oppositas v^e paternitas et filiatio
 cum sint opp^{ta} ad duas personas nec pertinet / reliqua u^e
 dua relationes neutri predictarum duarum opponuntur
 sed sunt opp^{ta} inter se unde eidem persona conuenire no
 possunt et sic oportet q, uel una earum comiat utruq, dua
 rum personarum. uel q, una conueniat uni et altera alte
 ri. Processio autem Patris et filii conuenire non potest
 nec alteri eorum q, sic sequeretur q, processio per intel
 lationem, quae est generatis prodiret ex processu amoris. si p^{ta}
 genitans et genita procederent a spirante. Spiratio q, con
 uenit et persona Patris et filii. processio u^e spui s^t. unde
 in diuinis tres tm^e sunt personae. Ad. 1. Dm q, h^u sunt
 4^{ae} relationes tres tm^e sunt proprietates constituentes personas
 Ad. 2. dm. q, processio per intellectum et processio per modu
 na est eadem id enim quod procedit per intellectum proce
 dit secundum rationem similitudinis, non autem sic. quod p
 cedit per uoluntatem. Quia amor in diuinis sit consensualiter
 in quantum est diuinus. Ad. 3. dm q, in lumine sunt plures
 operationes intrinseca, q, eius perfectio est per modum compo
 sitis. Vt in angelis tm^e est intelligere et uelle absq, sensate
 et inde tm^e rem unica tm^e est opatio. Ad. 4. dm q, in s^o no
 est alia numⁱ bonitas a bonitate Patris / nec est possibile ali
 am ab eis pers^o emanare. Ad. 5. dm q, numerus simplex
 qui est tm^e in acceptione intellectu mensuratur uno / nume
 rus uero qui est in rebus in diuinis non mensurat unu. q,
 eadem est magnitudo trium personarum. et idem non est
 mensura sui ipsius

proderet argum
 si in s^o esset alia
 numⁱ bonitas
 in neg^o ubi est ratio
 mensurati

U^m termini numerales ponant
 aliquid in diuinis. ar. 3.

U^e uidet q, sic. i^o. q, omnis numerus est unitas repetita. at
 unitas da^{ta} est eius ess^o. q, omnis terminus numeralis in di
 uinis

nis sequat ess. et per cons ponit aliquid in des. 2°
 termini numerales ponunt aliquid in creat. q. et indes
 qui perfectior. 3°. si numerus indivisibilis, tri ponit ad
 remouendam unitatem et unitas ad remouendam plu
 rilitatem sequit q. sit circulatoris in ratione confunderis in
 intellectum q. Sed 3^a est Ambros. in. lib. de trin. et Silvan
 4 libro etiam detumit. Inq. magist in suis posuit q.
 termini numerales indivisibilis tri dicunt remotionem, alij
 vero atr existimant. sed In est q. omnis pluralitas
 sequitur aliquam diuisionem. vel malem. ut est uideri
 in numero de predicamento quantitatis. uel formalem que
 fit per oppositas formas. Multitudo autem huiusm. sicut
 habet ad multa de quibus predicatur sicut unum ad ens. v.
 sicut unum ad ens tri addit negationem diuisionis. ita mul
 tudo quare dicuntur multa sequat res illas cum indivis
 ce unamquamq. earum. numerus autem materialis qui lo
 ge est ad es ponit quoddam accidens additum s. res. et similiter
 unum quod est prium numeri. et sic benedixit magister
 Ad. 1. In q. unum et multitudo cum sint transcendentia
 communia sunt ad subam et relat. v. in diuisionis stare pos
 sunt et per subst. et per relatione. Ad. 2. In q. multitu
 que ponitur in diuisionis est transcendens. quoniam addit supra
 multa nisi solam negatione. Ad. 3. In quod unum re
 mouet diuisionem multitudo autem non remouet unitate
 sed diuisionem ce unumquodq. eorum ex quibus multitudo
 constat. Ar. 4. In hoc nomen Pers.

Possit esse comune. 3. diu. Pers.

et uidet q. non. 1. qz pers non significat ess. in re. ml
 autem est comune personis. nisi ess. 2. de ratione personis
 est incomunicabilitas. q. non est comunis. 3. si personis
 est comunis. aut est sm rem. et hoc no qz tres ps. essent una

aut s^m rāonem et hoc etiam esse non potest. qz esset v^l p^l
et p^lcom gⁿus. spēs est. sed d^o est Aug. 3. de trinitate /
Dm q^d quidam putarunt p^l comūnem. trib^l. esse nomen
negat^{is} qz in eius diff^e ponit^r incommunicabile / alij uer^o eē
nomen intentionis. qz in diff^e ponitur indiuidua / sed fal
sunt p^l comūne est nomen rei. v^l d^m q^d p^l s^l habere ut in
diuiduum uagam. ut aliquis homo v. g. quod significat nām
comūnem cum determinato modo essendi / hoc discrimine
seruato q^d aliquis homo significat nām uel indiuiduum exp^l
riā. hoc autem nomen Persona impositum est ad significā
dum indiuiduum ex p^l natura. sed ad significandam rem
subsistentem in tali natura. v^l hoc nomen Pers^a est de
tribus s^m rāonib^l. Ad. 1°. d^m q^d procedit de comūnitate
rei. Ad. 2°. d^m q^d h^l p^l sit incommunicabile. ipse t^l modo
incommunicabiliter existendi pot^l esse pluribus comūnis / Ad
3°. d^m q^d Pers^a sicut in summis nō est gⁿus spēs est. ita neq^l
indiuinis in gⁿ. nec universale nec particulare reperit^l
tum maxime qz universale predicatur de differentibus
s^m esse. esse autem idem est s^m diuinarum Personar^l

qui conuenit
Singularibus

De his que ad unitatem vel Plura

unitatem Pertinent in diu^l Q. 31. In. 4. ar^l

cc^a Hanc q^d querunt quatuor. 1° de p^l nomine trinitatis
2° v^l filius possit dici alius a Patre. 3° v^l d^l u^l ex
clusiua. que uidet^l alietatem excludere in diu^l possit ad
iungi nom^l essentiali. 4° v^l possit ad iungi termin^l
Personali.

v^l sit Trinitas in diu^l
Ar. Primus.

Uidet^l q^d nomine trinitatis utendum nō sit in diu^l
neq^l enim significat subst^l neq^l relat^l. q^d / 2° trinitas
uidet^l nomen collectiuum s^m unitas quam importat nomen

Lectiuum est minima q^o Trinitas non debet attribui diu^{is}
 in q^o e maxima unitas / 3° Deus no est duplex. q^o nec
 trinus 4° quid quid est in deo e in unitate ess^o. q^o si trinitas
 est in deo in ipso erunt tres essentielles unitates quod e h^{ic}et.
 5° in diuinitis concreta predicant de abstractis. q^o uerum
 erit dicere trinitas e Trina. Sed 1° est Athanasius
 Dm q^o sicut pluralitas personarum significat indeterminatum
 numerum earum. ita Trinitas eundem numerum deter
 minate. Ad. 1. q^o dm q^o Trinitas sin et h^{ic}mo loquamur co
 buli uidet significare unam ess^o trium personarum. Sed
 sin p^{ro}prietatem magis significat numerum personarum unius
 ess^o ad inuicem relatarum, no autem ipsas relationes. Ad
 2. Dm q^o Trinitas comit cum nomine collectiuo in hoc quod
 importat pluralitatem sup^{ta} cum unitate ordinis, et ultra ad
 dit unitatem ess^o. Ad. 3. dm q^o Trinitas dicit absolute,
 sed, triplicitas significat proportionem inequalitatis ut patet q^o
 Boet. in Arithmetica ideo in diuinitis poni non debet. Ad 4
 dm q^o cum dicimus Trinitatem in unitate, est ac cum dicimus
 sup^{ta} numerata alicuius no esse in nat^o illa. non quod uni
 tas sit ter una. Ad ultimum dm q^o cum dicit Trinitas
 tria ratione numeri importati significatur multiplicatio
 eiusdem numeri in se ipsum. et ideo negatur.

Uⁿ filius sit alius a Patre.

Articulus secundus sube^o

uidet q^o no. nam alius e relatiuum diuersitatis. q^o
 si filius est alius a Patre est diuersus ab eo. 1° Aug. 7
 de trim. / 2° si filius est alius a Patre. q^o est differens
 a Patre, quod uidetur contra Ambros. 1. de trim. / 3° alie
 rum ab alio dicit. q^o si filius e alius a patre et erit alie
 rius ab eo. quod e contra Sylar. 7. de trim. 4° filius
 est alius a Patre, q^o est aliud a Patre solum in q^o differt
 aliud. ab alio. Sed 1° est Aug. lib. de fide ad Pe

P. D. K. Q. B. as 2. / S^m. d. Thom

Dm q cum ut ait Hieronimus ex verbis inordinate
 satis incurrit Heresim. ad evitandum errorem Arij
 nentis in deo diuersas substantias vitare debemus et ca
 uere a nomine diuersitatis disparitatis. aliam et disor
 pantis ut ^{dicit} ~~monet~~ Ambros. lib. de trim. et Sylar. Ad
 evitandum uero errorem Sabellij ponentis in deo singu
 laritatem supp^{ti} unicam tm personam. vitare debemus
 nomen unici dz enim filius unicus, sed non dz deus un
 cus. vitare similiter debemus nomina singularis, co
 fusi. solitarij sm eosdem sanctos allegatos. Aliis u
 masculinis cum distincte supp^{ti} admittit unitatem na
 ideoq non uincunt filium dici alium a Patre. Ad
 1. patet ex dictis. Ad 2. dm q qz diff^a sumitur a sp^a
 que una est ut ex c. 2. ad philip. constat. qui cum infor
 ma dei esset et t^o ideo p^oxi inter diuinas pers^{as} d^{ia} no e
 Ad 3. dm q alienum est extraneum no Item alius.
 Ad 4. dm q neutrum gnus est informe femineum uero
 et masculinum formatum et distinctum. et ideo per neu
 trum significatur est comunitis, p masculinum uero supp^{ti}
 determinatum in comunitate. V^e et in humanis, si que
 ras quis est iste. R. sortes. si uero que ras quid est iste.
 R. animal rationale mortale et t^o V^e conuerso dici
 mus q tres diu^o persona sunt unum sed non unus.

Vm Dictio exclusiua Solus /

ut addenda Ho essy in diu ar. 3.

Fundet q non. Deus enim est cum angelis et sanctis ca
 ly. q non pot dici deus solus solus. n. 2. elenct. dz. qui cu
 alio non est. 2° quid quid adiungitur termino essentiali
 indiuisis pot p^o dicari de qualibz persona perse. et de omnibz
 simul qz enim conuenienter dicit sapiens deus possim^o
 dicere pater est sapiens deus. et trinitas est sapiens deus sed

Aug in. 3. de Trini. dicit consideranda e illa smia qua
 dicitur qua dicit non esse patrem velum deum solum q
 no pot dici solus deus. 3. si dictio solus additur termino
 esset. aut hoc erit respectu predicatoris esset. aut respectu predica
 ti personalis, no respectu personalis. qz hoc est falsa solus
 deus pater cum etiam homo sit pater neqz etiam respectu pre
 dicati esset qz si hoc esset vera solus deus creat. videtur
 sequi qz hoc esset vera solus pater creat. qz quidquid dicit
 de deo pot dici de patre. hoc autem e falsa qz etiam filius est
 creator non ergo hoc dictio solus pot adiungi in diuinis
 termino essentiali. Sed d. est. 1. ad Timot. 1. Regi. sec
 immort. et inuis. soli deo hon. et gloria. I. Dm qz dictio solus
 categorematice sumpta nulli termino addipot in diuinis. sed
 si sumatur ^{syn} categorematice. s. ut importat ordinem subie
 ad predicatum ut dicitur. nullus est quatenus in hac pp. solus
 deus e eteruus et similibus excludit omnes supposita quod no est
 deus a consortio predicatoris. Ad. 1. dm qz ~~consortio sequitur~~
 solitudo non tollitur per associationem eorum que sunt di
 uersa na. solus enim dicitur quis esse in horto ubi sint plan
 ta et animalia. v. si per res alterius na non tollitur solitudo
 absoluta minus tollit respectiva per ord. s. ad aliquod pre
 dicatum de qualibz quimur. Ad. 2. dm qz hoc dictio solus pprie
 loquendo non sumitur ex pp. predicatoris. quod sumitur formaliter
 respicit enim suppositum inq. t. excludit aliud suppositum
 ab eo cui adiungitur. secus e de hoc ad uerbis. tm. Ad
 3. dm qz utroqz m. potest adiungi termino esset. hoc dictio
 solus ad probationem dr qz ut dicunt sup. s. dictio exclusiua
 immobilitat. terminum cui adiungitur. v. no ualet solus
 homo e al. rationale mortale. qz solus sortes

Vm Dictio exclusiua possit adiu

gi termino personali. ar. 4

videt qz sic etiam si predicatum sit comune dicit

emim X. dñs Ioan. 17. ut cognant te solum deum uerum
 q' solus pater e' deus. / Pro. Mathei. 2. dr nemo nouit
 filium nisi pater. q' / 3° dictio exclusiua non excludit
 illud quod est de intellectu termini cui adiungit. sed una
 p^o est in intellectu alterius. q' non excluditur filius aut
 spūs sanctus. per hoc quod dicit solus pater est deus / 4°
 recta carit. tu solus altissimus Iuxta. q' / sed 2^a
 est altera expositiua / huius pp^o solus pater e' deus. / 8°
 nullus alius a Patre est deus et hederimilibz / Dñm q' p^o
 hae dictio solus respicit pprie subiectum magis se habet ad
 excludendum aliū q' aliud. V. q' multipliciter exponi
 possit hae pp^o solus pater e' deus. nō est extendenda talis locutio
 sed pie exponenda si forte in authentica spūa reperiatur
 Ad. 1. dñm q' simili loco cum dit te solum deum uerum non
 de p^o patris trī. sed de tota Trinitate intelligitur ut ex
 ponit Aug. vel nō excludunt aliq' diu^o p^o. / Ad. 2. dñm e'
 similiter / Ad 3. dñm q' dictio exclusiua nō excludit ea
 quae sunt de intellectu termini si non distinguunt sup^o. nō
 enim excludit ab albedine manus socratis cum dicimus
 solus socrates e' albus. / secus autē cum distinguuntur sup
 potus ut diuina persona

De cognitione diuinarum Personarum

Questio. 32. In 4. ar. diuisa

cc. hanc q' quatuor 4° p^oimo vñ per rationes nales p^o
 sint cognosc^o diuina Persona. 2° vñ sint aliqua no
 tiones diuinis personis attribuenda. 3° de numero notio
 num. 4° vñ licet aliter opinari de notiones.

Vñ Trinitas diuinarum Personarum

Possit Per rationes nales cogci. ar. 1.

Tu uidet q' sic. e. q' p^ori in quibus uiguit trī rāo ntes. ut dr
 1. de coel. Platō et ternarium numerum extollunt et Aug

omnia esse ue
 neranda p^oter
 ternarium dit. ar.

in lib. Platonicoz impius erat verbum. et vobumerat apud
 deum se Legisse fateri. Item Trimegistus ait monas genu
 it monadem. et in se suum flexit adorem / 2° Ricard
 de sand vilt. lib. detrimt aqt ad quamcuq; veritatem no
 no modo p^oabilia sed nec non esse argum^o. et infinite
 te diuina bonitatis qua infinite debet se comunicare. et
 ex p^oest. Nbi et amoris in nobis Trinitas p^o ostendi v^o
 g^o / 3° q^o superfluum uideret tradere homini quod suu
 raone cognosci non pot. sed 3° est Sylarius lib. detrim. et
 Ambros. Dm. quum deus ab homine ex creaturis cogat
 quisunt ipsius dei effectus. id solum raone nli de eo cognosci
 pot sm^o est prium omnium. hoc autz est uirtus creatiuas
 munit^o tribus p^ois quod ad unitatem est p^oertinet. Unde qui
 trinitatem raone nali p^obare nititur dupliciter fidei de
 rogat. 1° q^o fides est de nouis nec apparentibz. 2° q^o
 impeditur utilitas tradendi alios ad fidem. cum enim quis
 ad p^obandam fidem insufficientes raones inducit credit in
 iruisionem fidelium. sed auctoritate ss. utendum est apud
 eos qui auct^o suscipiunt. apud alios u^o sufficit defendere
 non esse impossibile, quod p^odicat fides. ut ait Dion. de
 e. 2. de diu. nom. Ad. 1. dm. q. illi phi. tri cognouerunt
 quzdam essentia attributa appropriata p^ois s^o sapiam filio
 poam patri et bonitatem quz appropriat s^o non autem p^oria
 p^osonarum constitutiuas / venerabant autz ternarium q^o
 ppter quandam eius perfectionem eo in sacrificijs utebant
 Plat^o u^o per vbum raonem idealem intelligit / magi Item
 defecerunt in 3° signu no q^o duas ^{alias} personas cognouerint. sed
 q^o defecerunt ab sp^ous sancti bonitate / Trimegistus etz de
 sibi uult q^o unus deus pduxit unum mundum ab sui ipsius
 amore. Ad. 2 dm q. ra^o quz adducit ad aliquid p^oban
 dum e duplex. uel manifestatiua eius, quales sunt quz addu
 cunt ad p^obandam dei unitatem. uel congruens Post rei
 mo

Manifestationes quales sunt quae adducunt ad probandam tri-
nitatem et quidem infinita dei bonitas manifestat satis
inproduitum rerum ex nihilo / neque indiget consortio Pers
sibi omnino sufficiens. ex cui autem nobis processus non colligit
sufficienter nobis processus est. equivoce enim dicit intellectus
deducit et humanus. et inde dicit Aug. super Ioan. q. perfide
nam ad cognitionem non eorum / Ad. 3. q. cognitio
diuinarum personarum fuit nobis nec dupl. tum ad
recte sentiendum de creatione rerum facta per Verbum / absq
indigentia amoris extranei sed propter se met ipsum deum amorem
tum ad recte sentiendum de salute grūs humani. que
per fiat per filium incarnatum. et per donum spūs sancti
atum.

Ubi sint ponenda notiones in diuinis Articulus. 7.

1. uidet q. non dicitur Dion. i. c. deducit. no. q. de deo no. sunt
dicenda quae sacris eloquijs no. sunt expressa quales sunt no-
tiones. 1. 2. notiones nec pertinent ad unit. ess. q. no.
dicimus q. paternitas sit sapiens. aut creet. neq. ad pers. q. no.
dicimus q. paternitas generet. q. no. sunt ponenda in diuinis
3. persona diu. sunt simplicissima per se ipsas cognoscibiles
q. no. sunt in eis ponenda notiones. Sed 3. est Damasc.
Im. q. h. Prepositiuus attendens diu. simplicitatem q. 5. q.
dixerit non esse ponendas Proprietates et Notiones in
diuinis. nisi minus ut d. dicitur e. Suius in simplicitati
non derogat. q. tam in essentialib. q. in notionalib. uti-
mur nominib. concretis et abstractis ut Deus. et deitas
Paternitas et Pater. propter hereticorum instantiam. v.
ess. signatur ut quid. persona ut quis. proprietas aut. ut. quod
et. 2. q. cum in filio et spūs sancto sint dua. relationes rea-
les quibus ad Patrem referuntur et non eius dem speciei
in Pa.

in Patre debent esse dua. Item relat^{es} non eiusdem
 rāonis quibus referatur ad filius et spūm. creatura u^o
 omnes eadem sū spem relat^e deum respiciunt / neq; in
 comitūdes multiplicare relationes rāonis. constituend^q
 q^o sunt iudicium et proprietates et notiones / Ad. 1. dñi
 q^o in s^o. non fiat mentis de notionib⁹ fit tñ de personis
 Ad. 2. dñi q^o notiones non significantur ut res sed ut rāo
 nes quaedam, et ideo ea quae dicunt ordinem ad aliquem ac
 tum essentialē aut personalem de notionib⁹ dici nō pos
 sunt q^o repugnat modo significandi ear⁹. essentialia uer^o
 que remouent conditiones creaturae a deo dicunt de notio
 nib⁹ ut Paternitas est eterna immēsa et Suiusmⁱ. et
 similiter ppter identitatem rei possunt substantia perso
 nalia et essētia de notionib⁹ predicari possumus enim di
 cere q^o paternitas est deus et Paternitas est Pater. Ad
 3. patet ex dictis nihil enim praedictat simplicit^e personar⁹

Vñ sint quinq notiones Ar. 3.

Uidet q^o nō sint quinq. notio enim ē relatis distincti
 ua. relationes u^o sunt tñ 4°. q^o et not^{es} / 2° si sunt quin
 q^o notiones. q^o deus dicitur quinq. sicut dicit unus ab
 unit^e ess^o. et trinus a proprietatib⁹ siue p^os / 3° si sunt. 5.
 not^{es} ~~in una pers^o~~ (cum p^os sint tñ tres) erunt plures notiones
 in una Pers^o ut immas uibilitas. spiratio et paternitas in
 Patre: quo potio. aut ~~sunt idem~~ re. aut rat^e. si re. pers^o
 Pater est comp^o. si rāo re tñ. predicabunt dese inuicem
 ut si dicas paternitas est spiratio. quorum utrumq^e falsū
 q^o. / Sed 2° uidet q^o sint plures. q^o sicut Pater a nullis est
 itā spū sancto nulla pers^o est. q^o tñ de sumit alia notio et sic
 erunt 6. / 2° q^o sicut pater et filius pducunt s^o. ita filius et

+ differunt

¶ procedunt a Patre. q' in hoc sumitur aliando
Dm q' notio est propria cognoscendi personam dicitur autem
Personae multiplicantur in originem. ad originem autem
pertinet a quo alius. et qui ab alio. v. quing' b' sunt
notiones s'q' imasubilitas, paternitas, filiatio. communis
spiratio, et processio. harum autem 4^a sunt relati^o imasubi-
litas enim no est relatio nisi per redut^{es} et tres sunt
notiones personales. alie enim due magis dicuntur notiones
Personarum, q' personales. Ad. 1. pat. ex dictis. Ad
2. dm. q. est. et persona significatur ut res. sed notiones
significantur ut rationes. ideoq' ppter eas deus non dicitur quing'
Ad. 3. dm. q. cum notiones quae sunt in eadem persona no
sint opp^o non distinguuntur realiter, nec de se inuicem pre-
dicantur q' significantur ut diuersae rationes. sicut
etiam non dicimus q' attributum potentiae sit attributum
sacie. s' potentia dei sit eius sapia. Ad 4. dm. q. hoc quid
est a quo s' non esse aliam pers^o no pertinet ad dignitate s'
sicut imasubilitas in Patre. Ad. 5. dm. q. filius et s' no
conueniunt in uno speciali modo existendi a Patre, sicut
Pater et filius producendi spm sanctus.

¶ Vm licet contrarie opinari

denotioibus Art. 4.

¶ uidet q' non. nam in Aug. nullibi periculosius er-
rat q' in mat^e trinitatis, at ex duob' opinionib' alte-
ra falsa est. q' 1° ce personas quae cognoscuntur ex
notioibus non licet aliter opinari, q' nec ce notiones
sed 2° est q' articuli fidei non sunt denotioibus. Dm
q' dupl^e aliquid pertinet ad fidem s'q' directe ut deum esse
trinitus. est, et indirecte quia sunt ea ex quorum negat^e se-
quit^r

quit aliquid contrarium fidei. ut si quis neget Samuelem
fuisse filium Helcana sequitur spuram sanctam esse falsam
et prima contrarium opinari eo ipso inducit heresim ma-
xime si adsit pertinacia. et alia uero contrarium opinari
non inducit heresim nisi quis consideret ex hoc sequi aliquid
quod contra fidem. V. absque errore. aliqui contrarie sunt
opinati de notis modis. Per quod Patet solutio ad obiecta

De Personis in speciali. et primo

cc. Personarum Patris Q. 33. In 4 art. diuisa

cc. Sancq. quorum 4. i. vni Patri competat esse
prius. 2. vni Patri proprie significet hoc nomine
Pater. 3. vni proprius dicat in diuisis Pater sing. su-
mitur personaliter q. sing. sumitur essentia. 4. vni sit
proprium patri esse ingeneratum.

vni competat Patri esse prius Ar. 1.

videt q. no. prius. n. et ea idem sunt in p. d. m. sed
non dicit pater ea filij. q. nec principius. 2. qualis
filius esset principium. et ex co. n. creat. q. est et non cu-
3. in diuisis non est prius et posterius. q. nec principium
sed. 2. est q. Aug. 4. detin. ait Pater est prius t. sig. deita-
tis. Dm. q. cum prius dicat illud a quo aliquid que-
cumq. m. procedit. pater dicit prius filij ab eo procedetis
Ad. 1. Dm. q. greci indifferentiter utant in diuisis et nom-
Prius et nomine ea. m. Selominus aliter Latini. q. Prius. (Sicut et causa
latius se extendit. ea enim dicit diuersitatem sube et depe-
derentiam inter ipsam et effectum. longe ab prius. punctum
namq. dicimus esse principium linea. et similiter frontem
linea esse prius eiusdem linea. Ad. 2. Dm. q. greci non ue-
rent dicere filium et s. principium. sed ut uitet omnis
erroris occasus ne s. filius aut s. minores pre. putentur
Sicut

(Sicut et causa
latius q. elem.
tum)

Sic modus dicendi non est in usu doctorum, in quem modum loquit Silarius d. de firm. Ad. 3. dñi q. nomen p̄rium imponitur a Prioritate sed non siḡat p̄rioritatem sed originem.

Uñ hoc nomen Pater sit
nomen p̄prie dñi p̄. Ar. 2.

Videt q. non. hoc enim nomen pater e nomen relationis. Pers̄ autem est sub̄a individua q. 2. ḡmans communis e q. pater. q. p̄prie dicit ḡmans q. pater. no m̄ enim comumora ut s. dicitur e p̄prie dicunt deditiois 3. verbum. et dicens verbum in sum is metaphisice dicit pater et filius. q. et in diuinitis no dicunt p̄prie. 4. no men Pater sumitur a ḡmat. h̄c aut̄ p̄prie videtur inueniri increatoris in quibus est cum distincte sub̄e q. nomen Pater no est p̄prie alicuius diuine personę sed dicit in ps. ipse inuocabit me Pater meę et tu. Dñi q. cum per paternitatem pers̄ patris ab alijs diuinitis personis distinguat Pater est eius p̄prie nomen. Ad. 1. dñi q. in diuinitis relatio quam siḡat Paternitas est subsistens persona, in humanis autem siḡat relationem personę. Ad. 2. dñi q. ex. 2. de aia. nomen imponendum est a perfect̄ et fine. ḡmatio uero siḡat ut in fieri. paternitas uero ut in esse complet̄. Ad. 3. dñi q. verbum humanu no subsistit in nat̄ sum et ideo non dicitur filius nec dicitur Pater. Ad. 4. dñi q. nomen ḡmationis et paternitatis q̄tum ad rem significatam p̄prie dicuntur in diuinitis, sed quantum ad modum significandi p̄prie de humanis siue creaturis. pater ad ephes. 3. ex quo omnis paternitas in celo et in terra. quanto enim terminus ḡmationis fuerit p̄prie quior forme geniti tanto ḡmatio uerior et perfectior sicut ḡmatio uniuoca e perfectior q. non uniuoca. tr̄s aut̄ dñi ḡmationis est ead̄ess̄ Patris

Utrum hoc nomen Pater dicatur proprius
in diuinis sicut Personis sumit ar. 3.

F. uidet q non. comune enim est prius proprio. at substitui
 tati dicimus Pater noster, q^o proprius dicitur pater esset / 2°
 sicut unam rationem deus dicit pater creatura, et uerbi q^o
 non dicitur proprius personaliter q^o esset / 3° filius compara
 tur ad colos. i. creatura infillat. dicitur enim primogenitus
 omnis creatura q^o eadem est utrobique filiationis ratio. et
 comparatio non fit in equiuoco, et per cons non dicitur proprius de
 uno q^o alio modo. ~~Sed 2^a est q^o Paternitas personaliter est~~
~~et ex consensu q^o esset que est ex tempore.~~ Sed 2^a est q^o deus
 ab se est pater filij. ex tempore autem est pater creature
 sicut q^o in creatura ad deum reperit ratio filiationis imperfecte
 sicut per modum uehigij ut in irrationalib^{us}. aut per modum imita
 tionis ut in omnibus rationalib^{us}. aut per modum similitudinis aut sicut partem
 et adoptionis ut in habentib^{us} gratiam. sicut magis et minus participatione glo
 approximant aut recedunt a perfectissima filiatione ubi. via. ad Roma
 diu. v. Paternitas proprius dicitur Personaliter. Ad. 1° 5
 sicut q^o communiora absoluta sunt priora sicut ord^o intellectus
 sicut q^o propria, sed respectus ad creat^{as} supponunt uerbi q^o dult^{us}
 sicut artificiatum ideam artificis. sicut illud ad Rom. 8. quos
 prescruit et presdestinauit conformes fieri imagini filij eius
 Ad. 2° sicut q^o creatura dicitur filia sicut quandam similitudinem
 remittam ad filij productionem, v. q^o ubi diuinum id
 quod accipit a Patre habet per naturam. dicit. Ioan. i. uni
 genitus, qui est in sinu Patris. et Per hoc Patet ad. 3.

Utrum esse ingeneratum sit Patri proprio.

Articulus 4us

F. uidet q non. q^o proprietate ponit ^{aliquid} ingeneratum u^o remouet sicut q^o
 2° aut ingeneratum sumitur negative et sic est et sic dicitur
 ingenti

ingemiti, aut sumitur Privative et sic dicit imperfec-
 tionem in Patre; Quorum neutrum est dicendum / 3°
 ingemitus non dicit relat^o q^o dicit subst^o tunc ultra q^o
 ingemitus et genitus differunt s^o subst^o quod est impossibile
 et per cons pater non debet dici ingemitus / 4° sicut indi-
 vidualis sunt Fluxus ab alio existentes ita videt posse esse
 Fluxus ab alio non existentes, q^o ingemitus non est proprium
 Patris. 5° q^o sicut filius generat a Patre, ita et si proce-
 dit ab eodem, q^o esse impassibilem erit etiam proprietas pa-
 tris sicut et esse ingemitus. Sed d^o est quod dicit Hilari. 4
 de Trinit / Dm q^o sicut in creatione invenitur primum pri-
 mum et secundum ita in deo Primum modo de quo et primum
 a quo sine priori et posteriori. Primum autem modo de quo s^o
 Pater immutabilis respectum ad p^o ab eo procedentes pater-
 nitate s^o et commun^o spiratione / in quantum autem est non de
 quo per immasculitatis proprietatem quam significat s^o s^o
 mon (ingemitus) Ad. 1. dm q^o quidam dixerunt q^o ingem-
 itum non t^o importat negationem, sed fontalem plenitud^o
 et universalem auctoritatem, sed hoc non videt verum q^o
 sic immasculitas non esset distincta proprietate a Paternitate
 et spiratione, sed includeret eas ut commune proprium ideo dm
 cum d. Aug. s. de Trin. q^o ingemitus negationem passionis
 generationis importat nec propter hoc sequit^o q^o non debeat
 poni propria notio Patris. Prima enim et simplicia per
 negat^o notificant sicut punctum dicimus cuius pars non

Negatio ingemite sive
 Privatio duplex e. in
 predicam. ut lapis d^o sic ab alio (et non solum q^o non sit ab alio per genit^o) quia pac-
 ceus, ingemite ut tal^o nec s^o comit, nec est d^o quia inf^o et s^o pot. dici esse ab
 pa ceus s^o g^o m^o aia alio. id est a Patre / Ad. 3. dm q^o ingemitus s^o Damascie,
 us. et in spe. ut homo uno m^o significat idem quod increatum, et sic dicit s^o subst^o
 dr ceus, et hoc 3° im
 portat imperfectio-
 ne,

modo significat id quod non est genitum, et sic cum dicat ne-
gationem geniti quod est de genere relatiuorum reductiue ad re-
lationem pertinet. Ad. 4. dicitur quod sicut in quolibet genere
oportet ponere unum primum, ita indiuiduatur oportet po-
nere primum quod non sit ab alio, quod in genitum dicitur
ut ait Salaris duo immascebiles esse non possunt, ratio est
quod sic unus non esset ab alio et distinguerentur in natura. Ita
s. dicitur quod processio s. non habet speciale nomen ideoque magis
dicitur pater in genitum pro negat quod generat passiuam. Maxime
quod remoto a patre quod non sit genitum remouetur quod sit procedens
s. enim a genitum procedit.

11. De Persona filij Quæstio 34. In. 3. ar. diu.

Deinde considerandum est de persona filij attribuuntur
autem filio tria nomina scilicet filius, verbum, et imago
sed ratio filij ex ratione Patris consideratur ut restat conside-
randum de verbo et imagine. Et. 1. c. 2. verbum quod quæ-
tur tria, primo si tuum verbum dicatur esset indiuiduum
uel personatum. 2.º ut sit proprium nomen filij. 3.º ut in
nomine verbi importetur respectus ad creaturas.

Ut verbum in diuinis sit nomen

Personale Art. 1.

¶ videtur quod non. quod personalia dicuntur proprie de diuinitate ut per
filius etc. et verbum sicut dicitur in dicitur. super dicitur in dicitur. super dicitur in dicitur.
2.º Verbum est substantia sicut Augustinus et in dicitur et in dicitur sicut
Anselmum. Secundo dicitur in dicitur. 3.º de ratione verbi
est quod dicitur et sicut in dicitur sicut pater filius et sicut in dicitur
sicut ita et dicitur et dicitur. 4.º nulla persona
dicitur facta, et in dicitur dicitur quod faciunt verbum eius. 5.º
verbum non est persona diuina / sed dicitur Augustinus. 7.º de dicitur
In

Dm q. Verbum sumitur apud nos 4ter. i. prouoce significati
 ua inq̄tum ab interiori conceptu habet quod significet
 2° propriissime q̄ ip̄s mentis conceptu. 3° pro imagina
 +
 et figuratiue
 troneusis. 4° improprie verbum dicit quod uoce
 significatum e sicut cum uiso aliquo factu dicimus
 Hec est uerbum quod dixi tibi. de ratione autem uerbi
 2° modo dicti est q. ab alio procedat. et sic proprie sumptu
 in diuinis dicitur personaliter. Ad. 1. d. m. d. Alexia
 nos quorum foris Origenes inuenitur, q. h. Verbum ali
 quando dicatur metaph. in diuinis. In oportet ponere
 uerbum, quod proprie dictum dicatur personaliter / Ad
 2. d. m. q. m. leorum que ad intellectum pertinent dicit q.
 foras in diuinis nisi Verbum solum enim uerbus
 significat aliquid ab alio emanans. Et cum dicit q. u
 bum est notitia no accepit notitia pro aliquo actu intel
 lectu cognoscentis. aut habitu eiusdem. sed pro eo quod in
 tellectus concipit cognoscendo / cogitationis autem nome
 dei uerbo proprie non conuenit. q. cogitatio uolubilitate
 et nondum perfectam et consummatam cogit. importare
 uidetur. Ad. 3. d. m. q. sicut proprie loquendo uerbum di
 cit personaliter in diuinis. sic et dicere. sed dici con
 uenit cuilibet persone diu. dicit enim no solum uer
 bum. sed res que uerbo dicit aut significatur. Pater
 autem intelligendo se filium et ss. et omnia alia que eig
 sua continent concipit uerbum. ut sic p̄tra trinitas
 et omnis creat. uerbo dicatur. dicere autem et intelli
 gere differunt q. intelligere ad rem intellectam dicit
 habitud. dicere u. ad uerbum conceptu per dictionem pro
 latum et uerbo mediante respicit rem intellecta. Ad
 4. d. m. q. uerbum sumit in d. p̄s. figuratiue pro effectu
 dei

+
 in qua nulla
 ratio originis im
 portatur

aut significato quem ignis quando mix et glacies exequit
sicut facit verbum regis qui eius mandatum exequit

¶ Vm Verbum sit proprium nomine filij. ar. 2
Et videtur qd no nam verbum ut in nobis patet no significat
rem subsistentem. qd. 2o Verbum prolatione quadam
procedit a dicerete. Si qd filius est proprie verbum non pro
cedit a Patre nisi per modum prolationis quod est. Hic
filius Valentini. ut patet per Aug. in lib. de Heresibus. 3o
Si verbum e nomen proprium significabit aliquam proprietatem
que cum no sit ^{ulla} ex duobus fluxes erunt proprietates. 4o filius
intelligit qd conapit verbum. et per cons verbum no e nomen
proprium filij. 5o. Hieron. 1. dicit ^{de filiis} portans omnia verbo
veritatis sua. ex quo Basilus accipit qd spiritus sanctus sit
verbum filij qd est. Sed 6o est quod dicit Aug. 6. de tem
verbum solus filius accipitur. Dm qd cum verbum pro
cedat per emanat Intellectus quam s generat esse dixi
mus verbum e nomen proprium filij. Ad. 1. dm qd in no
bis no est idem esse et intelligere ut in des. ideo qd nec rursus
verbum subsistens. ut dicitur. Ad. 2. dm qd non ob
illud est damnatus error Valentini. sed ppter uarium mo
dum Platonis quem posuit ut patet per Aug. in lib. de
Heresibus. Ad. 3. dm qd eadem est filij et verbi proprietates
nisi qd filius ut eius perfectus significet. diuersim nominat
gl. filius ob conaturalit. ^{et ad gen} Splendor qd coeternus. imago qd
similis. verbum qd immutabiliter genitus. Ad. 4. dm. qd
no comit filius esse intelligentem. quo ei competit esse deus
Ad. 5. dm qd verbum ut gl. ibi exponit sumit figurate pro
imperio. Basilus uero improprie et figurate loquitur se
dm qd verbum alicuius dici pot omne illud quod est man
festum

(ut arriani calu
mniabant sicut
Bilar refert. 6
de trinit.)

festatiuum eius ut est spūs sanctus manifestatiuus
fili. Vm̄ in nomine Verbi importetur

Respectus ad creaturas. ar. 3.

Et uidet q̄ q̄ omne nomen connotans effectum in crea-
tura dicitur esse. Verbum autem Personale ē / 2° q̄
importat Respectum ad creat^{as} dicunt de deo ex temp^{re}
verbum autem ab est / 3° verbum importat respectum
ad id a quo procedit q̄ si dicit respectum ad creaturas
procedit ab eis. 4° idea sunt plures s̄m̄ diuersos respectus ad
creaturas. si igitur verbum importat respectum ad creaturas
sequit̄ q̄ in deo non sit unum s̄m̄ verbum. sed multo
5° si in verbo importat respectus ad creat^{as} ideo est q̄ deus
cognoscit eas. sed etiam cognoscit non entia q̄ in ver-
bo importat respectus ad non entia. Sed 3° est Aug. lib
83. 99. 1° Im̄ q̄ deus cognoscendo se cognoscit omnem
creaturam et sic verbum in mente conceptum est regre-
seratiuum omnis eius. quod actu intelligitur. sed eius
quod est in deo Patre est expressiuum s̄m̄ creaturarum
etiam factiuum sicut et dei scia. V^o in ps. dicit ipse dixit
et facta sunt. Ad. 1. d̄m̄ q̄ in nomine includit etiam
nat^a oblique et rāone suū importat respectum ad cre-
at^{as}. Ad. 2. d̄m̄ q̄ relationes consequunt^r actiones. et
ideo illa solumm^o relat^{as} dicunt^r de deo ex temp^{re} q̄ se-
quunt^r ad act^{as} transeuntes in exteriorē effectum. ut
gubernare creare etc. Non u^o q̄ sequunt^r ad act^{as}
manentes in agente ut uelle et intelligere cuiusm^o est
respectus uerbi ad creaturas. Ad. 3. d̄m̄ q̄ creaturae
non cognoscunt a deo per sciam a rebus acceptam. sed per
suam ess^{as} V^o verbum a creaturis nō procedit Ad. 4. d̄m̄

2

Quia ideo sunt imposita ad significandum respectus ad creaturas et
 propterea Plurificant. sed Verbum Primarium ad significandum
 respectum ad dicentem ^{verbum} exco[n]tra ad creaturas, et sic pro
 naturi ideo esse dicunt. Ad. 1. dicitur quod Verbum dei est deus
 omnium quorum est opus scilicet, et propterea entium est expressio
 suum et factuum. non entium est expressivum et man
 festativum in.

De imagine Quaestio. 35. In. 2. art. divisa
 in 2. hanc ^{est} quaeritur. Duo. 1.° Vm imago dicat personaliter
 2.° Vm sit proprium filii.

Vm Imago in divinis dicat Perso
 naliter Articulus. Primus.

Et videtur quod non dicit enim Aug. in lib. de fide ad Petru[m]
 una est divinitas et imago sanctiss[im]e Trinitatis ad quam
 factus est homo. q. 2.° Silarius. dicit in lib. de syno
 q. imago est eius rei ad quam imaginatur species indif
 ferens, sed species siue forma dicit in divinis essentialiter
 q. et imago. 3.° imago dicitur ab imitando, q. supponit
 prius quod imitet, in divinis autem nihil est prius aut pos
 terius sed dicitur Aug. dicitur quod imago dicitur simi
 litudinem, vel in specie, vel in signo speciei. puta figu
 ra, et q. originetur et sit expressa ab eo cuius est imago
 V. unum unum h[ab]et alteri cui sit simile non dicitur eius ima
 g[is]. quod autem dicitur originem in divinis personale est. q.
 imago est nomen personale. Ad. 1. dicitur quod illud ad cuius
 similitudinem aliud procedit proprie dicitur exemplar. ima
 g[is] vero improprie, et h[ec] m[od]o loquutus est D. Aug. Ad. 2. dicitur
 q. Silarius per speciem intelligit formam deductam ab aliis
 ei similes. Ad. 3. dicitur quod imitatio in divinis personis non
 significat posterioritatem sed solam assimilationem.

~~Summula. 2. Thomae~~
~~25. ar.~~
Unum nomen imaginis sit proprium
filio. Articulus. 2.

qm Aug. lib. 83 q. 2. de ratione imaginis est similitudo cum expressione
et videtur q non. 1. q dicit Damasc. q s̄s ē imago filij q̄
2. sp̄s sanctus ē similis filio et expressus ab eo q̄ est eius
imago. 3. Homo est imago dei ut dicit. 1. ad cor. 2. q̄ nō
est proprium filio. 1. sed 2. est quod dicit Aug. 7. de trim. q̄
solus filius est imago Patris. 1. Unum q̄ doctores graeci comu-
niter dicunt s̄s esse imaginem filij. sed Latini nomen ima-
ginis filio attribuunt. non enim inuenitur in canonicis
nisi de filio ut pat. ad colos. 1. et ad hebr. 1. cuius ratio nō
est qz conueniat cum patre in ratione Patris. qz neqz q̄ qualitas nec
similitudo attenditur s̄m relatiōis. neqz est eorū ratio. quam alij
assignant s̄s q̄ imaginis nō ē imago et sic s̄s qz per filium
ut aiunt refert ad patrem nō dicitur imago. sed sic nihil ē
qz sicut pater et filius sunt unum p̄rium s̄s. ita posteorum
ē una imago. 1. v̄. d̄m q̄ filius de imago Patris qz proce-
dit ut natus et p̄ coris exui sui emanationis ut similitudo
Ad 1. d̄m ut 1. q̄ Damasc. tenuit quoddam graeci dd. Ad 2.
simili pat. q̄ s̄s. p̄cedit ut similitudo. nō ut amor exui sui emana-
tionis. sed ut diuinus amor. 1. Ad 3. d̄m q̄ imago alicuius
duplex inuenit. s̄s aut in re eiusdē nō ut imago Regis in fi-
lio suo. aut in re alterius nō ut imago eiusdē Regis in dena-
rio. 1. s̄s homo dicitur factus ad imaginem dei. sed filius ipsa dei imago.

De His quae Pertinent ad Personas

Spūs sancti Questio. 36. in 4. ar. diu
cc. Hanc q̄ querunt 4. p̄mo Unum hoc nomen proprium
sit proprium alicuius diuinae Pers. 2. Unum illa p̄s. qz s̄s.
dicit p̄cedat a Patre et filio. 3. Unum p̄cedat a Patre per fili-
um. 4. Unum Pater et filius sint unum p̄rium spūs sancti

Unum hoc nomen spūs sanctus sit proprium
alicuius diuinae Pers. ar. 1.

Et videtur q non qz spūs sanctus nō ē commune tribus

diuini Ter^{ti} ut constat ex 88^{is} sim^{is} Sular. 7. detem. q^o
 2. hoc nomeⁿ sp^{iritu}s s^{an}c^ti non dicit ad aliud, q^{uonia}m noⁿ est p^{ro}p^{ri}u^m dⁱuⁱⁿu^m
 3. q^{uonia}m filius est nomen diuinae personae, non pot^{est} dici filius sui^{us}
 uel illius. dit aut^{em} sp^{iritu}s suus uel illius dⁱuⁱⁿis. ut habet
 num. 11. et 4 reg. 2. q^o. sed 2^a dicit Pan. ult. Processu^m
 est. D^{omi}n^um. q^{uonia}m cum indiuisis sint dua^e processiones, altera
 que est p^{ro} amore noⁿ habet p^{ro}p^{ri}um nomen nec relati^onis q^{uonia}m
 eam sumitur. V^{er}o et per coⁿs nec per^{son}a qua^m per dⁱctam emaⁿ
 nat^{us} p^{ro}cedit. sed dicit sp^{iritu}s sanctus ex accommodat^o sp^{iritu}s
 ut enim dicit Aug. qui co^mmunis est ambob^{us}. s^{ed} Pat^{er} et filius
 debuit nomine co^muni ambob^{us} nominari q^{uonia}m uterq^{ue} et sp^{iritu}s et
 sanctus est / dicit etiam sp^{iritu}s sanctus ex p^{ro}p^{ri}a sigⁿificat^o sp^{iritu}s
 enim impulsionem et motiones sigⁿificare uidetur, quam amor diuⁱⁿus.
 facit amanti ad amatum. Ad 1° d^{omi}n^um. q^{uonia}m si q^{uonia}m sp^{iritu}s sanctus
 sumat^{ur} in ui u^{er}bi dⁱctioⁿis ex usu eccl^{esi}e est accommodatum
 ad sigⁿificandam unam trium personarum. Ad 2° d^{omi}n^um q^{uonia}m
 sp^{iritu}s s^{an}c^ti non sigⁿificet relationem sigⁿificat tri^{um} personam relati^onis
 p^{ro}p^{ri}etate constitutas. pot^{est} etiam dⁱctis nomine intelligi aliqua
 relati^onis si sp^{iritu}s sanctus intelligat^{ur} quasi spiratus. Ad 3°
 d^{omi}n^um q^{uonia}m in nomine filij intelligitur sola relati^onis eius qui est a
 p^{ro}p^{ri}o ad p^{ro}p^{ri}um. sed in nomine Pat^{er}is relati^onis p^{ro}p^{ri}ij. et similit^{er}
 in nomine sp^{iritu}s q^{uonia}m dicit^{ur} quandam uim moti^onis. V^{er}o possu^{nt}
 mag^{is} dicere pater noster et sp^{iritu}s noster. sed noⁿ filius noster.

Vm sp^{iritu}s sanctus Procedat a filio
 Articulus secundus.

Uidetur q^{uonia}m noⁿ q^{uonia}m in sp^{iritu}s sacra non expr^{im}itur, nisi q^{uonia}m
 p^{ro}cedat a Patre. Ioan. 15. Spiritum ueritatis. qui a patre
 procedit. 2° in sym^{bol}o constantinopolitans^{is} synodi t^{er}mⁱⁿat^{ur}
 q^{uonia}m filius procedit a Patre. q^{uonia}m in sym^{bol}o n^{ost}ro addi noⁿ debuit. fi
 lius q^{uonia}m procedit / 3° Damasc. dicit ex filio sp^{iritu}m non dicitur s^{ed} sp^{iritu}m filij nomi
 nem q^{uonia}m

g. 3° spūs s̄ permanet in filio. ut patet ex legenda beati
Andree. g. non procedit a filio / 4° spūs noster non procedit a
verbo nro. g. nec spūs dei a verbo diuino. / 5° qz perfecte procedit
a patre. g. sup fluum ē dicere qz procedit a filio / 6. in per-
petuis non differt posse et esse ut pat. ex 3. phys. et multis
minus in diuinis, sed spūs sanctus potest distinguī a filio etz
si ab eo non procedat. g. / Sed 2^a est Athanasius in sym-
bols / Dm̄ qz cum diuina persona per relationes distinguant
oppositas, si spūs sanctus nō procederet a filio ab eo personaliter
nō distingueret, relationes enim opp^{te} in diuinis personis ac-
cipiunt s̄m principium. et id quod ē a Principio / et sic
consonat verbo p̄ductioni et amoris. amor enim in no-
bis ex cogitate manat / Item quando plura procedunt
ab eodem inter illa est aliquis ordo. nisi maliter dis-
tinguantur (uno enim martello facit faber multos
cutellos nō habentes inter se ordines) g. cum filius
et s̄ procedant a Patre alter eorum ab altero procedet
et non filius ab s̄. g. et. Item ipsi greci s̄. a filio
p̄fluere et spūm esse filij fatent, g. cum procedere
inter omnes uoces ad originem p̄tinentes cōmunitissima
sit (siquidem lineam a puncto, riuum a fonte et ra-
diū a sole procedere dicimus) si s̄. p̄fluit a filio aut
ē spūs filij. a fortiori dicendus ē ab eo procedere con-
tra proteruiam, aut ignorantiam grecorū / Ad. 1^m
dm̄ qz h̄ per uerba in s̄. nō exprimat s̄. procedere a filio
inuenit triquantum ad sensum. et pat. Pan. 16. ubi ait
X. de s̄. de meo accipiet / et cum dicit qz s̄. a patre proce-
dit nō expresso qz procedat a filio non excludit qz ab eo pro-
cedat qz adderet qz a solo patre procedit. qz per et filius
nō distinguunt penes h̄e quod est esse priūm spūs sancti.
Ad. 2. dm̄. qz in quodā concilio institutum fuit symbolum
aliquod p̄pter dammandum errorem ad quem cōcilium
ed

congregabatur, non quod de novo symbolum institueretur
 sed quod exprimebatur magis, quod in symbolo illic usque
 implicite continebatur, ut continet spiritus procedere a filio
 per hoc quod dicitur procedere a Patre / Ad. 3. dicitur quod spiritus
 non procedere a filio, primo fuit introductum a Nestorianis
 et Damasc. ex vi illorum verborum sicut non concedit, ita
 nec negat a filio spiritus procedere, eius tria in hoc statu
 est. Ad. 4. dicitur quod spiritus manet in filio, sicut et filius in patre manet
 ut amor amantis quiescit in amato, vel quiescit in filio spiritus
 homo est / Ad. 5. dicitur quod verbum indivisum non dicitur spiritus
 similitudinem verbi vocalis, sed mentalis a quo procedit
 amor / Ad. 6. dicitur quod per hoc quod spiritus sanctus perfecte procedit
 a Patre non excluditur imo concluditur quod procedat a filio
 in quo est eadem vis spirandi. Ad. 7. dicitur quod spiritus sanctus
 distinguitur personaliter a filio propter hoc quod filius est a patre
 spiritus sanctus vero a Patre et filio.

Utrum spiritus sanctus procedat a
 Patre per filium. ar. 3.

1. videtur quod non nam si procedit per filium, quod non est immediate
 a patre / 2. si procedit a patre per filium, quod magis procedit
 a patre, quod propter quod unumquodque / 3. si procedit spiritus per filium
 quod processio spiritus supponit generationem filii et prioris non est
 4. spiritus non procedit a filio per patrem, quod nec a patre per filium / sed
 5. est hilarius. de trinit. dicitur quod haec prepositio per, aliquo
 cum adiungitur esse, seu prioris alicuius producti, significat quod illud
 cui adiungitur sit primum actionis quod procedit ab agente, et
 quod sit agenti ratio agendi, et tunc dicitur esse efficientem sine for-
 malem, ut artifex operatur per partem, aut vero finale sine motiva
 ut artifex operatur per lucrum / aliquo vero haec prepositio per, de
 notat in eo cui adiungitur causalitatem actionis quod deter-
 minat ad falsum, quod patet dicitur faber operari per manum artellum
 et hoc est quod quidam dicunt quod haec prepositio per, quandoque significat
 autem

aut^{us} in recto ut cum dicimus Rex operatur per ballivum
 quandoq; uero dicit aut^{us} in obliquo ut cum dicimus balli-
 uus operatur per Regem. qz qd filius heret a patre qz s^{us} pducit
 s^{us} p^{er} dicit a patre p filium procedere, et pater s^{us} spirare
 p filium. Ad. 1. d^{icitur} qz inter uirtutem spiratitiam
 patris et spum sanctum pductum nullum e medium, secus
 si cōsiderentur ipse persona spirantes in q^o filius est a
 patre et ab eo habens quod spirat / Ad. 2. d^{icitur} qz cum eadē
 uirtus spirandi sit in patre et filio. nō pcedit principalis
 ab uno qz ab alio. nisi ex hoc t^{em} qz filius habet hanc uirtute
 spirandi a Patre / Ad. 3. d^{icitur} qz sicut g^oritum e costernū
 g^oritanti ita et pcedens s^{us} g^oritus s^{us} suo P^{ro} / Ad 4
 d^{icitur} qz quocā est p^{ri}ncipaliter in agendo eo immediatius eius uirtus
 attingit effectum, coniungit enim uirtutem cause secunde
 ad effectum, v^o. et prima p^{ri}ncipia dicuntur immediatas in suis
 demonstratiuis, ordo autē in diuinis personis non attendit
 g^oritum ad uirtute^m sed quantum ad supp^{er} et ideo dicit pater spi-
 rare p filium et nō est.

¶ In Patre et filio sunt

1. unus Principius spūs. ar. 4
 Et uidet^{ur} qz nō. nam s^{us} nō pcedit a patre et filio ut sunt
 unū in nat^o. qz sic a seipso procederet. neqz ut sunt unū
 in aliqua p^{ro}prietate, p p^{ro}prietates enim distinguunt p^{er} qz pcedit
 ab eis ut sunt plures. et p^{ro}coris nō sunt unum p^{ri}ncipus. 2°. cum
 dicit unum p^{ri}ncipus s^{us}. non designat unitas p^{ro}nalē, nec p^{ro}-
 p^{ro}prietatis, ut pat^{er}, qz sic ex eo qz pater est p^{ri}ncipus filij et spūs s^{an}-
 ctus heret duas p^{ro}prietates, qz pater et filius non sunt unum p^{ri}ncipus
 spūs sancti / 3° filius non magis comit uim p^{re} qz spūs sanc-
 tus qz sicut s^{us} nō est unum p^{ri}ncipus alicuius diu^{er} p^{ro}sonis uim p^{re}
 ita nec filius / 4°. si pater et filius sunt unum p^{ri}ncipus spūs s^{an}-
 ctus aut unum quod est pater, aut unum quod nō e pater,
 quoz neutru dicit p^otest. qz aut filius est pater, aut pater nō est pater

§. haec non videtur vera unum primum si est pater et filius, quia siue
 primum / supponatur pro persona patris, siue pro persona filij
 est falsa. §. et personis ista erit falsa, pater et filius sunt unum
 primum spiritus sancti / 6. si sunt unum primum, quod sunt idem
 primum, quod a multis negat / 7. si sunt unum primum
 §. §. erunt unus spirator, sicut et tres diuinae personae
 unus creator, contra autem videtur contra Hilarium dicente
 quod si est a Patre et filio auctoribus. §. Sed I. est
 Aug. 7. de Trinitate. In quibus pater et filius non desin-
 guant nisi per oppositionem relativam, quae in hoc quod est
 esse primum spiritus sancti non inuenitur. Unum primum primum
 et dicuntur et sunt unde non solum unam modum
 primum, sed et unum primum dicuntur si-
 cut ego pater et filius sunt unus deus ita et u-
 num primum spiritus sancti // ad primum dicendum
 quod in patre et filio est una proprietas. Spi-
 rativa in duobus, suppositis spirantibus, a quibus
 procedit ut amor unitus ductum // ad secundum
 dicendum quod cum pater et filius dicuntur unum
 primum spiritus sancti designatur una pro-
 prietas, pater tamen non potest dici plura prin-
 cipia propter plures proprietates, quoniam in-
 plicaretur pluralitas supposito tum // ad tertium
 dicendum quod secundum Relativos proprietates non
 attenditur similitudo uel dissimilitudo sed in essentia
 Ad. 4. dicitur quod primum quod dicimus primum et filium esse unum primum sup-
 ponit confuse, argumentum autem procedit a confusa ad determinatam
 quod est fallacia figurae dictionis. Ad. 5. dicitur illam oppositio esse veram quod
 primum supponit indistincte quod duabus personis. Ad. 6. dicitur quod pater et
 filius possunt dici idem primum si sumendo primum indistincte quod ambabus
 personis simul. Ad. ult. dicitur quod pater et filius possunt dici duo
 spirata

§. quod unus
 in se habet facit
 idem.

In nomine IIII

vantes pro pluralitate suppositae sicut quam sent numerus
nomi adiectiva ut. spirans / non tri dicuntur duo spiratores, quia
nina substantiva sent numerum sicut formam signatam a seipsis.
Salaris autem sumit. sicut auctoribus, adiective.

De nomine spiritus sancti. qui est

Amor. questio. 37. In. 2. az. diu

Deinde est nomen amoris quod dicitur duo. 1. vni sit proprium
nomen spiritus sancti. 2. vni Pater et filius diligant se spiritus sanctus

~11~ Vni Amor sit proprium nomen sicut. 1.

1. Videtur quod non. nam Aug. 15. de trinitate non videtur quare sicut
pater. fil. et s. dicuntur sapientia una. ita et non dicantur una caritas

2. amor signat ut alio transiens ab amante. sicut autem sub. in amantem

sistens. 3. amor sicut dicitur. 4. e. de diuinum nomen est uis uni
taria. imo nexus amantium. et nexus medium est inter ea quod nedit

aut quod sicut non procedit ab utroque. aut non est amor. 4. cuiuslibet aman
tis est amor. quod cum spiritus sanctus amet. erit amor amoris. et spiritus. a spiritu.

quod est inconueniens. Sed 5. est quod in Somelia Pentecostis

Deum. quod nomen amoris in diuinis putatur sicut personarum est proprius
sicut. sicut Verbum / filij. Ad quod notandum. quod processio per

intellectum in diuinis est magis nota quam processio amoris. ideo ad sin / per uoluntatem

gula signanda in illa processione sunt adiuuenta magis propria nomina
et in sin utramque processionem similiter considerandum est. sicut enim

cum quis intelligit procedit quaedam intellectualis conceptio in intellectu
ita et cum amat quaedam (ut dicitur) amoris impressio sicut qua

amatum dicit esse in amante et idem homo cum amat se dicit esse in
seipso. sed ad signandam processionem per intellectum. sunt propria nomina
ut / intelligere / quod dicit ordinem ad intellectum. dicere. ad verbum

quod verbum dicitur notionarum suarum personarum. et inopia uocabulorum
in processione amoris est causa ut utamur nominibus signantibus ex

in sua origine ad signandas relationes et nominibus quandoque essent
quandoque personarum. Ad. 1. dicitur quod Aug. loquitur de eitate essentia

Ad. 2. dicitur quod sicut intelligere et uelle signantur per modum transiuntium
43

in obiecta manent in agentibus cum habitudine ad obiecta
 Et sicut in verbo importatur habitudo ^{ubi} ad rem verbo expressam
 sic cum dicimus spiritus est amor patris in filium non significat ali-
 quid transiens in alium, sed solum habitudo amoris ad rem
 matam. Ad. 3. dicitur quod dicitur originem sed non est medium inter
 patrem et filium, sed dicitur quod est amor, quod per se et filium eadem
 dilectione diligit, et e converso) et ratione mutui amoris patris ad filium
 ex quo procedit spiritus sanctus. Ad. 4. dicitur quod spiritus sanctus diligit ut
 amor procedens sicut et verbum intelligit ut verbum procedens
 v. per huiusmodi actiones neuter producit personam

¶ In Patre et filio diligant

se spiritu sancto Ar. 2.

¶ videtur quod non nam ut probat Aug. 7 determinat. pater non
 sapit sapientia gratuita, nec diligit mutuo filium amore quod dicitur
 2° in praedicta propositione aut diligere sumit esset, et dicitur
 quod pari ratione posset dici quod pater intelligit filium, nec sumitur
 personaliter siue notionaliter, quod pari ratione posset dici quod pater
 et filius spirant spiritu sancto, quod est inconueniens quod 3° vel quod pater generat
 pater eodem amore diligit se et nos, et filium, nos autem non
 diligit spiritu sancto quod importaret respectu ad creaturam, nec se, quod nullus
 alius notionaliter reflectit super priusmodum sicut non dicimus pater
 generat se, nec filium diligit spiritu sancto. Sed dicitur est Aug.
 6. de Trinitate. dicitur quod quidam ex eo quod ablatiuus spiritus
 constructi videtur cum habitudine aliuus eadem taliter quod si sit prius
 patri et filio diligendi, et dicunt esse contrariam ad Aug. in simi-
 li ubi cum illam re tractauit pater est sapiens sapientia gratuita
 alij dixerunt esse imperiam et exponendam de amore esset appropriato
 spiritu sancto alij dixerunt ablatiuum debere constructi in habitu-
 dine signi; alij uero in habitudine cause formalis propinquius
 ad ueritatem accedentes. Ad quod sciendum quod cum denominatio
 sit a forma, omne illud a quo aliquid denominatur quod tamen ad hoc
 habet habitudinem forme sed non sit forma ut cum dicimus Pe-
 trus

Summula. d. Bone

Trus est indutus Vestimento contingit autem aliquid deno-
 minari pro id quod ab ipso procedit, non solum sicut agens alio
 sed etiam sicut ipso termino actionis qui est effectus, sicut ig-
 nis dicitur calefacere calefacit, et arbor florescere floribus, in hoc
 ergo Pater et filius essent non diligunt se se sed sua essent, et sic
 procedunt primae opinioniones ut Aug. 2. de trinitate, in u. q. dilige-
 re sumitur rationaliter patrem et filium diligere se spiritu sancto
 non est aliud quam spirare amorem, et sicut arbor dicitur florescere
 floribus sic pater verbo vel filio, dicens se et creaturas. Ad
 primum dicitur quod esse sapientem aut sapere in diuinis sumitur et
 summo essent, at diligere sumitur et essent et rationaliter
 ut dictum est. Ad 2. dicitur quod quando alio importat de-
 terminatum effectum in suo intellectu, primum actionis potest de-
 nominari ab actione, et ab effectu, sicut arbor potest dici flo-
 rens ~~floribus~~ floritione et floribus, sed quando in actione non
 importat determinatum effectum primum actionis non potest deno-
 minari ab effectu sed solum ab actione, non enim dicimus
 arbor producit florem flore, sed productione floris, spirare
 autem et generare important actum rationalem et non
 non est eadem ratio. Ad 3. dicitur pater non solum filium sed
 et se et nos diligit spiritu sancto, nec est inconueniens quod in a-
 more procedente importatur respectus ad creaturam secundari-
 in quantum et ueritas et bonitas diuina est primum intelli-
 gendi et amandi omnem creaturam, et amor importat respec-
 tum ad omne amatum et expectum amore.

possumus autem di-
 cere quod pater dicit
 verbo tanquam per
 procedente et dicitur
 tanquam actum rationalem
 quod dicere importat de-
 terminatum primum
 cedente cum dicitur
 producit ^{verbum}
 et verbo pro-
 cedente

De nomine spiritus sancti quod

est Donum C. 38. In 2. ar. diuini

Consequenter quaeritur de dono et cetera. Hec quaerunt duo
 primum. Vm donum possit esse nomen personale. 2. Vm
 sit proprium nomen spiritus sancti.

Vm

Vm Donum sit nomen personale. Art. 1.

¶ Videt q non Aug. n. 15. dicitur q s ita dat sicut dei donum ut etz seipsum et sicut deus, q donu no e nomen personale. 2o ess est donum quod pater donat filio teste Hilario. B. dicitur q no est nomen p se. 3o donum est et seruius subiectum et ei a quo datur et ei, cui dat, nil autem tale est in diuinis p se, ut constat, et ait Damasc. q / 4o donum dit respectum ad creat^{as}, q non comit. Ss, tunc deo abet et p cons non e nomen personale. Sed 3o est Aug. 16. dicitur sicut corpus carnis nil aliud e qz caro, ita donum ss est ss Im q In nomine domi importat aptitudo ad hoc q donet, quod autz donat habet aptitudinem uel habitudinem ad id a quo donat, et ad id cui donatur, ~~est enim eius a quo dat, per se dicitur~~ circa per originem et eius cui dat p fructuionem (ad quam uiribus et rasilij ppijs creatura rasonalis, attingere non pot, id enim nobis dari dicitur, quod aliunde habemus), diu persona conuenit dari et esse donum. Ad. 1o dm q donum importat distinctionem personalem indiuisis sing dicit esse alicuius p origine et si spus sanctus dr dare seipsum inq, tum est sui ipsius potes seipso uti uel potius frui, et hoc est quod Aug. dicit sup pane quid tam tuum est qz tu? (vel dm q donum opo3 esse aliquo modo dantis. et hoc tunc s3 uel per identitatem, uel sicut possessio aut seruus, uel per originem, et sic filius est patris et spus sanctus utriusq, et sic distinguit psonaliter a dante et est nomen personale. Ad. 2o dm q ess dicit donum patris per identitatem. Ad. 3o dm q donum qut est nomen personale non importat subiectionem ad dantem, sed originem, ad eu autz cui donat liberum usus seu fructuioe3 Ad. 4o dm q donum non dit qz actu donatum sed qz donabile nec ex eo q importet respectum ad creat^{as} opo3 sit essenziale

¶ cum ergo p se
diu sit eius a quo
datur p origine,

Id sufficit aliquid essentiale in suo intellectu includat
sicut est includitur In intellectu personarum.

Um donus sit proprium nomen
spūs sancti. Art. 9 secundus.

F. Videt q non isai. enim. q dicit filius datus ē nobis
q nō ē proprium ss. ē donū. 2° hoc nomen donum nō significat
aliquam proprietatem spūs sancti. q non est proprium nomen eius
3° spūs sanctus pot. dici spūs alieuius hominis. nō autē donus
sed dei. q. Sed d^r est Aug. 4. dicitur dicens sicut na-
tum esse est filio a patre esse est. Dm q, donum smq
personaliter sumitur ^{indivisi} est proprium nomen spūs sancti
Ad quod not. q, donum pprie est datio irredibilis. sm p^rsum
i. quod non datur intentione retributionis, sed gratuito
rāo autē gratuite dationis est amor primo impensus ei cui
aliquid gratuito donat. spūs autē sanctus autē pcedit ut amor
et ex conti in rāone primi domi. per quod ut dicit Aug. 15. de
Trinitate multa dona ppria diuiduntur membris Christi
Ad. 1. dm q sicut non obstante similitud. spūs sancti ad p^ram
imago est nomen pprium filij rāone sue emanationis, et
et donus ē nomen pprium spūs sancti, qz filius etq det, dat
enim ex amore patris ut ait Jan. 3. sic deus dilexit mūdū
Et Ad. 2. dm q, in nomine domi importat q, sit dantis p
originem et personis pprietate personatis. 8° p^rcessu. Ad. 3°
dm q, qz donum dicit nō qz alio donatum, sed qz donabile, est
potius ut sic donantis. cum autē iam datum est est hominis uel
spiritus, uel datum.

De Personis in comparatō

ad essentiam Quatio 39. In 3. ar. di

Post ea que de personis absolute tractata sunt, restat con-
siderandum de personis in ordine ad essentiam et ad pro-

pprie

prietates et ad actus notionales. et de compositione ipsarum
 ad invicem / quantum igitur ad primum. ~~For~~ olto quærentur
 primo utrum essentia individui sit idem quod persona
 2° Vm dicitur q. tres persone sint unius essentia. 3° Vm
 nomina essentialia prædicta sunt de personis in plurali
 si uel in singulari. 4° Vm adiectiva notionalia, que su
 ba uel participia prædicari possunt de nominibus essentiali
 bus concrete acceptis. 5° Vm prædicari possunt de nomi
 nibus essentialibus in abstracto acceptis. 6. Vm nomina persona
 rum prædicari possunt de nominibus essentialibus concretis
 7. Vm essentialia attributa sunt approprianda personis
 8° quod attributum cuius personæ debeat appropriari.
 Vm individui ess^o sit idem quod
 persona. Articulus primus.

Et uideat q. non q. ubi est unum idem realiter cum alio multi
 plicat ad illius multiplicationem et sic est trinitas ess^o sicut et
 personarum quod falsissimum est. q. 2° pers^o est distincta ab alia
 pers^o. ess^o aut^o esse distinctam minime conuenit. q. nō sūt idē
 3° nil subicit sibi ipsi. at pers^o ess^o subicit v^o hypostasis dicitur.
 Sed d^o est Aug. 7. detrimite. Dm q. considerantibus diuinam sim
 plicitatem facilis est hæc difficultas, sed est difficilis considerata
 pluralitate diuinarum personarum. Vm relationes indiui
 esse ipsam dei ess^o et non assistentes personis, ut quidam dicebat
 v^o persona, sicut relatio putest subsistens in diuina natura
 relatio aut^o ad ess^o comparata non differt re sed ratione tm
 comparata aut^o ad oppositam relationem habet uirtute oppo
 sitionis. Distinctionem reales. et sic manet una ess^o et 3. ps
 Ad. 1° Dm q. relationes create nō possunt distinguere sup^o
 q. sunt accidentales. in diuinis aut^o relationes sunt subsiste
 tes. nec tm distinguunt ess^o q. relatio ratione oppositionis inter
 se ipsas distinguunt. non. Et sunt idem realiter cum essentia
 Ad. 2. Dm q. ad hoc q. diuersa prædicata dicant de ess^o et ps^o
 sufficit inter eas ista distinctio tm ratione. Ad. 3. Dm

q. Probo diuina imponimus nomina admodum reſ. creator
 in q. indiuidualis proximit a mat. q. subſ. ſpecieſ
 et inde e. q. indiuidua. dicunt ſubiecta uel ſupp. non q. perſ.
 diuina ſm. rem. ſunt ſubiecta aut ſupp. eſſentia.

Um ſit Dm tres perſonas e. unius eſſ.

Articulus. L.

F. uidet q. non dicit enim Hilarius lib. de ſynodo q. pater et
 filius et ſp. ſanctus ſunt quidem p. ſubſtantiam ſua. ſed
 conſonantiam v. uenim. q. L. in ſ. de non exprimitur
 q. no. eſt. aſſerendum iuxta Dion. . i. e. de diuini nom. 3. nat.
 diu. eſt. idem quod eſſ. ſufficeret q. dicere q. tres p. ſunt unigeni.
 4. non conſueuit dici q. perſ. ſit eſſentia. ſed e. unius eſſ. ex
 5. ſm. Aug. non dicimus tres perſonas e. ex una eſſ. q. ne quom.
 uſ. eſſ. q. ſicut p. poſitiones ſunt tranſitiue. ita et obliqui. b.
 iuxta ea quae dicit Hilari. lib. de ſynodo. dicere tres perſonas
 e. unius eſſ. uel ſubſt. uidetur erroris occaſio. non q. e. d. m.
 ſed 2. eſt. Aug. lib. 2. d. maximum aſſerens de numero

* quod firmatum e. in co.
 cilio nicano d. articulo

omniſion idem ſignificare quod tres perſonas unius eſſ.
 Dm q. q. exorcatis diuina nominamus. eſſ. ſignat. ut forma
 perſonar. diuinar. dicimus aut. in reb. creatis formam quae
 q. eſſe eius cuius eſt forma. ſine addito. ſicut ſanctatem uel
 ſubſt. uel uirtutem hominis. rem autem habentem formam eſſe ſpi.
 us forma uel adiectiuo designante illam formam. ut ſi dicas
 mulier eſt egregie forme. aut uirtutis. et ſimilr. q. indiuiduis
 multiplicatis perſonis non multiplicatur eſſ. dicimus unam
 eſſ. eſſe eorum perſonarum. et tres perſ. unius eſſ. ut intelligat.
 eſt. ſi genit. uel conſtrui in designatione forme. Ad. 1. d. m. quod
 ſubſt. ſunt pro hypot. ſati. no. poſſ. Ad. 2. d. m. q. ſufficit ſeatur
 in ſ. ego et pater unum ſumus. et alibi. ego in pater et pater
 in me eſt. Ad. 3. d. m. q. eſſ. dicit ab eſſendo. et non poſſunt dici
 unius eſſ. niſi ea quorum eſt idem eſſe. et ſic maior ueritas in ſimul.
 e. ſi dicamus. tres p. eſſe unius eſſ. q. unius na. nat. enim ſig.
 nificat primum al. Ad. 4. d. m. q. forma d. abſolute eius cuius
 eſt

est forma sed habens formam dicitur forme cum duobus gem
 tuis altero forme altero designante formam. aut u. cum uno
 gnt^{te} sente uim duor^{um} ut si dicas Vir sanguinum. .i. effusorem
 si sanguinis. V^o dicimus essentiam p^{er} s^{ed}. et persona diuina
 est. aut tres persona unus est? Ad. 5. d^{icitur} q^{uod} cum dicimus
 tres personas unus est. est sigcat in habitudine forme. quod pot
 esse idem cum re cuius e forma. sed p^{ro}p^{ter} ex. aut de d^{en}stat
 habitudinem me aut adiuu p^{ro}p^{ter} q^{uod} no sunt nec possunt ee
 idem cum re ad qua talem dicunt habitud^{inem}? Ad. 6. D^{icitur} q^{uod} si
 male intelligit ab aliquo ^{nomi} d^{en}otioni quid ad bene intelli
 gentem. iuxta dicta ad Hylar. lib. de synod.

U^{nde} nomina essentia predicentur

Singulariter de 3. Personis? Ar 3.

Et uidet q^{uod} non. nam deus quod e nome esse sigcat ut Seris de
 uatam. sicut d^{icitur}. ut Seris humanitatem. sed 3. p^{er} s^{ed}. sicut 3. gentes
 deitatem. q^{uod} et tres dij. 2° in p^{ri}mo genes. in Hebreo Ser' Beloin
 .i. dij uel Iudices p^{ro}p^{ter} pluralitatem personar^{um}. 3° Aug. 3. de
 doct. christ. ait res quib^{us} sciendum e sunt p^{er} f. et p^{er} s. q^{uod} sicut
 res predical pluraliter. ita et alia nomina ab Plura essentia
 4° sicut de nome Deus. ita et de nome Seris sigcat subsiste
 tem in nat^{ura} aliqua. dicimus autem tres personas. q^{uod} et 3. deos
 sed D^{icitur}. dicit. 6. deus tuus unus e. D^{icitur} q^{uod} substantia sicut p^{er}
 se habet esse. ita et unitatem aut multitudinem. V^{nde} nomina
 substantiua essentia dicuntur de tribus personis in singulari. ad
 uelutia v^{nde} in plurali q^{uod} sigcant p^{ro}modum alteri adiacentis et cor^{um}
 unitas aut pluralitas ex supposito est desumenda. Unde et
 increaturis in q^{uod} solummodo unitate ordinis una forma reperiri
 potest si plures sint. De inuenit. dicimus enim plures homines esse
 unum collegium plures autz collegiatis. et sic tres personas dici
 mus unum deum. tres autz p^{er}ternos increatos et immortales. si
 hec nomina (no substantiue ut sumit Alban) ad adiectiue sumit
 tur. Ad. 1. d^{icitur} q^{uod} Seris deitatem sumit adiectiue. deus u^{nde} substantiue
 Ad. 2. d^{icitur} q^{uod} diuersa lingua sent diuersum modum loquendi

v^e

Ubi gra tres Hypotheses et Hebrei Sclon dicunt ppter plur
lit p sonare, nos alij nec deos, nec subas pluraliter dicimus
Ad. 3. dm q nomen/res est transcendens p absolutum et
relativum v Aug. dit eadem q eadem limitas quaedam
suma res est. Ad. 4. dm q forma sigcata p hoc nomen (ps)
est personalitas que multiplicatur.

Ubi nomina essentia concreta

possint supponere process. ar. 4

Uidet q no. q. ly Deus est terminus singularis q proum
supponit, et unum sigcat, at sigcat et supponit pass. q no ppr.
2o subiectum no restringit a predicat. nisi raone temporis
no raone sigcationis. q sicut cum dico deus creat. ly deus
supponit pass. sic etq supponet cum dico deus generat. 3o si
hcc e uera deus gnat, q per gnat. pari raone erit et hcc
deus no gnat. q non gnat filius, et sic erit deus gnans
et deus no gnans, et pcons deo dij. 4o deus no genuit se
deus, neq alium deus. q hcc e falsa deus genuit deus, 5o
si deus genuit deum aut genuit deum qui est deus per, et sic per
gnumt se, aut deus qui no est deus pater quod est falsum
sed 5o de in symbo lo deum dedes. Dm ly alij aliteras
siderantes diuinam simplicit q in pprietatib locutioni
non solum attendi debet res significata, sed et modus sig
nificandi. v sicut. homo supponit q habente humanit
ita ly deus sigcat diuinam ess ut in hente ipsam, et sic
quandoq supponit pass ut deus creat, quandoq pro p
mis ut deus spirat. quandoq prouna ut deus gnat. quand
p tribus ut .i. Primis .i. regi seculorum immortal et
inuisibili & li des. Ad. 1. dm q forma sigcata p ly deus
inuenit in tribz supp^{is} q sit singularissima. Ad. 2. dm
q ly deus sei nalem supp^{is} p pers. Ad. 3. dm q forma sigca
ta p ly dmo no est una et comunis tm rem, sed tm conside
rat^{is} sicut forma quam sigcat ly deo. v. dmo perse sup
p

qz predicatione comit
sicut rat p d sigcate
quandoq supponit pna
quandoq, duas, quand
q tres personab.

ponit supp^o. nisi adiungat aliquid determinans. ut si di-
cas Simo est species sed ly deus e converso supponit pro
1° nisi addat aliquid determinans ~~et ex adimendo~~. eius supp^o
ad personam ut cum dicit deus generat. cum autem dicit deus
non generat nil tale additur. v. nihil concludit argumentum

Ad. 4. dicitur quod deus nec genuit se deum nec alium deum sed
alium qui est deus. quoniam aliqui concedant genuisse alium
deum sumpto ly alium substantivum. et ly deum appositivum
Ad. 5. dicitur quod deus non genuit deum qui est deus pater cons-
truendo ly pater appositivum. ad ly deus. genuit tri deum qui
est deus qui est pater

~.~.~. Ubi nomina essia in abstracto

possint supponere. Pro peris str. 5.

Unde quod sic taliter quod hae sit vera ess generat ess quod x
Aug. 7. detrimite per et filius sunt una sapia quod una ess
et singularim sapia de sapia sicut ess de ess. q. 2. idem
est. deus et ess. dicitur quod ess dicitur generans sicut et dicitur 1. 3. quod
aliquid predicat de alio potest supponere pro illo. at ess predi-
cat de se quod 4. quod alias cum ess sit pater erit regnans
et non generans. quod est impossibile. 5. Aug dicit. 4. detrimite
quod per est primum totius deitatis quod deitas et generat et generat
sed dicitur est Aug. 1. detrimite quod nil generat se ipsum. et ex ioni
necess est cum sit simplicissima et unitissima. Sim quod et
Soc erravit Abbas Jacobus ex diu simplicitate colligens
quod sicut deus generat est vera. ita et ess generat. sed fallit
non attendens ad modum significandi qui talis reperitur
in nomine. Deq. ut ea quae competunt personis ratione sua
nichil suppositionis ei competant. ut esse generatus. et generare
non autem esse. Ad. 6. dicitur quod sancti addendum unit
ess cum peris nisi quandoque sumunt abstracta pro concre-
tis. et sunt eorum pp^{es} exponendo. inter nomina tri abstracta
est ordo quidam quod ea quae pertinent ad alium propinquius se
Sent

Summula d. Thomae

Genit ad per. v. minus impria e nat^{ista} denat^{ista} aut
 sap^{ista} de sap. q. ista est de ess. Ad. 2. dm q. increaturus
 no e eadem num nat^{ista} gnti et gntantis ut indiuis. v.
 Qui nat^{ista} nec se nec paces gntat. Ad. 3. dm q. sufficit
 diuersus modus signandi ad diuersim^{ista} lognd^{ista} dede et diuis^{ista}
 Ad. 4. dm q. ess^{ista} predicat de se ppter diuinam simplicit^{ista}
 no aut^{ista} sicut uniuersale de particulari. quo pacto pcedit^{ista}
 Ad. 5. dm q. nomina substantiua faciunt secum suum sup^{ista}
 adiectiua v^{ista} no. s. rem signatam ponunt e substantiuum
 v^{ista} dicunt s. p^{ista} q. substantiua supponunt adiectiua no
 supponunt s. copulant. v. personalia et notionalia adiec
 tiua no possunt dici de ess^{ista} in aliquo substantiuo adiuendo
 ut si dicas ess^{ista} est res gntans. non in dices ess^{ista} est gntans
 res aut^{ista} gntans et no gntans in arg^{ista}. supponunt p^{ista}
 et p^{ista}. v. no contradicunt s. b. Ad. 6. dm. q. per du
 p^{ista}ium totius deit^{ista}. sicut rector totius populi aliquis de ipso
 populo q. deitas dicta de 3. p^{ista}. sapit nam nominis collec
 tiui. uel dr^{ista} p^{ista}ium totius deit^{ista} q. totam deit^{ista} comunit

Unitas dr^{ista} p^{ista}ium
 Binarij

¶ Vm persona possint predicari
 De nominibus ess^{ista} lib. ar. 6

¶ uidet^{ista} q. no q. sicut ~~ista~~ homo e omnis homo est falsa
 est trinitas. q. p^{ista} nullis sup^{ista} pot^{ista} uerificari. 2° inferius
 predicat^{ista} accident^{ista} de superiore ut homo de animal; s. d.
 deus in Damasc. e^{ista} eoe ad tres diu^{ista} p^{ista}. q. no predicant^{ista} deo
 nisi accipit^{ista}. Sed 3° est Aug. deside ad Potum credimus
 unu deum unam esse diuini nominis trinitatem. Dm
 iuxta dicta q. sicut hec est uera ess^{ista} est tres persone
 ita et hec deus e tres persone. Ad. 7. dm. q. de nome
 homo p. se supponit p^{ista} sup^{ista}. ideoq. hec e falsa h^{ista} e ois h^{ista}
 sed de nomen deus de se hec q. stat pro ess^{ista}. v. 3. p^{ista} multis
 sup^{ista} s. uera. deus e trinitas. est in uera p^{ista}. quod no
 accedens Porreca^{ista} ~~ista~~. Ad. 2. dm indiuis no e uale
 aut singre. v. ista e p. se. deus e p^{ista}
 vtru

+
 eam negauit

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

~11-11. proprianda Pers. ar. 7 ~11~

et uidet q non q uergeret in detrimentz fidei. cum daret
occasio existimandi q attributz aut competeret uni d'hip
et aut unimais qz alij. 2° esslia attributa in abstrac
to figant ut forma q no possunt appropriari alicui p s. cum
nulla sit forma alterius p s. 3° pprium est prius appropriat
at esslia att sunt tm rāoēs priora p s. qz sunt eis coia. q no
sunt appropriata. sed. 1. cor. 1. xpūm dei uirū et dei sap
dm q ex eo q esslia attributa in deo ex exercitiois colligi
possunt. no autz pprietates personarū. appropriatis attributo
et ad psonas, comens est ad manifestationem fidei. possūt
autz esslia attz appropriari psonis duobz. uno m p modus
similitudis ut sapia filio. alio m p modum dissimilitudis
ut pōa patri, ne putet impotens et infirmus ut pater senes
esse et lent apud nos. Ad. 1. neganda maior x dicit in
corpore ari. Ad. 2. dm quod pcederet si nos diceremus
sentralia attributa no esse solum appropriata sed et ppria
psonis. Ad. 3. dm qz b sm intelligentiam esslia att sm / et tm rāoēs ppria
se sint priora psonis, no tm ut sunt appropriata. sicut color
posterior est corpore inqz tum ē corpus, prius tm nāliter corp
albo inqz tum est album

~11-11. concuementer a sacris doctoribus

Sint essentialia Personis attributa. ar. 2.

et uidet q no bene appropriauerit Salarius et. 3. pū. spm
imagini. i. filio. et usum mureni. i. ss. qz et importat du
rationem essendi. sps u ē ēendi pūum. usus u ad opat parti
nere uidet. at essentia et opatio nulli p s appropriari inueni
unt. q. 2. male uidet Aug. 1. de doct. christiana. Co
quens dediu psonis. dum ait omnia sunt ppter pūm. equa
lia omnia ppter filium. cōmexa omnia ppter spūm sanctū
siquidem quem admodum pēs no est sapiens sapia genita
ita nec

nec dicens ^{equalis} & qualitate filij et sic de alijs. sicut unitate
 respectu filij et sic etc. Item Aug. p[ro]p[ri]am p[ro]p[ri]am sapiam filio
 et bonitatem app[ro]p[ri]at s[ic]. at uirt[us] que ad p[ro]p[ri]am p[ro]tinet. i.
 cor. 1. et luc. 6. attribuit filio. virtus enim de illo exibat
 et sanabat omnes. Item Aug. illa uerba Pauli ex ip[s]o
 p[ro]p[ri]um. et in ip[s]o. patri filio. et sic app[ro]p[ri]at cum filio
 in ip[s]o uideat p[ro]p[ri]us cor[re]re c[ir]ca finali. que e[st] i[n] omni
 et p[ro]p[ri]is esset accomodand[um] patri. Item ueritas. Deo
 men[is] qui est. et libertate. inueniunt app[ro]p[ri]ata filio. Et
 in uideat esse si p[ro]p[ri]a. ueritas s[ic] ex similitud. libertate
 uita ex eo q[uod] sicut liber est expressus ab alio. ita filius est
 a p[ro]p[ri]e. qui est u[er]o aut n[on] debet app[ro]p[ri]ari filio. aut dicens
 s[ic] qui est p[ro]p[ri]e filius et sic demonstrato filio. q[uod] loquens trinitas
 ad moysen ait ego sum qui sum. q[uod] etc. **D**icitur q[uod] q[uod]
 deum ex creaturis cognoscimus (in quibus 4° reperimus p[ro]p[ri]e
 s[ic]. i. esse ens. 2° unum. 3° uirtus ad causandum. et 4° respectu
 ad causata. **I**ta et in deo sic 4° consideramus et cogim[us]
 et s[ic] p[ro]p[ri]um p[ro]cedit app[ro]p[ri]atio filij q[uod] in ratione q[uod] ter
 mitatis speciei. et usus inuenitur aliquid h[ab]ere simili
 tudinem cum p[ro]p[ri]is personar[um]. non aut[em] in ess[entia]. et op[er]e
 p[ro]p[ri]e sui comunitatem. 2° consideratur deus ut unus et
 sic Patri accomodat Aug. unit[em]. q[uod] in eo i[n] reperit et p[ro]p[ri]e
 sibile remotis alijs diuinis p[ro]p[ri]is. et equalitas filio q[uod] in
~~p[ro]p[ri]e aut[em] p[ro]p[ri]e n[on] dicitur equalitas~~ q[uod] equalitas i[n] termina
 tur ad filium. et concordia seu duor[um] connexio i[n] intelli
 git in s[ic]. 3° considerat deus s[ic] suam uirtutem. et sic
 p[ro]p[ri]a patri sapia filio et bonitas app[ro]p[ri]at s[ic]. s[ic] i[n] ratione si
 militudinis si consideret quod e[st] in diuinis p[ro]p[ri]is. rat[io] u[er]o diffini
 titud[is] si consideret quod in creaturis est. quib[us] s[ic] sunt patres
 s[ic] senectute defuit p[ro]p[ri]a si filij. s[ic] paucitatem temporis
 defuit eis scia. sp[iritus] aut[em] creat[us] est impetuosus. et si e[st] ^{Summano}
 robustor[um] e[st] quasi turbo ut dicitur Isay. 26. virtus aut[em]
 in

ff. in cap. libris
 e. de me. i. in p[ro]p[ri]e
 die gl[ori]e) qui est
 caput filij

Interdum appropriatur filio et spiritui sancto non sicut dicitur
 potam, sed id quod a pota procedit. 4° considerat deus cum
 respectu ad causata et sic sumit appropriatio ex ipso p ipso
 et in ipso. sicut h^o ex. exp^{te} cause agentis non malis. et
 h^o p^o ut dicitur habitudinem forme sicut artifex opat parte
 et h^o in ipso non sicut res continentur in deo idealiter sic et in scia ipsa
 enim filio convenit. Sed sicut continentur in eo ut suabo
 mitate conservante et gubernante et ad debitum finem addu-
 centes, diu autem p^o sona non procedunt ut ad finem cum
 quibus sit ultimus finis n^ol^o. v^o mil^o nos ex eo q^o pater sit
 primum primum omnium. Ad alia d^o q^o Aug^o diffinit quia
 dog^o de veritate p^oat appropriat filio. veritas enim et ratione
 intellectus, et rei, in quibus reperit esset in deo. liber
 u^o vite. in recto dicit nobilitatem appropriatam filio, et in
 oblico vitam que magis appropriatur spiritui sancto in quantum in
 portat quendam interioremodum. esse autem scriptum ab
 alio non e^o de ratione liberi ut liber e^o, sed ut artificiatum
 quoddam ipsum autem qui est appropriat filio ex adiuncto
 q^o tractat de liberate v^ominu^o facta p^o filium. pronomine
 vero iste grammaticaliter de p^o s^o tri^o dicitur, sed tri
 grammaticaliter loquendo dicimus iste lapis et iste asinus
 et est^o d^o que sigat^o de nomine deus pot^o demonstra-
 ri p^o nomine iste dicitur enim exod. 15. iste deus meus
 et glorificabo eum.

De personis in comparatione ad relationes

suas proprietates. questio. 40. In 4 art. diuisa

cc^o quod querunt 4°. 1° vni relatio sit idem q^o p^o p^o
 2° vni relationes distinguant et constituent personam
 3° vni abstractis p^o intellectum relationibus a p^o sonis
 remaneant p^o post bases distincte. 4° vni relationes s^o
 intellectum p^o resupponant actus p^o sona^o uel e conuer-

so
vni

Un̄ relatio sit idem q̄ Pater ar. 1

Et videt q̄ nō. nam alias multiplicato uno multiplica
 ret et reliquam. at in una p̄s. reperiunt̄ dua relat̄ ut imp̄
 feritas et cōmūnis sp̄atio. et indub̄ p̄s una ut cōis sp̄atio q̄.
 2° nō est in seip̄s ex. 4 p̄p̄s at relatio est impersona et
 non rat̄ identitatis. qz etiam diceret̄ esse in ess. q̄. 3° de
 p̄e dicimus q̄ ḡrat. non autem de paternitate. q̄ nō sunt
 idem. Sed 2° qz s̄m̄ Boe. lib. de ebdom. in diuinis nō differt
 quod ē. et quod est. Im̄. qz quidam considerantes relatio
 nes non ligare ut in aliquo. sed ut ad aliqd̄. dixerunt p̄p̄i
 etates relatiuas nō esse p̄sonas. nec in p̄sonis. sed eis assis
 tentes. Sed t̄i cum nō solum s̄m̄ modum loquidi. sed etiam
 s̄m̄ rem sint constituenda p̄p̄ietates in diuinis. que ligant̄
 in abstracto ut forma quorūdam. et f̄a sit in eo cuius est f̄a
 relationes sunt in p̄sonis. et idem cum ip̄s qz sunt idem
 cum diū ess. Ad. 1° d̄m̄. qz p̄er̄ et p̄p̄ietas s̄ idem sint
 s̄m̄ rem differunt s̄m̄ r̄onem quia enim diū simplicitas ex
 cludit composit̄ n̄ia et forma. idem ē in diū concretum
 et abstractum. ut p̄eritas ē ip̄se pater ē. et qz eadem simpli
 citas excludit compositionem accidentis. et subiecti p̄p̄ieta
 tes nō p̄sonales ut cōmūnis sp̄iatu ^{sunt.} idem cum duabz p̄
 sonis (sicut et ess̄ que in ambabz p̄sonis reperitur.) s̄m̄
 aliam identitatem qz s̄b̄ quidquid ē in deo ē deus et eius
 ess̄ nec ibi est ullum acc̄s. Ad. 2° d̄m̄ qz p̄p̄ietates dicunt̄
 esse in ess̄ solum s̄m̄ rem. sed in p̄sonis etiam q̄tum ad
 modum ligandi v̄ p̄sonas distinguunt et determinant. nō
 autz ess̄. Ad. 3° d̄m̄ qz actiones sunt sup̄ p̄p̄ietates
 autz ligant̄ ut f̄am̄ ~ ~ ~

Un̄ personae distinguantur
 Per relationes Actz 2

F

et uideat q, non qz simplicia. (qualia sunt p^s) seipsis
 distinguuntur. 2° nihil distinguit nisi p id quod est sui
 generis. non qz hypostasies de gr^{ie} subqz distinguunt p rela
 tiones. 3° absolutum e prius relatiuo, at i^a distinctio
 est diuinar^{um} personarum, no qz fit p relationes. 4° rela
 tiouis esse est ad aliud. qz presupponit distinct^o et p cons no est
 primum prium distinctiois. Sed 3^a e Doct. lib. de trin. dices
 ista relatio multiplicat sunt. Im q in illis in qz reperitur
 aliquid comune quale est ess ad personas) qz qz re reali
 quod d distinctiuum et quidem indiuisis p^sms duo reperunt
 p que distinguunt. Ist orig^o que significatur ut altus et relatiu^o
 significatur ut form^o. quod quidam attendentes et qz relatiu^o
 sequit actum. p origines dixerunt p^sms diu^o distinguunt p re
 lat^o u^o manifestari earum dist^o. Sed hoc esse no pot. qz orig^o
 significatur ut uia no ut aliquid intrinsecum p^sms. v^o
 no ret rat^o distinctiuu^o. quod debet ee intrinsecu. 2° qz dist^o
 diu^o p personarum no est sic accipienda quati ess diuidat in
 singulis. sed qz pers^o distinctiuu^o constituent in esse personal^o
 inq^o tum sunt ipse p^sms subsistentes ut pateritas e pater est
 3^a rat^o orig^o aut^o est esse hypostaticim constituere. qz alitue sig^ocat
 ut egrediens a p^sms pateritue ut uia ad personam. v^o pater
 sig^ocat hypostaticim. genitor^o p^orietatem. g^omans u^o uel gen
 tus originem. Ad. 1° d^om qz pers^o sunt ipse relationes subsiste
 tes. Ad. 2° d^om qz persone non distinguunt in esse qz subsis
 tunt. nec in aliquo absoluto, sed t^ongm qz sunt ad aliquid
 Ad. 3° d^om qz quanto distinctio prior est tanto p^opinquior est uni
 tati. et ideo debet fieri p id quod minimum distinguit. scz per
 relationes. Ad. 4° d^om qz relatio accidens presupponit distinctio^o
 suppository. relatio uero que e subsistens distinguit suppo^o re
 latio p^ore e ad aliud no prius, aut posterius sed simul nat

v. solo m sig^ocat
 no re. differunt

vm abstractis per intellectum relatio
 nibus a personis ad huc remaneat

Hypostasies. Artz. 3.

et intelligeret

et videtur quod sic quia persona se habet ex additione ad hypostasim. est enim persona hypostasis proprietate distincta ad dignitatem pertinentis, quod remota proprietate personalis apparet ad huc maneret hypostasis. 2º per. paternitas est pater et aliquis alio est aliquis quod alias filius in quo non est paternitas non esset aliquis. 3º ex Aug. s. detrimere per h. filium non genuisset esset ingenuus et tunc non esset per. 4º. Sed d. st. Hilarius. 4 detrimere. Dm. q. duplex est abstractio per intellectum. scilicet qua uisus abstractio fit a particulari, et qua forma abstrahitur a materia ut forma trianguli ab omni materia sensibili. inter quas abstractiones hęc est diff. q. in abstractio uisus non manet id a quo fit abstractio. tunc quod abstrahitur, at in abstractio formali utrumque seorsum intelligit ut forma circuli seorsum ab epe. in diuinitate autem est aliqua similitudo horum abstractionum. cum s. Damasc. est sic uisus. h. hypostases ut singularia, s. igitur primum modum abstractionis manet in intellectu est communis, non autem manet hypostasis. s. in modum uero abstractionis formales remota proprietate non personalibus ut ingenuum respectu patris manent hypostases, non autem manent remota proprietate personalibus. quales est paternitas respectu patris sed ut s. dictum est quidam existimauerunt hypostases constitui per origines. quod scilicet per est ab alio. filius autem est a patre et ~~proprietate~~ relationes quasi proprietates aduenientes ad dignitatem pertinentes constituere rationem personarum, u. contra dixerunt remota suis in relationibus remanere hypostases, sed non personas, sed hoc esse non potest. 1º quia relationes constituant et distinguunt. 2º quia omnis hypostasis rationabilis est persona. Ad. i. Dm. q. q. non addit s. hypostasim

quasi proprietate

+ intelligit

¶

pprietatem distinguentem absolute, sed pprietatem dis-
 tinguentem ad dignitatem pertinentem. qz vs e in ra-
 nali nat. V remota pprietate distinguente a pona
 no remanet Hypostasis. sed remaneret si tolleretur rona-
 litas nature. Ad. 2. dm q. per. paternitas e per. quis, et
 pers. nec sequit q. filius non sit quis. seu Hypostasis si-
 cut no sequit q. no sit pona. Ad. 3. dm q. Aug. est
 intelligendus q. remaneret Hypostasis patris no ut distin-
 guit ab alijs personis sed ut distinguit a creaturis sicut
 iudei intelligunt.

ad
 siue hypostasi
 sis ~ 11 ~
 ius
 om

¶ In actus notionales pgin-
 tel
 ligantur Proprietatibus. ar. 4.

¶ videt q. sic. dicit enim mag. in. 27. d. primi. q. per
 semp est. qz genuit filium. q. sm intellum gmativ pnce-
 dit paternitatem. 1. paternitas fundat sup gmativ
 q. supponit illam. 2. filiatio pssupponit gmativ
 passivam siue natiuitatem. q. et paternitas gmat. 3.
 Sed est q. gmativ est opatio persone patris. qz per pater-
 nitatem constituitur. ¶ Dm (omissa opinione dicentium
 personas non constitui p pprietates. sed p origine.) q. rela-
 tio pot. considerari ut relatio. et sic supponit sm intellu
 actum notionales. et ut e constitutiva personz et sic actui
 notionali pgin-
 telligitur. sicut pers agens actum. Ad
 1. dm Magistru intelligi de relatione ut relatio tm
 est. alias esuers esset dm. Ad. 2. dm q. procedit de
 pernit. ut est constitutiva psonz. Ad. 3. dm q. natiuitas
 est via ad psonam filij. et ideo sm intellum pcedit
 filiacionem et q. sm q. e constitutiva psonz filij. sed gma-
 tiv alia sigeat ut pcedens a pona patris et ideo p
 supponit pprietatem psonalem patris

¶ De Personis incomparat ad alq

notionales pgin-
 tel. 41. In 6 ar. du

Summula 3. Thomae

Deinde considerandum est de personis in ord^e ad actus notio-
nales. et c^o hoc quod sunt sex. i. Vm actus notionales sint at-
tribuendi personis. 2° Vm huiusmⁱ actus sint necessarij. uel
uoluntarij. 3° Vm sm huiusmⁱ actus p^{er} se procedat de re uero
uel de aliquo. 4° Vm in diuinis sit ponere p^{er} se respectu ac-
tuum notionalium. 5° quid significet huiusmⁱ p^{er} se. 6° Vm actus
notionales ad plures personas terminari possunt

Vm actus notionales sint attribuendi

Personis. Articulus primus.

Fuidet q^{uod} noⁿ nam quid quid est in des x Boet in diuinam
mutat^{ur} sub^{stantiam} exceptis relatiuis. q^{uod} si alio tribuit des ad
sub^{stantiam} noⁿ ad notionem p^{er} se. 2° sm Aug. omne quod
quid d^{icitur} des dicit aut dicit sm sub^{stantiam} aut sm relat^{iuum} q^{uod} nulla
est notio. 3° in diuinis noⁿ est passio q^{uod} negatio. sed d^{icitur} est
Aug. lib. de fide ad Petru^m. Vm q^{uod} cum p^{er} se distinguant sm
origines ad designandum originis ordinem necess^{ario} fuit at-
tribuere diuinis p^{er} se actus notionales. Ad. i. d^{icitur} q^{uod} in
diuinis est duplex ordo originis, s^{ed} creatur^{um} a des et ist^{ud} co^{ntinuetur}
p^{er} se 3. personis et est esset. alteru^m est ordo originis sm que^m
p^{er} se p^{ro}cedit a p^{er} se respectu cuius ponunt^{ur} notiones. Ad. 2. d^{icitur}
q^{uod} notiones sm s^{ed} huiusmodi significandi differunt a relatiuis
actio enim secluso motu quo intelligitur uel progredi ab
agente ad passum uel terminari in passu. solum inter utruq^{ue}
dicit^{ur} habitudinem. et sic in diuinis uem nullus sit motus
idem sunt act^{us} notionales. et relat^{iuum} s^{ed} distinctis nominib^{us}
suggerit^{ur} a nobis qui ex creaturis increata nominamus
Ad. 3. d^{icitur} q^{uod} actio infert passionem rat^{io} motus. in diuinis
aut^{em} noⁿ est actio aut passio nisi gramaticaliter. noⁿ sm rem

Vm actus notionales sint uoluntarij

Articulus secundus.

Fuidet q^{uod} sic. d^{icitur} enim Silar. lib. i. de synod. noⁿ nali ne
cessit^{ur}

nec. Dicitur pater genuit filium. 2.º Apost. ad est. i. trā
 tūc nos in regnum filij dilectionis suę, at dilectio libera est
 3.º nil est magis voluntarium q̄ amor p̄ modū cuius p̄cedit
 4.º omne verbum p̄cedit a dicente p̄ voluntatem q̄e Divini
 verbum. et nō p̄ nām. 5.º quod manifestum est voluntarium
 q̄ si p̄ non genuit filium volunt, genuit eum necessitate quod
 est d. August. in lib. ad orosium. Sed d. est quod dicit Aug
 in eodem lib. q̄ neq̄ volunt genuit pater filium neq̄ necessitate
 Dm q̄ p̄ genuit filium volunt cōcomitate. sicut volunt
 facte est deus nō autem volunt ut quid p̄ ultimis. sicut dicitur
 artificem facere arcam volunt. Et enim modo p̄duxit deq̄
 creaturam: cuius ratio est q̄ nat̄ determinat ad animum eam fā
 sū quam res nalis hęc esse sit una tm̄ et p̄ coris tale facit, quo
 le esse debet. at forma sū quam voluntas agit nō est una
 sed plures sū plures formas intellectas. v̄ quod p̄cedit voluntas
 nō est tale, quale est agens. sed quale agens vult ut sit. Unde
 sic verbaliter se habere pot̄, quod a divinis longe abest. et ore
 atoris competit. Ept̄ nobis d̄ arrianos d̄m a deum filium ge
 nuisse non volunt sed naturas. Ad. 1.º d̄m q̄ illa auctoritas
 ut ex antib̄ et contib̄ colligitur p̄cedit d̄ negantes volunt
 cōcomitatem patris in generatione filij. qua ipsum voluit gr̄ia
 Ad. 2.º d̄m q̄ filius d̄ dilectionis. inq̄ tum tunc a p̄amat
 Ad. 3.º d̄m q̄ voluntas ut nat̄ quōdam ē aliquid naturaliter
 vult. ut p̄ta beatitud̄ et deus semetipsum amat naturaliter ex
 quo p̄cedit v̄ voluntatem et naturaliter. Ad. 4.º d̄m q̄ reg
 nāliter intelligit seipsum et tm̄ hęc p̄cessio verbi est naturalis
 sicut et in conceptio n̄b̄ intellectuālib̄ fit reductio ad i. n̄b̄ nōta
 Ad. 5.º d̄m q̄ aliquid dicitur necess̄. Dupl̄. uno m̄ p̄ se. aliō p̄
 aliud. et hęc vel rāone causę cogentis. vel rāone finis quod
 in divinis deum nō hęc cum nec cogi, nec ad aliud ordinari possunt
 est q̄. nec p̄ se verbi generationis sicut et deum esse

a lege / quod
 nō ē voluntarius
 est necessarium
 q̄ vult se esse
 Deum

Vm̄ alius notionalis sint dealiquo.
 Articulus. Tertius

F. videtur q̄ nō qz aut p̄ genuit filium de aliquo alio a se

Summula d. Bone

et hoc no. q. illud aliud extraneum a filio maneret in eo
 ut mat. incomp. aut gemit cum de seipso et si quem adm-
 dum. Bone cum sit de no. albo alio denominat ab albedine
 ita filius denominaretur per ^{filio filius} ~~albedine~~ aut est d. m. patris
 no. manere genit. filio. gemit q. cum de nibilo. 2. si
 per g. rat. filium de off. uel nat. sua q. est. Sic habitudines
 p. ij. ad filium no. malem. ego. est. pot. dici generare q. est falsu.
 3. Aug. dicit. q. tres pers. no. sunt ex eadem ess. q. no. est aliud
 ess. et pers. q. filius no. e. de ess. patris. 4. filius est creat.
 iuxta illud. ecclesiast. 24. ego. ex ore altiss. p. ij. primoge-
 nita ante omnem creaturam. et uisus ante quida. creaturam
 et de ss. dit. amos. 4. in unam liam. ego. formans montes
 et creans spum. q. cum omnis creat. sit de nibilo. ita et filius est.
 Sed d. est Aug. lib. de fid. ad Pet. Dm. q. sic interest inter
 factorem. et ueram g. mat. q. olla est ex aliqua exteriori ma-
 te. ut artifex facit scannum. ex ligno. sed g. nita e. de subst. g. nita
 tis. et sic filius g. nitus. est. de subst. patris. Sic exclus. quod d. m.
 quem ad modum. pars. d. m. n. g. n. t. transit in g. n. t. u. m.
 ita et sic. quoniam. obla. d. u. e. s. filio. com. n. i. c. a. t. i. c. a. t. e.
 manente. p. a. t. r. e. 5. filius. dei. nec. factus. nec. ex. nibilo. g. n. i. t. u. s.
 dicendus e. dit. tri. unigenitus. in. q. e. u. e. r. u. s. d. e. i. f. i. l. i. u. s. r. i. a. l. i. s.
 dicitur. aut. primogenitus. in. q. a. l. i. j. p. a. s. s. i. m. i. l. a. t. u. s. a. d. i. p. s. u. m.
 dicitur. filius. d. o. p. t. i. c. i. Ad. 1. d. m. q. filius. d. i. e. g. n. i. t. u. s. d. e. p. a. t. r. e.
 h. y. d. e. l. d. u. e. n. t. e. c. o. n. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. l. i. t. a. t. e. m. Ad. 2. d. m. no. s. o. l. u. s.
 q. filius. e. d. e. e. s. s. p. a. t. r. i. s. id. e. s. t. d. e. p. a. t. r. e. q. u. i. e. s. s. t. h. i. c. e. n. i. m. e. t. i. a.
 creatur. g. sunt. de. p. a. t. r. e. sed. est. d. e. e. s. s. p. a. t. r. i. s. i. n. q. u. o. t. u. m. e. s. s. p. a. t. r. i. s.
 filio. p. g. n. i. t. a. t. i. o. n. e. m. c. o. m. m. u. n. i. c. a. t. a. i. n. e. o. s. u. b. s. i. s. t. i. t. d. e. / e. n. i. m. s. e. m. p.
 d. e. n. o. t. a. t. c. o. n. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. l. i. t. a. t. e. m. V. no. d. i. c. i. m. u. s. d. o. m. u. m. e. s. s. e. d. e. a. r. t. i. f. i. c. e.
 d. n. e. t. r. i. p. a. t. r. e. e. s. s. f. i. l. i. u. s. d. o. m. u. m. d. e. l. a. p. i. d. i. b. u. s. et. a. n. g. e. l. u. m. d. e. n. a. i. n. t. e. l. l. e. c. t.
 u. a. t. y. Ad. 3. d. m. q. cum. d. i. c. i. t. u. r. f. i. l. i. u. s. d. i. c. i. t. u. r. g. n. i. t. u. s. d. e. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. l. i. t. a. t. e.
 d. i. u. i. n. a. a. d. d. i. c. i. t. a. l. i. q. u. i. d. r. e. s. p. e. c. t. u. c. i. u. s. p. o. t. s. a. l. u. a. r. i. d. i. s. t. i. n. c. t. i. s. n. o. a. u. t. e.
 i. n. a. u. t. i. n. d. u. l. t. a. Ad. 4. d. m. q. a. u. t. e. s. s. e. x. p. o. n. i. p. o. s. s. u. n. t. d. e. s. a. p. i. a.
 c. r. e. a. t. a. u. e. l. n. a. t. a. s. s. u. m. p. t. a. a. f. i. l. i. u. s. d. e. i. a. b. e. t. p. r. e. q. u. i. s. i. t. a. d. i. c. i. t. u. r. a. u. t. e.
 f. i. l. i. u. s. s. i. m. u. l. c. r. e. a. t. y. et. g. n. i. t. u. s. u. t. e. x. c. r. e. a. t. i. o. n. e. c. o. l. l. i. g. a. t. i. m. m. u. t. a.
 b. i. l. i. t. a. t.

bilis patris ex generatione consubstantialitas filij ad ipsos
 Vm In diuinis sit pota Respectu
 alium Notionalis? ar. 4.

Fiudet q. no. qz nec passiva ut pat iam, nec actiua qz pota
 actiua non competit uni p s^o dui respectu alterius q^o. 2° pota
 dicit ad possibile. at persone diuine sunt de numo necessarioz
 3° pota dei no dicit p ordinem ad intelligere et uelle, sed
 p ordinem ad affectus q^o. sed d^r est Aug. d^r maxi. heret. Sic
 Im q. Cum indiuisis sint actus notionales, ponenda etiam
 sunt pota ad ipsos. pota enim e prius actus, ut generatiua in
 pre. spiratiua uero in Patre et filio. Ad. 1. d^r q. sicut nulla
 p s^o dui fit, ita nec pota indiuisis d^r factiua. sed dicit pota p
 ordinem ad personam precedentem. Ad. 2. d^r q. nil est indiuis
 possibile ut opponitur nec. sed ut continet sub nec. et sic si
 cut deum esse, e possibile ita et filium generari. Ad. 3. d^r q.
 qz intelligere et uelle no sunt tales actus qui designent alij
 cuius rei a deo distincte siue esset ut creat^r siue p^ronaliter
 ut dui p^rone inter se. V^o respectu horum alium no pot sal
 uari rāo pōqz in deo, nisi h^o modum intelligendi et significandi
 tm, que diuersimode significatur in deo intellectus, et intel
 ligere, cum tm ipsum intelligere dei sit eius ess. no habens
 principium.

p^rductiuo

Vm Potā generandi significat relāt et no ess.
 Articulus Quintus.

Fiudetur qz hic nam pota dicit prius actus ex. s. meta, at
 p^rdicam dicitur notionaliter q^o et pota no dicit ess^o sed relationem. 2°
 indiuisis non differt posse, et agere, sed generatio significat relāt. q^o et p^ria.
 3° si pota generandi aut spirandi significaret ess^o esset communes tribz
 personis q^o falsum q^o. sed d^r est qz sicut deus pot generare filium, ita
 uult, sed uoluntas generandi significat ess^o q^o et pota generandi. Im.
 qz pota generandi significat in re rāo seu essentiam diuinam in d^r
 liquo autem relationem, rāo est qz pota generandi est id quod generans
 generat

Septimum
teno /.

griat. Et in quo assimilatur sibi gemitum. relati uero huiusmodi
personam ut proprietates individuales ad individuum quod consti-
tuit, si enim paternitas esset quae pater gemit. pater gemitur
quem. Sicut quod Summa naturalis est quod homo gemit. et non sortem
tas gemit hominem et non sortem. Ad. 1. dicitur quod dicitur est pater
non quod. sed quo gemitur generat. u. non sequitur quod dicitur distin-
guatur immo eadem singularissima est in tribus dicitur per forma.
Ad. 2. dicitur quod sicut in diuinitis potest gemitur est idem cum generatione
ita est dicitur est idem cum gemitur et paternitate sed uel distincta. Ad
3. dicitur quod potest gemitur futurum ad id quod importat in uel est comu-
nibus. sed est propria sui quantum ad id quod huiusmodi gemitur importat
in obliquum

Utrum actus notionales ad plures per-
sonas terminari possint. ar. 6.

Et uidetur quod sic. itaque in diuinitis sunt plures personae genitae uel spi-
rate. quod filius inest potest gemitur. quod gemitur et non sequitur. quod alius filius
2. Aug. 3. maxi. ait filius non genuit creatorem. neque enim non
potuit. sed non oportuit. 3. unus homo pater potest plures filios generare
quod et deus pater. cum eius potest ex unius gemitur non minuat. et sit
magis potens quam homo. Sed 2. quod si possent esse plures filii in diuinitis de
facto essent. cum non differat ibi esse et posse. Dicitur quod in diuinitis neque
unt esse plures patres aut filii aut scilicet quod distinctis sic habet quod
a matre quae a diuinitis plurimum abest. u. exp. relationum eorum
potest. 2. neque exp. processionum esse potest diuinitis pluralitas. quod pater
uno actu intelligit. et uno actu uult. 3. ex modo procedendi repugnat
quod personae procedunt naturaliter. naturalis autem determinat ad unum. 4.
per factis diuinarum personarum hoc excludit. quod tota ratio filiatis
nis reperitur in filio. est. Ad. 1. dicitur quod potest gemitur si gemitur
di sit gerundium uerbi actui non est in filio. si tri sit gerundium pas-
siuum sic est in filio. id est potest ut gemitur. et similiter si sit geru-
dium substantiae impersonalis. id est. quae ab aliqua potest gemitur. neque inde
erit pater. sicut non est pater ex eo quod sit idem esse cum patre.
Ad. 2. dicitur quod Aug. tri intendit quod non querit ex impotest filii. quod ipse dicitur
Ad. 3. dicitur quod non querit ex impotest patris. sed ex immaterialitate dicitur
quod non possunt esse plures filii

Et equalitas et similitudo diuinarum perso-
narum adinuicem. questio. 42.
In uel a uel diuisa - de

Deinde considerandum est de comparatione personarum ad invicem
 et primo quantum ad equalitatem et similitudinem. 2° quan-
 tum ad admissionem. 1° quoniam quærunto sex i^o vni equalitas
 locum habeat in divinis personis. 2° vni quæcedens sit equalis ei
 a qua procedit in similitudine. 3° quæritur vni sit aliquis ordo in
 divinis personis. 4° vni divinarum personarum sint equalis in magnitu-
 dine. 5° vni una earum sit in alia. 6° vni sint equalis in
 potestate.

Vni equalitas locum habeat in divinis personis. 1.
 et videtur quod non nam equalitas sumitur in quantum ex 5. metaph.
 at in ultimis non est quantitas continua intrinseca sicut magnitudo
 nec extrinseca, puta locus aut tempus, neque vero in quantum est
 discretam potest in divinis esse equalitas, quia duas personarum plures sunt
 quoniam. 2° personarum divinarum sunt unius esse quæ sequat ut sua,
 in formam autem sumitur similitudo non equalitas. 3° imago dicitur
 equalis ei a quo est expressa non ad id esse quod filius dicit equalis
 patri et non per se, et per consuetudinem nominum equalitas
 4° nulla relatio competit inter divinis personarum et equalitas relati-
 va. Sed dicitur Alvarus. In quibusdam ex personis 9. met. equalis dicitur
 per negationem minoris, et maioris in divinis personis ubi non est
 maior, aut minor ponenda est equalitas quantitas autem in di-
 vinis personis est una esse. Vnde relinquitur quod si in divinis personis esset
 aliqua inequality non esset in omnibus una divinis esse nec essent unum
 deus. Ad 1. dicitur quod duplex est quantitas sicut maius seu magnitu-
 dinis, quæ in solis rebus conceptis invenitur, et virtutis seu per-
 fectionis. Suiusmodi autem quantitas virtualis attenditur primo
 in radice, id est in ipsa perfectione formæ, vel in quantum in quantum modum
 dicit Aug. 9. determinate quibus quæ non nisi magnitudine hoc est
 maius esse, quod est melius esse nam melius dicit quod perfectius est
 2° attenditur Suiusmodi quantitas virtualis in effectibus formæ, quorum
 primus est esse, secundus oratio. dicunt quod tres divinis personarum equalis
 les dicit Aug. lib. de fid. ad Pet. in quantum nulla aliam aut procedit et
 aut excedit magnitudinem, aut superat potestate. Ad 2. dicitur quod ubi at-
 tenditur equalitas in quantum quantitate virtuale equalitas inclu-
 dit in se similitudinem, et aliquid amplius quod excludit excessum
 et sic dicimus filium similem patri ut excludat error eunormis
 equalis eidem patri ut excludat error Avij. Ad 3. dicitur quod

Carriano

equalis

qualitas in diuinitis p nomina signata multo dir. nam et p^{er}fi-
lius et filius p^{ri} equalis dicit. sed ut signat per verba non item q^{uod}
in diuinitis est accipere alterius persona ab altera et ex eo quod fi-
lius accipit a patre et non e conuerso filius equat patri. sed no ita
dicimus q^{uod} per equatur filius. Ad. 4. d^{omi}ni q^{uod} equalitas in diuinitis
importat et unitatem esse ut patet. et distinctionem p sonarum q^{uod}
nil dicit sibi ipsi equale. ¹ equalitas et similitudo in diuinitis per
d^{omi}ni non est aliqua realis relatio distincta a relationibus personali-
bus. sicut nec cum dicimus paternitatem et filiationem esse oppositas
relat^{iones} intelligimus opposita aliquam aliam mediam opposi-
tam. quae sit relatio. sic enim daretur processus infinitus.

D. Dixit. mag. in.
1. d. 31. q. in s^{uo}
appellato d^{omi}ni est et
latius 211-211.

Unus procedens sit cost^{is} suo p^{ri}o ut filius p^{ri}o. ar. 2.
Et uidet^{ur} q^{uod} non. q^{uod} Arrius 12° modos generationis assignat. 1° est
fluxum lineae a p^{ri}o. 2° x^o emiss^{io}ne radii a sole. 3° x^o impress^{io}ne
a sigillis. 4° x^o p^{ri}mo conuolunt^{is} a deo. 5° x^o exitum auctis a sub^{stantia}
6° x^o abstract^{io}ne speciei cognoscitur a mat^{re}. 7° x^o exat^{io}ne uolunt^{is} a
cogitatione. 8° x^o transfigurationes ut ex gre^{co} fit imago. 9° x^o
ambrem a mouente. 10° x^o eductionem sp^{iritu} a g^{erme}. 11° x^o ideatio-
nem. 12° x^o nascentia ut homo a patre. sed in his omnibus modis aut
deest equalitas re^{alis}. aut equalitas durationis. q^{uod} nullom^{od}o d^{omi}ni
filium esse a p^{ri}o. ne aut minorem aut posteriorem patre ip-
sum esse dicamus. 2° omne quod e ex altero h^{ab}et p^{ri}u^{um} et
p^{er} cons^{ens} no e q^{uod} at f. et s^{ed} sup^{er} ex altero. q^{uod}. 3° filius generatur
q^{uod} incipit esse. sicut e d^{omi}ni quod conuincit d^{omi}ni esse. 4° nam
est dare aliquod instans generationis filij antequod no eet. alias
semp^{er} g^{er}nat et est ueluti in fieri imperfectus. q^{uod} filius no est co-
aeternus patri. sed d^{omi}ni est Alban. D^{omi}ni est q^{uod} dupl^{ic}iter aliquid a
p^{ri}o existens est posterius ipso principio. s^{ed} aut exp^{er}te agentis, uel
liberij qui eligit se uel illud tempus ad agendum. uel n^{at}alis
cum statim a p^{ri}o sui no habet perfectionem ad agendum. ut s^{ed}
qui no statim ut est p^{ot}est g^{er}mare. uel 2° est aliquid posterius suo
p^{ri}o exp^{er}te actionis qua p^{ro}ducit q^{uod} s^{ed} est successiva. constat autem
q^{uod} per no g^{er}nat filium uolunt^{is} sed nat^{is}. et g^{er}nat^{is} patris ab q^{uod} perfec-
ta fuit. et iterum q^{uod} actio qua p^{ro}ducit filium no e successiva. et
p^{er} cons^{ens} h^{ab}et tres p^{er} s^{ed} cost^{is} sibi sunt et coequales. Ad. 1° d^{omi}ni cum
Aug. lib. de uerbis domini q^{uod} in creaturis nulla e similitudo perfec-

Seu car
2011

de uoluntarij

In sinuant illas divinas emanationes v. pluribus utitur
 ut per unam suppleatur quod alij deest. Ad. 2. dicitur qd
 excludit principium durationis, sed non quicum originis. Ad
 3. dicitur qd omnis corruptio est mutatio quaedam, et ideo omne quod
 corrumpitur incipit non esse, et desinit esse, sed generatio divina
 est trans mutatio, v. filius semper generatur, et per semper ge-
 nerat. Ad. 4. dicitur qd in tempore e nunc indivisibile, et tem-
 pus quod durat, sed qd est ipsum nunc sempiternis in quo gnat
 filius, et semper est natus, per quod essentialitas qd et perfectio fi-
 lii geniti designat ut ait Origenes, et melius Gregorius et Augustinus.

Ubi in divinis Personis sit ordo n. ar. 3.

respektus

Et videtur qd no. qd ordo na. nec e. ubi, nec p. nec n. qd in sit
 e. indivisibile. 1. no. est ordo na. nisi ubi est prius et posterius. 2.
 3. quid quid ordinat distinguit, sed dicitur nat. no. distinguit. qd nec
 ordinat. 4. in divinis non dicitur ordo est. qd nec ordo na. sed dicitur
 qd ubi ubi est pluralitas sine ordine ibi est confusio. Dicitur qd ordo
 die p. ad rem ad aliquid prius, vel in tempore, ut p. in illis
 vel in intellectibus, ut p. in cogita, aut in causis singulis. V.
 cum in divinis sit prius originis est etiam ordo originis, sine priori
 aut posteriori. Et sic in Aug. vocat ordonia, que alter sit e. prior, sed ex
 altero. Ad. 1. dicitur qd ordo na. significat notionem originis in comuni
 no. aut in specialy. Ad. 2. dicitur qd etiam in creatis cum aliquid est
 suo prius cognatum est in nam posteriori. Et in ratione relationis prius
 et principati sine ubi modo simul, at dicitur persona per Relationes
 constituunt v. nec in intellectum, ut sic altera e. prior altera in
 nam aut in relationes. Ad. 3. dicitur qd ordo na. non dicitur gnat or-
 dines, sed in nam originis. Ad. 4. dicitur qd quidam in impor-
 tat rationem prius no. aut est.

Ubi filius sit equalis Patri in magnitudine. Articulus 4.

Et videtur qd no. nam. X. p. in se maiorem dicit. Joan. 14. et. 1. cor
 5. filius dicit subiectus, ei qui tibi subicit omnia. 2. non quidquid
 est dignitas in p. est infidelis, qd no. est in ex paternitas. 3. in p.
 sunt tres nationes, infidelis autem dicit, qd sicut duo homines no. equant
 tribus ita e. sed dicitur Philog. 2. Dicitur qd in Summaris, filius no. statim
 ac nascitur est equalis patri qd in incrementum debet successive per-
 fieri

fieri ad illud, ad quod statim pergrans perducere non potest. sed deus
 per omnia se habet, et dei filius perfectissimus nascitur, et pater
 sui deo equalis in magnitudine, id est perfectus diuinitate.
 Ad. 1. dicitur autem intelligi in natura humana, et de gratia in ueritate
 donantis filius, sed minor non est cui unum esse donat.
 Ad. 2. dicitur quod ut ex dictis constat equalitas et similitudo in
 essentialia attenditur, ut paternitas est dignitas patris prout
 est essentia patris, et eadem est filiatio in filio. Ad. 3. dicitur quod nec
 ratio nec pars est uniuersale. Istum, quod communia sunt ad ea quorum
 est eadem essentia et idem esse. Vnde nec omnes relatiui nec omnes personae
 sunt aliquid maius quam una.

Philos. 1. 3. lib. de
 tumi.

Utrum filius sit in Patre et conuerso ar. 5.

Sciendum quod non quod 4. modi sunt modi essendi alterius in altero
 ex philosopho 4. philosopho inter quos 1. est connumeratio. 2. filius
 generatus a patre, ut pater michi, et non est in eo. 3. quod unum oppositi
 tunc non potest esse in alio, ac pater et filius relative opponuntur, etc.
 Sed in pan. 14. ego in patre et pater in meo. Utrum, quod in patre et
 filia tua est considerare. Istum est relatiui et originem, et in quod
 libet istorum quilibet personarum est in altera, quod eandem essentiam
 habet per et quod est ipsemet per communicat filio, et in intellectu
 unum relatiuum est in altero, et procedens uerbum non est extradiuina
 tem ipsum, sed in eo manet, et id quod uerbo dicitur in uerbo est
 distinctum et idem in deo. Ad. 1. dicitur quod ea quae in creaturis sunt
 deficienter representant, quae dei sunt, et nullis ex illis 4. modis est
 per in filio aut conuerso. accedit tibi magis ad hunc modum ille quod aliquid
 originante. Ad. 2. dicitur quod ex patre filius a patre est in modum pro
 cessuum interioris. Ad. 3. dicitur quod per se opponuntur non ratione est
 relationum, et tibi et ut sic alia est in alia, ut dictum est.

Utrum filius sit equalis Patri in Potestate ar. 6.

Sciendum quod non quod pater a se potest facere, filius autem a patre
 ut pan. 5. dicitur. 1. pater mandat et docet filium, ut pat. pan. 14. filius
 et 5. quod non sunt equalis in potestate. 2. ad omnipotentiam patris, in
 Aug. pertinet generare filium. De alio generat filium quod non est pater
 equalis in potestate. Sed dicitur pan. 5. quod uerum per facit, hoc simuliter
 filius facit. Utrum, omnes 3. diuinas personae esse in potestate equalis

Sicuti et in perfectione diuina nra. Ad. 1. dñi q. nō est ming
 p̄tens filius. qz facit a p̄e. omnia qz et ipse p̄r. uel ibi dicitur
 Ad. 2. dñi est q. audire et obedire exp̄ filij. et demonstrare aut
 mandare exp̄ p̄is referendum ē ad Christum s̄m s̄m natura
 uel ē intelligendus s̄m p̄r sciam et omnium notitiam atqz p̄as
 filio ab et̄ cōmunicat sicut et ess. Ad. 3. dñi q. eadem p̄a. qz
 in p̄e est paternitas in filio est filiatio. s̄p̄ filius h̄c eadem p̄as
 tatem cum patre sed cum alia relate pater s̄p̄ ut dans. et filius
 ut accipiens

De miss. diuinarum p̄s. Q. 43 In 3 art. diuisa

cc. quod querunt oib. 1. Vm alicui diuina p̄s. comiat mitti
 2. Vm mitti sit et̄ uel temporales s̄m. 3. In quid diuina p̄
 sona inuisibilis mittat. 4. Vm inuisibilis mittat tanqz filius
 qz s̄. 5. qz quis fiat mitti inuisibilis. 7. demiss. uisibili. 8.
 Vm aliqua pers. diuina mittat se ipsam uisibilis aut inuisibilis.

4. Vm quilibet
 p̄s. comiat mitti

11. Vm alicui persona diuina comiat mitti ar.
 et uidet qz nō qz mittus ab alio. minor uidet eo a quo mittit
 q. 2. qz quod mittit separat a mittente. 3. que s̄ diu.
 pers. est ubiqz. qz nulla mittit ad alicubi. sed. 3. Jan. 8
 ego et qui mittit me p̄r. Dñi q. in missione importatur
 habitudo admitterentem. uel dominij ut seruus mittit ad nō
 uel consilij ut Rex mittit a consularis. uel ougimis; et
 etiam importat habitudo ad terminū ad quem fit mittit. uel
 qz mittus ibi sit de nouo. uel nouo m. quo antea nō erat
 Ad. 1. dñi q. mittit s̄m consilium aut imperium ut sic est mi
 nor mittente p̄s. autz diuina mittit s̄m originem que ē s̄m
 equalitatem. Ad. 2. dñi q. illud quod mittit ut denouesse
 incipiat in termino mouet ad terminus et deserit mittente
 secus si nouo modo esse incipiat alicubi ubi antea iam erat
 Ad. 3. dñi q. p̄cedit demiss. s̄m m̄strum locale

Vm missio sit et̄ uel temporales s̄m ar. 2.
 et uidet q. mitti possit esse et̄ dit. n. qz. eo mittit filius
 quo ḡrat. 2. qz cui aliquid comit temporaliter uidet
 mutari

ex his que im-
portant origine

3° qz mittio dicitur per se importat processum quod est gratia
sed d. galat. 4. cum uenit plenitudo temporis misit deus
filium suum. Dicitur qz in diuinitate quibusdam importat solam ha-
bitudinem ad primum ut processio, et exitus, quibusdam cum hoc dicunt
etqz habitudinem ad terminus uel temporales ut datus, et mis-
sus, uel eternum ut generatio, et spiratio passiuue sumpta
Ad. 1°. dicitur qz pater loquitur de genitrici temporali filij. uel uult
qz ex quod est ab eo genitus sicut qz possit mitti. Ad. 2°. dicitur qz deus
non mutat sed creat in qua nouum esse incipit Ad. 3°. dicitur
qz mittio importat etiam terminum ad quem temporalem
aut etqz eternum et sic expressio termini potest dici gemina sicut
temporalis et gratia

3° mittio inuisibilis dicitur per se sit solus secundum do-
num gratia gratum facientis. ar. 3.

1° uidetur qz non, nam alias ipsa dicitur per se non donaret sed
habendo eius dona, quod est error. 2° dicitur qz est causa gratia
qz potius dicitur esse gratia dari secundum donat³ diuine per se qz conuenit
3° Aug. dicit. 4. dicitur qz filius cum ex tempore mente qz
cepit: mitti dicitur. at filius concipit etqz per gratia gratis
datam sicut per fidem et scientiam. qz etqz secundum hoc dicitur mitti
4° Rabbanus dicit. qz datus est Apostolis ad gratia mira-
culorum. qz non solum dat secundum gratia gratum facientes. Sed
1° est Aug. 3. dicitur qz procedit (inquit) spiritus temporaliter
ad sanctificandum creaturas. mittio autem est temporalis qz
cessio qz. Dicitur qz mitti dicitur dicitur per se secundum qz incipit nouum esse
esse in termino ad quem mittitur, dari autem dicitur secundum qz habet
ab aliquo, ultra coepta autem modum quo deus per se. proutiam
et potestatem est in rebus, est in creatura rationali per operationem
intellectus et amoris per quam attingit talis creatura ipsius
deus. et sic dicitur deus esse in ea non utcumqz sed habitando
ut in templo uiuo, Vnde nec mittit, nec datur creatura ratio-
nali nisi secundum gratia gratum facientem secundum quam terminum. Ter-
dit. Semus enim quosqz semus liberum utrum aut fuit
tunc

tantummodo

Rom. 5. charitas
diffusa est in cordi-
bus meis per spiritum
sanctum, qui da-
tus est nobis

Ad. 1^m dñi q̄ dono gr̄e gratum facientis perficit creat̄
 racionales, ut et ipsa utat̄, et diu pers̄ seruat̄, qūs si
 mul cum distagr̄a donat̄. Ad. 2^m dñi q̄ gr̄a disponit
 ad sp̄m̄ sanctum, et sp̄s sanctus dat eam efficienter. Ad
 3^m dñi q̄ filius p̄ aliquos effectus cognosci pot̄, a nobis, nō
 tñ habet a nobis, sicut per gr̄am grat̄ facientē. Ad. 4^m
 dñi q̄ opatio miraculor̄ et et̄ p̄phetia est manifestatio
 gr̄e gratum facientis, et sic s̄m̄ distam opat̄ dicit sp̄s s̄
 absolute datus Apostolis, s̄merim uirt̄ miraculor̄ aut
 p̄phetiam. Etiam nō dicit absolute sp̄s sanct̄ dari, sed cum
 additis. Et ad p̄phetandus, aut miracula faciendū

Vñ Patri conueniat mitti. ar. 4

Et uidet̄ q̄ sic, q̄ pater dat seipsum, q̄ mittit seipsum
 2°. etiam pater in habitat̄ aiam p̄ gr̄am immo et
 ta trinitas. Jan. 14 ad eum uenimus, et m. ap. e. f. 8.
 et̄ per mittit̄. 3° quidquid comit̄ uenit p̄s diuē comit̄ om̄i
 b̄ p̄ter notionem et relat̄. q̄ mitti om̄ib̄ conueniet
 sed 3° St. Aug. 2. detrimt̄. solus p̄r nunq̄ legit̄ mitti
 Dñi q̄ missio in diuinis importat̄ p̄cessionem ab alio s̄m̄
 originis. Et p̄ cōs non conuēit patri. Ad. 1^m dñi q̄ patri
 conuenit dare seipsum p̄ liberalē donationem et cō
 munitat̄ sui ad seruendū, sed non p̄ cōs mitti. Ad
 2^m dñi q̄ q̄ gr̄a sit a patre, ipse tñ p̄r non est ab alio
 et ita nec missus, quod asserit Aug. 4. detrimt̄. Ad. 3^m
 dñi q̄ missio importat̄ p̄cessionem a mittente, et p̄ cōs
 notionem nō in special̄, sed in general̄. 211.

211. Vñ filio conueniat inuisibil̄ mitti. ar. 5.
 Et uidet̄ q̄ nam missio inuisibil̄ fit s̄m̄ donaḡe, donat̄
 gr̄e attribuit̄ soli sp̄s sanct̄. 1. cor. 12. oia opat̄ unus atq̄
 idem sp̄s, q̄. 2° filius p̄cedit ut uerbum intellectus, at
 dona qūs perficiunt̄ int̄llum nō sunt gr̄a gratū facientis. q̄
 3° missio s̄. sufficit ad sanctificandam creaturam. q̄
 mis

missio filij est sufflata . aut erit distincta a missio spūs^{ti}
 sicut eius processio a processu s̄ distinguit, sicq; erunt duæ missiōes
 sed d̄ sap̄s . 9 . mitte illam . s̄ sapiam . decalis sanctissimū
 Dm̄ . q; et filio et s̄ comit in habitare animam p̄ grām et
 mitti . Patri autē q; in habitare animam comit, nō tñ mitti
 sicut neq; ab alio esse . Ad . i . dñ . q; q; omnia dona ut do
 na sunt tribuantur primo dono . s̄ spūs sancto, quædam tñ q; q;
 q; q; pertinent ad intellectus p̄ quandam appropriatiōnes
 attribuunt filio . et sic dicit Aug. q; filius inuisibilis cuiq;
 mittit cum a quoq; cognoscit, atq; percipit . Ad . 2 . dñ q;
 anima p̄ grām assimilatur deo, unde op̄s q; ille ad quem di
 u^a p̄s mittit assimilet tali p̄s per aliquod donum gr̄e, ut
 spūs sancto p̄ ebatem . filius autē est verbum nō quodcumq;
 sed spirans amorem, v̄ nō mittit s̄mquamcumq; instructio

et
 V. Aug. Verbu nem intellectu, sed s̄m eam qua p̄umpat in affectum amo
 (ait) notia cum rus. v̄ in ps. di in meditat̄ mea exardescet ignis . Ad
 amore est . 11 .
 3 . dñ q; missio filij et spūs sancti distinguunt inq; tum im
 portant originem, sed q; tum ad effectum gr̄e cōicant in ra
 dice s̄m gr̄e, sed differunt in effectib; gr̄e, qui sunt illumi
 natio intellectus, et inflamatio affectu, et sic una pot esse
 sine alia, nec una p̄ separari ab alia

Uñ missio inuisibilis fiat ad omnes
 qui sunt Participes gratiæ . ar. 6.
 Et uidet q; nō q; nō fiebat patribus ueteris testamenti
 ut enim dicit Jan. 7 . nondum erat spūs dat; q; nō dum
 erat Ihs glificat; . 2° q; talis missio esset s̄m p̄fectus
 uirtutis gr̄e, et ex conti continua sicut et datus p̄fectus q;
 nō fit ad omnes gr̄e participes . 3° ad Christum, et beatos
 cum sint indistantes ad diuinas p̄s . nō uidet fieri missio
 inuisibilis, q; nō fit ad omnes gr̄e participes . 4° sacra
 menta noua legis continent grām, et tñ ad ea nō fit in

uisib. miss
 sio . ergo
 sed

Sed dicitur quod omnis creatura per gratiam sanctificatur
 Deum quod ille qui mittit aut est de novo ubi antea non erat
 aut nouo modo. et sic effectus eius ad quem mittit est conside-
 rare. in habitat ^{et} ⁱⁿ ^{gratia}, et immouat ^{et} ^{quandam} ^{gratiam}
 et sic ad omnes in quibus hoc duo inueniuntur fit missio in-
 uisibilis. Ad. 1. dicitur missio in uisibilem factam fuisse
 ad patres antiquos. hoc non cum signo uisibili. ut in die Pentecoste.
 Ad. 2. dicitur quod etiam attendit missio in uisibilis sine effectum
 et augmentum gratie praequae cum quis aggreditur aliquod
 opus arduum ut puta martirium. aut renunciat potestati
 aut dat domum propter. aut uirtus faciendi miracula
 Ad. 3. dicitur quod ad beatos facta est in uisibilis missio in praebe-
 titudinis sua. postea uero usque ad diem iudicij etiam fit non
 sine intentione gratiae. sed sine aliqua missio eis reuelantur
 et sine extensione gratiae ad plura se extendentis. ad Christum
 uero facta est in uisibilis missio in praebebe conceptis non autem postea
 cum extunc fuerit plenus gratiae et ueritate. Ad. 4. dicitur quod
 gratia dicitur esse in sacramentis nouae legis sicut forma ar-
 tificiati in instrumentis artis. et sufficit missio fiat ad
 eos qui per sacramenta sanctificantur qui sunt terminum missio
 Spiritui sancto conueniat uisibiliter mitti.
 Articulus septimus.

Fundat quod, quod alias dicitur ut sic missus minor patre
 sicut et filius dicit minor ut missus innat. Sum. Aliud
 autem de spiritu sancto nusquam legitur. 1. missio uisibilis at-
 tendi uidetur sine aliqua assumptio creat uisibilis ut putantur
 sum. a filio dei, et spiritus sanctus nullam talem assumptio
 praei sufficit esse ut in signo. sequitur quod sine sacra et fig. as
 legales attendat missio uisibilis. 2. quod creat uisi-
 bilis est effectus totius trinitatis, quod per illam non magis mittit
 unam gratiam

* nambumias

4. filius visibilis missus est p̄ dignissimam creaturam
 visib. & h̄⁺ luminem. q̄ et sp̄s p̄creat^{as} r̄ationales mitte
 dus esset. 5. que visibiliter fiunt dispensant p̄missi be
 rium angeloy teste Aug. 3. de trin. q̄ nō p̄missi visib. 85.
 6. missio visibilis signum est invisibilis miss. q̄ sequit^{ur} q̄
 ad quemcuq̄ fit missio visib. fiat et invisib. et e converso
 q̄ ad p̄ces uest. testamenti ad quos facta ē missio invisib. de
 buisset fieri et visib. missio. Sed 3^a dicit Mat. 3. q̄ s̄s
 descendit in specie columbe. Dm. q̄ deus quid et omnibz re
 bus iuxta. uniuscuiusq̄ modum, et sic h̄⁺ m̄⁺ res visibiles
 ad invisibilia ducit. et sicut seipsum et s̄⁺ p̄⁺cess^{es} per res cre
 atas quodam m̄ demonstravit, ita et invisibiles miss^{es} per vi
 sibilis creat^{as} differenter tri. qz s̄s inq̄tum p̄cedit ut amor
 competit esse sanctificationis donus. filio u^o inq̄tum ē prin
 cipium sp̄s sancti competit esse sanctificationis huius aucto
 rem, et ideo filius missus ē tanqz sanctificationis auctor
 filius v̄ tanqz sanctificationis inditius. Ad. i. dm. q̄
 filius assumpsit n̄m h̄⁺ in unitatem sup̄⁺, et sic pot̄ dici
 p̄⁺comunicat^{ur} idiomatum minor p̄ce. s̄d s̄s. nō assumpsit
 sic creat^{as} in quibus aparuit. Ad. 2. dm. q̄ s̄s missus ē

sp̄s s̄

In spe ignis et visibiliter nō s̄m species imaginarias, sed subiectas senti
 columbe; i simi b̄ nō p̄⁺existentes sed ad h̄⁺ specialiter deputatas. Ad ut sacram
 lebz flama que 3. dm. q̄ illa creat^{as} facta a tota trinitate deputant ad hanc Legationem
 in Rubo apparui vel illam p̄⁺ significandam sicut enim diversis nominibus
 et Moysi, colum- tres diu p̄⁺ significavit & h̄⁺ P̄cis. filij et s̄s. ita et diversis
 n̄s ducenti populū rebz manifestant q̄z quis inter eas nulla sit separatio, aut significatio
 in grege, et fuit diversitas. Ad 4. dm. q̄ creat^{as} in qua aparuit s̄s fuit ut
 quibus, ac tom sanctificat^{is} inditium, et ita nō assumpta in unit^{em} sup̄⁺, nec
 truis, que fiebant diu durans, nec p̄⁺cons oportuit esse r̄ationales. Ad. 5. dm. q̄
 cum lex daretur illa creatura formate sunt minist^{ri} angeloy ad significandum
 in monte. tri sp̄m sanctum nō angelus, et ideo s̄s erat in illis ut in

signo
cs

Et in eis missus ^{et} non angelus. Ad. 6. Dm. q. non e
 de ratione invisibilis missionis, ut semper per invisibilem mani
 festat, sed ad utilitatem conducit. ut dicit. 1. cor. 12. quod fac
 tum e in x^o dno et Apostolis ut in fundamentis ecclesie. in x^o et aliquibus ^{sanctis} ^{sanctis} /
 quidem in baptismo in spe columbe quod e animal fecundum
 ad denotandam fecunditate baptismi in regenerandis filij sdes
 intrans figurat vero sub specie nubis lucide ad denotam
 dam exuberantiam doctrine. v^o. dr' ipsum audite, sigcant
 autz suus in visibiles missiones invisibilem missione facta
 Christo no tunc, sed in instanti sue conceptionis. Ad apte
 h^os autz in specie flatz ad ostendendam potest^{er} ministerij
 in administratione sacramentoz. sub lingua autz igneis
 ad ostendendum officium doctrine. ad Patres autz vest^{is}
 testam^{ti} missio visib. si facta no e qz nondum fuerat mis
 sus visibilis filius quem manifestat sp^{us} sanctus, sicut ipse
 p^{at}rem fuerunt ⁱⁿ dicitis patribus facta visibiles appa
 ritiones diuinarz personaz. que non sunt dicende miss^{es}
 qz sm Aug. no fuerunt facte ad signandam inhabitatio
 nem diuine p^{er} p^{er} gram, sed aliquid aliud ~ ~ ~ ~ ~

Vm aliqua Per. diu mittat nisi ab ea
 a qua Procedit Eternate. ar. 3.

Fuidet q. a nulla alia mittat. dit. enim Aug Per o
 nulli mittit qz a nullo est. q^o. 2° mittens sic aliqua
 auctoritatem s^u missum, que in diuinitis no pot ee nisi ori
 ginis. q^o. 3° qz alias no esset incomiens dicere qz s^u
 detur ab homine d^o Aug. 3. detim^o. sed d^o Isay. ad
 dit filius mittit me d^o deus. et sp^{us} eius. Dm. qz de hoc
 inueniunt aliqui diuersimode lo cuti esse. sed cum in
 misse sit considerare et p^{er} missam. et effectum visibilem
 aut invisibilem sm quem missio diuine personz attenditur
 si mittens designetur ut p^{ri}um personz mitte. no que s^u
 p^{er} mittit. si autz designetur ut p^{ri}um effectus tota trinitas
 mittit p^{er} missam, nec tri ob hoc homo dabit sp^{um} s^u. qz nec
 effectum qz pot causare ~ ~ ~ ~ ~ ad obiecta. D.

Summula d. Thomae
De Prima causa omnium rerum et

De processu creaturarum a Deo. Cap. 44. In. 4. ar.
Orbit autem hęc consideratio preparata ut primo consideretur dicitur
deductione creaturarum. 1° de causis distincte. 3° de consensu
nat. et gubernat. et primum tria sunt consideranda. Pri-
mo quidem quod sit prima causa entium. 2° de modo procedendi
creaturarum a prima causa. 3° vero de principio duratio-
nis rerum. Et primum quærentur 4°. i. Vm deus sit causa
efficiens omnium rerum. 2° Vm mat^{er} sit creata a deo, uel
sit primum ex quo coordinatione. 3° Vm deus sit causa
exemplaris rerum, uel sint alia exemplaria preter
ipsum. 4° Vm ipse sit causa finalis rerum.

Vm sit necessarium omnne ens esse

creatum a deo Art. Primus.

Quid est quod non quod habitudo causati ad causam non est de
ratione entium, quod possunt esse sine tali habitudo. 1° ad hoc
aliquid eget causa efficiente, ut sit, at sunt multa entia ne-
cess^{aria} que non possunt non esse, quod non indigent causa efficiente. 3°
et quamcumque causam potest fieri demonstratio talis rei, at
in mathematicis teste Ar. 3. met. non fit demonstratio per
agentem, quod non indigent ea. Sed. Dicitur Rom. 11. ex ipso quod
ipsum et in ipso sunt omnia. Dicitur quod, cum omne tale participat
sit ab aliquo tali, ut ferrum calidum ab igne, ita et omne ens creatum, quod est ens participat
est a deo ente per suam essentiam, qui est suum esse subsistens deus
esse perfectius aut minus perfectius rebus singulis. Quod innuit
Plato. et Ar. 2. met. Ad. 1°. dicitur quod esse causatum non
est de deo entis causati, sequitur tamen necessarius ad ipsum, et quod
non est simpliciter de ratione entis potest dari aliquod ens non creatum.
Ad. 2°. dicitur quod entis necessarij et est causa (quod aliqui in hoc
errauerunt) ut con^{tra} necess^{aria} causa est primum, ea enim non existit nisi enim
te non exit effectus et est necessarius. Ad. 3°. dicitur quod mathematici fuerit
causa sit causa sui esse. Sed non sunt abstracti, inquam consi-
derant a mathematicis

Im mat prima sit a Deo creata Ar. 1
 videt q non quomodo quod fit, ex i. phys. componit ex
 subiecto et aliquo alio, at mat prima no est subiecto. q
 2o actiuum e passiuum condistingunt ab inuicem, q
 neutrum e ab alio, et p cons. nec i mat. ai. ca agente
 q. Deo. 3o omne agens agit sibi simile, q mat omnino
 Deo dissimile de puta nullum includens actum, no e a Deo
 sed 2o est. Aug. ii. ansf. duo facti dne. alterum ppe re
 q angelum, alterum ppe m'ul. q mam primam
 Dm q p'ri antiqui paulatim et pedetentim deuenerunt
 in cogit' ueritatis a p'io quasi grossiores no existimantes
 esse m'icentia corporea, sed eorum erroribus omissis, te
 nendum, quod deus est i omnium rer' ca. no solum ut
 h'c entia sicut p'ri formas subtiles, aut facta p'ri formas
 accidentales, sed etiam h'c entia sunt, et h'c mat i est
 a Deo. Ad 1. dm q. h'c. Equit de particulari m'odo factis
 nis. h'c p'ri infremam substlem aut accidentales, nos u
 de emanat' rerum ab uniuersali p'ri uis essendi. Ad 2.
 Im q passio est effectus actionis, et sic i passiuum. f. age
 tis. Ad 3. q concludit mam non fieri sine forma, alia
 p'barat omne ens creatum debere esse acti uis uis q est
 ab acta p'ri

condinguntur
 +
 que est primum pas
 siuum.

indus aut' causam
 incorporeis dice
 bant esse litem aut
 amicitiam, accide
 rez, corporeis ex
 rare facti, aut simili

Im causa exemplaris sit aliquid

Preter Deum Ar. 3

videt q sic nam exemplaria similitudine exempla
 ri, at creat' longe sunt a dei similitudine q. 2o quocumq
 sunt in sensibilibus rebus, sunt per participationem alicuius
 speciei, q p'ri est p'ri et exemplar, et no deus. 3o diff'as
 et s'is sunt de specibus, h'c alia dicunt exemplaria q' est
 4o Dion. 5. cap. de diuin. nom. act. q, ipsum sine esse p'ri
 est eo, quod est perse uis esse, et eo quod e perse uis esse
 esse. Sed 2a est q exemplar est idem quod idea. Im

1. Deus est causa exemplaris omnium rerum. ad
 cuius auct. notandum q. in p. dicitur alicuius rei ad hunc
 necessarium exemplar. ut effectus determinatam formam
 consequatur. siue illud exemplar sit forma existens in me-
 te artificis. siue aliquid extra ad quod respiciens opat
 omnes aut res ex parte reducuntur in diuinam sapiam p. du-
 centem eas et sic deus e. i. ca. exemplaris omnium q. sunt
 in eo ides omnium rer. idem recabitur cum sua ess. q. p. lu-
 rificent. s. m. respectus ad plura p. ducibilia. in rebus ex ore
 atis alis aliar. possunt dici exemplar q. sunt similitud-
 inas ear. similitudines. uel specificam. uel analogicam.
 Ad. 1. d. m. q. creat sunt similes ideis de ipsis existentibus
 in mente diu. quod sufficit. Ad. 2. d. m. q. homo non pot
 esse sine mat. et sic homo sit per participationem spei
 no. hi reducitur ad hominem separatum p. se existente in eo-
 dem specie. Ad. 3. d. m. q. non sicut intellectus abstracti
 ut et a p. rei datur homo eis existens ut dicebat d. th.
 Ad. 4. d. m. q. ut ait Dion. u. c. de diu. nom. p. se uita met
 p. se sapiam quandoq. nominat ipsum deum. quandoq.
 uirt. ipsis rebus datur. non autem quasdam substan-
 tes res. ut antiqui posuerunt.

Utrum deus sit causa finalis omnium. Ar. 4.
 Fundat q. non nam deus non indiget fine. q. non agit p. hunc fine
 2. s. o. s. m. i. a. l. i. s. m. i. s. q. u. a. t. et agens no. sunt idem numero. ex. 2.
 p. h. y. s. q. deus qui e. agens omnia no. est finis omnium. 3. de u.
 no. omnia appetunt. sicut nec cogunt. q. no. e. ca. f. omnium
 4. ca. fin. est i. omnium ca. f. in deo q. est prius et posterius. si
 e. ca. agens et finalis. sed d. est. q. deus. b. omnia p. hunc fine
 ipse opat. e. deus. d. m. q. idem est finis agentis et patientis
 ut sic. quem alter intendit imprimere alter recipere sunt
 aut. quaedam etia. imp. felia. que simul agunt et patiunt
 sed deus agit no. p. hunc fine indigentiam alicuius. sed ut suam bo-
 nitate

2
 nitatem comunicet. Ibi actio agentis non determinaretur
 ex fine, nō sequeretur magis sic effectus, q̄ ille. Dm̄ q̄ est
 deum esse cā finalem omnium. Ad. 1. dñi q̄ agere p̄pter
 indigentiam est agentis imperfecti, deus ū ē maxime libera
 lis agens non ob suam utilitatem, sed p̄pter suam bonitatem
 Ad. 2. dñi q̄ forma ḡnrali ē similitudo forme ḡnralis, dñi si
 nis ḡnralis. Ad. 3. dñi q̄ omnia appetunt deum ut finem
 appetendo aliquam particularem perfectionem, siue appe
 titu intellectiuo, siue sensitiuo, siue naturali, qui ē sine cogitē.
 Ad. 4. dñi q̄ deus ē cā efficiens, finalis, et exemplaris omnijū
 et mat̄^{aa} est etiam ad ips̄, nihil autē in com̄t in eo conside
 rari multa s̄m rāonem, quoz̄ quidam prius cadunt in m̄d
 intellectu, q̄ alia, q̄z̄ tñ omnia in ips̄ sunt idē et simul.

+
participatam
a Deo.

De modo emanationis rerum a i°

Principio. C. 45. In 8. art. diuisa

cē^a Sequuntur octo. 1. quid sit creatio. 2. Vm̄ deus possit
 aliquid creare. 3. Vm̄ creatio sit aliquid ens in re ḡnat. 4.
 cui competit creari. 5. Vm̄ totus deus sit creata. 6. Vm̄ sit
 comune toti trinitati, aut p̄prium alicuius personę. 7. Vm̄
 uelut ḡnralis similitudo sit in rebus creatis. 8. Vm̄ opus
 creatiōnis admisceatur in operibus naturę et uolunt̄is.

Art. 1. Vm̄ creare sit ex nihilo
aliquid facere.

Videtur q̄ non dicit enim Aug^o aduersarium legis creata
 est ex eo quod iam erat aliquid constituere / facere / q̄ dñi nō
 erat q̄. 2. creatio est nobiliss^a actio q̄ dñi nobilissimū
 terminum a quo et ad quem. 3. ens / 3. ex. dit materia
 lem cā, nihil. autē nullius est causa. 4. / sed dñi q̄ La ḡn
 gen. 1. / Vm̄ q̄, sicut in emanat particulari homo nō ḡ. fit
 ex non h̄ mine, ita in emanatione ueluti totius entis a deo
 quod dñi creatio, ens fit ex non ente siue nihilo / Ad. 1. dñi

et creare

q. Aug. sumit creat^{et} q. reformare in melius sicut quis d^{et}
creari in epum. Ad. 2. d^m q. nobilitas actionis sumit^{et}
ex termino ad quem qui tanto est nobilior quanto termi^{us}
nis a quo est negatio maiores p^{er}fectionis. Ad. 3. d^m q. cu^m
dicimus ex nihilo. ly ex p^{ot}est includere negat^{em} importa^{ta}
tam p^{er} ly nihil et tunc ostenditur Ordo eius quod est ad non e^{ss}e
p^{re}cedens et fit sensus affirmatiuus vel negatio, importata
p^{er} nihilo p^{ot}est includere p^{re}ter^{ea} ex et fit sensus negatiuus. i.
no de aliquo, negando eam malem ut cum dicimus est eis
quid de nihilo, q. non loquitur de aliquo / Quis q. cum di^{xi}
mus create est ex nihilo aliquid facere. Designet ordo si
cut cum dicimus ex mare fit meridies, et etiam in p^{ot}est uerifi^{ca}
cari dicta de finit^{is}.

Ar. 2. Vm Deus possit
aliquid creare?

Et uidet^{ur} q. non q. p^ota dei non se extendit ad contraria p^{ri}ncipia
p^{ri}ncipiorum, at ut p^{ri}ncipium acceptatione ab antiquis ex nihilo
nihil fieri q. / 2° create est facere, et creati fieri q. cre
atio est mut^{atio} et p^{ro} cons supponit subiectus, 3° omne factum
esse p^{re}supponit fieri. et p^{ro} cons aliquid subiectum substantias
illud fieri. / 3° interens et nihil est infinita dist^{antia} imp^{er}asibilis q.
Sed 1^a genes. i. in P^{ri}nc. c. deus. c. e. t. / D^m q. cum
omne ens sit a deo, etiam illud quod quis fingeret in creatione
supponi esset a deo, et sic deus ex nihilo omnia creauit
Ad. 1° d^m q. dictum illud p^{ro}phorum no habet seum in u^{er}bi
rerum emanat a isto p^{ri}ncipio, quod ip^{si} non cognouerunt. Ad

Et creare et creati
seclus motu s^{ed}
tam habituines
dicunt ea ad ef
fectum

2. d^m q. quia in creatione id quod creatur no se habeat eo
dem modo tunc et prius, cum prius nullo modo esset non mu
tat^{ur} nec creatio est mutatio s^{ed} in rem, s^{ed} t^{am}mod^o s^{ed} in re
dum n^{on}u^m intelligendi et signandi qui ad ip^{si}os sequit^{ur}
Ad. 3. d^m q. creatio fit sine motu et ita simul est fieri p^{er} cre
ationem et factum esse / Ad. 4. d^m q. male imaginat^{ur} illud
quasi inter duos t^{er}os existens

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

97

Articulus 3. Um creatio sit ab quid in creatura?

¶ videtur qd non qd creatio active accepta nil ponit inde
q nec creatio passiva in creatura. 2° creatio, neq
est deus, neq creat qd aliam creat^{ur} crearet, q est mediū
inter utrumq, et p cons mbit. 3° si creatio est aliquid
in creat^{ur} erit acc^{id} eius, q supponit creat^{ur}, quod esse falsū
pat. ex eo q creat^{ur} est terminus creat^{ur}, q creatio nil est.
Sed 2° est q, qn^o creatio est aliquid in qn^o it^{er}, q et creat^{ur} in creat^{ur}
Dm q creatio dit actionem sine motu, et p cons creat^{ur}
in creatura dit relationem ad deum ut ad p^{ri}ncip^{um}. Ad
Primum dm q creatio alio sigat diuinam ess^{ent} cum respectu
naonis ad creaturam, exp^{er} uero creatur^{is} dit relat^{io} realem
ad deū. Ad. 2° dm q creatio sigat ut mediū inter
deum et creat^{ur} nō tr^{ans} est mediū, q in deo ē deus, in creat^{ur}
ū creatura nō alia creat^{ur} p^{ro}ducta, sicut relatio nō refer
t^{ur} p aliam relationem a se distinctam. Ad. 3° dm q cre
ationis q^u sigatur ut mutatio creat^{ur} est terminus, sm ū
q significatur acc^{id} relatio est subiectus, nec tr^{ans} creat^{ur}
semper dicit^{ur} creari, q creatio dicit^{ur} quendam cōsist^{ent}iam
uitatem seu incēptionem.

Um creari sit p^{ro}rium composit^orum et subsistentium Art. 4°

¶ videtur qd nō qd in lib. de causis di^u in reum creaturum ē esse
esse aut^{em} non est subsistent^{ia}. q 1° comp^o nō sunt ex m^ultis p^{ar}tibus
ex his componentib^{us}. q 2° mat^{er} supponit in generatione nō alij
q mat^{er} p^{ro}rie creatur. Sed 2° genes. i. in p^{ri}mo creauit deus coe
lum et terram. Dm q creari est quoddam fieri, fieri autem
terminatur ad esse, esse aut^{em} conit^{ur} compositis subsistentib^{us}, v^{er}
fo^{rum} et acc^{id}ia sicut dicuntur p^{ro}rie coexistentia q^u existentia
ita et concreat^{ur} p^{ro}ditius q^u creari. Ad. 1° dm q esse importat
p^{ro}ria

fo^{rum} et acc^{id}ia nō
dicuntur esse
p^{ro} q^u aliquid est

proam rationem obiecti creaturis, nam ex eo dicitur aliquid crea-
tum gestens non quod deus est, creatio enim est uisus emanatio
Ad. 2. dicitur quod compositum dicitur creari quod simul cum omnibus suis
partibus in esse constituit absque eo quod prius existit. Ad. 3. dicitur quod concludit
mentem creari, sed non est tam

Utrum solus deus sit creare. Ar. 5.

Et uidetur quod non, nam creatio specialis non est minus sufficiens
corporalis, sed dicitur quod dicitur quod et angelus producit angelum
qui non potest produci nisi per creaturam. Et plus res est contrarium
producentia quam materia, sicut dicitur quod dicitur dicitur dicitur dicitur
potest illuminare. 3. ad producendum rem finitam sufficit uisus
finita quod creatur potest creare aliam. Sed dicitur Augustinus in 3. de trinitate
dicitur quod cum uisus effectus debeant reduci in plenitudinem, uniuersalissi-
mus, qualis est esse debet reduci in uisus similitudinem eam sicut deum. Et
creatur necut instrumentum creare potest, quod instrumentum quali-
quid sibi proprium debet disponere ad effectum principalis agentis
sicut securis scindit ad faciendum scarrum, quod non potest conue-
nire creatur respectu entis sicut totum producti, et minus creatur
corporalis, quod debet agere per contactum. Ad. 5. dicitur quod dicitur non
producit nam humanam absolute quod sic seipsum generaret. Sed facit
quod natum sit in hoc dicitur, supponendo mentem in sua actus, et ita nul-
la creatur producit esse ut sic, sed producit esse in quantum finitum esse in hoc
Ad. 2. dicitur quod aliquid fit in actu ex parte in potentia, per accidens
ex contrario, ut patet quod multo maioris uirtutis est facere ali-
quid ex nihilo quam ex contrario. Ad. 3. dicitur quod uirtus facientis
considerat et ex facto, et ex modo faciendi, et quod nulla est potentia
inter nullam potentiam et aliquam potentiam, opus quod agens nulla per
supponit potentia ex se facto, sit infinitum, et sic solus deus potest creare

Utrum creare sit proprium alicuius potest. Ar. 6.

Et uidetur quod sic, quod quod est prius et perfectum est causa posterio-
ris, sed processio diuina processio est prior quam processio creatur, et
2. Patet attribuitur diuersimode calitas creaturam quod filius
88. (quod esse non potest mixtum proprietatum personalium) dicitur in sum

In vero representacionem quae ad formam quaedam similitu-
do imaginis in creaturis subiectis intellectum et voluntatem
inuenitur similitudo terminata inquam in eis est secundum
conceptum et amorem procedens. Ad 1. dicitur quod ex similitudine
vestigij potestatem inuenitur. Item admodum expositum.
Ad 2. dicitur quod in creaturis quae est subiectum inuenitur illa
tota s' dicitur in quibus attenditur vestigium. notandum in quibus
eos quae ei insunt. Ad 3. quod etiam questiones per naturam
sunt causa et ratio creationis. sicut de lumine

¶ In creatio admittat in opibus et actibus

Articulus 3.

¶ Quid sit quod in quibusdam creaturis operatur quod dicitur aliqua forma naturalis
latens preexistens. ¶ creatio ¶ 2. in quibus operatur non inuenitur
¶ aliud agens nisi forma accidentalis ¶ forma substantia quae per
actum suum sit a se ipso actus ¶ creatio ¶ 3. in quibus operatur non inuenitur
¶ nisi ex preteritis sit per creationem. ¶ 4. in quibus operatur non inuenitur
natus ex muliere non esset creatio. si ibi examine uisus nec creatio
Sed 2. est Aug. sup gen. ad ram. ¶ In quibus operatur non inuenitur in alio
in mat. nec creatio a superiori agente nulla. Sed comp. quae
sunt ab agente naturali nec in tali ope admittitur creatio
Sed presupponitur aliquid ad operationem. ¶ Ad 1. dicitur quod
incapiente in alio comp. factis. non quod fiat per se. Sed per
tm. ¶ Ad 2. dicitur quod qualiter actus agens in uero parte sub-
stantialem. quibus admittitur effectus. ¶ Ad 3. dicitur quod ad gene-
rat. animalium imperfectorum sufficit uirtus uisus. ¶ Ad 4. dicitur quod
in animalium gram admittitur effectus. ad generat. u. perfectum. uisus
uirtus agens uniuersus

¶ An. quod est
fetus est posteri-
or sua causa
sua aut. subtilis
educta est effectus
quod. p. g. ignis.

De Deo Durationis rerum creatarum. ¶ 4. 6. m. 3.

¶ Sequitur tua. primo. ¶ In creaturis temp. fuerunt
¶ In casu incepisse ¶ articulus fidei. ¶ 3. quomodo deus
¶ creat in primis caelum et terram creasse.

¶ In uniuersitas creaturarum sempiterna

Ad. 2. Dm q. incorruptibile post q. est in re nat. n. pot. n. esse. sed anteq. esset non habebat illam uirt. Et sic intendit

Ar. i. de celo. Ad. 3. Dm q. mat. non est g. m. q. n. o. habet subiectum prius. nec caelum e. g. m. q. n. o. est ex contra. ris factu. Utumq. t. n. e. a deo per creationem ex temp. p. d. u. h.

Ad. 4. Dm q. vacuum e. sp. acium aut locus capax corp. anteq. dum aut. nullum tale sp. acium aut locus fuit. Ad. 5. Dm q. m. d. o. r. s. e. m. p. e. o. d. e. m. i. n. s. e. h. a. b. u. i. t. n. o. n. a. u. t. e. m. p. r. i. m. u. m. m. o. b. i. l. e. q. u. i. n. a. e. p. t. i. s. p. e. r. e. a. t. q. u. i. s. n. o. e. m. u. t. a. t. i. o. p. o. s. i. t. o. a. u. t. q. u. i. m. o. b. i. l. i. s. e. m. p. f. u. i. t. m. o. t. u. s.

Ad. 6. Dm q. agens particulare uel singularium presupponit m. a. m. agens aut. u. n. i. u. e. r. s. a. l. e. p. r. o. d. u. c. i. t. m. u. n. d. u. m. m. a. m. e. t. t. e. m. p. s. h. i. c. e. d. i. f. i. n. i. t. i. o. n. e. s. e. m. p. e. t. f. i. n. i. e. t. e. u. m. o. m. n. e. q. u. o. d. n. o. n. s. e. m. p. e. f. u. i. t. s. i. t. m. a. n. i. f. e. s. t. i. u. s. s. a. b. e. r. e. e. a. m. m. e. l. i. u. s. d. u. c. i. t. m. u. n. d. u. s. i. n. d. e. i. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. m. p. o. s. i. t. o. q. u. i. n. e. c. e. p. i. t. e. s. s. e. q. u. i. m. u. n. d. u. s. i. n. e. c. e. p. i. t. u. s. s. e. d. f. u. i. s. s. e. t. a. b. s. e. t.

Ad. 7. Dm q. cum prius et posterius. et nunc in temp. u. n. i. u. e. r. s. a. l. e. e. x. m. o. d. u. n. o. n. e. x. i. s. t. e. n. t. e. a. b. s. e. t. m. o. d. i. n. o. n. e. r. i. t. e. t. i. a. m. e. t. t. e. m. p. o. r. e. u. n. i. u. e. r. s. a. l. e. p. o. s. i. t. o. e. t. t. e. m. p. o. r. e. s. i. n. e. e. t. m. o. d. u. s.

Ad. 8. Dm q. deus e. p. r. i. m. u. n. d. u. s. d. u. r. a. t. i. o. n. e. n. o. t. e. m. p. o. r. e. u. n. i. u. e. r. s. a. l. e. i. m. a. g. i. n. a. t. i. o. n. e. a. u. t. d. u. r. a. t. e. e. t. Ad. 9. Dm q. h. deus fuerit abs. t. s. u. f. f. i. c. i. e. n. s. a. d. p. r. o. d. u. c. e. n. d. u. m. m. u. n. d. u. m. n. o. t. i. p. r. e. d. i. f. i. n. i. t. u. m. e. x. m. p. d. u. c. i. t. e. t. Ad. 10. Dm q. p. o. s. i. t. a. a. c. t. i. o. n. e. s. e. q. u. i. t. u. r. e. f. f. e. c. t. u. s. s. i. m. e. x. i. g. e. n. t. i. a. n. s. p. r. i. m. e. q. u. i. s. e. t. p. r. i. m. u. s. a. c. t. i. o. n. i. s. i. n. a. g. e. n. t. i. b. u. s. a. u. t. e. m. p. e. r. i. d. o. s. u. n. t. a. t. e. m. q. u. o. d. e. o. n. e. c. e. p. t. e. n. e. s. t. e. t. p. r. e. d. i. f. i. n. i. t. u. m. a. c. c. i. p. i. t. u. r. e. t. f. o. r. m. a. q. u. i. s. e. p. r. i. m. u. s. a. c. t. i. o. n. i. s. e. x. a. c. t. i. o. n. e. e. g. i. t. d. e. i. e. t. n. o. n. s. e. q. u. i. t. u. r. e. f. f. e. c. t. u. s. e. t. e. r. n. u. s. s. e. d. q. u. a. l. e. m. d. e. u. s. u. o. l. u. i. t. U. t. q. u. i. s. a. b. e. r. e. t. e. s. s. e. p. o. s. t. n. o. n. e. s. s. e.

+ congruentem

Sicut ultra coelum imaginamur locum aliquem

+ in rebus quidem naturalibus ipsa natura

U. n. i. u. e. r. s. a. l. e. m. u. n. d. u. m. i. n. e. p. i. s. s. e. s. i. t. u. r. q. u. i. s. a. b. e. r. e. t. e. s. s. e. p. o. s. t. n. o. n. e. s. s. e.

fidei. Atq. 2.

Fuisset q. n. o. q. u. i. s. p. r. o. b. a. r. i. d. e. m. o. n. s. t. r. a. t. i. u. e. p. o. t. d. e. u. m. f. e. c. i. s. s. e. m. u. n. d. u. m.

qd mundum incepisse non est actus fidei sed conie demonstrabilis
 1. mundus habuit de necessitate esse potest non esse qd de necessitate
 noscitur qd esse incepit. / 2. omne quod operatur per in-
 tellectum, a quodam prius opat. qd mundus qui e a deo operante
 per intellectum incepit esse nec fuit temp. / 3. manifeste appa-
 ret habitationes aliquarum regionum incepisse de novo, qd constat per se.
 mundum incepisse / 4. qz alias mundus qd compararet deo
 mihi patens esset ipsum incepisse. / 5. qz ex eo qd peruentum est ad
 hunc diem constat mundum incepisse in finibus n. dies pertra-
 hite e impossibile / 6. qz alias daret processus in infinitum
 in causis efficientibus. / 7. huius hominis ab hoc, et huius rur-
 sus ab illo usqz in infinitum, mihi pateret mundum incepisse.
 / 8. ex eo evidenter colligi videt et no ex fide mu-
 dum incepisse, qz alias essent deo in finita anime. cum sint
 immortales / Sed 9. qz dicimus in symbolo credo in unum
 deum qd novitas mundi de fide tenetur nec demonstrabilis e.
 / 10. qd novitas mundi non pot demonstrari, neqz ex se ipsius
 mundi qui non abstractit ab hoc et nunc, neqz ex se dei qd
 volens eum, qz eius voluntas investigari non potest, neqz que-
 re exponamus revisioni infidelium, qz qd putabunt nos de
 rationes non nec assentiri rebz fidei. Ad. i. diu ex Aug
 11. dicitur qd exponentibz mundum fuisse ab et quidam inathe-
 tice exarantes dixerunt deum no esse causam substantie
 mundi, quidam explicantes no temp sed creat quod diu p
 potuerunt in quodam vix intelligibili sicut si pes airunt esset
 ut si impressus pulueri abet esset uestigium talis pedis
 12. dicunt qd qn agens agit p modum est prior effectus duratione
 qz effectus qd ducit in fine act. non tri opz agens aut instantanea
 ut

^{in creat}
 Ut Deus opt. maximus sit prior durat. effectu. puta
 mundo / Ad. 2. possent dicere q. mundus esset factus ex ni-
 hilo. id est non ex aliquo nō tñ ex nihilo. i. post nil. sicut enim
 aliqui cog. ut Avicenna in sua meta nō recusant creatio nis
 nomen / Ad. 3. dñm q. pbat dñm intellectui qui investigat de hie
 rando qualis est Summanus. nō autē de intellectu diuino / Ad
 4. dicunt illas nouas fabulat. immo et artes infinitas fuisse
 pductas. et sic Ar. dicit in lib. met. deor. q. ridiculum est ex su-
 iusm particularibus mutationibus nouitatem mundi accipere.
 Ad. 5. negat se q. esse de esset sicut ē totum simul, esse
 autem mundi esset successiuum sicut ē modo / Ad. 6. dñm q. nil
 concludit q. pcedit ac si positis certis et signatis diebus extre-
 mis essent infinita media q. patet esse impossibile / Ad. 7. dñm
 q. in causis per accidens ordinatis non repugnat pcessus in infinitū
 ut si ferrarius fealto uno martello operet cum alio alio et alio
 usq. in infinitū, in causis autē esse ordinatis requirentibus mu-
 tuam exist. esset omnino impossibilis talis pcessus puta homi-
 ne elem. sicut angelus est. / Ad. 8. possit quis dicere nū-
 dum h. nō sñt homines sñt tñ aliquam p. puta angelicam est p
 posse ēē ab et quodm intendimus / nec enim aut esse possunt
 in finitū / nec corrumpere cum corp. nec migrarent omnes in
 unam / nec migrarent p circuitum de corp. ad corpus ut dicitur
 modo multo errant de p. argumentum.

* ob argum. ad
 dultum de ciabz

In creatio rerum fuerit in prio
 temporis? Articulus 3.

et uidet q. nō. tempus non mensurat substantiam rerum
 et presagie incorporealem. q. creatio resp. non fuit in prio tem-
 pore

2° in Sum omne quod fit fecit, q^o creati quod est
quoddam fieri habet prius et posterius, quod esse potest in ipso met
tempore prius cum sit indivisibile / 3° tempus ipsum etiam est
creatum, et noⁿ in prius temp^{is} q^o tempus est diuisibile, prius uero est
q^o omnino indivisibile, q^o est. Sed 3° genes. 1. in prius creauit de^{us} et
caelum et terram. Im q^o locus dicitur gen. ad excludendos tres er
rones t^{er}ti^o exponit. 1. in prius. temporis ad excludendam temporis
stermitate. 2° in Principio. i. in filio ad excludendum duo
p^{ri}ma s^{ed} alternam bonorum alternam uero maloz / 3° in Prius. ~~ad~~
creauit deus: ad excludendas creat^{as} sp^{irit}uales a creatione corporali
um ad excludendum q^o creatura corp^{or} fuerint create medijs
sp^{irit}ualib^{us} angelis. quatuor enim ponunt simul creata s^{ed} calu
empyreum mat^{er} corporalis que nomine terra intelligit, temp^{us}
et nat^{ur}a angelica. Ad. 1. d^{omi}n^us q^o res dicunt in prius creata. i. simul
cum tempore, noⁿ q^o prius temporis creationis sit mensura
Ad. 2. d^{omi}n^us q^o intelligit desieri quod est motus aut terminus
indis, qualis non est creatio v^{el} sic aliquid creat q^o pri^{us} noⁿ crea
batur. Ad. 3. d^{omi}n^us q^o sufficit tempus fiat s^{ed} illud quo est s^{ed}
in nunc

De Distinctione Rerum

in comunj quastio 47. In 3 art. diuisa

Post considerationem creaturarum in esse considerandus
est de earum distinct^{ione}. et erit 3^a consideratio tripartita
nam primo considerabimus de distinct^{ione} rerum in comunj. 2° de
distinct^{ione} boni et mali. 3° de distinct^{ione} corporalis et sp^{irit}ualis
creatur^{um}. CC primum quereunt tria. 1° de ipsa rerum mul
titudine seu distinct^{ione}. 2° de earum inequalit^{ate}. 3° de diuinitate
mundi

¶ In rerum multitudo et distinctio sit a Deo. Ar. 1.

¶ Videtur quod ratio quoniam semper naturam facere unum. ¶ Deo
 1° exemplatum assimilatur exemplari. quod cum deus sit unum
 exemplar eius effectus erit de necessitate unus. 3° finis creatu-
 re cui ipsa debet proportionari est una diuinitas. ¶ Sed dicitur
 1. dicitur distinguitur lucem a tenebris, et diuisit aquas ab aquis
 Dicitur quod dicitur nec soli materiae, nec materiae et agenti, nec uero agentibus
 particularibus ut antiqui asseruerunt seruanda est, ne aut
 esse concedamus a casu aut praeter intellectum diuinum. 1. aut cum communicat
creandi creaturam, prout creandi creaturam deus. Sed prouenit ex
 mente primi agentis scilicet dei, qui produxit res et creaturas propter suam
 bonitatem eis communicandam et in eis representandam, ut quae
 in ipsis uniformiter et simpliciter reperitur diuisim et multipliciter
 creaturis distribuatur. Ad. 1°. Dicitur quod procedit de agentibus
 qui agit prout quae una est et ad unum, agens uero uoluntarius
 qualis est deus agit per formam intellectam quae est multiplex.
 Ad. 2°. dicitur quod procedit de exemplato perfecte representante sui
 exemplar, et adhuc ideo in mente diuina singula dicuntur exemplaria
 pluraliter dicuntur ex respectu ad res ideatas. Ad. 3°. dicitur quod me-
 dum demonstrationis perfectae est unum, rationes probabiles multe,
 ad eandem rem, et ita in operatiuis medium adaequans (ut si dicatur
 finem sit unum, non tamen creatur sic sequitur in ordine ad deum.

¶ Inaequalitas rerum sit a Deo

Articulus. 2us

¶ Videtur quod quod optimi qualis est deus est optima ad ducere quod
 omnia sunt optima, et pro consuetudine aequalia. 1° aequalitas est
 effectus

factus unitatis ut dicitur in r. meta q' deus max' unus equalia
 facit omnia. 3. Iustitia est in equalia in equalibus dare
 et alteri dei quare dicitur nulla presupponit in equalitas
 Sed dicitur ecclesij. 33. quare dicitur. Dm q' horum
 ad excludendum errorem deponentibus distinctis in rebus ex con-
 tractate quibus boni et mali) asseruerit ⁱⁿ deo fuisse p'dictas
 equalitas. Provenit itaq' in eis in equalitatem: ex libero arbitrio
 ratione cuius ut ipse ait) quedam sunt p'mo ad oes angelorum
 quedam v' corporibus alligatae s'm diversitatem demeritorum
 Veritas t' est q' sicut sapia dei est causa distinctionis rerum
 ita et in equalitatis. quod pat' q' distinctio invenit' in rebus alte-
 ra formales et sp'cia, altera males et indiudua que ad illam
 ordinatur ut sp'es conservet' v' si indiuduum sit incorrupti-
 bile unum t'm sufficit in unasp'e. distinctio aut' formalis
 requirit in equalitatem, q' forme sunt sicut numeri v. et.
 Ad. 1. dm q' optimi est facere optimum h'nd' deo suo ef-
 factu, no' t'm est necesse que libet pars habeat perfectiones
 totius, et sic deus vidit lucem q' esset bona et. et vidit cuncta
 que fecerat, et erant valde bona. Ad. 2. dm q' ab unitate
 i. p'ce et i' p'cedit equalitas. i. filius et deinde multiplicitas
 i. creaturaz, quamvis etiam in creaturis sit quedam qua-
 litas p'portionis. Ad. 3. dm q' r'as illa quemouit origene
 habet verum in retributione meritorum, sed in constitut'
 rerum non est in equalitas nisi p'pter perfectionem totius ut
 patet in fundamentis t'ctis et parietibus domus

r'ationales creat' as
 a.

Sed q' sit optima in
 p'portione ad totu
 quod debet componere

Vm sit unus mundus Im. Ar. 3.

Videt' q' no' q' qua ratione deus unum genuit pot' dici plures q'
 dixisse, q' 2. plurabona meliora sunt uno q' d'm esse de
 un

~~1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.~~

Dicitur deum plures mundos tanq[ue] plurabona fecisse / 3. orme
 mundus si fiat for[ma] quod sic formam in mat[er]ia pot[est] multiplicari, q[uo]d possunt esse immo
 mam trahi et d[omi]no et defacto erunt plures mundi / Sed d[omi]n[us] Pan. i. mundus p[er] se
 sic mundus formam fact[us] e[st], d[omi]n[us] in mundo esse unitatem ordinis inter partes ad in
 in mat[er]ia, trahi, et sic vicem et in ordine ad deum. V[er]o illi t[ri]posuerunt ponere plures
 d[omi]no 211-211- mundos, qui cum mundi non posuerunt aliquam sapiam ordina
 tem, sed casum ut Democrit[us] ex concursu atomor[um]. Ad 1.
 d[omi]n[us] q[uo]d h[ec] e[st] r[ati]o unitatis mundi, q[uo]d omnia debent esse ordinata
 uno ordine ad unum. Ad 2. d[omi]n[us] q[uo]d nullum agens intendit plu
 ralitatem malem ut finem, si enim essent duo mundi dici posset q[uo]d
 melius esset si fecisset deus tres et sic in infinitum. Ad 3. d[omi]n[us]
 q[uo]d mundus constat ex ista sua mat[er]ia non enim est possibile esse ali
 am terram q[uam] istam, q[uo]d omnis terra ferretur naturaliter ad
 h[oc] medium ubicunq[ue] esset.

De distinctione rer[um] in speciali et i[n] d[omi]n[is].

In sex arti- 2. 4. 8. 1. c[on]t[ra] quod querunt sex. 1. d[omi]n[us] malum sit nat[ur]a
 culos diuisa. 2. aliqua. 3. an malum inueniatur in rebus / 3. d[omi]n[us] b[on]u
 num sit subiectum mali. 4. d[omi]n[us] malum d[omi]n[us] saliter corrumpat
 bonum. 5. de diuisione mali per poenam et culpam. 6. quid
 habeat plus de ratione mali poena uel culpa.

1. d[omi]n[us] malum sit nat[ur]a quaedam Ar. 1.

Fuit d[omi]n[us] q[uo]d sic q[uo]d in predicam[en]tis d[omi]n[us] bonum et malum no[n] sunt
 in g[en]ere, sed sunt g[en]era alior[um], g[en]us aut[em] nat[ur]a quaedam e[st].
 2. malum est d[omi]n[us] constitutiu[m] in moralib[us], q[uo]d est nat[ur]a
 3. bonum et malum opponunt[ur] ut contraria, q[uo]d malum significat
 nam quandam / 4. malum agit et corrumpit bonum, ergo
 5. malum ex Aug. in ench. recte dispositum pertinet ad per
 fectionem uniuersitatis rer[um], q[uo]d est nat[ur]a quaedam / Sed d[omi]n[us] est
 Dion. c. 4. d[omi]n[us] d[omi]n[us] nom. malum est non existens neq[ue] bonu[m]
 d[omi]n[us] q[uo]d omne esse et nat[ur]a h[ec] r[ati]onem appetibilis, et ex conti
 r[ati]o

+ genera

rationem boni x̄ superius dicta. Et sic malum solum alteri
 tiam boni significat. Ad. 1. dicitur q̄ sic uocat illa gratia s̄m̄ primi
 onem pythagoricorum, uel uocat gratia nō simplr sed contra
 uerū q̄. Habitus et privatio est prima contrarietas q̄ semper
 forma minus perfecta habet amplexam privationem s̄q̄ magis
 perfecta. Ad. 2. dicitur q̄ malum est dicitur in moralibus nō p̄ se. (Sicut et bonum qua
 id per accidens q̄ adiungit alicui bono p. g. delectabili cum tenus sunt obiecta
 privatio rectitudinis debet) et p̄ hoc patet ad 3. dicitur autem sicut **De Sunitate**
 inter bonum et malum reperiri medium sumendo malum pro
 ut nō solum est quid deordinatum, sed et nouum alteri. V
 dicitur p̄ hoc in 4. et sic q̄ prodigis vanus quidem est sed nō malus
 Ad. 4. dicitur q̄ malum agit corumpendo bonum formaliter q̄
 est ipsa boni privatio et corruptio. nō tñ agit effectiue aut fina
 liter ut ait Dion. 4. c. de diu. no. nisi ratione boni sibi ad
 iuncti. Ad. 5. dicitur q̄ non procedit de malo per se sed ratione
 boni adiuncti.

**Utrum malum inueniatur
 in Rebus. Art. 2.**

Et uidetur q̄ p̄ hoc q̄ s̄m̄ Dionis. 4. c. de diu. nom. malum distat
 ab existente, et adhuc plus distat a non existente, q̄ nec ens
 nec privatio alicuius entis. 2º si malum est ens in rebus, q̄
 etiam exit res quaedam. 3º Deus semper facit quod melius est
 q̄ facit quod est malum impermixtius, et p̄ cons in rebus a deo factis
 nil mali inuenitur. Sed 4º est q̄ alias remouerentur pro
 hibitiones et pena quae non sunt nisi malorum. Im̄ q̄ sicut
 in uniuersis sunt res corruptibiles quae deficiunt ab esse, et
 incorruptibiles ut creat̄e sp̄iales, ita etiam sunt res indefi
 cibilis a bono, et defestibiles, et p̄ cons in rebus inuenitur
 malum sicut et corruptio quae et ipsa malum quoddam est

Ad

~~Ad. 1. Dm q. malum nec e ens simplr. nec non ens simplr
 sed privatio boni / Ad 2. dm q. malum est. sm q. esset q.
 significat veritatem oppositam. no autz sm q. conuertitur cum reb
 quod quidam non aduertentes errauerunt. Ad. 3. dm q. deo
 et nat. faciunt quod melius est in ordine ad totum plurimz
 bona impedirentur in mundo nisi essent in ipis aliqua defici
 uentia abono, quz deus permittit ut bona eliciat. proind
 enim dei nam rerum non destruit sed saluat, et sic defestibilia
 deficere permittit~~

Utrum malum sit in Bono
 sicut in subiecto. Ar. 3.

¶ Videt q. no dicit enim Dion. 4. c. de diu. nom. q. malum
 non est existens. neq. in existentibz / 1. non ens non requi
 rit ens sicut subiectum, q. nec Malum bonum / 2. unum
 contrarium non est subiectum alterius. q. neq. bonu e subum
 malz / 3. si malum est in bono. q. bonum ex ut. malum
 sicut corpus in quo est albedo dicitur album. Sed dicit q.
 dicit Aug. in enchirid. q. malum non est nisi in bono / Dm
 q. malum no importat remotionem boni negative sed priva
 tione alias enim non entia dicerent mala, et homo diceret
 malz q. no set fortitudinem leonis et. q. cum subiectu
 Privationis et forma sit unum et idem habet q. Malum
 sit in bono. Ad. 1. dm bonum non esse in existentibus
 sicut partem aut proprietatem, Ad. 2. dm q. procedit de non
 ente negative accepto / Ad. 3. Dm q. bonum circuit ora
 genera. et sic unum bonum pot. esse cum privatione alterig
 boni. neq. in malum est in bono sibi opposito / Ad. 4. dm bonu
 sm q. bonum e no esse malum nec ed. et sic imprecatur / Veb
 ysa. 5. c. dicentibz bonum malum et malum bonu

malum

1. P. D. B. C. 43 aut

In malum corrumpat. Totum bonum. a. a.
 et videtur q. sic q. unum contrarium pot. totaliter destruere
 aliud. q. 2. Aug. aut in enchirid. q. malum nocet in q. b.
 adimit bonum. sed bonum est sibi simile et uniforme. et totaliter
 destruitur a malo. 3. malum quando est consumit bonum
 q. tandem totaliter destruet siquidem nullum bonum creat
 est in finit. Sed 5. est Aug. in enchirid. Im. q. malum
 non pot. totaliter consumere bonum. Pro quo notandum.
 q. triplex e. bonum. 1. quoddam quod totaliter destruitur per
 malum. et hoc est bonum oppositum malo. aliud bonum nec
 destruit nec minuit. aliud q. quod e. subiectum malo. sicut aer
 nec destruit nec minuit per tenebras aliud tandem bonum
 est q. minuit sed non destruit per malum. 2. habilitas subiec-
 ti ad alium. Hec autem quantumvis malum et peccata multi-
 plicentur totaliter destrui non pot. q. fundatur in ipsa natura
 sub. sicut quantumvis terra et alia terra interpresnatur
 inter. Item et aerem nunq. capacitas aeris ad lucem
 destruit. 3. habilitas diminuat ex impedimento adue-
 niente. Ad 1. R. concedend. ans. de malo opp. bona
 Ad 2. dicit q. habilitas est media inter subiectum et alium
 et b. diminuat per malum ex ea p. qua respicit alium. rema-
 net tñ. quatenus tenet se ex p. subiecti. Ad 3. dicit q. per dicta
 habilitas non minuit per malum. ut quidam male imaginat
 sicut quant. p. p. proportionales. forte enim magis minuit deca-
 plon. segns q. p. p. cedens. Diminui tñ. pot. in infinitum p. p. cēs
 in q. contraria dispositiones etiam in infinitum augentur
 ut probatum est. In malum sufficienter diu
 datur per poenam et culpam. av. s.

Et videtur q. nō q. defectus cōmuni qui ē in rebz q. quod
 se perpetuo conseruare nō possunt neq. ē poena nec culpa
 2° in rebz irrationalebus inuenitur corruptio et altamalo
 nec tñ in eis ē poena aut culpa / 3° tentatio est malum et
 nō culpa ut pat. nec poena q. poena antecedit culpam s. d. se
 quit. tentatio v̄ antecedit q. Sed d. videtur diuisio
 sup. flua q. Aug. in eneb. dicit. malum dicit q. d. nocet. ergo
 s. lum malum est q. est malum / Dm q. malum est priua
 tio boni quod in perfect. et aliu consistit. act. autem est duplex
 primus s. qui est integritas et p̄ rei. in cuius priuatiō consistit
 malum poena: et secundus s. q. opatio in cuius priuatiō consistit
 malum culpa. et q. bonum est s. b. lectum uoluntatis. malum
 quod ē priuatiō boni specialiter inuenitur in creaturis ratiōibz
 s. omne malum in rebz uoluntarijs considerat. ē poena. culpa
 Ad. 1. d. m. q. ille defectus nō est malum creature. nos enim lo
 qui mur de malo priuante bonum aptum in esse. creat. autē
 repugnat se ipsam conseruare. sicuti et lapidi uidere s. q. nō
 est malum lapidi q. nō uideat. Ad. 2. d. m. q. poena et culpa
 nō diuidunt malum simplr. sed in rebz uoluntarijs. Ad
 3. d. m. q. tentatio in tentato nō est pprie culpa nisi a tentante
 immutetur. Ad 4. sed. 5. q. de ratiōe poena ē q. nō
 ceat agenti in se ipso. de ratiōe autē culpa q. nocet agenti in
 sua actione.

+
 poena
 siquidem quod
 nocet poena ē
 s. q. ad subs
 tantiam autē
 tum ad modum

Dm habeat plus de ratiōe mali poena q.
 culpa. Articulus. 6.

Et videtur q. sic q. premium plus habet de ratiōe boni q. meriti
 q. et poena plus de ratiōe mali q. culpa ad quam sequit.
 2. poena opponit bono agentis quod ē melius q. bonum altis
 nis

~~1. vixi posset malum nisi bonum~~ ~~1. vixi posset malum nisi bonum~~ ~~1. vixi posset malum nisi bonum~~
 Dicitur quod malum non potest nisi bonum. Dicitur quod malum
 deficit a sua perfectione nisi habeat aliquam causam trahentem
 et impediendam ipsius. Cuiusmodi est ratio potest nisi sit ens et bona
 et sunt speciales rationes carum patet quod agens forma et spiritus immo
 et materia in quantum dicitur per se ad altum per perfectionem quamdam
 important. Et quidem ex superioribus dicitur patet bonum esse causam
 trahentem malum quod malum est in bono tanquam in subiecto. Cuius cau-
 sam per modum agentis habet malum non posse sed potest in quantum
 esse deficiens accidit bono cui competit posse agere. Unde ice-
 rum est quod malum nullis modo habet causam nisi per accidens et
 sic bonum est causa malum. Ad. 1. dicitur quod ubi per accidens
 nam intelligitur bona voluntas quae ut sic non facit nisi bo-
 num fructum. cum quo stat quod malus malus voluntas causat
 a creatura rationali quae bona est. Ad. 2. dicitur quod bonum non causat
 malum sibi oppositum sed aliud quoddam. sicut bonitas regis causat
 malum a quibus ad hunc pacem unum contrarius eam potest aliud
 ad hunc pacem unum contrarius eam potest aliud
 Ad. 3. dicitur quod voluntas
 se subicit actu reguli qui tamen defuit non est culpa
 sed cum sequit culpa ex regulari defuit operatur. Ad
 4. dicitur quod malum non habet causam per se sed per accidens. In
 Summum bonum quod est deus
 sit causa mali. Ar. 2.

+
 lingua ferous circum
 rans ca est intensio
 nis calopie
 et defectu altioris

Et videtur quod sic quod ysai. 45. dicitur quod dominus creans malum
 et simile quod dicitur. Amos. 3. 1. 2. bonum est causa mali ut dicitur
 tum est. et deus est causa omnis boni quod omne malum est ad deum
 bono 1. 3. ut dicitur in 2. phis idem est causa salutis navis et periculi
 si quod deus qui est causa boni erit et causa mali. Sed dicitur Augustinus lib
 83. quod deus non est causa tendendi ad non esse. In

q. defectus actionis semp. reducat in agentem. V. ad id in quo
 nullus e. defectus nullus pot. esse alius defectuosus. malum in
 p.ena est ad id qui intendit ordinem uniuersi ad quem
 p.inet q. mala p.mittuntur. et q. ex g.erate unius sequat
 eorumq. alterius p.ocii a g.erante intenta. V. dicitur. i.
 Reg. 2. d. n. mortificat et uiuificat. Ad 1. d. n. aut
 illas intelligi venial. p.ena. Ad 2. d. n. q. quid quid est
 entitatis et p.ficiatis in adu. adu. in deum et cam. i. defectus
 in e. aca. 2. a deficiente, sicut in d. a. claudicationis e. a uirt.
 in d. n. a. claudicatio in e. a uirtute carnis. Ad 3. d. n.
 q. submersio nauis attribuit nauis q. no agit quod debet
 quod de deo dici no pot.

Utrum sit unum summum malum quod
 sit causa omnis mali. Ar. 3.

¶ uidet q. sic q. contrarior. contrarij sunt causae, s. d.
 bonor. e. ca. summum bonus. q. et malor. e. ca. summum
 malum. 2. q. contrarium si unum e. in re. nat. debet
 ee. et reliquum. id e. summum bonum. q. 3. in rebus inuenit
 bonum et melius, ut uidet ex respectu ad optimu. et in
 uenit malum et peius. q. et per respectus ad pessimu. summum
 4. q. omne malum p. participationem debet reduci in
 aliquod malum p. se, et p. cons. summum. 5. bonum e. causa
 mali p. aces, q. debet reduci in aliquam cam. mali p. se
 alias mala non contingerent ut in pluribus, ut uidemus fieri
 6. malum effectuum reducit in malum causae, et non p. ce
 dit in infinitu. q. dat unum summum malus ca. omni mali
 sed d. est q. summum bonum est ca. omni boni. Im

malum

~~1. P. Q. 49. ar. 3.~~
 Dm. nō dari summum malum. 1. qz nil pot esse p^{er} se ma-
 lum. 2. qz summum bonum si esset destrueret seipsum ut
 ait p^{er} d^{eu}m. 4. et 5. qz quantumvis malum crescat debet
 esse in bono. 3. qz rāo mali repugnat iⁿ p^{ri}o malum enim
 est cā per accidens et per accidens supponit cā p^{er} se. errant
 autē ponentes duo p^{ri}a alterum bono et alterum u^{er}
 malo non considerantes, reducentes effectus in casu particu-
 lares nō considerantes qz quemadmodum omnia contra-
 ria coniunt in uno comuni, ita ad omnes dāt una
 cōs s^{ed} omnes. Ad. 1. d^{eu}m qz contraria coniunt in uno
 genere. et in una rāte essendi, et sic reduunt ad unam
 rāte cōs. Ad. 2. d^{eu}m qz malum opponit p^{ri}uatiue
 bono cui adiungit p^{ri}o ad formam p^{ri}uatiue. Ad. 3. d^{eu}m
 qz bonum d^{eu}m p^{er} accessum ad p^{er}fect^{us} malum p^{er} excessu
 et p^{er} cōs nō p^{er} respectum ad summum malum. Ad. 4.
 d^{eu}m qz malum nō dicit^{ur} p^{er} participatione^m, sed p^{er} negat^{ur}
 participationis. Ad. 5. d^{eu}m qz malum nō pot^{est} habere cau-
 sam p^{er} se mala autē nō contingunt ut in plurib^{us} in
 specie accidit si loquamur de corruptibilib^{us} qz sunt minor pars unius
 rāte et ut si, et de hominib^{us} qui sequunt^{ur} magis sensu qz rāte
 in pauciorib^{us}. Ad. 6. d^{eu}m qz in malis dicit^{ur} ad unam causam
 b^{on}am nam ex q^{ui}ta cāte malum p^{er} accidens, et in causis malorum
 nō datur p^{er} excessu infinitum.

De substantia angelorum absolute. q. 50
 In 5 articulis diuisa
 Post hoc considerandum est de distinct^{ione} corporali et spūali
 creature, 1. de creat^{ura} pure spūali que iⁿ se angelus
 nominatur. 2. de creat^{ura} pure corporali. 3. de creatura
 comp^{os}ita

1. P. D. B. Q. 50. av. t
 comp^o ex corp^o et spuali qua est h^om^o. u. angelus uero
 1° considerandum est de his que pertinent ad eorum subst^{as}
 2° de his que pertinent ad eorum intellectus. 3° de his que per
 tinent ad eorum uolunt^{es}. 4° de his que pertinent ad eorum
 creationes. De subst^{as} autem eorum considerandum est quod
 solute et per comparationem ad corporalia. i^o subst^{as} uero
 eorum absolute quicunq^{ue} queruntur primo v^{er}im sit aliqua
 creat^{io} omnino spualis et penitus incorporea. 2° supposit^{us}
 quangelus sit talis quousit v^{er}im sit comp^o sp^{ualis} et forma
 3° quousit de multitudine eorum. 4° de diff^{er}entia ipsorum ad in
 uicem. 5° de immortalitate sive incorruptibilitate ipsorum

1. Vm angelus sit omnino incorporeus Ar. 1.

Et uidet^{ur} q^{uod} sit incorporeus simpliciter, q^{uod} s^{ecundum} Damasc. lib. 2
 talis di^uinum in ord^{ine} ad nos non aut^{em} incorporat^{ur} ad deum
 respectu cuius materialis et corporeus inuenitur. q^{uod} 1° 2°
 ex 6. phys. nil mouet nisi corpus, at iuxta Damasc. loc^{us}
 est angelus est subst^{as} intellectualis semp^{er} mobilis. q^{uod} 3° s^{ecundum}
 Ambros. omnis creat^{io} uelut s^{ub}stantia circumscripta est limitib^{us}
 at circumscribi est proprium corpore. q^{uod} 1° sed d^{icitur} in ps. qui facit
 angelos suos sp^{ualis}. Vm. q^{uod} ad perfectionem uniuersi requi
 rit esse aliquas creat^{uras} ~~pure spualis~~ id enim quod deus inte
 dit in reb^{us} est bonum quod consistit in assimilac^{io}ne ad ipsum de
 um s^{ecundum} id quod causa est. s^{ed} intellectum et uolunt^{es} qui noⁿ sent ac
 ty determinatis ad h^{oc} et nunc nec ad corp^{us}. v^{er}o falsi sunt an
 tiqui ut di^u & phys. et saducei cont^{ra} existimantes q^{uod} esse sp^{ualis}
 a s^{ub}stantia intellectu comprehensibiles / Ad. 1° d^{icitur} quangelus sit
 mediu^m inter deum et creat^{uras} corporales, et ideo comparat^{ur} ad
 unius extrem^{um} induunt r^{ati}onem alterius. Ad. 2° d^{icitur}

+
 intellectuales
 et spualis

~~P. D. Q. 50. Art. 1.~~

q. Angelus dicitur subiecta sempnobilis q. sumendo inditum large
ut extendit ad intelligere / q. angelus semper aliter intelligit
Ad. 3. dicitur q. angelus circumscribitur terminis essentialibus
non tamen localibus ut corpora.

1. Vnde Angelus sit compositus ex mat et for

Art. 2. et videtur quod angelus est ingre subiecti et personis
compositus ex gre et dicitur, que desumuntur a mat et for ut pat. d. met

q. 2. angelus substrat et recipit. que sunt propria materia, forma, et
simplex ut ait Boet subiectione non potest q. in angelis est mat / 3.

angelus non est aliter purus q. nec forma pura sed secundum materiam / 4. forma limitata
et propria materia q. si forma angeli non est in materia est in propria materia. Sed dicitur est

Dion. 4. c. de diu. nom. Dicitur d. Avicenna in libro fontis
te non esse unam materiam eorum spiritualium et corporalium q. non

potest premere distinctio in diuisum materia que incorporealis et
spiritualibus reperiret nisi a quantitate que in re spirituali nequaquam

inuenit. quoniam est impossibile q. subiecta intellectuali
sicut quatenus materiam, operatio enim cuiuslibet rei est secundum modum

subiecti eius. intelligere autem que est operatio subiecti intellectualis
est penitus immaterialis q. patet ex eius subiecto. est enim abstracta

a materia et indiuiduantibus proprietatibus, nec oportet q. ea que distinctio
quod intellectus sunt in re distincta intellectus enim intelligit res

ad modum suum d. res materiales inferiores intelliguntur simpliciter
non sunt in eis q. in seipsis / subiectum uero angelus et deus qui sunt

superius educto / Ad. 1. dicitur q. in rebus immaterialibus non
accipit generis et dicitur secundum aliud, et aliud idem unum et idem

consideratum a nobis, ut indeterminatum ex quo sumitur ratio
generis velut determinatum ex quo sumitur ratio differentie

Ad. 2. dicitur q. receptio intellectus est forma immaterialiter, non
sicut receptio materia / Ad. 3. dicitur q. in angelis est compositio actus et

potest ex esse, et eius quod est, que in des nullatim reperit / Ad
4.

no admodum
Resf

4^m Dm q non inconuenit creaturam que est finita
 simplr esse infinitam sm quid creat autem materiales
 hnt infinitatem exp^{re} ma^{re} immateriales v^o exp^{re} forme
 inq^orum no hnt formam receptam in aliis limitant^{ur} tri
 posse in determinata natura sicut si daret albed^o sepa
 rata / et ppter hoc dicit in lib. de causis q, intellig^o est fini
 ta superius inq^orum recipit esse a suo superiori. Sed est in
 finita inferius inq^orum non recipitur in aliqua materia
 ~ Dm Angeli sunt in aliquo magno num. ar. 3.
 E uidet^{ur} q non q numerus sit ex diuisione quant^o continuz
 que in angelis no est / 2° creat^{ur} est maxime ppingua unis
 simo des, q^o minimum reperit in ea demultitudo / 3° p
 prius effectus substantiarum separatarum est motus corpo
 rum celestium, qui motus est sm paucum numeru, q^o et an
 gel^o / 4° multiplicatis substantiarum separatarum
 exigit q ad eas terminetur radius bonit^{is} diuine ppter que
 subsistunt x^o Dion. 4. c. de diu nom. pcessus aut^{em} p^{re}dictoz
 radiorum no uidet^{ur} posse terminari nisi sm numeru primoz
 corporum celestiu^o. Sed 3° dicit Daniel 7. milliamilliu
 est / Dm q Plato posuit numerum substantiar^{um} separa
 tarum sm numerum spec^orum sensibilium. Arist uero sm
 numerum primoz motiu^o / Sed uterq^{ue} longe aberrat
 et Rabbi moys. ipsos concordans. et^{iam} nec homines diu an
 nunciantes, nec uirt^{es} rerum naturalium angel^o dicunt (ut ipse ait)
 unde dm restat q, multitud^o angelozum incomparabiliter
 excedit omnem maiorem multitudinem, q^o deus in creatiue
 Rex intendit perfectione^o uniuersi, et sic quanta aliqua
 sunt magis perfecta tanto in maiori excessu sunt creata

+ angelico

+ uidetur esse

+ qui poterat
 potius reci
 pere q^o an
 gel^o

+ intellig^o de spec^o

+
 Ut pat. in corpori-
 bus celestibus in
 comparabiliter
 excedentibus in
 magnitudine
 corporum corruptibilia

sicut autem excessus in corporalibus attenditur in magnitudine
 ita in spiritualibus attenditur in multitudine. Ad 1. dicitur quod in
 angelis non est numerus ex diuisione continui, sed ex distincta forma
 Ad 2. dicitur quod naturalis angelica habet minimum de multitudine in
 sua compositione. Ad 3. dicitur quod illa ratio quam etiam Aristoteles
 tenuit ut probabilem adducit concluderet, si tales immateriales
 essent propter corporeas et materiales. Ad 4. dicitur quod procedit
 in opinionem eorum qui cum distinctione rerum ponebant
 esse unam

... In Angeli differant specie? ar 4
 Fuit quod non quod diffinitio est nobilior in qualitate, et omnes
 angeli conueniunt in eo quod est nobilissimum in eis, quod est
 2. angeli non uidentur differre nisi in magis et minus
 perspicacitatis, quod non diuisit specie. 3. omnes autem sunt eiusdem
 speciei, quod et angeli. 4. quanto aliquid est perfectius tanto
 magis debet multiplicari in eadem specie, quod. Sed est quod
 in his quae sunt eiusdem speciei non est inuenire prius et posterius,
 at in angelis etiam eiusdem ordinis inueniuntur primi, medij
 et ultimi. Dion. 10. c. Angelica Hierarchy. Dicitur quod nec
 angeli cum aliis, nec omnes angeli inter se, nec omnes
 angeli unius Hierarchy aut unius ordinis sunt eiusdem
 speciei. immo impossibile est esse duos unius speciei, quod ubi
 non est materia non potest esse distinctio indiuiduorum, sicut nec
 fluxus albedines aut humiditates separate. Nec tria
 angeli habent unam possent duo esse eiusdem speciei, quod illa dis-
 tinctio non esset nisi diuisio nem quantitas, sed prius quae faceret
 esset. n. distinctio diuersitatem speciem immo et genericam. Ad 1. dicitur quod diuisio
 in ipsa materia est nobilior generice sicut determinatum indeterminatum, et

+
 sicut in m
 intellectu
 tate

Proprium comūm nō autē sicut alia et alia nat̄ alias
 potteret q̄ in animalib; irrationalib; ēēt alia sp̄a nobilior aīa
 sensitiva, sicut q̄ animalia ducunt sp̄a s̄m̄ diversis gradus n̄g
 sensitiva, ita et angeli s̄m̄ diversis gradus natura intellē
 tiuq; Ad. 2. d̄m̄ q̄ magis et minus s̄m̄g causant ex
 formis diversorum graduum diversificant sp̄a nō s̄i pro
 veniant ex intent̄ et remiss̄ alicuius forme / Ad 3. d̄m̄ ē
 q̄ bonum sp̄a ei preponderat bono individuorū et ita melior
 ē multiplicati sp̄a Ad. 4. q̄ multiplicati individuorū
 rum nō intenditur ab agente, sed multiplicati s̄m̄ sp̄a

~ Vm̄ Angeli sint incorruptibiles. ar. 5.

Fuit q̄ nō d̄t. n. Dam. q̄ gr̄a et non nat̄ immortalitātē
 suscipit. q̄ 2° Plato in times videt loqui de angelis
 et vocat eos opa d̄t̄ subleat̄ nat̄. q̄ 3° Gregor. ait omnia
 in nihilum tenderent nisi ea manus omnipotentis conservaret
 q̄ angeli denat̄ sua sunt corruptibiles. sed d̄ est Dion. 3
 c. de divi no, D̄m̄ q̄ omnis subst̄a intellectuales rationes
 immaterialitatis est incorruptibilis s̄m̄ suam nām, q̄ corrup
 tio ex hoc quod mat̄ separat a forma angelus autē cū
 sit forma subsistens esse nō pot̄ separari ab eo. sicut ro
 ditas ē inseparabilis a circulo ut sic, nō t̄i a circulo quod
 q̄ ratione nā pot̄ rotunditatem amittere / Ad. 1. d̄m̄ q̄
 Dam loquit̄ de immortalit̄e includente quodam immutabi
 litatem / Ad. 2. q̄ Plato Deos intelligit corp̄ celestia, q̄
 existimabat esse ex elementis composita / Ad 3. d̄m̄ q̄ nō
 di aliquid corruptibile s̄m̄ suam nām q̄ dependet a des̄
 servante, sed q̄ habet in se aliquid p̄m̄ corrupt̄. s̄m̄ nām
 [contrarietate]

1. De Comparatione Angelorum ad corpus. g. 51. in. 3
 et i. quærit de comparatione angelorum ad corpora. 2. ^{act. di} ^{uisa}
 comparat angelorum ad loca corporalia: 3. de compara
 tione angelorum ad modum localem. Et primum quæ
 ritur tres. primo. Vm angeli habeant corp. naturaliter
 sibi unita. 2. Vm assumant corp. 3. Vm incorporeis
 assumptis exerceant opera vite.

Vm Angeli habeant corp. sibi naturaliter unita
 ar. 1. Fuit q. sic ut patet ex dictis origen. in
 lib. perieration, et Bernardi. hom. 6. sup. cant. Aug.
 et sup. genes ad litteram (Demones qui sunt eiusdem nature
 qm angelos) aera inquit dicunt animalia, q. hnt
 corp. naturaliter sibi unita. 2. Gregor in 2. m. epiphaniæ
 vocat angelum rationale animal. q. hnt corp. 3. perfe
 ctior est vita in angelis q. in aia, at aia non tm uiuit, sed
 et uiuificat corpus, q. et angelus uiuificat corpus sibi
 naturaliter unitum. Sed O. est Dion. 4. c. de diu. no. Vm
 q. no omnes substantie intellectuales sunt unita corporibus
 sed aliquæ sunt a corporibus separate quas angelos appel
 lamus. sicut enim habere alas no conit omni animali qz
 no e de ratione ipsius, ita habere corp. unita non conit omni
 sibi intellectuali, sed accidit illi, qz indiget acquirere ^{stz aia}
 sciam a sensibus. Ad. i. d. q. origen errauit c. incor
 poreitatem angelorum regis alius. Bernardus pot. exponi
 de instructum corporali ab angelis ad aliquid assumptum
 Aug. u. loquitur de opinionem platonicorum qui ponebant
 quosdam

quorundam animalia aerea que demones nominabant
 Ad. 2. dicitur quod Gregorius loquutus est metaphisice de animalibus
 Ad. 3. dicitur quod uiuificare effectiue perfectioris est, uiuifica
 reu formaliter est subiectum quod est pars alicuius nature
 quales non est angelus

Utrum Angeli assumant corpus Art. 2.

Et uidetur quod non quod angelus non facit quidquam superfluum
 sicut nec natura illud autem esset superfluum, quod angelus exce
 dit omnem uirtutem corporis. 1. 2. corpus non uincit ange
 lum ut forma, neque ex eo quod uincit sibi ut motori potest dici quod ab eo
 assumat, quod omnia corpora ab angelis mota dicerentur ab eis assumpta
 quod 3. angeli non assumunt corpus de terra, nec de aqua quod
 si non subito disparerent, nec de igne quod uicerent ea quia tan
 gerent, nec de aere quod est infigurabilis et incorruptibilis. Sed
 3. est Augustinus. 15. de uinit. Dicitur quod non solum sine imagina
 riam uisionem aut prophetiam, sed realiter angeli incorporei
 bus assumptis apparuerunt ut de lobis et tobias testatur
 quod alias non eodem modo et indifferentem ab omnibus uiderentur
 et cum angeli non sint corpus nec habeant corpus nihil est sibi uita
 let quod assumunt illa. Ad. 1. dicitur quod angeli assumunt corpora
 exteriora ut familiariter conuersando nobis cum proximis
 ent uacillatam in fuit beatam uindam, apparuit autem eorum in
 uerit testam ordinabant ad eam qua uerbum apparuit in car
 ne. Ad. 2. dicitur quod angelus unitur corpori non tamen ut motor, sed
 ut motor representati. ipsum sine suas intelligibiles proprietates
 Ad. 3. dicitur quod corpora assumpta sunt ex aere condensata sicut nu
 bes que coalescunt et figurantur.

+ ut quidam dixe
 runt

Utrum Angeli in corporibus assumptis exerce
 ant opera uita. Art. 3.

+

Sic

Et videt quoniam quod alias angeli veritatis deciperent ho-
mines cum uideant uiuere in talibus corporibus / 2° nisi an-
gelus sentiret frustra in corpore ab eo assumpto essent nares et
oculi / 3 Angeli in corporibus assumptis mouebant motu
grettius. ut pat. Job. et genes. id quod exercent in eis opavit
4° angeli in dultis corporibus loquuti sunt. q. / 5 comederunt. gen. 11
in corporibus assumptis. comestio autem est opus maxime uiuentis ad
dultum a se in testimonium sui resurrexit Luc. ult. Cognore
Luminem est alij uita. ^{filij dei.} 3° angeli ut di genes. (In corporibus
assumptis) ingressi dicunt ad fil. hom. genuerunt. q. angelum
corporibus assumptis exercent opavit / Sed est quod corpora
assumpta ab angelis non uiuunt. q. in eis non sunt opavit
Dm q. quidam sunt opavit que habent aliquid commune cu
cum alijs opibus non uiuentium sicut uox conit cum alijs sonis
et motus grettius cum alijs motibus. et quoniam ad hoc commune
angeli possunt exercere opavit. non autem quoniam ad id quod est
opum uiuentibus / cuius enim est alij ut di Job desomms et uig
cuius est poa. Ad. 1° Dm q. sicut non est ueritatem q. in se intel
ligibilia per similitudines sensibilium imdrescant. ita neq.
q. angeli corp. assumant ut eorum spualia opa detinentur
Ad. 2° Dm q. non est ibi aliquid superfluum per oculos emm
dignat uirtus cognositiua angeli. et per alia membra alie
eius uirtutes ut Dion. doct. ult. c. celest. Hierarchy. Ad. 3°
Dm q. motus qui est a motore coniuncto puta forma est opus uig
Verum est quod angeli mouentur per aces ad motum corporum assump-
torum in q. speciali modo sunt ut diximus. non tamen mouentur
ad motum orbium. q. Non mouentur corp. celestia recedendo de
loco sui motum. nec determinat angelus certa pars orbis ad moue-
dum illum. Quamuis determinet certus situs / Ad 4° Dm

et multo magis
q. si assumerent
ueros homines
q. tunc cognos-
cerent proprietates
hominum et non a-
gelorum 21.

q. possunt formare dices similes uocabus Summaris. Ad. 5
 dñi q. comestio x dñi post resurrectionem fuit uera comestio
 qz huius non conuertitur in substantiam comedentis, sed res
 uerel in praesentem man, erat in corpus x dñi talis erat
 in quod uibus posset conuerti, no sic corp assumpta ab angelis
 v. h. 12 dixit angelus cum essem uobiscum uidebam mandu
 care, dicit. Ad. 6. dñi cum Aug. q. seluam et fauni
 quos succubos et incubos appellant coierunt cum muliere
 qz et genuerunt no semen a se descissum, sed ab aliquo
 homine cui succubuerunt apportatum. v. fetus no dicit filius
 demonis sed illius hominis cuiuserat semen. p filios autz dei
 loco dicto gen intelligunt filij setis, qui erant boni, et filias
 hominum filij Chai.

manducatio an
 geli e figurati
 ua spiritualis sicut
 manducatio
 De angelis autz
 sanctis hoc dici
 minime pot.
 neqz enim ante
 deluuium secula
 si potuerunt

De comparatione Angeloz ad locos

Questio. 52. In. 3. az. diuisa.

cc. Loquerant tria. 1. vñ angelus sit in loco 2. vñ
 possit esse in pluribus locis simul 3. vñ plures angeli possint
 esse in eodem loco. **¶** vñ Angelus sit in loco ar. 1.

Fuiderit q. qz Doct. lib. de ebdomad ait esse coem amimicā
 cept. 3. quatenus esse in loco et sit. q. phy corpus est in loco
 q. 2. qz omne existens in loco sit aliquem titi, et p cons
 quant. 3. angelus no pot contineri et mensurari a loco
 qz esset minus formalis illi, qz nec p cons est in loco cuius p
 um e continere et mensurare locatum. Sed d. di. in est
 lecta angeli tri s. habitent in ea. q. n. i. p. custodiant. vñ
 q. angelus et corpus equiuoce dicunt esse in loco, qz corpus di
 mensiue, et contentum a loco. angelus uero p applicationem
 quo

quomodo ^{libet} suscipit virtutis non ut contentum sed ut continens locum. sicut et anima non est in corpore ut contenta sed ut continens. et per hoc patet Responsio ad Obiecta.

¶ Vm Angelus possit esse in Pluribus Locis. Art. 2.
Fuit q. sic q. anima est ibi in qualibet parte corporis q. et angelus cum non sit minor virtutis potest esse in pluribus locis. 2º angelus est in qualibet parte corporis assumpti q. idem quod prius. 3º Angelus quando operatur in pluribus locis ut patet de subvertente Sodomam q. potest esse simul in multis locis. Sed dicitur Dam. q. angeli dum sunt in caelo non sunt in terra. Vm q. cum angeli virtus sit finita non se extendit ad omnia, sed ad aliquid unum determinatum. q. quid quid comparatur ad aliquam virtutem ut ad unum quid comparatur ad ipsam. Vm angelus neq. est ubiq. ut deus neq. in pluribus locis simul sed in uno tri loco per applicationem virtutis ad illum. Sed est hoc quidam erraverunt putantes angelum non posse esse nisi in hoc punctuali eius indivisibilitatem imaginantes ad modum puncti. sed angelus est extra gravis quant. ^{ad sensum} et ita ret. ei unus locus divisibilis aut indivisibilis maior vel minor sicut sua virtute applicat virtutem ad corpus maius vel minus. una autem pars caeli. i. oriens est in qua primo est motus et applicat virtuti motivi angeli. Vm non est in toto caelo. est q. corpus in hoc circumscriptione. angelus diffinitive q. sic in hoc q. non a se. sed deus neutrum q. est ubiq. et per hoc patet de facili Responsio ad Obiecta q. obiectum illud cui immediate applicat virtus angeli reputatur ut unus locus eius licet sit continuum.

¶ Vm plures angeli possint esse simul in eodem loco. Art. 3.
Fuit q. sic q. angeli non replent locum sicut corpora. q. est 2º angelus est in hoc pleno sensibili corpore q. melius potest esse cum aliis angelis. 3.

3° Demones illapsi corporibus sunt cum animabus in eodem loco, q^o poterunt esse cum alijs demonib⁹ et idē realij spualib⁹ substantijs. Sed 1° est q^o dua anima nō sunt in eodem corp^o q^o nec duo angeli in eodem loco. Dm q^o angelus est in loco p^o hoc quicquid eius immediate contingit locum p^o modum continētis perfecti, et cum sit impossibile esse duas causas completas immediate eiusdem rei. Duo angeli nō possunt simul ēē in eodem loco. Ad 1° dñi q^o repletio loci non ^{impedit} obstat ut dicitur in 1°. Ad 2° q^o angelus et corpus nō sent eandem habitudinem ad locum neq^o se impediunt. idemq^o p^o ad 3° de demone illapsi et aia ~

Secet
Demones nequeant
illabi mentibus

De motu locali Angelorum. Q. 53. In. 3. ar. diuisa

et sequerantur tria, primo vñ angelus possit moueri localiter. 2° vñ moueat de loco ad locum p^o transeundo medium. 3° vñ motus angeli sit in tempore, uel in instanti.

~ Vñ Angelus possit moueri localiter. ar. 1.

Fuisset q^o nō q^o quod mouet ut pat. 6° p^o hys. partim ē int^o a quo et partim in termino ad quem, at angel⁹ ē imparibilis, q^o 1° motus est actus imperfecti, at angel⁹ beatus p^o fact⁹ ē, q^o ille saltem nō mouebit. 3° motus est p^opter indig^o quā in diuis angelis non ē, q^o idem, sed d^o deside ē aiam x beatam motam fuisse ad inferos. q^o et angeli beati mouebunt localiter. Dm q^o corpus est in loco comensuratus et contentū ab eo, et sic motus corporis est continuus et h^o prius et posterius iuxta exit⁹ geritiam loci. Angelus u^o est in loco s^o in contactum sequitur. V^o motus angeli in loco nil aliud est q^o diuersi contactus diuers⁹ locorum successive et nō simul ut s^o dictū ē, p^o aut⁹ angelus successive dimittere locum unū et applicari alteri et erit motus eius continuus. sicut et mot⁹ corp^o, et p^o simul h^orum loc^o au^o

Discretus

locum dimittere et ibi alteri loco simul se applicare et sic
 motus eius non erit continuus. Ad . 1 . dicitur quod Aristoteles procedit
 de indivisibili in quantum. 2° deficit in opposito quod procedit de
 motu continuo, in motu enim non continuus angelus potest dici quod
 movetur quando est in termino a quo et dum est in termino ad quem
 quod ipsa successio dicere videtur ubi eadem rem motus dicere
 tur, si autem quod motus angelus est continuus concedi potest quod par
 tium est in termino a quo et partim in termino ad quem, ut tri
 partialitas non referat ad substantiam angelus, sed ad locum in quo
 eius virtus applicat alicui divisibili. Ad . 2 . dicitur quod non procedit
 de motu qui est sine applicat virtutis. Ad . 3 . dicitur quod motus exis
 tentis in actu non est propter indigentiam motibus, sed alterius et sic
 angelus movetur ad suam utilitatem ut patet ad 2° q^o . i . omnes
 sunt administrativi spiritus etc.

+ demonstratio

Utrum Angelus transeat per medium . ar . 2 .

Fuisset quod non nam prius pertransiret locum sibi equalem sibi
 indivisibiles, et sic deinceps, et per hoc numeraret suum motum in
 finita puncta, quod est impossibile. 2° simplicior est angelus quam materia,
 at materia transit cogitando de galia ad syriam non transeundo media
 sed dicitur est quod ante omnia mutatur esse processit moveri, et angelus
 dum est in termino ad quem iam est mutatus quod movetur in medio
 Dicitur quod angelus, moveatur motu continuo non potest transire de uno
 extremo in aliud nisi pertransendo medium si autem moveatur
 motu non continuo possibile est quod transeat de extremo ad extremum
 non pertransendo medium. hoc autem patet sic quod inter quoslibet duos ex
 tremos alia sunt infinita loca media et de indivisibilibus locis. Et
 procedit patet de indivisibilibus si per motu continuo alicuius
 corporis in isto enim tempore mensurante talem motum non est acci
 pere duo nunc in quibus non sit in alio et alio loco interprimus
 nunc et ultimum nunc tempore mensurantis motu sunt infinita
 nunc et in

siue divisibilia
 siue indivisibilia

supponitur

+ corpus

in finita loca diuisibilia. De idem ostendit sensibilibiter in mo-
 tu continuo quo magnitudo unius palmi mouet per magnitudi-
 duos palmos descendendo primum palmu et successive subtra-
 hendo secundum, in qua ^{magis} ut pat sunt infinita puncta ^{et} inter quae sub-
 duo corp^{us} Unus locus dicitur corporis sicut q^{ue} diuidit magnitudinem palmi signat^{ur}
 in primo palmo punctum quod sit primum sicut et in 2° aliud punctum
 quod sit terminus

Non possunt esse
 prae et terminum
 finitum unius corp^{us}
 qui consumitur non pot^{est}
 Sunt nisi per conti^{nuum}

mutatam motus. Si q^{ui} mobile quodcumq^{ue} moueat in motu co-
 tinuo sequit^{ur} uel q^{ui} non transeat omnia media. In actu numeret
 media infinita quod est impossibile, relinquit q^{ui} est in potestate
 angeli (q^{ui} non commensurat^{ur} loco ut corpus) applicare se loco
 per uult^{um} s^{ed} cum medio s^{ed} sine medio. Ad 1. dicitur uel q^{ui} hoc
 angeli pot^{est} esse diuisibiles et noⁿ semp^{er} punctuales. Loca aut^{em} media
 infinita possunt consumi per continuitatem motus. Ad 2.
 dicitur q^{ui} ess^{et} a^{er} noⁿ applicat^{ur} reb^{us} quas cogitat, sicut angel^{us} q^{ui} noⁿ est
 site. Ad 3. dicitur q^{ui} in motu non continuo mutatum esse est pars
 motus sicut unitas est pars numeri / in motu u^{ero} continuo est terminus
 antequam de necessitate procedat moueri.

Utrum motus Angeli sit in instanti. ar. 3.

¶ Videt^{ur} q^{ui} sic q^{ui} uirtus angeli mouentis seipsum impropor-
 tionabiliter excedit uirtutem mouentem aliquod corpus. q^{ui}
 si corpus mouet in temp^{ore} angelus mouet in instanti. 2° aliqua
 mutatio corporales fit in instanti ut puta illuminatio aeris
 q^{ui} est motus angeli siquidem est simplicior. 3° si angelus moue-
 tur in temp^{ore} in ultimo instanti illius temporis erit in termi-
 ad quem. in isto autem temp^{ore} immediate procedenti aut est in ter-
 a quo et sic quiescit. aut est partim in ter^{re} a quo et partim in
 ter^{re} ad quem et sic sequit^{ur} q^{ui} sit partib^{us} quod est impossibile q^{ui} mo-
 uetur in instanti. Sed dicit^{ur} q^{ui} in omni mutatio est prius, et poste-
 rius. Dicit^{ur} q^{ui} motus angeli semper est in temp^{ore} continuo qui
 dem

dem si motus sit continuus. In non continuo autem si motus
angeli non sit continuus sicut dictum est, ponere enim quod moveatur
in instanti (sicut quidam dixerunt) exemplificantes in gressu
et subtili et illuminatione non est intelligibile. alias enim
diceremus quod aliquid in toto tempore precedenti quiesceret. in uno
tempore et postea in ultimo instanti illius tempore esset in alio loco
quod in mutationibus instantaneis ut in gressu et illumina-
te possibile est quod sunt termini alicuius motus continui sicut al-
terationis materiae, et corporis illuminantis, motus autem ange-
li est per se ipsum a nullo alio motu dependens. hoc tamen
tardum est quod motus angeli non dependeat a motu coeli, nec tem-
pus motus eius est idem cum tempore coeli, et quod mensurantur
corporalia. Ad. 1. dicitur quod procedit de motu non continuo ange-
li qui successibus quibusdam ipsorum / motus autem angelicus
continuus est proportionabilis, non quidem propter proportionem mo-
ventis et mobilis, sed propter proportionem magnitudinum in
quibus est motus, et propter velocitatem motus angeli non est in qua-
ntitate sua virtutis sed secundum determinationem sua voluntatis
Ad. 2. patet ex dictis / Ad. 3. quod procedit de tempore continuo
Angelus autem potest moveri in tempore non continuo taliter quod in
uno instanti sit in uno loco, et in alio instanti in alio loco
nullis tempore intermedio existente

De cognitione Angeli. C. 54 In 5 art. 1. dicitur

Consideratis his quae ad substantiam angeli pertinent, proce-
dendum est ad cognitionem ipsius. Haec autem consideratis erit
quadripartita, nam considerandum est de his quae pertinent
ad cognitionem angeli. 1. de his quae pertinent ad medium
cognitionis ipsius. 2. de his quae ab eo cognoscuntur. 3. de his
quae cognoscuntur ab eo. 4. de his quae cognoscuntur
ab aliis.

De
Virt cognosca
tuam

cognitionis ipsorum. 1. quod sunt quing i vni intelli
gere angeli sit sua suba. 2. vni eius esse sit suum intel
ligere. 3. vni sua suba sit eius virtus intellectualis. 4.
vni in angelis sit intellectus agens et passibilis. 5. vni
in eis sit aliqua alia ^{poa} cognoscitiva qz intellectus

Art. I. Vni intelligere Angeli sit eius subst

Fuisset qz sic qz in ^{poa} ~~Art. I.~~ et commentatorem. 3. deaia alio
intelligi agens est sua suba. qz et alio ^{poa} intelligere angeli
qui simplicior e. 2. in. ii. meta dicit qz intelligere est
vita, et vivere in viventibus e esse. qz 1. 3. intellectus ange
li et res intellecta ab eo (ad minus quando intelligit sua
ess^{as}) est unum quid. qz et a fortiori intelligere eius erit
sua ess^{as} qz est medium inter intellectum et rem intellectam
et medium magis comit cum extremo qz aliud extremum
sed e qz nullus creati esse e sua suba. qz multo magis ^{intelligere suae} ⁺ ⁺
~~qz in eis sit intelligere~~ ^{intelligere suae} ⁺ ⁺ ^{ad minus alio}
vni qz sicut esse e actualitas sube ^{angelicis sua}
^{Substantia}

alio intellectu

ad minus alio
angelicis sua
Substantia

ess. Sic alio e actualitas virtutis, et cum solus deus purus alio
solus deus e sua actualitas suum ee et suum agere. 2. qz intel
ligere subsistens non pot. nisi unum. 3. qz si intelligere ange
li esset sua ess^{as} no essent gradus perfectionis in intelligentibus
eoz qz no essent participati. Ad. 1. dicit qz intellectus agens
dicit sua actis no pot^{as} sed p^o comitantiam. Ad. 2. dicit qz ex eo
vivere sit esse non sequit qz vita sit esse. qz vita no sebet ad vivere
sicut esse ad esse. sed sicut cursus ad currere et abstracte ad ee
rectum. Ad. 3. dicit qz alio qz manet in agente no e realiter
medium inter agens et obiectum. sed tm medium significandi tm

qz ipsum cum sit
in actu statim se
quit alio

Vni intelligere angeli sit eius esse? Art. 2.

Fuisset qz sic qz intelligere ex 2. deaia e quoddam vivere, et vive
re viventibus e esse qz. 2. sicut sebet ea ad cam, ita effat
ad

Ad effectum, sed forma per quam angelus est, est eadem cum
 forma per quam intelligit, ad minus se ipsum. Quod eius intelligere
 est idem cum suum esse. Sed dicitur quod intelligere sine Dion
 est quidam modus angelus, quod non est esse eius. Item quod nec angelus nec
 alius creaturae alio est suum esse, quod si est alio transiens est
 effluxus in alium ab agente, esse vero significatur intractum
 Actio autem immans habet infinitatem vel simpliciter ut intelli
 gere et velle, quae se habent ad omnia vera scilicet et bona vel sim
 quid ut sentire quod se habet ad omnia sensibilia, esse autem
 cuiuslibet creaturae est determinatum ad unum sine genus et
 speciem et per consequens esse angeli non est suum intelligere. Ad 1.
 dicitur quod vivere sumitur pro operatione vite. Ad 2. dicitur quod
 angelus est ratio latius suum esse, sed non totius sui intelligere
 quod non omnia potest intelligere per suam essentiam. Unde sine quibus est com
 paratur ad esse, sed ad eius intelligere comparatur sine rationem
 universalem subiecti scilicet veri uel sentis

1. An. Potest intellectiva Angeli sit eius essentia. art. 3

Respondet quod sic quod Dionysius in pluribus locis suorum librorum
 nominat angelos intellectus et mentes. 1. quod alias potest intellec
 tiva angeli est in eo tanquam accidens, ac forma simplex qualis
 est angelus ut dicit Boetius lib. de terminis subiectum et non potest. 2. Item
 est sua potest, quod et angelus qui est simplicior et deo propinquior quin
 Sed dicitur Dionysius. 2. c. angel. Hierarchy. cum dividit angelus
 in ^{substantiam} virtutem, et operationem. Item nec angeli nec alius
 creati essentia est eius potest, quod probatur quod alius est esse, alius vero
 potest operativa est operatio, quae distinguuntur ut si habitum est, quod
 Ad 1. dicitur quod angelus dicitur intellectus et mens, quod ista eius cog
 nitio est intellectualis sine admixtione sensuum. Ad 2. dicitur
 quod Boetius de forma simplici quae est suum esse qualis non est angelus
 ad

Aug. 12 conf. dicit
 deus fecit naturam
 angelicam pro se
 manu primam
 prope nihil

Ad. 3. dicit q. Pōa ma est ad ipsum esse subtile et nō pōa opatua sed ad esse accidentale. V non est simile.

Ar. 4. Vm in Angelo sit intellectus agens et possibilis?

¶ Videt q. sic. qz dicit pōus qz sicut inominat est aliquid quō est omnia fieri, et aliquid quō ē omnia facere, ita et in aia qz ut in angelis et. 1. angelus recipit illuminationē a superiori et illuminat inferiorē. qz sicut intellū ag. et possibilis sed dicit q. in nobis intellectus agens et possibilis qz pōd ad phantasmata, qz nō est in angelis. Vm qz necessitas ponendi in nobis intellectum agentem et possibilem fuit ex eo qz qnqz

virtus

est

invenimur intelligentes in pōa tm et non in actu v est nec aliqua pōa qua sit in pōa ad intelligibilia. necessitas autz ponendi intellectum agentem ex eo ē ut nias que extra aias nō subsistunt immateriales faciat actu intelligibiles, in angelis autz deest utraqz necessitas qz respectu eoz que nō intelligit semper est in actu, et ea que i et principaliter intelligit sunt immateriales. V in angelis nō est intellectus agens et possibilis nisi equivoce.

Ad. 1. dicit q. pcedit de naturis in qz ē generari aut fieri in angelis autz nō generat sua, sed naturaliter adst. Ad. 2. dicit q. intellectus possibilis dicit qz est in pōa ad naturalia intelligibilia nō ad reuelabilia sicut angelus, et intellectus agentis munus ē nō illuminare alium intelligentem sed qz abstracte intelligibilia in pōa facere intelligibilia in actu. V intellectus agens et possibilis equivoce tm concedi pot in angelis, nec denominationibz est curandum.

¶ Vm in angelis sit sola intellectiva cognitio? ars.

et videt q. nō qz in angelis dicit Aug. d. decimū. ē vita que intelligit et sentit. 2. videtur dicit q. angeli multa novērūt ex experientia. qz 3. Dion. dicit. 4. c. deditur nom q. in demonibz ē phantasia pterua

+ in d. de ascensu / sed d. e. in gregor qz d. mo intelligit cum angelis et sentitru
peccatis. In qz in anima nra sunt quedam vires quarum
operationes per organa corporea exercent ut sensus, aliter
quarum operationes no egent organo corporeali ut intellectus et
voluntas et h. in angelis sunt illi u. minime ut ex d. h. patet
Ad obiecta d. 1. q. 1. aut. ulla loquuntur in opinionem ponon
tium demones habere corp. rititer tibi unita. 2. q. sunt intelli
gende p. quendam similitud. inquam intellectus etiam aliquid
sentire dicit et eius iudicium s. n. nominatur. 11 11

De Medio cognitionis Angelice. o. 11. In. 3. az. d.

est c. hoc queruntur tria. i. utrum angeli cognoscant oia
per suam subst. uel per aliquas species. 2. si per species un
per species communes. uel a rebus acceptas. 3. um angeli supe
riores cogitant per species magis universales qz inferiores
Ar. 1. Um Angeli cognoscant omnia per suam subst.
Et uidet q. sic qz dicit Dion. 7. c. de nom. q. angeli sciunt ea que
sunt in terra in propria nra mentis. q. 2. p. in. 2. et. 3
de ca. ait q. in his que sunt in emat idem intellectus et id qz
intelligit. q. a fortiori idem est intellectus et id que intelligit
ratione eius enim identificat intell. cum re intellecta
3. angelus habet nam intellectuales. q. quidquid est in ipso
est per modum intelligibilem / sed dicit Dion. 4. c. de die no
q. angeli illuminant a rationibus rerum q. In q. solus deus
omnia cognoscit per suam ess. intellectum autem angeli opz
per sui aliquibus speciebus ad res cognoscendas, qz intell.
angeli extendit se ad omnia cognoscenda, ess. autz eius est deter
minata in esse et specie / Ad. 1. d. m. q. ly in non determinat
medium cognitionis. sed uirtutem cognoscitivam. Ad. 2. d. m.

q̄ intellectu in actu et intellectum dicunt unum quid q̄
 species rei intellecte ē forma intellecte. nō q̄ intell̄g subdit
 ipsa similitudo rei cognite. Ad. 3. dīn q̄ et ea quae sunt infra
 et ea quae sunt supra angelum sunt quodammodo in substantia
 eius nō quidem perfecte ^{et s̄m propriam cognitionem} (sic enim sunt in solis deo) sed in qua
 dam rationem communem. V̄ angelus nō pot̄ de rebus omnibus percipere
 suam herē propriam cognitionē

Ar. 2. **Om̄** Angeli intelligant per species a rebus accep-
 tuas. **U**bi dicit q̄ sic species aut est in intellectu per modum
 exemplaris respectu intelligibilis et sic est cācius, aut per
 modum imaginis et sic est cāta a re intellecta. ^{s̄m} s̄m angelus
 est cā rerum q̄ est accepta ab eis. **I**ntellectus agens
 abstract species a rebus, q̄ et lumen angelici q̄ fortius ē et
 3° species quae sunt in intellectu indifferentes se habent ad praesens
 et ad distans, nisi quatenus a rebus sensibilibus accipiunt
 si q̄ angelus non intelligit per species a rebus acceptas eius
 cognitio indifferentes se haberet ad propinqua et distantia et
 ita frustra s̄m locum moueretur. Sed d̄ ē Dion. 7. c. d. n.
Dīn q̄ sicut mater corporum coelestium est totaliter perfecta
 forma, et mater corporum inferiorum modo unam modo
 aliam formam recipit, ita p̄a intellectiva superiorum
 substantiarum (quae nō sunt unita corporibus) est naturaliter perfec-
 ta ad omnia quae videlicet cognoscere possunt. ^{cia autē nra} cia autē nra per
 species p̄ intelligibilem effluxum a deo emanatarum sicut
 anima nra modo. Sane modo illam a rebus accipit sicut
 nec mirum si s̄m suam nām est corp̄ unita. Vnde Aug. dicit
 2° sup gen. ad Iram. q̄ est quae infra angelos sunt ita cānt
 ut prius fiant in cognitione rationalis creat̄ ac deinde in p̄m
 suo

Summula d. Thomae

Ad. 1. dñi q, in mente angeli sunt similitudines creaturarum
 nō ab ipsis rebus accepta, sed a deo qui est creatura spca
 et pat, sō dō ex dicto Aug' Licō cit' / Ad. 2. dñi q, angelus
 quantumcumq, sit lumen nō posset formas miales reducere ad
 esse intelligibile, qz caret imaginatione que ē medium
 ad dūm effectus / et hō posset nō faceret qz eo nō egeret
 cum beat spēs intelligibiles cōmiales. Ad. 3. concedit sefla
 neq, ob hoc est motus localis angeli, sed ut alicubi operetur
 Nō superiores angeli intelligant per spēs
 magis vniuersales q, inferiores. ar. 3
 Et uidet q, nō, qz angeli nō intelligunt p spēs a rebus
 abstractas, q, neq, per spēs vniuersales, aut vniuersaliores
 2° qz alias angeli superiores scēnt cogit magis cōfusa
 et imperfectam q, 3° qz angelus superior utit una forma
 coi ad diuersa cognoscenda, et sic nullius habebit pxiā
 cognitionē, que omnia uident in conuenientia q. Sed d^o
 est Dion. 12. c. ang. Hierarchy, et hō ex de causis ~ 11 ~
 Dñi q, in rebus ex hoc quēdam sunt alijs perfectiores qz deo
 sunt similiōres, deus autē omnia cogit p unū, et hōis
 angeli superiores fuerunt p pauiores et magis vniuersales spēs
 debent intelligēbīum uniuersitatem apprehendere, si
 cut et in nobis qui sunt fortioris intllg ex paucis multa co
 pere possunt. Ad. 1. dñi q, pcedit de intllu nō, at intllg
 qui nō accipit cogit a rebus vniuersales ab eo cognitum nō erit abs
 tractum a rebus (sic enim p accē comit vniuersales) sed quodam mō
 ante res pē existens. uel sñ ord cō ut in verbo de j, uel sñ
 ord naturę ut in angelo / Ad. 2. dñi q, cognoscere ali
 quid
 in

in universali dicitur dupliciter uno in ex^{te} rei cognite
et dit^{er} imp^{er}fect^{er}. altero in ex^{te} medi^{er} cognitionis, quod
quo fuerit universalis distinctius p^{er} ipsum cognoscit^{ur}
tur singula p^{er} se. Ad. 3. d^{ic}im^{us} q^{uod} in eis d^{ic}it^{ur} d^{ic}it^{ur} excel
lentiam accipit ut p^{ro}p^{ri}a similitudo diversis cognoscit^{ur}
bilium. et sic et^{er} suo modo species angel^{er} universalis.

De cognitione angelorum ex^{te} rer^{um} imm^{er}it^{ur} In. 3. az. d^{ic}it^{ur}

Q. 56. Deinde querit^{ur} de cognitione angel^{er} ex^{te} rer^{um} quas
cognoscunt, et iⁿ cognitione rer^{um} immaterialium, deim
de cognit^{ur} rer^{um} materialium. et p^{ri}mo querunt^{ur} tria. i^mo
angelus cognoscat seipsum. 2° Vn^{us} unus cognoscat alius
3° Vn^{us} angelus p^{er} sua natura cognoscat deum.

Vn^{us} angelus cognoscat seipsum. Art. 1.

Et videt^{ur} q^{uod} noⁿ quia dicit Dion. 6. c. angel^{er} hierarch. q^{uod} an
gel^{er} ignorant p^{ro}p^{ri}as virtutes. q^{uod} 2° angelus est singulare
quid, q^{uod} non est intelligibile. 3° intelligere ut d^{ic}it^{ur} in 3° de anima
est quoddam pati, et angel^{er} a se pati noⁿ pot^{est}. q^{uod} nec se ipsum int^{er}
sed 3° est Aug. 2. sup genes ad l^{it}am. Vn^{us} q^{uod} in actione im
manente obiectum unit^{ur} p^{ro}portione, sicut visibile p^{ro} speciem que est prin
cipium formale visionis, unit^{ur} visui, que species quandoq^{ue} est
in p^{ro}portione tm^{en} in cognoscitiva virtute, et tunc est cognoscens in p^{ro}portione
tm^{en} et ad intelligendum actu reduci debet ad actum p^{er} speciem
si autem eam semp^{er} actu habeat nihilominus p^{er} eam cognosce
re pot^{est} absq^{ue} aliqua mutatione, vel receptione precedente v^{el}
moueri ab obiecto noⁿ est de ratione cognoscentis itaq^{ue} tunc cognosces
sed in quantum in p^{ro}portione cognoscens nil aut^{em} refert ad hoc q^{uod} sit
sit p^{ri}um actionis q^{uod} sit inherens vel p^{er} se subsistens, non enim q^{uod} sit
omn

+
speciei

animi calefaceret calor separatus q̄ in subiecto existens. Et
cum angelus sit forma quaedam subsistens per se ipsam
sum intelligit. Ad. 1. d̄m q̄ illa tria ē antiqua translatio
qua corrigitur p̄ novam contrarium asserentē / uel dic q̄ intel
ligit s̄m quirit angelus p̄cedunt ab ord̄ d̄m sapiē quē mē
prehensibilis ē. Ad. 2. d̄m q̄ singularia quē sunt tenent
sunt intelligibilia actu. Ad. 3. d̄m q̄ p̄cedit de intellectu existente
in p̄oā qualis nō ē intellectus respectu cogniti successi / et est p̄cedit
de actione transeunte. V̄ non concludit.

per singulari ut sic
nō repugnat p̄
se cognosci. sed
s̄m q̄ m̄ale ē ~

Ar. 2. V̄m unus angelus alium cognoscat?
Euidet q̄ non q̄ si in pupilla esset colorata aliquo colore
nō posset alios colores percipere. q̄ nec angelus intelligit cum
habeat in se aliquam n̄m determinatam de unum angelorum
alios angelos intelligere poterit. 2. in lib. de causis dicit
q̄ omnis intelligit sicut quod ē supra se in quantum ē causata
ab eo, et quod ē sub se in quantum ē cā ei. Sed unus ange
lus nō est cā alterius, q̄ nec cognoscat alius. 3. unus angelus
nō intelligit alium per ess̄m suam q̄ nō ē similis alii nisi in
genus ut dicitur, nec per ess̄m angelicam q̄ s̄da trinitas
p̄t illi menti creaturę, neq̄ per sp̄m q̄ s̄c̄nō differt ab
angelis cognitis cum sit immālis sicut et ipse. q̄ nullus m̄lt
4. si unus cogit alium aut ē per speciem innatam, et sic si
deus modo p̄duceret aliquem angelū nō posset cognosci ab ali
is iam existentibus, aut per sp̄m acquisitam a rebus, et sic an
geli superiores inferiores cognoscere nō possent, q̄ ab ipsis
nihil accipiunt. q̄. Sed d̄ dicit in lib. de causis. D̄m
s̄m Aug. 2. sup̄ genes ad let. q̄ ea qua ab eis in verbo dei p̄rex
titerunt dupliciter ab eis fluxerunt, uno m̄ in intellectu
ange

De cognitione angelorum 1. P. 9 56

angelicum (quoniam in angelis a verbo dei impressa sunt omnes
 rationes rerum omnium tam corporum quam spiritualium ut in gradibus
 spiritus sit cuilibet impressa in esse naturale et intellectualem simul, aliter uero natura tam
 ut si dicitur esse) aliter in ut subsisterent in propriis naturis spiritualium quam corpora
 Ad. 1. quod inter angelos sit affirmata natura sunt diversi gradus
 perfectionis / Ad. 2. ^{in respectu} quod causa et causati per se intelligibile in se
 per similitudinem, qua inter angelos hinc talis respectus reperitur
 Ad. 3. dicitur quod angelus cogit alium per se per se cogniti, quod dif-
 ferentia ab eo non in materia et immateriali, sed in natura et intentione
 nature / Ad. 4. dicitur quod si deus decrevisset alium angelum
 creare aliam spiritum intelligibilem mentibus aliorum addidisset

Unus angelus per sua natura Deum cognoscere potest Art. 3.

Fuit quod non quod dicit Dionysius 9. c. de divinis nominibus quod deus est super omnes
 celestes mentes incomprehensibili virtute collocatus et subdit
 quod quod est in omnem substantiam est ab omni cognitione segregatus / 2. quod
 deus infinitum distat ab intellectu angelorum: 3. 1. corinthios 13
 dicit nunc uidemus per speculum in enigmate / tunc autem facie ad
 faciem, sed facie ad faciem ^{deus} nequeunt angeli uideri per natura

Neque per speculum ^{deus} creaturarum quod non accipiunt ab eis cognitio, ergo
 sed 3. est quod illud concedit omnibus Rom. 1. quod non dicitur dicit
 quod non est denegandum angelis. Dicitur quod aliquid tripliciter
 cognoscitur: 1. in propria natura sua esse sicut lux uidet et sic ange-
 lus intelligit seipsum, 2. in propria natura sua similitudine in propria
 cognitione et sic angelus aliquam cognitionem potest habere de deo

per sua natura quod imago dei est in ipsa natura angelorum impressa: 3.
 in propria similitudine acceptam non a cognitione, sed ab alia re in qua
 resultat quod specularis cognitio de similitudine quam nos sic deum
 noscimus ut dicitur Rom. 1. inuisibilia eius Ad. 1. dicitur quod procedit

non tamen deum per sua
 esse uidet neque dicitur
 quod similitudo defini-
 ciens, et magis ac-
 cedens ad speculari
 quod angelus est quod
 creatur quod ad eam
 quod est propria natura eius.

Sic lapis ui-
 det per suam
 speciem in
 propria

De cognit^o comprehensiva dei. Ad. 2. d. m. simtr.
Ad. 3. d. m. q. cognitio quam angel^{us} habet est media inter dic-
tas admodum expositum magis accedens ad specularem

Q. 57 De cognitione Angelor^{um} q^{uod} tum ad res males. In. 3

Sec^{undum} hoc quod sunt quinq^{ue} primo v^{erum} angeli cogitant naturas re-
rum malum. 2° v^{erum} cognoscant singularia. 3° v^{erum} cognoscant
fut^{urum}. 4° v^{erum} cognoscant cogitationes cordium. 5° v^{erum} cogitant
omnia mist^{er}ia.

V^{erum} Angeli cognoscant res males. ar. 1.

Et uidet^{ur} q^{uod} n^{on} q^{uod} intellectum est perfectio intelligentis. res imiles
n^{on} possunt p^{ro}ficere angelis. q^{uod}. 2° res males n^{on} possunt esse

q^{uod} 2. ad ar. 1.
12.

in a^{er}e d^{omi}ni uel in mente angeli p^{ro} sua ess^{entia}. q^{uod} n^{on} cogunt
nisi uelut imaginaria. uel sensu. quod neutrum est in angelis

Sed d^{icitur} est q^{uod} mala intelligit n^{on} p^{er} intell^{ectum}. q^{uod} et angelus qui habet
virtutem intell^{ectus} fortio^{rem}. D^{icitur} q^{uod} angeli inter creat^{as} sunt

simpliciores et magis participant d^{omi}ni perfect^o. V^{erum} simplicius ex-
istunt in eis omnes res males q^{uod} in se ipsis q^{uod} omne quod est p^{er} se

est p^{er} modum eius in quo est. V^{erum} sicut d^{icitur} p^{ro} sua ess^{entia}, ita an-
geli p^{ro} sp^{iritu} intelligibiles res males cognoscunt. Ad. 1. d. m. q.

intellectum est perfectio intelligentis n^{on} s^{im}ile, sed r^{ati}o^{ne} sp^{iritu} intel-
ligibilis. Ad. 2. d. m. q. sensus acci^o exterioria i^{maginatio} u^{el}
imagines corp^{or}um apprehendunt. sed intellect^{us} quod quid est c^og^{itatio}

quod n^{on} errat sicut nec sensus c^og^{itatio} p^{ro} prium sensibile. sunt q^{uod} est
res in intell^{ectum} n^{on} s^{im}ile est reale sed intelligibile. quamuis aliq^{uod}

res sunt in eo s^{im}ile utrumq^{ue} esse. et utroq^{ue} est u^{el}io intellectu-
lis. qua in angelis respectu malium n^{on} est p^{er} species a rebus

acceptas sed sibi com^{mu}natales.

11. V^{erum} angelus cogitat singularia ar. 2.

Et uidet^{ur} q^{uod} n^{on} q^{uod} p^{ro}pus d^{icitur} q^{uod} sensus est singulariu^m. intellect^{us} u^{el} u^{el}
sim. q^{uod}

1° omnis cognitio fit p^{er} assimilationem, quae inter ange-
 lum immateriales, et singularia materia nulla esse possidet
 q^{uia} 3° si angelus scit singularia aut p^{er} spes singulares et hoc
 non quia indigeret infinitis, aut p^{er} universales et hoc etiam essentia pot-
 est quia singularia ut sic p^{er} speciem universalem cognosci non potest. Sed 2°
 est quia angeli custodiunt singulares homines ut dicit p^{ater} angelus suis
 in d^{ivina} d^{ivina} q^{uia} cognoscunt singularia. ~~Unde q^{uia} angeli nati sunt~~
 quia illi qui negant angelos cognoscere singularia errant in fide
 qua tenemus esse administratores spiritus et providere singularia
 et etiam in p^{ro}phetiam quae docet esse orbem singulorum motores quibus
 nosse debent. Illi autem qui dicunt eos singularia in causis uni-
 versalibus cognoscere, et praedicta inconuenientia non euadunt
 et coguntur fatari singularia ut sic et nunc sunt, eos non cog-
 noscere, quod maxime p^{ro}uidet et custodia angelorum derogat
 unde dicitur q^{uia} angeli singularia cogunt in superioribus
 enim est uirtus magis unita, et sic quae per utranque uirtutem
 sum et intellectum homo cogit, cognoscit angelus p^{er} intellectu sicut
 enim res a deo effluxerunt non solum quae ad communia, sed quae
 ad omnes singulares proprietates, ita et in intellectione angelicam
 sunt esse intelligibile spiritum immaterialium. Ad 1° dicitur q^{uia} spiritus
 qui de intellectu nostro qui intelligit res abstractas a materialibus
 ditionibus. Ad 2° dicitur q^{uia} angeli assimilantur rebus materialibus rat-
 ionem intelligibilem quae sunt similitudines quaedam derivatae
 a diuina essentia non solum quantum ad formam, sed etiam quantum ad materiam res
 representantes. Ad 3° dicitur q^{uia} illas spes esse similitudines rerum etiam
 quo ad indiuiduationis propria.

nullo custodit in
cognitum a se

Sicut sensus comu-
nis in homine qui
potest et iudicat de
sensatis a quibus
sensibus ~ 11 ~

Unde angeli cognoscant futura Ar. 3.

Et uidet quae quae homines cogunt multum fut^{ura} q^{uia} a fractione angelis
 1° intellectus angelis est supra tempus q^{uia} indifferenter se habet ad praesens
 et futurum. 3° spes universales angelis indifferenter se habent
 ad praesens praeteritum et futurum

4° Angeli cogunt distantia s^m locum, q^d a distantia s^m tem-
 pus futurum. Sed d^o est q^d nosse fut^u, est signum proximandi ui-
 nitatis ut patet Ysa. 12. q^d et. ^{Ab angelis h^oie} Dm q^d fut^u possunt cognoscere
 sicut uno m^o in suis causis, et sic q^d contingunt ex necessitate ^{proveniunt}
 a suis causis cognoscunt ex certam suam, ut s^o dem oriri crasiet
 que veniunt ut in pluribus per coniecturam et multo melius ab
 angelis q^d ab homine, q^d perfectius cogit res eas, que u^o pro-
 ueniunt ex causis suis ut in paucioribus ut fortuita et casualia
 sunt penitus ignota: alio m^o cogunt fut^u in seipsis, et sic
 D^o eius est omnia fut^u cognoscere, q^d uidet ea in sua et, que
 simplex toti tempore adest et ipsum includit, nec pot^{est} aliquis in
 intellectu creato cognosci futurum ut est in suo esse. Ad. 1° pat-
 uol cogunt deo reuelante. Ad. 2° Dm q^d est tempus m^ois
 est in intellectu angeli tempus s^m success^{us} intelligibilis
 conceptionum. Sin q^d a deo moueri per tempus s^m Aug^o. 3° sup
 genes. ad lit. Ad. 3° concedo ans, et nego comam, q^d noⁿ se-
 sent^{ur} equaliter pres^{entia} et fut^u ad species angelicas, q^d que
 futura sunt nondum habent nam, per quam illis assimilantur
 v^o per eas cognosci non possunt. Ad. 4° Dm est q^d distantia s^m locu
 sunt in reum nat^u et hoc sufficit.

Art. 4° Vm angeli cognoscant cogitatio cordium?

et uidet q^d sic q^d gregor sup Job. 28. dicit q^d in beatitudine
 resurgentium unus erit perspicabilis alteri, sicut ipse sibi, sed
 resurgentes erunt similes angelis ut dr. mat. 22. q^d unus ange-
 lus uidebit quod est in conscia alterius. 2° unus angelus ui-
 det animam alterius, q^d et spes ^{et per cons cogitationes} que sunt in eius intellectu
 sicut uis homine uidetur eius figura. 3° ea que sunt in ma-
 teria possunt cognosci ab angelis, q^d multo magis cogitationes q^d sunt in
 cordium. Sed d^o q^d nosse secreta cordium est proximandi ut patet
 Hieremie 17. Dm q^d cogitatio cordis dupliciter pot^{est} cognosci
 immateriali ^{unum d^o} ^{et} ^{altru ut patet} ^{in mundo} ^{let}

Et addit cum uerius
 cuiusq^{ue} intellectu
 alio dicitur simul
 conscientia pene-
 tratur sic

In modo in suo effectu, aut etiam in immutatione uultu et hoc in non solum ab angelis sed etiam ab homine cognosci potest, et etiam medici aliquas affectiones animi per pulsus cognoscere possunt: alio modo possunt cognosci cogitationes cordis et affectiones voluntatis, sicut sunt in intellectu, et affectiones prout sunt in uoluntate, et sic a se deo cognoscuntur, cuius ratio est quod uoluntas rationalis ex natura soli deo subiacet, et ipse solus in eam operari potest quod autem quis uelit aut aliter consideret ex sola sua uoluntate pendet, et ideo dicit Apost. 1. cor. 2. quod que sunt hominis non nouit nisi spiritus hominis, qui in ipso est. Ad 1. dicitur quod cogitatio unius hominis non cognoscitur ab alio propter duplicem impedimentum. scilicet grossitatem corporis, et uoluntatem claudentem sua secreta primum tenet in resurrectione, neque est in angelis. secundum manebit post resurrectionem, et est modo in angelis, et hi qualitate mentis quantum ad quantitatem gratie et glorie representabit claritas corporis, et sic unus mentem alterius uidere potest. Ad 2. concedo quod uideat spiritus non tamen uidet quomodo et quando utitur illis aliter. Ad 3. dicitur quod appetitus brutus non est diuinus scilicet sed sequitur impressionem alterius cause corporalis uel spiritualis et sic cognosci potest ab angelis quod est in appetitu et apprehensione phantastica brutorum, et etiam hominum in quibus in eis quandoque appetitus sensitivus procedit in alium sequitur aliquam impressionem corporalem sicut in brutis semper. aliter si moueat a uoluntate.

Si angelus cognoscant misteria gratie. Ar. 5.

Et uidetur quod sic quod precipuum misteriorum (scilicet incarnationis) apparuit eis iuxta Paulum. 1. ad thim. 3. et Aug. 5. super ad hebr. quod est 1. 2. angelus uident ipsam dei sapiam scilicet et diu.

diuinam in qua omnia mist continent q^a noscunt ea /
 3° p^{er} angelos instruunt. ut dicit Dion. 4 c. dicitur non
 dicitur p^{er} prophetas dicit Amos. 3. non faciet dominus verbum misere
 uel aucter se. suum ad p^{ro}phetas. q^d. sed d^{icitur} isay. 63 an
 geli querunt quis est iste qui uenit de edom? ^{q^uis sit de alijs}
 Dm q^{ui} in angelis est duplex cognitio altera naturalis qua p^{er}
 suam ess^{entia} et sp^{iritu} immatas cognoscunt / et hanc cognitio^{ne} mist^{er}
 qua cognoscere n^{on} possunt q^{ia} pendent ex uoluntate dei
 alia est in eis cognitio qua eos beatos facit. et hanc uidet Verbum etia^m
 in uerbis. et hanc uisione cognoscunt mist^{er} q^uia non omnia
 neq^{ue} q^ualiter omnes. sed s^{ed} s^{ed} q^{ui} deus eis uoluerit reuelo
 re a p^{ri}mo sua creat^{ur} uel post modum s^{ed} q^{ui} eos officio conit
 Ad. 1° d^{icitur} q^{ui} demist^{er} incarnationis in g^{ra}uali omnes a p^{ri}mo
 sunt edocti. q^uia quoddam g^{ra}uale p^{ri}um. ad quod omnia eoz^{um}
 off^{icia} ordinantur. n^{on} sunt t^{er} omnes edocti de eo q^uantum ad ali
 quas speciales conditiones immo quidam superiores an
 geli post modum didicerunt ut pat^{et} per dionysium. Ad 2°
 d^{icitur} q^{ui} h^{ab} uideant n^{on} t^{er} comprehendunt diu^{ina} sap^{ientia} et que in ea
 latent. Ad. 3° d^{icitur} q^{ui} ea que p^{ro}ph^{et} cognouerunt demist^{er}
 q^uia per reuelationem diuinam multo excellentius sunt
 angelis reuelata. et quaedam specialia p^{ro}ph^{et}is cognos
 uerunt a p^{ro}ph^{et}is ut pat^{et} ad eoz^{um}. 3° p^{ro}ph^{et}is etia^m et inter ipsos
 p^{ro}ph^{et}as posteriores super series intellexerunt ut ait
 psalmista. Et idem asserit gregorius ~ 11 ~

De modo cognitionis Angelice q^uo s^{ed} In. 7. ar
 Et c^{on} hoc querunt septem. 1° Vm intelligi angeli quando diuis
 sit in p^{ar}tes. quandoq^{ue} in alia. 2° Vm angelus possit simul
 intelligere multa. 3° Vm intelligat discurrendo. 4° Vm intel
 ligat componendo et diuidendo. 5° Vm in intellectu angeli possit
 esse falsitas. 6° Vm cog^{itatio} ang^{eli} possit dici matutina et p^{ro}ph^{et}ica. 7°
 Vm sit eadem mater u^{er}ba. Vm

¶ In intellectu angeli quandoque sit in potestate
quandoque in actu.

Articulus Primus

Fuisset quod quandoque sit in potestate, quod intelligendo, angelus
vel ut dicit Dion. 4. c. de div. nom. quod est in potestate. 2. quod
Pet. 1. dicit inquam desiderant angeli aspiciere. quod. 3.
m. h. de causis dicit quod intelligit intelligit in modum suum
sunt, at eius suba aliquid res de potestate. quod Sed dicit Aug.
2 sup genes ad lit. quod ex quo creati sunt ferunt sancta
et pia contemplatione. In. ex. 3. de via. et 3. g. h. i.
quod intellectus dupliciter est in potestate sicut ante addiscere, vel in ve
nire, et hoc in angelus respectu eorum quae naturaliter cognoscit

¶ in omnino
de perfectis
in similitudine

¶ nunquam est in potestate, sicut nec corpus caeleste est in potestate ad esse
Sed quantum ad ea quae divinitus ei revelantur non inveniunt
esse hoc in potestate, sicut et corpora caelestia sunt in potestate ut
illuminentur a deo. 2. in aliquid intelligit in potestate quod
actu non considerat, et sic angelus potest esse in potestate ad ea
quae naturaliter cognoscit, quod non omnia semper actu considerat. non

¶ quod beatitudo
consistit in
actu. i. et sic
c. 2. 1.

¶ tri est sic in potestate ad cognitionem verbi et eorum quae inver
bo videtur / Ad. 1. dicit quod modo dicit ubi sumit large, Ad.
2 dicit quod desiderant. id est non fastidiunt, vel intelligit
quo ad novas illuminationes / Ad. 3. quod suba angeli non
est demerata ab actu est 6.

¶ Art. 2. ¶ In angelis possit simul multa intelligere
Fuisset quod non quod dicit philosophus. 2. topic. contingit multa scire
sed unum intelligere. quod. 2. per intelligit sebet ad intel
lectu sicut figura ad corpus. Sed corpus unam tri potest habere figuram
3 intelligere est quidam modus, qui non terminat ad diuersos
sed terminos. quod. Sed dicit Aug. 4 sup genes ad lit.
In quod sicut ad unitatem motus requirit unitas termini
ita

intellectus & g. ita et ad unitatem operationis requirit unitas obedi-
unt. aut uero quod tunc dicitur unum in esse intelligibili quod representat
sensu est talis per unam speciem intelligibilem. sicut subiectum et
predicatum alicuius pp. et duo comparata, et per se con-
tinui que componunt ipsum, v. angeli ea que per unam
eam speciem intelligibilem eis representat simul intelligunt
et sic res quas uident in verbo simul uident per unam simpli-
cem speciem ^{ses} diuinam, ea uero cognoscunt qua intelli-
gunt per species immatas omnia illa possunt simul intelli-
gere, que una specie cognoscunt, non autem illa que diuersis
Ad. i. dicitur q. illa multa sumuntur ut unum / Ad 2. q. et
unum corpus per unam figuram contingit multis assimi-
lari. Ad. 3. dicitur ut ad primus

Unus angelus cognoscat discurrendo. Ar. 3
Et uidetur q. sic q. cognoscunt unum per aliud, ut potest cre-
aturas per uerbum. q. / 2. quod potest inferior potest esse supe-
rior, sed noster intellectus discurrendo intelligitur q. et intellectus
angelus. 3. Isidorus dicit q. demones per experientiam
multa cognoscunt, q. discurrendo. Sed dicitur Dion. 7. c.
de diuinis nom. dicitur q. sicut corpus caelestia statim ex
sua natura suam ultimam perfectionem adipiscunt et non per
mutationem, sic etiam angeli, qui statim in illis que
nata sunt cognoscunt inspiciunt quacumque in eis cognosci
possunt, et ideo dicuntur intellectuales, et habitus primos
priorum dicitur intellectus / at homines sicut et corpus inferioris
successiue et per quandam modum, discurrendo intellectus
lectualis operationis suam perfectionem consequuntur dum ex uno
cognoscunt in aliud procedunt, v. dicuntur rationales, quod quoniam
ex defectu luminis in eis

In eis. Ad. 1. dñi ibi nullum ēē discursum qz nōp
 uenit de uno cognito in aliud prius ignotum. Ad. 2.
 dñi qz angeli possunt syllogizare non tñ ex tali discursu
 su cognoscunt cognitionem ueritatis incognita ueniat
 Ad. 3. dñi qz expr in ipsis dicitur p quendam similitudines
 quatenus presentia cognoscunt, sine discursu tñ ullo
 Sñm Angeli intelligant componendo et
 diuidendo. Ar. 4. F uideet qz sic, qz ubi est
 multitudo intellectuum (i. spēs) ut dr. in. 3. de aia
 ibi est compositio eorū. qz si aliquas nās distantes a
 gelus non cognoscit per unum, sed tribita distat ab alio si
 cut affirmat et negat, qz ad eas cognoscendas componit
 uel diuidit angelū. 3° locutio est signum intellg. at an
 geli hominibz loquentes pferunt affirmatiuas et neg
 erunt. qz. Sed 5° est Dion. 7. c. de diu. nom
 Dñi qz sicut in intellectu ratiocinante comparat conclu
 sio ad principium, ita in intellectu componente et diui
 dente comparat predicatum ad subiectum. Vpat qz ex
 demque nit, qz intellectus noster intelligat discurrendo
 et componendo et diuidendo, qz unius aspectu nō uidet unocog
 nito omnia que latitant in ipsis. Angelus tñ sic, unde
 qz compositionem et diuisionem enunciationum intel
 ligat, sicut et ratiocinationem syllogismorū, intelligit
 tñ composita simpliciter, mobilia immobiliter, et mātia immo
 terialiter. Ad. 1. dñi qz nō qualis unqz multitudo
 intellectuum compositionem causat, sed eorū, quorū unū
 attribuit alteri, aut remouet ab alio / Ad minorē. 2.
 Pz qz hēt uerum qz tñ ad rāonem existendi, sed nō quā
 tum

quantum ad rānem cognoscendi, q̄ negatio cognoscit per
affirm^{es}. Ad. 3. dñi q̄ pbat angelos cognoscere affirm^{es} et
negationes nō cogunt tri comp^o aut diuis^o, sed simp^ltr cog
nosunt quod quid est.

Ar. 5. Vñ in intellectu angeli possit eē falsitas?

Et uidet q̄ sic qz s̄m Dion. c. 4 de diu. nom. in demonibus ē
phantasia p̄terua, q̄ et falsitas. 2° in angelis s̄m Dion
p̄dest esse nescientia, q̄ et falsitas. 3° demones s̄m Dion. ca
dunt a ueritate sapie, et habent rānem deprauatam, q̄
et falsit^{es} in intellectu. Sed d^o est p̄bus. 3. de caia dicens q̄ inel
lectus semper uerus ē, et Aug. nil intelligit nisi uerū. lib. 83
q̄ 9. dñi q̄ sicut sensus cōp̄rium sensibile semp̄ ē uerus,
ita et intellectus cō quod quid est per se b̄ q̄nd, per accidens tri
p̄ cogit quod quid est contingit deceptio rāne alicuius compo
sitis aut diuisiois ut in nobis, at angelicōgne nō cōmpo
sitis aut diuisio sed simplex qua uel res t̄stabiliter ignorat
uel nō errat cō eam cognoscendam ut dr. 9. meta / quod quid
est q̄ rei est p̄rium cognoscendi ea quae n̄lter coniuunt rei
et circa h̄c nec demones ^{angeliforines} errant aut decipiuntur, sed
nō est p̄rium cognoscendi ea quae a supernali dei ordinatione
dependere et in his cognoscendis boni angeli nō falluntur
de eis iudicantes salua dei ordinatione. demones ū subducentes p̄
uolunt^{es} peruersā intellum a dñi sapia absolute interdum de
rebus iudicant s̄m nālem conditiones, sicut si considerans ho
minem iudicet eus nō resurrecturus aut x̄ dñus nō esse
uorum deus, et in his fallunt demones. V. pat s̄ ad omnia
obiecta et ad argum̄, sed d^o loquens posse. / Res
Ar. 6. Vñ in angelis sit cognitio matutina et p̄lina?
et uidet q̄ nō qz uespere et mane admixtionem tenebrarum
habent

Sabent, q' nō sunt in angelis inq' nulla ē falsitas &
 tenebrositas. 2° q' pari rāone in eis esset nocturna
 et meridiana cognitio. q' nox et dies cadunt inter vespere
 et mane / 3° duplex ē esse rerum s' in verbo. in propria
 nat. et in intellig' angelica. q' non solum matutina
 et vespertina cognitio, sed et 3° poni debet. q' esse rerum
 in intellig' angelica. Sed d' est Aug. 4 sup genes ad hec
 et 11 dicitur. Dm q' cognitio matutina et vespertina
 in angelis introducta est a D. Aug. qui p' b. dies inq' gen. i
 deus cuncta fecisse dicitur nō s' usitatos dies qui solis in
 cuitu peraguntur. cum sol 4 die factus legatur sed unū
 diem s' cognitionem angelicam sex dierum quibus presen
 tiam intelligi vult. taliter q' matutina dicat cogn' rerum
 in verbo. vespertina vero cogn' eorum in proprijs naturalib'
 Ad. i. dicit. q' vespere et mane dicuntur s'm similitud' 3
 p'ij. s' verbi. et termini. s' rerum ad quā terminat^{esse}
 effluxus diū causalitatis. idem autē resp'ctū dixerunt p' d'
 dici lux et tenebra / sicut Iustus in hac vita resp'ctū impi
 orū et beatorum. et eodem mō cognitio angeli rerum in propi
 gnū resp'ctū ignorantis. et cognitionis in verbo. Ad. 2
 dm q' matutina et vespertina cognitio pertinet ad angelos
 illuminatos. qui sunt distincti a tenebris. i. malis angelis
 nec post dictum vespere sequit' nox q' angelus non figitur in
 creat' cogita. sed se ipsum refert ad laudem dei. itaq' ma
 ne est finis precedentis diei. et p'ium sequentis. meridies v' ad
 diem p'tinet. vel ad cognitionem dei qui nō h'et p'ius nec fine
 Ad. 3. dm q' angeli ipsi creat' sunt. et sic vespertina cog^{ne}
 prehendent

Vm Una sit cognitio matutinae & ves
 pertina. Articulus Septimus

et

Videtur quod sic quod in genesi dicitur factum est vespere et mane
 dies unus. quod est una cognitio. 2° angeli semper vident
 faciem patris. quod autem est eadem cognitio aut nunquam res in seipsis
 cognoscunt cum una potest simul nequeat scire duas aliter
 3° quod apostolus dicit. 1. corinth. 13. cum uenerit quod perfectum
 est euacuabitur quod ex parte est et per se uespertina cognitio
 sed 2^a est Aug. 4° super genes. ad lit. Dicitur quod si dicitur cognitio
 uespertina scilicet quod cognoscunt esse rerum quod habent in pro-
 pria natura uidentur uerbum. sic una et eadem est cognitio mat-
 ut uespertina differens solum scilicet in cognitione. si uero cognitio res
 pertinet dicitur scilicet quod angeli cognoscunt esse rerum, quod
 habent in propria natura per formas immatas, sic a se est cognitio
 matutina et uespertina, et ita uidetur intelligere Augustinus
 cum unam ponat imperfectam respectu alterius. Ad 1um
 dicitur quod sicut numerus sex dierum scilicet in intellectu Augustinus
 accipit scilicet sex genera rerum, quae cognoscuntur ab angelis,
 ita unitas diei accipit scilicet unitatem rei cognite, quae in
 diuersis cognitionibus cognosci potest. Ad 2um dicitur quod cognitio
 uespertina ut dicit Augustinus ordinatur ad matutinam. V non inco-
 uenit utramque esse simul. Ad 3um dicitur quod aduenientem perfectum
 euacuat imperfectum, quod ei opponitur, sicut fides adue-
 niente clarauit. non sic in gratia, nec in conit per duo media
 differentia scire eandem rem.

De Voluntate Angelorum. C. 59. in 4 ar. diuisa.

et Primo considerabimus de ipsa uoluntate. 1°
 De motu eius qui est amor seu delectio. et primum
 queruntur 4. primo Vm in angelis sit uoluntas. 2°
 Vm uoluntas angeli sit ipsa natura eorum, uel etiam ipse intel-
 lectus eorum. 3° Vm in angelis sit liberum arbitrium. 4°
 Vm in eis sit irascibilis et concupiscibilis. Dicitur

1. P. 9. 59
De Vm in angelis sit Voluntas. ar. 1

Fuisset qno qz tm psum. in 3. deaia Voluntas in raone
 est. at in angelis no est rao. q. 2o uoluntas sub appetu
 continet. at appetere dit imperfult. q. 3o 3. deaia
 uoluntas dicit mouens motum. angelus u non mouet q
 sed diuim colligit ex Aug. 10. de trinitate qz et in angelis
 e imago trinitatis cum sit capax dei mens eius. Im q cum
 omnia procedant a diu uoluntate omnia suoni per appe
 titum inclinant in bonu. diuersimode tn. nam quada
 sine ullaboni cogntie ab alio directas in ipsum. ut in aita
 et planta: quada cum aliqua cogntione Particularis
 boni ut animalia: quada inclinant in bonum uni
 uersale quod cognoscunt p intellectum ut Dies et ange
 li qz cognoscunt ipsam uniuersalem raonem boni. Ad
 1. Im q sensus et rao differunt ex pte cogntioz solum
 uersalis et particularis. rao u et intellectus solum dif
 ferunt psum ad modum cognoscendi. per diuersum
 solum aut sine illo. V appetitus sensitiuus distinguitur
 a raonal. no tn in angelis est alius appetitus uolunt
 superior. Ad 2. dm q appetitus dicit ab appe
 tere. multa tn alia sunt in illo. sicut irascibilis. di
 ab ira et tn in illo est audacia et spes. Ad 3. dm q illud
 intelligit sumendo motum large que uelle di motu

De Vm in angelis uoluntas differat
ab intellectu. ar. 2.

Fuisset qno qz corpus niale per suam formam incli
 nat in suum finem, solum bonum. qz et angelus qui est
 simplicior uel p suam formam. uel p spes intellectuales in
 clinabitur

inclinabitur in suum bonum. 2° bonum non differt
realiter a vero, quod nec intellectus addunt. 3° esse
et particulare non diversificat potestatem, ut verum est quod

liber intellectus

dam bonum, quod voluntas non differt ab intellectu. Sed
1^a est quod intellectus in angelis est bonorum et malorum, quia
quod intelligit, at voluntas solum est bonorum. In quo
voluntas angeli non est eius natura quod natura est rei in se ipsa

Sicut in appetitu
et materia et forma
patet, qui est adesse
non ad aliquid ex
in se ipsum, et ideo
est natura earum

rem comprehenditur, at voluntas importat inclinatio
nem ad aliquod bonum extrinsecum nisi in deo tantum
in quo reperit omnis ratio boni: Neque est eius intellectus
in se ipsum, et ideo quod intellectus dei in quo trahit res ad se, voluntas vero

deorsum
realiter

in quo fertur ad res quod in solo deo in quo est tota ratio En
tatis et bonitatis est idem tam voluntas quam intellectus
et eius essentia. Ad. 1. deum quod natura per suam formam incli
nant ad esse suum, sed ad extrinsecum per aliquid aliud
puta ad motum per gravitatem et cetera. Ad. 2. deum quod potest non
distinguntur per materialem, sed per formalem ratione obiectorum
Ad. 3. deum quod verum et bonum conuertuntur in rem
inde est quod et bonum ab intellectu intelligit sub ratione
Veri, et verum a voluntate appetitur sub ratione boni

Ar. 3. In angelis sit liberum arbitrium
Evidet quod non quod Celestis, que est actus liberi arbitrii
appetitus per consiliativus, consilium autem est inquisitio
quoddam ut dicitur in. 3. et sic. / 2° liberum arbi
trium habet se ad utrumlibet, at intellectus angeli non se habet
ad utrumlibet saltem in rebus intelligibilibus. et neque eius li
berum arb

3. qua sunt naturalia in angelis recipiunt magis et minus
 perfectior enim est natura, quam in illis, sed lib. arb. non recipit
 magis et minus, quod non est in angelis. Sed dicitur quod liber-
 tas arbitrii pertinet ad dignitatem hominis, quod et angelus.
 Item, quod quaedam sunt quae non agunt ex arbitrio, sed ab
 alio motu ut sagitta, quaedam agunt arbitrio quodam, sed
 non libere ut ovis fugiens lupum, quaedam tandem ex
 libero arbitrio agunt, ea sunt in quibus est intellectus ut
 homines et angeli. Ad. 1. dicitur quod dicitur de electis
 hominis, angelus enim eligit per subitanam acceptio-
 nem veritatis. Ad. 2. quod determinatio ad veritates
 cognoscendas dicitur perfectior quod trahunt res ad intellectum
 sed non omne extrinsecum perficit voluntatem, et sic ad se-
 cum deum et ea quae sunt angelum sunt non debet indetermi-
 nate. Ad. 3. dicitur quod liberum arbitrium magis dicitur remotior
 coactionis, non suscipit magis nec minus, quamvis ratione
 perfectioris naturae perfectius sit in uno quam in alio.

Ad. 4. dicitur in angelis sit irascibilis et concupiscibilis.
 Et videtur quod sic quod Dion. 4. c. dicitur deum dicit, quod in deo non
 est furor irrationabilis, et concupiscibilis amens, quod est
 irascibilis etiam in angelis, quod hoc naturale est. 2. in angelis
 est amor et timor, quod et concupiscibilis, et irascibilis
 3. quaedam vixit ut etiam sunt in concupiscibilis, aliter ut fortitudo
 in irascibilis, quae non sunt angelis deneganda, quod. Sed dicitur
 dicitur ponens praesentem parte sensitiva, quae non est in angelis.
 Item, quod obiecta formalia distinguunt potestates non materia aut par-
 ticularia contenta sub obiecto communi, sicut album et nigrum
 non distinguunt potestates visivas, ut cum appetitus intellec-
 tiuus

3. de anima

Trius uerset eē bonum ut sic nō diuidit in irascibi-
lem et concupiscibilem ppter peculiaria bona. bene tñ
istadistinctio quadrat appetitui sensitiuo. Vangelus nō
comit concupiscere, aut irascibi. Ad. 1. dñi q. dñm. lo-
quutus est metaphisice de furore et amentia ab effectu
Ad. 2. dñi q. illa sm q. dicunt pass nō sunt in ange-
lis. bn tñ sm q. dicunt actus simplices videntur. Ad
3. dñi q. etas nō ē in concupiscibili, sed in uoluntate
neqz spes est in irascibili, bene tñ temp. et fortitudo
sm q. moderantur passionem, sic autz nō sunt in angelis
sed temp. dicitur in eis sm q. moderate suam uoluntatem
exhibent sm regulam diuini uolunt. fortitudo uero sm
q. eandem firmiter exequuntur ~ 11.

De Amore seu dilectione Angeli. Q. 60. In 5. art.

i. de amore qz ex amore omnis actus appetitiua uirtutis diu-
deriuatur. et sic querunt quinqz primo Vm in angelis sit
dilectio naturalis. 2. Vm in eis sit electio electiua. 3. Vm
angelus diligit se ipsum dilectione nali. 4. Vm
unus angelus diligit alium dilectione nali. sicut seipsum
5. Vm angelus dilectione nali diligit deum plusqz seipsum

11. Vm in Angelo sit amor seu dilectionis. ar. 1.
Fuit q. nō qz amor nalis diuidit d. intellectuales quales
ē amor (sicut et nat. angeli. 2. qui amant amore nali p-
tius agunt qz agunt, at angeli sunt liberi arbitrij. 3.
omnis dilectio aut ē recta et sic p. caritatem, aut non recta
et sic p. iniquitatem, neutra autz harum ē nalis, sed uel supra
uel d. nam ut pat. q. sed d. est q. in angelis ē cognitio
nalis q. et dilectionis eam sequens. Dñi q. in posteriori
semper

1. P. q. 6. De voluntate angelorum

Semp saluat prius. V cum nat quz est idem quod est sit
 prius in habentibz intellectum saluat in voluntate seu app^{tu}
 et sic in nat intellectualem inuenit nisi inclinatio in voluntate
 in sensitiva in appetitum sensitivum in nat uero carente
 cognitione in illum ordinem rae in aliquid, et sic ultima
 inclinatio conuincit 5 dicitur duas et p⁺ceptat ad i. Ad
 2° dicitur qd no est inueniens si angelus agatur in p⁺sum incli-
 natio nalis est sibi indita ab auctore nati, non t⁺er suggitur
 qd no agit uimbeat liberum arbitrius. Ad 3. dicitur qd sicut
 cognitio nalis semper est uera, ita et inclinatio nalis semper
 est recta, qd alias imputaretur auctori nature. Rectitu-
 do aut⁺ caritatis alia e ab ista eam perficiens, sicut et ueritas

omnes n. creatu-
 re agunt a des
 qui a nullis agit
 cum nat et uolun-
 tas in eo sunt ois
 idem. ~ ~ ~ ~ ~

5. cognitio infusa ^{haec quibus} alia est a ueritate cognitionis nalis
 in angelis. sit delectio electiua. ac. 2.
 E uidet quon. qd uidet esse amor rationalis qui sequit consi-
 lium, quod no est in angelis intelligentibz sine discursu
 2° in angelis in est cognitio nalis et infusa. qd tunc tamen
 delectio nalis e gratuita, non electiua. Sed d^o est qd nalis,
 nec mereatur nec demeretur, at angeli sua elut meruerunt
 qd. In ex 2. p⁺ys qd quemadmodum se habet prius respectu intell^g
 in speculatiuis, ita finis se habet respectu uoluntatis, et
 sic quemadmodum intell^g p⁺ia niter cogit, sic finis suus ult^o. s⁺ beatitu^o
 nalis appetit uoluntas, quidam in sent r^oonem appeti-
 bilis ex ordine ad illum. sicut et con sciunt p⁺ inuenit aut
 doctrinam ex p⁺ys, v non est ex imperfectione appetentis qd
 aliquid appetat ntr aliquid p⁺ electione qd appetitus ten-
 dit in res ut sunt in seipsis, est in imperfectione nre in-
 tellectuales, qd no statimius intell^g beat omnia ntr intell^g
 bilia, v in angelica nat est in cognitio nalis et e electio nalis
 et electio

electiva qua a nati^o extumescit ut dicitur in Adarg^{tr}
patet ex dictis infra, et precedentibus articulis
Dm angelus diligit seipsum dilect^o n^o et elect^o
Art. 3. Et videt q^o n^o quidem respectu eiusdem n^o
p^ot esse firmis, et ad finem. 1° amor e^o virtus unitiva
at, unio e^o diversivum. q^o in angelis respectu sui n^o e^o amor
3° q^o amor e^o motus quidam, motus u^o e^o ad alterum. q^o
nec n^o nec electiva dilect^o amat seipsum angelus. Sed d^o est
p^obus in 9. et sic. dicens q^o amicitia, qua sunt ad alte
rum sunt ex amicitibus, qua sunt ad seipsum. Dm
q^o aliquid amatur ut subst^o, cui. s^o bonum desideratur
et aliquid amatur ut accidens quod s^o desiderat alteri^o
Sicut sua n^o amat ut sit bona sed ut Seat, primum dicit
amicitiam, secundum vero amoris modum concupiscentia^o
igit angelus d^o amare se n^o iter inq^orum aliquid bonus
n^o appetit sibi desiderat. dilectione u^o elect^o inq^orum deside
rat sibi aliquid bonum p^o electione^o. Ad. 1° dm e^o illa esse
respectu diversiv^o. Ad. 2° dm q^o cum d^o amor unitive o^o
dit devotio amoris a se in alia nam et ab uno devotio
e^o unitio et magis est unus amor ad seipsum q^o ad diver
sa que ei univertur. Ad. 3° dm q^o amare est actio immanes
qua p^ot reflecti s^o amantem, sicut cognitio sup^o cognoscen
tem ut cognoscat seipsum.

et ut sit bonum
+ ut illud faciat bo
num - 11 -

Dm unus Angelus n^o dilectione diligit
alium sicut seipsum? art. 4
Et videt q^o non nam seipsum cognoscit per suam ess^o aliis
vero p^o similitu^o q^o n^o ita illum diligit. 1° dilectio al
terius derivat ex dilect^o sui. q^o non ita diligit alium q^o ea
p^o d^o e^o causat

3° Dilectio naturalis est firmis et non potest remoueri, at
 unus angelus non est firmis alteri, et mali angeli non diligunt
 bonos. q^o. Sed 2°. eccl. 13. omne animal diligit sibi
 simile, hoc autem est naturale. q^o et angelus est. Im q^o aliquis
 diligit alium admodum quo unitur sibi ut puta coram
 quineum niter, ciuem uero diligit politica virtutis
 sic q^o dicitur q^o unus angelus diligit alium naturaliter dilectio
 inq^otuam conuenit cum eo in natura, sed in quantum conue
 nit cum eo in aliquibus alijs. uel etiam inq^otuam differt
 ab eo in quibusdam alijs non diligit eum naturaliter dilectione
 Ad. 1°. dicitur q^o hoc quod dico sicut se ipsum potest uno modo de
 terminare cognit^o aut dilectionem ex p^ote cogniti aut di
 lecti, alio modo ex p^ote cognoscentis et diligentis, et sic r^o s^o hoc 2° modo
 cognosuit alium sicut se ipsum, q^o se per suam ess^o intelligit
 et per suam uolunt^o amat, alium uero non amat q^o eius uolunt^o
 Ad. 2°. dicitur q^o sicut non designat equalitatem, sed
 similitudines Ad. 3°. dicitur q^o diligit naturaliter non diuinit^o demo
 nes angelos bonos, sed inq^otuam diuersificantur in iustias
 et iniustitiam

+ nec diligit

Im angelus Naturaliter diligit Deum
 Plusq^o se ipsum. Art. 45. 5.

Videt q^o q^o dilectio fundatur in unione, at nat^o diu
 maxime distat ab angelica. 2° ppterq^o unumquodq^o tale
 et illud magis, at dilectione naturaliter res diligit ob bonum dilige
 tis. q^o est. 3° nat^o reflectitur in seipsam, q^o uer^o enim ho
 mo hominem ppter conseruandam speciem, De autem non esset
 uerum si diligit nbi magis diligeret angelus deus aut alius
 q^o se ipsum. 4° q^o hoc est effectus charitatis, non amoris naturalis
 q^o et

5. dilectio naturalis semper manet manente nat. at an-
gelus malus et homo peccans non diligunt deum magis
q̄ seipsos. q̄ diligere deum magis q̄ se ipsum nō est
nāle. Sed 2° est q̄ preceptum de diligendo deum super
omnia est morale. et p̄ cons de legē nature. Dm. q̄ qui-
dam existimaverunt angelum dilecti nāli plus deum q̄ se di-
ligere amore concupiscentie inq̄ritum magis vult sibi bonum
divinum q̄ suum proprium. et quodammodo amore naturali
amicitiae inq̄ritum sibi deo vult nāliter angelus magis bonus
q̄ sibi. Sed nō simpliciter. Hi tñ a scopo aberrant. ideo q̄
Dm. est. q̄ cum deus sit universale bonum omni creatu-
re quidquid creat est dei est. et ex nāli inclinatur. et po-
litica qua videmus. manum ex pro capite. et eiu-
p̄ Reg. q̄ est pars politica eius colligenda est inclinatio
rationalis et intellectualis. et p̄ cons dm q̄ tam homo q̄
angelus nāli dilecti plus diligit deum q̄ se. alias enim
inclinatio nālis esset perversa et non perficeret p̄ charita-
tem immo destrueret. Ad 1° dm q̄ illa rāo procedit in his
que ex equo dividunt. quorum unum non est alteri rāo
existendi et bonitatis. Ad. 2. dm q̄ quando dicimus deo
diligat ab angelis inq̄ritum est ei bonus. h̄ inq̄ritum nō dicit
finem sic enim falsum ē. sed dicit rāonem amoris ex
parte amantis. q̄ sibi a deo ut a bono vniuersali pendet
Ad. 3. dm q̄ non solum reflectit nat q̄ritum ad singulare conservandū
sed et q̄ritum ad spem et bonum vtile multo magis. Ad
4. dm q̄ deus inq̄ritum ē bonus sup̄nāle beatificans amat
dilecti charitatis. Ad. 5. dm q̄ in deo idem est eius subst et
60

De dilectione angelorum 1. P. 9. 61.

bonum commune ^{et} ab alijs distinguat eodem modo dilec-
tionis mouent uidentes deus ipsam deij esse ^{ab} que ab alijs
distinctam, et prout e summus bonus, non uidentes u
deus ^{am} p^{er} se eius, cognoscunt eum p^{er} aliquos particulares
effectus, qui interdum eor^{um} uolunt contraxiant, et tunc
in diuinitate q^{ui}ndam odio habere deus, cum t^um iniquum est
bonus coe omnium unumquodq^{ue} diligat plus deus n^{on} t^um
q^{ui} scriptus.

De Productione Angelorum

in esse Natura. p. 61. In 4. art. diuisa

Et erit consideratio tripartita. Primo namq^{ue} considero-
bimus quomodo p^{ro}ducti sunt in esse nat^{ur}. 2° quomodo
p^{ro}fecti sunt in gra^u uel gloria. 3° quom^o aliqui ex eis fa-
ci sunt mali. Et primum querunt 4° primum v^{er}um an-
gelus habeat causam sui esse. 2° v^{er}um angelus sit ab eis
3° v^{er}um angelus sit creatus ante corporalem creaturam
4° v^{er}um angeli fuerint creati in coelo empyreo.

v^{er}um Angelus habeat cam sui esse. Ar. 1.

Et uidet^{ur} q^{uod} non q^{ui} gen. 1. ubi agitur de creatis a deo nullo
fit mentio angelorum. 2° p^{ro}pheta d. p^{ro}pheta dicit q^{uod} suba que
est forma sine mat^{er}ia noⁿ h^{ab}et cam sui esse. 3° quod fit ab
alio accipit formam ab illo, at angelus est ipsa forma
sed est p^{ro}pheta, ipse dixit et facta sunt. D^{omi}ni omne id quod e
p^{ro}pheta deus esse creatum et p^{ro}ductum ab ipso deo, q^{uod} est ens
p^{ro}pheta participat^{ur}, deus aut^{em} ipsum esse p^{ro}pheta. Ad. 1. d^{omi}ni q^{ui} intel-
ligunt nom^{en} coeli, aut lucis, nec sunt expressi nominib^{us}

Sigcan

res incorporeas, ne populo illi rudi daret occasio
idolatrando, a quo eos auertere Moyses intendebat
Ad. 2. dicit q. non excludit eam extrinsecam productivam
sine transmutat^o totius essentiae, et per hoc patet ad 3^m

¶ In Angelus sit productus a deo ab 1° ar. 2
et videt^{ur} q. sic q. deus p. suum esse nō p. aliquid additum
causat angelos, esse autē dei ē q. d. et angelus. 2° an
gelus ē supra tempus, q. semp. 3° veritas ē q. d. q. et aīa
et angelus qui p. intellectum sunt capaces veritatis, ut ar
guit Aug. Sed d. q. p. d. anteq. quidq. faceret a Prio
Dm q. de fide tenendum ē q. solus deus p. filius et h.
est ab 1°, est ex nihilo ab eo facta. Ad 1. dicit esse
dei ē eius velle p. quod quando voluit et quom. voluit q.
duxit creat. Ad. 2. q. angelus est supra tempus p. im
mobilis, nō tñ s. tempus success. esse eius ad nosse
et operationum eius. q. quod tempus s. in Aug. 3. sup. genes
ad literam mouet deus creaturam spuales. Ad. 3. dicit
q. p. bat incorruptibilitatem anima et angeli ex illa
capacitē ut dicit Aug. nō tñ eorū q. tēritatem.

qui voluit

¶ In Angeli sint creati antemundū. ar. 3. 2°
corporeum

Fuit clare colligi q. sic ex b. Hieronimo super eubo
lam ad Titum sexmillia inquit dicit, Damasc. et lib. 2
item Hieronimus dicit grēg. p.imum quidem excogitavit
angelicas virtutes, et coelestes, et excogitatis opus eius fuit
2° nat^o angelica ē media inter diuinam et corpoream q.
ducta

Na. Lian. Lem.
+ nazianzenus
Theologus

pducta ante omne tempus et Post q̄termitatem. 3°
 plus distat angelus a nat̄ corporea, q̄ una corporalis
 creat̄ ab alia, sed inter has aliq̄ alijs prius fuisse
 pducta, q̄ angelus fuit creat̄ ante omne corp. creat̄
 sed 2° genes. 1. in prius creavit deus coelum et terras
 Im̄ q̄ cc̄ De duā sunt sanctor̄ doctorum sm̄, illa tri
 p̄babilior que asserit angelos simul cum nat̄ corpo
 rali fuisse creat̄, q̄ angeli p̄ se nō faciunt unum unum
 versus, immo coniunt cum creaturis corp. ad compo
 nendum Vniuersitatem tanq̄ pars eius. pars aut̄ nō
 ē perfecta extra totum, et de perfecta sunt opa deut. 32
 opp̄ta tri sm̄a nō est erronea, p̄cipue p̄pter sm̄iam gregor
 Nazianzen̄ cuius tanta est in doctrina christiana au
 toritas, ut nullus unq̄ eius dictis calumniam inferre
 presumpserit. sicut nec Athanassij documentis ut Hye
 romimus dicit. Ad 1° dñi q̄ p̄cedit sm̄ dicitur op̄es gregor
 Ad 2° q̄ deus nō ē pars uniuersi, angelus tri sic! Ad 3°
 q̄ creata mat̄ corporalis creat̄ in qua omnes coniunt oīa
 quodam m̄ uiderent̄ creata, creatis tri angelis nō diceret̄
 creatum uniuersum. q̄ si aliam op̄es defendere libet
 dic̄ in prius. id est in prius deum uniuersa creasse. est
 Im̄ Angeli sunt creati in coelo empyres? Ar. 4
 Euidet̄ q̄ nō q̄ sub̄a incorp̄ non dependet a corp̄ corpora
 li, nec in esse, nec in fieri, q̄. 2° Aug. dit 3 super
 genes ad lit. q̄ angeli fuerunt creati in superiori parte
 aeris. q̄ est! 3° si sunt creati in coelo empyres quod est
 supremus omnibus, nō uerificat̄, quod dicit̄ ex persona
 an

~~De angelis~~

angeli peccantis ascendam sup coelum isay 14
 Sed est quod dicit Strabo sup genes. 1. Dm̄q. cum ex
 angelos et creaturis corp. unum universum constitua
 t' angeli ad eas habent aliquem ordinem et istos
 porali creat possident. v' comens fuit q. in supremo co
 pore crearent, sive id dicat coelum empyreum sive
 qualitercunq. nominet' sic Iuda. deut. 3 / Ad d'm
 q. no qz dependeant a' locis corporeis, sed ad ostendendus
 ordinem eor' ad nam corp. et qz sua virtute corp. contin
 gunt angeli creati sunt in coelis empyres. Ad. 2. qz
 aer quandoq. sumit pro caelo. uel intelligit Aug de,

+
 et ordinum inferi angelis minoris excellentie, qui forte fuerunt creati in
 or' qui s'm quosdam inferioribus corporibus. Ad. 3. qz ille ascensus in coe
 sunt qui peccave
 runt ~

Sum intelligit non de ascensu in coelum corporeum
 sed in coelum s'ss trinit' cui uidebat' equari. ut dicit

De Perfectione Angelorum in esse corp' et gl'ie in. 9. ar

- 1° Sequuntur novem. si v'm angeli fuerint in sua creat' beati.
- 2° v'm indigne sunt gra' ad de' qz ad deum corpore uerit'
- 3° v'm fuerint creati in gra'.
- 4° v'm suam beatitudinem me
 ruerunt.
- 5° v'm statim post meritum beatitudinem adepti
 fuerunt.
- 6° v'm quam et gloriam s'm capacitate sua q' ritius
 receperunt.
- 7° v'm post consecutionem gl'ie remanserunt in eis
 dilectio et cognitio naturalis.
- 8° v'm postmodum potuerunt pecca
 re.
- 9° v'm post adeptionem gloria potuerunt proficere.

v'm Angeli fuerint in sua creat' beati. Ar. 1.
 et uidet' qz in lib' de ecc' dogm. d' qz angeli sunt in beatitudine creati
 qz 1. creat' corporalis est creat' formata et perfecta q' ut ange
 li.

Si sunt creati beati. 3° s^m Aug. illi sex dies creatio nis fue-
 runt statim ap^{er}io ut ipse exponit de cogmit^e angelica matuti-
 na et vesper^e. sed visis verbi et rer^u in eo facti beati, q^uan-
 geli ap^{er}io fuerunt beati. Sed 1^a est q^u quidam ceciderunt
 q^u non fuerunt ap^{er}io sui esse confirmati in bono nec p^{er}sonis beati.
 D^m q^u nomine beatitudinis intelligit ultimam^{is} m^{is} perfec-
 tio, que duplex est th^{is} n^{is}alis quam uirib^u n^{is} assequi quis p^ot
 ut contemplatio dei in hac uita s^m s^m s^m et in hac sunt crea-
 ti angeli. alia uero est supernaturalis excedens n^{is} facultates
 que n^o est aliquid natura. sed natura finis, et hanc angeli
 n^o habuerunt ap^{er}io. Ad. 1^m d^m q^u p^{er}cedit de beatitu^{di}ne d^ultan^{is}
 Ad. 2^m d^m q^u creat^{ur} corporalis ut est d^u Aug. habuit a p^{ri}o
 p^{er}fectionem ad quam p^{er} actus deuenire debebat sicut terra n^o
 fructificauit in ill^o p^{ri}o. h^{ic} ei sit data virtus fructificandi

et hac proprie beator^u si fiat p^{er} ess^u ipsius uerbi, n^o si fiat p^{er} ess^u angeli tan-
 dit^{ur} matutina q^u p^{er} uerbi similitudines v^{er}o n^ol^u concludit
 cogmitis

Ad. 3^m d^m q^u cogmitis uerbi et rerum in eo facti angelos
 q^u angelus indiguerit gra ad hoc q^u conuerteret
 in Deum Art. 2.

Fuisset q^u n^o q^u n^oaliter deum diligit sicut d^ultum est. q^u
 2° auxiliu^m gra est nec ad difficultia. at angelis n^ol^u obstabat
 quominus conuerteret. q^u 3° conuersti ad deum est se ad gra^m
 preparare, sed ad hoc nos n^o egemus gra q^u i^uret^{ur} in infirmit^{is}
 sed 1^a est q^u per conuersionem ad deum angelis p^{er}uenit ad be-
 titudinem. et Rom. 6. di gra dei uita q^u est. D^m q^u n^oal^{is} mo-
 tus uoluntatis est p^{ri}um omnium que uolumus n^ol^u conuenie-
 tios, attamen si aliquid sit supra n^{is}am in id uoluntas fieri
 n^o p^ot nisi ab aliquo alio p^{ri}o sup^{er} n^{is} adiuta. sicut calor cale-
 facere quidem p^ot p^ot. sed egrum g^{er}are n^o nisi in uixt^{ur} aq^u
 nutritius, v^{er}o d^m est q^u angelus in sup^{er} n^{is}lem beat conuersti n^o
 p^ot, nisi p^{er} aux^u gra

Zachar. i conuer-
 timini ad me, et
 ego conuertar ad
 uos

Ad. 1. dñm qd diligunt deus ntr ingrti ē priuū nō esse
Ad. 2. dñm qd conuerti ad ultimam beatitudinem hominē ē difficile
et qd est supranām, et qd hēt impedimentum ex parte corp^{is}
et infeltrione peccati, sed angelis ē difficile ppter hoc. dñm
quod est supernale. Ad. 3. dñm qd duplex est conuectio in
deum i^a p dilectionem perfectam, quę creat^{ur} iam des fructu
tis, et ad hanc requirit grā consummata: alia ē quę est
meritum beatitudinis et ad hanc requirit grā habitualis
quę ē merendi priuū. 3ª conuectio est per quam aliquis se
preparat ad grām habendam, et ad hanc non requirit grā
habitualis sed opatio dei ad se animam conuertentis ut
pat. Gen. utē conuertens dñm etē vnde nō est pcedere
in infinitum

Uñ angeli sint creati in grā? art. 3.
Fuit qd non qd dñs Aug. 2. sup gen ad lit. qd angelicantē
erat informiter creata, et cælum dñm post modum iⁿfor
mata est et lux appellata. hęc autē formā ē grām qd nō
sunt creati in grā. 1° qd nullus angelus fuisset a deo auer
sus grā enim inclinat pfecte in deum. 3. grā est medium in
ter esse naturā et gloriā qd iⁿ sunt angeli in eē nā creati
sed dñs Aug. 12. dicitur. di simul in eis deus condens nām
et largiens grām. Dñm hęc debet fieri opinionēs) qd sicut
dñs Augustinus sup genes ad lit. statim in prima creatione
corporales creati induta sunt ei seminales rāones omnib^{us}
nālium effectuum. ita statim a priō angeli sunt creati in
grā quę semē est glia. ut dr. 1. Pan. 3. Ad. 1. dñm qd illa
informitas respectu glia processit temp^{or}. respectu iⁿformationis
quę prius fuit tm ord nā. sicut et informitas corporalis creat
Ad. 2. dñm qd grā perficit suum subum libere. sicut et alie
forme ad modum suū subōz perficiunt ea. et sic angeli pōt
ubi et nō uti grā immo
peccare
Ad

De creatione Angelorum . 9 62

Ad. 3. dicitur quod gratia sit medium inter nam et gloriam
 ordinem, non tamen gloria est data angelis a principio quod est finis, quod
 uero est primum boni operandi, et non finis quod non est ex operibus
 Sed in Angelus creatus suam Beatitudinem meruerit. ar 4
 Et uidetur quod non quod meritum pensat ex difficultate operis, quod
 in angelis nulla fuit. 1. quod naturale fuit angelis conuerti
 ad deum, quod in illo non meruit. 3. quod alias aut meruit beatitudinem
 antequam haberet et sic non est certum quod habuerit gratiam
 a principio aut postquam eam habuit, et sic derogat stabilitati
 graduum gratie, quod modo mererentur angeli inferiores et pos-
 sent ascendere ad superiores ordines. Sed in Apocalypsi
 et quod homo non attingit beatitudinem nisi per meritum. Sed nec angelus
 Sed in quod deus beatitudo perfecta est natus cuiuslibet autem
 creatura est finis ad quem peruenit non per operationem proce-
 dentem a gratia meritoriam ipsius finis non saluam, sicut
 medicatio est saluatio finis ad quem ordinat et salutatis
 et sic angelus suam beatitudinem meruit per antecedentem
 gratiam siue in illa fuerit creatus siue post esse naturale ei fuerit
 collata, dicere tamen beatitudinem habuerit sine merito sicut
 et nos gratiam est in ratione beatitudinis, dicere uero quod merentur
 eam pro merito quod iam beati exercent est in rationem meriti
 quod debet precedere premium, dicere tamen idem alius ut proce-
 dit aduersus arbitrium est meritorium, et in quantum pertingit ad
 finem est fructus beata non est coniens, quod liberum arbitrium non
 est sufficiens causa meriti, et ideo melius dicitur quod angelus ha-
 buerit gratiam antequam esset beatus per quam beatitudinem meruit
 Ad. 1. patet ex illis in precedentis articulo. Ad. 2. quod angelus non meruit
 per conuersionem, sed per conuersionem charitatis quod est per gratiam. Ad
 3. patet.

et gratia primum

tandem

Unde Angelus statim Post unum actum meriti
 Beatitudines habuerit. ar 5.

ex instanti
sui esse.

in sui principio

Et videtur quod non quod homo non premiat posturum alium. et tunc est a dif-
 ficilius bene operari quam angelus quod. 2. angelus in instanti ha-
 buerunt aliquem actum in quo sunt bonum. sicut et corpus na-
 turalia ~~exstant~~ ^{successive} incipiunt moveri, quod si eorum beatitudo non
 retardatur, et in nullo primo instanti fuerunt beati. 3
 inter multum distantia operis esse multam media, at nat-
 angeli, et eius beatitudo multum distant. quod. Sed est gratia
 separata a corpore si habeat meritum beatitudinis. Statim bea-
 titudo consequitur nisi sit aliud impedimentum quod et angelus
 unus solum actum meritorium. Item quod gratia perficit naturam
 Modum ipsius naturae, naturalem autem perfectionem non per discursum
 Sed statim habet angelus, et eodem modo habet ex merito ad gloriam
 V. primum actum meritorium consequitur et angelus beatitudinem
 immo et homo in actu ebate informato posset beatitudinem adipisci
 Ad. i. dicitur quod homo non eodem modo est natus assequi suam per-
 fectionem sicut angelus. Ad. 2. dicitur quod angelus est in tempore
 nostro ~~in~~ instantia diversa in his quae ad angelos
 pertinent non accipiunt nisi in successione in ipsorum actibus
 non potest autem esse in eis unus actus meritorium beatitudinis, et
 actus beatitudinis. qui est fructus. V. in his duos actus operis duo
 instantia accipiunt. Ad. 3. dicitur ut si actus autem meritorium
 angeli dicitur medium quatenus per ipsum ad beatitudinem ordinatur

11. ~~Angeli~~ Angeli sunt consequuti gratiam et gloriam in quantum
 suorum naturalium. Articulus sextus.

Et videtur quod non quod quantitas gratiae ex mera deivolutione datur quod. 2.
 gratia non ex operibus, quod nec ex natura quae magis ab ea distat
 3. homini non datur plus de gratia propter meliora naturalia quam nec angeli
 Sed est auctoritas magistri in 3. dist. 2. Item quod sicut natura
 angelica facta est a deo ad gratiam et gloriam, ita et diversi gra-
 dus in angelica natura ad diversos gradus gratiae et gloriae ordi-
 nari

nari uidentur ad diuersos gradus gratiae et gloriae. sicut enim
 artifex ^{cum} magis pollet aliquos lapides ad construendam domum
 signum est quod eos in honoratione se uult collocare ita est
 2° id probat ex parte angeli. quod non est compositus ex diuersis
 naturis quarum una impediatur inclinationem alterius
 sicut homo, et sic quo perfectior fuerit natura intensius fer
 uideum et maiorem habet gratiam et gloriam. sicut homo
 qui perfectius uideum conuertit alijs hominibus iure preferu
 Ad. 1. dicitur quod sicut gratia est ex mera dei uoluntate sic etiam et natura
 angeli cum maiori conatu in deum. Ad. 2. dicitur quod altus intelle
 ctualis naturae sunt ab ipsa natura. natura uero est immediate ad
 deum magis uidetur quod gratia datur in gradum natura quod ex operibus
 Ad. 3. dicitur quod non est simile quod diuina species qualis est inter ange
 los est propter finem. num. uero inter homines est propter materia
 propter quod in homine appetitus sensitivus retardat intella
 ctuum.

¶ In Angelis beatis remaneat cognitio

& delectio et
 naturalis

et uidetur quod non quod adueniente quod perfectum est euacuabit quod
 exp^o est. 1. cor. 13. 2° ubi sufficit cognitio et delectio gratiae super
 flueret cognitio et delectio naturalis. 3° in unica potestate simul et semel
 non possunt esse duo actus. et angeli beati semper sunt in actu bea
 titudinis. quod nunquam sentit cognitiones nec delectationes naturales
 Sed dicitur est quod quandiu manet natura manet aliqua operatio
 eius. dicitur quod sicut se habent propria operationum adinuicem. ita
 et ipsae operationes. primum autem saluat semper in 2°. et sic in
 in gratia. et operatio naturalis cum beatitudine. Ad. 1. dicitur quod per
 fectum euacuat imperfectum ei oppositum sicut forma priuat
 non tamen destruit suum perfectibile. uero negligia destruit naturam
 nec beatitudinem cognitiones aut delectationes naturales. Ad. 2. dicitur quod ea quae
 sunt gratiae et beatitudinis creatae se sufficiant. requirunt tamen nam

ut sint
 ad

Ad. 3. dñi q cogn et delectio nalis ordinant ad actum
beatitudinis, et ita possunt esse cum eo simul et semel ut
diximus et 5°

Ar. 2. Vm Angelus beatus peccare possit.

¶ Videt q sic q beatitudo non tollit nam et sic nec defectibi-
litate ei. 2° potestates racionales sunt ad opp^{ta} bonum et
et malum. ac potestas angeli no desinit esse rationalis, ergo
3° in angelis beatis non minuit libertas arbitrii q possunt
peccare. Sed 1° est Aug. 2. sup gen. ad lit. Dñi q angelus
beatus videt deum per ess^{am} ipsam diuinam que e ipsa ess^{am} boni-
tatis, V^o sic se habet ad deum, sicut qui deum no videt ad coe-
rationem boni quod nollet non pot, neq, diuertere ab eo in qd bono
et p^o bono peccare no pot angelus beatus, qz semp agit et uult atten-
dens ad deum. Ad. 1. dñi q bonum creatum non ex se sed ex di-
ta comunit^{ur} ad deum habet q non deficere no possit. Ad. 2. dñi
qui ut racionales no se habent ad opp^{ta} in his ad qua naturalr
ordinant intellig n. no pot non assentiri prijs. nec uoluntas
nolle bonum ut sic. angelus q in multis se bet ad opposita sed
ad deum determinat sm que ad omnia dirigit quod deum q
oppositorum eligat, quod sine peccato e. Ad. 3. dñi q sicut
ad uirt^{es} intellectus pertinet ut ad diuersas con^{es} procedat sm p^{ria}
data, sic ad liberum arbitrium attinet ut in diuersa eligat
seruato ord^e firmis. V^o diuertere a fine siue peccare no est
libertas sed defectus libert^{is}, sicut et 3° e defectus intell^{us} proce-
dere ad con^{es} pretermisso ord^e prior^{is}, et sic e maior libertas
arbitrii in angelis, qui peccare non possunt qz in nobis qui pec-
care possumus

Ar. 9. Vm angeli beati in beatitudo possint p^oficere.

¶ Videt q sic q est p^o merit^{is}, in angelis uero est est
perfecta q merent^{ur} augm^{en} beat^{is}. 2° Aug. dicit. lib^{er} de doct^{ina} x^{risti}
q deus utit^{ur} nobis ad nr^{am} utilitatem, et suam bonitatem

et similiter angelis. q

3° angeli beati non sunt in summo q^o proficere possunt alii
 essent imperfecti. Sed d^o est q^o mereri et efficere est viatorum
 d^o q^o in quolibet motu motoris intentio fertur in aliquid de
 terminatum in quod mobile perducere intendit. sic ipse deus
 mouens et dirigens angelos et homines ex predestinat^o ad
 beatitudinem^{em} perficit singulis terminum determinatum noⁿ
 exp^o rei uisae que est ess^o dei. sed exp^o modi uisionis et cum infi
 nitum a finis quolibet infinitis gradibus distet multisim
 us contingit creaturam rationales intelligere deum clarius
 et mirius clare, comprehenderet^{is} e^o oio impossibile, beat^o
 q^o consecutus illo gradu qui incerto in uisionis dei consistit
 ad quem ex predest^o ordinat^o ad altiore transire non potest
 Ad. 1° d^o q^o mereri est eius quod mouet ad finem, mouet aut^o
 ad finem creatura rationales patiendis aut etiam operando, ei
 aut^o qui e^o interminis non comit moueri, sed mutatum esse
 et sic c^oatis perfectae noⁿ est mereri sed potius premio sui. et
 alius talis c^oarutatis non habet rationem meriti. sed magis e^o
 de perfectione premij. Ad. 2° d^o q^o utile di^o dupl^o, s^o aut
 sicut medium ad finem, aut sicut pars ad totum. et h^o modo
 ministr^o angelorum sunt utilia angelis inq^o tum sunt pars
 beatitudinis ips^o diffundere enim bonitatem e^o deat^o perfecti
 Ad. 3° d^o q^o angelus beatus s^o noⁿ sit in summo beatitu
 dinis e^o tri^o inult^o ad quod ex predestinat^o ordinat^o, et h^o gau
 dium accidentale angelos auget ex salute eor^o qui pro
 ministr^o saluantur. Sm luc. 15. melius e^o dicere q^o tale gau
 dium in nullis beato auget ex merito, sed ex uirt^o beatitudis
 neq^o aliquis beatus mereri pot^o qui noⁿ sit simul uiator qua
 lis fuit sol^o x^o Dominus

q^o ad illam uirtute
nah^o perueniri pot^o

Sicut beatus in ipsa dei
uisione ut sic

qualis e^o in beato

usq^o ad diem iudicij

2. 63 De Malitia Angelorum quoad culpam In 9. art. diu.
 Deinde considerandum e^o quomodo angeli effecti sunt
 mali. et i^o q^o tum ad malum culpa. 2° q^o tum ad malum
 UVA. BHSC Prens,

cc^a Primum quæritur novem . i^o Vm in angelis malum culpa esse possit . 2° cuiusm^o peccata in eis esse possunt . 3° quid appetit de angelis peccavit . 4° sup^o q^o aliqui peccato ppria voluntatis facti sunt mali ; Vm plerumq^{ue} naturaliter sint mali ; 5° Vm sup^o q^o nō . aliquis in primo instanti sua creatiois potuerit esse malus per actum ppria voluntatis . 6° . sup^o q^o non . Vm aliqua mala fuerit inter creat^o et lapsum . 7° Vm supremus intercadentes fuerit simpl^o inter angelos summus . 8° Vm peccatum primian geli fuerit alijs aliqua causa peccandi . 9° Vm de ceciderint q^o remanserunt .

~ Vm malum culpa possit esse in angelis . ar . 1 . Et videt q^o nō q^o malum culpa non pot^{est} esse nisi in his , que sunt in pōa . angelu^m sunt ad q^o . 2° incorporeis celestibus nō pot^{est} esse malum ut dicunt p^{ri} . q^o nec culpa in angelis . 3° nāle est angelis fieri dilectione in deum , q^o ab eis remoueri nō pot^{est} . nec pot^{est} sunt peccare / 4° in angelis vel error omnino esse nō pot^{est} . aut saltem error nō pot^{est} precedere culpam , q^o nō possunt appetere nisi verum bonum in eis et p^{ri} cons nequeunt peccare . Sed d^{icitur} Dan . 4 in angelis suis reperit prauitatem . Vm q^o quacumq^{ue} creat^o rāonalis vel angelu^m si in suanā consideret peccare pot^{est} . q^o nō est regula sui ad q^o . ex hoc enim puenit defectu^m in actib^{us} tam nālib^{us} q^{ue} artificialib^{us} aut moralib^{us} q^{ue} recedunt a rellitud^e debita in esse s^um^o reg^o nā . artis . aut diuina volunt^{is} . Ad . 1° . d^{icitur} q^o in angelis est pōa s^um^o pōam intellectiuam ad hoc q^o in hanc aut illam p^{ri} conuertatur . Ad . 2° . d^{icitur} q^o in celis est s^um^o altitantes in qua nō pot^{est} ee malum inordinatiōis , sicut nec corruptio in eorum nāt^{ur}at angelu^m . Ultra ad^o nāle^m . sicut ad^o liberi arbitrij . Ad 3° pat^{et} . ex dictis non enim ē nāle angelu^m q^o moueat in deus ut s^um^o iudici sup^{er}antis beatitud^{is} . Ad . 4° . d^{icitur} q^o peccare mort^{is} contingit dupliciter . s^{ic} aut eligendo malum puta furtum . et sic nō peccavit angelu^m . q^o de peccat ex errore in particulari . aut ex pass^o que in angelis nō fuit antep^{ri} . 2° u^o in peccat mort^{is} ex inconsiderata elect^o boni . et sic peccavit angelu^m conuertendo se ad p^{ri}u^m .

1. P. 9. 63
Vñ in Angelis possit esse tñ pñtus superbia et
invidia. Articulus. 2.

¶ Videtur q̄ etiam alia pñta carnalia in eis esse possunt q̄ delectantur in obscenitatibz carnalibz pñtibz. ut dicit Aug. 4 dicitur de
2º etz accidia, ira et auaritia sunt pñta spūalia. q̄ possunt esse
in spūitibz. 3. tñ q̄cūq̄ in moral. ex superbia et inuidia oriuntur
alia plura vitia. q̄. Sed 1º est Aug. lib. 14 dicitur de
Dñi q̄ peccatum in aliquo potest esse dupliciter uno modo sñ
reatum. et hoc modo omnia peccata in demonibz esse contrā
q̄t dum homines ad omnia peccata inducunt, s̄pouens modo
est pñtum in aliquo sñ affectum. et sic in demonibz sine an
gelis malis nō possunt esse nisi illa s̄ sum peccata, ad quē
tingit affici spūalem creaturam, puta non seruando regula
diuinitatis quod pertinet ad superbiā, que fuit primum pec
catum angeli; et consequenter fuit in eis inuidia s̄m q̄ de bono
hominis doluit, et etiam de excellentia diuina, s̄m q̄ eo deus contra
voluntatem ipsius diaboli utitur in gloria diuinā.
Ad. 1º dñi q̄ delectantur in q̄tum sunt impedimenta s̄m boni
Ad. 2º q̄ auaritia stultē putat s̄z ē appetitus rerum pecuniarum
estimabilem nō est in angelis. si tñ sumat pro cupiditate
habendi quodcumq̄ bonum creatz sic comprēhenditur sub superbia
iraū includit pass. et accidia similiter s̄z tristitiam v̄ an
gelis nō possunt inesse, immo nec inuidia si sumat pro pass.
sed tñ dicitur in angelis voluntatem remittentem bono alterius
Ad. 3º dñi q̄ sub superbia et inuidia que p̄prie sunt pñta spūalia
et reperiuntur in angelis comprēhenduntur omnia alia pñta
que in eis ex dictis duobz oriuntur.

Vñ Angelus appetierit esse ut deus. ar. 3.
¶ Videtur q̄ non q̄ est impossibile angelum esse deo ^{alem} et sic non
cadit sub appetentē, et p̄ cons nec sub appetitu. 2º assimila
ti deo est firmis ad quem tendit naturalis questus creat. q̄ si angelus
ag

+
que sunt in an
gelis ut patet.

+
in appetitu singula
rum excellentie

appetit esse ut deus per similitudinem et non per equalitatem.
in eo non peccavit. 3° electio in homine medium in angelis non
est mihi possibile. Sed dicitur. Ysai . 14 . c . ascendam etc
et Aug. in lib de gg. uet. test q. elatione inflatus malus angelus
uoluit dici deus. Dm absq. dubio peccavit appetendesse ut deus
Sed notandum e. q. hoc potest esse dupliciter scilicet aut per equalitatem
et sic est omnino impossibile nec appetibile et est esset possibile
in appetibile. tum q. impossibile, tum q. nil appetit gradum esse
superioris nature quod non potest habere simul cum sua propria alia
enim appeteret suam totalem destructionem. 2° per similitudinem
et deorsus dupliciter aut in eo in quo potest assimilari et si debet
fiat in eo non est peccatum, aut uero in eo in quo non potest deo assimi
lari, et si uellet deus aut angelus creare calum et terram, et in hoc
angelus peccavit appetendo esse ut deus non ut ei assimilaretur quod
ad hoc quod est nulli subesse simpliciter sed q. appetijt ut finem ul
timum beatitudinis, id ad quod uirtute sua natura poterat perue
nire auertens suum appetitum a beatitudine superiori quae est ex gratia
dei uel si hanc beatitudinem appetijt uoluit eam habere per uirtute
sua non ex diuino auxilio sine dei dispositionem, et sic conu
nat uerbis Anselmi dicentis q. Angelus appetijt illud, ad quod de
uerisset si scisset, et ista duo quodammodo in idem redeunt
q. sine utrumq. appetijt finalem beatitudinem per suam uirtute. Hec
quod est proprium dei, et q. quod est perse est primum eius, quod
est per alium ex hoc etiam consecutum e. quod appetijt aliquem
Principatum super alia habere, in quo etiam uoluit per uerse
deum assimilari. Et per hoc patet Responsio ad omnia dicta

q. sic appeteret suum
non esse

Utrum aliqui demones sint uel mali. Art. 4
Fuit q. sic q. dicit Porphyry. ut Aug. introducit in diuinitate
dei. quod est quoddam genus demonum natus fallax, simulans deos
et animas defunctorum. q. sinat fallaces, et natus mali. 2°
de quibusdam hominibus di. sap. 17 erat eorum malitia natus. q.

et angelus est demones

3° Lupus e ntr rapax, et vulpes subdola v^o sint creatura dei
 q^d et ~~alii~~ demones v^o sint dei creat^o poterunt esse ntr mali
 Sed est Dion. 4. c. deduc nom. Dm q^d cum nat intellectualis
 fiat ordinem in bonum uniuersale, quod pot^o apprehendere et
 est obiectum uolunt^{is}, sm suam nam non pot^o tendere in aliquod
 malus. Ad. 1. dm q^d Aug ubi resp^oberit Porphyrium q^d illud
 affirmabat existimans demones ee animalia senti a nam sen
 sitiuam, nat^o aut^o sensitua (sicut et no uiuentia) ordinatur
 ad aliquod bonum particulare, cui pot^o esse coniunctum malus
 (sicut igni consumere) ^{et sic} p^oaces q^d aliquant^o ex inclinatio nali in
 malum, inq^o tum malum e coniunctu bono. Ad. 2. dm q^d auc
 tuntas intelligit^{ur} de humilib^o Sabituatis ad malu, uel sm nam
 sensitiuam sicut quidam dicunt ntr iracundi uel concupiscentes.
 Ad. 3. pat ex dictis, neq^o tri esse d^olsam e malum vulpi, necesse
 fuerit sum e malum cani (sicut dicit Dion. 4. c. deduc nom) q^d e
 eis nale, et malum adiunctum e p^oaces ad suas inclin^{at} ^{et} sic

¶ Dm diabolus fuerit malus in Primo instanti

1. sua creationis p^o culpam propriae uolunt^{is}. ar. 5.
 Fuit d^o q^d sic q^d deco dicit^{ur} Lammis d. Melchiorida erat ab imi
 tiu, q^d. 2° sm Augustinus. i. sup gen. ad lit. perca lum intel
 ligitur nat^o angelica creata in formis, p^o decau^o quoddit^o fiat lux
 et facta e lux intelligit^{ur} formatio eius per conuersionem ad uer
 bum, at statim facta luce diuisa e a tenebris. i. ab angelis peccat
 tib^o. q^d. 3° aliqua nat^o intellectualis s^o h^o aia x^o domini, immo
 et angel^o potuerunt mereri in i^o instanti sue creationis. q^d et pecc
 4° nat^o angelica uirtuosisio e q^d nat^o corporea, sed ignis in primo
 instanti sui esse incipit opari. ar. 9. moueri sursum, q^d et angelus
 in i^o instanti pot^o opari, et si quidem recte statim sequet^{ur} premiū
 s^o beat. ut dictum e, et sic nunq^o aliquis angel^o possit peccare aut
 peccauit in i^o instanti sui esse. Sed d^o e q^d gen. i. uidit deus uultu
 que fecerat et erant ual de bono. Dm q^d opio asserens demones

Primo instanti sue creationis fuisse malos non propter sed propter
 per voluntatis, est erronea, quod dicitur in 4 di quom in cecidisti lucifer qui
 mane oriebaris. et Ze. 28 in delictis paradisi dei fuisti. sub
 sig^a illor^{um} principis tyri et Babilonis. Alij uero dicunt
 non peccasse angelos in i^o instanti potuisse tri peccare; quod falsum
 e non quod termini duorum actionum non possint simul termina
 ri, cum uideamus hoc solum sapere locum in motib^{us} successiuis
 illuminatio enim luna a sole et aeris a luna in eodem nunc
~~si~~ terminat. est q^{uod} falsum dicere angelos in primo instan
 ti peccare potuisse. quod defectus actionis qui simul incipit cum
 esse rei attribueret^{ur} producenti talem rem, sicut et motus ignis
 sursum e a gravante. Deus autem produxit angelos, cui de peccato
 peccare repugnat. q^{uod} est. Ad. 1. dicitur quod ab initio peccatis sui
 semp peccat. non tri ab initio fuisse. sic Aug. 11. dicitur. Ad 2
 dicitur quod illa distinctio accipienda est sicut dei presciam ut loco mo
 do ut dicit Aug. Ad. 3. dicitur quod quid quid e in merito e a deo
 q^{uod} non e simile de peccato. Ad 4. dicitur quod omnes angeli in gra sunt
 creati et moruerunt in i^o instanti, sed quidam eor^{um} statim impedi
 mentum presbiterunt sue beatitudinis procedens meritum mortifican
 tes et ideo beatitudinem quam meruerant sunt Privati. 11.
 Vm aliquamora fuerit inter creationem et lapsus
 angeli. Ar. 6. Fuit q^{uod} sic dicitur enim Ze. 28. am
 bulasti perfectus in uis tuis a die conceptionis tue, donec in
 uenta est iniquitas in te. q^{uod} 2. q^{uod} dicit origenes q^{uod} serpens anti
 quus non statim supra pectus suum, et uentrem ambulauit, per
 quod intelligit eius peccatum q^{uod} 1. 3. interformationem hominis
 et eius peccatum fuit aliquamora, q^{uod} est. 4. aliud instans fuit
 in quo angelus peccauit ab eo in quo esse cepit, q^{uod} mediauit te
 pus et mora. Sed dicitur Pan. dicitur di de diabolo in ueritate non
 stetit. i. p mansit ut dicit Aug. 11. dicitur. Dicitur eam esse p
 blicam opinionem, que nullam ponit moram inter creationem
 et

Aug. 11 dicitur

F Lapsus angeli. et sic stando in opinione quae tenet crea-
 tos fuisse ingra et in 1° instanti meruisse, si enim alterum is-
 torum negemus non erit inconueniens admittere moram dicta-
 Ad. 1. dñi q. ubi pambulationem intelligit motus liberi arbitrij
 tendentis in bonum. Ad. 2. dñi q. orig. tm significat in 1° instanti
 demoni nō fuisse malum. Ad. 3. dñi q. angelus habet liberum ar-
 bitrium inflexibile post electionem, et ideo nisi statim post pri-
 mum instans in quo naturalem motum habuit ad bonum impedime-
 tum beatitudinis prestitisset fuisset firmatus in bono, sed nō ē
 simile de lumine. Ad. 4. dñi q. inter quoslibet duo instantia tempo-
 ris ^{cōtinuū} mediat tempus, sed non item inter instantia tempo-
 ris angelici, in angelis enim tempus accipit pro ipsa success-
 operationum intellectus uel etiam affectus. Sic igitur instans pri-
 mum in angelis intelligitur respondere operatiui mentis ange-
 licae, qua se in seipsam conuertit per uespertinam cognitionem
 qz in 1° die commemoratur Vespere sed non mane, et sic quidē
 operatio in omnibus bona fuit, sed ab hac operatione quidam perma-
 bilitatem cognitionem ad laudem uerbi sunt conuerſi, quidam u-
 in se ipsos remanentes facti sunt nox per superbiam intumescent-
 tes ut Aug. dicit. 4 sup genes. ad lit. et sic 1ª operatio fuit
 omnibus cōmuniſ. sed in 2ª sunt distincti, et ideo in primo
 instanti omnes fuerunt boni, sed in 2° fuerunt boni a malis

mihi enim in 2° insti-
 ti peccassent, in es fuit
 sent assecuti beatitu-
 dinem merito suo
 correspondentem

Distincti
 2° dñi Angelus supremus inter peccantes fuerit su-
 premus inter omnes. Art. 7.

F uide q. non eze. 28. dñi tu cherub extensus et ptegens
 posui te in monte sancto dei, sed ordo cherubin ē sub ordine sero-
 2° qz alias ordinatis diuisus intellectuales cre-
 aturas destinauit ad gloriam in pōtissima eorum fuisset frustra-
 ta. 3° angelus quo est superior eo magis inclinatur in deum
 qz eo minus pot. deficere et peccare. Sed 3° est gregor in his
 milia

et ides dicit Damasc q
illi qui ceciderunt fue
runt de inferioribus

milua de centum milibus. Im q in peccato est considerare pas
ritatem ad peccandum et sm hanc minus peccauerunt supe
riores qz inferiores. est etiam ponderandum modum ad pecc
tus, et sm huc magis peccauerunt superiores,
et huc maius inuenitur in superioribus qz maior excellentia
ad superbiendum, et ides dicit gregor q ille qui peccauit fuit
superior inter omnes, et huc uidet yhabilius, qz peccatum an
geli no peccit ex aliqua proximitate, sed ex lib^o libero arbitrio et modum

Nil autz qhibet dicere inferiores angelis diuinitz distributis
ad administrandum inferiora corp^o, superiores u ad superiora
supremos uero ad assistendum des. Ad. 1. dm qz ibi primus
angelus peccans no est denominatq seraphin, qz seraphin dicit
t ab ardore charitatis. Cherubin u a sua. Ad. 2. dm qz
nullatq ex salute aut damnat aliquos dicit int^o frustrat
des enim saluat ex sua bonitate, illis u damnat ex sua iust^o

et ex utroq habet
gloriam ~ 11 ~

Ad. 3. dm qz angelus cum quantacumq pro
ritate ad bonum erat liber ad malus.

Ad. 4. Im peccatum primi angeli fuerit alijs ca^o peccandi?
F uidet q non qz omnes simul peccauerunt, causa u est cau
sato priori. 2° magis repugnat excellentia et superbia
qz quis subiciat inferiori qz superiori, qz demones non pecca
uerunt qz uoluerint magis adherere alicui ang^o superiori
qz des. 3° grauius peccatum e subesse alteri contra deum
qz d^o deum alteri uelle preesse qz ming^o sed demotius ad peccatq
qz inferiores demones grauius peccassent qz supremus. no qz
peccatum primi angeli fuit alijs causa peccandi. sed d^o Apoc.
12. di qz draco traxit secum tertiam partem stellarum. Im
qz peccatum primi angeli fuit alijs causa peccandi no cogens
sed quadam quasi exoptatione inducens, inuic^o in huc. matb
25. uie maledicti et^o usqz diabolus et angelus eius, a quo eminguis
superatus e dicit seruus adductq e. 2. petri. 2. Ad

Ad. 1. Dm. q. sicut Dm in eodem instanti in quo ali-
 quid concepit incipit loqui. et in ultimo instanti susceptionis
 pot. aliis assentire ei, quod dicitur maxime in primis conceptio-
 nibus) ita (sublato temp^{te} et mora deliberat^{is} et susceptionis) in eo-
 dem instanti in quo primus angelus suam affectionem intelligen-
 tiali susceptione expressit possibile fuit alijs in eam consentire
 Ad. 2. dm. q. procedit est^{is} paribus. at inferiores ~~demonum~~ sm a
 d^{na} et tunc erant subiecti superiori proterq^{ue} q. sperabant uirtu-
 tali se suam ultimam beatitudinem consecuturos. Ad. 3. dm. q.
 angelus nihil retardans siue ad bonum, siue ad malum. et ides
 supremus intentioni malis in peccatus prolapsum e, et effectus alia
 malitia maior.

+
 angeli
 +
 ante peccatus

Ar. 9. Dm tbt peccauerunt quod permanserunt.
 et videt plures peccasse. q. malum sm p^{ri}um e ut in pluribus q.
 bonus ut in paucioribus. 2° Stultorum Dminum infinitus est
 numerus ecclesi. 1. q. plures angeli et peccauerunt. 3° angeli
 distinguunt sm personas et sm ordines, si igit plures persona
 angelica remanserunt, uidet etiam q. no de omnibus ordinibus ali-
 qui peccauerunt. Sed d. 4. Reg. 6. plures nobiscum sunt q.
 cum illis, et sic de angelis bonis et malis exponitur. Dm q.
 peccatum e d^{na} inclinationem et p^{ri} cons in paucioribus, v^e
 plures angeli remanserunt. Ad. 1. et 2. dm. q. procedunt de
 Dminibus qui sequunt bona sensibilia pluribus nota q. spualia
 secus e in angelis. Ad. 3. dm. q. sm illos qui dicunt q. Diaboli
 maior fuit de inferiori ordine angelorum qui presunt terrestri-
 bus manifestum e q. no de quibus ordⁱⁿ ceciderunt, sed de infimo t^{er}
 sm aliam opinionem nobis p^{ro}batiorum de quibus ordⁱⁿ cecide-
 runt sicut et ad quemlib^{et} ordⁱⁿ assumunt Dmines ad implendas
 ruinas. in ss. in nomⁱⁿ seraphini et sermi non dicunt de demonibus
 q. dicunt ab ardore c^{er}atis et habitatione dei, que sunt p^{ro}prios
 bonas

nomina u^{er}o comuna bonis et
 malis ut Cherubini. potes-
 tates et principatus bene at-
 tribuunt in ss. demonibus

De Poena Demonum c. 64 In 4 art. diuisa

1. Sequuntur quatuor, primo de obtebratione intellectus
2. de obstinatione voluntatis. 3. de dolore ipsorum. 4. de corporali ipsorum.

Ar. 1. ² Intellectus demonum sit obtebratus per priuationem cognitionis omnis veritatis.

Et videtur quod sic. quia si aliquid cognoscerent maxime se ipsos cum sint subiecta spiritalia. hoc autem ad beatitudinem pertineret potius, quam quidam philosophi in cognitione subiecti separatorum collocauerunt beatitudinem. ^{intra} quod 1. angeli illud quod est manifestissimum in natura est deum quia non seruit mundum cor, et sic in eis non quiritur ex debilitate intellectus ut in nobis. 2. nullam ueritatem cognoscunt. 3. demones non cognoscunt aliquid cognitione matutina quia non uident uerbum, nec uespertina, quia hoc refertur cognitum ad laudem dei quod nullius rei seruit cognitionibus. 4. angeli in sua conditione cognouerunt misterium regni dei, ut dicit Aug. 4. super Gen. ad lit. sed demones hoc non cognouerunt, quia si cognouissent nequaquam dominum quem crucifixissent ut dicitur 1. corinth. 2. quod nec ullam aliam ueritatem nosse queunt. 5. angeli non possunt aliquam ueritatem per suam naturam cognoscere, quia cognitio fit per lumen, et ipsi sunt tenebrae, neque uel per uelat a deo aut dicitur bonae angelorum, quia non est conueniens lucis ad tenebras, neque uel per experientiam, quia hoc ortum habet a sensu, quod est. Sed dicitur Dionisius 4. c. de diu. nom. Dicitur quod duplex est ueritatis cognitio, altera scilicet per naturam, et haec nec ablata, nec diminuta est in demonibus, quia consequitur eorum naturam ^{ad} simplicem; altera uero est cognitio per gratiam que rursus est duplex, una speculativa que consistit in reuelatione misteriorum, et haec non est stabiliter ablata demonibus, est tamen diminuta, quia tantum reuelat eis quantum opus aut minus est angelorum, aut per aliqua temporalia diuina uirtutis officia non tamen eorum aut omnia ea que bonis immutescunt, alia tandem uerita

tatis cognitio perquam practica que pertinet ad donum sapie
 inducens dei amorem, et haec e omnino demonibus ablata
 sicut etiam sunt totaliter charitate privati. Ad. 1. dicitur quod cognos
 cere substantias separatas nullatenus pertinet ad beatitudinem angelorum sed e eis
 commate, sicut et nobis cognoscere sensibilia, quibus est aliquatenus
 felicitas nosse deitas subst^{as} quae sunt ord^{is} n^{ost}ri supranos. Ad. 2.
 quod deus a nobis non cognoscitur tum, quod noster intellectus accipit a pha
 tasmatis, tum quod excedit proportionem n^{ost}ri intellectus et etiam an
 geli, a quo ^{sicut} de deo perfectior cognitio. Sicut per n^{ost}ram quae a nobis, non
 tamen per n^{ost}ram dei substantiam potest cognoscere, et haec cognitio etiam e in demo
 nibus. Ad. 3. dicitur quod cognitio vespertina in bonis angelis habet
 aliquid de luce sicut et vespere, quod referunt ad laudem creatu
 ris, at u^o cognitio demonum non di vespertina, sed nocturna.
 Ad. 4. dicitur quod misterium regni dei quod est imp^{er}atum per Christum deo
 quidem angeli a prius aliquomodo cognoverunt maxime postea
 beati. Non tamen omnes angeli cognoverunt perfecte, neque equaliter
 Demones autem existente in mundo misterium incarnationis non
 cognoverunt imperfecte pro quibusdam temporalia effecta, sicut
 eis terrendis immutandum fuit, si enim perfecte cognovissent
 nunquam Regem gloria crucifigi procurassent. Ad. 5. dicitur quod
 dem^{es} tribus modis veritatem cognoscunt. 1° per n^{ost}ram et lumen
 intellectualem. 2° per revelat^{em} a sanctis angelis cum quibus conve
 niunt in similitudine n^{ost}ra intellectuales. 3° per experientiam longi temporis
 cognoscunt aliquatenus presentia, quae non cognoverunt futura
 non a rebus singularibus accipientes per sensum, sed dum in eis
 completur per singularium existentiam similitudo eius speciei
 intelligibilis, quam n^{ost}ra sentit inditam. ~ ~ ~
 Ar. 2. Vm uo suntas demonum sit obstinata in malo?
 Respondet quod quod adhuc sunt liberi, libertas autem arbitrii, per
 se et prius ordinat ad bonum, quod. 2° maior e dei misericordia
 pro quam redit ad iustitiam quam demonis malitia, quod dem^{es} possunt
 beari.

3° demō nō est obstinatus in superbia qz nec eius modium ma-
net s^{ed} excellentia, qz in nullis sunt obstinati. 4° gregorius
dicit dno p alium reparari potuit, qz per alium cecidit, sed
similiter inferiores demones p alium ceciderunt. qz possunt
reparari. s^{ed} dem^{es} credunt et contemnunt. ut dr iacob. 3.
dicunt etqz uerit^{as} mat^{is} i^{dem} dicit diab^{olus} qz scio qz sis sanct^{us} dei, conu-
piscunt optima ut dit Dion. s^{ed} uiuere esse et intelligere, qz
Sed d^{icit} dr in ps^{alms} superbia cor^{is} q. t. o. ascendit semp. Im qz
origenis positio fuit qz omnis uoluntas creata (excepta anima
p^{er} posterum in omnia ad uerbum) pot^{est} flecti ad bonum et malum
Sed est erronea, qz d^{icit} perpetuitate beatitud^{inis} sanctor^{um} et s^{ed}
uitam qz et ignem qz promulgantem. Im ergo cum damas-
cenus qz id est omnibus mors quod angelus casus. V^{er} sicut d^{icit} mi-
ni post mortem p^{er} d^{icit} mortale nō dimittit, ita angeli post ca-
sum sunt obstinati. causa aut^{em} huius obstinationis ē qz an-
gelus eligit immobiliter sicut et apprehendit. appetitus emm
sequitur apprehensionem, que in angelis est immobilis si-
cut in nobis apprehensio primorum principum. V^{er} post fir-
mam electionem, qua alicui rei adherent sunt inflexibiles ab ea.
Ad. 1° d^{icit} qz s^{ed}nt liberum arb. ut dictum ē. In conditionem suam
Ad. 2° d^{icit} diu^{ina} m^{er}ita liberat p^{er}nitentes de malo. Ad. 3° d^{icit} qz in dia-
b^{olo} manet adhuc peccatum, quo primo peccauit, qz tum ad
appetitum, si posset obtinere. qz sciat sibi esse impossibile obtinere
Ad. 4° d^{icit} qz non est obstinatus quare p^{er}itum in summe sic remissibile
qz alii suggerent peccauit. Ad. 5° d^{icit} qz in demone est duplex al^{ter}
al^{ter} s^{ed} ex uoluntate deliberata et sic semp^{er} malus aut ma-

de demonibus

Difficile uide
consequencia
5.

+
si enim confiteatur ueri-
tatem est ut decipiat
et si credit nō facit
uoluntarie, sed rez
evidentia coactus.

Le circumstantiatus, alius u^{er}o est natus, qui bonus esse pot^{est}
et attestat bonitati nature, sed est abusus demones ad malum

¶ Vm dolor sit in demonibus Art. 3.

¶ Videtur qz non qz gaudent de infelici potestate peccandi
minimū, ut dicit d^{icit} Aug. at ubi est gaudium nullus est
dolor qz

¶ Omnes sancti fuerunt beatitudinis glorie. ut dicitur 2. corinth. 5
neque demonum poena minuit. Quia sunt in aere isto. quia sciunt
se esse ad stultos genera quamcumque semper portant ut dicitur
dam. gl. sicut nec bonis angelis aliquid de gloria minuit ex
eo quod ad nos mittunt. aut episcopi. Quamuis actualiter in cathedra
non sedeat.

De opere creationis creature corporalis. Q. 85 in 4. m.
in cuius protectione tua opus commemorat. Opus creaturæ
cum deus in principio creauit caelum et terram etc. opus distinctionis
cum deus diuisit lucem a tenebris. et aquas que super
firmamentum sunt ab aquis etc. et opus ornatus cum dicitur
fiant luminaria in firmamento etc. primo considerandum
est de operationibus. 2. de ordinibus. 3. de opere ornatus
et primum querunt quatuor. 1. Vm creaturæ corporalis sit a deo.
2. Vm sit facta propter bonitatem dei. 3. Vm sit facta a deo me-
diante angelis. 4. Vm forme corporum sint ab angelis
an immediate a deo.

Vm creaturæ corporalis sit a deo? Ar. 1.

Fideliter quoniam. ea enim que fecit deus pro seuerant in istis ut dicitur
ecc. 3. 1. 2. genes. 1. uidit deus cuncta que fecerant. et ter-
ant ualde bona. ex rebus autem corporalibus multa sunt nocua
et pro consilio mali. 3. creaturæ facta a deo ducunt ad ipsum
attamen sunt multae res ex quarum intuitu a deo retro-
sumur ad peccata. Sed 2. in ps. di. qui fecit caelum et ter-
ram. mare et omnia que in eis sunt. Vm est quod quando ali-
qua diuersa inter se adunant in uno est danda una cois ca-
talis adunationis. Vm cum omnes creaturæ in esse coniant dan-
da est unica omnium creaturæ cois sicut deus. Hereticis enim est
quorundam asserere uisibilia non esse a bono deo sed a malo primum
si enim. 2. cor. 4. diabolus dicit deus huius mundi sic intelli-
gendum est sicut illud ad philip. 3. quorum deus uentore. quia
ei multi obediunt

Ad. 1. dicitur quod omnes creaturae dei sunt aliquae sunt et. ¹ ² ³ aut
 sunt ^{mere} ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³²

(ingitum in eis p
quandam imita
tionem dui bo
ritas representa
tur)

riorem sibi Deum, a quo sunt, et inter ipsas specialiter
Dno ut ipsum cognoscat, et eo ferat. Ad 1. dicitur qd ex
eo qd sunt representant diuinum esse et bonitatem eius. Ad
2. dicitur qd finis immediatus non excludit ultimus / Ad 3.
dicitur qd equalitas aut inequalitas iustitiae sicut locum in dis
tributione rerum iam existentibus, non in iustitiae earum productione
sicut artifex sine iniustitia ex eadem massa solat lapides
huic aut illi igni bului p^{re} edificij, potest ipsum edificij p^{re}fige
dum sicut creatura corporalis sit producta a deo
mediantibus Angelis. Ar. 3.

Et videt qd sic, qd ad sapientiam dei pertinet qd gubernent in
feriores creat per superiores, at in ps di omnia in sap^{ie} fecisti
qd et pduxit inferiores medijs superioribus. 2° idem semper fa
cit idem qd non esset diuersitas productio^{is} nisi essent alie cause
creat. 3° qd pducendam rem corpoream finitam sufficit uir
ty angeli finita, cui non e denegandum, quod potest immo in
spualibus idem esse, et potest. sed dicitur gen. 1. Dicitur qd quidam
posuerunt gradatim creat esse productas primam a deo et 2^a
a 1. et 3^a a 2^a usqz ad creaturam corp^{oralem}. sed hoc e impossibile
qd creatio est productio huius esse rei et qd magis, id autem quod
est magis substratum e magis esse ut esse qd uiuere, et uiue
re qd intelligere, v^{bi} quo communis fuerit effectus reduci de
bet in u^ltiorem cam sibi Deum, et sic nulla creat cum sit
ca 2^a potest pducere aliquid nisi presup^{ta} esse, et p^{ro} cons^{er}u
luis dei est creare, et sic inuunt gen. 1. in p^{ri}mo. c. deo est
Ad 1. dicitur qd in pduct^{io} rerum e ord^o sap^{ie}. sicut diuersi gradus p
fectionis rerum / Ad 2. qd sicut deus p simplicem ess in
telligit plura diuersa, ita sicut diuersas formas cognitas fa
cit diuersa (sicut etiam artifex) sine detrimento sui simpli
cit^{is}. Ad 3. dicitur qd idem fit diuersim a diuersis, et quantitas
uiv

Virtutis non solum attendit ex re facta, sed etiam ex modo faciendi, modus autem faciendi ex nihilo arguit infinitam virtutem.

¶ 11. Quomodo forma corporum sint ab angelis. ar. 4

Sicut dicitur sic. dicit enim Boet in lib. de trin. q. a. formis que sunt sine materia veniunt forma, que sunt in materia. q. 1. Angeli sunt per se forma, que sunt causa formarum quas herit per participationem res corporee. 3. spirituales sub maiorem virtutem dicitur ad causandum, q. corp. celestia, at herent formas corporeas, q. sed dicitur est Aug. 3. lib. de trin. dicitur est fuisse errorem platonis ponentis formas corporalium sine materia subsistentes separatas, a quibus assimilantur et participationem quandam constituunt. Hec singularia individua, Avicenna vero a formis in intellectu creaturarum intellectualium existentibus dicebat procedere omnes formas, que sunt in materia corporali. et in idem videtur redire heretis quorumdam modernorum dicentium, oia quidem a deo creata esse, sed materiam corporalem a diabolo esse formatam et varias species distinctam, qui omnes ex eadem radice errant putantes formas produci sic, ac si per se fierent, cum tamen se non sint, nec per se fiat, sed potius eis sunt comparata et quod simile fit a simili, fiunt a comparata corporali educente eas de materia post earum productionem a deo creatante, ab Angelis quoque non sunt forme corporum tanquam ab eis influxa, sed sunt ab eis tanquam moventibus ad formas, que sunt cause universales in quibus sunt oia species intelligibiles, que species ulterius reducunt in deum ut in causam. Ad. 1. dicitur q. Boet intelligit per formas sine materia rationes rerum, que sunt in mente divina. Ad. 3. dicitur q. corp. celestia non influunt formas corporum, sed movent ad eas, et sic angelus ut. Ad. 3. vel ad 2. potius dicitur q. formas corporum reducuntur vel ad formas intellectus angelici, vel ulterius ad rationem in intellectu divini.

+ que sunt seminales quod rationes formarum corporaliu - 10 -

De ordine creationis ad distinctiones

CVVA. BHSC ar. diu. Vm

1° considerandum est de ord^e creationis ad distinctiōem
 2° de ipsa distinctiōe sⁱⁿse. ~~Et~~ primum quærentur 4. i
 1° Vm informitas m^{at} creat^æ præcesserit temp^{or}e distinctiōes ips^{ar}
 2° Vm sit una m^{at} omnium corporaliū. 3° Vm coelū em
 pyreū sit concretū materia informi. 4° Vm temp^{or}e sit ei
 dem concretū.

Um informitas materiae temp^{or}e præcesserit for
 mationem ipsius? ~~Ar. 1.~~

Fuisset q^u sic q^u gen. i. di terra autem erat inanis et uacua
 2° in opat natura imitantis deum informitas præcedit format^{io}
 ut patet q^u. 3° ac^{ti}ōes pot^{est} esse sine subiecto q^u et m^{at} sine forma
 q^u nobilior ē accidentij ut p^{ot}est pars comp^o. Sed d^{icitur} deut. 32 dei
 perfecta sunt opa q^u opus eius nunq^u fuit informe. 2° q^u se
 quere^{nt} fuisse in iⁿ mundi constitū illud chaos confusum positum
 ab antiquis. Vm est in hoc diuersas esse sanctor^{um} patrum opi
 as Aug. enim. nat^{ur}ā t^{er}ra^e deū ord^e originis dit informitatem m^{at}
 præcessisse. Alij u^t Basilius Ambros. et Chrysostomus di
 cunt præcessisse nō solum nat^{ur}ā sed et^{iam} temp^{or}e. quæ opiniones concor
 dant si Aug^{ustinus} intelligamus loquentem de m^{at} ut dit puram pro
 t^{er} sine ulla forma q^u S^{ic} nuda esse implicat contradictione^m
 ceteros uero d^{icitur} de terra informi seu de informitate rerum hoc
 est defectu pulchritudinis ante t^{er}talem distinct^{io} et q^u tum ex
 genes. i. licet colligere triplex pulchritudo deerat sine triplex
 formositas a creat^{ur} corp^{or}is p^{ro}terq^u dicebatur informis. i. q^u ~~diapka~~
 no lux. 2^a a terra duplex pulchritudo aberat altera
 q^u erat inanis. i. inuisibilis s^{ed} aquas circumstantes. 3^a tan
 dem in ord^e q^u erat uacua ornamento^{rum} flor^{um} et plantar^{um} etc^{ter}
 Ad. i. pat^{et} ex dictis q^u d^{icitur} diuersa tenentes differenter accipiunt
 nom^{ina} terra et aqua. Aug. enim p^{ro} aqua et terram intelligit
 m^{at} nudam q^u omnib^{us} formis subidet ut terra et omnes
 admittit ut aqua / Ad. 2. d^{icitur} q^u nat^{ur}ā p^{ro}ducit de q^u ad actus
 deus

1. P De Productione ^{lis} cog creature q. 66
 Deus uero in instanti dat perfectionem rebus / Ad. 3 q. ues
 est forma quaedam et alia, et mat est poa pura. Ad
 uero sedo pro alijs doctoribz dicitur q. ulla informitas
 no est dei impoa. sed ex ipsius sapia peccit. ut seruet ordo in
 rerum pductione ex imperfecto ad perfectum. Ad. 2. dm q.
 antecopus distinctionis & multiplicem distinctionem ponit. s. 3
 caeli, et terra, et etiam elementoz q. s. tum ad formas dum Nam
 natur terra, et aqua. s. alij aliter accipiant quz ibi recon
 sent. ut Plato qui p spum dmi, aerem intelligit, per caelum u
 ignem. Rabbi u moyses in alijs uim platonis concordans p
 ignem per tenebras accipit qz in spacia sphaera no est lucidz. sed
 quid quid sit de alijs p spum domini conuenientius accipit
 spum ipse sanctz, qui aquis superferri dicitur non corporaliter
 sed sicut uoluntas artificis superferit ma qua uult formare

Articulus 2° de unanimitate
 mat^o omnium corporaliu.

Suidet q. sic. i. ex Aug. 12 conf. dicente. duo reperio quod se
 cipi. alterum quod erat formationem. alterum quod erat infirme
 Nam rerum incorporaliu. 2° qz omnia corporalia con
 ueniunt in igne corporis. q. et in unanimitate. s. meta. 3° qz omniu
 corporum e una forma corporeitatis q. omniu etiam e unanimitate
 4° qz distinctio prouenit a sola forma q. omnia corporalia conue
 niunt in mat. Sed d. e. q. ea quorum mat est una agunt et
 prouenit ad inuicem. at no sic. se hent corp^o caelestia cum his infero
 ribz. q. est. Dm q. ce hoc fuerunt opinionones nam Plato et phi
 ante Arist. dixerunt q. corporaliu est una mat. qz dicebant ee
 denat^o elementorum quibz est una mat conuinit, et sic uel s. ur
 ruzibiles asseribat ex nat sua. et incorruptibiles esse ex s. hau
 lunt

informis

i. de gen

Nato

artificis sed hinc respicit Arist. ex multitudine diuersorum corporum ab
 elementorum motibus et ex eo quod non habent contrarietatem sicut
 corpora inferiora et per consequens ex natura sua sunt incorruptibilia.
 Avicenna posuit unam materiam omnium corporum attendens ad
 formam corporalis unitatem, non obstante diuersitate corruptibilitatis
 et incorruptibilitatis inter corpora coelestia et inferiora, sed
 hinc ex eo respicit, quod nulla esset generatio aut corruptio simpliciter
 sed tamen si quid si semper materia esset cum forma corporalis et sub
 actu, et praeterea quod si materia esset una non obstante forma cor
 poralis materia coeli appeteret formas alias, et sic coelum esset
 ab intrinseco corruptibile. Avicenna posuit quod corpus seu
materia coeli est ens in potentia non ad formam (quod hoc est intelligi quod
coelum ipsum mouet) sed ad ubi, quod etiam respicit quod sic te
clusa per intellectum substantia separata coelum mouente, coelum ip
sium non maneret compositum ex forma et subiecto formae, immo esset
utrumque forma et actus, quod de corpore sensibili quale est coelum ordinis
potest. Relinquitur quod materia coeli non est in potentia nisi ad formam
quam habet quae cumque illa forma fiet, siue aia, siue aliquid aliud
quod sic perficit materiam illam ut in ea non maneat potentia ad esse, sed
ad ubi tamen, ut Arist. dicit, et sic concluditur non esse eandem ma
teriam coelestium corporum et inferiorum nisi tamen analogiam qua
tenus coniunt in ratione potentiae 2 //

Ad .i. dicitur quod Augustinus sequitur opinionem Platonis non ponentis quatuor
 tam esse, uel quod materia diuersa unitate ordinis vniuersi 2 //

Ad .2. dicitur quod corruptibilia et incorruptibilia dicuntur genere physico
 ut dicitur 10. meta. sed coniunt analogice, Ad .3. negat formam
 corporalis ad sensum arguentis. Ad .4. quod potentia ordinat ad actum
 et sic materia coeli est distincta a materia inferiorum quod non ordinat
 ad formam elementarem, 2 //

Articulus

Art. 19. V. ^{con} celus empiricus sit pro creatis
malis inferioribus.

Et videtur quod non quicquid corpus sensibile et prout mobile
mobile non est quia eius motus non apparet quod non est co-creatus
malis inferioribus / 2. ^{Aut.} ^{m 3.} detrahitur dicitur quod. supe
riora corpora sunt in fluitantibus in inferiora. Empiri
cus non sic influit. dicitur quod. videtur quod. est locus item
placitum dicitur quia contemplet elevat nos ^{sup.} vaporatio
dicitur. celus empiricus non est corpus // preterea in celis dicitur
purus. diaphanum sicut celus crystallinus sicut aqua
~~et pure lucidum sicut celum aqueum quod est celum~~ et partim
diaphanum et partim lucidum. sicut hydrum, quod celum empiricum
etiam erit lucidum. et cons. aer semper illuminatus et nunquam
nox / Sed dicitur Strabus. Basilus. et Beda /

Item quod celum empiricum est locus beatorum / neque ob id ponit quod per
ut Strabus et firmamentum intelligat, neque ex eo sic dicat deus a tenebris mun
Beda dicitur quod incepit ut Basilus ait, quod tenebre non durate sed origine
necessitate creaturam precesserunt, sed ratio ipsa imponendi sumi potest ex ipsa
ratione glorie expectatur enim infusio resurrexerit duplex gloria
et in corpore sicut corporis et anime et sic in initio mundi inchoata est spiritualis gla
ria in angelis / et corporalis in empirico celo lucido sicut dicitur
quod lucidus fuerit
causante / autem empiricum. i. igneum. non ab ardore sed a splendore.

Ad. 1. dicitur quod corpus sensibilia sunt mobilia per statum ipso mundi. Sed
in ultima consumatione cessabit motus corporum. ^{et talis fuit} empiricus celus
desertus a principio / Ad. 2. dicitur quod bene potest admitti empiricum ce
lum in inferis primum celum quod movet influere aliquid
fixum et stabile. non ut aliquid transiens per medium / nam ut angeli
superiores qui non mittunt influunt in medios et inferiores qui ad
nos mittunt. Ad. 3. dicitur quod iste locus corporeus sic lucidus deputa
t

Sicut dicitur.

Contemplationi non propter necessitatem sed propter congruitatem. Ad 4^m dicitur quod coelum empyreum habet lucem non condensatam, sed subtilem similem claritati glorie quae non est conformis claritati naturali.

Articulus 4us Vm tempus

Sit con creatum mat^{ris} informis?

¶ Videtur quod non quod Aug. 12. confess. dicit nam angelicam et mat^{ris} i. temporibus carere / 2° post initium mundi diuisit deus lucem a tenebris quod in principio non erat dies et nox, et procons nec tempus. / 3° quod tempus est numerus motus firmamenti quod factum est secunda die quod non in principio / 4° motus est prior tempore quod prius motus inter prima debet numerari / 5° et locus est mensura extrinseca sicut et tempus quod etiam inter prima creata debet numerari. Sed dicitur Aug. super gen. ad v. dicitur quod 4° ponuntur communiter prima creata. scilicet angelus, mater informis, coelum empyreum, et tempus circa quod quidam putarunt mat^{ris} non solum nat^{uram} sed et durat^{ionem} suam precessisse formationem, et in illa durat^{ionem} fuisse tempus.

Ad 1° dicitur quod mater et angelus solum procedunt originem non tempore. et hoc uult Aug. / Ad 2° quod sicut mater primo fuit informis et postmodum formata, ita et tempus / Ad 3° dicitur quod a principio uel fuit statim motus firmamenti, uel alius motus primus aut saltem affectus non successus ad quorum quodlibet sequitur tempus maxime si sit primus motus. / Ad 4° dicitur quod tempus habet generalem habitudinem ad res quas mensurat, sed tempus habet habitudinem specialem ad mobile, et sic non numeratur inter prima creata. / Ad 5° dicitur quod locus intelligitur in coelo empyreo.

Ci

1. videndum de opere primo die. 2. de opere secundo
terio de opere tercio. et primum querunt 4. 1. vñ in
spualibz lux pprie dici possit. 2. vñ lux corporalis sit corpus
3. vñ sit qualitas. 4. vñ coniens fuerit lucem fieri prima
die.

Articulus. 1. vñ lux pprie
in spualibus dicatur.

Et videt qd sic qd hoc dicit Aug. 4. sup genes. ad gram ubi
et addit qd corpus non di figurative lux (sicut dicitur lapis) sed
pprie. 2. qd d. Thom. de diuin. nom. c. 4. ponit lumen
inter nomina intelligibilia dei. 3. qd ad ep. s. di. omne
quod manifestat lumen est. manifestatio autz magis pprie est in
spualibz qd et lux. sed d. est Ambros. lib. de trinitate.

Om. qd de aliquo nomine possumus dupliciter loqui uno modo
sñ eius primam positionem et sicut visus significat actū sensus
visus. alio modo sñ usum ipsius et extensiones. et sic visus
significat etz actus aliorz sensuum imo et intellz. sic dicimus vnde
quom sapit reddet etz. ex quo dicit qd lux sñ i. positiones
di metaph. de spualibz. si tri sumat p. ut extendit ad omnes
manifestationes sic pprie in spualibus dicit

Et hoc patet Responso ad argumenta

Articulus 2. vñ lux sit corpus.

Et videt qd sic qd Aug. lib. de lib. arb. ait qd lux in corporibz pri
mu

Summula. d. I. m. q.

num tenet hunc q. 2° q. p. dicit q. lumen e. sp. ignis. q.
3° q. ferri intersecari et reflecti coniungi et separari conit
luminis aut radio, quia oia non nisi corporibz conueniunt
Sed 3° est q. duo corp^a simul esse non possunt, est autz simul lu
men cum aere

1° exp^o hui

2° exp^o motu

Im q. lumen non est corpus et pbat 3° primis q. ut modo
intinuabamus duo corpora simul esse non possunt. 2° q.

si lux esset corpus illuminatis esset motus localis et sic feret
intemp^o ^{et} perceptibili ^{saltem} quando spaciū esset longum patet autz
q. apparenze esse in oriente impercibiliter et in instanti illum
nat punctum occidentis opp^o. Item patet exp^o motus q. omne
corpus habet motum determinati ad unamp^o at lumen uertus

3° exp^o q. dicitur
corruptio
tionis

omnem p^o q. que diffundit. q. 3° idem pbat exp^o q. mat^o et
corruptionis. q. q. in nocte defuit lux im esset corruptio gra
dissimum corpus lucis quod erat in medio hemispheris q. d. e.
no potest nisi dicas tenebras etiam e. corpus in ipsa q. mutari
neq. apparet ex qua mat^o denuo generet lux totius hemispherij
si dicas lumen simul cum se discedere, quid Respondet q.
ante candelam ponit corpus oppacum et manet domus et stab
cura. si enim dixeris lumen congregari uertus candelam. est
contra experientiam, qua constat lumen illum uertus d. tam ca
delam non esse tunc magis illuminatum, q. e.

Ad. 1. dicit q. Aug. trinit lumen p. corp^o lucido in altu. h. p. igne.

Ad. 2. q. Ar. lumen nominat ignem in propria mat^o, sicut in mat^o
tenebra dicitur carbis. et in aerea dicitur flama. nec de exemplis ab
Ariste

Arripe adductus ex opinione aliorum multum est curandum ~
 Ad. 3. q. illa dicuntur de lumine metaphorice, sicut et dicuntur de
 tate que quoque modo differunt. ~ Inter ea nulla sit distantia
 Locales

Articulus. 3. Vm lux sit qualitas. ~

¶ Fuit q. n. q. qualitas manet in subo postq. recessit
 agens ut calor in aqua recedente igne, at lux non manet in
 aere de recedente q. est ~ 2. q. omnis qualitas sensibilis hec
 contrarium, sed lux n. q. tenebra ~ lum est privatio q. ~ 3. lux
 dat formas subtiles in his inferioribus et esse visibile et spuale co
 loribus. q. p. stius est quid subtile. Sed d. est Damascen. lib. 2.

¶ Dm. q. lumē set non lum esse intentionale sed et naturale
 in aere qualitas n. denominaret ipsum non enim di aer coloratq.

coloris p. p. ter species intentionales et tri di lucid. 2. q. set effectum innat
 q. p. radii h. calefiunt corp. ~ 2. etiam dmē q. lux n. e forma
 subtile corp. solus ut alij dixerunt. q. id quod e accidens un n. ~
 pot esse forma subtile alteri q. foa subtile dat esse. lux autē e
 accidens aeris. ex quo pat. quod lux est qualitas alia conve
 quens formam subtilem solus aut alterius corporis (vidat) a
 se lucentis. v. et radij diversarum stellarum diversi hent effo

¶ Ad. 1. dm q. illuminatis non fit p. aliquam trans mutationes
 matē ad recipiendam formam subtilem, et ides non manet nisi
 ad p. tiam agentis. Ad. 2. dm q. accidit luci q. n. habeat co
 trarium q. est qualitas Primi corp. alterantis quod e a contras
 retate

rietate elongatum. Ad. 3. q. lumē agit in virtū corporum
coelestium instrumentaliter. et ut faciat colores visibiles alibi
in quibus est qualitas primi corporis sensibilis

Ar. 4. Vm̄ conuenienter Lucis

eductio ponat prima die?

Et uidetur q. nō q. est accidens et p̄ans nō pot. hēre rationem pri
mi ducti. 1. q. p. lucem distinguit nōx ad die hōc autē sic p. solē
quarto die ductum. q. 1. 3. q. nōx et dies fiunt per motum circula
rem firmamenti quod factum ē 2. die. q. 1. q. si dicas q. lux primo
ducta erat spūalis. 5. q. illa lux facebat dimissionem a tene
bris tunc autē nullę erant tenebrę, nam et mali angeli a p̄bo
m̄ existerunt. q. 1. Sed 5. q. sine luce nō pot. esse 1. dies. q. fuit
prima die. 7. Om̄ q. Aug. q. lucem intelligit formationem spūa
lis naturę per hōc q. illuminat ut ad hēreat verbo dei. quam per

Basil. dicit q. mōs coelum intelligi dicit et primo informem fuisse ductam. / Bas
fuit initium ap̄us lius et Ambrosius existimant spūalem creaturam nō esse a mō
temp̄is rerum senti
bilium, et q. spūa
lis nat̄is angelica
p̄sternit q. antea
fuerat creata. 3. q. in creatione intinuatam. ne daret rudi populo occasio
Sacrandi in eā, conuenienter q. a luce incepit creatis q. est qua
litas primi corporis. 1. 2. q. cōmuni corporib; celestib; et infe
riorib; et a cōmunioreb; incipit nā. q. i. q. mal uiuens q. at
est. 3. q. p. lucem omnia manifestant. et 4. q. sine luce nōquit
esse prima dies ut ductum ē.

Ad. 1. d̄m. q. inces formas accidentales n̄e primū hōum. Sed lux
Ad. 2. d̄m. q. p. lucem non intelligit nubes que facte sōle deperit eē
neq; que mōd. maneat coniuncta. Si q. esset superflua. / aut ex qua
falty

factus fuerit ut qz ipse est incorruptibilis et ingratibilis ipse
 factus. Unde ique cum dicitur. 4. c. dedit. nom q. intellegit lux
 sed in ipso adhuc in formis post modum uero distincta ad particu
 lares effectus media autem hac lucis producta facta est distinctio lucis in
 se a tenebris oppositae terre. 1. qz tum ad locum unius hemisphæ
 rij ab altero. 3. in eodem tempore in eodem hemisphærij qz in una
 parte erat lux et in alia tenebre. in aliam et aliam partem temporis

Ad. 3. dicitur qz duplex est motus in celo alter communis toti celo
 qui facit diem et noctem et iste uideat institutus primo die. alter
 autem est qui diuertificat per diuersa corpora in quos motus fit diuer
 sitas dierum ad inuicem et mentium et amoris de quo fit mentio 4. c.
 die. Ad. 4. dicitur iuxta Augustinum qz lucis productionem
 intelligit formatio spiritualis creaturæ per quam distinguitur
 a tenebris. i. ab infirmitate alterius creaturæ non formate. ~ 11.

+ qz si ista creatura
 simultanea formata
 creata fuit facta est
 dista a tenebris spua
 libz nō quz tunc erat
 sed quas deus futuraz
 prouidit ~ 11 ~

~ 11 ~ C. 63 de opo 2. diej. In. 4. ar
 diuisa

Et hoc quod non 4. primo firmamentum sit factum
 2. die. 1. 2. vni aliquæ aquæ sunt 3. firmamentum. 3. vni
 firmamentum diuidat aquas ab aquis. 4. vni sit unum ce
 lum uel plures

Art. 1. vni firmamentum
 factum sit secunda die.

videt qz nō qz firmamentum dicitur coelum genes. 1. coelum
 autem factum est in ipso ante omnem diem 2. firmamentum
 est uoluer prius terra et aqua. qz a diu sapia prius factum est
 qz terra et aqua de quibus fit mentio ante lucem que facta est i die
 3. firmamentum non potuit fieri ex materia preexistenti qz sic
 esset

esset corruptibile q̄ nō est factum secundā die. Sed d̄ est ge-
 nes. i. / Dm̄ q̄ et sp̄ra sacra veritas explicanda est et
 incorrupte tenenda non triuta q̄ inoptum aliquid p̄ se ferat
 et standum q̄ firmamenti nōm̄ possumus primo intelligere
 coelum in quo sunt stellae quod Empedocles dixit esse ex elementis
 compositum / Plato nō esse compositum ex elementis sed ēe denat̄
 elementis s̄q̄ ignis / Arist̄ ū ueritatem attingens asseruit
 ipsum esse quintum corpus simplex / S̄m̄ primam opinionem
 potest dici factum secundā die et s̄m̄ substantiam / iuxta 2^a
 opinionem nō potest dici 2^a die factum q̄ firmi elementorum sunt
 quae primo adueniunt mat̄ et minus potest dici 3^a opinionem
 Arist̄ q̄ sit factum s̄m̄ substantiam secundā die si in istis diebus in-
 telligamus successione[m] temporis q̄ t̄ cum sit incorruptibi-
 le nō potest fieri ex mat̄ p̄existente aliqua triformati firmam-
 menti / S̄m̄ s̄at duas opiniones pertinet ad opus secundae diei sicut de-
 lum̄ s̄s ut dicitur .a. c. de diuin. nom̄. si uers̄ p̄ hoc dies nō
 intelligat̄ temporis successus, sed solum ordinē ut dicit August̄
 nō inuenit̄ in quacūq̄ ex dictis opinionibus firmamentum ad
 2^a diem pertinere s̄m̄ substantiam / 2^a potest intelligi per
 firmamentum aer in quo sp̄ssant uel condensant nubes quod
 s̄ hanc rāonem firmamentum appellari potest, et sic accipiendū
 nihil sequit̄ repugnans cuiusq̄ opinionem si 2^a die factum dicat̄
 vide Aug. 2^a sup̄ genes ad lit. Hanc expositionem commendante[m]
 Adarg. Tom̄ 1^a ad. i. q̄ moyses primo firmamē nominat ea quae
 deo creauit deinde illam et p̄ partes distinguit / 2^a x̄ Aug. q̄ p̄ coelum
 2^a die intelligit̄ nat̄ sp̄ualis informis, p̄ coelum 2^a diei coelum corpus
 reum / 3^a q̄ primum intelligit̄ coelum empiriū, 2^a s̄ d̄ereum / uel
 etia
 per

per coelum primadiv factum possumus intelligere primum mobile
 et per firmamentum coelum siderium, vel iuxta dicta possumus
 primum intelligere coelum siderium, per firmamentum vero aerem
 in quo fit condensatio nubium, quod equivoce dicitur coelum et ad illud
 tendam hanc equivocationem addidit moyses vocavit deum firma-
 mentum coelum. Et hoc patet ad 2. ad 3. etc.

Ar. 2. Vnaque sint 3 firmamenta?

1. videtur non quia aqua est gravis nature, generis huius est
 2. quia fluidum ut aqua non potest esse rotundum firmamentum
 3. quia aqua ordinatur ad missionem, quod frustra erit supra firmamentum
 ubi non potest fieri missio. sed dicitur genes. 1.

2 in
 gen. ad
 gram

Immo cum Aug. dicitur quod autem dicitur tripliciter amplectenda est nec dubitandum
 ubi esse has aquas, quales sunt aut quomodo sint variant
 ad. Origenes existimavit esse spirituales substas. sed hoc a Ba-
 silio impugnat. 3. exam. tenendum est quod sunt aquae cor-
 porales in diversam de firmamento firmam supra assigna-
 tam. Sed aut eiusdem naturae cum elementaribus aquis
 si firmamentum ponatur deus 4. elementum, aut dicitur
 coelum aqueum sub sola diaphanitate, sicut dicitur empy-
 reum ab igne propter splendorem sua strabum, vel dicitur firma-
 mentum dividere aquas in materiam informem ab aquis huius
 firmamentum propter. Vel si per firmamentum aer intelligatur per aquas
 illae intelliguntur quae sunt eius aliqua portio condensata
 aquae enim vaporabiliter res sunt non possunt ultra coelum
 siderium ascendere (quod quidam asseruerunt) in propter
 caeli

quod est supra
 siderium

in Aug. 2.
 manich.
 2. sup.
 gen. ad
 gram

Similia d. Bome

coeli soliditatem, tum propter regionem ignis mediam / tum
quod locus leuium et rarior est in traconcauum orbis lunae,
Tum quod experientia constat nubes non transcendere quorum
dam montium cacumina. Nec quod a iure est possibile
ut corpus in infinitum rarescere, id est ascendere posse
Ad. 1^m argumentum. dicitur quod non est ponendum miraculum
quod distat aquae corporales in coelo a deo conseruentur. deo
etiam conseruat res conformiter ad earum naturam. Sed Rome
iuxta ea quae dicta sunt in diuersis modis dicendi
Ad. 2^m dicitur patet ex dictis. et dicitur cum Basilio quod non est ne
cesse quod omne quod in concauo apparet rotundum sit
etiam supra rotundum, vel 2° quod aquae superiores non sunt
fluidae sed crystallinae, et sic dicitur coelum crystallinum
Ad. 3. Similiter patet ex dictis / dicitur autem Basilius quod a
quae sunt ibi ad temperandum calorem coelestium corporum
cuius signum acceperunt aliqui ut Augustinus dicit, quod stella
saturni propter viciniam aquarum superiorum est frigidis
sima.

Ar. 3. Vtrum firmamentum diuidat
aquas ab aquis?

Fuisset quod non quod omnis aqua est eiusdem speciei, quod et omnia ha
bet eundem locum ^{inter} sed infra duas sunt aquae specie differre, quod per
drias distinguunt et non ex firmamento / 2° illud distinguit
vnum ab alio quod est in medio tangendo utrumque, at firmamentum
non

diapha-
num)

nō tangit aquas inferiores. q̄ nec illas a superioribz disting.
 Sed q̄t genes. 1. Dm̄ d̄ quosdam populos q̄ aqua nō est cor-
 pus infinitum aliorum corporum omnium finem et contentivum
 sed q̄ moyses cum loqueret rudi populo ea nominabat quę sunt
 omnibus sensu percepta. et sic expressis nominibz terram et
 aquam nominavit. aerem innuit. (q̄ quidam ēē corpus nega-
 runt) Dm̄ dicit tenebras. i. corpus capax lucis et tenebrarū
 esse. sup̄ faciem Ab̄ss̄. quō pacto uero firmamentum aquas
 ab aquis distinguat ex supradictis colligi potest. Ad. 1. d̄m̄
 q̄ aque quę sunt s̄ firmamentum s̄ deretm̄ nō sunt eiusd̄ sp̄ci-
 um nisi aquis illę ū quę fiunt supra firmamentum aerem
 sic, ille m̄ locus earum ē locus q̄rotationis, locus ū inferior ē
 locus quietis earund̄. Ad. 2. d̄m̄ q̄ firmamentum distm̄
 gnat nō ut cā sed ut terminus m̄ exposito. Ad. 3. d̄m̄ q̄ moyses
 p̄pter inuisibilitatem aeris et similibus corporū omnia corp̄
 sub aque nomine compr̄hendit.

Ar. 4. Vm̄ sit unum celum tm̄?

Fuere q̄ sic q̄ contraria eius terra ē una. q̄ coelū ē unū
 2. celum ut ait populus. 2. de celo constat ex ista sua mat̄. q̄
 est unum tm̄. 3. non pot̄ una rāo cōis assignari coelis. q̄
 coeli nō sunt plures. Sed d̄m̄ dr. ps. 150. coeli coelorum.
 Dm̄ q̄ Basilus et Chrysost̄m̄ cō hoc uident̄ dissentire dum sic
 unum tm̄ ille plures coelos affirmat. sed Chrysostomus istam
 machinam corporis quę ē supra aquam celum uocat in quō
 sunt plures distinctiones et sic plures coeli s̄ Basilium. R̄nḡ.

Summula d. Thomae

q. coelum pot. sumi proprie. et sic s^m Damasc. lib. 2. f° 103. c. 7.
diuidit in aereu, hydereu usq. ad firmam^{en} stellaru, et in
aliud superius diaphanu et emp^{re}u, aereu iuxta Rab
banum c. 1. inferes diuidit in 4as. s^c in igneum ^{hoc est} ~~et elem^{en}~~
ignis, et herereu s^c supremam aeris regionem, aereu in
quatuor^{as} parte s^c mediam regionem aeris / et in Olym
piu sive infimam aeris regionem. Olympiu appellata
ab altitudine cuiusdam montis sic dicitur. 2° coelum pot.
sumi metaph^{or}ice. et sic significat sanctissimam trinitatem / et
et^{er} spualia bona que sunt merces sanctoru / immo signifi
cat triaginta sup^{er}biu uisionum. s^c corporalis. imagi
nariu. et intellectualis que tres coeli dicunt. de qq. August
lib. 12. c. 29 et 34 exponit q. Paulus raptus est usq. ad 3°
coelum, Ad 1. d^{omi}ni q. ce unum centru (qualis est terraru)
peltu coeli) possunt esse multu circumferentia. i. coeli
Ad 2. q. sic accipit coelum p^{ro} muer^{is}u creaturaru corpo
ralium, Ad 3. d^{omi}ni q. in omnib^{us} coelis inuenit^{ur} comuni
ter sublimitas et aliqua summitas ut ex dictis patet

~ C. 69. De opere tertiu diei in 2° m^o
cc hoc que rone d^{omi}ni. i. de congregacione aquarum
2° de p^{ro}ductione Plantaru

Ar. 1. Vm congregatis aquar^{um} come
nienter dicat facta tertia die?

Fuidet

videt q. nō q. 1. et 2. dies exprimit verbo fiat / *h* fiat lux / fiat firmamentz. q. 3. dies nō exprimit verbo congregatiōnis / 2. terra erat aquis coopta q. nullibi aqua poterat congregari / 3. nō omnes aquae sunt ad invicem continuatae q. neq. oēs sunt congregatae in unum locū / 4. aquae nō oēs fluunt ad mare q. ad earum congregatē nō fuit necessarium divinum preceptz. Sed d. est. ^{cas. 12} *dm.* q. s. m. Aug. in his diebus nō est successiōnis ordo sed ordinis et nō. et sic p. lucem informat spūales subq. prius informis, et p. firmamentz formationem caelestium corporz prius etiam informium intelligit / *E* p. congregatē aquarū 3. die format corporum inferiorum seu impressionem formz in mat. nō temp. sed orig. precedente / Sed q. s. m. alii doctores in diebz creationis fuit vera successiō duratiōnis. *dm.* ē. q. mat. prius durat fuit p. ducta q. informata nō quidem q. in illis p. vni careret omni forma, sed q. nō erat ornata quadam pulchritudine formz quae ei sup. ventura erat. *h* coelum luce, et sic eius informitas significat nō tenebrae / informitas aquae nōm. *abyssi*, informitas u. terre, cum dr. inanis et uacua quae tribz diebus desūnda intinnant / *Ad. 1.* *dm.* illud ides esse q. superiores formae sunt perfectae in esse, non item inferiores / uel 2. q. opus 3. diei dicit perfectū s. m. m. t. m. b. c. a. l. e. z. / *Ad. 2.* s. m. Aug. q. ubi nō fuit successiō s. m. alios tripliciter *R.* 1. q. terra erat coopta aqua nubila saque condensata ē ad minorum locum, uel q. aquae congregatae sunt in altum eleuatae ut pat. in mari rubro s. m. *Basiliū* uel q. terra est inferius depressa ad receptiōnem aquarū

1. Sax. magis amplecti. d. 15

Ad . 3 . q . omnes aquae uel manifestae uel occultis meatibus
ad unum locum sicut mare confluent / dicuntur congregari in
locum unum per distinctionem a locis terrae discoverentur et sic
alias sunt plura loca aquarum ides addit scriptura congrega
tiones aquarum uocauit maria / Ad . 3 . di . q . iussio dei
in terra motum corporibus praebet . et quod ad mundi conseruati
nem fuit necessarium terram aquis discoveriri . ides iussio
ni dei hoc tribuit scriptura ; quod proprii quidam calori solis
desiccanti tribuerunt . Ad . 4 . partim patet ex dictis Augustini
Sicut et . q . ubi di . in 1° (uocauit) significat quinquiesca
tio nominis tui Rabbi moyses . v^o di . quoscumque lucem diem
propter hoc quod etiam dies uocat spacium 24 horarum et
similiter in alijs . ut patet in eo quod aridam uocauit terram . sicut
ea quae aquis est cooperta terra etiam et nominetur et sit .

Ar . 2 . vni plantarum productio
conuenienter legat facta 3 die

Et uidetur quod non . i . quod animalia quae sunt uiuentia quae dicitur
non pertinent ad opus distinctum . sed ornatum . q^o nec plantae quae
uiuunt ! 2° plantae pertinent ad maledictionem terrae gen
3 . spinas et trib . germ . tibi . q^o non debent earum productis non de
buit 3° die assignari qui pertinet ad formativum terrae
3° quod sicut plantae . sic et lapides et metalla adhaerent terrae
et tridecim non sunt merita in terra formati . q^o nec de plantis
est . sed d^o e . genes . i . dicitur . q^o duplex infirmitas ter
rae

^ m . t . l . o . tu

29. Quod pererat aquis operata. et sine uestitu plantarum. Illud
 p hoc qd apparuit arida. et p p plantarum pductionem. sicut dicitur
 in plantarum pductu in pno intelligat causaliter et uirtuo
 liter tri qd uirtus pducendi a deo fuit coicata terre. sicut
 etiam formaliter que ad primas rationes species que postea
 similes pduxerunt. Illud. n. arbitrat d. Aug. sicut alij. dd.
 nec refert discutere. ubi nam plantis a deo sit impressa uirtus
 similia gerendi an ibi in radice. an in stirpe. an in fructu.
 Ad. 7. dicit qd plantis et earum uita immobiliter tenentur in terra
 id est earum pductio ponit quasi quendam terre formatu. Ad 2
 qd ante illam maledictionem tribuli et spine erant saltem uir
 tuali pducti. Ad 3. dicit qd mineralia sunt generationem oculi
 tam nec dissimilam terre sicut et lapides. id est deus no sit metis

et in quibus hanc
 opinionum facile
 exponit s. r. q.
 nestis ~

C. 70. de opere ornatus qd tum ad 4as
 diem in tres articulos diuisa.

Et primo de singulis diebus tri se. deinde de 6 diebus in poi
 ce^a primum qd considerandum est de ope quartis diei. secundo
 de ope quintis diei. tertio de opere sextis diei, quarto de his que p
 tinent ad septimum diem.

ce^a primum querunt tria. primo de pductione luminarium
 secundo de fine pductionis eor. 3° ubi sint animata.

11. Ar. 4. Vm luminaria
 debuerint pduci 4 die.

et

Et videtur quod non quod eorum forma sunt incorruptibilia semper sunt magis
 quasi die est producta. q. / 2° Luminaria sunt uasa luminis quasi die
 facta. q. / 3° quod fixata sunt in firmam. q. sicut plantae 3° die cum ter-
 ra, sic et illa 2° die cum firmam dicitur producta / 4^a quod sunt causa plan-
 tarum quod antea productae et non 4^a die / 5° multae stellae sunt grandi-
 ores luna, non quod conuenienter Luna sola et Luna dicuntur duo lumi-
 naria magna. Sed d^a est auct. 88. 7. / Item quod in productis
 rerum est considerare opus creationis, distinctionis, et ornatus et de-
 tribus firmitatis in creaturae sicut calx, aqua, et terra / et quod ad
 distinctionem 1° die distinguitur coelum / 2° die distinguitur aqua / 3°
 terra in mare et aridam / quo ad ornatum exteriorum 4° die
 dicuntur luminaria ad ornatum coeli / 5° die aues et pisces ad orna-
 tum medij sicut duorum elementorum / et 6° die animalia ad ornatum
 terre quod ad ornatum pertinent res exteriores et quae sunt in motu locale
 ad perfectiorem uirtutem propriam spectant ea quae sunt interna - necesse
 est hinc uim productiuam luminarium sicut terra respectu plantarum
 quas germinare dicit. Ad. 1° s^m Aug. R^r quod in his non est successio
 temporis / s^m ponentes coelum esse deus elementorum R^r quod sunt
 formata ex materia praesenti / s^m ueritatem quod suba luminarium fuit
 a principio; distincta tri 4^a die per aliquam inditam uirtutem ne hinc essent a
 principio et deus 1° die fieret mentis putarentur dii ut dicit Christus primus.
 Ad. 2° s^m August. quod illa lux erat specialis. uel 2° quod 1° die fuit crea-
 ta s^m uirtutem rationem lucis. 4^a tri die distincta specialis uirtutem
 Ad. 3° s^m Petrus Lombanum et Christus primus. quod stellae non sunt in coelo fixae
 s^m Aristoteles quod sic, et earum motus percipitur coelorum non item / s^m u-
 ro sic duplex firmamentum testat obiectis. quod in firmam posita
 sunt sidera 4^a die quantum ad partem superiorem / Ad 4° s^m
 Basilium quod illa sic numerantur ad excludendam idola Latruiam / Ad
 5° s^m Christum. R^r quod illa dicuntur luminaria magna quia efficacis-
 ra in agendo. et luna grandis apparet,

At. 2. Imconuenienter causa productio-
 luminarium describitur.

F. uidet.

Quidel q non .i. qz Hierem. 10. di a signis coeli no licet metuer.
 2° qz sunt causae q non signa, 3° qz distinctio dierum et temporu
 incepit a primo die, 4° qz sunt nobiliora q terra q nō sunt facta
 ppter illuminandam terram, 5° qz luna creata ē plena. nec tunc qz
 est nocti, In dñum sufficit auctoritas vs. dñi q aliqua crea
 turapoteest dici facta esse uel ppter altum ppium, uel ppter alia
 creaturam, uel ppter totum uniuersum, uel ppter gloriam dei
 sed d' moyses obuitandam idolatriam in rerum create illam
 illam cam tetigit q d' sunt in hominum utilitatem et hoc
 tripliciter nimirum dirigendo eos luminositate, 2° uicibus
 sine temporu quibz salus et ualetudo conseruat et necessaria
 uel tui oriunt' ex uere et syone, 3° ex tigatione pluuiis
 aut sereni temporis quos sunt apta diuersis negotijs et quantz
 ad hoc di ut sunt signa. Ad. 1. di. qz sunt signa corpora
 suum transmutatiuuz, nō dependentium a libera arbitrio
 Ad. 2. qz nil p'hibet causam sensibilem esse etiam signum
 Ad. 3. di. qz speciales distinctiones dierum et temporum s' n' qz
 dies est calidior die, et tempus tempore s' n' uariis modis stellar
 intelligit incepisse a die. s' n' i' incepit cois distinctio tem
 poris in diem et noctem / Ad. 4. qz dignior creat' facta ē ppter
 inferiorum nō ut s' n' se considerat' sed put ē de integritate
 uniuersi, maxime qz p' illuminationem terre intelligit
 utilitas d' n' n' / Ad. 5. negandum ē qz luna plena non
 p' s' n' nocti. nec t' n' August. ē inueniens admittere deū
 imperfecta create, quos post modum ipse perfecit

Art. 3. Vm luminaria coeli

sint animata?

Quidel qz sic qz ornant' corpora inferiorum ut pisces et aues
 et plantae sunt animata, qz et ornant' caelestium / 2° qz sunt
 nobiliora corpora qz aethera qz bene nobilitatem formam, / 3° qz
 sunt causa uitae ut patet in mure uire s' d' n' qz n' / 4° qz me
 tus caelestium ē n' n' qz a p' n' intrinsicis, quod est sub a p' n' n'
 uel

et p^ro^pri^o animata / s^o q^o p^rimum mobile (quod est coelum debet
 movere seipsum et sic erit animatus. Sed 3° est Damascen. lib. 2
 d^oni est h^{oc} fuisse opinione. Anaxagoras n. dixit solem esse lapidem
 ardentem. Platonici esse corpus animatum. cum Anaxagora idem
 esse Origenes et Hieronimus ^{quandocumq^{ue}} / cum Platonicis ^{batily} et da
 mascenus. Augustinus in. 2 sup^{er} genes sub dubio relinquit. Sed notandum
 q^o v^omo anim^o ad corpus est p^ro^pter aⁿimam ipsam. et aⁿim^o p^ro^pter tuam p^ro^pter
 nem. que quandocumq^{ue} est ^{ab eo} dependens o^{mn}is a corp^{ore}. ut nutrire et sentire
 quandoq^{ue} solum adiuuat, ut intelligere p^rimum aphantasmate
 celeste q^o corpus n^o h^{ab}et aⁿimam nutritivam q^o est incorruptibile. nec
 sensu etiam q^o h^{oc} supponit tactum de compositione elementarum
 u^{el} p^ro^pter h^{oc} / nec etiam aⁿim^o intellectiva est in coelis. q^o neque
 ut diximus ^{et n^o} h^{ab}entur sentibilibus / moveri u^{el} possunt ab ex
 trinseco motu p^ro^pter tactum virtutis sicut apprehendentes. et sic
 non moventur ut alia n^o h^{ab}ent p^ro^pter h^{oc} q^o quiescere aut possunt dici
 animata. Ad. 1. q^o ad ornatum sufficit q^o celestia moventur
 Ad. 2. d^oni q^o celestia corp^{ore}. h^{ab}ent p^ro^pter h^{oc} formam n^o simpli^{ter} sed q^o h^{ab}ent
 ad rationem informandi incorruptibilib^{us}. et u^{el} trahere moventur a perfectis
 ri extrinseco / Ad. 3. q^o carnis vitam ut instrum^{entum} exiit s^uo motu
 Ad. 4. q^o eorum motus est n^o p^ro^pter p^rimum altium. sed passi
 vum. q^o h^{ab}ent a p^ro^pter h^{oc} sicut talia n^o h^{ab}ent ab intellectu moventur. Ad. 5
 q^o coelum d^oni movere seipsum. in q^o tum componit ex mobili et motu
 non h^{ab}ent ex mat^{er} et forma. sed sicut contactum uirt^{utis} ut dictum est
 et h^{oc} modo p^otest etiam dici q^o eius motus est p^rimum intrinsecum

Q. 71. De opere quinta die

Fuisset q^o inconiuncter hoc opus describat. q^o uirtus aqua n^o
 sufficit ad p^roducendas et pisces omnes ut d^oni in sacro t^{extu} / siquid est
 multi ex semine g^{er}ant. / 2° q^o d^oni aⁿimalia in terra magis
 quiescunt et ad eam tendunt. q^o et deca magis g^{er}ant / 3° q^o
 ues in aere movent. q^o et ex eo g^{er}ant / 4° q^o quidam pisces
 ut vituli marini gradiunt super terram / 5. q^o aⁿimalia terrestria
 n^o oua sed aⁿimalia immediate g^{er}ant. q^o sunt aquatilib^{us} et aui
 bus perfectior^{ibus} et p^ro^pter h^{oc} p^rimum et n^o p^otest debent p^roduci
 In contrarium sufficit auctoritas d^oni q^o ut ex dictis patet
 opus ornatu^m p^ro^pter ordinem respondet ordini distinctioⁿis. et q^o 2°
 die

aves.

die ponit distinctio aquae. quinto (qui est medius inter 4um et 6um correspondentes ornatui) ponit pro dultis avium et piscium. Sed in tandem q. Augustinus 5° alios existimat aves et pisces potenter in et in uirtute fuisse quinta die generati. Ad. 1° dicit q. non possunt ex uirtute aquae aut terrae omnia animalia generari ut posuit Avicenna sed in hac ipso quod ex mat^e elementari uirtute seminis uel stellarum possunt animalia produci est ex uirtute primitiue elementis data. Ad. 2° q. aves et pisces in suam nam missis sunt maiorem affinitatem cum terra, sed non in modum quem exercent, et iuxta hoc huc eorum generatio describitur. Ad 3° R^o q. inferus pars aeris in qua solent uolare aves ingrosat uaporibus aqueis. Et comprehenditur sub aqua sicut superior nomine coeli. Ad. 4° q. media numerant cum illis uis quibus magis uicant, et sicut in sacro textu pro piscibus addit certe grandia creauit deo. Ad. 5. ut s. addendo quia generatio ab imp^{er} feliuibus procedit

C. 72. De opere sexta diei.

Et videtur momententer assignata. i. q. animalia terrestria non sunt ipsa anima sed habent animam q. non debuit diu produci terra anima uiuentem. 2° q. quod sunt fit spiritus mentis dei uentis et bestis. 3° q. addit in genere suo uel specie sua, quod non dicitur in dicitur. 4° q. de terrestribus non dicit q. a deo sunt benedicta, sicut de auiibus et piscibus. 5° q. quaedam animalia generantur ex putrefactione, quae non potest uicere primae rerum institutioni. 6° q. quaedam animalia sunt ueniosa quae non debuissent a deo optimo fieri, uel certe non ante hominis peccatum. Sed dicitur est 85° dicitur in 3^a die distinguit tertium corpus sub terra. ita in 6° qui in ornatum illi respondet ponunt animalia terrestria, uel ablu. uel b. lum uirt^e sicut Augustinum tunc producit. Ad. 1° sup^{er} triplici gradu uirt^e. s. vegetatiuus, sensitiuus, et rationalis. R^o q. uel vegetalia non nominantur in textu sacro non uiuentiu quae imperfecit gradus uirt^e, pisces et aues uiuentia dicuntur, sed animalia terrestria

quodsum

qz

q. pisces perfectiora dicuntur aia uiuentis a terra tri germinata
 ppter hominem cuius aia e' perfectissima a dho des p'duta
 Ad . 2 . q. iumenta aut pecora sunt aia lia domestica / bestiarum
 aialia s'qua . reptilia no' h'entia pedes . aut nimis paruos uel laeti
 do quod addit quadrupedia ut siq'ent' e' c'ui et similia animalia capta
 uel quadrupedia primo est quatergenus . et aialia subiungit qua
 si speces / Ad . 3 . q. d' alijs ab inie' fuerunt degnie et specie
 ut dissimilia . a dissimilibz distingueret / quod no' e' opus in h'ie . ad dei
 mag' ab ipso des p'duta / Ad . 4 . dr . q. dei b'ndictio dat uirt' multi
 plicandi q' g'rat' . Et sic dat' p'uisibz et auibz nom' a h'oz aialibz
 no' plantis q' no' g'rant . et dat' p' h' h'oi ppter specialem filioz
 p'pagat' . Et ne' putet' omnis filioz g'rat'io luica / Ad . 5 . q.
 p'ouit' no' in conit' . q' ex corrupto no' uiuentis g'rat' uientis / Ad . 6 .
 d'ni q. insipientis in domo magni artificis . multa instrum' indicat su
 p' flua alia noua si ab eis lo' dat' . v . q . a gladio . sed illa sunt necess'
 sic demundo et p'ductis in eis a i' artifice d'ni . neq' ante p'ctum no
 cuissent h'umini uentis abruca .

C. 73 De his que pertinent ad septimum diem in 3
 et c. hoc que sunt tria . 1. de completione septuaginta . 2. de requie
 dei . 3. de benedictione et sanctificatione huius diei .

Ar . 1 . Vm completio diuinoz debeat' 7 dei adscribi
 et uidet' q' no' q' finis mundi . mat . 13 dr' consumati s'culi . et
 tempus incarnationis plenitudo temporis ad galat . 4 . et x' dicit
 Ioh . 19 moriens consumatione' q' . / 2. q' deus 7 die quieuit
 q' nil compleuit / 3. q' post illum diem fecit deus multa mira
 bilia . noua indiuidua immo et sp'is ex putrefact' terre . et opus ma
 ximum et nouum super terram incarnationis . q' no' compleuerat .
 Sed 3. dr' genes . 2 . Vm q' duplex est perfectio . s' h' i . que
 consistit in forma subst' h' h'us que ex integritate partium
 surgit . et 2. que est finis . finis autem uel est op'atio ut
 uic'redi uic'are . aut eius ad quod p'op'ationem uenit . ut fi
 nis edificatiois est domus qua' facit . i . q' p'fectio fuit in mundi inst'
 2. et ultimata consistit in beatitudine sanctorum Ad . 1 .

Ad. 1. R. q. quomodo perfectio est causa 2. In 7^a autem die fuit consummatio nra. in incarnate Christi consummatio græ. in fine mundi est consummatio glæ. a primis duabus dependens. Ad. 2. q. 7 die operis est deus non de novo aliquid condendo, sed conditam creaturam administrando, et in aliam translatam consummatio attribuitur diei, 2° dicit deus quiescente qz plures creaturas die septimo potuisset producere si vellet. Ad. 3. q. quæ post modum facta sunt processerunt in operis in illis sex diebus. vel materialiter ut eua in costa adq. vel virtualiter ut individua et spes animalium postea quovis pacto producta, vel similia. Utaiqz rationales, et qta coelestia in qta angelorum, et corporales in coeli empireis. v. bene di. ecc. i. nihil sub coelo novum.

Spualis

Art. 2. Vm deus septimadie requieuerit ab oi ope? et uidet qz no qz Ioannis i. di per meus usqz modo operatur et ego opor. q. 2° qz deus creando no laborauit, qz nec requieuit ad ope, nec satisfacere si dicas qz requieuit qz fecit hominem re quiescere, qz sic dicit qz creauit qz fecit hominem creare, quod non est admit tendum. Sed d^r est genes 2. Vm qz modus large extendit ad quamcunqz operationem etiam spualiam, nec non et ad desiderium v. quies di cessatio ab operatione, et impletio desiderij, et similia. Duas acceptiones di deus die 7^a quiescente, no qz rebus creatis indigeret ad quiescendum, sed qz in seipso quiescit post rerum conditionem ut ait August. sup genesum ad bram. Ad. 1. R. q. opat conseruando res. Ad. 2. patet ex dictis. Ad. 3. qz illa explicatio admittat, no tri est ipsa disponenda. Sed ut explicatiome.

quod non est admit tendum. in aliud tendens

parte

Art. 3. Vm benedictio et sanctificatio debeat diei septime.

Uidet qz no pdes in illis die nullum bonum accreuit. 2° qz benedictio di ab omni bonum autem est diffusio tui. qz benedictio magis auit alijs diebus in quibus deus creando se communicabat. 3° qz iam quælibet res de se erat benedicta, qz uidebat deus qz esset bona. Id

Summula .d. Rome

2° est genes. 2 / Dm q diei septimo benedixit deus .i. qz ex tunc
ad ministravit creaturas ut multiplicarent et diffunderent
quod pertinet ad rationem boni / 2° qz illis die creaturæ requie
verunt etiam in des / Ad .i. dm . q. de nil accreuit. sed cre
aturæ quæ fuerunt in eis / Ad .2. par. ex corp^{re} art^{re} / Ad .3. q.
bonum quod hinculis diebus commemorat pertinet ad primam
n^g institutiones. benedictio diei septimæ ad naturæ propagationes

Q. 74 De omnibus septem diebus in 3. art^{re} diuisa
et 1° querit si desufficientia hor^{um} dierum. 2° vni sint unus
dies vel plures. 3° de quibusdam modis loquendi quibus utitur
enarrando opas ex dierum

Ar. 1. Vni sufficienter numerentur hi dies?

Euidet qz qz sunt distincti et ornati assignantur dies sic de
buerent etiam creaturæ assignari / 2° qz mo bilis sunt aer
et ignis qz terra et aqua. et tri illis n^o signat^{ur} plures dies
trinitatis / 3° qz sunt distincti dies signant^{ur} p^oduct^{ur} piscium et
animalium terrestrium, sic debuissent distincti assignari p^oduct^{ur}
Seminis et auium

Sed 2° videt qz aliqui dies sup^{er}flue assignent. 1° qz lumina
ria et lumē eodem die deberent nec p^oducti / 2° qz septima dies
fuit oij qz nō debuit alijs creaturæ dieb^{us} a numerari. Dm
iuxta superius scripta, addendo tri q. perfectis in trib^{us} cont^{ra}
tri x^o pythagorici s^{ed} in p^{ri}mo medio et fine. Et Augustinus
in primis trib^{us} dieb^{us} ab alijs d^o discordat qz i^o die dicit creaturæ
esse creaturam sp^{irit}uales. in 2° corp^{or}a superiora, in 3° corp^{or}a
inferiora, et cum tres alij dies ornati designent. habet
qz perfectis diuinorum opum respondet perfectis in senarij
qui ex suis partib^{us} aliquis trib^{us} conuenit^{ur} conuenit^{ur} p^{er}
unum. duo. tria / Ad .i. Ar^g q. distinctis et ornatis sumit^{ur}
s^{ed} in aliquam mutat^{ur} creaturæ que fit in temp^{or}e. et ides in die
sed creaturæ sumit^{ur} exp^{er} instantaneæ p^oductum^{ur} dei, et ides
di in p^{ri}mo

pr^o et antecedem / Ad. 2. q. ulla elem^{ta} nō distinguit a vulgo
 et ides cōnumerant cum extremis s^z coeli et terra / Ad
 3. q. quāta numerant s^z q. cōmunt, uel differunt in ornā
 d^o aliquam p^o mundi / Ad 4 pat ex d^octis s^z Ad. 5. q. sufficit
 q. deus die 7° in seip^o quiescat ut ait Aug. et 2° R^o q. in illo
 creatur^o uident^o habere nouum statum ~

Ar. 2. Vm omnes dies sint unus dies?

et uidet q. sic q. genes. 2. dr. in die quo fecit deus coelum et terrā
 et omne uirgultum e^oz. 2° q. ecc. 18 dr. qui uiuit in q^o creatuit
 omnia simul. q. und die / 3° q. die 7° deus quiescit q. illam diem de^o / *Saltē.*
 nō fecit / 4° q. dicit in geneti. ipse dixit et factum ē. q. in instanti
 opabat, et rēndum dictum sup^o flueret. Sed d^o est quod dicit genes
 1. Dm q. Augustinus s^z dies cōnumerat nō successiuos in se
 s^z h^o m^o gnitionem intell^o angel^o taliter q. cognitis primi di.
 uis^o dicitur dicitur primus dies. et cognitis 2° secundus, taliter q. *sic*
 omnes dies sint unus semptempliter rebus p^ontat^o / nec ab re
 lux s^z uis^o m^o gnitionis dicitur dies. et multiplicat^o ex diuersi
 tate et successione cognitionis. quamuis in uerbo im^o et
 aliter possit angel^o simul multa cognoscere. Alij doctores ali
 ter p^ocedunt ut ex d^octis constat. Sed ut nulli p^og^oudice^o. R^o
 Ad utriusq. opinionis arg^o. Ad. 1° q. creatasunt in illo die
 nō in alio sed in uirt^o. Ad. 2° similiter / Ad. 3° q. die septimo
 quiescit deus a nouis condendis. sed nō a p^opagat^o e^orum que fecit
 rat. ad quam p^opagationem p^otinet q. post primum diem alij
 succedunt / Ad 4° q. ulla successio nō uenit ex imp^o dei
 sed ex ipsarum ordine (in earum i^o ustitutione) seruand^o.
 Ad. 5. in d^o. Respondendum est ut modo m^o d^o Respondimus ad

4°. Ar. 3. Vm s^z utat conientib^o uerbis ad
 ~ exprimenda opa sex dierum?

et uidet q. nō q. sicut di uerbo d^o uis^o firmati ita debisset *dei facta lux et fir*
 de u^o firmamenti in p^oducte coeli et terrae, / 2° q. a quon^o di *mamentum*
 q. fuerit creat^o / 3° q. in ope creatiois et in ope 2° dei ut in o^o
 ue

Summula d. Thomae

uenienter omitti illud / uidit deus qd esset bonum / 4° qd spiritus
 dei non mouet qd nec ferebat sup aquas / 5. qd inuenieter post qd
 dictum e et factum e ita addit, et fecit deus firmamentum et hinc alijs
 6. qd uespere et mane non sunt scales p^{tes} diei qd non benedixit
 dies unus / 7. qd secundo et tertio respondet primum et ita de
 buit dici dies primus et non dies unus. Unde qd in terra p^{ductio}
 firmamentis de secundap^{ta}na sanctissimae trinitatis, in opere crea
 tionis nomine patris. sic in patre creauit deus, in operibus u^o distinctis
 et ornatq^o nomine uerbi qd ut sic est imago intellectus quare dy
 stinguunt et ornant ut in artificiaty / uel ut ait basilius. p^{ter} hoc
 qd dixit deus fiat sup^{er} inueniat diuinum imperium, ad quod
 supponit creatura obediens p^{ducta} etiam in proprias formas ut
 3° p^{ri}mo quosdam dicitur e. p^{er} quod pat^{et} ad 1°. Ad 2° dicat^{ur} neces
 sitat ex 3° dicitur in Augustinum. uel in Basilium / uel q^{uonia}
 teraq^{ue} intelligunt in 1° d^{icitur} 4° elem^{to}. ut colligitur ex ps. in d^{icitur} lau
 date d^{omi}num de terra ignis grandis, nix glaucus et. Ad 3° q^{uonia}
 creationis ponit aliquid equiualens. uel q^{uonia} esset bonum p^{er} me
 tand^{um} q^{uonia} in opere creationis fit mentis de sanctissimae trinitate de pace
 dum d^{icitur} creauit, de filio dum d^{icitur} in patre. de spu^o. qd ferebat sup aquas
 et simili^{ter} sic mentis de trib^{us} diuinis p^{er} se in opere distinctionis sine
 formationis si quidem insinuat p^{er} patrem, in deo dicitur / filij in
 nob^{is} quod d^{icitur}, et spu^o sancti in complacencia quauit deus esse
 bonum quod factum erat, omittit q^{uonia} alijs responsionib^{us}, et quae
 ex his colligi possunt. de mysterio Respondend^{um} q^{uonia} non benedi
 xit deus secundo diei, qd binarius ab unitate recedit. Ad
 4° quidam dicunt qd spiritum d^{icitur} intelligi aerem ut Rabbi moyses
 sed intelligit^{ur} spiritus sanctus non q^{uonia} m^odeat^{ur} local^{iter} sed q^{uonia} uisificat
 aquas ut pote in quib^{us} g^{enerant} plurima animalia uiuentia. et
 etiam q^{uonia} deus contulit uim^o regeneratiuam aquis in baptismo
 Ad 5° in Augustinum q^{uonia} ibi insinuat duplex est resp^o in
 nob^{is} cum d^{icitur} fiat. 2° esse in cogit^{ur} angelica d^{icitur} d^{icitur}, et factum e
 3° esse in propria nat^{ur}ae mundi fecit, addit aut^{em} fuit / p^{ro}
 ne putarent aliqui angelos et non deum condidisse creaturas

mentecartif^{is}

Dicitur

aliquas
ad

Ad. 6. iampat. In Aug. dicente de matutina et vespertina ^{ne}
 In basilium q. dies homit q. temp. / v. dixit Iacob dies pegrinatio
 nis meae / vel dicat q. sunt p. principales diei / post huc vero prima
 vespere q. e terminus lucis aqua dies incepit. vel ut designet
 In Chrysost. q. dies nalis non terminat in vespere, sed in mane
 Ad. 7. q. di. unus dies q. e spatw 24 horar. / vel q. 24 post eu
 reddit ad unum et id e punctum, vel q. post septem dies reddit ad unum
 unus cum prima. Et has tres rationes tangit basilius.

¶ C. 75 De homine ex spiritali et corpo

rali substantia composito. In. 7. art. diuisa.

¶ i. De eo q. tum ad animam consideratio enim corporis
 ni spectat ad theologum nisi putat unit animae. Et q. in ut dicit
 Dionis. 2. cap. angelus. Hierarib. in qualibet vita spiritali
 ali. reperunt tria d. s. ess. virtus et opatio. de anima. i.
 considerabimus ea que p. tinent ad ess. eius. 2. ea que p. tinent
 ad eius virtute. 3. que spectant ad eius opationem
 et de primo duplex est consideratio. i. de anima simp. 2.
 de ipsa q. tu fuit corpori. C. i. q. quatuor septem. i. vna
 sit corpus. 2. vna cum aia sic aliquid subsistens. 3. vna
 et subsistens subsistentes. 4. vna anima sit dno. 5. vna
 composita ex mat. et forma. 6. vna anima sit incorrupti
 bilis. 7. vna anima sit eius dem specie cum angelis.

Art. 1. Vni anima sit corpus?

¶ Sicut q. sic q. mouet corpus. q. mouet et ipsa q. alia no
 daret quod no fiet. mouens aut. m. d. tum e corp. / 2. q. alia
 no potlet cognoscere res corporeas ut p. dte dissimiles illis.
 3. q. mouet corpus q. tangit illud s. s. corporat. / sed d. est Aug.
 6. de trinitate. In. q. p.imum p.imum vite in his que apud nos
 viuunt e aia v. animata viuente adici. m. q. vita u. maxime ma
 nifestat in agnate et motu. quozum p.imum antiqui corpus ee
 dixit

Dixerunt omnia corpora esse existimantes. sed falsitas huius opi-
 nis conuincit qz qd corpus potest esse primum uitalis operationis. ut o-
 culus e primum uitalis. in no pot esse primum uitalis. qz e primum
 uitalis non competit corpori in qtu e corpus. qz sic omne corpus
 esset primum uitalis aut uitalis. conit q illi in qtu tale cor-
 pus e constitutum in alio panimam. sicut corpus calidum con-
 tituit in esse calidi p calorem qui no e corpus. sed quidam corp^{us}
 alio. Ad i. dicitur quod inter mouentia quoddam e oio non mo-
 tum s3 necesse nec pacis et huc mouet motu sempiterno p se.

ex d. qz s3. et huc
 ueraple motus
 semper uniformem
 si cognoscentis
 prius est cognos-
 centis in pte
 tia. et postea
 in alio

et uniformi. aliud est mouens motum pacis tui ut aia. aliud ta-
 dem est mouens motum p se ut corpus. v pat falsitas antiquor^{um}
 Ad. 2. qz similitudo cogniti no est necessarium qz sic in alio panimam
 cognoscentis sed tui in qua ut color non e alio in pupilla dicitur
 poa tui. Ad. 3 dicitur qz est duplex contactus s3 corp^{us} et uitalis
 et sic 2 animata arguit corpus.

Ar. 2. Um aia humana sit aliquid subsistens?

Et uidet q no qz esse huc aliquid et sic imp^{er} ex aia et corp^{us}. 2o qz sic
 dicitur operari. et pons dicitur texere uel edificare. 3o qz nulla
 set operationem propriam si quidem intelligere pendet a phantasia
 mate corporea. sed dicitur Aug. 10 de trinitate. dicitur qz aia huius
 est incorporea et subsistens. quod ostendit ex eo qz omnium cor-
 porum habet cognitionem. qz in se no e corporea neqz habet
 nam alicuius corp^{us} sic enim intus existens phiberet extraneu
 quem ad modum infirmo senti linguam infultam humore uide-
 reo omnia uidentur amara. nec u est possibile qz intelligat
 p organum corporeum. qz nat^{ur} talis corporis impediret alioz
 corporum cognitionem qz esset determinata. habet igitur anima
 operationem p se. et ex conti e subsistens et spualis ut dicitur.
 Ad. i. dicitur qz huc aliquid pot^{est} tui dupliciter. s3 et p quacu-
 qz subsistence et huc p aia e huc aliquid imo et magis. et
 p subsistence complet^{us} uitalis aia est pars. Ad. 2. qz pot^{est} dici. qz aia
 intelligit sicut dicimus qz oculus uidet. sed magis proprie dicitur qz homo
 intelligat p aiam. Ad. 3. qz corpus requiritur in intellectu exp^{er} s3
 no exp^{er} p aie p bantasma enim ad intellu e sicut color ad uisum. et
 si ras concluderet. etiam al^{ter} no e subsistens qz indiget sensibilib^{us}
 extrinsecis ad sentiend^{um} Ad.

Ar. 3. Vm aia brutorum aialium

~ 11. Sint subsistentes. ~ 11 ~

14

Fuiderit q sic qz hmo comit ingrie cum alijs aialibz, sed aia huius
 subsistens e q et aia aialium, 2o qz sicut intellectus intelligit
 intelligibilia sine corp^o q et sensus sentit sine corp^o sensibilia
 3o qz aia bruta mouet se sine corp^o q hinc opriam opat. Sed d^r d^r
 in his delect^o doctrinibz d^m q quidam p^o etiam intellim p^one
 riant corporeum, quidam ut Plato etiam sensum et eius opationez
 ponebant incorpoream, ex quo deducebat brutorum aias esse subsis-
 tentes. Sed Arist. sibi aia intellectiue tribuit opationem opria
 ut qz ad eum aia brutorum no hanc opationem ab organo corp^o
 no denudabilem sequie manifeste nullo pacto esse subsistentes.
 Ad 1o qz differet specie p^o formam quonon e opus faciat qz is diuer-
 sitate. Ad 2o qz d^m magna qz sensitivum patit^o a sensibili
 cum corporali immutatione. v^o et excellens sensitivum corrupit
 sensum, at it intelligibile quo excellens e magis perspicua intellu
 qz si fatigat corpus ex intellectu hinc accidit pates p^one rione p^o
 trismatis corporei. Ad 3o quis motiva est duplex altera qz
 impat motum et hinc in aiali no e sine organo corporeo, altera ex
 qz ens motum, cuius altus no e mouere sed moueri v^o patet s^o d^o

in membris
corporis.

Ar. 4 Vm anima sit homo?

Fuiderit q sic qz 2. cor 4. dicit qz homo qui intuse. s^o Baiarens
 uat 2o qz aia huius e subst^o particularis qz h^o post hanc et no alia
 qz huius qz est os h^omo, Sed d^r est Aug. qz dicitur Varroneis medas
 d^m qz aia non est homo qz neqz h^omo est aia siquidem dediffe
 eius no solum e forma sed etiam mat^o non quidem signata que est
 p^one m individuationis, sed comunis, neqz simili s^o h^omo e
 s^o qz aia e h^omo qz aia sensitiva no h^oet opriam opationez
 huius hominis, tum qz est eius pars. Ad 1o qz qz h^omoit quandoqz
 pars p^o h^omo. et sic d^r homo interior quoad aia? r^oio s^o et exterior
 quantum ad sensu. Ad 2o qz non quibz subst^o particularis est
 s^o post hanc aut persona (uc pat in manu et pede) sed quez habet
 naturam completam speciei.

Ar. 5 Vm aia sit comp^o ex mat^o et forma?

Fuiderit q sic qz que sunt in altu participant primum altus s^o h^o de u
 et

bet esse p se et p se pducit creationem. neq; u p se corrumpi
 potest, qz in materia accidit corruptio qz ab ea separata forma, sicut
 materia subsistens a seipsa separari non potest, qz neq; corrumpi, et
 immo. etiam si anima haberet compositionem ex materia et forma non
 posset corrumpi, qz in ea non esset aliquid contrarium. (et est exem
 plum de celo) immo potius rationes contrariorum in intellectu non
 sunt contrarie, sed una est scilicet contrariorum. 3. potest tamen ex
 eo ratio, qz desiderium sequitur cognitionem et anima cognoscit ab se
 hic et nunc qd omne tempus. qd nlr desiderat esse p omne tempus
 desiderium autem naturale nunq; est inane esse potest. Ad. i. dicitur
 auctoritas pcedit tri ex ista materia in insipientium ut ibi. patet
 2. dicitur qd pcedit de homine qd tum ad corpus non qd tum ad animam
 unde genes. 1. hic intimat dum dicitur de animalibus pducatur terra
 animam uiuentem (quasi a uirtute corporali pductam) sed de anima
 hominis dicitur qd spirauit deus spirauit hominibus. et factus est h. in a. uiuus
 Ad. 2. qd sicut potest creari non dicitur qd passiuam creaturam
 sed qd passiuam actiuam creaturam, ita cum dicitur aliquid ueritabile in nihil
 non importat in creatura passiuam ad non esse, sed in creatura passiuam ad huc
 qd esse non inflat, dicitur autem aliquid corruptibile per huc quod ei
 inest passiuam ad non esse. Ad. 3. qd pcedit de anima unita corpori ut
 1. melius patebit.

hincidem de an
 gelis

hinc

Ar. 7. Vm anima et angelus sunt unius speciei?

videt qd sic 1. qz ordinantur ad eundem finem scilicet beatitudinis qd
 2. qz perfectissimum in huius et angelo e esse intellectuale qd in uno
 qd est diuina species. 3. qz anima non potest differre ab angelo nisi qd est
 per unitatem. huiuscauti tria est accidentalis. Sed 5. e. Dion. 7. c. de
 diuinitate nomin. intimant diuersam opat in anima et angelo. Imo
 qd angelus et anima non sunt unius speciei ut existimauit Origenes
 qz cum sint compositi ex materia et forma sed potius sunt substantie speciei
 les non possunt differre nisi quia simul differant specie, imo si
 essent ex materia et forma compositi et differrent specie qd differre
 meret ex habitu materia ad formam. species distinctas, sicut materia
 enim distinguere possent nisi exstante que indultis substantijs
 cum non habet. que pacts u. auz. num. secernantur dicitur. Ad
 1

Ad. 1. Vm q, rā nō concludit qz ille ē finis ultimus et sup̄n̄s
 nō ū nālis et proximus. Ad. 2. q. d. rā sp̄ca ē nobilissima inq̄t
 est maxime determinata, et sic nō est nobilissimum intellectu
 qz ē determinabile quavis gradus, sicut et sensibile
 Ad. 3. q. aīa de nat̄ sua ē corporumibilis, quod ostendit inferi
 ritatem intellectualitatis eius ad angelum.

¶ C. 76 de unione aīz ad corpus. in d. ar. diu.
 a. De i. querit Vm intellectuū p̄m uniat corp̄ ut forma
 2. Vm numerus multiplicet s̄m multiplicat³ p̄p̄orum
 3. Vm in corp̄ cuius sp̄ca ē p̄m intellectuum sit aliqua alia aīa
 4. Vm sit in ep̄ aliqua alia forma substantiales
 5. quale debeat esse corpus cuius p̄m intellectuum ē forma
 6. Vm t̄pl̄ corp̄ uniat mediante aliquo alio corpore
 7. Vm mediante aliquo accidente
 8. Vm anima sit ista in qualibet parte corp̄is.

Ar. 1. Vm p̄m int. ^{Intellectum} uniat corp̄ ut sp̄ca?
 Et videt q. nō qz 3. d. aīa dicit p̄m q. intell̄ ē separatus et nullus
 corp̄is act̄. p̄ 1. 2. qz determinaret s̄m nām mat̄ (que de
 se est determinata) q. nō esset omnium cognoscitivus, quod ē d.
 s. d. l. 1. 3. qz intell̄ recipit formas intelligibiles immaterialia
 liter, alias nō esset cognoscitivus u. p̄m et immaterialium
 q. nō uniat corp̄ ut forma. 4. qz op̄atus intellectus nō ē alius corp̄is
 q. nec p̄a aut est a qua manat actus corp̄is esse potest.
 5. qz perse sabet esse, q. non est sp̄ca corp̄. qz sp̄ca ē id quod aliquid
 est. 6. qz id quod inest rei in se semp̄ inest, et forma ex nat̄
 sua competit uniri mat̄, q. intellectuum p̄m nunqz posset ēē
 sine corp̄. si ē eius forma. Sed d. est. p̄ p̄m d. met. dicens d. rā
 d. rā esse rāonale quod sumit a forma intellectui p̄m. d. m̄
 q. intellectus est intellectualis op̄atus p̄m est ~~forma~~ forma
 humani corp̄is, illud enim q. p̄m aliquid op̄at est forma aīz
 cui op̄atus attribuit, manifestum ē autē quid p̄m quod corpus
 vivit est anima. ea enim p̄m nutritur sentimus, moveamur, et
 intelligimus intell̄. hinc aīa intellectiva forma ē s̄m corp̄is
 Sed notandum q. aliquid potest agere tripliciter, vel s̄m d. s̄m
 sicut

cut medicus sanat. Aut tripartem sicut homo videt per oculum
aut pacis sicut album edificat, iam igitur sortem intelligere non
competit ei pacis quia conit ei in quatuor homo, ergo coniet ei uel sicut
se dicitur et sic non quod alias ut potuit Plato homo esset anima intel-
lectiva, et quod ipse homo percipit se intelligere; relinquetur quod
intelligat sicut per se formatas que est intellectus corpori unitus, hinc
autem sicut sicut commentatur in 3. de anima sic per species intelligibiles
que sunt in duplici subiecto sicut in intellectu, et in phantasmate
sed ex hoc sequeretur quod homo ipse non esset qui intelligeret, sed per
hunc qui intelligeret ut potest in quibus sunt phantasmata sicut ex
eo quod color sit in pariete et species in uultu non sequitur quod paries ui-
deat sed quod uideatur. Alij dixerunt quod intellectus unitus corpori
ut motus, sed sic scire non potest quod appetitus est qui mouet et sic sup-
ponit iam actum intellectus. 2° quod alias si intellectus non forma corporis quod
accidit conit sortis, 3° quod actus motus attribuit motus sicut instrumentum
iamque intellectus esset ab instrumentum corporis quod sicut ostendit falsum
et sicut serua motus a carpentario, ut scindere hinc sicut ^{homo} dicitur intel-
ligere ut instrumentum quod falsum est ut patet, ~~carpenteria motus non potest~~
~~carpenteria~~ Item quod actus partem non denominat aliam per se pacis sicut
non dicit manus uidere quod oculus uidet, quod si sortem et intelligere sunt ut dicitur
per se non dicitur intellegere, et si intellectus se beat ut motus iam sortem non
erit unum hinc. Sed notandum quod quanto forma est nobilior eo magis
immergitur mater, et cum anima rationalis sit formatum nobilissima ad ea
excedit mater quod hinc aliquam operationem, in qua non communicat cum corpore
Ad 1. quod dicitur dicit intellectum esse separatum quod non est uirtus alia in
in organum corporalis sicut uirtus uisiva est autem in materia in quatuor anima
cuius est sequitur est corporis forma, et terminus generationis humanae
et hoc patet ad 2. et 3. Ad 4. quod anima non totaliter immergitur neque in
prehendit a materia corporalis, quamuis sicut suam essentiam sit corporis forma
Ad 5. dicitur quod anima communicat sicut esse mater ex qua et anima resultat unum
itaque illud esse quod est dicitur compositum, est etiam ipsius anime. Ad 6.
quod et corpus leui conit sicut esse sursum, et tamen quandoque est desitum cum
illa tamen inclinat ad essendum sursum, et sic de anima respectu corporis. //

Ar. 2. Unum intellectum primum multiplicet

in multiplicationem corporum.
F. videtur quod non. i. quod substantia immutabilis non multiplicat sicut numerum
in una specie.

Summula. 2. Tome

2° qz alias remota causa remoueret effectus. et remota corporibus non manerent plures n^o. sed unumquod ex eis. et periret d^oia premissa et poenarum / 3° qz intell^{us} meus et tuus different in n^o. et ex eor^{um} species intelligibiles in eis recepte ad modum recipientium essent singulares. et singularium. / 4° qz sic aliud esset quod intelligit a me et quod intelligit a te et n^o possemus id intelligere. nisi a me et tu intelligibili fieret vis abstractus et qz h^{oc} p^{er}tinet ad imaginat^oem sic intell^{us} n^o distingueret ab imaginat^oem. ^{est} qz cum discipulus accepit sciam a magistro scia magistri n^o est sciam in eo qz n^o est actiua qz eadem est utriusqz scia. quod est n^o pot^{est} nisi etiam sit idem intellectus utriusqz et omnium hominum / 6° qz Aug. lib. de quant^e a^uis h^{oc} est intinicare uide^t si plures inquit m^o. a^uas dixer^o opte merede^o. Sed d^o colligitur ex p^his 2. p^his. Im^o qz impossibile esse unum intellectum omnium hominum. Im^o quide^m positionem Platonis qz n^o essent plures homines siquidem ipse affirmat h^{oc} est ipsum intell^{us}. Im^o sciam u^o Arist. qz intell^{us} est forma hominis et est impossibile unam formam est plurim^o num^o distinctis. Immo et quocunqz m^o ponat unum intellectum ad hunc et illum hominem n^o pot^{est} esse d^oium idem intell^{us} qz si sit unum n^o agens principale et duo instrum^{ta} d^oiet unum agens sed plures aut^{em} ut cum quis pulsat duabus manibus diuersa. qz si principales agentes sint diuersi et instrumentum unum d^oient plures agentes sed una actio. ut cum plures trahunt nauim. si uero unum sit instrum^{tu} et unum agens d^oiet unum agens et una actio sicut cum faber uno martello opat aut percutit. ex qz sequit^{ur} qz si esset una a^ua aut unus intell^{us} principalis agens in homine. qz d^oes

distincta /

quae diueritas p^{er} se
tatem sufficeret
in me et te est qz a d^o mult^o a^uis n^o et n^o angeli. Ad 2. qz a^ua un^o s^um est quod
n^o p^{er} fantasmata u^o s^um. v^o destruit corp^{us} manet. Ad 3. qz species h^{oc} sit singularis in
n^o p^{er} lapidis. p. q. non essend^o est tri^o immat^{us} abstracta a n^o d^ois n^o b^o indiuiduantib^o. et
abstract^o n^o u^o a^uis et n^o cat^o nisi unam u^o d^oles in re p^{er} s^um n^o ab^o aliis nec h^{oc} angelus posset u^o p^{er} h^{oc} a^uis
tellectis. p^{er} fantasmata est neqz intell^{us} si poneret u^o p^{er} h^{oc} qz ad h^{oc} esset h^{oc} et species
enim n^o est forma in qua cognosceret quodam aliqua. Ad 4. qz res intelligit p^{er} specie^m
tellectis possib^olis. sed p^{er} h^{oc} et unius rei possunt esse plures species in intell^{us} sicut et unius coloris in
sensu. differt tri^o sensus et intell^{us} qz n^o p^{er} h^{oc} Res s^um alium m^o d^oum ab
ca.

es quem in se maliter sent, quod no facit sensus quamvis imple
porem qui potuit naturas a mat separatas. Has intellecta com
est extra aiam, quod intelligit. Ad 5. q. scia magistri ce desup
num different. quod ostendet. Ad 6. q. Aug intelligit aias no
esse plures tm. quia uniant in nat unius speciei

Ar. 3. Vm preter aiam intellectuam sint in ho
mine alicuar ponende pess differentes.

Quid est q. sic q. nutritiva et sensitiva sunt corruptibiles q. non
sunt eiusdem ess. cum rationali in homine. Si dicat q. aia sensi
tiva in homine e incorruptibilis. 1° q. corruptibile et
incorruptibile. dunt q. ve. q. homo et aliud at ut puta equus
no hnt eiusdem generis. 3° q. plus dicit lib. de generat aialium
q. embrio prius e at q. homo. q. sunt distincte scilicet sensitiva
et rationali, in eo. 4° q. plus dicit in d. meta. q. dua sumitur
a forma generis a mat. q. rationale in homine e compat ad corpus
aiatum aia sensitiva. sicut forma ad male suppositum. et ex con
ti hnt due forme in homine. Sed d. est quod dicit in lib. de ead
hastius dogm d. Jacobum quendam et alios syrorum. Dni q. illa
to potuit diversas aias esse in corp uno adherens nutritivam esse
in hepate. cognoscitivam in cerebro. Sed
Aristoteles respicit lib. de aia. q. in aialibz in seclis diversis operationes
apparent in qualibet partium. et quamvis desepat aia rationa
li dubitet Arist. Dni e q. suppo q. aia unit corpori no ut motor sed
ut forma e impossibile esse plures aias p. sententiam distinctas in
uno corpore. primo q. dms unitati formation pluralitatis e non
esset simpliciter unum quod. nec sat est dicere q. d. d. s. sumi
rent p. corporis unitatem. q. magis anima continet corpus. et facit
ipsum esse unum q. e converso. 2° q. si ab alia forma haberet
dms q. sic at. q. falso animal non predicaret de homine p. se et
esset. nec magis poneret in definitione hominis q. homo in diff
aialis quod utriusq. e falsum. 3° apparet ex eo q. quando una op
tio aia in homine est multum intensa impedit aliam. q. signum
est q. hnt ab eodem p. d. est igitur in homine una aia tm ess. q. q.
ut dicit Arist. 2. de aia. a modo continet nutritivam et senti
uam

a corp. sm
locum.

nam, sicut pentagonum continet tetragonum, quemadmodum
 quod superficies quae habet figuram pentagonam non per aliam figu-
 ram est tetragona, et per aliam pentagona, ita nec per aliam
 animam scilicet est homo et per aliam animal. Ad. 1. dicitur quod anima senti-
 tiva tunc est corruptibilis non si iuncta intellectus, nec si sensitiva
 quae in corruptionem non dicitur in corruptionem ab intellectu
 auferre potest. Ad. 2. quod compositio tollantur in genere aut specie, et
 non forma. Sed anima corruptibilis est. Ad. 3. quod embryo prius habet
 animam quae est sensitiva tunc, sed postea rationalem quae est sensitiva et in-
 tellectiva simul. Ad. 4. dicitur quod ratio distinguit et format rationem
 generis et dicitur ab eadem forma, quatenus virtualiter plurimum
 rationem habet.

Ar. 4. Vm in homine sit alia forma praeter
 animam intellectuam.

Et videtur quod sic quod 2. dicitur dicitur philosophus quod anima est actus corporis physici organi-
 praeparata habentis, quod corpus praeparatum habet suam formam. 2. quod
 omnis homo immo et ovis movet se ipsum, quod praeter animam moven-
 tem dat in eo pars mota, quae non est solamata quod est per se quod anima
 3. quod si anima hominis immediate inhaeret materiam, erit omnino perfectis-
 sima. 4. quod corpus humanum est mixtum, quod in eo praeter animam sunt
 formae elementarium. Sed dicitur est quod unum esse substantia-
 tiale quod est una forma quod dat tale unum esse, dicitur quod anima non se habet
 ad corpus ut materia, id est quod non est necessarium in homine alia forma quae corpus
 constituat in esse mixtum, quod quo notandum quod forma substantialis
 differt ab accidentali, quod hoc non dicitur esse simpliciter sed esse tale ut quod
 est album aut dulce, et substantialis dat esse simpliciter quando ad-
 venit et ipsa recedente fit corruptio simpliciter, et non sic sicut in quod
 quod aliter fit recedente accidentali forma, iam quod si praeter animam ratio-
 nem esset in homine alia forma, neque ipsa daret esse substantiale homini
 cum generat, neque ipsa abscedente homo corrumpere, quod est
 manifeste factum. ipsa quod in universum continet omnes inferiores
 formas, et idem dicitur de forma quae superioris respectu earum quae
 sunt sibi inferiores. Ad. 1. dicitur quod corpus organicum non excludit
 animam immo anima est eius actus sicut lucidum est actus lucidi, dicitur
 autem.

autem potest vitam habere, quatenus vitandi aliquid 2us aut operari vitare. Ad
 2° quod anima mouet corpus per se hunc inquit unum corpus ut forma, sed
 per potentiam motuam cuius aliquid presupponit iam corpus effectum
 in alio per animam, et sic est pars mota, et anima ipsa mouens. Ad
 3° quod anima dat materiam omnes gradus perfectionis. Quod alij alijs sunt
 perfectiores et posteriores, et ex hoc ostendit ipsam esse perfectissimam
 Ad 4° dicitur quod falsum fuisse assertum Avicennae existimantis for-
 mas subtiles elementarium manere in mixto, et mixtionem fieri ex
 reductioe contrariarum qualitatium eorum ad medium. Item et 2° falsum
 hunc esse dictum Avicennae. 3° de celo quod illae formae subtiles elementorum
 suscipiunt magis et minus, et sunt media inter substantiam et accidentem
 id est remittunt ad mixtionem. Respondeo quod ex Ar. 1. de generat. quod formae
 elementarium manent in mixto, non aliter, sed uirtute manentem
 qualitates proprias elementarem, sed remittunt, in quibus est uirtus formarum
 elementarium, et huiusmodi qualitas mixtionis est propria dispositio
 ad formam substantialem corporis mixti, quae formam lapidis, uel
 animae cuiuscumque.

Ar. 5. Vm anima intellectiua comenter
 tali corpori uniatur.

1° uidetur quod non quod forma incorruptibilis non conie corpus corruptibili
 2° quod potius debuisset uniri corpori magis subtili, ut puta igni aut
 aeri, quam corpori terrestri et mixto. 3° quod anima est unius speciei, quod non debuit
 uniri corpori sum in quod sunt per dissimilium specierum. 4° quod anima in-
 tellectuua est perfectissima anima, quod debuisset uniri corpori perfectiori et
 non priuato capillis, barba, unguibus, calcedonibus, den-
 tibus et cornibus, et unguibus, barba, armis, quae alia alia anat hent.
 Sed dicitur est Ar. 2. de anima. eius definiti nem assignans. Dicitur quod ma-
 gis est propter formam et non est, et sic ex natura formarum colligenda est
 natura mixtae, cum mixtae huiusmodi intelligat pro statu ex his quae ad-
 ligunt a sensibus, ut dicit Dion. 7. c. de diuinitate, indiget corpore
 sentiente, omnes autem sensus supponunt tactum qui consistit
 in reductioe contrariarum (puta calidi et frigidi, seci et humidum) ad quod-
 dam medium, et quod anima intellectuua deo completissime uirtutem
 sensitiuam, oportuit corpus cui uniret esse magis reductum ad equali-
 tatem

et sub magis
 portuans.

anima

tatem complexivam, et propter hoc summo inter omnia animalia
 melioris est talis, et inter summos qui sunt melioris talis
 et carne molliores sunt melioris ingenij et promptiores ad
 scias ut dicitur . 2 . de anima / Ad . 1 . dicitur quod in materia est duplex conditio
 altera ut eligat ut puta ~~mat~~ quod sit dura p . g . ad faciendam
 seram, altera vero conditio que sequitur ex necessitate materis
 ut puta quod dentes eius hebetentur aut rubiginem contrahant et hi
 in casu argumini, neque enim deus facit omne quod potest, sed us
 licet in prima rerum conditione facere quod rerum naturis ma
 gis congruerent, posset et aliquis respondere quod corpus humanum
 in prima sui creatura erat incorruptibile, sed hoc non erat pro natura
 Ad . 2 . quod anima debet corpus taliter complexivum adpter vir
 tutem sensitivam, ad intellectivam ordinatum . Ad . 3 . quod di
 versae ^{tes} complexivae conditiones ducunt diversae species sed distinctae dispositio
 nes ad animae operationes requiritur, in quo maxima anima inhiuat p
 felicitate . Ad . 4 . quod anima quod est universale apprehensiva habet
 virtutem ad infinita, et ideo non sunt illa determinata instrumenta
 sed tria sunt rationem et manus que sunt organa organorum, quibus
 sibi potest de infinitis et ad infinita providere .

Ar . 6 . Unica anima intelligit unum corpus me

Quantibus dispositionibus accidentibus

Et videtur quod sic quod dispositio ad formam sunt accidentia quod prius sunt in ma
 teria quam ipsa forma substantialis . 2 . quod diversae forme unius speciei
 requirunt diversitas ^{tes} materis cum distinctis dimensionibus, que sunt
 distincta accidentia, 3 . quod ~~in~~ specialia applicat ^{tes} in corpore per virtutem
 virtutis sue, que est propria eius seu accidentis . Sed dicitur quod dicitur . 7 . met
 accedens est posteriori subiecto et tempore et ratione, dicitur quod anima non unum ut
 motor immediate unum materiam, que est propria ad suos actus ordine
 quodam, et inter omnes primitivae esse, qui a forma substantiali
 dimanant . Ad . 1 . dicitur quod omnes gradus perfectivis in materia sunt
 a forma per ordinem, qui est gradus entis et accidentia que ei ut
 sic respondent . Deinde gradus corporeitatis et sua accidentia secundum
 non ordinem, nisi tria aliquid accedens inest in materia quam in se forma

Subtilis

Ad

Ad 2. dicitur quod illa dimentia nec tunc consideratiuam et priuatiuam
natura per se supponit non ad formam substantiam, sed ad alterius
operationes. Ad 3. quia non uincit corpus ut mater et sic immo
diaceunt ei administrat tunc ipsum media sua uirtute.

¶ Ar. 7. Vm aia uincit corp aialis mediante alio corp.
et uidet q. sic. 1. q. Aug. 3. suggerit ad hanc dicitur anima per
lucem. 1. ignem et aerem, que sunt similiuora spiritui corpus admini-
trat. q. mediante aliquo corp. corpori uincit. 2. q. medio spiritu qui
e corpus subtile conseruat dicta uincit. q. et sic. 3. q. extrema q.
aia spualis e incorruptibilis, et corpus mate et corruptibile uincit de
sente medium quale erit corpus incorruptibile. Sed d. e. plus 2.
de aia q. figura non uincit corp mediante corp. q. nec aia est. dicitur q.
aia immediate uincit corpus q. non ut mater eius, sed ut forma dicitur
unitatem sicut et dat esse q. immediate. v. falsi sunt Platonici
qui in aia h. uincit ponebant corpus incorruptibile nature eterni
et alij qui putabant uincit corp. mediante spiritu corporeo, et simili
decepti sunt qui existimauerunt uincit media luce quam dicebant ee
corpus denat quincit est itaq. aia uegetabilis uincit corp. media
luce coeli sideris. Sensitiua media luce e crystallina, aia u. in cel-
lestina media luce coeli empyrei, que via filtrationem sua praeferunt
q. ea que sunt denat incorruptibili coeli, ad missionem non uincit
Ad. 1. dicitur q. Aug. loquitur de aia in q. tum spiritum mouet corpus sicut
q. primum instrumentum. Ad 2. q. sic conseruat q. conseruat debi-
ta dispositio. Sed non inde sequit intentum. Ad 3. q. aia in q. tum aialis
corp. non habet esse sensum a corp. q. ut actus e. ab absolute multum dif-
ferat ab eo, immo et que aia a mat. que e. pura poa.

¶ Ar. 8. Vm aia sit tota in qualibet p. corp.
et uidet q. sic. 1. q. Ar. in lib. de carnibus aialium dicit q. sufficit sic
in quodam p. corp. ut in de aia p. uiuunt. 2. q. est actus corp. organici
et non que pars corp. est organica, q. 3. q. alias que pars corp. est
esset animal. 4. q. alias susta aia e. in qualibet p. in aure esset uisus
et auditus in uculo. 5. q. sic omnes p. immediate penderent ab aia
et non alij ab alijs. Sed d. est August. 6. de trim. dicit q. si aia esset in
corp. ut mater sufficeret esse in aliqua p. a qua alias moueret. Sed
q.

Ar. 2. Vni sint plures potestates?

Et uidet q. nō. i. q. maxime accedit ad diuinam similitudinem in qua
 unicitas huius potestatis / 2° q. fōa quanto superior (qualis ē aīa) tanto
 magis ē unita, et una. / 3° q. p. eandem ess. aīa ē sicut sūt diuersae
 gradus perfectionis. q. p. eandem opam sicut diuersas opationes. Sed
 d^o ē. p. huius i. 2. de aīa. ubi aīa ponit plures potestates. Dicit q. res
 inferiores sicut quaedam particularia bona consequi possunt
 et sic p. multas opationes et virtutes. sicut u. pot. p. eandem boni
 tatem sicut beatitudinem adipisci. sed q. est inferior nō beatifi
 ficabilis ideo multis et diuersis opationibus et virtutibus indiget
 anima humana. Angelus u. minor diuersitas partium conuenit
 in deo autem nō est aliqua potest. uel alio p. e. eius essentiam
 est et aliarū p. diuersitate partium aīa. q. ipsa ē in consensu
 spiritualium et uisibilium creaturarū. et ideo in eam concurrunt
 virtutes utrarumq. Ad. 1. dicit q. in hoc ipso magis accedit aīa
 ad diuinam similitudinem q. beatitudinem consequi potest. sicut p. multas
 opationes in quibus deficit a naturis superioribus. Ad. 2. q. uirtus uni
 ta est superior si ad equalia se extendat. sed uirtus multiplicata ē
 superior, si plura ei sufficiant. Ad. 3. q. cum uirtus esset subst. p. d.
 sunt ēē plures actus et opationes, et plures potestates.

Ar. 3. Vni potestates distinguantur passiones et obiecta?

Et uidet q. nō q. obiectum est quod est intrinsecum. a. d. u. u. quid p. s.
 terius potestates q. p. naturam se distinguunt / 2° q. nō potest eadem p.
 tentia esse uicariorū. ut puta uirtus albi et nigri, et gustus dulcis et
 amari / 3° q. alias nō potest eadem obiectum aut eadem res appeti
 ad hunc et intelligi ab intellectu, q. sicut distinctae potestates / 4° q. illud
 quod p. se cōt. aliquid ubiq. causat illud, at sonus et color p. tinent
 ad eundem sensum cōmunes. q. nō cōt. distinctae in aud. h. et uisu
 Sed d^o ē q. sicut Ar. 2. de aīa posteriora distinguuntur p. priora actus u.
 sunt priores potestates, et sicut rationem, et obiecta priora actibus. Dicit q.
 potestates sicut illud quod est potestates ordinat ad actum, et actus ad obiectum
 actus autem uel opatio aut ē potestates passiones aut actus. si passiones ob
 iectum comparat ad eam sicut prius et causa mouens ut color ad ui
 siones, si u. opatio ē potestates actus obiectum comparat ad eam ut ter
 minus et finis sicut quantum perfectum est obiectum fragmenta
 tina

trius virtutis. qz est finis augmenti. ex his autem duobus. huius prior
 et sine alio recipit speciem. ut puta calefactio differt ab infugi-
 datione. qz a calido e ad calidum. illa uo a frigido ad frigidum
 sed notandum q ea que sunt p accs no variant speciem rei neq enim
 mutat nat. Similis qz sic calidus aut musicus. Et sic exp^o obiecti
 id quod e p accs no mutat speciem p^oar. ut puta qz album sic par-
 uum aut magnum. musicum aut gramaticum. no diuertificat na-
 turam p^oar uirtutis. Ad. 1. dicit qz alius in esse e posterior. sed in
 intentione et in ratione prior qz p^oar. obiectum autem e p^oum uel
 finis cui p^oar tinent ea que sunt extrinsecare. Ad. 2. qz p^oar no
 respicit p^ole unum contrarium ut condistinctum ab alio. sed uel ha-
 bet rationem communis obiecti. et sic qz unum contrarium e quoda-
 m ratione alterius. cum se habeant sicut perfectum. et imperfectum.
 Ad. 3. qz id quod e subiecto idem. pot. esse diuersum in ratione. et ad
 diuersas animas p^oar p^otinere. Ad. 4. qz p^oar superior respicit uel
 salutem rationem obiecti. Et inde e qz diuersa obiecta pertinent ad
 diuersas p^oar inferiores. que tamen p^oar superiori subdunt.

Ar. 4. Vm in p^ois aia sit ordo?

Et uidet qz no. i. qz sub una diuisione d^o se inuicem distingunt. qz
 no est inter eas ordo. 2. qz exp^o anima est unitas. ex parte obiecto-
 rum ad que comparat p^oar est ordo qz sunt diuersa et disparata. 3.
 uisus pot. exire in altum sine auditu. et est qz inter p^oar no est or-
 do. Sed 3. est qz Ar. 2. de animalia comparat p^oar aia figuris inter
 quas est ordo. dicit qz cum aia sit una et p^oar plures et ab uno
 ad plura ordine quod impeditur necesse est ponere ordinem in aia
 p^ois. triplex autem pot. esse iste ordo. quorum duo considerantur
 exp^o p^oarum. tertius autem exp^o obiectorum. In primum qui est
 perfectioris p^oar sensitivae pendente ab intellectu. et nutritiua a se-
 hitiua. sed in ordinem generatiua ac nutritiua sensitivae a nutriti-
 uis. et intellectuua a sensitivis. In ordinem uo tertium qz ex
 p^o obiecto-
 rum quaedam p^oar sensitivae sent. inter se ordinem. qualis quib-
 ile e communis obiectum qz superiora et inferiora ut qz in p^oar hebes
 sonus autem audibilis fit in aere. qui est natur. prior uisus neclem
 quam uisus odor. Ad. 1. dicit qz inter p^oar unius generis est ordo per
 factus ee.

Ad. 2. q. ordo sumit exp^{te} aīe quācūq; ord^e quoddam respicit diuersos
 alios. et exp^{te} actuum et obiectorum ut dicitur in 1. Ad. 3. q. sūm
 primum et secundū ord^e actus unius potest dependet ab altera. Quod
 sūm tertium exp^{te} obiectorum ut probatur argumētis.

Ar. 5. Vni omnes potest aīe sint in ea tanq̄ in sub^{to}.
 Et videt q. sic qz corpus est subiectum potestatum corporalium q̄ et aīa
 suarū. 2° qz prima pūa opationum aīe sunt potest. q̄ sunt in aīa
 3° qz Aug. 12 sup genes. ad hebr. dicit q. aīa quādam sentit sine cor
 pore ut est timor. et alia cum corp^e. q̄ potest sensitiva ē in aīa sola
 quando sine corp^e sentit. Sed 3^a est potest in 2. de primo et viq. q.
 sentire est virtus in intellectu. Dicit q. huius est potest uiuus ē opatio. et
 qz ex potest aīa quādam sunt pūa opationum quae exercent sine
 organo corporali. aliae u^o pūa opationum quae indigent organo cor
 pore. Illarū potestatum subiectum ē sola aīa. Sicut u^o virtus in
 intellectu. Ad. 1. dicit q. omnes potest dicunt aīe. nō sicut sub^{to}. sed sicut
 pūa. Ad. 2. sūmbr. sicut q̄ sunt in aīa ut in pūo. Ad. 3. q. Aug
 loquitur ē ibi ut loquitur alios sūm opinionem. Sicut nō q̄ sentire
 sicut et intelligere est opatio aīe pūa. uel 2° dicit q. sentire cum
 corp^e. est sentire existentia in corp^e ut putamus. sentire u^o sine
 corpore est sentire existentia extra corpus ut puta cum quis tristat
 uel sentit se gaudere de aliquo

recitatio

Ar. 6. Vni potest aīe fluant ab eis ess.

Et videt q. non qz ab uno et simplici (quale ē ess aīe) nō possunt
 procedere multa et diuersa. sicut potest. 2° qz in nullo genere causae ab
 aīa cauet potest. q̄ nec fluunt ab ea. 3° qz nil mouet a seipso. neq;
 et aīa mouetur. ut dicitur in 7. phys. et in de cais. q̄ in se nō cat suas potest
 Sed 3^a est q. subiectum ē causa p̄riorum actuum. ut dicitur in 7. meta
 Dicit q. forma substis et accidentalis coniuunt in uno sicut qz utraq;
 ē alios. sed differunt in duobus primo qz substis dat esse simplr
 et eius subiectum est ens in potest sūm. forma u^o accis fauit esse tale
 tantum. aut aliquo m^o sentiens et eius subiectum est ens in actu. et qz
 primum

primum e causa in unoquoque genere id est actualitas prius inuenitur
 in forma substi. qz in eius subiecto. et si u actualitas prius inuenitur
 in subiecto forme accidentales qz in ipsa forma. Et enim suscipiat
 eam inqz tum e in pda ad ipsam cat in eam inqz tum e in actu. et hoc
 liquet de accidente ppiu et pte. nam respectu accidentis extranei
 subiectum e susceptuum tm. e causae ab extrinseca agente
 2° differunt qz subiectum forz substi. si ueniat e ppter formam ipsas
 at uero forma accides est ppter subiecti sui u complexiones. iam qz
 cum omnes pda ab aia sint ut d dicitur e. si uenit in subiecto si uenit
 a prius omnes sine dubio ab eius essentia fluunt. Ad. 1. qz ab uno
 simplici multa pcedunt ad quodam. et ppter diuersitatem organo et
 corporaliu. Ad. 2. qz subiectum e causa ppiu accidentis et fina
 lis et quodam m alia. et etiam ut materialis inqz tum est sus
 ceptuum accidentis. Ad. 3. qz ibi no est transmutatio. sed nalis
 quaedam resultat. quomodo modum ex luce est color.

Ar. 7. Vnuna pda anima oriat ab alia

et uidet qz no primo qz omnes sunt simul anime concretae. qz 2°
 qz una pda non est subiectum alterius. qz nec ouit una ab alia. 3°
 qz unum oppositum non ouit ab alio. pda autem diuiduntur ut distinc
 te species. Sed d est qz pda cognoscunt p actus. actus autem unius pda
 ouunt ab alia. si uenit actus p hanc alia ab actu sensus. q. d m. qz
 id quod est ppinquius primo a quo multa pcedunt. est etiam prius
 quodam m actum quz ab illo primo sunt magis remota. cum qz expo
 tentijs anime alij sunt alij perfectiores sunt uelut illorum finis. ac
 p inde uia perfectioris perfectiores pda sunt pua et finis minus p
 fectioris ut patet in eo qz sensus e quaedam participatio intellectus
 pda et ad eam ordinatur. via uero gnratiuis imperfectiores pda sunt
 pua et pua respectu aliarz. unde et prius gnrat animal qz hanc
 Ad. 1. qz ibi etiam de una ad aliam e nalis quaedam resultat.
 Ad. 2. qz etiam media quant subiectum recipit aliud actus pua ad
 ordinem. Ad. 3. qz illa e oppositio pfecti et imperfecti. quod na
 impedit dicitur emanationem immo imperfecta naturaliter a
 pfectis pcedunt. // des //

Ar. 8. Vn pda auz remaneant in ea a
 corpore separata?

sen
intelle
uum

alimenti aug
menti & decre
menti

videtur quod non. quia tri sunt tres p^{tes} a^ug. s^z vegetativum sensitivum
 et rationale q^o non sunt sup^{er}addende alie due p^{tes} a^ug. s^z appetituum et
 instinctum / 2° q^o 2. de a^ug. dicit p^{ri}us q^uinere co
 tingit quatuor tri modis s^z tri sensum. intellectum. instinctum
 et statum instinctum / 3° q^o appetituum est commone omnib^{us} p^{ar}
 tenijs a^ug. que s^z enim appetituum obiectum ut d^{icitur} ecclesi. de o^{mn}
 b^{us} q^u desiderabit gratiam. et s^z in desatatione q^u non est p^oa distincta. &
 q^u p^{ri}um movens in animalib^{us} est sensus. aut intellectus. aut ap
 petitus. ut d^{icitur} in. 3. de a^ug. q^u motum non debet poni specialeg^{er}
 nus a^ug. p^{ro}ter p^{ro}ducta. sed 3° est plus in. 2. de anima. In q^u
 tres sunt anima. et quinq^{ue} q^uia p^{ar}arum anima que sup^{er}am
 marate h^{ab}ent. q^u quonstandum q^u opationes anime sup^{er}grediunt^{ur}
 opationes nature corporalis. et h^{ab}ent triplex modum. aut enim
 excedunt q^u neg^{er} exercent^{ur} organum corporeum. et h^{ab}ent p^{ro}terea d^{ist}
 a^uam racionales. aut q^u h^{ab}ent exercant^{ur} organum corporis nisi h^{ab}ent p^{ro}ter
 h^{ab}entem corpoream quamvis talis requirat^{ur} ad debitam dispositi
 nem organum. et h^{ab}ent p^{ro}terea ad animam sensitivam. aut u^{bi} opationes
 excedunt organum corporeum et qualitatem corpoream. et p^{ro}terea
 intrinsecas. et h^{ab}ent p^{ro}terea ad a^uam vegetativam. q^u resinatate ab
 extrinsecis movent^{ur}. q^uia u^{bi} p^{ar}arum a^ug. distinguunt^{ur} tri obiecta. s^z
 intellectum p^{ar}arum a^ug. quoddam est solum a^ug. unitum. s^z vegetativum. al
 iud est magis commune s^z corpus sensibile respondens sensitivum. aliud
 est ad h^{ab}entem unitum. s^z omne ens q^uod correspondet opationis p^{ro}terea
 et h^{ab}ent duo ultimas obiecta extrinseca sunt. et q^u extrinsecum at
 tingit ap^{er}ta dupliciter. s^z aut q^u obiectum unit^{ur} p^oa p^{ro}terea h^{ab}ent
 tridinem. aut q^u p^oa tendit in consecutionem sui obiecti. id est p^{ro}
 me sensitiva et intellectiva p^oa in quib^{us} obiectum est p^{ro}terea h^{ab}ent
 et ponit appetituum et h^{ab}ent motum que tendunt ad consequend^{um}
 extra h^{ab}ent obiecta. modum viventium sunt 4° q^u a^ug. a^ug. uniti
 h^{ab}ent que dam sunt que vegetant^{ur} et sentiunt non tri movent^{ur} h^{ab}ent
 appetituum non constituit^{ur} diversum modum viventium. q^u in quib^{us}
 in quib^{us} est sensus. est etiam appetitus ut d^{icitur} in. 2. de a^ug. sunt q^u
 tres a^ug. quinq^{ue} p^oa. et 4° modum vivendi / Per h^{ab}ent h^{ab}ent
 iⁿ duo argum^{ta} Ad. 3. q^u q^uod de appetitivis. non de animalib^{us} /
 Ad. 4. q^u q^uod illa. est necessaria in membris habitas ad instum.
 ut d^{icitur} h^{ab}ent

Unus sensus non videtur posse esse nisi unius contrarietatis. at tactus est plurius ut puta calidi et frigidi, Summi et sicci, q' nō ē unus sensus tactus. Et 4° ex alia p^{te} gustus est tactus quidam q' nō sunt duo sensus. Sed 5° est plurius in 2. de anima. Dm q' quidam distincti nem. numeri insensibus colligere voluerunt. ~~Ex p^{te}~~ organorum in quibus aliquod elementum dominat, quidam ex parte medij q' intrinsecum aut extrinsecum; alij u^o ex p^{te} et natura qua sitationis sensibilium sicut ē qualitas simplicis corporis, uel sequens complexionem. sed cum organa sint p^{te} p^{te} p^{te}. Et diuersa media p^{te} p^{te} p^{te} diuersi altus p^{te} p^{te} p^{te} et naturas qualitatium sensibilium cognoscere non sunt sensus sed intellectus. accipiendū ē rāō et dist^o numeri sensuum exteriorum tū illud quod p^{te} p^{te} p^{te} ad sensus p^{te} p^{te} p^{te}. Sensus q' cum sit p^{te} p^{te} p^{te} nata immutari ab exteriori sensibilib^{us} ex diuersitate eius colligenda ē distinctio sensuum. est autem duplex mutatio altera spūali tū ut in visu altera spūalis et nalis simul. Hęc autē nales uel p^{te} p^{te} p^{te} uel ex p^{te} p^{te} p^{te} etiam organij ex p^{te} p^{te} p^{te} etiam dupliciter. uel sū locum ut in sono uel sū alterationem ut in odore ex p^{te} p^{te} p^{te} organij est immutatio nalis in tactu et gustu. al' tactus u^o et auditus p^{te} p^{te} p^{te} quando q' immutantur mutatio naly in sentiendū. visus uero ut p^{te} p^{te} p^{te} p^{te} et in uniuersa inter omnes sensus ē absq'z omni immutatio naly organij et obiecti deinde sequit^r auditus q' motus localis ē p^{te} p^{te} p^{te} motus alterationis. ut p^{te} p^{te} p^{te} in 3. p^{te} p^{te} p^{te}. deinde olfactus post gustus et tactus qui sunt maxime natura lē de quorum distinctione postea dicit^r et inde ē q' alij tres sensus nō fiunt per medij coniunctionem, ne aliqua nalis transmutatio p^{te} p^{te} p^{te} ut accidit in his duobus sensibus. Ad 1. dicit^r q' dicit^r qualitates tertie speciei sunt uim immutatio naly sensuum tū q' tū eas contingit alteratio. Ad 2. q' sensibilia in uniuersa sū media inter sensibilia p^{te} p^{te} p^{te} sentiunt enim rāōne aliquid qualitatis p^{te} p^{te} p^{te} sed faciunt aliquam diuersitatem in immutatio naly. et oīa sensibilia in uniuersa reducant^r ad quatuor tū ut puta sū motus, quiet^r etc. Ad 2. q' plurius in 2. de anima uidet^r dicere q' tactus ē unus in genere sed multiplex in specie u^o gustus ē quidam tactus dulcis et amari perceptiuus. uel dicit^r q' omnes illi contrarietates conuincunt in uniuersa p^{te} p^{te} p^{te} etiam in uniuersa q' nec in uniuersa in uniuersa tū sicut calidum et frigidum hinc genus p^{te} p^{te} p^{te}

exteriori in mutatio

q' superficies uidet^r rāōne coloris. q' aliter sentit magna aut parua superficies

Ex unum

Summula. d. Bone

proximum. sed immixtum. Ad. 4. ut dictum est / uel teneamus
 mus talem esse unum sensum propter unam rationem immutandi &
 q. talis de necessitate immutat nali immutat et no. Sum
 spualy. quantum ad qualitatem que ei proprie obicit. gustus u
 organum no immutat de necessitate nali immutat in qua
 titatem, que ei proprie obicit. ut si lingua fiat dulcis uel
 amara. sed in propria ambulam qualitatem. In qua fundat sapor
 si in Sumorem. qui est obiectum talis.

Ar. 4. Vm interiores sensus comenter distinguant.

et uidet q. no q. commune no distinguit d. proprium. q. no datur
 sensus communis / 2. q. quibus sensus exterior uidet indicare de
 suo actu. et illum etiam per se q. propinquior est uisui uisio
 (q. color). 3. q. Phantasticum et memoratiuum ut dicitur
 sunt pass. primi sensitui. q. no diuidunt d. sensu. q. passio no diui
 dit d. subiectum / 4. intellectus qui minus dependet a sensu nil
 percipit nisi accipiend. a sensu. q. estimatiua incommeniter asserit
 percipere incensuras no sensatas. 5. Cogitatus qui est
 conferre componere et diuidere. et actus reminiscitiuus. qui est
 quoddam h. Cogitatus ad inquirendum non minus distat ab actu
 estimatiuus. et memoratiuus. q. actus estimatiuus ab actu Phantastico
 debent q. uel cogitatus et reminiscitiuus ponit aliquid uires propter q. i
 matiuiam. Et memoratiuum. uel estimatiuum et memoratiuum no
 debent poni aliquid uires propter Phantasticam // 6. Aug. 12 sup genes
 inter uisionem corporalem sensus. et intellectualem. tui ponit uisio
 nem spualem imaginatiuus seu Phantasticus. q. h. ec tui e. poa interna
 sensitua. Sed d. est q. Auicena in suo libro de anima ponit quinq.
 poas sensitivas interiores. scilicet sensum communem. Phantasticam. ima
 ginatiuam. estimatiuam. et memoratiuam. Dm q. cum nat. no
 deficiat in necessariis animalibus. Imaxime perfectis dedit poas ad
 omnes actus sibi necessarios et comentes. qui ultra sensus exteri
 res sunt absentia presentire. et specul. sensibiles eorum reuere
 re. Et similiter in his que pntia. hinc propter sensata exteriori se
 su alia Phantasticam. et n. neq. ouis fugit lupum q. albus sic aut ni
 ger. neq. irundo colligit paleam ad nidum. q. dulcis sic aut amara
 constitucend. ergo sunt 4. (q. Auicena ponat quinq.) poas sensi
 tiuus

- 11. Vm intellectus speculativus et practicus sine diversitate potest
- 12. Vm intellectus sit aliqua pars intellectus partis
- 13. Vm conscientia sit aliqua pars intellectus partis.

Ar. 1. Vm intellectus sit aliqua pars animae?

1° videtur quod sic ipsa anima esset. quod dicitur in doctrina dicit Augustinus quod mens est spiritus non dicitur relative sed ipsam esse demonstrant, at intellectus est mens ipsa.
 2° quod appetitivum et intellectivum quae sunt potestates secundum Augustinum in doctrina coniunguntur in mente. quod mens sicut intellectus est quod dicitur per naturam veniunt in una sed in eis ipsa. 3° quod ut dicit Gregorius in libro de ascensione domini intelligit cum angelis. at angelus dicitur mentes et intellectus. 4° quod anima per suam essentiam est sicut immaterialis. quod et quod sic intellectus anima quae haec ab eadem radice sunt. Sed dicitur per Augustinum in 2^a de anima domini quod tunc solum esse est immediatum primum operationum quod operatio est ipsum esse reoperans sicut enim potestates habet ad suam operationem ut ad actum suum, sic et esse ad esse, immaterialis autem deus intelligere est eius esse, et sic in se ipso intellectus est eius esse. in alijs est potestas. Ad. 1°. Respondeo quod tractat anima sensitiva. quando quod a sui principii partem per se vocat sensus. sic et intellectiva anima quando quod dicitur intellectus.

illa sunt potestates animae.

Ad. 2°. quod appetitivum autem partim est cum intellectu et partim cum sensitivo. et in hoc Augustinus ponit ut sunt in mente. et per hoc in ratione. Ad. 3°. quod angelus non habet aliam vires quam intellectus et voluntas. sicut haec anima. Ad. 4°. quod ipsa immaterialitas subest intelligenti creaturae non est eius intellectus.

Ar. 2. Vm intellectus sit potestas passiva?

1° videtur quod non quod intellectus sequitur formam. quod non patitur quod tunc est anima.
 2° quod haec potestas passiva quod et corruptibilis ut inferunt in 3^a de anima.
 3° quod alias potestas vegetativa essent perfectiores quod sunt alius de 3^a de anima. Sed dicitur per Augustinum in 3^a de anima dicens quod intelligere est quoddam pati domini quod pati dicitur tripliciter scilicet proprie cum aliquid est inveniunt rei ab ea ab hinc ut cum homo est gratus aut aqua calefit. 2° minus proprie quod aliquid absit sicut inveniunt sicut inveniunt et sic dicitur pati quod sanatur. 3° communiter quod res exit de potestate ad actum etiam si perficiatur. et sic intelligere nunc est pati, quod cum intellectu sit esse inveniunt et respectu eius non sit alius (sicut intellectus divinus qui est causa prima) est in potestate ad intellectus
 legibilia

Intelligibilia que ut sic sunt veluti actus ipsius intellectus
 p^oa autem quedam semper a perfecta q^o altum. sicut mat^o coeli p^o sua
 formam. et intellectus angelicus factum intelligendi. alia vero
 est p^oa. que quid q^o e^o in actu quandoq^o n^o ut intellectus n^o per
 qui in p^o ut dicit phis in 3. de anima. est tanq^o tabula rasa
 v. d^o p^oa passiva s^o in tertium modum passivis. Ad. 1. d^o q^o
 p^ocedit de primo et 2° modo passivis t^o Ad. 2. q^o inellus passi
 vus s^o in quodam di appetitus sensitivus. s^o in alio virtus cogitati
 va. et si patiunt^o duobus primis modis. sed d^o q^o inellus passibilis s^o
 e^o passivus nisi 3° m. id est q^o incorruptibilis. Ad. 3. q^o illud h^oetue
 rum h^o altis et passivis ad idem referat. at p^o inellus e^o ad omne ens e^o
 alio vegetabili respectu civitasdam ens particularis.

Ar. 3. Vm sit ponere intellectum agentem?

E^o videt q^o n^o q^o t^ori e^o sensus patiens q^o e^o in p^oa ad sensibilia. q^o
 et t^ori est inellus possibilis q^o e^o in p^oa ad intelligibilia. si dicat^o
 q^o in sensu etiam est aliquid agens s^o lumen // 1° q^o lumen requi
 rit exp^o medij in visione. intellectus autem medij non indiget q^o.
 3. q^o quod recipit in intellu immateriali recipi debet immateriali
 q^o sic sufficit s^o immaterialitas ut sit actu intelligibile. nec e^o p^ous intellu
 agente. Sed 2° est phis in 3. de anima. d^o q^o s^o Plato nem. qui
 ponebat formas rerum n^o alium sine mat^o subsistere. non erat ne
 cessarium ponere intellectum agentem. q^o de se essent actu intelli
 gibiles. Sed q^o veritas e^o q^o forme existunt in materijs. et adhuc ut
 fiant actu intelligibiles debent a mat^o denudari. q^o sicut sensus fit
 in actu a sensibili in actu. similiter et inellus fit in actu a intelli
 gibili in actu. quod tale fit p^o intellectum agentem qui abstrahit spe
 cies intelligibiles a conditionibus materialibus. Ad. 1. d^o q^o senti
 bilia in actu. sunt extra animam. Et sic n^o est opus sensu agente. quia n^o s^o
 sensus e^o p^oa passiva. in parte u^o nutritiva omnes p^oa sunt activa. Et
 in intellectu est inellus agens. et passibilis. Ad. 2. q^o quidam lu
 men aditum requiri dicunt exp^o colorum. alij exp^o medij. nec re
 quirunt p^oter idem p^oter quod inellus agens ad intellectiones. quamvis a
 p^o h^o s^o sicut homini. Ad. 3. q^o n^o sufficit immaterialitas recep
 tiva. nisi sit h^o agens qui constituat in debita p^oportione rem recipien
 dam in esse actu intelligibile.

in p^oa et omne existens
 in p^oa fit in actu ab ex
 tente in actu

sic possibilis inellus

adversus

Ar. 4. Vm intellectus agens sit aliquid aig?

E^o videt q^o n^o q^o s^o esset lux illuminans. h^ocauty conit verbodiu. Pa
 1. / 2° q^o Ar. 3. de anima n^o attribuit intellectui agenti quod quandoq^o in
 telligat

legat. et quandoq non. Sic autem dicitur aq. qd no est aliquid eius
 3. qd si semp in homine e intellg agens, et etiam passivus, semp quod
 vollet intelliget, quod e factum. 4. qd intellg agens ex 3. de aia semp
 e aduens, possibilis u est in poa. qd aut agens aut passivus e aliquid aq
 5. qd cum intellg agens non sit passivus neq, habitus, esset poa aq et ex
 conti ab ea efflueret. hoc autem videt in comens, qd sic non esset ab
 aliquo superiori intellecto. Tu p participaciones. Sed d est opus in 3.
 de aia. Dm q intellg agens quem potuit h. est aliquid anime
 p quod notandum quod quidam potuerunt hunc intellum agentem
 esse in substantia separatum (ut Plato) imprimenter in aia nra. Sed hoc
 est deus in fidei matm. V. Dm e q, qd omne mobile et imperfectum p
 Sic aliquid immobile e imperfectum a quo mo veat et reducat
 de poa ad actum. et no solum. Sic perfectum quod p requiritur debet
 intelligi de causa vniuersali. sed de particulari et pua aduonis
 que debet a prius inexistente rei pcedere. ides necessum e ponere
 dictum intellum agentem. que et luci et soli comparat a pphis
 Ad. 1. R. q. quod dicitur de luce vph. a qua participat anima humana
 Ad. 2. q. pphis no loquit nisi de intellu qui e in actu no u de intellu
 agente. q. u quandoq sic quandoq no intelligamus ex p intellu pos
 sibilis puenit. no ad agente. Ad. 3. q. intellg agens no se hiet ad
 possibilem sicut obiectum, ad poam. Sed sicut illuminans et p
 tronsans obiectum. ides q. deficiente obiecto, phantasmate. et dispo
 sitione uirium sensituarum no sequit intellectio. Ad. 4. q. aia e
 in actu immaly. sed in poa ad determinatas species rerum intelli
 gibilium. phantasmata u sunt ^{si dines} actu males. sed in poa immales
 p uirtutem intellectus agentis quas immales effectas recipit possi
 biles. Ad. 5. q. nil inuenit q. ab est aq immaly. uirtus a super
 ri lumine participata, effluit et emanet ut poa ipsius.
 At. 5. Vni intellectus agens sit unus in oib?
 e uidet p sic qd e separatus a corp^e ut dicitur in 3. de aia. qd no multipli
 cat ad multiplicat ^{est} corpus. 2. qd intellus agens facit u phle quod d
 unum in multis. qd et ipse e magis unus. 3. qd omnes hies conuenit pu
 nis concepnibus intellg quod dicitur p intellum agentem, qd est unus oiu. 3.
 Sed d est qd est lumen. ex 3. de aia. et no e idem lumen induentis et
 luminatis. Dm q. cum intellus agens no sit in substantia separatus sed p h
 sit aliquid anime multiplicat ad multiplicat aia. hinc et ipse ad
 multiplicat corpus. Ad. 1. Dm. que ergo intellg h. possib. et agens d
 separatus no sit substantia separata. sed qd no est alius organu corporalis.
 Ad

Ad. 2. q. tripartat q. in omnibus in quibus est intellectus agens. Sic eandem habitudinem ad ea a quibus abstrahit. quod est unum in multis.
 Ad. 3. q. tripartat ut unitatem speciem non numericam in multis agentibus in omnibus. uel hinc numericam intelligit de intellectu agente separato sicut de optimo maximo.

Ar. 6. vni memoria sit in parte intellectus agens?

Respondetur q. n. q. ea que sunt via primi uultus non continent ad intellectum. at mem. etiam unit. brutis. q. 2. q. mem. est ad determinatum tempus sicut preteritum. q. est ad sic et nunc quod est proprium sensu. 3. q. intellectus est in actu ystem. at est in actu q. actu intelligit. q. mem. non intellectiva non pot. esse rerum. que actu non cogitant. sed d. e. Aug. 10. dicitur. Dm q. si uicena existimant in aliquibus partibus sensitivis q. sunt in animalibus corporibus seruati. species. sed non in intellectu. quem dicebat tunc hinc esse speciem quando actu intelligebat. q. si demus elucet aliter erat p. suam uicem ad intellectum agentem quem dicebat esse hinc speciem separatam a qua efflucebat in sua species. et ex utroque uicem tendi se ad intellectum agentem. requirit stabilitatem qua ipse dicebat habitum sensu. sed hoc positum est d. Arist. 3. de anima ex quo intelligit q. species pot. intellectum intelligere. uelut p. habitum quo est in parte proxima. et p. hoc di. fieri in quibus intelligibilia. q. per speciem pot. intelligere uicem hinc. non tunc q. pars sit semper actu intelligendi. est etiam d. rationem. q. pars intellectiva immobilis est q. sensitiva. hinc insensitiva. uel hinc uicem species. a fortiori et magis inanimata hinc in intellectu. cui ponenda mem. carum in sensitiva. est quidem uicem q. si mem. p. se respiciat ad preteritum uel hinc tunc tunc ad partem sensitiva. q. est determinata ad partem

hinc uicem

Ad. 5. R. q. spes sensitiva seruatur in toto animalibus. sed intelligibiles in partibus. sicut in intellectu. Ad. 2. q. preteritum compat. ad obiectum et ad actum mem. sensitiva. quatenus animal mem. se prius sensitiva in parte. et se sensitiva quoddam preteritum sensitiva in mem. uel intellectu. partes amungit preteritum exp. obiecti q. hinc intelligit cogit. hinc mem. que est al. rationale. cui uel hinc accidit esse preteritum mem. aut fut. at tamen exp. aliter intelligendi parte uel hinc accipit. q. intelligere autem nunc est quidam aliter partem uel hinc quod intelligere nunc. aut hinc. et q. immobilitas cognoscit ab eodem intellectu. hinc et scriptum intelligit cognoscit quamuis sit partem

hinc uicem
 uel in parte. hinc uicem
 uel in fut. existens.

Summula. d. Thomae

latis quidam intell. saluat q mem preteritum in intellu
sm q intelligit sequit intellexisse non autem sm q intelligit
pre. que est sic et nunc. Ad. 3. q. spes intellig. quandoq sunt
in intellectu in poa. et ipse tuncdr ee in poa in. aliquando sunt
mes sm ultimam completionem atq aliquando mediam sicut
habitu. et sic eas conseruat ut intelligat quando uoluerit.

Ar. 7. Vm alia poa sit mem intell. et alia intell?

Et uidet q sic qz 10. de trin. condistingunt in mente ab Aug. 2.
qz mem sensitua e alia a sensu. qz et intell. e alia ab intellu
3. qz sm Aug. mem intellig. et uoluntas sunt equalia. et uoluntas ab
alio oue q. Sed d est q p huc in. 3. de aia illud quod e p pium
memor. sicut conseruare spes attribuit intellectui q n. sunt dua poe
dm q poa ut d dicitur est distingunt p obiecta ut obiecta sm
radnem cōmunes. et no ut res sunt sub raone contente ac p in
de cum intell. possibilis sit qus e omnia fieri no distinguit ex dis
trectate entium particularis qz respicit suum obiectum sub rae
cōmunes et eiusdem e recipere et reuocare v no distinguit
a mem intell. distinguit si ab intellu agente qz possibilis com
parat ad suum obiectum ut ens in poa. intellus autz agens com
pat ad obiectum ut ens actu ad ens in poa. Ad. 1. R. q. G. illz
tres poe ~~conueniunt~~ ut distingt q numerent ^{ibi} no ~~distint~~ nisi qua
terius mem tenet p. habitu aliqz retent. intelligencia p. s.
actu intellecty. uoluntas autem p actu uoluntatis. ut colligi
etiam uidet ex Aug. q. de trin. Ad. 2. q. p. et qz possunt ee
qz p. dua p. uoluntas sensituarum. sed non intellectuarum ob
raonem s. uoluntas. Ad. 3. q. intellig. oue ex mem. sicut ac
tues ab habitu. et hucm equal ei. no autem sicut poa poa

Ar. 8. Vm rao sit alia poa ab intellectu?

Et uidet q sic qz in lib. de spu et aia. sensus imaginas rao et in
tellig. conueniunt gradatim ut distinta. et alia alijs p. felicitas. q. 2.
qz Boetius dicit in lib. de consol. q. intellus comparat ad rae sicut qz ad rae
q. sicut 3. qz huc uocat uoluntatis in sensu. uoluntas in intellectu
q. differt ab illis p. in raone. Sed d est Aug. 3. sup gen ad he. dicit
qz mens. rao uel intellig. distinguit dminem ab intellu. dm qz ad
intelligere est simpliciter ueritatem intelligibilem apprehendere

re. ratiocinari u' deum ad aliud discurrere ueritatem cog
 noscere. V. cum uicinusq; altus sit idem r'as et intellus nō distin
 quunt ueduz p'se. ~~quod~~ quingotius ratiocinari. h'et se ad in
 telligere sicut mō ueri ad quiescere. aut acquirere ad habere
 quies uicem et motus ab es dem p'is p'cedunt. et quemadmodū
 motus ab aliquo immobili p'cedit et ad quietem ordinat. sic ra
 tiocinatio p'cedit a p'ncipijs p'ims immobilis uerit' uia acqui
 sitionis. uel inuentionis. et rursus in uia iudicij resoluendo
 ad p'ima p'ia redit. ad que. inuenta examinat. Ad. i. d'ni
 omnia parua aut libi. q' ille est ord. altuum nō distingar p'as
 Ad. 2. q. r'as temp' compat q' mobilis. p'ternit' u' intell' q' immo
 bilis ut diximus. Ad. 3. q. si uia aialia nulls m' possunt attinge
 re ueritate quam r'as inquirunt. at h'mo sic ueritates quas an
 geli cognoscunt. q' nō ita p'feste. v' est quis cognitua aq' r'as
 et angeli nō distinguunt genere

Ar. 9. Vm r'as superior et inferior sint distincte p'as

Sicut p' h'c. i. q' Aug. 12 de trin. dicit. q' imago trinitatis est
 in superior p' r'as nō autem in inferiori. 2° q' nil a se p'p'to
 regulat. uel. At inferior r'as ord' a superiori. 3° q' s'm p'um in
 ut dicit Augustinus. r'as superior e' necessaria. que Aug. ~~uocatur~~
 uocatur eterna. q' distinguunt tanq' dua p'as. 4° q' iuxta
 Damascenum ex imaginat' sic opimis. et deinde mens iudicat
 opimiam siue uera sit siue falsa. v' et mens di a mentiendo

opinationum
 quod dicitur

q' r'as inf' et sup'ior sunt distincte p'as. Dm. q' nō sunt due p'as
 q' quis distinguant' in officia altuum. et in habitus r'as in
 superior' attribuit sapia. inferiori u' scia. Sed autem ex eo ostendit
 q' altus r'as nō est quati quidam motus qui p' medium uenit ad
 ultimum siue terminum. r'as autem superior' s'm Augustinu
 uersat' e' q' e' conspicienda. et cōsulenda. inferior uer' e' tem
 poralia q' que uia inuentionis puenit tanq' p' medium ad et iux
 ta Paulum ad Rom. i. uia u' iudicij e' ex p'p'tis deuenit ad
 temporalia. est q' eadem p'as / Ad. i. pat. ex dictis / Ad. 2. libi

N

Ad. 3. q' scientificum nō ē idem q' r'as superior. nam necessaria si
 bula referunt etiam in reb' temporalib' opinationum u' in minus
 sed et ob eandem cam q' r'as inferior. contingens q' et necessariuz
 cum seant eandem r'as nō obiecti intell' s'q' ueri ab eadem p'as
 cognoscunt

Sed contra est
 August. 12 de
 trin. solum per
 diuersa officia eas
 distinguens

Sūmula. d. Thome

q̄ tripliciter applica
t ad aliquid s̄c̄

cum p̄ multa dirigamur in agendis. est que p̄ oīa / sed est quod
consūa depom̄ pot. p̄ oīa minime. Dm̄ q̄ consūa nominat et dicit
altum. et non p̄ oīam. quod ex ip̄o nomine ostendit q̄ consūa dicit
applicatiōnem suā ad aliquid. v̄ ē simul sc̄ia. et etiam ex his
que consūa attribuit. s̄c̄ testificādo nobis q̄ facimus vel non
facimus. ligādo ut faciamus vel oīmittamus quod etiam instigare dicit
et repr̄sēdēdo accusādo. s̄ etiam excusādo debere vel malefallo
q̄ hi nomen altus tribuit habitui quandoq̄ consūa dicit h̄ndere
sux etc. consuetum ē enim. q̄ causę et effectus p̄nuicem nomi
nent. Ad. i. R̄ q̄ consūa ē sp̄us vel mens. q̄ quoddam mētis
dictamen. Ad. 2. q̄ p̄ oīum nō ē incōnsūa tanq̄ insubito. sed siue
cognitum in cognoscente / Ad. 3. q̄ altus h̄ in se semp̄ non ma
neat. manet t̄ in radice s̄c̄ habitus vel p̄ oīa in sua causa
que ē p̄ oīa s̄ habitus qui ad n̄rum p̄positum ē h̄ndere dicit. a quod
habitibus a quibus consūa informatur h̄nt efficaciam -

Q̄. 30. de p̄oīs appetitiuis in coi
v̄ in duos articulos diuisa

Et c̄ de considerandis quatuor. i. de appetibili in oī
2. de sensualitate. 3. de uoluntate. 4. de p̄oīs arbitriis

cc. Primum querunt deus primo p̄ oīi debeat appeti
tus p̄ oīi aliqua specialis p̄ oīa animę. 2. v̄ v̄m appetitus di
uidat in sensitiuum. et intellectuū. sicut in p̄ oīs diuersas

Ar. 1. Vm̄ appetitus sit aliqua sp̄us aut p̄ oīa?

Et uidet q̄ nō q̄ appetere bonum oīb̄ conit ut dr. i. et d. et
ināctis q̄ nō est sp̄us p̄ oīa aut. 2. q̄ idem cognoscamus. et appe
timus. q̄ nō distinguit a uicognosuitiua. 3. q̄ eō nō distin
quit d̄ p̄ oīum. at q̄ est p̄ oīa animę appetit quoddam particu
lare appetibile. s̄. sed d̄ ē. p̄ oīus. 2. de anima. et de anima. lib. 2
Dm̄ q̄ omnem formam sequit aliqua inclinatio. sed diuersimod
de. q̄ cum forma nālis det esse determinatum ad unum finem
et eius inclinatio determinata ē p̄ oīgnis ad essendum sicut h̄
p̄ forma aut̄ in habitibus cognitio. sic determinat unum quod
q̄ ad esse p̄ oīum nāle p̄ formam. quod est receptiuum aliarum
p̄ oīerum rerum. et sic alia inclinatio in eis reperit que sequi
tur apprehensionem et dr̄ appetitus s̄ p̄ oīa appetitiua. sicut in nāli
69 de appt̄ n̄tis

Ad

Ad. 1. R. ex dictis / Ad. 2. q. e. diversitas formalis exp. d. b. apprehendit enim res que e. ens app. sensibile aut intelligibile, appetit. u. que est bona. Ad. 3. q. procedit de appetitu rationali dicitur per supra quom. e. appetitus actualis, qui appetit pro quod est amens no. hinc aut illi per, sed simpliciter anima

Ar. 2. Vm appetitus sensitivus et intel

lectivus sunt distincta potentia,

Sicut q. no. 1. q. appetibili accidit q. apprehendat sensus intellectus, q. non sunt recipiendum per distincte, quod tunc debet ex dictis se obiectorum / 2. q. omnis appetitus fertur in res pro ut hinc in scriptis singulares. q. nullus e. appetitus intellectivus qui faciat e. intellectus rationem / 3. q. in hinc no. e. aliud mo. hinc in consequentia illorum q. negat appetitum. Sed e. appetitus 2. de qua ubi dicitur q. appetitus superior movet inferiorum. Dm q. appetitus est pro passiva, appetibile u. est ens uens non motum respectu ipsius, et qui apprehensionem intellectus uel presentiam sunt distincte rationes obiectum arguunt distinctio nem pro exp. appetitus sensitivus, et intellectivus

in am malibz.

apprehensum

Ad. 1. R. q. appetitum ex dictis / Ad. 2. q. q. appetitum intellectivum appetimus spiritualia bona, et mala etiam sub ratione communi q. bona sunt, sicut et o. d. habemus omne latronum genus. Ad. 3. ex 3. de qua. q. optimo. p. universales non movet nisi median te particulari, et similiter appetitus superior movet median te inferiori, et ideo no. est alia vis motiva consequens sensum et intellectum.

Q. De sensualitate in 3. ar. diversa

Primus e. v. sensualitas sit vis appetitiva / 2. v. diuisa e. sensualitas in irascibilem, et concupiscibilem hinc in diuisas partes. 3. est. Vm irascibilis et concupiscibilis obediunt rationi

Ar. 1. Vm sensualitas, sit appetitiva

Sicut q. no. q. Aug. 12. dicitur. dicit q. e. quidam motus qui corp. sensu incendit, sed sensus e. cognoscitivus, q. e. sensualitas / 2. q. e. de hinc. Aug. sensualitas. dicitur 3. rationem. q. hinc sub eodem nomine s. cognoscitivus / 3. q. incendit sicut ut serpens, at serpens

nunciavit primis partibus q. e. pro cogn.

dit ea, quæ sensum non immutant, ita in appetitu sensitivo
 est vis aliqua appetens aliquid quod non est conveniens sibi de
 lectationem sensuum, sed sibi quod est utile animali ad suam de
 fensionem, et hoc est vis irascibilis. Ad. 3. quod dicitur plethinet
 ad concupiscibilem, ratio impugnativis pot. dicitur tenere ad iras
 cibilem. Ar. 3. vñ irascib. et concupiscib. obe
 diant Rationi?

duant Rationi?

Quid est quod non i. quod sensualitas non obediunt rationi quod 2. quod
 rationi repugnant, ut constat ad rom. 7. sentis aliam legem, et quod
 rationi non obediunt / 3. quod sensus non obediunt rationi non enim
 videmus aut non videmus quando et quomodo volumus quod negat appetitum
 sed dicitur Damascenus! dicitur quod irascibilis et concupiscibilis obe
 diunt rationi superiori in qua est ratio et voluntas, et quidem quod
 obediunt rationi ex eo ostendit quod sicut estimativa quod lupus est
 sibi non vivit timet eum ovis, sic in homine ex cogitatione que fit
 ut syllogismus motus sensitivus movet interior appetitum sensitivum, et
 quod propositiones singulares colligunt syllogistice ex universa
 lib. 9. per rationem cognitivam, inde est quod appetitus ultimate insuit
 actibus a ratione que discurrit de moveri, et non absolute ab
 intellectu simplici, et hoc potest quod vis experiri in semet ipsis ap
 plicando enim universales aliquas considerationes mitigat iram,
 ex parte voluntati etiam subdit irascib. et concupiscib. quod
 ex parte appetitum, quod in brutis ad irascibilis aut concupiscibilis
 sequitur motus, sed in homine ex parte imperium voluntatis quod
 appetitus inferior movet a superiori, sicut sphaera superioro
 inferiorem movet, ut dicit philosophus. 3. de anima. Ad. 1. dicitur quod iras
 cibilis et concupiscibilis magis dominantur sensitivum quam appetitivum
 ex parte actus ad quem inducuntur ex ratione et ut sic appetitus se
 hualitas significat per serpentem. Ad. 2. quod corpus obediunt
 imperio principalis dispositio sine servili, quod ad eius motus
 moventur membra, quod nata sunt motu voluntariis moveri, et
 irascibilis et concupiscibilis obediunt intellectui vel rationi imperio
 regali et politico, sicut liberi, quod hanc videri sustinere possunt qua
 tenus preter cogitationem de qua diximus, moventur etiam ab
 imaginativa et sensu. ex. 1. politico. Ad. 3. quod sensus exterioris
 res indigent sensibilibus exterioribus quorum presentia non est in parte
 rationis

quantum ad execu
 tionem que fit per
 vim motivam
 quod dicitur

pos autem interiores tam sensitivus, quam appetitivus, non indigent exterioribus rebus. et ides subdunt imperio rationis, quae eas dirigat imo et format imaginativus virtutis perphantasmata

Q. 82. De voluntate in 5. ar. divisa

omnia

et. quam primo quere videtur voluntas aliquid ex necessitate appetat. 1. 2. vni aliquid ex necessitate appetat. 3. vni sic eminentior potest quam intellectus / 4. vni voluntas moveat intellectum. 5. vni voluntas moveat per se subilem et concupisibilem

Ar. 1. Vni voluntas aliquid ex nec^{te} appetat. Et videtur quod non quod ex Aug. 5. dicitur de voluntario operatur necessario / 2. quod est potest rationalis ex ratione ad opposita quod ad nihil necessitate determinata / 3. quod alias non esset dominatrix actus, quem necessarii debet habere / sed 3. est Aug. 13. dicitur de beatitudine loquens. Vni quod necessarium dicitur id quod non potest non esse. hoc autem contingere potest. vel exprimitur intrinsicis, formali sibi aut mali. quod patet necessarium est quod compositum ex contrariis corrumpat. et quod exprimitur triangulus habeat tres angulos; aut si necessarium dicitur extrinsecus fine sibi aut agente, et necessitas quidem finis aut est simpliciter ut ubi ad vitam, aut ad melius esse sive utile ut equus ad iter / ab agente si quidem necessitas coactionis quando mobile respondet non moveri nec resistere agenti. et hanc necessitatem coactionis repugnat voluntati, non tamen illa quae est ex parte finis, quae ad finem respondet. prout si nisi unum, sicut ex voluntate transeundi mare fit necessitas in voluntate. ut vellet navem. necessitas etiam naturalis, quae fertur et inheret ultimo fini, qui est beatitudo contra naturam voluntatis sicut et intellectui quod adheret in speculabilibus primis principis. ut dicitur 2. phys. quod omnis motus incipit ab aliquo immobili. Ad 1. quod procedit de necessitate coactionis. Ad 2. quod voluntas quae aliquid naturaliter vult magis respondet intellectui naturalis principis quam rationi quae se habet ad opposita. v. s. in hoc magis est intellectualis quam rationalis potestas. Ad 3. quod sumus dominum nostrae electionum. sed non appetitus ultimi finis. ut dicitur in e.

Articulus

Ar. 2. Vm uoluntas ex nec^{pe} omnia uelit q^{re} uult?

uidet q^{re} q^{re} dion. 4. c. dedit. nom. dicit q^{re} malum est propter
uoluntatem q^{re} bonum necess^{pe} uult sibi opponat / 2° q^{re} motus
mobilis ex necess^{pe} sequit^r a mouente, quate^m est obiectum resp^u uolun
tatis / 3° q^{re} apprehensum p^r sensum necess^{pe} mouet appetitum est
bitium (ut uidet dicitur Aug^{us} tunc dicit q^{re} aialia mouent^r uisib^{il}
q^{re} et uis^u apprehensum p^r intellectum necess^{pe} mouet uoluntatem sed
2° est Aug^{us} q^{re} uolunt^r et recte uiuere, et peccat / Dm. q^{re} uiuere in
tellectus necess^{pe} assentit primis p^ris, et illis uelutis rribus
que^m sent^r necessariam connexionem uimiffes, quando p^r demonstra
tionem de tali connexionem constat, q^{re} h^uis remotis remouerentur
prima p^ria) alijs u^o contingentijs noⁿ necess^{pe} assentit: Ita uo
luntas necess^{pe} adhaeret ultimo fini s^u beatitudini, et d^us que^m uim
ea sent^r necess^{pe} connexionem, sed in anteq^u per certitudinem
diuina uisionis necessitas huiusmodi connexionis demonstratur
uoluntas non ex necessitate deⁱ inhaeret, neq^{ue} h^uis que^m deⁱ sunt,
sed beati necessario adhaeret deⁱ, tunc nunc ex nec^{pe} uolumus est de
ati / Ad. 1. pat^r ex dictis / Ad. 2. q^{re} possibilitas uoluntatis noⁿ est
ita subiecta alicui particulari bono, et deⁱ noⁿ necess^{pe} mouet ab
illo / Ad. 3. q^{re} sensus determinate unum apprehendit, et ad unu^m
mouet, at r^o est uoluntaria plurium ad que^m non necessitat^r uoluntate^m

Ar. 3. Vm uoluntas sit altior p^oa q^u intellectus?

uidet q^{re} q^{re} eius obiectum est bonum et finis, qui est prima car^r
q^{re} et uoluntas est p^rfectissima p^oa / 2° q^{re} innat^r p^rcedit deⁱ minus
p^rfecto ad magis p^rfectum, at de actu intellectus p^rcedimus ad actum
uoluntatis / 3° q^{re} habitus proportionant^r p^rfectum p^oarum
charitas autem que^m est in uoluntate omnes alios habitus in per
fectione excedit q^{re}. Sed 5° est q^{re} p^r p^rus in. 10. et h^uorum altissima
a^u p^oam ponit intellectum. Dm. q^{re} noⁿ bilitas aut p^rfectio ali
cuius rei p^ot considerari dupliciter unum modo simpliciter ex his que^m
rei conueniunt ex nat^r sua et h^uo p^r h^uo intellectus est noⁿ bilis simpl^r q^u uo
luntas q^{re} eius obiectum (a quo p^rcedimus p^r p^rfectio) est ipsa r^o boni
que^m est immaterialis et abstracta et p^r uis aliorum et p^rfectior, q^u
bonum ipsum et appetibile quod est obiectum uoluntatis. Attamen
q^{re} 2° modo p^r d^u aliquid magis p^rfectum ex his que^m ei conueniunt
p^rter respectum ad alterum h^uo modo uoluntas quandoq^{ue} reperi
tur p^rfectior intellectu, quando s^u res ad quas fertur et in
quib^u

quibus est bonum sunt nobiliores quod intelligitur in qua est ratio veri
 uel res intellecta, hincque dilectio seu amor dei perfectior est quod
 deum dei cognitio sed tri simpliciter intellectus nobilior est quod
 tas. Ad. 1. R. q. concludit de bono ut causa est, at uerum
 de magis absolute et immutabiliter et ipsius boni rationem signifi-
 cat, immo et bonum est quoddam uerum, et uerum similiter
 quoddam bonum. Ad. 2. q. quod dicitur de illis quod est prius gratia et
 tempore. non autem de illis quod est prius simpliciter et secundum ordinem na-
 turae, sic enim actus est prior potentia, et intelligitur perfectior uoluntate tan-
 quam actiuum passiuo, et mouens mobili. Ad. 3. q. concludit quod
 fertur tamen quod quod peccantatem deum amamus.

Art. 4. Vm uoluntas moueat intellectum?

videtur quod non. 1. quod mouens est nobilior motu, ac intellectus
 est nobilior uoluntate. 2. quod mouens non mouet a mo-
 tu inferiori, sed intellectus mouet uoluntatem quatenus appre-
 hensum appetibile ostendit illi, quod non mouet ab ea. 3. quod nil
 est uoluntatis nisi sic prius intellectus, quod si intellectus etiam mo-
 uet a uoluntate dicitur processus in infinitum. Sed 5. est. Damascenus
 dicit quod intellectus mouet uoluntatem per modum finis quatenus
 ipsa fertur in bonum tibi ostensum ab intellectu, sed uoluntas
 mouet intellectum immo et omnes potentias animae (de motu uegeta-
 tibus que non subduntur arbitrio) per modum agentis, quod in
 omnibus prius actiuis ordinatis illa que respicit finem uoluntatis
 hanc aliam agit et impellit, ut patet in uoluntate in eis in ten-
 dente ipsam rem conseruat, quod res alias naturales ad hanc
 seruatiuam mouet, et etiam in rege qui intendens in bono
 num regni subditos priores mouet ad particularium ciuita-
 tum bona curanda. Ad. 1. dicitur quod si intellectus consideret sicut est quodam partiu-
 laris potentia, et uoluntas tamen in uoluntatem sui subiecti excedit illam
 et mouet simpliciter tamen excedit ex immaterialitate et maiori
 numerice subiecti, quod uoluntas et eius actus, cadit subente quod
 est intellectus subiectum, nec negamus has potentias in suis actibus inuicem
 se includere, quod intellectus intelligit uoluntatem uelle, et uoluntas uult
 intellectum intelligere, et simili ratione bonum uoluntatis subue-

2° in quantum e quoddam uerum intellectum, et uerum bonum
tinet sub bono, in quantum e quoddam bonum desideratum
Ad. 2. pat. ex duobus / Ad. 3. q. statum in intellectu sicut in
mo, quatenus primum conuulandi et intelligendi est aliquid in
tellectum primum alius intellectu, quod e deus ut dicit Arist
3. et sic.

Ar. 5. Vm irasabiles et concupisabiles dis
tingui debeant in appetitu superiori?

Suadet q. sic. i. q. quaedam concupis e. s. sapiq no pot. ee
in appetitu sensitiuo, et quaedam ira s. i. uita similitern
pot. esse nisi in uoluntate. q. ipsa distinguit in concup. et irabi
2° q. baritas e. muniter de esse in concupisibili, et
spes in irasabili. q. no sunt in appetitu sensitiuo. q. 1° 3°
q. in lib. de spu et aia dicit q. aia habet irasabilem concupis
abilem et rasonalem, anteq. corp. uniat. appetituu sensitiu
uus est poa uniuersi. q. sed 3° est gregor nissenus, damas
cenus lib. 2. et Arist. in 3. de anima. Dm q. sicut in
appetitu anima no multiplicat poa appetentiu ex
parte intellectus, quamuis multiplicetur ex parte sensuum, si
militur appetitus intellectiuus, seu uoluntas no multiplica
t nec diuidit in concupisabilem et irasabilem, q. respicit
bonum tanq. obiectum sub e. munit rasonabili, unde bona par
ticularia non arguunt distincti in appetitu intellectiuo sicut
neq. album et nigrum in poa uisiva, q. uident inq. transiu
colorata, et appetitus sensitiuus respicit bonum arduum ut
sic, et delectabile ut sic, et postea diuidit in irasabile, et co
cupisabilem. Ad. 1. q. concupis. et ira duplucet tu
m possunt s. aut p. passione que fit uim quaedam a motu
animi, et sic sunt in appetitu sensitiuo. aut p. simplici affectu et
hoc patet no arguunt distinctas poas, sed tunc in eadem uoluntate
intra, ut sic tribuunt des / Ad. 2. q. q. dicit rason e. aliu
qui reperiunt in uoluntate similes alib. appetitus sensitiuo, et
lib. ad 3. et q. in aia sunt ord. ne antecumisionem, sicut illi libro fi
des aliqua adhibenda est.

Summula. v. Terna

Faint handwritten text at the top of the page, possibly a preface or introductory section.

Main body of faint handwritten text, appearing to be a list or series of entries, possibly related to the 'Terna' mentioned in the header.

88

C. 33. In 4° Articulo diuisa De Libero arbitrio

1° quam querunt. i. Vni homo sit liberi arbitrij
 2° quod sit liberum arbitrium vni poa. Subitus uel actus
 3° si est poa vni sit appetitiua, uel cognitua
 4° si est appetitiua vni sit eadem poa cum uoluntate
 uel alia.

Ar. 1. Vni homo sit liberi arbitrij.

Et uidetur quod non quod ad Rom. 7. dicitur non enim in quod uolo bonum
 hoc ago / 2. quod ad Rom. 9. dicitur non est uoluntas sed uolere
 nec uolentis sed uelle. quod homo non potest operari aut non operari. et
 uolens non est liberi arbitrij. 3. quod quod mouet ab
 non est Summis uia eius, quod non est diuis traxerunt ad hunc / 4. quod deus mouet uoluntatem regis
 p. dicit. 3. et dicit quod qualis unusquisque est tales finis tibi uide
 aliqualem autem esse uoluntati homini a nat. quod et uelle
 finem, et eligere media necess. et uoluntate inest illi, et non libere
 Sed dicitur aut. ecci. 15. dicitur quod homo ex eo quod rationalis est
 liberi arbitrij est. quod quod uoluntate non mouentia agunt et
 mouent sine iudicio; animalia uero cum iudicio non libere
 quod est in iudicio uoluntate, homo uero libere iudicio mouet et agit ex
 latore rationis et particularia et contingencia operabilia
 Ad. 1. quod quod dicitur de uoluntate appetitus dicitur rationem / Ad. 2.
 quod requirit motus dei cum libero arbitrio uoluntate / Ad. 3.
 quod deus mouet causas rationes uoluntate, et libere libere, non enim ex
 eo quod homo libero arbitrium mouet se ipsum sequitur quod sit in causa.
 Ad. 4. quod non est in uoluntate uoluntate quanta ad executionem celestium
 sed uoluntate quanta ad celestium ipsas supponit diu auxiliu. Ad. 5. quod in homine est duplex qualitas
 Sum est aliqualis duplex qualitas in intellectu, et sic tas sit rationis. et sup
 uoluntate uoluntate fere in homine dicitur quod uoluntate in ultimo mouent
 finem sine beatitudine. ~~Ad. 6. quod in homine est duplex qualitas~~ uoluntate dupliciter aut
 nis quod in intellectu non est nec necessitas libero arbitrium. ~~Ad. 7. quod in homine est duplex qualitas~~ uoluntate
 qualitates autem supuenientes quales sunt habitus et passionnes ~~Ad. 8. quod in homine est duplex qualitas~~ uoluntate
 quoniam uoluntate inclinantes subiacent libero hominis arbitrio. quatenus ~~Ad. 9. quod in homine est duplex qualitas~~ uoluntate
 in nobis est eas acquirere uoluntate, aut dispositione, eis ubi, et eas
 a nobis excludere. Vt nihil est, quod libertati arbitrij repugnet.

Ar. 2

Ar. 2. Vm liberum arb, sit poa? Q

et a Bernard dicitur poa /
 habitus aut liber
 sui /

et uidet q. n. i. qz est iudicium liberum. et sic alius et
 2° qz dicit q. sit facultas rasonis. facultas autem
 dicit facultate seu habitum no poam / 3° qz alias no perdere
 p peccatum. ut dicit Augustinus / Sed d^o est qz e subiectum qm
 q est poa / Dm qz liberum arbitrium iuxta significatio
 nem uocabuli nominat alium. comumiter tri sumitur p^o p^o
 alius p^o. quod uel pot. esse habitus. uel poa. Ita. uel poa
 uel habitus. et qz no sit habitus ex eo constat qz habitus deter
 minat ad unum s^o bene aut male operandum. liberum autem
 arbitrium e indifferens. Similiter. no est habitus uel poa. qz
 esset habitus natus. siquidem nate e homini q. sit liberi arbi
 trij. et ^{tunc} inclinaret nate et no libere. est ergo poa q
 semper manet in homine / Ad. 1. R. qz poa significat no mi
 ne actus. Ad. 2. qz facultas nominat quandoqz poam ex
 pediam ad operandum. et habitus sit / Ad. 3. qz homo per
 dit p peccatum liberum arbitrium qm ad libertatem que
 est a culpa. et a miseria

Ar. 3. Vm liberum arbitrium sit poa appetiti?

et uidet q. n. sed cognitua potius. qz rasonem statim comitatur
 ut dicit Damascenus. / 2° qz e liberum iudicium. qz poa cogniti
 ua. / 3° qz electio que e liberi arbitrij uidet importare quan
 dam collationem et iudicium. qz / Sed d^o e p^o in. 3. et dicit.
 ubi dicit q. electio est desiderium. desiderium uo e appetitus p^o
 Dm qz p^o actus liberi arbitrij e electio qua unum accepta
 et alio reusato. ex nat^o ergo electionis pensanda e et nat^o liberi
 arbitrij. ad electionem autem procedit consilium ex parte intel
 lectus. et sequit desiderium alicuius boni uel ad finem in
 tentum. et qui bonum est obiectum appetitus electio que e ip^o
 e actus est appetitus p^o. s^o liberi arbitrij. dicitur tri a p^o appetitus
 intellectiuis. uel intellectus appetitus. Ad. 1. R. qz appetitus
 poa. sequuntur cognitua. Ad. 2. qz iudicium est conuictio consi
 lij. quod etiam terminat in electione. et sic electio dicitur quoddam iu
 dicitum. a quo nominat liberum arbitrium / Ad. 3. qz collatio p^o
 e p^o tinet ad intellectus. ad liberum autem arbitrium minus p^o quate

in. 6. ut

usus unum alteri p^o
 stat.
 Ar

Ar. 4. Vm liberum arb sit alia poa a uoluntate.
 E uide qd i. qz damascenus dicit in lib. 2. q. aliud e theli-
 sis. et aliud uoluntas. at thelis e uoluntas et uoluntas liberum
 arbitrium, quod unum ad aliud uoluntatis. q. / 2. qz alius liberum
 arbitrium. s. electio e demedij uoluntas u. est define ut dr. 3. eth. q.
 3. qz exp. intellectus e agens et possibile, q. exp. appetitus intel-
 lectiuus sunt due poa. s. uoluntas et liberum arbitrium, sed
 3. e damasc. in lib. 3. Dm q. poa appetitus sequunt et p.
 potestant appetitus, et ita quemadmodum exp. appetitus
 distinguit intellectus a rane in hoc q. intellectus dicit simpliciter
 cognitionem alicuius rei, quod maxime inuenit in cognitione
 prior: ran uero importat illationem unius ex alio, ita eodem
 modo exp. appetitus intellectiuus, uoluntas seu uelle e simplex
 appetitus rei liberum u. arbitrium dicit electionem unius ad aliud
 tanq. ad finem, qui in appetitibus habet se ut pna insuperabilis
 et pterea quemadmodum intellectus et ran est una poa, ita uoluntas
 et liberum arbitrium unica poa solum est. Ad. 1. q. ar-
 quit distinct. alium / Ad. 2. q. distinguunt sicut intelligere et
 rane uari. Ad. 3. q. intell. e mouens uoluntate et ita in ea non
 est necessarium ponere agens, et possibile.

hinc finis

Ar. 34 quom anima coniuncta intelligat corporalia
 que sunt infra ipsam in d. ar. diuisa.

Ar. 1. Vm anima cognoscat corp p intell. / Hic de actibus. et
 E uide qd i. ex Aug. 2. solum ubi ait corpora non intellectu-
 sed sensu cognosci. et. 12. sugger. ad lit. dicit q. uisus intellectualis e
 corp. que sunt p se in anima. que p se in corpore esse possunt. q.
 2. qz sensus non cognoscat spualia, que sunt intelligibilia. nec in-
 tellectus corporalia, que sunt sensibilia / 3. qz corporalia sunt in-
 tingentia, et mobilia, intellectus autem e corp. que sunt necess. et eodem
 semper modo se habentia / Sed d. e q. sicut incorporeus e in intellu
 Dm. q. quidam pphi considerantes dixerunt quid quid est in mundo
 esse corporeum mutabile et fluxibile ac p inde nullam de rebus secun-
 tam ueritatem acquiri posse. Plato u. postea ideas separatas consti-
 tuit

De actibus. et
 habitibus p
 intellectibus
 de appetitu
 in 2. parte

tunc putans eodem modo oportere inveniri species rerum in seipsis
 quae sunt in intellectu, scilicet immateriales et immobiliales. sed hoc falsum est
 quia alias de rebus corporeis et de motu suam non haberemus, ne
 quae per animas materiales possemus aliquid demonstrare. tenendum quod
 est quod omnia quod recipit admodum recipientis recipit, et ita
 res corporeae in intellectu sunt immaterialiter, et eas cognoscit uni
 versaliter et immobiliter siue necessario. Ad. 1. R. q. Aug.
 intelligit quantum ad ea quibus intelligit cogit, non quantum ad
 ea quae cognoscit, Ad. 2. ex eodem. 22. dicitur. quod superior
 virtus excellentiori modo se extendit, ad ea quae inferior cognoscit
 ut non est. Ad. 3. quod res mobiles sunt in sua mobilitate im
 mobiliales. 2. R. quod motus semper supponit aliquid immobile. scilicet
 hanc ipsam rei si est in qualitates aut in unum vel. aut in animam
 ipsam primam si est in formam substantiales, et praeterea licet
 motus non semper sedeat dum transit immobiliter in unum vel ma
 net, et propter hoc non invenit de rebus mobilibus immobiliter
 suam habere.

Species

Ar. 2. Vni anima per suam corp. intelligat.

videtur quod sic. 1. quod Aug. 10. dicitur quod anima de sua substantia
 format similitudines et imagines corporum. 2. quod philosophus in 3. de
 anima dicit ipsam esse quoddammodo omnia. 3. quod creature inferiores
 perfectiori modo sunt in superioribus quam in seipsis ut dicit Dionysius
 quod corpora sunt in anima per suam essentiam. Sed 3. videtur Aug. 9. dicitur

neque enim ut hi
 existimabant est
 materialiter omnia

dim. 2. philosophus antiquus quod neque anima cognoscit per species materiales
 neque dant species rerum immaterialiter extra intellectum substantiam
 et abstrahit non solum a materia sed etiam a conditionibus mate
 rialibus individuantibus, res materiales et corporeas cognoscit se
 sus autem quamvis recipiat species sine materia non tamen sine mate
 rialibus conditionibus, et quemadmodum inter sensus perfectus
 est qui magis immaterialiter sentit et sensibilia percipit scilicet visus
 ita inter intellectus ille est perfectus, qui est immaterialis,
 quod igitur est proprium dei ut sua essentia sit immaterialiter cognoscens
 omnia quae effectus virtute praesistent in causa, sedus ipse est

et suam omnia intelligit. no autem anima sumi neq; etiam an-
gelus

Ar. 3. Vm aia intelligat oia p species sibi
naturaliter inditas?

Suadet q; sic 1. q; gregor. homi ascensionis dicit q; homo hct
comune cum angelis intelligere, q; huiusmodi est plenus for-
mis seu speciebus inditis, 2. q; mat. i. est creata sub formis
q; et aia cum speciebus ad corporalia intelligenda, siquidem per
fectior e. 3. q; ut dicitur in menore Platonis. quicquid id est
si per ordinem interroget ad multa Respondet. q; hec species
inditans corporalium. Sed 2. dicitur in 3. de aia q; intelligit tanq; ta-
bulam raso in qua nil est scriptum. Dicitur q; comodo quo ali-
quid sebet ad factum aliuus forme sebet ad formam, que est
primus talis actus. si enim aliquid e in pda ad motum suum est
etq; in pda leue. et si actum mouet est actu leue. iamq; uentus
tam tm sentus q; tm intellectum, quandoq; fit in actu, quandoq;
no. similiter quandoq; hct spes. et quandoq; e in pda ad illas, q;
sunt oia cognitiuis. v. in pda ut dicitur hct intellectus e sine
omni specie. sed qm id quod actu hct formam interdum impe-
dit ad actu ut leue ad ascensu. Plato posuit in intellectu formas
seu spes a nat. inditas oium intelligibilium, sed q; impedit per
uisionem ad corpus, quod factum e. tam q; uis e nalis et pda
no impedit nec naliem sperum uisus, tum q; deficiente sentu no
deficeret sua illi correspondens. et equis q; natiuitate posset ui-
dicare de coloribus. et nos sciremus in nobis tales species esse
nec experiremur tantam ignorantiam in pda ronis utus
ab angelis. Ad. 1. R. q; homo deficit in eminentia intelligendi. si uis et
corp. inferiora a celestibus in eo q; no tunc sacata forma. Ad. 2.
q; mat. i. hct esse substle p formam v no e simile ad ducti dum
e sub una forma. e in pda ad aliam. Ad. 3. q; pot. quis alium de ce-
re etiam per ordinem interrogandi. et tunc de nouo acquirit
suam qui Respondet. quatenus de prijs et prioribus ad posteris

posita q; ex leuitate
dubius motus pcedat

de illuc ra pcedit illi ordine sup

Art. 4.

Ar. 4. Vm spes intelligibiles effluunt in aiam ab aliis quibus formis separatis.

Et videtur quod sic. 1.º quod intellectus in actu quod dicitur in intellectu in actu, et tunc intelligit per se quod participat a formis separatis influentibus. 2.º quod sensibilia quae sunt in actu extra aiam sunt causa ipsorum sensibilibus, quae sunt in actu quibus sentimus. 3.º quod noster intellectus quando est in potentia non enim semper in actu intelligit, quod reducat ad actum ab intellectu semper in actu existente hinc substantia separata. Sed dicitur quod sensibus non indigeremus, neque careremus scia sentiu proprio pondente. Unde quod plato posuit ideas rerum sensibilibus praesistentibus a materia separatis, ex quarum participatione res in seipso existebant et habebant esse reales, et ex earundem participat intellectus noster habebat species seu similitudines intelligibiles ab eisdem effluentes. Avicenna uero posuit non quidem ideas platonis separatas sed quod spes nostrae intelligibiles prius existunt in ultimo intellectu separato quemuscat agentem et influentem in nos dicitur species ad intelligendum et

Simili in intellectu

quem ad modum et illa accipit ab aliis et sic per ordinem usque ad primum

quod aia a se ipsa. s. ab aliis sensu excipitur possit ad recipiendam speciem qua colores cognoscere possent

addit quod trans actu intelligendi non manent species intelligibiles, sed hae stare non possunt, quod alias aia non sumeret corporis indigentia quam hinc eius ad intelligendum pro hoc statu et sentit si duas quod eget sensibus ut exatent eam ad consideranda ea quae species habet, hinc non est assignare eam unionis aie ad corpus absolute, sed quatenus secundum Platonicos est sopita oblivione et si dicat sensus esse nec ut per se exatent ad intelligendum influentiam sequitur ut dicitur dicebamus, quod deus inducere posset deo quibus, 5.º dicitur quod spes intelligibiles quibus aia nostra intelligit non effluunt ab aliquibus formis separatis. Ad. 1.º dicitur quod spes intelligibiles procedunt a deo medijs formis rerum sensibilibus a quibus sciam accipimus. Ad. 2.º quod res quae extra aiam non sunt actu intelligibiles. Ad. 3.º quod sicut per eam proximam intellectu possibilem reducat ad actum intelligendi ab intellectu agente, ab intellectu uero separato sicut deus tanquam a causa remota.

Ar. 5.

Ar. 5. Vm̄ aīa intellect̄ cogitat res immāles in rāōibz q̄t.

Fuit q̄ nō .i. q̄ nō cogit p̄ nunc ipsas rāōnes q̄t immō ut
dit dicitur. in .c. i. mystic theol. coniungit desicut ignis. q̄

2. q̄ inuitibilia dei ut di ad rom. i. p̄uitibilia cogunt q̄ nō ē

3. q̄ rāōnes q̄t. sunt idē. s̄m̄ August. lib. 33. q̄. iam q̄ redibit op̄s
platonis supra impugnata. sed d̄ est Aug. 12. confess. d̄m̄ cum

Aug. 2. dedoc̄ christiana q̄ siquae ueritates reperiunt in an
tiquorum phorum libris et nr̄e fidei accommoda ab illis inuenerunt

trium tanq̄ ab iniustis possessōibz accipiendasunt, et eorum sup̄
triusa figmenta teneuitanda, posuit q̄ Plat̄ ideas ad modum

reprobatum iam ē. s̄m̄ Augustinus. lib. 33. q̄. ponit eas quat̄
sunt rāōnes q̄t in mente diuina s̄m̄ quas omnia formant. et

s̄m̄ quas etiam anima humana omnia cognoscit. Pro quo ulte
rius notandum, q̄ aliquid p̄t inales cognosci dupliciter uno mo
do sicut in obiecto cognoscit. quo pacto cognoscit quis suam imaginē

in speculo, et beati omnia quae uident in rāōnibus q̄ternis: alio
modo sicut in p̄sō cognoscit uis a quo fit participatiō quo pacto

qui uidet solē dicit uidere ea quae per ipsum manifestantur
et sic p̄sō statu possumus dicere q̄ aīa s̄m̄ cognoscit omnia in

rāōnibz q̄t quatenus lumen intellectuale est participatiō diui
ni luminis, et spes intelligibiles ad acquisitionem suā de rebus

mālibz reseruiunt et, et p̄ hoc patet soluti ad obiecta

Ar. 6. Vm̄ intellectiua cognitio accipitur
a rebus sensibilibus?

Fuit q̄ nō .i. q̄ Aug. lib. 33. q̄. dicit q̄ a sensibus nō est ex
pectanda sinceritas ueritatis. ut pat̄ in somnijs, et q̄ res subiec
t̄ sensibz sine intermissione mutant. q̄

2. q̄ si sup̄ gener
ad hanc dicit, nō ē putandum aliquid facere corpus in spiritum
d̄ concludit, q̄ imaginem corporis nō corpus sed sp̄s in seip̄s fa
cit

3. q̄ intellectuales cognitio ad multa alia, p̄ter sensi
bilia extendit. sed d̄ ē plus i. meta. ut infra posteriorē

asserens, q̄ omnis nr̄a cognitio incipit a sensu s̄m̄ d̄m̄ q̄ Demo
critus nō distinguit intellectum a sensu. et ita potuit intellectu

nem

immiscere
et clarari
ut pat. ps.
q̄ signati
ē. s. n. l. v.
hui. d. 11.

nam fieri p^o fluxionem imaginum a rebus sensibilibus: Platonem uero dixit intellectum uero sic spualis non posse immutari a rebus corporeis, immo neque sensum quem (h^o distinctum ab intellectu) etiam esse spualem dicebat a corporea immutari asseruit, sed exitari ex immutatione organi ipsius sensus, et intellectum simili a sensibus exitari: et fieri intellectum nem p^o dictam participacionem formarum separatarum: sed Aristoteles medium in ueritatem attingens tenuit cum Platone sentium distinguere ab intellectu ab eisdem cordans in dictis formis uero sufficit intelligi agens, cum describit uero tenuit q^o sensibilia causent aliquid in totum coniunctus h^o h^o minem, discordans ab eis in eo q^o non p^o solam defluxionem imaginum a rebus sensibilibus fiat cognitio intelligi, sed q^o requiritur. Et lumē agentis intelligi, et phantasma corporeū a quo abstracta similitudo, uero sensibiles cognitio non est totalis et perfecta causa intellectualis cognitiois, sed magis quoddammodo est materia causae. Ad. 1. q^o q^o non a sensibus est ueritas expectanda, Ad. 2. q^o Aug. non loquitur de cognitioe intellectuali, sed de imaginaria. Ad. 3. q^o sensitua cognitio non est totalis causa intellectualis cognitiois, et ideo nihil mirum si intellectus cogitio ultra sensitua se extendat.

quarum species facta etiam ipsa anima q^o in Platone imaginatio set operationes propriam solius anima. uel dicit q^o sensibile quatenus agens et motus est nobilior organo imaginatiue, quod est in coniuncto, et sic percipit quatenus ad immutationes imaginatiue, q^o in lumine est uirtus que componendo et diuidendo format diuersas res imaginari, que non sunt a sensibus accipiantur

de imaginaria. Ad. 3. q^o sensitua cognitio non est totalis causa intellectualis cognitiois, et ideo nihil mirum si intellectus cogitio ultra sensitua se extendat.

Ar. 7. Vm intellectus possit actu intelligere per species intelligibiles, quas penes se habet non conuertendo se ad phantasma?

Respondet q^o sic. 1. q^o intellectum intelligere est ipsum esse in actu, ut est in actu p^o species intelligibiles. 2. q^o imaginatio, que magis dependet a sensu, potest imaginari sine sensibilibus, q^o 3. q^o alias incorporea et que sunt extratemp^o et non continua, non possemus intelligere, p^ostrum enim non dant phantasmata. sed 3. est plus. in 3. de anima / dicit q^o p^o statim autem coniunctio corpori intellectu semper cogit aut intelligit conuertendo se ad phantasmata non solum quando de nouo intelligit aut acquirit suam, sed etiam quando utitur sua iam habitata

Sabita. quod dupliciter ostenditur. primo quod impeditur organo imaginativae ut in phreneticis, aut mem ut in letargiis impeditur homo ab actu intelligendo etiam ea, quorum ~~mem~~ ^{sciam} inquam praecepit, et tunc intellectus in suo actu non vult organo corporali. 2° ex experientia qua in nobis experimus imagines, quas firmamus et primum exempli proponimus nobis et alijs ut res intelligamus: et ratio istius est, quod pota cognoscitiva proportionat cognoscibili. **V**bi obiectum angeli est subst a mat^e separata, nisi in intell^g obiectum est quidditas hinc nat^a in mat^e corporali existens, quae complete et vere cognosci non potest nisi in individuis in quibus natura licet sibi convenit ~~existere~~, ac inde procedente sensus et imaginativae actu, et postea conversione ad phantasiam. Ad. 1. dicitur quod per speciem intellectus est in actu quod sicut in eo habitualiter. Ad. 2. quod ipsum phantasma est etiam similitudo rei particularis: nec indiget imaginativae aliqua alia similitudine sicut intellectus. Ad. 3. quod illa quorum non sunt phantasma cognoscuntur a nobis per comparisonem ad res corporeas, per excessum, aut remotionem ut de deo dicit Dionysius.

speciem intell^g
speciem

Ar. 3. Vm iudicium intellectus impeditur per ligamen sensus?

Respondet quod non. 1° quod superius non impeditur nec dependet ab inferiori. 2° quod in somnis syllogizamus per intellectum, et tamen sensus sunt ligati. Sed dicitur quod ut dicit Augustinus in sup^{er} gen. ad lit. quod ea quae in dormiendo contra bonos mores contingunt non imputantur ad culpam, quod non est liber rationis usus. Dicitur ex philo. 3. de celo quod sicut finis factiva sensus est opus, ita naturalis sensus finis est quod iudicet principaliter secundum sensum, sicut sicut faber non facit intellectum nisi cognoscat opus ad quod fit, sic non potest esse perfectum iudicium intellectus nisi de rebus naturalibus si sensibilibus sensum ignorent. Ad. 1. R. quod intellectus accipit a sensu, et eius obiecta prima et principalia in sensibilibus fundantur. Ad. 2. quod dormientibus aliquando vapores ascendentes ad cerebrum sunt vehementes et sic ligantur sensus et imaginativae, aliqua

Summula v. Prima

quando sunt magis temperati et luce ligati sensus nostri imagi-
natio neque usus phantasmatus; et quandoque sunt ad eum
modum ut in somnibus temperati parum comedentibus, et post
ubi digestionem. et in fabentibus fortes imaginationes quod
etiam cum imaginatio remanet aliquis usus sensus communis
taliter quod dormiens iudicat ea, quae videt somnia esse, somp-
ni si quis post somnia exutatus advertit, in aliquo defectu
dum dormiendo sylogizabat.

Cap. 35. de modo et ordine intelligendi
in octo articulis divisa.

Art. 1. Unus intellectus noster intelligat res corporeas
et materiales quod abstractus a phantasmatis;
videtur quod non. 1. quod forma rerum non sunt abstractae a sin-
gularibus, quod nec intellectus intelligit abstrahendo a phantasmatis
sic enim esset falsus intelligens aliter, quod sit apud rei. 2. quod
res materiales sunt res naturales in quarum diffinitio materialis, sed ma-
teriale est primum individuationis, quod abstractus a res diffinitive cognoscit
si non possunt. 3. quod 3. de anima phantasmata ad intellectum con-
paret sicut colores ad visum, sed visus non abstractus a coloribus
quoniam colores impediunt in visum, quod est. 4. quod intellectus
possibiles recipit species, et non abstractus illas, agens enim est sicut
lumen ad colores respectu phantasmatum. Tunc autem nihil
a coloribus abstractus quod. Sed est primum in 3. de anima dicit
quod intellectus intelligit species in phantasmatis, quod non abstra-
hit eas. Sed est primum in 3. de anima / dicit quod cognoscibile de-
bet proportionari potestati cognoscenti. Si visus autem est triplex
quoddam actus organice corporalis ut sensus et hic respicit res
in materia: alia est virtus cognoscitiva, que nec est actus organi-
corporalis, nec aliquo modo corporali materie communita qualis
est intellectus angelicus et cuius obiectum est forma sine materia
subsistens, quod quis enim materialia cognoscit, non tamen nisi in im-
materialibus ea intuet, vel in seipsis, vel in deo, et materia immate-
rialia

intrat
simulacrum

terialibus cognoscit: Intellectus autem humanus modo modo
 se habet quod non est actus organi corporalis, est tamen virtus a qua
 est forma corporis, et sic modo modo intelligit res materiales,
 eius enim proprium est cognoscere formam in materia quidem
 corporali individualiter existentem, non tamen quod est in tali materia
 quod fit abstrahendo species intelligibiles aphantasmatis
 et sic immateria in materia, aequaliter intelligit, Plato
 cessat ut dictum est, Ad. 1. Quod abstractio realis est falsa

componens
 aut dividit
 ea

quod separant ea que in re sunt coniuncta, sed presertim non est fal-
 sa sed simplex cognitio unius non considerata alio, quod licet
 ei coniunctum sit non tamen est de ratione cogniti, et sic virtus videt
 colorem pomi non iusto sapore, et intellectus cognoscit res sine
 conditionibus individuantes, que non sunt de essentia sed sunt species

considerat

Ad. 2. quod intelligit abstrahit a materia individuali et signata sicut ab
 his carnibus et ossibus, que non sunt de natura species, non tamen a carne et
 ossibus in eis hinc materia communis que hinc intrat differens species. Vbi
 notandum quod abstractio a materia est triplex, alia a materia sensibili
 singulari sicut quia naturalis philosophia a materia sensibili etiam in de qua
 mathematicis, que considerat quantitatem sine qualitatibus se-
 nsibilibus quibus est prior, non tamen sine substantia cui inest quantitas
 (quod licet sine materia aut illa substantia) et hoc abstractio a materia intelli-
 gibili singulari non tamen intelligibili communi, quedam sunt
 que a metaphysicis abstrahunt a materia intelligibili communi, sicut
 ens, unum, potentia, et alia, ut patet in substantiis immateria-
 libus. Ad. 3. quod colores ut sunt in se proportionant visus poten-
 tiam, phantasmata vero egent lumine intellectus agentis, non quod aliqua
 eadem numerum forma, que esset in phantasmate postea transeat ad
 intellectum, sed quod ex conversione agentis supra phantasma re-
 sultat in intellectu possibili quedam similitudo eorum quorum
 hinc phantasmata. Ad. 4. quod quantum ad naturam speciei, Ad
 4. quod intelligit agens et illuminat phantasmata, que ex tali lumi-
 ne redduntur virtutis ut ab eodem intellectu agente abstrahant
 species recipiende inpossibiles. Ad. 5. quod species intelligit in phantasmatis
 materia, in quantum post species abstractas ut intelligat ad phantasma
 materia convertit que dictum est

Ar. 2. Vni species intelligibiles a Phantas
y matibus abstracte hanc se ad intell^g
y nostrum sicut id quod intelligit?

Et uidet q. sic. i. qz intellectum est in intelligente et in
tellectus in actu est ipsum intellectum in actu hoc autem non e
nisi qz species sunt in intellectu. qz qz nil aliud vere intellecta
est in eo. qz / 2o qz intellectum in actu no est in re extrinsecam
qz intrinsecam. et generis e species / 3o qz uoces significat res intellec
tas. sed hinc notat passionum autem ex. i. peritiam. qz species autem sunt
ipsae res intellectae / sed dicit qz species sensibilis non e id quod
sed id quod sensus sentit. qz hinc intelligibiles e id quod intell^g
intelligit, non id quod intelligit. Dicit qz aliqui phisio dacepi
sunt existimantes nec sensum neqz intellectum cognoscere a
liquo nisi suas passiones. hinc e species in se receptas. qz ~~alibi~~ iam
sicut no essent de rebus ad extra. et 2o qz omne iudicium est ue
rum et qz uic dulces indicat amarum qz illud iudicium e iuxta
speciem receptam in organo. et hinc omnis opio est exp^t intell^g
et quali uera. tenendum qz qz quemadmodum e duplex ac
tum genus sly altera manens in agente. altera transiens
in exteriorem mat^{ri}. ita similiter e duplex modus forme que
e prius durarum actionum. qz forma actionis transeuntis e
similitudo effectus ut puta calor qui medio fit calefactis e
similitudo calefacti. et in act^u immanente forma existens
in p^{ri}ua cognoscitua e similitudo obiecti cogniti. et no ipsum
cognitum. et hoc consonat et dicit phisio qui ex^{tra} dicebat
quam cognoscere terram qz de terra participabat. et hinc
de alijs. Ad. i. R^o qz species di similitudo obiecti. et sic intell^g
in actu di ipsum intellectum rat^u speciei / Ad. 2. dicit qz cum d^{ic}
uimus intellectum in actu important ibi dicit. sly res cognita
et ipsum intelligi. res quidem intellecta in individuo est. sed qz si
nihilis cognoscat quoniam exp^t intellectus in quo e species na et
no in individuo. quemadmodum etiam cum uisus hinc color pomii
sic in eo simul cum sapore oculus uidet colorem no uisus sapore
ipsum autem intelligi uel etiam abstrahi ad quod sequit intentio
uni

Species quidem ha
bet rationem secun
dario cogniti quatu
intellectus supra
se reflectit cognos
cens et hinc mat^{ri}
et speciem et ipsa

si dicitur
horum
secundu

3 falsu

intellectu

universalitatis est in intellectu. Ad. 3. q. in uisentitina est duplex opatio altera qua patet a sensibili. Altera qua imagina- tio format idolum vere absente aut nunquam, et hoc utrunq. coniungit in intellectu possibili, qz recipit passiva species, et eis me- dijs componit, dividit uel diffinit, et sic significat qz uoces et propositiones siue diff. non uero species ipse.

passive

Ar. 3. Vni magis uniuersalia sint priora in uia cognitione intellectuali.

Quod et q. no. 1. qz sunt priora sibi nam (cum ab eis non conuer- tat subsecundi omnia) qz sunt nat. natura, et no. quo ad nos, 2. qz sunt simpliciora, qz no. sunt nobis magis nota qui uocantur nouis, 3. qz sunt. dicit. i. phys. qz diffinitum prius cadit in uia cogne- tis partes diff. que sunt pat. in qz. dicitur. i. phys. qz no. sunt effectus cognosimus causas et prius, at uoluntaria sunt prius quodam. Sed d. dr. i. phys. qz ex uoluntaria in singularia oportet deuenire. Vni qz in uia intellectu possumus considerare duo alterum est qz procedit a cognitione sensus, alterum e qz procedit de poa ad altum. rade ne primi singularia sunt quo ad nos prius nota, sed tri ab- luce et quantum ad sensum et qz tum ad intellectum prius cog- noscimus magis comune qz minus comune, qz in exitu de poa ad altum prius cognoscat puenit ad altum indistinctum, quic ueluti medium interpoat et altum distinctum uel completum. cognitio autem istius siue integralis siue uoluntaria siue cogne- partium, ut puta animalis ut sic no. consideramus utrum sic rale uel irrationale est indistincta quodam cognitio siue altq. et si- milis insensu pat. et sibi locum, et sibi tempus, qz magis communia qz prius, sibi quidem locum, qz ab longe uidentes prius de- prehendimus aliquid ee corpus postea animal, postea homine, etia dem esse Petrum. Sibi u tempus qz ut dr. i. phys. pueri prius cog- nunt et distinguunt hominem. Deinde prius qz omnes uocant prius et tandem successu suum prius. Unde et dr. Ad. i. R. q. Vni- uersale formalu cum 2a in eent uniuersalitatatis aut nil est, aut posterius e ut dr. i. de caa / sed uoluntaria sumptum pronat subtra- to

cognite

singularia magis communia prius capiuntur sensu

ta uniuersalitati existit in indiuiduo, et tunc dicitur qd duplex e
ordo naturae, alter generationis quo puenit de imperfectior ad pfecti
tius ut puta prius generat animal qd homo, ut dicitur in lib. de anima
lib. 1. alter uero est ordo perfectionis et sic prius e homo qd animal et
alter qd p^oia, non enim intendit natura sustinere in generatione
animalis sed intendit generare hominem. Ad. 2. q. magis
uibile et est ^{potale} istum respectu minus uisibile, et est etiam pars actualis
eiusdem, ut puta animalis in comparatione hominis, sic qd animal con
sideratione in se prius e in nra cognitione qd homo, sed homo est
prius in nra cognitione, qd qd animal sit pars rationis eius. Ad. 3.
q. partes possunt considerari dupliciter uno modo absolute, et sic
sunt priores cognitione qd totum, alio modo ut sunt partes totius
et sic pars prius cognoscitur confusa totum, prius enim cognoscimus
domum qd qd lapides et ligna sunt p^{tes} eius, sed lapides et lig
na absolute priores sunt cognoscere qd domus, et idem dicitur e de
diffimibili et partibus eius. Ad. 4. q. uniuersale formaliter
cum 2^a intentione uisibilitatis non e causa nec prius minus uisibi
um; sed sumptum pro natura ipsa in singularibus existente, et
sic quodam modo habet rationem principij formalis respectu singularium
quae sunt ppter materiam, ratio tamen speciei sumit a forma, sed ad
sua natura generis comparat ad natura speciei p modum materialis principij
quod sumit a materia, et inde est qd ultimus naturae intentus est ad
speciem, non autem ad indiuiduum, neq ad genus, quia forma est
finis generationis, materia uero est ppter formam, non autem est
necess. quod cuiuslibet causa tunc principij cognitio sit posterior
quo ad nos; cum quandoq cognoscamus p causas sensibiles
effectus ignoscit; quandoq uero e conuerso.

Ar. 4. Vm possimus multa simul intelligere?
et uidet q, sic qd intellectus est supra comp. qd simul intelligit,
multa et non dependet a priori et posteriori; 2° qd diuersae formae
non oppositae eidem rei inesse possunt ut puta p^oia albedo et dul
cedo qd et in intellectu possunt esse diuersae speciei intellig. et multa si
mul intelligi; 3° qd simul intelligit aliquid totum et ex parte p^{tes}
illius.

4. q. intellectus cognoscat unam unius ad alterum, q. utrumq. si =
 mul percipit) sed d. dr in lib. 2. p. 1. q. intelligere est unum
 dum scire multa / d. m. q. modus unius q. actiois sequit. scilicet
 q. e. eiusdem actiois p. unum. et ita intelligi pot. multa p. modum
 unius intelligere quatenus p. unam speciem intelligit omne
presentate, sicut et deus omnia simul intelligit p. unam ess. suam
 huius aut. r. e. q. sicut e. impossibile idem subiectum p. se di
 versis figuris aut coloribus aut alijs. p. mis eiusdem generis et d. uer
 sarum spec. simul, ita et intellectum diversis speciebus ad aliu intel
 legendum plura p. ipsas. Ad. 1. d. m. q. intelligi est sup. tempus ca
 p. alium temp. sed tri. species intelligibiles eant in similitudinem in
 telligibilium op. rationem. In quam una e. p. r. altera, r. a. nec u
 ius d. i. Aug. d. sup. genes. ad he. q. deus movet creaturam p. p. r.
 temp. temp. Ad. 2. q. d. nec n. o. p. p. r. s. i. m. u. l. e. s. t. e.
 pot. Ad. 3. q. p. r. cognoscunt q. modum unius. n. o. d. i. s. t. i. n. c. t. u. s.
 i. n. t. i. m. b. / Ad. 4. simil. q. cognoscat sub una r. a. n. e. c. o. m. p. o. s. i. t. i. o. n. e.

hoc est pot
 oia illa si
 mul intel
 ligere que
 p. unam spe
 ciem res
 sentant

Ar. 5. Vm intellectus noster intelligat compo
 nendo & diuendo.

1. d. e. q. n. o. i. q. sic simul multa intelligeret d. ea que dixi
 mus. 2. q. o. m. n. i. c. o. m. p. o. s. i. t. i. o. n. i. a. u. t. d. i. u. i. s. i. o. n. i. a. d. i. u. n. g. i. t. t. e. m. p. u. s. p. r. o.
 sens. p. r. e. a. u. t. f. u. t. a. t. i. n. t. e. l. l. i. g. a. b. s. t. r. a. h. i. t. a. t. e. m. p. o. r. e. / 3. q. i. n. t. e. l. l. i. g. i.
 i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. p. s. i. m. i. l. i. t. u. d. i. n. e. s. a. d. r. e. s. s. e. d. c. o. m. p. o. s. i. t. i. o. n. e. t. d. i. u. i. s. i. o. n. e. m. i. l. e. s. t. i. n.
 r. e. b. u. s. q. / sed d. q. i. n. u. e. r. b. u. s. e. s. t. c. o. m. p. o. s. i. t. i. o. n. e. t. d. i. u. i. s. i. o. n. e. q. e. t. i. n. i. n. t. e. l. l. u.
 q. u. e. s. s. u. n. t. s. i. g. n. a. c. o. n. c. e. p. t. u. s. d. m. q. i. n. t. e. l. l. i. g. s. u. m. a. n. u. s. p. r. o. c. e. d. i. t.
 d. e. p. r. a. a. d. a. c. t. u. m. e. t. i. t. a. n. i. s. t. a. t. i. m. a. c. q. u. i. r. i. t. p. f. e. c. t. a. m. r. e. i. c. o. g. n. i. t. e. s.
 s. e. d. p. r. i. u. s. c. o. g. n. o. s. c. a. t. p. p. r. i. u. m. s. u. u. m. o. b. i. e. c. t. u. m. s. i. m. p. l. i. c. i. t. a. t. e. m. r. e. i. e. t. d. e.
 i. n. d. e. c. o. m. p. o. n. e. n. d. o. e. t. d. i. u. i. d. e. n. d. o. q. u. e. t. e. x. u. n. a. c. o. m. p. o. s. i. t. i. o. n. e. i. n. a. l. i.
 a. m. d. e. c. o. m. p. o. n. e. n. d. o. q. u. o. d. e. s. t. r. a. t. i. o. n. a. r. i. c. o. g. n. o. s. c. a. t. p. p. r. i. e. t. a. t. e. s. a. c. c. i. d. e. n. t. i. a. s. e. t.
 c. i. r. c. u. m. s. t. a. n. t. i. a. s. r. e. r. u. m. s. e. d. i. n. t. e. l. l. i. g. d. i. u. i. n. u. s. e. t. a. n. g. e. l. i. c. u. s. h. i. u. e. r. e. s.
 i. n. c. o. r. r. u. p. t. i. b. i. l. e. s. s. e. n. t. s. t. a. t. i. m. s. u. a. m. p. f. e. c. t. a. t. e. t. p. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. m. s. i. m. p. l. i. c. i. t. a. t. e.
 q. u. o. d. i. t. a. t. e. s. c. o. g. n. o. s. c. a. n. t. o. m. n. i. a. q. u. e. c. o. n. i. u. e. n. t. r. e. i. v. q. u. a. m. u. n. i. u. s. c. o. m. p. o. s. i. t. i. o. n. e.
 d. i. u. i. s. i. t. e. t. r. a. t. i. o. n. a. t. c. o. g. n. o. s. c. a. n. t. n. o. t. r. i. d. i. u. i. d. u. n. t. c. o. m. p. o. n. u. n. t. a. u. t. r. a.
 c. i. r. c. u. m. s. t. a. n. t. i. a. s. Ad. 1. R. s. i. c. u. t. d. d. e. c. o. m. p. o. s. i. t. i. o. n. e. s. i. m. p. l. i. c. i. t. a. t. e. m. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. p. m. o. d. u. m. u. n. i. u. s.

Ad

Summula d. Bone

Ad. 2. q. ex cap. quaintelligit se ad pbancas mata conuertit, compo-
sitioni, et diuisioni ipsius adiungit tempus. Ad. 3. q. compo-
siti in intellectu non habet eadem, quos in rebus. ^{forma enim} ^{similitudo}
recepta non admodum quos est in re sed in modum ipsius intellg
materialibz quemadmodum q. in rebus e duplex compositio sly forme et
materiam et accidentis ad subiectum, sic exp^{te} intellg. p. unq. ca
respondet predicatio u. plis de sua p^{te} subiectiua. secundum u. compo-
siti non in eundem modum quos accidens e in subiecto sed in con-
gruum modum predicationis, non enim q. albedo est hominis con-
iuncta in re componit intellectu dicens, q. homo e albedo. sed
q. homo e albus, et in alijs simili modo

Ar. 6. Vm intellectus possit esse falsus?

et uidet q. sic. i. q. uerum et falsum in Arist. 6. met. sunt in
mente, que e intellus, 2. q. in opione errat inuenitur
uerum et falsum q. et in intellectu, 3. q. error est in p^{te} intellu-
tina, sed errant omnes qui opant malum p. 14. q. sed d^o est h
3. de aia, et Aug. lib. 33. q. Dm. q. sicut dr. in 3. de aia intel-
lectus in hoc compat sensui, q. quemadmodum sensus non errat
e p^{te} proprium sensibile q. ad p^{te} proprium subiectum unaqueq. p^{te} p^{te} se
dicitur in q. ipsa altament errat e sensibile commune dum solt
N. g. pedalem esse iudicat et multo magis e sensibilia p. accidens
dum fel iudicat esse mel ppter coloris similitudinem: ita et
dem m^o intellectus e quidditatem rei pte no fallit neq. e p^{te} p^{te} p^{te}
p^{te} que sunt infallibiles ueritatis. e e u. que circustant
quidditatem componendo aut diuidendo fallit, et etiam
quandog. p. accis e ipsam quidditatem in rebus compositis, no
ex defectu organi, q. eo non nutrit, sed exp^{te} compositio nis e differ
interuenientis. Ad. argum^o pat ex dictis q. in pcedunt de compo-
siti diuis. rascinat uel applicat ad appetibile.

Ar. 7. Vm unam et eandem rem unus alio
melius intelligere possit?

et uidet q. no. i. ex Aug. lib. 33. q. ubi dicit q. non e perfecta
in

p. se loquendo sed p
accidens ex impedi-
mento e organum
contingente sicut
cum gustus febris
tantis dulcia iudi-
cat amara

magis
fines
sly aut
figuras

intelligi qua prestantior esse potest. q^o / 2° quod veritas intellectus
est quaedam equalitas ad rem equalitas autem non suscipit
magis nec minus. / 3° quod alias esset dicitur intellectum in ho-
minibus et per eorum species formales intellectus enim est formalis
simul in homine. Sed 2^a est manifesta experientia / dicitur
quod experientia rei intellectus unus non cognoscit magis quam alius. quod sic
minus intelligere esset dicitur falsum sed experientia alius intellectus
unus intelligit unam eandem rem perfertur melius quam aliter ex du-
plici capite. Et experientia ipsius intellectus qui in homine ha-
bente corpus melius dispositum ad modum recipientis est per se
hoc et alia maioris virtutis. Aliter experientia virtutum sensitiva-
rum que cognoscuntur deseruiunt. Ad. 1. et 2. pat. ex dictis
Ad. 3. quod dicitur que sumit experientia materiam solum arguit distinc-
tionem numericam, non speciem.

rem non attingere

Ar. 3. Vm intell^{us} per prius intelligat indivisi-
bile quam divisibile?

Quod videtur quod sic. ex. 1. physici. quod a prius est procedendum qualitas sunt
indivisibilia respectu divisibilium. / 2° quod indivisibile prius
est in differendo divisibilis. ut punctum in differendo lineam. et unitas in differendo
numeri. quod per prius cognoscuntur a nobis. / 3° quod indivisibile ma-
iore convenientiam habet cum intellectu. qui est simplex quod ut
dicitur in 3. de anima. quod. Sed 2^a dicitur in 3. de anima. quod indivisibile ma-
trahit ut privatio. privatio autem posterior cognoscitur / dicitur qui cum 3. de anima
divisibile dicitur tripliciter. nimirum. uno modo. sicut continuum. et
alio modo sicut ratio sine diffinitio (hec enim non dividit) et huius
modi continua prius cognoscimus quam eorum divisiones quod ut supra
dicebamus cognoscitur confusa precedit distinctam. est tamen aliud
indivisibile ut punctum. et hoc quod habet quandam oppositio-
nem ad corporalem cuius quod dicitur prius et per se accipit ab
intellectu per posterior cognoscitur et hoc per privationem divisibilis.
In plato modo ut intelligeret prius. quod sicut est intelligimus per par-
ticipationem indivisibilium separatorum. Ad. 1. dicitur quod in accipi-
endo sciam quandoque ex effectibus procedimus ad causas. Sed secus sit in
complem^{to} scis

Ad. 2. q. punctum nō ponit in definitione Linee cōmunitē
sumptē. sed recta et finita, et unitas in differētiā numeri mensura
ti, et nondivisibilis. Ad. 3. q. cognitio sic p̄ similitudinem spe
ciei intelligibilis, non naturę intell̄ ad rem. sic enim visus
magis cognosceret auditum, q̄ colorem.

Q. 86. quid intellectus noster in rebus
materialibus cognoscat?

in 4^{or} ar. diuisa

Ar. 1. vni intellectus noster cogit singularia?

et videt q. sic q. intell̄ noster cognoscat et format hanc compositē
sortes est hōmo, q. cogit extrema et p̄vns sortem singularem / 2°
intellectus practicus dirigit ad agendum singularia q. q. virtus
superior qualis ē intell̄ cognoscat quod inferior hō sensus / Sed dicit
philos. i. phys. dicit q. cum intellectus intelligat (ut dictum est)
p̄ quandam abstractionem a phantasmatibz et conditionibus ma
terialibz et mat̄ individuali, quę ē p̄vum singularitatis, direc
te et primo non intelligit nisi v̄p̄le, indirecte et uelut p̄ qua
dam reflexionem cognoscat singulare, quātq. post abstractionē
species hōcas actu intelligere non pot. nisi convertendo se ad

3. q. intellectus hic
petri intelligit seip̄m

in quibus species in
telligibiles intelligit
ut di. in. 3. de aia

phantasmata (quę sunt singularium) v̄ p̄ species directe intelli
git v̄p̄le indirecte singulare, et hęc m̄ format hanc p̄ sortes est
hōmo, et patet dicit ad 1. / Ad. 2. q. elatus particularis opabile

est quasi cōnē syllogismi, practici intell̄, ex universali autem p̄
directe nō pot. concludi singularis nisi mediante aliqua singula
ri p̄ assumpta. unde universalis rāo intell̄ practici non movet
nisi mediante particulari apprehensione sensitivę p̄ ut di. in. 3. de
aia. Ad. 3. q. singulare immāle bene pot. a nobis cognosci repugnat
enim intelligenti nō inq̄tum singulare, sed inq̄tum māle est.
Ad. 4. q. virtus superior pot. illud idem eminentius modo, hō immā
licet et abstracte, et hęc ē cognoscere v̄p̄le,

Intellectus

Ar. 2. Vm intellectus noster possit cognoscere infinita?

Et videtur quod sic .i. quod cognoscit deum / 2. quod cognoscit genera et species
 quorum sunt infinita individua ut puta numerorum et figurarum.
 et quod 3. quod si unum corpus non impedit aliud ad existendum in
 eodem loco, neque erit inmensum esse infinita corpora simul. Sed possunt
 in eodem intellectu esse duae species intelligibiles. et infinita, et infinita
 cognosci. Sed 3. de in. 1. phy. quod infinitum ut sic, est ignotum
 deum, quod potest debet proportionari obiectis, et propter ea ita se debet habe
 re intellectus non potest ad infinitum, sicut se habet ad quidditatem
 rei materialis. et quod in rebus materialibus dat infinitum in potest hanc
 non potest quin plura similiter intellectus potest est intelligere infinita
 accipiendo unum post aliud. neque potest intelligere infinita actu
 vel habitu. Habitu quidem quod in nobis habitualis cognitio ex
 actuali causatur, quod in nobis non potest esse distincta infinitorum. actu
 vero quod intelligit non potest plura actu intelligere, quod quod representant
 quoniam species intelligibiles, quod similiter infinita esse non possunt
 Ad. 1. deum quod deus est infinitus per modum formae quod non est termina
 ta per materiam et sic in se non distinctus, quod a nobis etiam in patria non
 comprehensibiles, mater autem sine forma ignota est et per consequens infinitum
 materiale. Ad. 2. quod illa cognitio est in potest et confusa. Ad. 3. quod
 illa cognitio si sic darentur non successive, sed simul intrarent eum
 dem loco. at species intelligibiles successive ingrediuntur intellectu
 num, et sic necessarium erunt numeratae et non infinitae. Ad. 4. quod intelligit
 est immutabilis et virtus infinita ut diximus, et cognoscit universale et per consequens
 debet ad infinita individua se extendit.

quod nunquam potest intelli
 get quin plura potest
 intelligere

Ar. 3. Vm intellectus sit cognoscitivus contingentium?

Et videtur quod non quod ut de 6. et 8. intelligit. sapientia et scientia sunt necessariae
 2. quod contingens quandoque est, et quandoque non, intellectus autem
 abstractus a tempore. Sed 3. quod quod habemus scientiam de actibus
 moralibus, immo et naturalibus de generabilibus et corruptibilibus. Deum
 quod nihil est tamen contingens in quo non reperiat aliqua rationem necessariam, namque
 licet

Summula d. Thomae

licet scire currere sit contingens habitudo tri curfus ad modu
est necess. contingencia q' quat' contingencia materialia sunt
et sensu capiunt, quat' uero induunt necessitatem apprehen
dunt ab intellectu, q' necessitas quoniam a forma cuius e' abstra
si p' intellectum a conditionibus materialibus. si igit' attendamus
ad rationes ipsas sensibilium, omnes sunt de necessarijs, si
autem attendant ipse res. sic quaedam scia dicit esse de necessa
rijs, quaedam uero de contingentijs. et p' hoc patet solutio ad obiecta

Ar. 4. Vm intellectus cognoscat futura?

Et uidet q' sic q' intelligit p' species abstrahentes ab hic et nunc q'
sicut intelligit presentia similia et fut. / 2o q' qn' intell' aliena
t a sensib' ut in dormientib' et p' hencicis intelligit aliquafut
3o q' multa animalia futura p' sentiant et indicant, q' et intell'
sed d. di. ecclesi. 8. Dm. q' sicut contingencia, sic et futum
in se ipse sunt singularia et p' reflexio nemo q' uisibilia. rationes
tri futurorum sunt necess. et uisiles esse, et p' conis scibiles. futura
igit' dupliciter cognosci possunt, s' aut in se et sic a solo deo
cuius intuitus omnib' dijs temporum coexistit, aut in suis cau
sis, que si sint naturales p' certitud' effectus fut' intellectui p' p' sen
dunt, sicut cognoscat astrologus ecliptim multo post temp' futura,
aut u' cause sunt ut in pluralib' determinate ad effectus, ac sic in
ipsis futuris cognoscimus q' quandam coniecturam magis aut mi
nus certe que cause sunt magis aut minus determinate ad

Ad. 1. R. q' p'cedit de cognitione que fit p' rationes uisiles causas
Ad. 2. no' admittimus uim in aia dese ad cognoscendum fut. ut Aug
uidet admittere. et confes. conformiter ad dicta de deis p' labom
sed Respondemus. q' in homines q' impress' substantiarum spualis
s' angelorum aut demum. p' d. Semo fut' p' cognoscere tanq'
tunc magis alienate a sensib', aut etiam p' impressionem corp'
coelestium, que in multis silentio foras influunt in corpus et sensus
ut dormientes talia fut' p' sentiant et cognoscant ex impressis p' ha
bitatib' / Ad. 3 q' bruta no' agunt ueris et sic magis ferunt mo
tu

liber arbitris, neq'
agunt ueris

tu corporum celestium ad presentendum aliquot sunt effectus
nales ut puta pluviam et similes, immo et plus in h. de som
no et uigilia de eadem cam dicit, q. quidam imprudenti timi huc
maxime prouidencas, q. intelligit istorum non est auris affelta, et
sic tanq. deserta et uacua ab omnib. msta h. m. uicens duq.

Q. 37. quom. aia intellectiua seipsam
et ea que in se sunt intelligat
in 4° art. diuisa.

Ar. 1. Vm aia intell. seipsam p suam ess. cognoscat

et uidet q. sic. i. ex August. 9. de trin. ubi dicit q. mens seipsam
nouit p seipsam, qm est incorporea / 2° q. angelus se p seipsum q
natus q. et aia / 3° q. ut dicit in 3. de aia. in his que carent mat.
idem est id quod intelligit, et quod intelligit. Sed 3° dicit in eodem
3. de aia. q. intell. cognoscat seipsum, sicut et cetera alia. Dm q. =
unum quod q. est cognosibile in q. tione actu. v. et mam cognoscat q.
p. Sabitudinem et analogiam ad formam, in q. re est autem deiq.
altus purus et pfectus est h. m. seipsam intelligibilis, et p eam deus se
et alia omnia intelligit; Angelus autem est q. quidem in q. re inel
ligibilem ut alio no hi purus neq. complet. unde eius intelligen
re non complet p se suam, et si enim se p suam ess. intelligat an
gelus, alia tm a se p eorum similitudines cognoscat. Intellectus u
sumamus e in q. re intelligibilium ut ens in q. a h. m. et in de p
h. m. nominat quati p. a intelligens, q. ex se habet uirtutem ut
intelligat, non aut. ut intelligat nisi h. m. id quod sit actu, cognos
ut igit se p suam actu. et hoc dupliciter uno m. quatenus parti
culariter quatenus s. o. r. percipit se habere animam intellectiuam
ex hoc quod percipit se intelligere. alio m. in u. p. h. m. q. nam h. m.
mentis ex actu eius consideramus. ad 1° cognit. p. demente habenda
sufficit presentia ipsius; ad 2° requirit ultra id diligens inquisitio
v. et multi e. eam errauerunt. Ad. i. R. q. p seipsam se nouit qua
tenus

intell. enim agens est
alio intelligibilium, q. q.
abstrahunt a phantas
omittimus parti
cipationes platonica

que est
primac
tus

Sumula. 2. Tertia

tenus p suum altum, et nō p aliquid aliud extraneum intui ipsius
cognitionem tandem devenit, nam et p se notum dī dupliciter
sū, aut qz sine ulla medietate ut prima p̄ria; aut qz nō est cognosci-
bile p accidens, sicut color dī p sensibilis, substantiaū p accidens.
Ad. 2. patet ex dictis. Ad. 3. qz sicut sensus in actu est sensi-
bile ppter similitudinem sensibilis quam habet; sic et intellectus
in actu est intellectum ipsum in actu ppter similitudē rei intelle-
ctū, quē ē forma intellectus in actu p quam et rem, et seipsum in-
telligit

Ar. 2. Vm intellectus noster cognoscat ha-
bitus anima, p ess. eorum?

corporeis

quis pōt et habitus
sine p̄ria altum!

Et videtur qz sic. 1. ex August. 13. de trim. ubi ait qz fides in eadem cer-
tissima sciatenē ab eo in quo est, et non sicut aīa alterius hūmi-
nis ex multis qz / 2. qz habitus aīe p̄ria liter p suam ess. hnt
in ea qz nō sunt nec p̄ria eorum ut cognoscant. 3. qz res alie cog-
noscent ab aīa ppter habitus, qz et illi magis sū p essentiam / sed dī
qz alius hnt habitus sicut et p̄ria priores saltem hī rāones ut dī
de aīa, et ita p̄ria cognoscunt. Dm qz habitus quodammodo est mediū
inter p̄ria puram, et p̄ria altum in qz tum qz dī hnt ab altum nō est
p seipsum cognoscibilis, sed cognoscit p suum altum duobus illis modis
quibz potuimus. art. immediate p̄cedenti aīam seipsam cognoscere
Ad. 1. pat. s. d. 2. qz fides hnt nō ex multis corporeis, percipit tri ab eo in quo
est p interiorē altum cordis. Ad. 2. qz sunt p̄ria intellū, nō ut quid
intellēctum, sed ut quibus intelligimur. Ad. 3. qz illa maxima p̄ria
quod unumquodqz tale. Sed verum in illis, quē sunt unius ordinis cause
aut cognoscibiles, et sic magis cognoscimus p̄ria ppter quē nō vimus
clationes, habitus autem ut sic, nō est de ordine obiectum, qz p̄-
ter ipsum nō cognoscit aliquid tanqz ppter obiectum cognitum, sed
tanqz ppter dispositionem, uel formam, qua cognoscens cognoscit.
et idē rāo non sequit.

Ar. 3. Vm. Intellectus cognoscat proprium altum?

Et videtur qz nō. 1. qz altū differt ab obiecto cognoscente virtutis. 2.
qz alio hnt cognoscere, et iller virtus altū, et sic recederet in infinitum.

3. qz sensus nō recipit proprium actum suum. sed sic spectat ad se
 sicut communem ut dicitur in 1. 2. de anima. q' neqz intellectus suum actum recipit
 sed dicitur quod Augustinus dicit in 10. de trinitate intelligo me intelligere.
 dicitur ex 9. metaph. q' intelligere non est aliud quā sit perfectio ali
 cuius operati ut edificatio edificati. sed ē actio immanens in agente
 et primum quod de intellectu intelligit est ipsum intelligere ipso
 est autem quidam intellectus qui ē ipsum suum intelligere sicut dicitur.
 alius intellectus ē qui nō est suum intelligere. sed tū primum obiectus
 huius intelligere est eius essentia et sic ē intellectus angelicus et si enim in an
 gelis aliud sit tū rationem q' intelligat se intelligere. et q' intelli
 gat suam essentia utrunqz tū unio actu intelligit. est tandem alius
 intellectus sicut humanus, qui neqz est suum intelligere. nec huius intelli
 gere obiectum est ipsa eius essentia. sed aliquid extrinsecum. puta nat
 uralis. quod ē ab ipso cognoscitur. deinde alius eius quod cognoscitur
 dicitur obiectum. et per alium cognoscitur ipse intellectus. sicut dicitur
 q' obiecta cognoscuntur aliis. et alius potentis. Ad 1. R. q' qz
 huius intellectus cadit sub obiecto ipsius intellectus. ^{quod} est ens verum
 sed nō est primum cognitum. sicut neqz ipsum ens verum primum statu
 est primum obiectum nri intellectus. nisi quod ē in rebus materialibus.
 Ad 2. q' intelligere nri nō est perfectio ipsius rei intellectus. et
 propterea nō cognoscitur eodem actu. quod res. nec invenit in actibus in
 telligendi dari processum in infinitum. Ad 3. q' sensus proprius debet im
 mutari necessarius a sensibili exteriori. male autem nō immutat sensibile

absolute

11. Ad 4. Vm intellectus intelligat actum voluntatis?

videtur q' nō. 1. qz est actus diversus pōa. q' nō ē prius intellectui. nec prius
 intelligit ab eo. 2. qz actus voluntatis nō ē ab obiecto. q' distinctus
 ab obiecto intellectus. 3. qz Aug. 10. confess. ait q' affectiones anime neqz
 cognoscuntur q' imagines ut corp' neqz p'ntiam earum ut artes. sicut
 in modo. sed dicitur Aug. 10. de trinitate dicens intelligo me velle.
 dicitur q' actus voluntatis est inclinatio consequens formam intellu
 tam. intelligibiliter. qz quid quid ē in aliqua re est admodum ei
 sicut etiam inclinatio naturalis est naturaliter. et sensibilis sensibiliter in re naturali. s. sensibilis
 est q' actus voluntatis intelligit ab intellectu. et inq' tum aliquis
 recipit se velle et inq' tum ex cognoscitur. Suius actus cognoscitur eius prius
 quod ē habitus s. pōa

Ad. 1. Per q. alius uolunt et intell^s sunt in eodem homine et radicant^r in eadem ^{sub}stantia a^ut^{em} s^{im}il^{is} et unum est quoddam p^{ri}ncipium malterius. et h^{ic} est satis sup^{er}. Ad. 2. q. bonum et uerum, que s^{un}t obiecta uolunt^{is} et intell^{ectus} differunt r^{ati}one, ac mutus se includunt ut diximus 5. Ad. 3. q. affectiones ^{neut^{re} a^ut^{em} non} sunt in intellectu, sed sicut p^{ri}ncipiatum in p^{ri}o, et ides Aug. addit affectus a^ut^{em} esse in memoria q^uasdam r^{ati}ones

q^uod similitudinem
t^{er}mⁱⁿ ut corpora,
neq^{ue} p^{ro} p^{ri}ncipiam ut
in subiecto sicut ar
tes. a

Q. 33. Vm anima Sum^a cognoscat
ea q^u supra se sunt. in. 3. ar. diu.

Ar. 1. Vm anima Sum^a t^{er}mⁱⁿ statum uit^e p^{ro}ntis
possit intell^{ectus} subas imm^{ort}ales p^{ro} seipsas?

Et uidet^{ur} q^uod sic. i. q^uod Aug. 9. de trini. dicit q^uod mens incorporearum rerum uoluntas p^{ro} seipsam colligit. q^uod. 2. q^uod simile simili cognoscat. sed magis similes est intellectu rebus imm^{ort}alib^{us} q^uam materialib^{us}, q^uod magis imm^{ort}alia cognoscat. 3. q^uod quod excellens se subile non magis cognoscat sensu est q^uod ipsum corrumpit. sed excellens intelligibile non corrumpit intellectus, q^uod et in se et respectu nostri intell^{ectus} est magis cognoscibilis. 4. q^uod alias uel colligit Ar. in. 2. meta. dicit^{ur} substantia esse frustra ut p^{ro} se n^{at}aliter in se intellectu, et n^{on} intellectu ab aliquo. 5. q^uod noster sensus d^{icitur} q^uod uisus p^{ro} se uidere omnia corpora etiam superiora, et inuisibilib^{us}, q^uod est. Sed d^{icitur} est quod dicit. sapie. 9. que in coelis sunt, quis inuestigabit? Vm q^uod neq^{ue} Plato ueritatem attingit serens substantias imm^{ort}ales p^{ri}mo a nobis cognosci quas ideas uocabat. neq^{ue} Auerrres, qui in comen. 3. de anima posuit q^uod in fine in hac uita homo quem respicit ad huc q^uod intelligat substantiam separata^m p^{ro} continuationem, uel unionem cuiusdam subst^{ant}ie separata^m a nobis, quam uocat intellectum agentem, tenendum est q^uod s^{ec}undum Arist^{otelem} s^{ec}undum, quam magis experimur, q^uod intellectus noster s^{ec}undum statum p^{ro}ntis uit^e n^{at}alem respectum habet ad naturas rerum materialium. v^{er}o nihil intelligit nisi conuertendo se ad p^{ro}portiones materia ut ex dictis patet, et sic manifestum est q^uod subst^{ant}ie imm^{ort}ales, que sub

sub sensu & imaginatione non cadunt primo et per se tñ mo
 dum cognitionis nobis expertum intelligere non possumus / Ad
 2. R. q. tñ pbat nos ex cognitione aīe nre, que specialis est posse
 habere cognitionem aliquam substantiarū separatarum quod etiā
 phis assequutus ē. i. de anima / Ad. 2. q. similitudo cognoscen
 tis ad cognitum debet esse pmodum forme, que p hoc statu ad pha
 tas matibz abstractu debet. Ad 3. q. non posse per aīem non pcedit
 ex excellentia sensibilibz, sed ex importione ad sensus, et hic inno
 centi sunt dicit substantia importionatq nro intellectu p istu statu
 Ad. 4. q. subz sepaq non sunt creatz ad hunc finem ut hinc intell
 gant a nobis, ac quide quamvis nullū a nobis cognoscerentur
 nō essent frustra cognoscent autem ipse se ipsas et mutuo ad invi
 cem intellere. Ad. 5. q. est dispar rās, q. sensus eodem modo percipit
 omnia sensibilia, intellz autē māia p abstract. immāia u aīe

Ar. 2. Vm intellectus noster p cognitionem rerum
 māium possit puenire ad intelligendz subas immāles.

Sciūdet q. sic. 1. q. d. diuis. 1. cap. celestis Hierarch. dicit q.
 nra im se materiali manūdū ut eū intelligit dicitur subst. se
 parata / 2. q. Damasc. diffinit angeloz, de quibz et in theologia
 et phis sophis disciplinis hinc aliquod doctm q. cognoscent a nobis
 3. q. aīe nra immāles a nobis p tñum alium cognoscat, q. et aliq
 habz spuales hz sepaq cognoscent a nobis p suis effectz in rebz māibz
 4. q. illa ista causa que in infinitum distat a suis effectibz, que
 hū est de q. post cognoscitur nō pot. Sed 5. est diuis. 1. d. de diu. nomi
 dñi q. Auerosen narrat. 3. de cōia quendam Auempace nomine
 asseruisse, q. cum intellz noster cognoscat p abstractiōnem amat.
 tanta pot fieri nature abstractiō amat iterum et iterum hinc
 ea aliquid materiale remaneat, q. deueniat ad pfectam subsp
 immālis cognit. quod efficaciter diceret, si subsp sepaq essent
 oī alterius rās nis a quidditatibz māibz, nō essent illi species
 dñi māium, ut potuerunt platonii, et idē p quasūqz abstract
 aut cognitiones substantiarum māium nō possumus perfecte im
 māles intelligere. Ad. 7. R. q. ex māibz ascendimus ad aliqua

Lem cognitiōnem immālium, nō tri pfectam, qz sic p similitudē
 multum distimiles, ut dicit. dicitur. 2. coel. hierar. Ad 2
 similitudē, et qz de superioribus rebus in vris suis tractat p modum ve
 rustionis. Ad. 3. qz alius aī intellectus ad qz quāt eius virt
 et sic p eum pfecte cognoscit, nō hemius aī effectum p quē pfecte
 substantiarum immālium virtutem cognoscimus. Ad. 4. qz sub
 stantiz immateriales creatz non vveniunt in genere natural
 cum substantijs materialibz, conueniunt tri in genere logico qz sunt
 etiam in predicamē substantiz. v p similitudinem rerum māliū
 aliquid pōt cognosci affirmative de angelis tri rāōnem vniū
 bz nō tri rāōnem pēies, deus v uenit substantijs mālibz neg in
 genere nāli, neqz logico vniūenit, qz nō ē in genere aut predicamē
 et ideo ex mālibz nihil affirmative de deo cognoscipōt.

qz non est in eis ea
 dem rāō pōg et ma
 teriz.

Art. 3. Vni deus sit primum quod a mente hūm cogit?
 F. uide qz sic. i. qz tri August. omnia in luce primz veritatis cognos
 cimus. et p eam de omnibz iudicamus. 2o qz ppter quod unum
 quodqz et illud magis. et deus ē lux vera illuminans oēs hūies. q.
 3. qz exemplar ē quod primocognoscit in imagine, sed in mente
 vna est imago trinitatis. q. sed. d. Ioan. 1. deum nemo vidit vqz
 dicit qz multo minus cognoscimus deum p statu est qz substantias im
 māles creatas quamuis ex creaturis in aliqualem etiam ipsius
 cognitiōnem deueniamus. iuxta dicta ad Romanos. 1. primum
 autē quod p hū statu cognoscit a nobis est quidditas rei materialis
 Ad. 1. R. qz pbat lumen intell. mī fixe nāle, siue gratuitum
 esse quandam impressiōem primz veritatis, quod lumen nō est id quod, sed id quod
 a nobis intelligit et ex vnti multo minus ipse deus ē a nobis primo
 cognitum. Ad. 2. qz illa max hēt vim intus que sunt eius dem ordinis,
 ppter deum autem alia cognoscimus. nō tātqz ppter primam cognitiō
 sed tātqz ppter primam causam cognoscitiōis virtutis. Ad. 3. qz in me
 te vna est impressa imago dei, nec sufficiens est.

C. 39. de cognitiōne aī separatē in
 octo articulos diuisa.

Art. 1. Vni anima sepata aliquid intelligere possit?
 UVA. BHSC et

et videt quoniam. i. q. plus dicit in. i. de anima. q. intelligere corrumpit
 quodam interitus corruptione. Sed in morte omnia interiora huius
 animi corrumpuntur. q. 2° p^o mortem ligat. sensus et imagi-
 nationis q. anima separata non intelligit. 3° q. nec intelligit p^o species
 innatas q. e^o tanq^o tabularata in huius p^ois. nec p^o species abstractas
 a rebus. q. non h^oet organa sensuum. nec p^o species prius abstractas
 et postea conservatas. q. sic anima p^orius nihil intelligeret. nec p^o uero
 p^o species influxas divinitus. q. h^oec non esset cognitio naturalis de qua
 modo agimus. q. nullum intelligit. Sed 3^a est plus in. i. de anima
 colligens separationem a^u ex propria operatione. s^o intelligere ipsius
 d^om. q. a^u non n^ontur accidentaliter unio^o corpus. nec solum p^oter
 melius corporis. Sed s^o nam ipsius anime et p^oter melius eiusd^o
 anime. V^o anima separata non amittit naturam suam est t^o p^oter
 modum tibi connatam quemadmodum et seve quando est desitu^o
 et sic cum e^o corpori unita cognoscit nat^o p^o conversionem ad
 phantasmata. quando vero est separata intelligit (sicut et alia)
 sub p^o separata p^o conversionem ad p^ose intelligibilia. q. si du-
 bitas q^o melius esset q^o anima h^oeret modum intelligendi per
 se. s^o p^o conversionem ad p^ose intelligibilia. R^o q. sup
 posita anime nat^o et ordine ad corpus non esset ei melius cognos-
 cere h^oec conversione ad phantasmata p^o conversionem
 ad p^ose intelligibilia. q^o h^ois in se modus iste cognitionis sic p^ofectus.
 q^o sic minus p^ofecte res intelligeret cum h^oeret infirmum esse inter
 subst^o intellectuales. quod ex eo ostendit q^o deus o^o intelligit
 et comprehendit p^o suam ess^o; angelu^o quo sup^oiores et p^o pauciores
 et u^o plures species intelligunt. ut patet etiam in hominib^o ui-
 vacioris intelligentie qui in p^ois u^o plib^o et ex eis plura cognos-
 cunt q^o minus u^o vacet aut rudes. qui p^o species illas u^o plures h^o
 in se magis p^ofectas minus t^o p^ofecte intelligerent. nisi singula eis
 exponerent. iam q^o patet quid d^om sit. Ad. 1. q. p^oter loquit^o
 d^om cognoscendi h^ois communis p^o conversionem ad phantasmata
 de quo et p^ocedit 2^a r^oo. Ad. 3. q. anima separata cognoscit p^o species a
 des

semper

des influxas, v. est q. tam cito cessante conuersione ad corpus ad
superiora conuertit; nec trippropter huc cognitio uel poa non e naly
qz deus est auctor non solum influentis gratiuiti luminis, sed
etiam naturalis.

Ar. 2. Vm aia sepata intelligat subst^{as}
separatas.

Et uidet. q. no. qz illas non intelligit corp. coniuncta quando
Sabet modum essendi sibi magis conales et pfectum. q. 2°
qz aia sepata no intelligit diuersas subst^{as} abstrahendo speciei ut patet
neq. p. ontiam diuersar substantiar. qz nil preter deum illabit. aia. q.
3. qz alias ex sola separatione consequeret suam felicit. qz multi phi
camposuerunt in cogit^o substantiar. separatar. Sed. 5. est q. aia
patet se mutuo uident ut pat. luc. 16. deditiue epubne. uident etiam
angels et demones. Vm ut s. q. aia coniuncta cognoscat se q.
suum alium ex conuert^o ad p. dantata mata. Sepata u. cognoscat ex
uersione ad p. se intelligibilia ad modum tri huc p. ois substantiar. et
sic seipsam p. seipsam p. fecte intelligit. angels u. qui tunc sup. re
im p. fecte cognoscat. Ad. 1. R. q. aia sepata est quidam m. liberi
o. ad cognoscendum deposita corporis grauedine. Ad. 2. q. intelli
git angels q. similitudines diuinitus illi impressas ad modum aia
qui e inferior ad angelos subst^{as}. Ad. 3. q. in cogit^o solius dei con
sistit p. fecta felicitas. que haberi no pot. nisi p. gram; nec tunc p. fecta
cognoscat aia sepata angels loquendo de cognitione naly. qz aliud
est de cognitione gte.

et alias animas
sepatas, que sunt
infra modum subs
tantiar Angelic

et ultima

Ar. 3. Vm aia sepata oia nalia cognoscat.

et uidet q. sic. 1. qz cognoscat subst^{as} separatas in quibus sunt rones
omnium rer. 2. qz si intelligit diuersas subst^{as} que sunt intelli
gibilia maxima intelligit minima intelligibilia. v. nalia. Sed
3. est q. demones ut ait thomas no omnia nalia cognoscat. sed ali
qua q. longi temp^{is} experientiam. 2. qz frustra summes stude
rent

rent ad rerum suas capescendas. Dm q̄ modus cognoscendi p̄ se
 species diuinitus influxas ē nātis angelus. atq̄ nō ita, **Ar. 2.**
 unde angelus p̄fecte cognoscit omnia nātia p̄ distas species. anima
 uero sepata p̄ quandam cognitionem non certam et propriam, sed
 comunem et confusam. **Ad. 1.** q̄ Angelus nō p̄ suam ess. sed p̄ di-
 tas species omnia nātia cognoscit. v̄ non sequit q̄ ex ea q̄ aīa cogit
 subst̄^{as} sepata cognoscit omnia nātia. **Ad. 2.** q̄ illas imperfecte cog-
 noscit, et hinc omnia nātia imperfecta cognoscit. **Ad. 3.** q̄ ibidē
 res loquit de cognitione futurorū quę nātis latent demones, nisi
 eis reuelentur aut insuis causis. nos autē loquimur de cognitione
 nātis. **Ad. 3.** q̄ cognitio p̄ studium acquisita est propria et p̄fecta
 illa autē ē confusa v̄. dictum studium non est frustra.

Ar. 4. Vm aīa sepata cognoscat singularia?

Et uidee q̄ nō. 1. q̄ in ea sepata nulla pōa cognoscitiua manet mi-
 hi intell̄. Sic autē est tm̄ v̄biūm. q̄. 1. 2. q̄ non hēt determinatā
 cognitionem de speciebus nātis. q̄ multo minus de indiuiduis, et
 singularibus. 3. q̄ sic cognoscit singularia et nō p̄sentū. quā rāone
 cognoscit unum cognoscet oīa. quod ē inueniens q̄ nullū. sed ē est
 luc. 18. de diuite. hēo quinq̄ fratres. Dm q̄ aīa sepata cognoscit ali-
 qua singularia. sed nō omnia etiam illa quę sunt p̄ntia. p̄ quo
 dic ut 3. q̄ singularia aut cognoscunt indirec̄te sup̄ abstractiōne a
 p̄bancas matibz. aut p̄ species diuinitus influxas p̄ quas angelus cog-
 noscunt p̄fecte non solum nās species, sed etiam singularia sub eis
 contenta, aīa uō sepata p̄ distas species solum illa singularia cogit
 ad quę quodam mō determinat. s̄ p̄ precedentem cognitionem. s̄
 p̄ aliquam affectuonem. s̄ p̄ nālem habitudinem. uel p̄ diuinam or-
 dinat. q̄ omne quod recipit in aliquo recipit ad modum recipientis.
 Ad argum̄ pat̄ ex dictis.

Ar. 5. Vm habitus sūe hīc acquisite rema- neant in aīa sepata?

Et uidee q̄ nō. q̄ Apostolus. 1. ad corinth. 13. dit. sua deseruet. 2.

Summula. d. Boni

qz post pntemuitam aliqui minus boni essent potiores qz alij ma-
 gis boni qui scia carent. / 3° qz scia habebit tunc p influentia
 diuini luminis. qz erunt duos formas unius speciei in eodem subiecto. / 4°
 qz p aliquam mutat^{et} minorem mox, sicut p agnitum tollit et
 deperdit scia, qz multo magis p mox. Sed 5° est Hieronimus ad La-
 tal. discamus interius. q. s. n. p. i. caelis. Dni qz speciei intelli-
 gibiles no tunc in uiribz sensitibus sicut imaginat^{et} agitata. et in-
 ueniuntur ut quidam existimauerunt, sed in intellectu possibily
 ut dr. in. 3. de ca. sed tunc in pnti statu speciei abstrahunt a
 pstantiis matibz, et conuerrunt etiam ad intellectus p^{altu} suppositi-
 tione et dispositiue altus p^{altu} dicitur uniuersum sensitivum et
 habitus tunc similes altibz ex quibus gunt, sicut qz etiam in
 dictis uiribz acquirunt quaedam habitus ut p conuersionem ad
 ipsas intellectus facilius possit speculabilia contemplari. et sic ha-
 bitus intellectus sicut et altus ip^{ditis} magis dicitur esse in uiribz senti-
 tiuis, et qz tunc ad huc no manet in anima separata, sed qz tunc ad huc qua-
 litem in ipso intellectu. qz forma aliqua dupliciter pot. corrumpi.
 ut dr in lib de longitudine et breuitate uite. uno m^o p^o qz
 corrumpit eius subiectum, alio m^o p^o qz a suo contrario et nouo
 pot. habitus intellectus destrui. qz intellectus in quo tunc habitus est
 incorruptibilis, et speciei aut habitus tunc intentiones intelli-
 gibiles que non herent contrarium, p^o qz tunc ad simplicem
 intelligentiam, quod quid est. sed qz tunc ad operationem, qua in-
 tellectus componit diuidit, aut ratiocinat sic pot. inueniri in
 uita in intellectu sicut qz falsa argum^o opponit uerqz est, et sic po-
 tunc plus duos modos quibus scia p^o corrumpit, sicut p^o obliuio
 exp^o memoratiue, et deceptiue exp^o argumentatiue falsqz
 sed huc no heret uicium in anima separata. / 5° Dni est qz habitus scie sicut qz
 est in intellectu manet in anima separata / Ad. 1. R. q. Apost. lo-
 quit de scia no qz ad habitum, sed qz ad cognitionis altum ut ibi pa-
 tet. Ad. 2. Dni qz etiam in statu a corp^o aliqui minus boni ma-
 gis bonos excedent, sed huc nihil est respectu altus p^o rogatiue
 qz in uerunt bonis. Ad. 3. qz utraqz scia no e unius ratiuis. Ad. 4. qz pro-
 p^o

Ar. 6. Utrum actus sensus sic acquisite maneat
in anima separata.

per alium sensum
sic acquisite
et.

Et videtur quod non. i. quod philosophus dicit. i. de anima. quod corruptio corporis anima
nec remittitur. neque amittitur. q. 1. 2. quod tunc anima non erit potentia
quod quidem dicitur. q. nec intelligit deficientibus phantasmatibus. 3. quod
philosophus dicit. in. 2. et dicitur. quod habitus reddunt actus similes illis a quibus
acquiruntur. sed scilicet hic acquiruntur per actus intellectus conuertentis
se supra phantasmatibus. quod non potest alius actus reddere. hi autem actus
separatim minime possunt conuenire. q. sed dicitur. luc. 16. recordare quod
recepisti bona inuitatus. Utrum quod in actu est considerare duo alte
rum est species ipsius actus que sumitur ex obiecto in quod media specie
tendit potest. Alterum est modus ipsius actus. sicut uidere lapidem
contingit ex specie ipsius que est in oculis. sed quod quis magis acute
uideat querit ex uirtute uisionis oculi. cum igitur in anima separata ma
neant species intelligibiles sic acquisite ipsi mediantibus intellectu
possunt intelligere. sed non in modum que dum est corpori unita
per conuersionem ad phantasmatibus. sed per modum conuertentem anima
separatim. Ad. 1. Respondeo quod philosophus loquitur de remissione que pertinet ad
partem sensitivam. Ad. 2. quod diuersus modus intelligendi querit ex
diuerso statu anime non ex diuersitate specierum. Ad. 3. quod illi
militudo est que tum ad speciem actus. non tamen est necessarium que sit que ad mo
dum. que operari iuste sed non iniuste. i. delectabiliter causat habitus
iustitie solutice. per quem delectabiliter operamur.

Ar. 7. Utrum distantia localis impediat cognitiones
anime separate.

Et videtur quod sic. i. quod Augustinus libro de uera sermone agenda dicit quod anima ma
trorum ibi sunt. ubi que hic aguntur scire non possunt. q. 1. 2. quod idem
Augustinus libro de diuinatione demonum dicit quod demones propter celeritatem sui
modis aliquando nobis ignota denunciant. q. si ob celeritatem distantia im
pedit eis non dum animas. 3. quod distantia tamen tempus impedit nec gnoscat
fut. q. et distantia tamen locum. sed dicitur quod luc. 16. auarus uidit a longe
Abraham

Similia. D. Bonae

Dm. q. si aia (ut quidam falsè putarunt) intelligeret singularia abs-
trahend a sensibilibz, aut sensibilia agerent in aiam aut aia
in sensibilia, et ad hoc utrunq; requireret distantia determi-
nata. Sed qm anima intelligit singularia p influxum speciei
diuini lumine, quod equaliter se habet ad quinquum et ad dista-
tunc est q distantia localis nullò m impedit atq; sepatq; cognitiões
Ad. 1. R. q. Aug. nō dicit q, ob distantiam nō cognoscunt. Sed ob
altam iam ut i dicit / Ad. 2. q. pcedit recitandis opinionem ill-
bz qui ponunt in demeribus corpora (immo et sensus) naturaliter uo-
ta / Ad. 3. neganda ē paritas, qm ea que sunt distantia sū
tempus nō sunt entia in actu, nec p cons intelligibilia

Ar. 8. Vm aīe sepatq; cognoscant ea
que hic aguntur.

S. uideat q. sic. i. q. Luc. 16. dicit auarus curans de fratribz hīs
quinq; fratres etc / 2. q. sepe mortui apparent uiuis uel dor-
mientibz uel uigilantiōbz sicut Samuel Sauli. i. reg. 28. q.
3. q. cognoscunt ea que apud eas agunt. q. et nostras res, qm dista-
tia localis non impedit carum cognitiões. Sed 3. dr. Job. 14. huc
fuerint filij eius nobiles, hinc ignobiles non intelliget. Dm. q. s. q. d.
de naturali cognitiōne aīe sepatæ (de qua nunc est sermo) ipsa non cognit
que apud nos agunt. q. cognoscunt singularia ut diximus p aliquam
determinatiōnem s. pcedentis cognitiōis, affectiōis, aut ordi-
natiōis diuine. Im qm modis sunt a uiuentium hic, conuersate
seiuante, et conuersatiō in substantiarum spūalium aggregatq; hāc
rādōnem abignat greg. lib. 12. moral. et etiam uideat tangere Aug.
lib. de cura mortuis agenda / Sed discordant de aiabus sanctis vni q.
nō sciant que hic agunt necne, q. greg. p. affirmatiuam expresse
tenet. August. u. q. uis uideat dubitatuē loqui tenet p negatiuā
quam tibi p suad et q. mater tua postq; mortua est ipsum nō uideat
labat ut uiuens (neq; inquit morte est effecta crudelis) 2. q. 4. reg
22. pmissit dicit regi Sotie q. moreret ne uideret mala opuli sui,
Sed teneamus cum greg. hōc. s. q. aīe sanctorum deum uidentes oīa
pntia

nec tristant.

sentia que sic agunt cognoscunt, sed qz sunt pfectissime iusti
 tis diuine conuulsa. nec rebus uiuentium se ingerunt nisi hui
 q. dispositio diuine iustitiz deposat. Ad. 1. R. q. etiam nos ueram
 demortuis de quorum statu ignoramus, ipsi tñ possunt scire nostra
 uel ab animabz eorum qui hinc migrant, uel ab angelis bonis
 aut malis, aut u. de reuelante. Ad 2. q. mortui diuino mira
 uis et dei dispositione p se uiuis apparent, aut u. p angelos bonos
 uel malos mortuis ipsis nescientibz. qui p alio uiui etiam uiuis in
 somnis apparuerunt ut dicit Aug. eodem libris. v. pat. de samuele
 in q. de ecclesiis. 46 / si tñ Suius libri auct. non suscipiat qz n. s.
 hec in consue hebrorum, illa apparitis dicit pcurata p dem. nes
 Ad. 3. q. huiusmodi ignorantia non contingit ppter distantiaz
 localem, sed ppter causam pcedentem.

Q. 90. De Prima hominis pductione
 quantum ad aiam. in 4 ar. diuisa.

Ar. 1. Vm aia sit facta. uel sit de substantia dei?

Et uidet q. de suba dei. i. qz genes. 1. di. spirauit in facie m. h. m. in
 spiraculum uita. q. a se deus emittit aiam de sua subst. / 2. q. aia
 est sp. simplex, q. alius purus, q. de subst. dei / 3. qz deus et mens
 humana non differunt qz si haberent duas essent composita qz
 sunt idem / Sed 3. est Aug. in lib. de origine aie inter multum
 quersa annumerans q. quidam dixerunt qz deum no fecisse aias
 de m. h. sed de seipso. Dm. q. errauerunt qui deum dixerunt
 esse corpus, et aiam esse quoddam partium ipsius, et similiter
 manichei heretici delirauerunt dicentes deum esse lucem corpore
 am cuius pars erat aia. 2. etiam ualde decepti sunt qui aliquid in
 corporeum esse apprehendentes dixerunt deum esse aiam mundi, de
 quibz fuit v. ut ait Aug. 7. de ciuit. dei ad quod conter. ad debac
 aiam h. m. h. esse illius istales animas p. / quicquid ut s. pbatum e
 hinc impossibilia Relinquit manifestum animam no esse de suba dei
 Ad. 1. R. q. inspirare est sp. m. efficientes dare, imo et h. m. corpora
 liter

mundum intuitu
 uel m. h. et r. a. ne
 gubernans

Summula . 3 . Prima

Liter spirans nihil emittit de sua subst. sed de nat extranea
Ad 1. q. aia no e suum esse. imo quandoq. est inspua. et hinc p. intellige
tentia et idem no est alius purus sicut deus. Ad 3. q. simplici et a rebus
sunt diuersa seipsis, et non distincta p. diff. sicut ipse differen. quare quidam
tr. ultimq. v. omne differens est diuersum. sed non omne diuer. m. solam
sum e. p. differens.

Ar. 2. Vm aia sit pducta in esse p creationem
Et uidet q. no q. no e alius furus q. hinc aliquid demat. et non e
facta de nihilo / 2. q. anima est alius mat. q. e in eis inspua
et educit de pua ipsius / 3. q. aia est quaedam forma. q. hinc creat
similiter et alijs formis neq. ulla pducet p. gnrationes. sed d.
genes .i. creauit deus hominem. dicit q. eo modo conit alicui
rei fieri sicut ei conit esse. esse autem p. conit substantijs
et aijs rationali tanq. habentibus esse, accidenti u. et alijs formis
tanq. rebus quibus alia sunt, v. cum aia rationalis no e
est de materia p. iacenti neq. corporali. q. sic esse natura cor
porea. neq. spualis. q. sic subst. spuales inuicem trans muta
rent, necess. est dicere q. non fiat nisi p. creationem. Ad 1.
Rr. q. in aia est comp. ex esse simplici que e sicut materiale
et ex esse participato. quod est ueluti formale. Ad 2. q. alius
extrahi de pua mat. est aliquid fieri aliu. quod prius erat in
pua. aia autem esse est subsistens et non dependens a mat. ad
3. pat. Distinctio.

Ar. 3. Vm aia rationalis sit pducta a deo immo.
Et uidet q. no q. maiorordo est inspuabilis q. incorporalibus
sed uis inferiora pducunt medijs superioribus corp. q. et aie me. ut de die
diantibus angelis / 2. q. firmis respondet p. sed aia reducat. 4. c. d. d. u.
+ infima reducunt in suum p. p. superiores. q. et p. dicit / 3. q. p. sicut e. quod m. m.
p. prima teste d. m. pot. tibi simile gnrate. sed uis gnrate uis. q. et angel. aias m.
ex 4. metas
sed d. di. genes. 2. q. deus ipse inspiraui spiraculum uis
dm. creare soli des. competit tanq. primo agenti. reliqua uero
agen

gentia agunt aliquo p[ro]p[ri]o subiecto et p[er] transmutat[i]o[n]es
et cum aia p[ro]ducatur in esse p[er] creat[i]o[n]em sicut q[ui] a s[an]c[t]o des
immediate p[ro]ducatur, et sic patent solutio[n]es argumentorum

Ar. 4. Vm aia sum fuerit p[ro]ducta antecorp[us]?

¶ videtur q[uo]d sic q[uo]d e[st] creat[i]o[n]e p[ro]ducta opus autem creat[i]o[n]is p[re]c
cedit opus ornatus ad quod spectat p[ro]ductio corp[us] / 2° q[uo]d aia h[ab]et
magis v[er]it[ate]m cum angelis q[uam] cum brutis. sed angeli creati sunt
antecorp[us]. corpus aut[em] sumanum formatum e[st] sexto die q[uo]d et bru
ta q[uo]d 13° q[uo]d aia in fine manet post corpus. q[uo]d et in p[ri]mo e[st] antecor
pus. Sed 5° est q[uo]d actus p[ri]us fit in p[ro]p[ri]a. et sic aia p[ro]ducta e[st]
in corp[us]. Vm q[uo]d origenes deceptus est existimans omnes sp[irit]ua
les sicut tam angelos q[uam] animas q[uo]duales esse s[an]c[t]i sus nature
conditio[n]em, et solum differre merito, sic q[uo]d quedam corporib[us]
suminum alligant, et si omnes ante ipsa corpora h[ab]ent p[ro]ducta
Aug. u. in .7. sup genes. ad lit. De sola anima h[ab]it dicit
(et h[ic] e[st] dubitatio) fuisse p[ro]ductam antecorp[us] cum angelis. ar
pus aut[em] dicit in illis sex diebus solum fuisse p[ro]ductum s[an]c[t]i causa
les rationes. Sed cum anima p[er] se non habeat speciem, nec na
turalem p[er]fectio[n]em nisi que e[st] unita corp[us]. cumq[ue] d[omi]n[us] oia
in esse p[er]fecto p[ro]duxerit. Idem est sustinendo opinionem Augusti
de opib[us] sex dierum. q[uo]d aia sum in opib[us] sex dierum p[re]cessit
s[an]c[t]i quanda[m] similitudinem g[ra]tis sicut v[er]it[ate]m cum angelis in
intellectuali nat[ur]a. ipsa enim fuit creata simul cum corp[us].
s[an]c[t]i alios vero s[an]c[t]os tam anima q[uam] corpus p[ri]mi hominis in
opib[us] sex dierum sunt p[ro]ducta. Ad. i. R[es]p[on]d[et] q[uo]d aia no[n] h[ab]et
p[ro]p[ri]am speciem sed p[ro]tinet ad genus aialium in q[ui]ntum dicit esse h[ab]it
mini ut formale p[ri]mum, et est actus corp[us]. et sic R[es]p[on]d[et] et q[uo]d ad
Ad. 3. q[uo]d aia manet post corpus p[ro]pter defectum corp[us] qui e[st]
mas. Sic autem no[n] p[ro]bit esse in p[ri]mo

lib. i. periarth. c.
7. et 8. l. 4.

C. 91. de p[ro]ductione corporis p[ri]mi
hominis in 4^a art[ic]ulo diuisa.

Ar. 1. Vm corpus p[ri]mi hominis sit de limo terre

Summula d. Torne

F. uidet q non. q maioris uirtutis est q fiat de nichilo. et q
 deus excellentius yduat hominem. qui est pfectissimus inter
 corporales creat. / 2° q corpus humanum ut potest caluatum
 aia rationali est yaldensibile. q potius debuit fieri de corp^o celesti
 3° ob eandem cam magis debuisset de igne aut aere. q de terra
 formari / 4° q factum e ex 4° elementis. q non ex solo terra

Sed d^o est quod dicitur genes. 2 / dicitur ut s. q. deus omnia in se
 uedit. dicitur s. uno simpliciter tanq. omnium causa continet. angelis uero
 e. dicitur non pau. munitat. Sec. pfectis plus q in eis sunt formz intelligibiles
 (s. ante medium) rerum. ad hominem autem derivat imperfectiori m^o et p compositi
 tronem quatq. comunitat cum substantijs spualibz in aia
 et cum corporalibz in corp^o. in quo ppter maiorem elongatio
 nem a contrarijs affimulat corporibz celestibz q hiet maxima
 gualitatem complexum. elementa deniq. sunt in corp^o s^u
 subam. ita tri q. superiora s^u ignis et aer dominant s^u uirt^u
 quatq. uita consistit in calido ignis. et humido aeris. inferiora
 u^o s^u terra et aqua dominant s^u substantiam et quant^u
 alias enim non eēt q. sunt minoris uirt^u. s. s^u modo de factis delimo. quod est ter
 mixtionis gquali s^u aqua p mpta. et s^u modo dicit minor mundus Ad. 1. R^o
 tas. et superiora q. uirtus dei b^o ostendit in pducte m^o i. de nichilo. et ob dicitur causam
 m^o inferiora ad / oportuit 4° elem^{ta} eē in homine Ad. 2. q. corpus celeste non
 se attraherent / esset aptum ad alios aia racionales passiuos uirtutis ipsam impas
 sibile. eē ob eandem rāonem non potest cum elementis admisceri
 nisi s^u s^u uirtutis effectus. Ad. 3. pat ex dictis. et q. organū
 sensus debet uel omnino esse alienus ab alijs q. uirtutis et perci
 ut omnes uideat / ut pupilla ab colore. uel baltim debet esse in quodam mediu
 ut organum talit^u participans de 4° elementis et nō de aliquo
 determinate ut omnino possit esse perceptiuus. q. medium est
 in pōa ad extrema / Ad. 4. q. terra et aqua magis abundant
 in homine s^u quant^u / alia u^o duo elem^{ta} sensu a rudibz non per
 capiunt nec de eis facit s^u tura mentiones. que rudi populo tradeba
 tur / Ad. 2. uin corpus hum. sit immēd^u a deo pductū.

quale est corpus hum

corporali

creaturaz

exputrefactio

Fuidet q no 1. q Aug. in 3. de trin. dicit q corporalia disponun
 r a des p angelicam naturam / 2° q quod pot pducunt
 creata non est necessum quod immediate pducant a des, atq
 poragnant. a s. de ut mures etc. / 3° q quod fit ex ma
 corporali fit p aliquam transmutat, si q aut fit a corp celesti
 q corpus humanum no fit immediate a des / 4° q Aug. 7. sup
 genes. c. 24. tom. 3. dicit q s. m. factus e s. m. corpus in spibz
 sex dierum s. m. causales rationes, quas deus inseruit creaturaz
 corporali etc. / Sed 5°. ecci 17. deus de terra creauit homine
 s. m. cum p. m. 7. meta. 5. quosdam q. formas existentes in
 mat non deriuant a formis immaterialibz, tum q fieri no
 est pprie formarum, sed compositorum, tum q faciens debet ee
 simile factis. Angelbz non possunt transmutare corpora ad
 formam aliqua nisi ad s. m. quibusdam seminibz, ut dicit
 Aug. 3. de trin. q igit deus creauit mam, et ante primum
 corpus hominis nullum aliud corpus humanum pcessit a
 quo posset gnari, tenendum est, immediate a des ee pductu.
 Ad. 1. q. q. h. p. d. uerunt Angeli aliquod ministerium exhi
 bere ee format, sicut et exhibebunt colligendo cineres in
 returrell. n. s. m. formarunt humanus corp, sicut nec corp s. m. ad hoc non s. m. g. t.
 citabunt. Ad. 2. quilla sunt a. a. l. a. imperfecta, plura autem
 requirunt ad g. u. r. a. t. i. o. n. e. m. et animalis perfecti. Ad. 3. q. q.
 pcedit de transmutationibz que fiunt p. t. e. r. n. a. t. u. r. e. o. r. d. i. n. e.
 s. o. l. a. u. i. r. t. e. d. i. u. i. n. a. / Ad. 4. q. q. corpus s. m. Aug. p. e. x. i. s. t. i. t. i. t. i. n. e. l. l. i. s.
 r. a. t. i. o. n. i. b. z. c. a. u. s. a. l. i. b. z. n. o. s. m. p. o. a. m. a. c. t. i. u. a. m. q. u. i. l. l. i. d. p. d. u. c. e. r. e. p. o. t.
 sine, sed s. m. p. o. a. m. p. a. s. s. i. u. a. t. i. u. a. m. q. u. a. d. e. m. a. t. p. r. e. e. x. i. s. t. e. n. t. i. p. o. t. u. i. t. f. i.
 eri a des

Ar. 3. Vm corpus hominis habuerit coniente
 dispositionem?

Fuidet q non q in sensibus excedit a multis a. a. l. i. s. z. u. e. a. c. a.
 m. b. z. in u. d. o. r. a. t. u. e. t. a. u. i. b. u. s. in m. t. u. e. t. t. q. / 2. q. q. corporalia
 s. m. z.

Summula d. Thomae

ut animalia

aliorum animalium hinc tegumenta et armanalia, hinc uero
 non item q' inconuenienter dispositionem / 3. q' homo no
 debuit esse cum plantis hinc staturam rectam sed pronam
 magis q' magis conuenit cum animalibus. Sed d' ecc' q' deus fecit
 hominem rectum / Dm q' res naturales sunt facte per artem
 diuinam et ab ea p'ducte, et sic sunt quaedam artificata
 ipsius artifex autem intendit optimam dispositionem in ar
 tificato no simpliciter sed in ord' ad finem, et propterea no
 facit seram de uetro aut auro pulchro sed de ferro ad scin
 dendum, et qm mater est ppter formam et corpus ppter aiaz
 et eius operationes, hinc est q' corpus humanu' h'eat aliquas
 imperfektionen in se puenientes ex p' materis est tri optime
 dispositum in ordine ad finem proximam que h'et s'q' aiam et
 operationes ipsius. Ad. 1. pat' ex dictis. et R' q' homo in tactu
 qui e' fundamentum aliorum sensuum omnia animalia excedit
 et simili in sensibus interioribus ut s' dicitur. Ad. 2. q' illa
 arguunt maiorem terrestritatem in animalibus q' quae dispositio
 in hominis congruetat. Simo ad infinita instrum' h'et in
 tellum r'adnem, et manus, quae dicunt organa organum
 in. 3. de aia. tr. 38. d. 2. Ad. 3. q' homo h'et staturam
 rectam. 1. ut celestia etiam uideat et contemplet / 2. ut ce
 rebrum influat ab albis / 3. q' alias uteret manibus h'aspe
 dum anteriorum et earum usus ad multa impediret / 4. q'
 beret alias ad oblongum ad capiendum cibum labia dura
 et importuna ad loquellam, et tri rectam h'ens staturam
 magis distat a plantis, q' h'et superius tri. i. caput uersus
 superius mundi inferius u' s'q' pedes uersus inferius mundi, pla
 tea conuersa q' radices h'ent p' capite et ore, animalia uero
 medio modo sedent, nam superior pars e' qua alimenta sumunt
 inferior autem qua emittunt supflua

ad infi
nita

ut alia
animalia

Ar. 4^m

1. P. 9. 92
Ar. 4. Vni conienter corpus humi
productio in ss. describatur.

Fuerit q. no q. debuit dici fiat et factum e sicut de alijs die / creatis
hempuerat / 2. q. corpus humanum immediate ades factum e
q. in conienter dicitur faciamus homines / 3. q. non seorsum de
buit addi inspirauit spiraculum utq. siquidem e aia et foa hois
4. nec debuit dici in faciem eius sed in cor, ubi proutque ad est aia /
5. q. imago dei p. hinc ad aiam, sexus u. masculinus aut foemineus
ad corpus. Sed aia no e facta ante corpus, q. post q. dixit ad imagi
nem suam fecit illum, in conienter addidit masculinum et foemi
nam fecit est. Sed d. est auct. ss. Dm. ad. i. q. ss. utitur

et specialibus

distictis verbis in productione hominis, q. principaliter inter alias
creat. que et ad ipsum ordinant. non q. uniuersa non sit opaty
vni. Ad. 2. q. faciamus non ad angelos sed ad diuinas personas
referendum e, Ad. 3. q. corpus et aia simul sunt producta in ho
mine tanq. eius partes illud autq. quod addit insp. inf. e. spiritus
no ad spiritum sanctum referri debet, sed ad aiam ipsam et sunt p. ba
precedentium expressiua Ad. 4. q. q. in facie hominis magis
manifestant opationes sensus / Ad. 5. fm Aug. id e. r. a. m. b. g. causa
lib. uel fm alios doctores Per aiam et corpus simul facta fuisse in
actu in sexto die.

omnia
simul
creata
sunt.

C. 92 de productione mulieris in 4.
Ar. 1. Vni mulier debuerit produci in prima re
productione

Fuerit q. non q. dicit plus lib. de generatione animalium. e
3. q. foemina est mas occasionatus, at nil occasionatum
et deficiens debuit esse in i. rerum producte. q. / 2. q. ante p. tu
non pot. esse subiectus, mulier autq. e. n. l. i. t. e. r. subiecta uiro. q. no
e producta a p. r. i. o. / 3. q. deus debuit occasionem peccati p. h.
mulierem amputare, et no in p. r. i. o. p. d. u. c. e. Sed d. dicit gen. 2.
Dm. q. necessarium fuit ut dicitur h. mulierem produci in adiudicium
uiri

q. statim additum
et factus est homo
in aiam iuuentem
sic Aug. lib. de ciu.
dei. c. 24. tom. 5
d. quosdam quide
spiritus intelligebant
ut illud. Dan. 2. o.
insufflauit et.

Viri. non quidem ad aliud opus q̄ ad generationem. hoc enim ex
cepto melius potest videri. p̄quod standum. q̄ in
hiis uentibus quosdam sunt. quos generant sine semine et uirtute
actiua sui speciei q̄ uirtute solis ex diff. terre ut aliquos pla
ntas etc. alia sunt quos generant ex semine et uirtute actiua sui
speciei quos simul in unum cum uirtute passiva coincidunt ut
sunt plantas ex semine productas. alia sunt uentibus in quibus
uirtus actiua et passiva non sunt coniuicta in uno. sed ab
ua in mare passiva uel in semina ut sunt animalia perfecta
quos et p̄cipue homo ad aliam ueterissem et p̄fectiorem opa
tionem q̄ sit generatio ordinant. et idem non semper sicut in pla
ntis uirtus actiua et passiva coniungunt ad p̄creat. sed temp
oribus ad generat. debitam necessarij. V. dicitur in genes. 2. ad
dit et erunt duo in carne una. Ad. 1. R. q̄ p̄spectum
ad nam particularem intendantem quod p̄fectius est p̄du

et occasio nati
puta ex aliqua
transmutat
aut q̄ flant
austri huiusmodi
rata

et occasio nati
puta ex aliqua
transmutat
aut q̄ flant
austri huiusmodi
rata

Ad. 2. q̄ ante p̄ctum esset subiectus economica et iniqua
tas politica. nō tñ subiectus dicitur uel despotica. Ad 3. q̄
homines occasio peccandi fuissent amputate p̄pter bonum parti
culare remaneret uniuersum imperfectum et mandum. p̄
quod q̄ deus est ad p̄ctum q̄ quodlibet malum potest ordina
re in bonum.

Ar. 2. Vm mulier debuerit fieri ex uiro?

Et uidetur q̄ nō. 1. q̄ in alijs animalibus nō sic factum ē. 2. q̄ ea
dem debuerit ēē mat̄ mulieris. Vbi huiusmodi. siquidē ē eiusdē
speciei. 3. q̄ nimia pinguitas carnis impediret a mat̄.
in Adam et euam. ut dicitur. Gen. 2. de alijs. sed dicitur. dr. ccc
17. dicitur q̄ p̄cti ex huiusmodi ^{est prius} mat̄ mulieris et huiusmodi
speciei ob singularem eius dignitatem. quemadmodum et
deus est prius huiusmodi uniuersi. 2. ut ab ea mulier intime
diligere. 3. p̄pter domesticam uitam et continuam habita
tionem inter eos necessariam. quos in alijs animalibus nō reperi
tur.

4° propter figuram qz ecc^a a^o sumptu principum et phisc
 pat. ad. 1. Ad. 2. qz virtus divina uincit infinita
 nis legat legibus naturqz, et ita pot. id em sm speciem facere
 ex quacumqz mat^e. Ad 3. qz Eva non est filia Ad^{am} neqz
 ab eo p^oducta p^o nalem generationem, sed sola uirtute diuina
 v. rai non sequit

Ar. 3. Vm mulier debuerit formari de costa uiri?
 et uidet qz n^o. i. qz si rarefact^{us} esset corpus ill^u nimis rarum, si
 p^o additionem ex illis aliis addit, quod esset maius duceret facta et
 non ex costa / 2° qz sublata illa costa Adam mansisset im
 p^ofectus, aut fuisset illi suffl^{us} / 3° qz cum dolore fuisset ab illis
 separata, dolor autem illi statim repugnabat. q. sed 5° dr. genes 2
 d^om qz comenter de costa uiri formata est Mulier. i. ut inter uiri
 qz signet socialis communitas. et qz mulier n^o debet dominari ui
 ro, neqz ab eo seruiliter despici, n^o est formata neqz decapite, ne
 qz u^o de pedibus. 2° qz de latere x^o exiit sanguis et aqua h^ue
 est sacram^{ta} quibus e^o ecc^a constructa. Ad. i. quidam dicunt corp^u
 mulieris fuisse formatum de costa p^o multiplicat^{us} mat^e sine addit^o
 sed hoc est impossibile siue hoc dicat accidere t^om transmutat^{us}
 h^uic ipsius mat^e aut d^omentum eiusdem. cum qz in huiusm^o
 transmutat^o n^o appareat rarefact^{us}. R^o necess^o esse ponendam
 additionem mat^e induimus m^o multiplicatiu^o uel p^o creat^o
 quod e^o p^obabilius, uel p^o addi conuersiones aliment^o, h^uic in s
 panib^o quib^o Ep^us d^oms turbam saciauit, di. autem mulier
 formata ex costa, qz ad costam uel eius mam^o p^o existenciam
 facta e^o addit^o, et h^uic ad mam^o panum, Ad. 2. qz illa costa
 fuit def^o fact^o Ad^{am} non p^oterat indiuiduum quoddam, sed p^oter
 erat fr^um speciei, h^uic sem^o qz n^o cum dolore sed cum de
 lect^o res^o luit, et p^o h^ue pat. ad. 3.

Dormientis
in cruce

Ar. 4 Vm mulier fuerit immediate formata a do
 et uidet

Fundet q. nō. i. q. ē ex simili sūm spēm p̄dulta. Nō ex homine
 q. nō immediate a deo 2. q. Aug. dit. 3. detrimt. q. corpo
 ralia dispensant a deo p̄ angelos. q. et corpus mulieris / 3. q. Aug
 dicit q. sup genes. corpus mulieris p̄ ex hōit increaturis sū
 rāones causales. / Sed ē est idem August hoc eodem libo
 dī q. nābr quilibet res ḡnrat de determinata mat̄ ut
 dī de semine humanō. deus autem qui est institutor
 et auctor nature agit quandoq. p̄ter eam, et sic p̄tuit
 et feminem de limo terre, et mulierem de costa uiri imme
 diate p̄ducere. Ad. i. R. q. p̄cedit nālicor / Ad. 2. q. hōit
 ad format̄ hominis nō fuit necess̄ ministr̄ angelorū sic negat
 format̄ mulieris, q̄uis p̄tuerit interuenire i. quod nō sūm
 Ad. 3. q. nō de necessitate sic femina p̄dulta ē, sed triha
 buit ut sic fieri posset. neq. ex hōit increaturis sūm p̄oāma
 tuam, sed causalem passiuam ut diximus s̄.

Q. 93. An sine uictro p̄dult̄ hōis in q. ar. diuisa?

Ar. 1. Vm̄ imago dei sit in homine? Fundet

q. nō. i. q. Isai. 40. dr. cui similem fecisti deum, aut quam ima
 ginem ponetis ei. / 2. q. esse imaginem dei est p̄prium q̄
 filij. ad alios. i. q. nō cōnūt hominij. / 3. q. Hilarius lib. de
 synod. ait. q. similitudo ē indifferens species, et indiscreta
 et unita similitudo, que dei ad hominem esse nō p̄t. / Sed d̄
 dr genes. i. faciamus hōies. ad. imag. et. s. n. dī. q. omnis
 imago est similitudo. sed nō omnis similitudo est imago, qm̄ ima
 gō dī expressionem et q. agit ad similitudinem alterius. v̄
 ouum s̄le ē alteri ouo nō tr̄ imago ipsius / imago item duplex
 ē altera p̄fecta et oīo equalis imaginata. altera deficiens et
 imperfecta ut patet de imagine hominis in speculo v̄ equalit̄ s̄is sed
 nō est de rāone imaginis. et sic hōm̄ dr. fact̄ ad imaginem dei
 nōi illa p̄p̄. ad siḡcat nō equalitatem sed accessum quen
 dam
 Ad

corporalibus

Ad. 1. R. q. ppha loquitur de imaginibus ab homine fabricatis
 Ad. 2. patet ex dictis. de enim homo imago sed etiam ad
 imaginem facti dei. filius u. q. imago sed non ad imaginem
 sicut imago regis est in splu tibi conuati. in numis u. argenteis
 deficienter hinc in extranea nat. / Ad. 3. q. loquitur de pfecta
 imagine. Et quod unum de etz oportione et analogia
 que inter hominem et deum reperitur.

Ar. 2. Vm imago dei reperitur in irrationalibus
 creaturis. / Euidet q. sic e. q. dicit Dionis. lib. de diu
 uin. nom. c. 2. q. causata hinc causarum contingentes ima
 gines / 2. q. idem eodem lib. c. 4. dicit q. radius solaris ma
 xime hinc similitud. diuine bonitatis. q. in sole e. imago dei
 3. q. totum uniuersum est pfectius q. homo et ualde bonu
 q. magis e. imago dei, q. homo / 4. q. Boet. lib. de consolatio
 dede dicit mundum mente gerens similiq. in imagine formis
 Sed e. Aug. 6. sup genes. ad lit. Vm. q. ad rationem ima
 ginis necessarium e. q. sit expressa ex altero non sm rationem gnis
 hinc uerms gnat ex homine. neq. sm accidens comune ut si
 ad similitudinem unius albi aliud album exprimat. sed exp
 sis ex altero e. necess. sm nam spcam. aut accs. proprium ut puta
 figuram que patet in eupro est imago regis. quodam q. ex crea
 turis assimilant deo in eis q. sunt, alii q. uiuunt. sed homo
 q. intelligit in quo magis accedit ad deum et sic p. ad eius ima
 ginem dicit facti / Ad. 1. q. pcedit de imagine largesumpta. Ad
 2. q. radius solis similis e. diuine bonitati q. tum ad rationem causa
 litatis / Ad. 3. q. uniuersum extensiu e. pfectius q. homo. sed
 no. in e. q. tum attinet ad rationem imaginis dei / Ad. 4. q.
 Boet. loquitur de imagine que est ratio idealis in mente artificis non
 ueris, que est similitudo in nat.

et diffusio
uere
et collatio

Ar. 3. Vm Angelus sit magis ad imaginem dei q. homo.
 E. uidet q. no. q. Aug. lib. de imagine. dicit deum nulli alij creaturę
 nisi hinc,

Summula . 2 . Thomas

Somni dedisse sui imaginem . 2 . qz Aug . lib . 83 . q . dicit

Nulla creatura qz nihil deo e magis conueniens qz homo qui ab ipso nulla in
 terposita creatura format . qz / 3 . qz angelus non e magis
 intellectualis neqz qz homo (qz intellectualis nat^a est degre
 nec suscipit qz nec intendit nec remittit) qz no est magis ad ima
 ginem dei . qz homo Sed d^r est gregor hom . 34 in euang .

ne suscipit
 magis
 aut minus

dm . qz imago dei consideret quantum ad id in quo primo
 est ratio imaginis s^c intellectualis nat^a simpliciter conce
 dendum e angelum magis ee ad imaginem dei qz hominem
 si tri quaedam secundaria attendant ut qz homo est ab homi .

et qz eius aia est tota int^{us} et tota in qualibet p^{te} sicut deus
 est in mundo hoc patet in quid di homo magis ad imaginem
 dei qz angelus . Ad . 1 . R^o qz Aug no excludit angelos sed crea
 turas ratione carentes / Ad . 2 . qz nil est deo conuenientius qz

mens humana s^c genus intellectualis nature . quod no re
 uetat angelos in se esse magis conueniens et ad similitud^{em} dei

Ad . 3 . qz suba non suscipit magis et minus hoc est unum indi
 uisibilem speciei no participat modo de specie magis et postea min
 neqz ipsa species participat s^c magis et minus in diuersis in
 diuisis . no tri negat qz una species substantie sit perfecta

alia . Ar . 4 . Vm imago dei inueniat in quolibz hoie .

Et uidet qz non . i . qz . i . ad corint . ii . dicit Paulus qz uir est ima
 go dei . mulier autem imago uiri / 2 . qz ad Rom . 8 . dr qz deus
 quos preceiuit conformes imaginis filij sui hos predestinauit . Sed no
 omnes predestinauit . qz / 3 . qz p peccatum fit homo deo diffimi
 lis . Sed d^r dr . ps . 38 . in imagine pertransit homo . dm qz ho

mo dicit ad imaginem defacti qz est intellectualis nature . et ite
 maxime in quo deum magis imitat intelligendo et amando ipso
 Sine est qz imago dei tripliciter pot in homine reperiri unum in s^c
 qz hiet aptitud^{em} ad deum intelligendum et amandum . 2 . qz ut altu
 ipsum intelligit et amat . 3 . qz ut altu intelligit et amat perfecte
 i . est

An Omnis imago dei sit in homine solum in mente
 et uideat q. nō q. uir di imago dei. i. cor. ii. uir autē nō est
 solum mens / 2° q. masculinum et feminam creauit deus ad
 imag^{em} et similitudinem suam. sexus autē distinctio pones corpus attendit
 3. q. si in uisionem intellectualem est in nobis trinitatis ima
 g^{em} sicut et in uisionem corporalem, et spūalem siue imaginari
 um erit sed d^{icitur} inquit Paulus ad ephes. 4. reuocamini, et
 et appertius ad heb. 3. induentis nouum hominem. q. r. i. ag.
 sicut imaginem eius qui creauit eum. Dm. q. in homine inuenit
 similitudo diuine nature et diuinarum personarū p^{ro} modum ima
 ginis sicut mentem intellectualem q. sic in eis est similitudo ad deū
 quodam mō specifica in nat^{ura} quidem q. intellectuales, in p^{er}sona
 u^{er} pluralitate, q. in homine est gressus uerbi et amoris. sed in
 alijs rebus creatis et in homine sicut alias tui p^{er} solum ē simili
 tudo diuine nature et personarum, p^{ro} modum uestigiū (quatenus
 uant intelligere q. perfectiores, quas habent reperiunt in causa
 p^{ro}ducente) et diuinarum personarum, quatenus quęlibet res
 habet substā^{ntiam} modificatam a p^{ri}ncipio. sicut p^{ri}ncipio, et sicut que demō
 strat uerbum siue conceptionem facientis. et 3° ordinem quod
 monstrat amor p^{ro}ducentis quo effectus ordinat ad bonum. Ad
 1. R. q. homo dicitur dei imago non est sicut imago sicut et dicitur. sed in
 similitudinem. Ad. 2. omnia absurditate quorundam quod dicunt
 imaginem trinitatis in homine attendi sicut plura indiuidua sicut
 uirum et filium p^{ro}ductum ab eo et mulierem que ita de uiro
 p^{ro}cessit ut ipsa non esset filius aut filia. R. q. imago dei utriusq. se
 xui est communis sicut et mens. v. ad cor. 3. addit. ubi non est mas
 culus et femina / Ad. 3. q. etiam si corpus humani specialiter re
 presentat imaginem dei in qua p^{ro} modum uestigiū. quatenus nō est p^{ro}
 num ad terram ut alia animalium corp^{ora}. Ad. 4. cum Aug. 9. de
 trin. c. 6. et lib. ii. c. 2. tom. 3. R. q. etiam in uisibilibus duabus
 illis uisionibus corporali sicut et spūali siue imaginaria reperitur
 aliqua trinitas. Nimirum. speciei, et uisionis ab ea p^{re}cedentis
 et uoluntatis incipientis utriusq. coniungens; sed in his sunt
 multi defectus ratione
 diuine imaginis
 Ar

Ar. 7. Vm imago dei inuenial in aia sm altus?
 Et uidet q nō .i. q Aug. 11. de trinit. c. 26 dicit q homo factus
 ē ad imaginem dei sm q sumus et nos esse uoluit et nos stru
 esse ad nos dirigimus sed esse uoluit altum. q. 2. Item de
 9. de trin. c. 4 assignat imaginem trinitatis. sm hec tria. scz
 mens, uolūta, et amor. mens autē nō durat aetern. q. 3. quidē
 de tra. 10. de trinit. c. 11. tom. 3 assignat eandem imaginem
 sm hec tria que sunt pōz, mem̄ / intellig / et uolūtas. q.
 4. qz imago trinitatis semp manet in aia. alty ū nō semp q.
 Sed 3. sunt ea que Aug. dicit. 9. de trin. c. 6. tom. 3. Dm q sm
 id maxime debet reperiri imago trinitatis sm quod magister
 mo aliquabz representat speciem diuinarum personarum
 hoc autēmp p altus intellectus quo pducit uerbum (et etiam
 conseruat qz sine actuali cognitione nō durat) et altum
 uolūtas quo pducit amor. Sed qm altus sunt uirtualiter in
 pōz. hinc est q. secundariū et exanti imago trinitatis reperi
 p mōmine sm pōas aq. et pūpue sm habitus in quibz alty
 uirtualiter existunt. Ad. 1. dm q. esse nrūm est sm mentem
 Ad. 2. q. uolūta nō uolūtae menti equat. v. et in mente
 illa tria reperiunt. Ad. 3. q. illa sumunt p altibz nō p pōz
 aut uirtibz anime. ut etiam idem Aug. se exponit / Ad. 4. q. alty
 semp uirtualiter sunt in suis pōz et manent in ipsis.

Ar. 8. Vm imago diuine trinitatis sit in
 anima solum pcompat ad obus q ē deus?

Et uidet q nō qz cō quodcūqz obiectum format intellectus p
 sum. et amor pcedit q. / 2. qz idem uidet sentire Aug. 12
 de trin. dum in aia et in temporalibz actiōibz ponit hanc
 similitudē / 3. qz alias non dicit imago trinitatis sm naturā
 in omnibz, sed in paucis et tm grām / 4. qz etiam beati in
 qz ē maxime imago trinitatis sm uirtutem qz temporalia q.
 nō sciunt. qz sm temporalium cognitionem reperit imago trinitatis
 Sed 3. dicit Aug. 14. de trin. dum pūpue ponit in aia imaginē
 trim

Summula. d. Tertia

trinitatis. non quod seipsam cognoscit et amat. sed quod deum
 dñm quod cum ad rationem imaginis sic necessè representat hñ
 speciem diuinarum personarum eo modo, quo homini è possibi
 le. et hoc maxime fiat si quis cognoscit et amat deum et sic
 a dicente procedit verbum et ab utroque amor, in mente hominis
 reperit imago trinitatis quod fertur in deum immediate et direc
 te uel quod nata è fieri indirecte et mediate quando in se
 ipsam uel in alia fert non absolute sed quod hoc ulterius pot
 fieri in deum, sicut qui uidet imaginem in speculo dicit fieri
 et uidere in ipso lumine / Ad. 1. Quod quod è necessè. quid a quo
 procedat hñ materia de deo procedat uerbum / Ad. 2. quod temporalia
 et fides transeunt et manent, et sic in ea reperit imago
 trinitatis in aia, quod quis in temporalia aliqua trinitas in mente
 reperit / Ad. 3. quod et in cognitionem naturalem inuenit imago
 trinitatis in hñe quatenus semper est mens ratione uti ad intelligendum
 deum, sicut hñe imago sit bene absoluta ut in carentibus utu ra
 tionis, sicut obscura et deformis ut in peccatis, sicut clara
 et pulchra ut in iustis / Ad. 4. quod uisus quod temporalia ui
 debent in despectu, et sic nihil concludit dñs.

et obscurata

et uide
re eum

Ar. 9. Quomodo similitudo ab imagine conuenienter dis
 tinguitur. Videtur quod non. 1. quod similitudo est genus ad ima
 ginem, genus autem non distinguitur a specie / 2. quod imago sicut è
 personarum ut actus dicitur esse et ad hanc representationem requiritur
 immortalitas et indiuisibilitas. non quod conuenienter dicitur quod simili
 tudo est inesset, quod est immortalis et indiuisibilis, imago autem in
 alijs / 3. quod imago ut dictum est, est etiam in gratia, que et
 innocentiam et iustitiam amplectitur quod inuenienter similitudo
 ponitur in innocentia et iustitia. imago autem in membris intelligitur et
 uoluntatis / 4. quod imago in cognitione et amore consistat, quod in
 conuenienter dicitur quod similitudo consistit in dilectione uirtutis, imago
 uero in cognitione ueritatis. Sed dicitur est. Aug. lib. 83. quod super illud
 gen. ad imaginem, et similitudinem, ubi tanquam dicitur ponitur
 dñm. quod similitudo est unitas quaedam in qualitate. ut. emindit
 in

In s. meta. unum in qualitate facit simile. Unum autem est transcendens
 veluti et bonum et verum, ^{secundum hanc} potest comparari ad aliquam rem
 particularem ut perambulium quatenus commune perintelli-
 git particulari. et ut subsequens quatenus ad naturam
 alius rei consequit bonitas aut unitas alius per
 fectum. Parique ratione similitudo ~~similitudo~~ habet ad
 imaginem. ut perambulium quod est quid commune cum vis
 imago sit similitudo et non ~~est~~ et etiam ut quid consequens
 quatenus dicimus imaginem aliquam esse perfecte similem
 rei ratione alius perfectum quam hinc. ^{et dicat} ~~perambulium~~ imago
 attendit per naturam intellectualem. Similitudo vero hinc
 perfectum quod aut virtutis et maxime dilectionis et sic
 similitudo est imaginis perfecta. Ad. 1. pat. Ad. 2. quod
 aut hinc imaginem diuine ess. hinc ea que ipsi aut sunt propria, non
 aut hinc rationes consequentes eius incommuni. ut puta esse sim-
 plicem. vel indistinctibilem. Ad. 3. quod quedam virtutes saltem
 hinc semina sunt naturales aut. iniquas possit attendi naturales similitudo
 quod non sit incommuni. quod quod hinc unam assignationem dicit
 imago hinc aliam dicit similitudo. Ad. 4. quod dilectio verbi
 quod est amata virtus pertinet ad rationem imaginis. sed dilectio
 virtutis pertinet ad similitudinem, sicut et virtus.

C. 94 de statu et conditione Primi hominis quod
 ad intellectum in 4 articulos diuisa.

Ar. 1. Vm Primus homo per ess deum viderit?
 Fuit et quod sic. 1. quod Damasc. lib. 2. c. 11. et Aug. lib. 14 de ciuit
 c. 10. dicit quod homo in paradiso erat beatus. 2. quod Aug. ibi
 dem dicit quod homini nihil tunc aberat, quod bonas virtutes adi-
 pisceret. 3. quod homo vidit deum sine medio. ut dicit magister
 in. 1. d. 4. et sine enigmate. quod enigma importat obscuritatem
 culpa aut a culpa allatam. Sed est Apostolus. 1. corinth. 13. non
 prius quod spiritale

Summula .d. Prima

Om. q. homo primus tñ communem conditionem illius sta-
tus non videt deum p^{ost} ^{am}mitti forte dicatur q. uiderit eum in
raptu quando deus immitit soporem in Adam genes. 2. et
hoc patet qz alias Adam peccare non potuisset neqz a deo
auerti. cognoscebat tñ deum quadam alterius cognitione
qz non quatenus a sensibilibz non distrahebatur quominus
in effectibz intelligibilibz (qui magis deum ostendunt qz
sensibiles) deum ipsum contempleret, et sic eius cognitio
erat ueluti media inter cognitionem patris status et cog-
tionem patrie. V. et Aug. 11. sup genes. dicit q. fortassis de q.
primis hominibus antea loquebat sicut angelos. et si non
tanta participatone diuina esset / Ad. 1. R. q. pcedit de qua
dam beatitudine hinc integritate naturalj / Ad. 2. q. immo nō
esset bona uoluntas (qz non esset recta) uelle bere premium in
statu meriti. Ad. 3. q. duplex est medium aliud in quo est
quod res uidet sicut speculum, aliud uero per quod tñ sicut
demonstratus, primo nō uidebat Adam in illis statu p^{deu} medium
sz p^{deu} effectus p^{deu} p^{deu}ue intelligibiles, nō tñ indigebat demonstra-
tione qz non impediebat aliis exterioribz. enigma etz
dupluciter accipi pot. uno modo qz defuit a claritate diuina
et sic omnis creat^a comparat^a ad deum obscuritas ē, 2. qz uidet
obscuritatem culpę aut a culpa et isto pacto Adam nō uidebat
in primo statu in enigmate.

Ar. 2. Vm Adam in statu innocentię angelos p^{deu} uide
et uidet q. sic. i. qz gregor. lib. 4. moral. c. 1. dicit q. homo
tunc solebat uidis mundicia bonoz angelorum spiritibz interesse. q.
2. qz aia hominis tunc nō aggranabat a corp^o. q. / 3. qz aia on-
ni hominis cognoscebat seipsam, qz sicut una suba separata cognosce
qz se cognoscat alias, ita tñc simlbr / Sed 3. ē q. aia ad q. erat eius
dem nature cum mra / Om. q. in aia potest considerari et mo-
dus nalis essendi, et ipsa aiaq. integritas aut defectus uincendum
med. nalis essendi, modus quidem esse nalis ipsius est dare arpo
n

et vitam animalis et unitam esse ipsi et hunc modum etiam
 habuit in statu innocentis. et cognoscebat per se virtutem ad
 phantasmata, erat tamen in se integra et perfecta quatenus a ve
 pore non impediebat quin potius inferiores vires rationis subde
 beant. unde tunc non cognoscebat angelos per se sicut nec mo
 dum naturalem cendi
 quae perfectio in nobis, quamvis heret in cognitionem deus magis cor
 tam quae erat magis fixa et interiora intelligibilia, et hoc tibi ratione perfectioris status
 multo magis in hoc ut ait primigeni. Et quod nota quod in principio
 hunc modum cognoscendi ad phantasmata. 3. motus in eare
 perit ut dicit Dionysius. 4. c. deditur. c. 4. Et ab exterioribus ad
 se. a se ad angelos, et ab angelis ad deum et in primum
 ex cognitione sui altus animae se ipsam perfecte cognoscit, in tri
 ex sui cognitione cognoscit angelos quod ipsi phantasmata cognoscit
 neque ex cognitione angelorum devenit in perfectam cognitionem de
 ex his patet ad 1. ad 2. Respondeo quod non aggravaret obiectum
 tri eius univale erat multum deficiens ad angelos per se cognoscendi
 ad 3. quod anima primi hominis erat usque unita, quibus autem sub se
 parata cognoscit alias per modum triumphantis.

Ar. 3. Vm Primus homo habuerit sciã omnium?

Respondeo quod non. 1. quod nec per se acquiritur cum tunc oia non esset ex
 pertus, neque conuales quod erat eiusdem naturae nobis cum, neque
 et infusus, quod sic eius scia esset alterius rationis a nostra, quod non
 omnium habebat sciã, 2. quod in omnibus individuis est idem
 modus consequendi perfectionem, nos autem non statim a primo homine
 suã. 3. quod in illis statim (sicut et in se) homo profecisset quan
 tum ad meritum, quod et quantum ad cognitionem. Sed dicitur quod
 dam impetuit nomina rebus. genes. 2. quod cognoviteas. Dicitur quod cum
 natus esset altus precedat poam et perfectum imperfectum, deus cor
 vidit hominem perfectum a principio non solum quantum ad corpus sed etiam quantum ad animam, ut
 ut posset sibi simile gubnare, sed etiam quantum ad animam, ut
 alius posset docere instruere et gubernare tanquam eorum principium

Habuit q^o sciam omnium illar^{um} que n^{at} in primis p^{ri}nc^{ip}is
 cognita possunt, et q^o h^{om}o ordinat ad quendam finem sup^{er}
 n^{at}ales habuit etiam de sup^{er}n^{at}alib^{us} tantam cogniti^oem quan^{ta}
 ta erat necess^{itas} ad gubernationem vite h^{um}an^e. non tri^{um} cognovit
 alia a d^{iv}inis, ut puta somnium cogitationes, fut^{ur} conting^{en}
 tia, et quaedam singularia ut puta quot lapilli sint in flumi^{ne}
 ne et huiusmodi. Ad. 1. q. q^o cognovit p^{ro}p^{ter} a des in
 fut^{ur}as nec tri^{um} scia erat alterius r^{ati}onis a nostra sicut nec a
 c^ognovit ego a Christo miraculo sedatus est alterius r^{ati}onis
 a nostra. Ad. 2. q. Adam erat primus h^{om}o et excellentior
 utri^{us} / Ad. 3. q. Adam p^{ro}ficeret in scia n^{at}alium q^uantum ad mo^{do}
 dum sciendi p^{er} experientiam, n^{on} autem quantum ad numerum sci^{en}
 tiar^{um} / quantum ad sup^{er}n^{at}alia et q^uantum ad numerum scit^orum
 p^{ro}ficeret potuisset, nec tri^{um} est simile de merito et de scia, q^uoniam h^{om}o
 n^{on} est alteri principium merendi, sicut et sciendi.

visus

Art 4. Vm Homo in i statu decipi potuisset.

et videt q^o sic. 1. q^o mulier seducta in p^{ro}ph^{et}ia erat sicut b^{ea}t^us Ap^{osto}l^{us}
 1. ad Tim^{otheum}. 2. 2. q^o magist^{er} in 2. d. 28. dicit q^o mulier
 n^{on} h^{ab}uit serpentem loquentem q^uo putavit a des sibi datum utri^{us}
 loquente, sed hoc fuit falsa imaginatio. q^o / 3. q^o visus n^{on} est co^{gn}
 tractus p^{ro} peccatum, q^uo tunc modo erat sic et tunc ce^o reliquar^{um} est
 4. q^o h^{om}o tunc comedere et somnare adherendo similitudini b^{ea}t^us
 q^uo rebus. q^o / 5. q^o circa cogitationes et fut^{ur} conting^{en}tia potuisset
 ab aliquo decipi / Sed 3. est. q^o b^{ea}t^us Augustinus decipi est in poenam
 peccati / Dm. q^o aliqui existimant q^uo q^uantum ad ea que Adam scie
 bat in isto statu nullo modo potuit decipi. Sed q^uantum ad ea que n^{at}alie
 bat potuit decipi n^{on} p^{ro} firmam credulitatem falsi, sed p^{ro} aliquam ex
 istimationem leuem, sed hoc stare n^{on} pot^{est}, q^uo tunc inferiora sup^{er}
 rib^{us} essent subiecta, neq^{ue} superiora ad inferiorib^{us} impedirent, et sic
 que mad^{id}um ar^{ist}oteli p^{ri}nc^{ip}is h^{om}inis deesse aliqua perfectio ut p^{ro}
 q^uo claritas nullam in isto p^{ro}fectionem haberet, similiter in intellectu
 pote

poterat esse carentia alius nō tūc nō tri existimatis falsi
 qz ut dictum ē intellectus cōtinuum obiectum semp ē verus. nō
 nāle iudicatorium sic ligatum ut in dormientibz. omnis enim de
 ceptio in intellectu accidit ex aliquo inferiori Phantasia sibi uel
 aliquo Suiusmodi / Ad. 1. R. qz illa deceptio mulieris etsi fuit
 ante peccatum opis. p̄cessit tūc eam incerna elatio mentis / Ad
 2. qz putauit serpente non anat sed ab aliqua signali opare
 accepisse loquentem uel non admittat in hac p̄ dictum magistri
 Ad. 3. qz rās corrigeret sensum a deceptioe / Ad. 4. qz insomnia
 nō imputant homini qz tunc non hēt rānis usum / Ad. 5. quod
 cō illa nō heret iudicium falsum sed qz essent possibilis qz deus sub
 ueniret illi ne deperet. et si in testes qz intēntatione deus optinū
 et ad diuinum auxilium reuorsum non habebat.

C. 95. De his que attinent ad uoluntatem pri
 mi hominis. grā sibi et iust. in 4. ar. diuisa

Ar. 1. Dm Primus homo fuerit creatus in grā?

1. uidet qz nō. i. qz. i. uinc. 15. Apostolus distinguens Adam
 a Christo dicit factus est primus Adam in aīam uiuificantem. nō
 uultimus autem in spūm uiuificantem qz primus non ē creatus in grā.
 que ē a spū uiuificante / 2. qz Aug. in lib. de quest. uet. et nō
 uet. testamēti dicit qz Adam nō habuit spūm sanctum / 3. qz Aug. in
 lib. de concepit. et grā dicit qz deus sic condidit homines et angelos ut
 prius ostenderet eis quid posset liberum arbitrium. et postea quid pos
 set suę grę bñijum / 4. qz magist. in. 2. d. 23. dicit hominē tūc
 datum esse uisitare potuisset. sed nō p̄ficere. at grā p̄ficimus. qz
 5. qz ad matrimonium spūale inter deum et aīam p̄ grām p̄gre
 quirit prius hominis consentus qz non accepit grām in instanti
 suę creatiois / 6. qz grā p̄cessit q̄tām. qz multo magis nat grām
 Sed d̄ est qz homo et angelus qz qualiter ordinant ad grām. sed an
 gelus

q. 123. to. 4
 c. 10. tom. 7.

Summula. d. Thomae

gelus creatus e in gra ut dicit August. 12. de ciuit dei. c. 9. q.
et homo / Dm noscitur (ut quidam abierunt) q homo ante
peccatum habuit gram. sed et quod est in ipso creatus, qz ut dicit
ecc. 7. deus fecit hominem rectum. Suius in autem relictus in
sepebat in triplici subiectione. 1. rati ad deum, uirtutem
ferisum ad rationem, et corporis ad animam, quarum i erat causa
2. et 3. Suius in autem relictus non erat naturalis, qz manes
set post peccatum, qz erat ad omnia sup naturalis gr / Ad. 1. Per q
Apostolus tm intendit uitam spiritualem incepisse a x dno, sicut
iuxta animas ab Adams / Ad. 2. qz spiritus sanctus fuit in Adam p gr
no tm sicut modo in nobis fidelibus iustis qui admittunt ad per
ceptionem hereditatis qz statim post mortem. Ad. 3. qz loquitur
se libere arbitrio ante confirmationem, et de gra confirmata
Ad. 4. qz mag loquit iuxta ponentes Luminem sine gr fuisse
creatum, uel qz tm uult qz ex creat nature non habuit qz pos
set proficere, sed ex sup addita gra / Ad. 5. qz alius uoluntatis / tm
non e continuus, et sic non inuenit in i instanti gr consentisse
Ad. 6. qz gratiam meremur p actum gr, non autem gram per
actum nature v. non est similis ratio

et subiectis

et corpus ipsius fuit
se spirituale

non sine gr. sed

¶ Ar. 2. Vni in primo homine fuerint aut pass.
et uidet qz no i qz tm eas contingeret in illis statu concupiscentie
tra carnis aduersus spiritum / 2. qz corpus eius erat impassibile, qz
nec in anima erant passiones / 3. qz in eo erat uirtus moralis perfecta
qz omnino excluderet passiones. sed dicitur Aug. 14 de ciuit. c. 10.
Dm, qz passiones aut sunt in appetitu sensuali, aut ad bonum ut
amor et gaudium, aut ad malum ut timor et dolor; et qz in statu
innocentie nullum malum aderat neqz bonum aberat non ha
bitum et in eodem statu habendum, Sine est qz in illis statu non erat
passiones que respiciunt malum; neqz illae que respiciunt bonum non
habitu et nunc habendum / erant tri passiones boni spiritus ut gaudium
et

et amor, et que sunt boni futuri suo tempore habendi. ut desiderium et spes non affligens. et quidem istae passionnes non erant in illis statu praesentibus in iudicium rationis. ut quandoque sunt in nobis. sed subsequentes illud, quod appetitus erat omnino rationi subiectus.

Ad. 1. R. q. ubi non erat repugnantia appetitus. et sic necessarius fuit.

Ad. 2. q. corpus humanum in illo statu erat impassibile quantum ad passionnes quae remouent dispositionem naturalem. et cum quibusdam ad eas quae impediunt rationem. Ad. 3. q. perfectio virtutis moralis non omnino tollit passiones sed ordinat eas. ut. dr. in 3. ethic.

Ar. 3. Dm Adam habuerit omnes virtutes?

videtur quod non quod quasdam virtutes ut puta temperanciam. et fortitudinem. hinc immoderancia passionum. quae tunc erat. q. 2. ira et timor tunc non essent (quod sunt contra malum) q. nec mansuetudo. nec fortitudo quae tunc est iram et timorem. 3. q. nec prouidentia nec misericordia tunc in homine essent. quoniam nec erat postquam. neque misericordia. 4. q. ut constat per seueranciam non habuit. 5. misericordia fuit fidem. quae uirtus enigmatica illi statui repugnabat. sed dicitur Aug. in hominis concisionis ad caldesios. Dm q. homo aliqua uirtutes habuit omnes virtutes quod omnes uidentur ordinari ad efficaciam reuerentiam quae tunc erat in eo quae dictum est. quod quod virtutes quae nullam dicunt imperfectionem ut charitas et iusticia simpliciter dicitur fuisse in Adam. ille uero quae aliquam includunt imperfectionem uel ex parte actus uel ex parte materiae ut fides et prouidentia si earum imperfectiones repugnet statui innocentiae praesentis uirtutes esse et fuerunt in Adam etiam quod tunc ad habitum et actum ut fides et spes (quod ille status imponebat hominem in clara et factuali dei uisione). ille tamen uirtutes quae inuolunt imperfectionem statui innocentiae repugnantem praesentem esse in primo homine dicitur habitum non uero tamen actum. ut puta prouidentia. et misericordia. quod si adesset misericordia in alio quod posse repelleret.

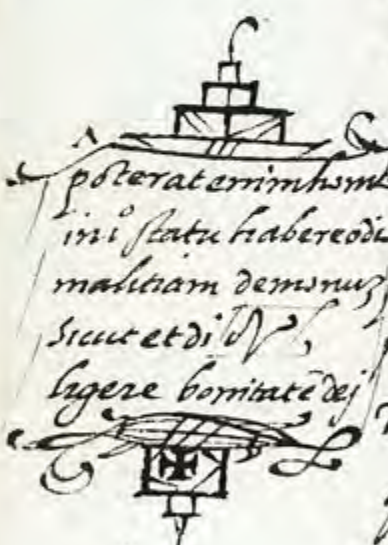
D. Iudges paganus et Arriand. c. 2. c. medium tom. 6.

Ad. 1.

Ad. 1. Quod quod accidit temperantiae et fortitudini repellere passio^{nes}
 immoderantiam si nimirum inueniat eam in subiecto. per se enim
 eis conueniunt passiones moderari. Ad. 2. quae passiones ad malum
 ordinatae repugnant perfectum primum status que tenent respectu
 ad malum in ipso, qui afficit passione, ut timor et dolor, sed
 passiones, quae respiciunt malum in altero non repugnant perfectum
 primum status. v. mansuetudo et fortitudo in homine esse
 potuerunt. non quidem quae fortitudo moderat tristitiam aut
 timorem, sed hi quae est moderatiua audaciae sine spei. Ad. 3. ex
 vultu patet. Ad. 4. quae perseverantia quae dicit habitum quae
 quis eligit perseverare in bono fuit in Adam, non autem quae dicit
 circumstantantiam huius continuationem virtutis. Ad. 5. patet.
 Sed ex eis quae dicta sunt

Ad. 4. Vnde opera primi hominis fuerint minus ef-
 ficacia ad merendum quam opera nostra.

et videtur quod sic quod nunc magis indigemus gratia et ex contemptibus
 a deo infundit, quod magis meremur quod gratia est radix et primum meriti
 2. quod virtus est et difficile ex 2. et sic. et 2. ad timorem. 2. ad auro
 nam procedit certamen. sed nunc est in nobis maior pugna quam et ma-
 ior efficacia ad merendum. 3. quod magister. in. 24. d. primi dicit quod
 homo non meruisset resistendo tentationi, at nunc resistendo mere-
 mur quod. sed 3. est quod alias homo esset melioris conditionis post peccatum
 dicitur quod quantitas meriti pensatur ex duobus scilicet aut ex radice gratiae
 et caritatis et hoc respondet premio essentiali quod est in se in dei
 fructione, aut ex quantitate operis. et hoc rursus dupliciter. scilicet
 absoluta aut proportionali respectu operantis. et haec utraque quanti-
 tas respondet premio accidentali, quod est de bono creato. Igitur dicitur
 quod opera primi hominis essent efficacia ad merendum ex parte gratiae quod
 esset copiosior nullis obstaculis in natura summi inuentis, et similiter ex
 parte quantitate absolute operis non tamen ex quantitate proportionali quod in minori opere
 tenet

Inest modo homini ad operandum difficultas, que ad maiora non
 repererat in Adam in statu innocentie et sic vidua plus fecit
 q̄ diuites in elargienda elemosina templi iuxta sententiam Domini
 Ad. 1. q. homo post peccatum non indiget magis gra, sed ad plura
 s̄ ad p̄li remissionem, et infirmitatis sustentationem / Ad
 2. pat. ex dictis p̄cedit enim de quantitate proportionali difficultati
 actualis inq̄tum ē poenales habet q̄ sit satisfactoria p̄ peccato /
 Ad. 3. q. p̄cedit t̄m opinionem ducentium q̄ homo non haberet
 grām, et tunc magis poterat resistere sine grā q̄ modo

et sic nec modo me
 remur resistendo

Q. 96. De dominio quod homini in statu
 innocentie competebat in 4. ar. diuisa.

Ar. 1. Vni Adam in statu innoc. animalibus dominaret?
 Et videt q. nō. i. q. t̄m Augustini. 9. sup genes ad lit. c. 14
 animalia ministeris angelorum adducta sunt ad Adam ut eis re-
 mina imponeret, q̄ p̄ se ipsum cō illa non sufficiebat etc. / 2. q.
 multa animalia ut lupus et onis maxime discordant, q̄ non sub
 uno domino aduocant / 3. q. Hieronimus dicit q. deus homi-
 ni non indigenti dedit dominationes animalium, quem subiebat eo-
 rum ad inimicos adiuvandum post lapsum, q̄ saltem ius
 dominij non habuit ante peccatum / 4. q. homo non poterat
 tunc animalibus imperare, q̄ non erat illorum dñs. Sed d. dr. gen. i. p̄cepta imponere
 ut p̄stat. etc. Dm q. inobedientia animalium ad hominem
 sequuta ē ex inobedientia hominis ad deum / nabitur enim aia
 lia subdunt homini. i. q. perfectiora utuntur inferioribus ut plā
 et terra / animalia plantis / et homo animalibus quorum uenatus nales
 et iuxta duas a p̄t̄. i. p̄bit. c. 5 / 2. q. inferiora p̄ superiora
 gubernant / 3. q. quaedam animalia s̄m q̄ estimationem nales ha-
 bent prudentiam ad aliquos actus particulares ueluti participa-
 tam ab homine, omne autē quod est p̄ participat subdit ei quod
 ē p̄ est.

Summula 2. *Bonna*

Subiectos

Ad. 1. R. q. cō inferiora, aliquid pot. uirtus superi quid
non potest inferior. Ad. 2. q. etiam tunc esset pugna inter

neq. glā bōdē dicit / quēdam aīalia et aliqua aliquorum carnibus uescerent. hūc
genes. 1. q. ligna ē / enim esset eis nāle. nec impediret hominis dominium, sicut
herbē datq. sunt oī / et modo dominis dei subdunt stante dulta pugna / maxime qz
bus animalibz in / et falsis mōz domesticis ministrant gallinē incubūm / Ad. 3. q. 2
cubum, sed quibusdā / homo in statu innocentiē nō negebat aīalibus neq. ad tegumēz
qz nudus nō erubescēbat nullis instante uenāpūe mōtu / neq. ad ci
bum qz sufficiebant tibi ligna paradysi, neq. ad uehiculum ppor
robur et indefatigatōnem corporis indigebat tibi eis ad siemen
dam experimentalē cognitiōnem denaturis eorum, v. deus ad
duxit aīalia ad Adam ut eis nomina imponeret. / Ad. 4. q. oīa
aīalia hēnt quādam estimatō^{pseipia} quā tunc homini obediēssent
sicut nunc ei obediunt quēdam aīalia domestica.

Ar. 2. Vm homo habuisset dñūm sup oēs aīalias
et uidet qm qz mat nō obediret ad nutum sanctis ange^{at}
lis ut dicit Aug. lib. 3. de trin. c. 8. q. nec sanctis hominibz / 2° qz
implantis est uirtus tñ nutritiua, augmentatiua et gñiatiua aīz
hęc autē nō subdunt impu rāonis ut in es dem homine pat. q. nec plā
te / 3° qz homo nō potest immutare uatum celestium
potē qz nō dominabat eis / sed d^o de gen. 1. presit omni cre
ature / dñm qz in homine qui est par uis mundus sunt quō
dam m^o omnia quibz eo modo dominat quō his que in seip
sunt sū appetitiū et aīalibz impando tanq. obediētibz rāoni,
plantis uero et inanimatis utēdo absq. impedimento sicut
utre uiribus nālibz et corpore quē nō sunt apta obedire imperio
rāonis, rāo uero in homine hēt suūm dominantis cui ange
li nō subdunt neq. sub eius dominis cadunt, qz sicut etiam ad
imaginem dei sū q. exceptis alijs creaturis dominaret homo in
statu innoc. et p hęc pat. sū ad argum^{ta} / Ar. 3.

Ar. 3. Unhōies in statu innocē fuisset equalē?

et videt q sic qz dicit grega. q ubi non deliquimus omnes su-
 mus patres / 2° qz similitudo et equalitas sunt causa dilec-
 tionis, sed in nullo statu esset abundans dilectio inter homines. qz
 et equalitas / 3° qz tunc non esset diva in premijs a deo collatis
 neqz sarnines orati et impfcti. q' alius alij homini nō domina-
 ret / sed 2^a dicit ad Rom. 13. que a deo sunt ordinata sunt, qz
 deū. ut respicit in parium dispariumqz rerum disposit^e ut dicit Aug. 19
 de civit. c. 13 / Dm qz in nullo statu in nullo homine esset defectus
 neqz circa animam. neqz circa corpus. alij tri alius excederent in per-
 fectone. Sexus et generis (qz unus homo generaret ab alio) iustitiz
 et sciz qz unus homo libere operaret magis qz alius et magis animus
 applicaret ad aliquod sciendum. et etiam in perfectone corporis
 quatenus ex diversa aeris disposit^e et siderum, nec non ubiqz
 qualitate^{et} unus esset alio robustior et pulchrior. non enim esset
 tunc corp^o dmi minus liberat^o a legibus naturę. Ad. 1. R. qz grega
 loquit de disparitate qua unus ab alio pena punit / Ad. 2. qz
 etiam inter ineguales debet esse maior dilectio qz inter equalēs
 qz unus nō equaliter utriusqz respondeat, pater enim diligit filium
 magis qz frater fratrem / 3. filius nō tantumdem diligit pa-
 trem quantum ab eo diligit / Ad. 3. qz deus quisdam nō premi-
 ret neqz alios premiaret. sed tri magis sublimaret qz illis op-
 ter ordinem uniuersi^{et} ex p^{te} naturę esset disparitas put dicitur

Ar 3. 5

Ar. 4. Vm In statu innocētijs homo hominj
 & Dominabatur.

et videt q non ex Aug. 19. dicitur dei. ubi enim pecori et nō
 homini hōies dominari dicit / 2° qz subiectis hōis p^oltum intro-
 ducta ē. nō post p^oltz dictum ē mulieri sub viri potestate eris / 3°
 qz libertas est unum de p^oltis bonis que illi statui debent non
 posset

exp. aig

Summula d. Bonae

Sed dicitur q. inter angelos alij alijs dominant. v. inter eos quada
dominationes dicunt. q. et in statu innoc². att² / Dm q. Dominus
vni pot. accipi dupliciter vni n. p. p. opponit servituti. et sic n. n.
fuit in statu innoc². / 2° que dicit subiectionem politice
et sociale. In quam unus preest alijs dirigens eos n. ad p.
vni dirigentis vni modum ut fit in dno primo modo accepto. Sed
ad bonum directum et commune et sic fuit in statu innoc².
tu innoc². q. tunc homo esset ab sociale. et esset in innoc².
q. qui magis instrua et sua polletet alijs utilitatem n.
exequeret. Et hoc pat. sol. ad omnia directa. q. pcedunt de
primo Dominis.

Q. Q. dicitur que pertinent ad Statum
primo hominis quantum ad indivi

Dui conservat. in 4. ar. diu.

Ar. 1. Dm homo in statu innoc². fuit immortal.
Evidet q. n. q. mortale ponit in diffinit² hominis. 2° q.
in modo est corruptibile q. et tunc q. corruptibile et incor
ruptibile differunt q. inter que non est transitio. / 3° q.
neq. esset immortalis p. nat. sic enim et modo immortalis
mansisset. neq. p. gram q. gram recuperavit sapi. v. q.
et immortalitatem cum ea est. q. / 4° q. immortalitas p. mitti
p. hoc premij Apoc. 21. q. non daret in statu meritij. Sed d.
de Rom. 5. q. p. peccatum mors. Dm q. incorruptibile pot. ali
quid dici tripliciter. i. ex p. ma. q. ea caret aut ad unam partem
quam inamissibiliter hie dicit habitud² ut angeli et corp² ve
lestia et hoc dicunt incorruptibilia p. naturam. 2° ex parte
forme q. h. rei corruptibile q. nam inest aliqua disp² stabiliter

pre servans a corruptione. quemadmodum ex beatitudine anime redundat in corpus plenitudo sanitatis et hec e inas rupribilitas gl'ie. 3 di incorruptibile a ca efficiente et hoc modo fuisse homo incorruptibilis in statu innocencie p qua tam virtutem suprialiter animo divinitus datam p quam quandiu des subiecta maneret pderat corpus ab omni corrup tione reservare. ex his pat ad. 1. et 2. Ad. 3. q. illa im mortalitas esset a gra nec tri recuperata q recuperata q serva bat xps dno p quem nature defectus in melius reparandus erat Ad 4. q. immortalitas gl'ie que est premij, differt ab immorta litate illius status ut dictum est.

quis ad remissionem culpe, et meritis gl'ie - recuperata est immortalitas

Ar. 2. Vm homo in statu innocencie fuisse passibi.

Quidam q. sic i. q. sentiret sentire autem est quoddam pati. q. 2 q. Adam dormivit somnus autem est quoddam pati. 3 q. ad citta est vsta ab eo q. et in eo passus est. 4 q. si corpori molli qua lefuit Adam obviaret corpus durum ab eo pateret q. sed d. est q. fuit incorruptibilis q. et impassibilis. q. passio magis facta ab i. cet a substantia. Dm q. homo in statu innocencie non fuisse passibilis passione remouente nalem dispositionem neq. quantum ad animam, neq. quantum ad corpus, fuisse tri passibilis passione pfectiva et quantum ad animam q. intelligeret, et q. tum ad corpus q. sentiret et dormiret ex quo patet s. ad duo prima argumta Ad. 3. dm ut d. q. illa vsta fuit h. seminis in Adam nec ab ista cum d. h. re aut passione d. nam. Ad. 4. q. homo p. suam prudentia dura obviaria vitaret, et deus ne cu. l. d. erent quidisset.

Vm Homo in statu innocencie indiguisset abis?

Quidam q. n. q. in eo nulla erat deperditio restauratiue indigens q. 2 q. abis est ad nutritiue necessarium nutritio autem no fit sine pass que tunc no esset. 3 q. abis e ad vitam conseruandam Adamu solu no peccando eam conseruasset. q. 4 q. ad sumptionem cibi sequitur pis

Summaria d. Thomae

pis emittis suffluatam que dedecoret statum innocentie sed dicitur
 genes. 2. de omni ligno quod est in paradiso comedes. dicitur quod
 in primo innocenti statu ab eis indigebat quibus non egebit in
 ultimo post resurrectionem, q. quod notandum, q. anima rationalis
 et di. anima quatenus licet commune cum alijs animabus q. in minimi preterea
 tam animales, et est spūs sūi ea que dese hiet gloria. Hic q. est intellectua
 lis et immālis, q. igitur primum primum utq. in his inferioribus est aīa
 vegetabilis ut dicitur in. 2. de aīa. cuius opa sunt alimenta uti nutrāre
 et augeri. hęc opa homini in i. statu conuenirent ab aīa sūi ea que
 cum alijs hiet cōia / sed in ultimo statu aīa cōmunicabit corpori eo
 que sunt sibi propria sūz immortalitatem quo ad omnes, impassibi
 litatem q. hiet cōmunicatam quantum ad bonū. Ad. 1. R. q. p. actū
 nem calidū aliquid de humidū in primo homine poterat deperdi
 et sic erat illi abus necessarius, q. illa immortalitas ut dictum est
 non erat sūi aliquam dispositionem corpori inherētem. Id sūmū
 tem aīz a deo datam. Ad. 2. q. abus patit q. conuertit in subst. ali
 aliū, sed nō homo qui nutrit, uel q. illa patit esset nat. q. f. hiet
 Ad. 3. q. sicut peccauit homo sumendo de arborē uetite, ita peccaret si
 de alijs non comederet, utrunq. enim illi preceptum fuit. Ad. 4. q. re
 quidam dicunt q. tūc uera suffluatē emittisset, sed diuina prudentia fieret ne ex hoc
 necessaria quita non aliqua indecentia sequeretur. Ad. 5. q. suffluatē
 non emitteret, sed si successerit non posset q. aliqua esset facultas
 in abo sumptū, que nō esset apta ut conuerteret in hominis nutri
 mentum.

Ar. 4. Vm homo in statu innocenti per lignum
 uitę immortalitatem consequutus fuisset.
 uidet q. nō q. illud lignum erat corruptibile in substantiam aliam q.
 non poterat dare incorruptibilitatem / 2o q. hiet effectus aliarum
 plantarum ē nālis, similiter esset nālis illa incorruptibilitas a lig
 no pueniens / 3 q. hie uidet redire in fabulas antiquorum dicen
 tium q. dii qui comedebant de quodam ligno manebant immortales
 quod irridet Ar. in. 3. meta / sed dicitur genes. 3. ne forte mit
 tat manū tuam etc. / Per. Aug. lib. 99. uet. et noui testam. q. 19. idē
 affirmat, etiam si homo deo comedisset post peccatum / dicit q.
 lignum uitę non causabat incorruptibilitatem simpliciter, sed quodā
 modo

suprales

quidam dicunt q. tūc uera suffluatē emittisset, sed diuina prudentia fieret ne ex hoc
 necessaria quita non aliqua indecentia sequeretur. Ad. 5. q. suffluatē
 non emitteret, sed si successerit non posset q. aliqua esset facultas
 in abo sumptū, que nō esset apta ut conuerteret in hominis nutri
 mentum.

1. P. 9. 9. 8

2. est

modo impediendo corruptionem. In quo notandum q. ~~primus~~ defectus
 ne conseruet homo est consumptio humiditatis p. actionem caloris natu-
 ralis. et hic supplet modo q. ubi sumptio, et in illo statu innocentie q.
 conestionem aliorum lignorum paradysi. Secundus defectus qui est
 diminutio uirtutis alius speciei ex comissione extranei ubi qui ad
 iungit humiditatis p. existentis sicut aqua uino adiuncta in modica qua-
 ntate conuertitur in uinum. Sed paulatim immixta reddit uinum a-
 quosum et debile. et sic homo primo hinc uirtutem ad conuertend[um]
 alimentum in sui substantiam et ad augendum semetipsum, dem[um]
 de conuertit in sui substantiam. Sed non auget, et tandem in senectute
 nec in substantiam p. fect conuertit immo nat[ur]a dissoluit. ^{et} hinc
 q. secundum defectum esset lignum uitę, cuius uirtus esset finita
 et ad certum tempus conseruaret. nisi iterum et iterum sumeret
 neq[ue] enim poterat corpus immortalitatis dispositionem prestare,
 neq[ue] minus uirtus que generat animam ad conseruandum corpus cau-
 sabat aliquid uitę, ex quibus patet quid dicitur ad argum[en]ta uoi-
 usq[ue] partis.

adiunctio

Q. 98. De pertinentibus ad conseruat[em] spei in duos
 articulos diuisa.

Ar. 1. Vm[us] in statu Innocentie fuisse generatio?
 et uidet q. n[on] e[st] q. tunc n[on] fuisse corruptio. 2. q. generatio
 reperit ad conseruat[em] spei in indiuiduis que non perpetuo durat
 at homo tunc semper uixisset. q. 3. q. multiplicatis homini-
 bus qui essent domini omnium sequuta fuisse diuisio dominię
 que e[st] ius nature. Sed d[icitur] in genes. 1. crescite et multipli-
 camini quod n[on] posset esse nisi p. generationem, q. primitus n[on]
 erat nisi unus Adam. d[icitur] q. generatio fuisse in statu inno-
 centie ad hominum multiplicationem, alias peccatum fuisse
 ualde necessarium si ex eo tantum bonum fuisse sequutur
 q. quo notand[um] q. illud quod semper durat est principaliter de in-
 nat[ur]a

Summula d. Thomae

Sonus vero medium est inter corruptibiles et incorruptibiles
creaturam illis in corpore uultus in aia conueniens. iamq
qz in rebus corruptibilibz species e quz perpetuo durat hęc est
deine p̄ncipali nature / et in incorruptibilibz etiam indivi
dua / et sic. singule aīz rāsonales essent etz deine nature ē
p̄buis dei creatis illas ad multiplicatōnem hominum quz in
statu immoventis fieret q̄ gnrationes / Ad. 1. vñ q̄ homo in il
lo statu esse corruptibilis erat idē q̄ gnratione ei debebat / Ad
2. q̄ gnratio nō fuit p̄pter conseruationem speciei. sed indivi
duis / Ad. 3. q̄ tunc sine omni discordia cōmuni dominis
singuli sine diuisione uerent rebz quatenus eis competeret

Ad. 2. Vm̄ in statu immo² fuisse gnratio p̄coitum?

Et uidet q̄ nō. 1. qz ut dicit Damasc. homo erat tunc sicut ange
lus quidam. q̄ nō uiret sicut nec post resurrexerit / 2. qz etiam

de facto cois /
sunt quod pat.
ē falsum.
sm̄ p̄uam

ante peccatum coissent siquidem p̄fecte q̄tatis sunt gnati / 3. qz in
uitu efficit homo similis bestiis quz nō poterat fieri sine peccato
A. qz tunc nulla fuisse corruptio. at ~~peccatum~~ ^{peccatum} corrupit m̄ie / ^{positum}
gnitas virginalis / Sed d̄ est distinctus sexus genes. 1. et 2. que
ad uitum ordinat / 2. qz mulier p̄terea dicit facta in adju
uuium uiri genes. 2. / d̄m q̄ quidam doctores considerantes concu
piscē p̄dicationem in uitu dixerunt homines in statu immo² sine ui
te sicut angelos fore p̄pagandos diu uirtute sicut gregor missenus in li
bro quem fecit de homine. et addit deum fuisse marem et feminam
p̄prium gnationis post peccatum future / Sed p̄fecta natura nō aufer
rent tunc. et p̄terea d̄m q̄ tunc esset uirtus applicans uirtutem
altianam maris ^{passiva} ad feminē sicut in alijs aīalibz sine omni t̄n libi
ditatis ardore. et in ordinata conditōe ut dicit Aug. lib. 14. de ci
uit. dei. c. 26 / Ad. 1. R. q̄ homo tunc esset sicut angelus s̄m aīas
post resurrectionem etiam s̄m corpus v̄ nō ē paritas / Ad. 2. q̄ nō
uierunt ut dicit Aug. 9. sup genes. c. 4. qz post modicum de paradiso
celi

quidam
qui ab illis
sine nega-
bant dilec-
tationem

ei electi sunt uel q. expectabant diuinum mandatum / Ad 3. partim
rampacet ex dicitur et dicitur q. tunc fuisse delectatus sensibilibus tunc ma-
ior quanta natura esset purior et corpus magis sensibile, tunc et
uir sobrius non minus delectat in cibo sumpto q. gulosus. Sed tribi
no immoderate concupiscere ad hereret delectationi, sed oia ratione
regulata sine libidinis ardore, et huc sonant uerba Augustini
q. tunc continentia non fuisse laudabiles, ut modo q. modo
laudat de defectum fecunditatis, sed inordinatam libidinis / Ad 4
Ret Aug. 14. dicitur. c. 26 q. in casta nulla esset corruptio, sicut integritate
et ea salua menstruum emittit, quod ad pariendum non dolo
ris gemitus, sed naturae impulsus foeminea uiscera relaxaret

ita et a uirile signa
li in foemineum se-
men infunderet

C. 99. de conditione proles generande in duos
articulos diuisa.

Ar. 1. Vm Pueri in statu imscencie mox nati uir-
tutem pfectam habuissent ad motum membrorum
Euidet q. tunc Aug. lib. de baptismo paruulorum. c. 38. dicit
q. hec infirmitas corp. uenit ab infirmitate mentis ac mentis in-
firmitas in paruulis tunc no fuisse q. nec corp. / 2o q. quaedam
aialia statim nata habent membrorum usum q. et tunc homo
3o q. deficeret eis uirtus ad consequendum aliquod delectabile pro-
positum, et sic esset in eis affectus ante peccat / 4o q. in illis statu
non fuisse defectus senectutis q. nec pueritiae / Sed 5a est q. omne
generatum pnis est imperfctum q. persuaat / Dm q. in asserendo
aliquid de rebus sequi debemus earum nat. pster ea que tra-
dunt. acult. diu. et fide credimus. sic igitur cum in homine cerebrum
sit maius q. in alijs aialib. seruata corp. pportione ob nimiam eius
sumiditatem pueri nequeunt uti neruis qui sunt instrum. motus
ad mouendum membra. et ex alia p. ~~rationem~~ q. deus potuisset
facere ut pueri mox nati pfecte membra mouerent. et ex 88. cons-
tat

nulli catholico
dubium est.

Summula. d. Thomae

tat deum fecisse hominem rectum quatenus corpus aere et vires rati
 ni subdebant, ex quibus colligitur quod pueri ingrati immatura scabuntur
 actus illi grati infirmos, rectos. Sed suggerere hoc est / Ad. 1. R.
 quod Aug. loquitur de actibus infirmis puerorum mure, quod scilicet ad ubera matris
 esuriunt magis quam sugunt / Ad. 2. quod illud procedit ex sicutate ce
 rebri illorum animalium non ex eorum profectura, et quod eorum actus sunt
 imperfecti / Ad. 3. pat. ex dictis, vel quod nihil appetivissent nisi ordi
 nata essent in statu suum / Ad. 4. quod homo tunc fuisset generatus
 non tunc corruptus, et sic potuissent esse aliqui defectus pueriles qui
 sequuntur ad generationem, non tunc seniles qui sequuntur ad corruptio
 nem /

Ar. 2. Deum in statu foemine nate fuissent?

Et videtur quod non quod foemina est ^{magis} occasionatur et veluti preterin
 tent non ut dicit philosophus 2. de generatione, nihil autem in nata tunc fuisset.
 2. quod tunc neque ex parte materis foemine, neque ex parte virtutis alius
 maris fuisset aliquod impedimentum, quod semper generarent masculi / 3.
 quod primus homo et prima femina semper uulturi erant quod ad conservandum
 genus humanum generat ipsi soli sufficiebant, neque nascerentur foemi
 nae, sed 5. est quod sic natus preestisset sicut deus eam instituit sed
 per mares et foeminas / Deum quod nihil quod esset de profectura nature
 tunc de fuisset, est autem de nature humane profectura uterque sexus
 Ad. 1. R. quod est preterintendit non particularis (ut dictum est) non ut philosophus
 Ad. 2. quod non solum ex illis sed et ex aliquo accidente extrinseco
 nascitur foemina aut mas ^{nam} sed flante Aquilone dicitur Ar. lib. de
 animalibus quod nascuntur mares flante Austro nascuntur foemine
 quandoque ex accipere aere puenit hinc sexuum diversitas quod corpus
 ad eam de facili mutat, et precipue in statu immoentis hoc esse
 poterat, quando corpus erat anime magis subiectum, ut philosophus hinc
 libertatem generantis distingueret sexus in prole / Ad. 3. quod ad vitam
 animalis sequitur vis generandi, et omnes generarent sicut et alii uicerent
 immo tunc natus esset foemina quod
 mares

lib. 4 de generatione
 animalium. c. 2

Q. 100. De conditione prolis grandis quod ad Iustitiam in duos art. diuisa.

Art. 1. Vm homines tunc nati fuissent cum Iustia?

Videtur quod 1. quod Hugo de sancto v. dicit quod filij essent grati sine peccato
 sed non patentes Iustitiae heredes / 2. quod Iustitia cum gratia
 non transfunditur cum natura sed a deo infunditur quod / 3. quod Iustitia
 in aia est, hinc autem non est ex traduce quod nec in se ad filios / Sed est
 Anselm. lib. de conceptu virginali / dicit quod homo generat sibi simi-
 le in specifica natura et accidentibus etiam ad speciem consequentibus
 non in accidentibus individualibus, Iustitia autem originalis creata
 videtur spei humanae non quidem expressis spei causatum, sed sicut quod-
 dam donum diuinitus determinate concessum, sicut homines nas-
 cuntur cum originali peccato nature sic si innocentes status duras-
 set nati fuissent cum originali Iustitia / Ad 1. R. quod verbum hu-
 manis est intelligendum non quantum ad habitum Iustitiae, sed quantum
 ad executionem ad alios / Ad 2. quod solum filij fuissent propa-
 gati cum sola Iustitia originali ut quidam dicunt, sed etiam ab omni
 gratia faciente a qua puenit radix Iustitiae originalis sicut relictus
 et subiectus supernaturalis rationis ad deum, nec per hanc gratiam esset eis naturalis,
 aut ex traduce, quod non ex virtute seminis, sed a deo conferretur
 homini statim cum habuisset animam; sicut etiam anima creat a deo sta-
 tim quod ad hunc dispositiones naturales in corpore, nec per hanc deesse ex traduce
 et hoc patet ad 3.

Art. 2. Vm pueri in statu innocentiae nati fuissent in
Iustitia confirmati.

4. lib. mor. c. 36. Videtur quod sic quod gregorius sup illud Job. somnolentes requiescere
 dicit quod si non fuisset ad peccatum illi soli ab eis nascerentur qui nunc per
 redemptorem electi saluandi sunt / 2. idem dicit Anselmus lib. cur deo
 homo sicut quod si non peccasset Adam ipse cum omni pagina sua sic confirma-
 ret ut peccare non posset / 3. quod ex peccato sequuta est necessitas peccati
 91.

Summula d. Thoma

di in posteris, q' a fortiori et necessitas observandi iustitiam / 4°
q' Angelus ad Regens deo statim alijs peccantibus confirmatus est
q' et homo cum sua posteritate si tentatum resistisset. Sed d' innuit
Aug. 14. de civit. c. 10. a medio tomus h' ubi tunc felix est.

est
Abud ex privilegio
speciali ut fuit vi-
gini matri concessu
est?

Dm q' ex lege comuni nullus confirmat in gra nisi p' apertam
dei iurisdictionem, q'z uto autem ad illam homo si no' peccasset, puen-
ret non constat. ac p'inde cum parvuli non nascerent magis in
gra confirmati q'z parentes essent tempore quo eos gravarent vi-
uentes vita animalis, et non glorijs, non nascerent et ipsi in
gra confirmati / Ad. 1. R. q' filij tunc non nascerent filij q'z
ut modo ex peccato primi parentis, possent t' exhibere arbitrio pecca-
re q'z quis defacto non peccaret non ob confirmationem, sed p'pter
divinam quid est a peccato preservantem / Ad. 2. q' Anselmus
no' loquitur asserendo, sed opinando / Ad. 3. h' movet Anselmum
R. q' sicut modo non necessitat' quis ut non possit redire ad iust^{as}
quod est t' in damnatis, sic in illo statu non necessitaret nepot
set peccare, quod t' reperit in beatis. Ad. 4. dm q' no' est similis
raz, q'z homo ante electionem et post eam habet liberum arbitrijs
veribile, quod no' est in angelis ut s' diximus,

C. 101. De conditione Proles gravand' q'z tum
ad sciam in duos articulos diuisa?

Ar. 1. Vm' pueri in statu innoc' fuissent in scia perfecti?

Fundet q' sic. 1. q'z qualis fuit Adam tales filij gravasset. 2° q'z
ignorantia causal' ex peccato, quod tunc non esset / 3° q'z ad iustas
quam tunc habuissent sequit' sua dirigens in agendis. q' / Sed d' est
q'z aia ma' est tanq'z tabula rasa preservant'. ut dr. 3. de aia eade'
auct' fuisse tunc aie nat' quod modo, q' / Dm ut s' q'z in his in quibus
auct' fidei aut s' salute deficit loquendum e' t' rerum nat' / ac p'
inde cum in hoc auct' no' h'eamus in d'rius tenendum e' q'z in illis
statu non statim a p'is essent p'fecti in scia, sed eam ministerio iurium
se

Sensitivamque acquisivissent sine ulla tri difficultate, uel inveniendis
 uel addiscendis / Ad. 1. R. q. esse perfectum in sua fuit accidens in
 diuiduale primi parentis tanq. primi prii, neq. oportebat in eis filios
 deinde sibi assimilari / Ad. 2. q. in illis fuisset nescientia aliqua
 nisi tri ignorantia eorum que tibi sibi illum statum sive conueniret -
 Ad. 3. q. tunc ad dirigendum se in dictis opib. habuissent sciam suffi-
 cientem et ex cogitate quam haberent de uoluntatibus priis iuris, et de alijs
 prijs naturalibus, que perfectius q. nunc modo naturali cognoscerent.

Ar. 2. Vm pueri mox nati habuissent perfectus
 usum Rationis

Et uidetur q. sic. i. q. tunc anima non aggravaret a corpore / 2. q. agnoscere
 statim natus fugit lupum et alia animalia sibi. q. et homines etc. Sed 3.
 est q. natus procedit ab imperfecto ad perfectum / Dm q. usus rationis quidam
 modo perdit a uiribus sensitivis et earum usu, v. ligato sensu aut
 agatis uiribus sensitivis impeditis ut patet in dormientibus et phre-
 neticis non est perfectus usus rationis, et ita in pueris ob nimiam ce-
 rebrum humiditatem, que naturalis est esset impedimentum in illi statu
 ne serent perfectum rationis usum, habuissent tri perfectionem illi sta-
 tu conuenientem, sicut et de usu membrorum superius dictum est.
 Ad. 1. q. aggravatis ex corrupto corpore contingit in quacumq. etate, hec
 autem aggravatio tunc non esset / Ad. 2. q. neq. alia animalia in prius ha-
 bent necessarium usum, docent enim aues uolare pullos suos etc. in
 lumine. tri e speciale impedimentum propter abundantiam humida-
 tis in cerebri ut dictum est.

Q. 102. De loco hominis qui est paradysus
 In quatuor art. diuisa

Ar. 1. Vm paradysus sit locus corporeus? Et uidetur
 q. no. i. q. dicitur beda q. paradysus p. tingit usq. ad lunarem circulum,
 2. q. genes. 2. dicuntur 4. flumina ab eis curri, que ut patet ex pho-
 in

Summula 2. *Thomae*

Lib. 1. duobus
c. ultimis)

In his metes alibi hinc manifestas origines / 3. q. aliqui di-
ligentissimi describere terram habitabilem non faciunt mentis
nem de loco paradisi / 4. q. lignum uitae quod est in paradiso
est spirituale. sed ipsa sapientia ut dicitur pp. 3. q. et locus paradisi / 5. q.
ligna corporalia essent in eis. at, haec dicuntur producta 3 die, et de
plantatione paradisi facit mentionem in genes. 2. post opera sex
dierum / Sed est Aug. 8. sup. genes. in p. ubi ponit tres de
paradiso s. m. a. s. sed q. sit mere corporalis. 2. mere spiritualis. 3.
quorumq. modis, quae sibi placere dicit, dicit q. qui spiritualiter de
paradiso loquuntur debent supponere fundamentum uerissime
historiae quam de ipsa s. commemorat hinc enim s. ad alios sen-
tus fundandos est ante omnia presupponenda. est q. paradisi
ut dicit Isidorus. locus in orientis partibus constitutus cuius
uocabulum a grecis in latinum uertit *paradisus*, et merus in parte
orientis, q. orientis est pars dextera caeli ut dicit philosophus in 2. de caelis
et paradisi in nobilissima mundi parte constitutus debuit / Ad. 1.
R. q. Beda ut uerum dicat intelligendus est s. in similitudinem
propter aeris temperiem / neq. dicendum e. cum alijs q. locus ille at-
tingit ad mediam aeris regionem in qua lunae influentia pluuie
et filia gignant, sic enim inhabitabilis omnino et insperata hominibus
conseruatiuoni esset / Ad. 2. cum Aug. 8. sup. genes. c. 7. q. locus
paradisi a cognitione hominum est remotissimus flumina autem
quorum fontes nostri esse dicunt, alicubi esse sub terris et post tra-
tus fluxarum regionum locus alijs erupisse. nam hoc solere non
nullas aquas facere quis ignorat? Ad. 3. q. ille locus uel monti-
bus. uel mari. uel obstructa regione a nobis ita est seclusus. ut il-
lic non pueniat. et sic nec describitur / Ad. 4. q. sapientia spiritualiter
est lignum uitae. sicut et Christus Petra / et arbor scilicet boni et mali
ab euentu q. sciunt post eius essum quid interesset inter bonum et
uentum. et inobediens malum / Ad. 5. q. illa s. haec dicuntur pre capitula
tionem

tionem nam ma leera sic habet plantauerat autē dicitur paradisi
sum apris. nisi intelligas cum Aug^o q. plantę teras de sunt q.
multę nō in altu sed sōi seminales rānes, post opau sex die uine
fuisse pultas in altu.

Ad. 2. Vm paradus fuerit locus coniens
Sabitatiōni humanę.

¶ uidet qm qd hōm equaliter ordinat ad beatitudinem hinc
angelus. angelus autem statim a pūo fuit habitator huius beatitudinis.
2° qd hōm rāne nō debet locus cōeli ad quem ppetuo rāne
si corpus non debet ei alius locus qd bñtus qd / 3. qd in uacuum
esset locus paradisi humanę habitatiōni congruus in quo post pecca
tum nullus hōm habitat / 4° qd locus habitatiōni humanę cō
gruus debet esse temperatus sicut et complexio hōmīs, sed locus
paradisi dicit esse sub tria rāna. qd / sed d est damasce. hb
2. fidei oclis. c. 11. Vm qd paradus est locus coniens habitati
ōni humanę sōi pūo immortalitatis statum, qd cum corrup
tio et abierit et etiam ab extrinsecis circūstante aere puen
re possit oportet pūm hōmīnem pperuirtutem aq̄ et legim
nitę aq̄ubz iam diximus qd ab intrinsecis conseruabat, finiae
re pueritiam et temperatissimū qualis ē paradisi ut ait damas
ceus, quis emp floridus plantis est ornatu / Ad. 1. R qd ange
lus impetijt creari in cōeli empres non ex parte beatitudinis
solum, sed qd presidet omni temporalī creaturę supra quam esse
debet sicut gubernans et regens / Ad. 2. qd ridiculum ē dicere
qd aīc aut spūali subz sit aliquis locus nālis, hōmīni autē para
disi habitatiōni congruebat. qd tūmad aīam inq̄tum in ea erat uir
tus illa pseruatiua a corrup̄e et qd tūmad corpus ob. ligna aerē
cōel / Ad. 3. negat qd bullam rānem sic frugra. qd hōmīni im
mortalitas quam hōm amittit fuisse illi supra data, et 2° dicit

Summorum d. Thomae

q. nunc enoch et Methusan illic habitare ferunt / Ad. 4. q. ubi
libet sic est locus temperatissimus, omninoque nunc vni terri
da sic habitabilis necne ad minimum erudient.

Ar. 3. Vm positus fuerit homo in paradiso ut
operaretur et custodiret illum?

Et videtur quod sic q. agricultura ut dicitur genes. 3. introducta est in
pennam peccati, 2. q. ibi non timebat uisilentus imitari
q. non erat necess. custodia, 3. q. sic homo factus fuerit pp-
ter paradysum et non est. Sed 2. est quod dicit genes. 2.
Dm tm August. 8. sup genes ad lit. c. 10. tm 3. q. locus mo-
do utatur genes. 2. ut operaretur et custodiret illum, potest duobus
modis intelligi, primo sic q. posuit deus hominem in paradiso
ut ipse deus operaretur quam sustinere, et custodiret eundem (sicut
ipse prospere) a corruptione et male, 2. ut homo operetur
et custodiret illum. i. paradysum in ope laboris sed inuicem
ad experiendam rationem nat. et custodia no ab inuicem uide-
tur sed ut sibi met homo paradysum custodiret qui ad bonum ip-
sius hominis ordinabatur. d. pat. sol. ad obiecta

Ar. 4. Vm homo factus fuerit in paradiso?

Et videtur quod sic q. angelus in loco suae habitacionis sicut uelut empy-
reus creatus est. q. 2. q. alia animalia conseruantur in loco suae gra-
tacionis, ut pisces in aqua, q. homo qui conseruaretur in paradiso in
eodem creatus est / 3. q. mulier facta est in paradiso, q. etiam ho-
mo qui dignior est / Sed 2. dicit genes. 2. tulit deus hominem
et posuit eum in paradiso / Dm q. in corruptione hominis in pri-
mo statu non erat summat sua sed ex dono dei, et ideo ne impu-
ret humanam naturam deus hominem extra paradysum fecit, et post
ea in paradiso posuit, ut ibi habitaret tota temp. aialis uite, post
modum cum spualtem uitam adeptus esset transferendum in caelum

Ad. 5.

Ad. 1. et 2. R. q. illabscia congruunt angelis et aiālib; suisuā naturam / Ad. 3. q. mulier facta ē in paradiso ppter dignitatē temprij ex quo corpus eius formabat, hinc et exum filij si qd hnt essent ibi nascerentur.

C. 107. De gubernatione Rerum in coi
in quatuor art^s diuisa

Art. 1. Vm mundus gubernetur ab aliquo?

Et uidet qm qd res nales non mouent finem, q nec opant ppter eū et p eū nec gubernant / 2. mundus in se stabilitatem habet, q gubernari autē conit hū que in aliud mouent. q / 3. qd pncipales mundi p^{tes} dese determinant ad uicium q non indigent gubernante sed ē sapi. 14. et Boet. lib. de consolat^e / Dm qd quosdamphi loptis. p^{ter} uendum a des gubernari, et non fortuitis contingere. quod ex eo pmo ostendit, q uidemus in rebus nālib; quosdam hūc est, aut semp aut ut in pluribus euenire, et grandem istam domum mundi sic recte dispositam ut attestet optime quidentis gubernantis. 2. idem ex dei bonitate pbat, qui non solum res in hū esse bonas pduxit, sed ex eadem bonitate sua ad debitos fines dirigit et ordinat consequendos, quod est gubernare. Ad. 1. R. q. quosdam opant ppter finem que ipsum et ea que ad ipsum sunt hū nos uent ut hūc, quosdam uero dirigunt in finem cognitum nō a se ipsis sed a dirigente. ut sagitta fere in scopum, que ex ipsa sui certa directione, ab aliqua rāone ostendit gubernari / Ad. 2. q. in oib; rebus creatis est aliquod stabile saltem pma mat. et aliquid ad motum p^{tinens} hū opatu, et qd tum ad uerū egent dei gubernate qd illud stabile in nihilum decideret nisi a des ueruatet / Ad. 3. q. necessitas nalis inherens rebus determinatis ad unum est impetus dei dirigentis ad finem, que ē earumdem rerum nat. hinc impulsus sagitte ppter eius nām est a sagitante in scopum dirigente illam

Art. 2.

Ar. 2. Vn finis gubernationis mundi sit aliquid extramundum?

sm. Aug. 19. de ciuit
c. 13. tom. 5.

Euidet q. non q. finis ad quem res perducit est aliquid bonum in ip-
sa re existens. ut puta sanitas ad quam p. curat^r et similia. q. / 2°
ut dicit philus. 1. ethic. finium quidam sunt operationes, quidam opa-
ta. sed nihil extrinsecum a toto universo pot. esse operatum. et opa-
tiones sunt in operantibz. q. / 3° q. bonum multitudinis mundicia-
lis nihil aliud esse videt q. ordo et pax ipsarum rerum inter se. qui
in rebus ipsis existit. Sed d. dicit p. 16. vniuersa p. se seruet ipse
opatus est d. n. / d. n. q. cum finis respondeat p. n. non pot. fieri ut
cognitio p. n. quod sit finis ignoret. vniquit deus sit v. p. p. n. om-
nium rerum, ipse etiam tanq. v. p. p. n. bonum p. se est finis ad que
omnia ordinant^r que ab ipse habent bonitatem participatam. / Ad
1. R. q. bonum aliquid multipliciter consequimur, s. v. velut fa-
mam in nobis exyrentem quales e. sanitas, vel ut operatum qualis est
domus quam edificamus, vel ut quid possessum sicut ager emptus, v.
et illud ad quod dirigit vniuersum nihil p. h. b. e. bonum extrinse.
Ad. 2. q. Arist. loquit de finibus artium. finis enim vitari est vi-
tariare, et domificationis domus que e. quid operatum et n. ipsum de-
mificare, alias enim finis ut diximus n. d. est bonum extrinsecu
possessum ut ager, vel representatum ut Cesar est finis sue ima-
ginis, et sic deus respectu vniuersi est finis quatenus unaque res ad hoc
tendit ut participet ipsum, et assimilet ei quantum potest. / Ad. 3.
q. ille ordo n. est finis ultimus, sed ordinat ad illum qui e. deus. h. a. d. 2.
d. exercitus ad ducem ut dicit. in. 2. meta

Ar. 3. Vn mundus gubernetur ab uno?

Euidet q. n. ex inuiformitate rerum gubernatarum. alie etia
sunt contingentes, alie vero necessariz. / 2° q. res creatz a se inui-
cem dissentiant, et inter se multz repugnant. q. si unus est gubernas
intelligens est aut impotens, illas n. concordans. / 3° q. ac. 4. dicit q.
melius duos esse q. unum. Sed. d. est q. est nobis unus est deus et unus
d. n. 1. corinth. 8. / d. n. q. optima gubernatio est ab uno, q. res gu-
bernant ad bonum unitatem pertinet ad rationem bonitatis. qua
res

res appetunt sicut et ipsam bonitatem et esse. intentionem enim res
 sunt inq; tum una sunt cumque illud q; per se unum e melius causet
 unitatem q; plures etiam uniti. gubernatio optima mundi ab uno
 esse debet. unde ptus in. 12 meta ait. entia male disposita
 sunt. unusq; princeps / Ad. 1. R. q; motus e altus mobilis et
 sic illa differentia quoniam ex diversitate mobilium qua requirit
 effectus univerti / Ad. 2. q; contraria quis dissentiant quantum
 ad fines primum, no in quantum ad ultimum que concludunt sub
 uno ordine univerti / Ad. 3. q; in particularibus bonis duo sunt
 meliora q; unum. sed ei quod est essentialiter bonum non potest
 fieri aliqua additio bonitatis

Ar. 4. Vni effectus gubernationis sit unus tm
 et non plures?

videt q; sic. 1. q; effectus gubernationis e quod per eam cau
 sat in rebus q; bonum ordinis quod est unum / 2. q; ab uno uni
 procedit. sed mundus gubernat ab uno q; / 3. q; si nro est unus
 q; per unitatem gubernantis erit innumerabilis q; per multitud
 gubernatorum / Sed d. immut d. n. lib. de diu. n. c. 12 q;
 esse determinat effectus diu gubernatis que ad quid et bonitatem
 deus pertinet. Dm q; effectus altoris sumit ex fine eius de malis
 nis. finis autem gubernationis mundi est bonum essentialiter ad cuius
 participationem et assimilationem omnia tendunt; effectus igitur
 gubernationis potest accipi tripliciter. 1. ex pte finis et sic e unus q;
 assimilari sumus bono. 2. accipit tm ea quibus sumus bono assimi
 mur et sic sunt duo q; bonitas creature in se. et q; sic causa boni
 tatis quodammodo in alijs ad bonitatem pducens / sed 3. effectus
 gubernationis in particulari consideratus est innumerabilis.
 ex his patet solutus ad argumta

mouendo

Ar. 5. Vni omnia diuine gubernationi subdant?
 videt q; no. q; dicit ecc. 9. vidi casum in omnibus. sed que casu
 accidunt

accidunt gubernationi non subsunt q. 12. q. 1. cor. 9 dicit
 q. non est deo cura debilis / 3° q. saltem creatura rationalis que seipsa
 agit et gubernat alterius gubernatione non indiget / Sed dicit
 Aug. 5. de civit. c. 12. neq. arboris filium a dno gubernat exclu-
 dens / Dm q. ad eundem finem rempducere et ei profuturum
 dare / deus autem e causa totius entitatis creatae, et p. omnes omnem
 creaturam gubernat, q. etiam ex fine gubernationis ostendit qui
 est de bonitate ad quam omnes omnes creature ordinantur. et si
 te putarunt aliqui inferis a corruptibilia singularia aut res
 sicut dicit gubernationi non subsunt, in quorum persona dicitur
 q. dereliquit dominus terram / Ad. 1. R. q. in his que subsistent
 sive est generabilia et corruptibilia aliqua casualia accidunt, que
 eo ipso ostendunt ea ab aliquo supereminente gubernari, si enim
 ter in aliqua contingunt, iam patet ut in plerimum omnia ordina-
 te accedere, et casualia sibi intentionem ipsius gubernantis

et proficit

particulari

et V auctoritas in
 dicit dicit vidi
 casum, et tempus
 innuens gubernati-
 onis ipsius int.

Ad. 2. q. motus gubernationis est altus mobilis a mouente ut
 dicitur in 3. phys. et sic iuxta diuersitatem mobilitum et rerum quae
 gubernantur est diuersa gubernatio, ab una autem gubernante, q.
 quaedam se ipsa etiam mouent ut rationales creaturae, alia non item
 deo autem dicit non esse cura debilis specialis sicut de hominibus
 Ad. 3. q. creatura rationalis gubernat seipsam per intellectum et vo-
 luntatem, quorum utrumque indiget regi et perficitur ab intellectu
 et voluntate dei, non solum in hoc interiorius operatur, sed retrahit
 a malo, et inducit ad bonum,

Ar. 6. Vm omnia immediate gubernent a deo
 Fundet q. sic. i. q. gregorius noster respicit triplicem qui-
 dentiam a Platone positam. 1^a s. primi dei c. celestia. 2^a
 secundorum deorum qui voluunt circumueire c. generabilia et corruptibilia
 3^a quorundam demanum terram, q. omnia immo gubernant a deo
 2° q. deus ipse ipsum melius gubernabit mundum, et summo
 melius, sit ab uno potente illud efficere / 3° q. Reges terre id est e-
 gent

egent ad iudicium gubernantibus, quod nequeunt ubique regnare
 p̄ntes, ut deus, q̄ / Sed d̄ est Aug. lib. 3. de civitate, c. 4. d̄m
 q̄ in gubernatione duo sunt consideranda. scilicet et ipsa res quod
 que in se des est, et executio que fit quorumdam ad se me
 diantibus alijs, q̄ cum deus sit ipsa ess̄ bonitatis, etiam minimas res
 cognitione practica (que ad gubernationem pertinet) cognoscit
 sicut et bonus medicus non solum in se, sed et in minimis par
 ticularium cognoscere debet, et quoniam tanto est perfectior gu
 bernatio quanto a gubernante rebus gubernatis maior imper
 dit perfectior, et manifestior est q̄ aliquid in se sit bonum et alijs
 etiam causa bonitatis que p̄ gubernationem comparat, hinc est
 q̄ q̄tum ad rationes gubernationis seu quod omnia immediate
 a deo gubernent, quod ad executionem in se deus gubernat ut
 quasdam aliarum causas in gubernando constituit / Ad. 1. ex
 dictis pat̄ q̄ Plato reprehendit ~~q̄tum ad rationes gubernat~~
 Ad. 2. q̄ subtraheret perfectio causarum secundarum / Ad. 3. q̄ est
 ad dignitatem regiam p̄tinet ministrorum pluralitas

Ar. 7. Vm̄ aliquid preter ordinem diu gubernatis
 contingere possit.

¶ Videtur q̄ tria q̄ vult d̄ Boet. lib. 3. de consolatio. deus p̄ bonum uicula
 disponit, nihil q̄ esset malum in rebus / 2° q̄ nihil esset casuale
 et fortuitum / 3° q̄ alias omnia infallibiliter et necess̄ eueniret
 Sed d̄ dicit Hesther. 13, d̄ne in dictis tua est, d̄m q̄ aliquid
 p̄t̄t contingere preter ordinem alicuius cause particularis ex
 cursu alterius concurrentis aut impediens, non in preter ordinem
 cause ipsius, qm̄ etiam illa causa concurrentis et impediens reduc̄
 da est in causam primam totius entitatis, et sic ex ip̄s q̄ aliquid in
 unam causam particularem uidet exire ab ordine diu quod in aliam
 in eundem relabitur. Ad. 1. R̄ q̄ aliquid di malum quod exire ab
 ord̄ alicuius cause particularis, nō in se, s̄ malum in bono fion
 dat

Summiela: d. Thomas

Ad 2. q. nihil est casuale respectu divine providentiae sed casus est
ut ait Aug. lib. 83. qq. / Ad 3. q. aliquid dicit contingens
respectu cause proximae defectibilis, non quod aliquid fieri possit extra
totum ordinem divine gubernationis

Ar. 8. Vm aliquid possit veniri d. ord gubernat. diu.
videtur q. sic i. q. isa. 3. dicit lingua et adinment eorum d. d. n. s.
2. q. alias nullus in se p. veniret a deo si ipse in se licet non veniret
vel. 3. q. venires que subdit divine gubernationi ab alia im-
pugnatur / sed d. est Boet. lib. 3. de consolat. prosa 12 / d. n. s.
q. ord. divine sapientiae dupliciter potest considerari, uno modo putat
greditur a causa gubernativa totius entis in bonum ex natura rei
primis gubernante impressa, et hoc patet nihil contrahitur de
divini divine gubernationis. altero modo potest considerari in specia-
li in q. greditur a causa particulari que est executiva divine gu-
bernationis, et hoc in aliquid ei contrahitur potest / Ad 1. q. n.
q. p. bat aliquid veniri alicui particulari bono, quod ipse deceret
et inde est q. p. veniunt a deo / ex quo patet ad 2. / Ad 3. s. n.
pat. q. illa venientia est d. aliquam causam executivam parti-
cularem

in general

Q. 104 De effectibus divine gubernationis
in speciali in 4 articulos divisa

Ar. 1. Vm creature indigeant ut a deo conservent.
videtur q. non. i. q. aliquae creat. necess. sunt et non possunt esse
ut angeli, et etiam corp. celestia ad quorum formationem necess.
aliam non appetit / Sequitur esse et etiam ad manum ut est subtilissima, q. est. / 2. q.
agens creaturam confert sui effectum ut conseruet eius actionem necess.
re ut patet in edificat. domus, que trans alia active edificandi
manet, sed deus est longepotentior quovis agente creato / 3. q. n. s.
ferre creature q. conseruet in esse sua opatione cessante / 3. q. n. s.
pat.

aliam non appetit

pot. tendere ad u. n. esse ~~in materia~~ (q. est innata) Nisi aliquis
 agente ad eius corrupt^o sed ad Angelorum. et coelorum corruptiones
 nihil agere pot. q. cessante dei actione conseruabunt / & q. si deus
 conseruat res in esse huc erit p. aliquam alt^o q. ut sit efficax aliquid
 debet increat^o p. ducere, sed non ipsum esse p. existens, neq. aliquid sup
 additionem, q. tunc iam n. conseruaret ipsum esse q. est.
 Sed d^o dicit Hebr^o. s. portans omnia uerbo uirtutis sue. Dm q. ex
 agentibus quaedam p. ducant formam absolute et quo ad suum esse
 sed quo ad esse in mat^o sicut homo q. uisus hominem, alia enim si
 p. duceret formam effectus ut sic quo ad suum esse, et tuam propriam for
 mam p. duceret, et hoc habet uerum in effectibus participantibus
 impressionem agentis s. eandem rationem s. in quam est in agente
 q. sic agentia p. inde dicunt et tunc causa effectuum suorum quantum
 ad ipsum fieri solum, quaedam uero agentia sunt causa formarum
 suorum effectuum n. solum q. tum ad fieri in mat^o sed etiam q. tum
 ad esse eandem formarum, et hoc contingit quando effectus n.
 est natus recuperare impressionem agentis, s. eandem rationem s. in
 quam est in agente, sicut lux solis est in aere, et ita dependet a
 sole et q. tum ad ipsum fieri, et q. tum ad esse siue conseruari
 iam q. tum cum deus omnium sit causa q. tum ad esse formarum ab
 solute et n. solum q. tum ad fieri, omnia sic conseruat q. cessante
 actione et uirtute ipsius omnia in nihilum deciderent, ut ait gregor
 lib. 16. moral. c. 18. et Aug. 4. sup genes. ad lit. c. 12. et d. sup
 genes. c. 12 / Ad. 1. q. esse sequit formam creat^o supposito in
 influxu dei. v. p. ad u. n. esse angeli aut coeli magis est in deo s. sub
 trahere potest influxum, q. in mat^o aut forma talium creaturar^o
 Ad. 2. q. deus non pot. communicare creature q. conseruet sua alt^o
 cessante, sicut nec pot. illi communicare q. non sit causa ipsius, v. n.
 e. h. te de alijs causis q. tum ad fieri t. m. / Ad. 3. q. ca conseruans est
 duplex altera p. se et sic deus conseruat oia, altera p. reuersionem ar
 rum pentis a potentibus corrumpi, et de hac p. dicit argumty / Ad. 4.
 q. conseruatus a deo n. sit p. uiam alt^o n. sed q. conseruat^o alt^o n. s.
 qua

Sicut lumen se
 quie diaphanu
 acis supposito
 influxu solis

Summula .2. Thomae

qua dat esse, que quidem aliter est sine motu et tempore, sicut et
conseruati luminis in aere est per continuationem influxum a sole

Ar. 2. Vm deus immediate omnem creat^{uram} conseruet

Et uidet q, sic .i. q. cadem alt^{er} conseruat qua immediate creat,
2°. q. non pot^{est} ulli rei comunicari q, se ipsam conseruet. et tri
quisuis res est sibi magis proxima q, q. 3° q. omnes cause crea
te uident esse cause effectuum solum quantum ad ipsum fieri q,
nulla aliam conseruare pot^{est}. Sed 5° est q, deus mediantibus aliqui
bus creaturis dat esse alijs, q, eodem modo conseruat. dicit q, et per
uidens siue indirecte remouendo sibi q, habens conseruat, et per se
q. ab eis dependente esse ~~causa~~ ~~conseruati~~ ~~quodam~~ ~~modo~~

neq. alteri

~~quodam~~ quaedam creature sunt aliarum cause conseruatiue
nam et sal impedit corruptionem carniuum, et motus primus ve
li est causa continuitatis generationum, motus u^{er}o secundus sibi
qui est per diuinitatem est causa diuersitatis que est in generatione et
corruptione. ut dicit in .12. meta. tx. 34. principaliter q,
est conseruatiua causa prima secundariu^m u^{er}o cause medij, et tanto ma
gis quanto causa in ordinatis fuerit altior et primis proximo

sibi dicitur

Ad .1. R^{es} q, deus creat immediate, sed secundariu^m per creaturas
aliquas conseruat sup^{er} tri^{bus} principalibus conseruat^{ur}, que est ab ipso
Ad .2. q, sicut nulli pot^{est} concedi q, sit causa sui ipsi, sic neq, q, se
ipsum conseruet / Ad .3. q, nihil pot^{est} esse causa alterius quantum
ad hoc ut acquirat nouam formam uel dispositionem, nisi prius
dum alicuius mutatus sit, sed postq, formam induxit in subiecto
presup^{er}, sine noua altiore illam conseruat. ut pat in illumina
tione aeris, q, lumen sine noua immutat^{ur} in aere conseruat^{ur} ex
sola potentia illuminantis.

Ar. 3. Vm deus possit aliquid in nihilum redigere?

Et uidet q, sic .i. ex Aug. lib. 83. q. q. 21. ubi dicit q, deus non est
causa tendendi in non esse / 2° q, ut idem dicit lib. de doct. chris
tiana

trana inq̄tum deus bonus est res sunt, sed ipse non pot̄ non esse
 bonus, q̄ nec res non esse uel nihilum redigere / 3° q̄ illud
 faceret q̄ aliquam alt^{er} et hoc eē non pot̄, q̄ omnis actus termi
 nat̄ ad aliquid ens et corruptio ad esse egerit q̄ deus nō pot̄ ali
 qua in nihilum redigere. Sed d^r. dicit Jeremi. 10. corripeme
 domine etc. Dm̄ q̄ si deus (ut quidam male et d^r fidem putarūt)
 ageret et p̄duceret res ex necessitate naturę eas in nihilum redi
 gere non posset q̄ sic a suanā mutaret, sed qm̄ libere omnia
 quę uoluit sicut fecit et libere in eis esse conseruat, subtrahē
 d^r influxum suum p̄ sua uoluntate in nihilum ualeat redigere
 Ad. 1°. Dm̄ q̄ non esse nō est ab aliquo p̄ se causabile et sic ad
 p̄cās causari pot̄ ex subtrahē influxus conseruantis, illud autē
 hōc creat̄ ex se in quantum ē de nihilo / Ad. 2. q̄ bonitas dei nō
 est cā rerum ex necessitate naturę / Ad. 3. q̄ si deus in nihilum re
 digeret rem nō esset p̄ actum nem, sed qm̄ ab agendo cessaret.

Ar. 4. Vm̄ aliquid in nihilum redigatur de facto.

Et uidet q̄ sic. 1° q̄ finis Respondet p̄u. Sed res sunt factę de ni
 hilo q̄ eē in nihilum redigendę / 2° q̄ omnis p̄cā creaturę est
 finita, q̄ tandem in nihilum omnis creat̄ redibit / 3° q̄ forma
 et actū non hēnt mām partem sui et quandoq̄ detinunt esse, q̄ in
 nihilum redigunt. Sed d^r. dicit. ecci. 3. uidi etc. / Dm̄ q̄ que
 dam opat̄ deus miraculose ad manifestatōnem q̄q̄ iuxta dicit̄ lau
 li. i. uirt. 12, alia s̄m uirtutem naturę que ex ip̄s rerum
 nat̄ p̄ntari debent, creaturarum autē nat̄ hęc demonstrat ut
 s̄z nulla earum in nihilum redigat, q̄ uel sunt sp̄uales et sic in eis
 non est p̄cā ad non esse, uel sunt m̄ales et sic hēnt mām que est
 in corruptibiles, redigere autem aliquid in nihilum non p̄cā et ad
 s̄z manifestatōnem v̄ relinquit q̄ nil oī in nihilum rediget.
 Ad. 1°. Dm̄ q̄ hoc ipsum quod est res esse factas de nihilo ostendit de
 p̄cām, et similiter q̄ eas p̄petuo conseruet. Ad. 2. q̄ res in infini
 tum nō durant ex sua p̄cā que receptiua et finita ē. sed ex alia
 p̄cā

poā dei influence esse. et q̄ aliquando a contrarijs res im-
pediunt ne recipiant hunc diuinum influxum quō esse conser-
uant, res hentes contrarium durant finit et certo tempore.
Ad. 3. q̄ ulla pprie nō dicunt entia, sed quibus alia sunt, et
adhuc nō omnino cum desinunt redigunt in nihilum, manēt
enim in poā materis uel subiecti.

¶ 105 de mutatione creaturarum a deo
In octo art. diuisa

Ar. 1. Vm̄ possit immediate mouere mat̄ ad for̄m
Fuit q̄ non. 1. q̄ formam in hac mat̄ nihil pot̄ facere in
si forma que est in mat̄. s̄z simile sibi simile. sicut dicitur in 7. meta-
p̄. 2. q̄ vniuersale agens ut innuit 3. de aīa determina-
ri debet ad particularem formam mediante aliquo particula-
ri agente / 3. q̄ sicut ipse esse dependet a causa sic esse par-
ticulare siue particularis forma dependet a causa determinata.
Sed 3. est quod dicitur genes. 2. Formauit deus hōies de limo terre
Vm̄ q̄ cum mat̄ contineat sub potestate diuina pot̄ immedia-
te reduci a deo in altum suum. s̄z formam. Ad. 1. R̄. q̄ ef-
fectus pot̄ assimilari cause dupliciter uno m̄ in nat̄ speciei ut
hō m̄ gñitus hōmigranti. alio m̄ s̄m uirtualem nōnōnōnā
sicut plantę mineralia et que gñrant ex puere factę terre assi-
milant̄ soli qui ea sua uirtute p̄ducat. et hec 2. assimilatio est
in effectu ad deum. nec tri alia forma non in mat̄ existens poterit
mā ad formam mouere, q̄ mat̄ non continet in uirtute alte-
rius sicut sepatq̄, et ideo demones et angeli opant̄ c̄ hęc uisibilia
non quidem imprimendō formas, sed ad subendo corporalia semi-
na. Ad. 2. q̄ p̄cederet si deus ageret de necessitate nature. agit
tri p̄ntellum et uolunt̄ singula determinate cognoscendō / Ad. 3.
similr q̄ hoc ipsum quod cause particulares determinant̄ ad suos

eff. hēt a deo
Ar

Ar. 2. Vm deus possit immediate mouere ali
quod corpus.

Quidetur q. nō q. mouens et motum debent esse simul ex 7 phis
et mouens debet tangere mobile, ac dei ut dicit Dionisi, de diu no
mi. nullus esse potest talis. q. 1. 2o q. deus est mouens non mo
tum hinc appetibile appetitum q. solum pot. mouere intellus
et uolunt. 3o q. ut dicit in 8. phis. p. a infinita mouet in
instanti implicat autem corpus in instanti moueri. Sed 3a est
q. in opibus sex dierum de congregentur aque. Itz a deo. Im q.
est enim asserere deum non posse facere p. se ipsum omnes
effectus determinatos qui fiunt p. quamcumq. cam creatam
et p. coris q. nequeat corpus immediate mouere. nam omnis mo
tus uel est a forma ut motus grauium et leuium (qui dicitur esse a
gnante q. dat formam) uel est uia ad formam aliquam ut
calefactio ad calorem uel potius formam ignis. eiusdem autem
est dare formam, et disponere ad eam et dare motum consequi
tem ad formam. sicut ignis disponit ad formam ignis, dat eam, et
motum consequentem sursum, cum igitur deus possit immediate
formam materis imprimere sicut intentionem. Ad. 1. R. q. du
plex est contactus Itz corporales duorum corporum, et virtualis
quo deus tangit creaturam. Itz nullum tangat ab ea, et hoc uult
Dionisi, Ad. 2. q. deus non semper mouet ut desideratum et intēd
ditum ab eis quōd mouet, sed a seipso qui mouet. Ad. 3. q. rāo
et dictum p. h. quod deus uirtute infinita in magnitudine si daretur
q. talis ageret sicut se hōm et ex necessitate nature impo
nitur excedens mobile, deus uero agit p. intellum qui naturis rerum
conuenit.

Ar. 3. Vm deus moueat immediate in
tellectum creatum?

Quidetur q. nō q. aliter intellus est ab eis in quo est, aliter uero eius qui
mouet

Similitudo. 2. Thomae

mouet ab alio est non a motu sed a mouente / 2° qz in intellectu est sufficiens primum sui motus s^z lumen intelligibile. q^o 13° qz intellectus ab intelligibili debet moueri sicut et sensus a sensibili deus autem nō est intelligibilis a nobis, qz nostrum intellectū excedit. q^o Sed 3° est qz docens mouet intellectum ad discendum. deus autē docet hominem sciām ut dicitur in ps. / Dm qz sicut in corporalibz mouens dicit qui dat formam. ita et in immaterialibz. et qm primum huius forma intellectualem operationem duplex est s^z uel ipsa uirtus intellectualis. uel forma siue species intelligibilis, quae utraqz a deo est illa inq̄tum est primum ens immateriale: hęcū inq̄tum ē primum ens et c^o omniū causa intelligibiliter s^m modum eius, concludi t^o qz deus mouet intellectum inq̄tum uel dat uirt^{es} nates uel supradictam, et species intelligibiles, et utraqz tenet, et conseruat in se.

Ad. 1. R^o ^{in illa uirtute} est ab intelligence ut a cā 2^a, a deo u^o ut a causa 1^a.

Ad. 2. qz illud totum est secundarium primum a primo dependens

Ad. 3. qz deus nō sit nobis q^o nunc p^{er} ess^{entiam} suam intelligibilis ut alia obiecta imprimētia species sui, ad huc t^o mouet intellectus similitudē intellectu imprimendo etc.

Ar. 4. Vm deus possit uoluntatem creatam mouere? et uidet q^o qz quod mouet ab extrinsecis, cogit, uel dat u^o cogi nō pot^{est}. q^o 2° qz contradictoria essent uera. s^z uolunt^{as} se mouere, et nō mouere, qz ab alio moueret / 3° qz motus magis attribuit mouenti qz mobili ut puta hominidum homini p^{ro}stanti lapidem, et non lapidi ipsi q^o opaus sunt ariā nō imputarent hui ad meritum d^emeritum, sed de op^{eribus}. Sed 3° est ad philip. 2. deus in nobis opat uelle et perficere / Dm qz sicut intellectus mouet et ab obiecto et ab eo, qui dedit uirtutem intellectualem, ita et uoluntas mouet ab obiecto et ab eo qui dedit uirtutem uolendi. a nullo autē obiecto ē bono mouet uoluntas sufficienter et efficaciter nisi a bono vni^o p^{er}acto mouendus s^z qz op^{eribus} ad huc, ut mouens excedat uel saltem adaequet uirtutē passiuam mobilem. solus autē deus ē bonum u^{er}ile, similiter et uirt^{us} uolendi a s^{olo} deo causat. uelle autem ipsum nihil aliud est q^{uam} u^{oluntatis} ch.

parto mouendus

clinetur quaedam in obiectum voluntatis quod est bonum utile sicut
 et obiectum intellectus est verum utile ad quod inclinare debet pri-
 mum mouens (cui oportet ut ultimus finis) sicut et inhumanis di-
 rigat ad commune bonum qui praestitit multitudini. Vt utroque modo pro-
 pium est dei mouere voluntatem, sed maxime secundum eam
 inclinanda / Ad. 1. R. quod voluntas mouet a deo admodum ip-
 sius voluntatis, sicut et graue a gravante ubi nulla est resalis
 Ad. 2. quod voluntas mouet ex se vel a se. i. a principio intrinseco, quod
 est ab alio principio extrinseco / et hoc patet ad. 3. quod hoc quod mouet
 vel ab alio non excludit quod moueat a se.

Art. 5. Vm deus operetur in omni operante.

videtur quod non quod aut deus insufficienter operetur, aut agens creaturam
 nihil omnino ageret. / 1. quod una operatio non potest esse aduersus operanti-
 bus sicut deus et creatura, sicut naque minus motus a duorum mobilium,
 2. quod faciens est causa operationis rei quam facit, ex eo quod dat
 illi formam que est principium operationis, quod deus non operatur cum creatura nisi
 ex eo quod in principio dedit illi formam quam esset. Sed 3. dicit isai. 26. omnia
 opera mea operatus est in nobis dicit. Vnde quod illi qui dixerunt deo non
 operari in quolibet operante ut nulla virtus creata aliquid simul ope-
 re decepti omnino sunt, i. quod hinc esset 5. potentiam creaturis ad
 quam spectat communicare effectibus virtutem causandi. 2. quod
 sicut mater est propter formam. ita forma et res creata est propter
 suam operationem, que est actus secundus. et si creatura nihil operetur
 sua virtute esset superflua, quod dici non potest. operatur igitur sic deus
 in rebus ut etiam ipse operentur suis effectibus. et quod notandum quod cum
 sunt 4. causarum genera mater sicut finis efficiens et forma. mater non
 est primum actus, sed habet se ut subiectum recipientis actus effectus
 finis ubi agens, et forma sunt actus primum. unde quodam. i. finis. 2.
 agens. 3. forma que ab agente applicatur ad agendum, quod est ipsum a-
 gens per formam suam agit. hinc igitur tribus modis deus in quibusvis agen-
 te operatur. i. ut finis quod nihil agit nisi ad bonum intendens sine
 hinc apparet omnis autem bonitas a deo est qui est bonum et finis ultimus.
 2. quod est agens primum in cuius virtute omnia agunt, in agentibus enim

Summivla d. Thomae

ad operandum

ordinatis unum accipit virtutem ab alio donec ad primum ueniat
3° qz deus nō solum opat cum agentibz qz eis dat formas ad age
dum (sicut motus grauium aut leuium attribuit qnanti quēis
dedit formam) aut qz applicat formas et uirtutes rerum ad opa
dum (sicut artifex applicat securim ad sciendum) sed qz dat for
mas applicat eas. conseruans uirtutes et formas tenens in esse
quod dicitur magis intimum in omnibz rebz. ac p̄inde deus in omnibz
intime opat. Ad. 1. R^o qz deus opat sufficienter p̄ modum cause
primę nō excludendo aliam causę 2^ę / Ad. 2. qz una alio
Non pot̄ gcedere a duobus agentibz unius ordinis. bene tñ a 1° et 2°
genere. Ad. 3. qz deus nō solum dat formas rebz, sed etiam co
seruat eas in esse. et applicat eas ad agendum, et est finis omniū
aliorum ut dictum est

causa in
vniuersa
est causa

Ar. 6. Vm̄ deus possit aliquid facere p̄ter ordines
rebus inditum?

Euidet qz nō. 1° qz dicit Aug. 26 d^o faustum. qz deus conditor et cre
ator naturarum nihil contra naturam facit. qz neqz p̄ter ord^{em} ea
2° qz deus nō pot̄ facere p̄ter ordinem iustitię. qz nec p̄ter ord^{em}
naturę / 3° qz alias deus esset mutabilis, cum ord^{em} nat^{em} ipse face
rit
Sed d^o est Aug. 6° ut d^o faustum / dñm qz a qualibet causa deriva
t aliquis ord^{em} in suis effectibz, cum ea habeat rationem p̄ij. et ides hñ
multiplicationem causarum multiplicant ordines quorum unus
continet sub alio sicut et causa sub causa. ordo enim gubernatiui
domus continet sub ord^{em} regiminis ciuitatis. et huc sub ordine regis
sic igit^{ur} si ord^{em} rerum contideret que pendet a deo, deus nō agit neqz
agere pot̄ d^o iustum, ageret enim contra suam p̄sūam, pot̄. tñ agere p̄
ter rerum ord^{em} que dependet a qualibz causarum secundarum, aut
p̄ducendo effectus causarum secundarum sine p̄tis, aut p̄ducendo ali
quos effectus ad quos causę secundę nō se extendunt. et huc mult^o Au
gust. 6° ut. in Argum^{to}. sed d^o / Ad. 1. R^o qz id est uilibet ratiōale
quod ille fecerit a quo est omnis modus, numerus et ordo naturę. nō
dicere qz tunc deus facere dñam sed p̄ter uersum illius nō particu
laris

laris ut pat influxu et refluxu maris ex impress corp^o celestis
 q. si homo x. g. aut alius qui non dedit graui inclinationem
 ut moueat deorsum, illud moueat sursum ager effectus d' illius na
 turam / Ad. 2. q. ordo Iustitiae est in relationem ad cam primam
 Ad. 3. q. deus indidit ordinem rebz, sic q. hoi reseruauit aliter face
 re q. beneplacito uoluntatis hie.

Ar. 7. Vm omnia quae deus facit praeter ordinem
 naturalem rerum sint miracula.

Et uidet q. n. i. q. creatio mundi, et aia. necnis et hominis ius
 tificatio praeter ord^{em} nalem sunt, nec tri miracula, q. / 2. miracu
 lum dicit aliquod arduum, et insolitum, praeter facultatem naturae,
 et spem admirantis quoniam: sed quaedam sunt praeter naturae ord^{em}
 quae non sunt ardua q. fiunt in rebus minimis ut in restaurat^o gemar^{um}
 neq. insidua ut cum apostoli sanabant egros sepiissime / neq. suprafa
 cultatem nrae, ut cum quis sanat a febre neq. praeter spem ut resurre
 ctio mortuorum quam speramus, q. est. / 3. q. miraculum dicit ab admi
 ratione hie autem e de sensibus percipiunt sed quando q. aliqua ac
 cidunt praeter ordinem naturae, quae sensibus non sunt manifesta, ut
 cum apostoli facti sunt scientes neq. inuenientes neq. discentes. q. est
 sed d' est Aug. 26. d' faustum / d' q. miraculum dicit ab admi
 ra^o cum s' effectus est manifestus cuius causa ignorat, contingit aut^{em}
 q. causa quae uni est incognita alij est nota, ut pat. in ecclij p^o solis et
 alij; miraculum u. est simpliciter admirat^o plenum hie causam oibz
 ignorantem, et occultam. hie aut^{em} e dag. d' illa quae a deo fiunt q. causas
 nobis ignotas miracula dicunt. Ad. 1. R. q. illa non sunt nata fie
 ri nisi a deo et ita non sunt praeter ord. naturae, nec miracula q. p. /
 Ad. 2. q. di ~~arduum~~ arduum miraculum non ex dignitate rei in qua
 fit, sed q. excedit facultatem naturae, et insolitum n. q. non fiat se
 pe sed q. praeter consuetud^{em} nales, et d' facultatem nrae, n. solum q. praeter
 substantiam facti, sed etz praeter modum et ordinem faciendi; et supra
 spem non q. sed naturae / Ad. 3. q. illa sua apostolorum manifesta
 bat in effectibus, in quibus mirabilis apparebat.

Ar. 8.

Ar. 8. Vm unum miraculum sit maius alio?

Et videtur quod non. i. quod ut ait Aug. in his ista ratio facti est ^{pot} ~~unum~~ ^{pot} ~~facientis~~ / 2o quod pota dei in infinitum excedit et tunc oportet quod ^{pot} ~~facientis~~ / 3o finitum, quod non magis mirandum est quod hoc quod illud faciat / 3o Sed dicit dicit dicit Joan. 14. et maiora horum faciet. dicit quod miraculum non dicitur per comparationem ad divinam potam, sed ad facultatem naturae quam excedit, et de hoc quod magis illam excedit dicitur maius miraculum, excedit autem aliquid facultatem naturae tripliciter. i. quantum ad substantiam facti, ut quod sol retrocedat aut quod duo corpora sint simul / 2o quantum ad id in quo fit ut resurrexerit mortuorum et restitutio visus in caecis, in his enim haec fieri per naturam omnino nequeunt, quibus absolute natura et vitam et visum causare possunt. 3o aliquid excedit facultatem naturae quantum ad modum et ordinem faciendi, sicut cum subito quis virtute divina sine curatione a febre curatur, et haec tenent tertium locum / et haec patet solutio ad argumenta.

et haec tenent primum locum in miraculis

et haec tenent secundum locum

Q. 106. quomodo vna creatura moueat aliam in 4o articulos diuisa.

Ar. 1. Vm vnus angelus illuminet alium?

Et videtur quod non. i. quod nunc eandem beatitudinem possident, quam nos speramus, sed tunc vnus ex nobis non illuminabit alium. / 2o quod lumine naturali a creatore, lumine gratiae a iustificante, et lumine gratiae a beatificante deo illuminat angelus. quod nullum ab alio angelis / 3o quod lumen est forma quaedam mentis, mens autem a solo deo formatur / ut dicit Aug. lib. 33. q. 9. 51. Sed dicitur est dicitur. B. ca. celestis Hierarchia dicens quod angeli secundae Hierarchiae purgantur illuminantur et perficiuntur per angelos primae Hierarchiae. dicitur quod lumen quod ad intellectum pertinet est manifestatio quaedam veritatis, ut dicitur ad ephes. 5 / unde illuminare est veritatem manifestare. ut Paulus dicit ad ephes.

ad ephe. 3. cum autem ad intelligendum deus concurrant & virtus
 intellectiva et similitudo speciei dei intellectus. ex parte utriusque
 unus angelus alium illuminat. nimirum et confortando intel-
 lectum eius exornando ad ipsum. sicut minus calidum crescit in
 calore ex propinquitate magis calidi et sic in alijs corporibus influ-
 entibus. Et etiam distinguendo speciem veritatem quam ma-
 gis ipsi similitudo sine specie cognoscit ut ab inferiori angelis
 cognoscit ut facere cum discipulis magistri solent. et hoc est quod
 dicit agere d. dion. c. 7. et 15. celestis Hierarch. Ad. 1. R.
 q. 1. q. 1. loquitur ibi ut patet de unitate ess. diu que beatificat et imme-
 diate videt a beatis. et sic neq. ex angelis neq. ex hominibus unus
 illuminat alios, sed sicut quoad rationes divinas que in deo cognos-
 cunt ut in causa quas omnes deus in scriptis omnipotentibus cogit
 deitatis et plures quilibet inde cognoscit, quo eum perfectius videt
 ut dicit dion. 4. c. de div. no. Ad. 2. q. unus angelus non
 illuminat alium tradendo ei lumen naturę, grę vel glorię. sed
 ad modum explicatum. Ad. 3. q. rationalis mens informatur a
 deo immediate. vel sicut imago ab exemplari. qz non est facta ad
 alterius imaginem qz dei. vel sicut subiectum ab ultima forma
 completa qz semper mens creata reputat informis, nisi igitur
 in veritate inheoret; aliquid illuminationes, que sunt ab homine
 vel ab angelis sunt quasi dispositiones ad ultimam formam.
 Ad. 2. Vm unus angelus possit movere vol. alterius?
 et videt qz sic. qz alium purgat et sicut. que ad voluntatem pertinent
 tergendis eam a sordibus. et coniungendo firmi. 2o qz ut dicitur dion. c.
 7. c. celest. Hierar nom angelorum designant eorum proprietates
 seraphim enim incendentes aut calefacientes dicunt, quod pertinet
 ad voluntatem purgandam. qz 1. 3o qz sicut intellectus unus angelus est sup-
 ra, ita et appetitus. ac teste pto. 3. de anima appetitus super movet
 inferiorem. Sed dicitur est qz eius est immutare voluntatem cuiuse
 iustificare & solius dei. Vm qz voluntas dupliciter immutatur
 ut iam dicitur,

Summula. d. Thoma

unum in exp^{te} obiecti. alio ex parte poq^{ue} ex p^{te} quidem obiecti inuolunt
 eam et ipsum bonum appetibile, et ille qui tale bonum ostendit
 inter bona autem creata nullum efficaciter inuoluntatem
 neg^{at} aliqua creat^{ura} pot^{est} deum pot^{est} ostendere, v^t exod. 3 dixit deus
 moysi ego ostendam tibi omne bonum: exp^{te} u^o ipsius poq^{ue} inuolun
 tas nullomodo pot^{est} moueri nisi a deo. q^{uia} opatus inuoluntatis est que
 dam inclinatio uolentis in uoluntatem. Hanc autem inclinatio sicut et
 nales ille solus immutare pot^{est}. qui uirtutem dedit quam talis incli
 natus consequitur. v^t est q^{uia} angelus uolunt^{is} alterius mouere non pot^{est}.
 Ad. 1. R^{es} q^{uia} purgatus et perfectus in angelis accipienda est hinc
 et illuminatus exp^{te} intell^{ectu}. quatenus purgatus est a nescia. et per
 fectus est indultus ad ueritatem cognitam. hinc si diceremus oculum
 corporalem purgari quatenus remouentur tenebre. illuminari quatenus
 perfunditur lumine. p^{er} hunc u^o quatenus p^{er}ducit ad ueritatem cognitam. purga
 tus u^o et p^{er}fectus exp^{te} intell^{ectu} et uolunt^{is} ut tangit in arg^{um} ad deum spectat
 Ad. 2. pat. ex dictis. Ad. 3. q^{uia} plus h^{ab}et de appetitu superiori et
 inferiori in eadem natura. p^{ro}pter q^{uia} appetitus sensitivus est in or
 ganis corporalis. quod in angelis h^{ab}ere non habet.

uolunt^{is}. Quis incli
 net eam ut amabile
 quoddam. et ut osten
 dens aliquod bonum crea
 ta ordinata in deo
 mitatem. 2. 1

Art. 3. Vm Angelus inferior superiorem illumi
 nare possit?

R^{es} uidet q^{uia} sic. i. q^{uia} ecc^{lesia} Hierarchia derivata est a coelesti v^t d^{icit}
 mater ma ad galat 4. sed in ecc^{lesia} superiores illuminant^{ur} ab infe
 rioribus. ut innuit Apostolus. 1. corint. 14. q^{uia} 2° q^{uia} quandoq^{ue} des
 p^{er}ditur p^{ro}pter ordinem substantiarum corporalium. q^{uia} et quando
 q^{ue} superiores sp^{irit}uales subst^{ant}ia inferiores illuminabit. 3° q^{uia} supre
 mus angelus pot^{est} se ad illuminandum infimum (medijs p^{ro}pter mis
 sis inuertere) q^{uia} tunc ille medius illuminare poterit. Sed d^{icit} est
 d^{icit} p^{ro}vis. 5. cap. ecclesi. Hierarch. d^{icit} q^{uia} sic continet ordo sub ord
 sicut causa sub causa. n^{on} est autem inuentionis ut aliquid mira
 culi se fiat p^{ro}pter ord^{em} nature corporales ad ordinandum hominem in
 dei cognitionem. sicut quandoq^{ue} p^{ro}termittit mandatu^m p^{ro}ter h^{oc} ut
 et

obediat Principi. pretermittit autem ordinis in spiritualibus substantiis in nullis pertinent ad ordinationem hominum in deum. cum operationes angelorum non sint nobis manifeste, id est neque talis ordo pretermittit, neque pennis inferior angelus unquam illuminat superiorem. Ad. 1. R. q. ecc. Hierarchia non in omnibus coelestem imitat. quoniam in ecc. sepe qui magis sanctitate pollent non sunt ita in sua perfecti et es, ac in coelesti qui de principibus sunt, et gradu sunt sublimiores et sua clariores. v. non est tunc Ad. 2. R. ex dictis. Ad 3. q. supremus angelus conuertitur ad alios voluntate, regulata tamen lege diuina qua ordo subordinetur.

Ar. 4. Vm angelus superior illuminet inferiore. Fundet q. non possit illuminare de omnibus que ipse nouit, quoniam angelus superior habet suam magis uisibilem, inferiores uero magis particularem et subiectam ut dicit Dion. 12. c. celest. Hier. 2. q. magister. dicit in 2. d. u. q. missi incarnationis nostri sunt angelus superioribus a sequalibus inferioribus non ignotum fuit, quousque completum est q. sciunt q. non de omnibus illuminant inferiores. 3. q. si de omnibus que sciunt inferiores illuminant omnes erunt in sua equalis. Sed dicitur quod in siml. decentum quibus et Dion. 15. c. celest. Hierar. dicit q. omnes creature ex diuina bonitate participant ut bonum quoddam sent in alia diffundant et eo magis que magis aliqua agentia in participata diuina bonitatis constituentur ut dicit 1. Petri. 4. illuminant q. superiores angeli inferiores de omnibus que sciunt, sed non uia ea perfectissime qua ipsi cognoscunt alijs communicant, sicut unam et eandem rem plenius intelligit magister, quam discipulus, qui ab eo addiscit Ad. 1. R. q. superiorum dicit uisibilem, quoniam ad eminentiorem mundum intelligendi. Ad. 2. q. inferiores non ut plene cognoscunt illud missi donec impletum est et hinc uult magister. Ad. 3. quousque ad diem iudicii semper noua aliqua reuelant diuinitus supremis angelis, de his que pertinent ad dispositionem mundi, et precipue ad salutem electorum. v. semper manet, v. superiores angeli inferiores illuminent

C. 107. De locutionibus Angelorum
in quinque art. diuisa.

Ar. 1. *Utrum unus angelus alteri loquatur.*
 Et uidetur quod non. 1. quia gregorius 18. moralium ait quod in statu retinere
 rationis mentem unius ab oculis alterius membrorum esse
 pulentia non occultabit. quod minus angeli locutione egebunt.
 2. quia duplex est locutio scilicet interior qua aliquis loquitur
 sibi. et exterior qua semper uoce aut corpore nutu fit. quod hanc
 angelus esse non potest. 3. quia quod locutionem excitamus alium ut
 nobis attendat. hinc autem angelus non indiget. sed dicitur 1.
 cor. 13. si linguis hominum loquar et angelorum / dicitur quod in an-
 gelis est aliqua locutio sed excedens qualiter corporales locutiones
 ut ait gregorius 2. moralium. Pro quo notandum quod uoluntas ut
 1. dicitur mouet intellectum ad suam operationem. tripliciter
 autem est aliquid in intellectu. scilicet aut habitus sive in memo-
 ria. aut actualiter conceptum ex imperio et motione uol-
 untatis. et hinc patet loquitur aliquis sibi ipse quod conceptus me-
 tus dicit uerbum / aut 3. est aliquid in intellectu ut actualiter
 ad aliud relatum et hinc etiam fit ex imperio et motione
 uoluntatis. et sic unus angelus alteri loquitur. quod est mentis
 hinc uoluntatem alteri manifestare. Ad. 1. Respondeo quod in no-
 bis est duplex impedimentum ne noster conceptus alteri in-
 testesat primum est uoluntas retinens. et quod ad hoc mentem
 hominis solus deus uidet. ut dicitur 1. corinth. 2. alterum obsta-
 culum est corporis grossities. ut dicitur gregorius 2. moralium. et quod hinc
 obstaculum non habet angelus statim ut uult suum conceptus
 alteri manifestat / Ad. 2. patet ex dictis. et quod lingua angelorum
 dicitur metaphoricè ipsa uirtus manifestandi suos conceptus / Ad.
 3. quod quod ad angelos beatos nil ex aeternum est necesse. quod se inuicem
 et omnia quae ad se ordinant uident in uerbo. sed alias sicut sen-
 sus a sensibili. sic et in angelis malis eorum intellectu mouetur
 a uirtute intelligi. alteri

De i gradu trans-
 fert intelligibile
 in 2. cum uoluntate
 et ex 2. in 3. ex
 impio uoluntatis

Ar. 2. Vm inferior Angelus superiori loquat?

videt q. n. i. qz glosa sup locum citatum. i. cor. 13. ait qz loqui angelum est illuminare. at inferior superiorem illuminat. q. 1. 2o qz loqui est quod est loquenti notum alteri manifestare, sed hoc est etiam illuminare, qz idem quod prius / 3. qz grega. 2. moral. dicit qz ex ipso loquitur deus ad angelos, quo cetera occulta manifestat. qz loqui dei est illuminare. et sicut in angelis et sic inferior ad superiorem loqui non poterit. Sed dicitur dicitur in Hierarch. ubi ait qz inferiores angeli superioribus dixerunt, quis est iste rex glorie. Dm. qz omnis illuminatus angeli est loquutus. sed non est. qz inde ostendit. qz ea quae mente concipiunt ad deum propria referri possunt sicut ad deum qui est i. veritas et ad voluntatem intelligentis per quam aliquid ordinat ad nos quod actu consideramus. qz igitur veritas est lumen intellectus manifestatus eius quod mente concipit sicut qz veritas est et proinde dependens a prima veritate et loquitur est et illuminatus. ut si quis alij dicat verbum est a deo creatum. Et hoc est ad, sed manifestatus eorum quae pendent a voluntate intelligentis non potest dici illuminatus sed loquitur tamen ut puta si quis dicat volo hoc addiscere. hoc vel illud facere, qz voluntas creata non est lux nec regula veritatis nec pertinet ad perfectionem mei intellectus quid tu velis. vel quid tu intelligas cognoscere. Sed solum quid rei veritas licet. iam igitur cum angeli dicant superiores et inferiores per ordinem ad hoc primum. quod est deus superiores illuminant inferiores. sed inferiores quibus eos non illuminent loquuntur tamen ad superiores. qz in ordine ad primum. quod est voluntas ipsa volens est primum et supremum. et patet. sicut ad 1. et 2.

Ad. 3. quod dei loquitur ad angelos est illuminatus. qz voluntas dei est regula veritatis sed non est idem deus voluntas creata Angelij.

Ar. 3. Vm Angelus deo loquatur?

F.

Summula . 2 . Termis

Et uidet qd nō qd nil ignotum des potest illi manifestare / 2° qd cum loqui sit conceptum ad alterum ordinare et angelus semp conceptum suum ordinat ad deum semp loquet ipsi et non poterit loqui a liq angelis, quod tri sepe facit sed dicit Zachar . 1 / dñi qd loquens est ordinatus conceptus ad alterum, hęc autē pot fieri dupliciter. sly aut ad cōmunicandum aliquid ut agens ordinat in nālibz ad passum, et locutus magistri ad discipulū. et sic neqz de his que ad rerum ueritatem ptinent, neqz ad uoluntatem crea tam angelz loquit des quia est ipse pñm ois ueritatis et uoluntatis. 2° ordinat aliquid ad aliud ut passiuum ad agens et lo cutus discipuli ad magistrum, et sic angelus loquit des ut instruat diu uoluntē de agendis, uel eius excellentiam, quam non com prehendit admirando, ut dicit grega . 2 . moral . Ad . i . pat exli cutē discipuli ad magistrū que nō fit ut manifestet aliquid sed ut iphi a magistro fiat notum / Ad . 2 . qd angeli laudantes et admirantes se p des loquunt, sed nō semp consulendo diu sapias ut de agendis illuminent

Ar. 3. Vm localis distantia opet aliquid in locute Angelica.

Et uidet qd sic qd sñ damascenum ubi opat ubi ē. ^{Angelo} locutus uero est opatus quedam qd sicut et angelus requirit certum locum 2° qd clamor loquentis fit ppter distantiam, sed Isai . 6 seraphini clamabant alter ad alterum, qd. sed . d . luc . 16 . loquebat diues ad Abraham in eam grandi distantia, qd multo magis angelz est dñi qd cum locutus sit intellectualis opatus, et intellectualis opatus angeli sit abstracta a loco et temp^{re}. Sicut et nra ab hic et nunc nisi p accē rōne phantasmatum, que in angelis locum nō hient in locute angeli nullum impedimentum ēat distantia loci / Ad . i . R^o qd locutus angeli est interior et sic ē ubi est angelus loquens sed p cupit ab angelis qñ tumuis distante, sicut et unus alium uidet, Ad . 2 . qd ille clamor nō ē usus corporez, sed denotat magnitudines rei uel affectus sñ qd dicit grega . 2 . moral .

Ar. 5

P. 108
Ar. 5 Vm locutionem unius angeli ad al
terum omnes cognoscant.

Fuisset q. sic qz inter hunc solubi distantia impedit quominus
id quod unum dicit non audiat ab alio. hęc autē nō obstat angelis
q. 2° qz omnes angeli comunicant in virtute intelligendi, qz quod
cognoscit ab uno cognoscit ab omnibz / 3° qz illuminatio quę est
ut ait Dion. quędam virtus ab uno ad inferiores pervenit, qz / Sed d^r est qz unq
15. c. coelest. Dm pot. alteri soliloqui, qz multo magis angelis. Dm qz locu
Hierarch. tis pcedit ex voluntaria ordinatione conceptus unius angeli ad
alterum, et ita quemadmodum pot. ad unum determinate a
dinare conceptum, ita ad unum loqui taliter qz eius conceptus ab
alijs non cognoscit. non ex impedim^{to} distantie localis, sed voluntarię
tatis ordinationis; ex qz pat. ad 1. et 2° sol. / Ad 3. qz illumina
tiones sunt omnibz comunes qz emanant a i^{ra} regneritatis, sed lo
cutiones non item, qz terminant ad p^{ri}um voluntatis creatę.

Q. 108. De ordinatione Angelorum sm^{ti} Hi
erarchias et ordines in 8. art. Divisa

Ar. 1 Dm omnes angeli sint unius Hierarchię?

Fuisset q. sic. i. qz optima dispositio multitudinis est sub uno
principatu. Hierarchia autem, est idem quod sacer principatus, qz
2° qz Dion. 3. c. coelestis Hier. dicit qz Hierarchia est ord^o scia,
et altus, ut omnes angeli vivunt in uno ord^e ad deum. qz / 3
qz etiam sacer principatus reperit in hominibz, qui tñ omnes
sunt unius Hierarchię, qz et angelis. Sed d^r est Dion. 6. c. coe
lestis Hier. tres Hierarchias angelorum distinguens / Dm qz Hi
erarchia est sacer principatus in quo duo sunt consideranda. scz
ipse princeps, et multitudo principis subiecta, si qz consideret
principis scz dei unitas sic una est omnium et angelorum
nium Hierarchia, sed qz multitudo nō pot. uno et eodem modo
prin

1. P. 9. 103.

c. 7. et B.

triplex hominum ordo. scilicet optimates. honorabiles populus
 et vile vulgus. sic et in singulis Hierarchijs diuinis. distin-
 quit tres ordines sui distinctos altus et officia. Ad. 1. Re-
 quod ordo dupliciter accipit scilicet propria graduum ordinat. et sicut
 erarchia di ordi. 2o sumit per gradibus ipsis. et sic sunt plures
 ordines unius Hierarchie. Ad. 2. quibus donantur communia
 differenter tamen quibus in alijs perfectius. quatenus illa communica-
 re possunt. et inter communicantes adhuc alij alij perfectius
 communicant. In diuersitate altuum et officiorum. Ad. 3
 quibus minus angelis maior est illis. scilicet Ioanne baptista et exco[n]tra quos
 homo. ut di. mat. 11. et ita potest illas omnes altuum
 perfectius quam homo exercere. distinctus tamen ordinum angelis
 non sumit tamen illas altuum. sed tamen alias differat altuum

Ar. 3. Vm in uno ordine sint plures angeli.

videtur quod non quoniam ordinis sunt ea que sunt inter se equalia
 at omnes angeli iniquales sunt adinuicem ut dictum est. 2o
 quod illud quod pertinet ad unum officium angelicum sufficienter fit
 pro unum angelum. imo longe perfectius quam pro sole officium solus. et
 tamen solus est unus tamen. quod 3o quod angeli singuli sunt iniquales
 quod inferioris superioris ordinis magis conueniet cum superioris or-
 dinis inferioris. et sic magis conueniet ordinis cum hoc quam cum
 illis. Sed dicitur dr isai. 6. quod ex seraphinis alter clamabat ad
 alterum. Domine qui perfecte recognoscit potest ut quod ad minima
 et altus et virtutes et naturas earum distinguere. non autem
 qui imperfectam habet cognitionem. qualem nos habemus de an-
 gelis. unde non possumus eorum ordines et officia nisi incommuni
 distinguere. tamen quem modum multi angeli sub uno ordine conti-
 nentur. si autem scire est cognoscere singulorum propria officia
 et ordinem in rebus nosceremus. sicut et stellarum que nos latent

Ad

Ad. 1. R. q. angeli unius ord^{is} sunt quodammodo & quales quod
 tum ad communem similitud^{em} sed non simpliciter. quod dicit
 Dion. 10. c. coelest^{is} Hierar^{um} in eodem ord^e est accipere primos
 medios et ultimos / Ad. 2. q. illa specialis distinctio est in his
 ignota / Ad. 3. q. illi angeli quibus magis coniant^{ur} sunt propter
 quietatem naturae. Non tamen sunt idoneitatem ad similia officia
 que usque ad aliquem certum terminum extendit. sicut per
 albos et nigros que se in confinis tangunt aut insuperficie sunt
 continui, coniant magis sunt habitum, quod alios per albos inter se
 distantes, sed differunt magis sunt qualitatem ~ ~ ~

Ar. 4. Vm distinctio Hierarchiarum et or
 dinum sit a nat^{ura} in angelis.

videt quod non quod deiformitas ut dicit Dion est dadiffe Hierar
 chus. deiformitas autem est per gratiam, et non per naturam. q. / 2° que
 raphum sic dicunt. i. ardentes a gratia, quod non per naturam /
 3° quod in ecc^{lesia} Hierarchia que exemplat a coelesti, non est ille
 a nat^{ura} episcopus, seu sacerdos, et iste diaconus, quod neque in ange
 lis est. Sed dicitur est auctor magistri in. 2. d. 9. Ibi quod etiam
 dicta distinctio sit a nat^{ura} et non solum a gratia / Vm quod ordo
 gubernationis, qui est ordo multitudinis sub principatu ex
 istentis attendit respectum ad finem. et sic in angelis pot
 accipi dupliciter aut sunt facultatem neque quatenus deum naturali
 ratione et amore consequuntur, et sic distinguunt ord^{es} angelorum
 sunt naturalia dona, aut supra facultatem naturales que consistunt
 in respectum / in dei ratione, et in ordine ad hunc finem ordines angelorum
 distinguuntur complete quidem sunt dona gratiae, dispositivum
 sunt dona naturalia, quod angelis data sunt dona gratuita sunt ca
 pautatem naturalium, quod non est in his, in quibus ex vno ordine
 distinguuntur sunt dona gratuita tamen et ex his patet Responsio ad
 Obiecta.

R. 5. Vm ordines angelorum conijenter nume-
 rentur. Fuet q. n. i. q. omnes dicuntur angeli. q. in conue-
 nienter. dicitur specialiter unus ordo angelorum, alius virtu-
 tum etc. / 2. q. esse dominum e. pprium dei. ps 99. q. in con-
 ienter unus ordo dicitur dominatum / 3. q. dominatio, prin-
 cipatus. et potestas ^{omnia} ad gubernationem spectant ^{omnia}, q.
 in conuenienter tribus distinctis ordinibus attribuantur / 4.
 q. archangeli. sunt quasi principes angelorum. q. non distinguntur
 a principibus / 5. q. seraphim dicuntur a scia. et cherubim
 a charitate. hec autem sunt dona omnibus angelis communia
 q. / 6. q. throni dicuntur quasi sedes dei. id est autem di deus se
 dere increatus rationalis. q. ipsum magnoscit et amat. q. throni no-
 distinguntur a cherubim et seraphim. Sed est auctoritas b.
 isai. 6. czech. 1. / colos. 1. ephes. 1. canonica Iudg et alia
 plura b. testimonia de angelis. dicitur q. angelorum nomina
 ut dicit Dion. 7. c. celestes Hierarchi eorum nomina designant.
 in rebus autem ordinatis tripliciter aliquid esse contingit. scilicet
 p. proprietatem. quando scilicet est adequatus rei conuenientis ad nam
 cui conuenit. 2. p. excessum q. Dei nam id quod illi conuenit
 non adequat. 3. p. participationem. q. id quod attribuitur
 alicui non plene inuenit in eo. omnes igitur spirituales perfectio-
 nes scilicet sunt omnibus angelis communes abundantius tamen existunt
 in superioribus q. in inferioribus. et ita superior perfectio attribuitur
 superiori angelis p. proprietatem, inferiori uero per participationem. e-
 conuerso autem inferior attribuitur inferiori p. proprietatem. super-
 iori autem p. excessum. et sic superior ordo a superiori perfectione nominatur
 et distinguitur in demissum. gregorius uero ordines per officia et
 exteriora ministrat distinguit. et angeli dicuntur q. minima nuntiat
 archangeli. qui summa virtutes p. que miracula fiunt potestates q.
 contrarias potestates arcunt. et principatus. q. ipse bonis spiritibus
 presunt.

proprietates

ordini

Ad. 1. De ex dictis / Ad. 2. q. dominatus est in des singula
 riter in angelis participative. V. Dion. B. c. celest Hierar
 dit q. nomen dominatus. i. significat immunitatem a servitu
 te / 2° rigidam et inflexibilem gubernat. 3° appetitum
 et participativum veri dominij, quod e in des, et similiter no
 mina aliorum ordinum significat hanc participativam, ut no
 men virtutis est. Ad. 3. quia tres ordines dixerimus de ad
 gubernationem continent, q. dominatus est imperare, po
 testatis ordinare de agendis. ^{sec} principari est inter reliquos pri
 orem existere quasi primi sint qui alios ducunt in executio
 ne eorum que imperant / Ad. 4. q. medium comparatum ad ex
 trema eorum naturam induit, et sic archangeli medij in
 ter angelis et principatus principes angeli dicunt. Principatus
 autem sunt qui principant omnibus celestibus virtutibus divinis
 in honore ex plentibus. Ad. 5. q. seraphim no dicunt a sola
 charitate sed a charitatis excessu, quem importat nomen ar
 dors vel incendij, q. in eis sicut in igne invenitustus sicut
 semp ad deum. 2° virtus seu altus calefaciendi seu incendiendi
 quandoq. alius. et 3° claritas q. in eis est inextinguibilis lux.
 Similiter nomen cherubim non a sua solum, sed a quodam ex
 cessu sue imponit, ob. 4°. i. propter divinitatem. 2° propter ple
 nam susceptivam divini luminis. 3° q. in des contemplant
 ordinem rerum ab ipse derivatam. 4° q. cognoscunt plenam eam
 in alios copiose effundunt. Ad. 6. q. throni sunt distinctus
 ord. quatenus immediate in des rationes divinarum operum agunt
 vult. ^{enim} q. nis hęc perfectus in cherubim et seraphim reperit. q.
 sunt superiores, nomen ed eorum perfectus sunt in thronis, qui
 dicuntur sedes dei s'm Dion. 7. c. celest. Hier. ob 4°. que sedi con
 veniunt. i. q. eleuant a terra ad deum / 2° q. ex sessu dei in
 ipse firmant / 3° suscipiunt deum et quodammodo ad alios deferunt
 4° q. sicut sedes ex figura suscipit sedentem, sic ipse aperitur ad deum
 suscipiendum et famularum
 ipse
 Ar

Gregor. h'm 24 m
 euang. /
 + ad rom. 13. et Dion
 B. c. celest. Hier.
 * Gregor. dicit h'm 24
 et Dion. c. 9. c. 11.

1. P. 9. 108

226

Ar. 6. Vm̄ conuenienter gradus ordinis
assignentur.

Scilicet q̄ nō q̄ p̄zlati sunt supremi, quales ex nomine
vident esse dominat^{es}, principat^{us}, et potest^{es} / 2° q̄ nō con
iungit p̄p̄inquius sedenti, q̄ suasedes, q̄ throni sunt interoes
supremi / 3° q̄ sua et intell^{us} altiora sunt q̄ amor et uolu
tas, q̄ et cherubim altiores q̄ seraphim / 4° q̄ gregor. p̄
nit principatus sup̄ potestates, q̄ nō sunt immediate sup̄ archa
gelos ut dicit d̄wn̄s. sed d̄. est d̄wn̄. c. 6. 7. 8. et 9. esley
Hierar. sic ordinans / Angeli. Archangeli. principat^{us},
potestates, uirtutes, dominat^{es} / throni cherubim, et sera
phim / d̄m̄ q̄ aliter gregor assignat ord^{em} angelorum q̄ d̄m̄
n̄it̄. ille enim principatus ponit inter dominat^{es} et pot^{es},
uirtutes u^o sup̄ archangelos immediate. Et utiq̄ h̄c funda
mentum in auct^{oritate} d̄m̄. d̄wn̄. in Paul^o ad eph^{esios}. 1. et
grego^{rius} ad col. 1. ubi diuersim^{od} de diuisi^one ordinis numerantur
et 1° assignat^{io}ne d̄m̄. n̄it̄. q̄ sicut d̄ d̄m̄. i^o Hier
archia accipit rāones rerum immediate inipt^{as} des. 2° in cau
sis vniuersalib^{us}: 3° s̄m̄ determinat^{io}ne ad speciales effect^{us} /
et q̄ deus ē omnium p̄m̄ ad 1^{am} Hierarchiam spatat conside
rat^{io} finis, ad 2^{am} disposit^{io}ne uisus de agendis. ad ultimam ap
plicat^{io}ne disposit^{io}ne ad effectum / et c^o finem quidem i^o est
considerat^{io} finis. 2° effect^{us} eius cognit^{io} 3° in eo fig^{ur}at^{io} mentis:
ad gubernat^{io}ne autem rāonem tria s̄m̄ conueniunt. i^o distinc
tu agendorum. 2° p̄bere facultatem ad implendum. 3° ordina
re quales p̄cepta s̄m̄ implenda ut aliqui exequant^{ur}. in
execut^{io}ne uero, alij incipiunt et ducunt sicut in cantu et
exercit^{io}ne, alij s̄m̄p̄t^{er} exequunt^{ur} ut angeli, alij in medio
d̄ se h̄nt ut Archangeli. ex q̄q̄ uisus p̄cessus s̄m̄ d̄m̄. n̄it̄.
disposit^{io}ne etiam gregorij congruitatem habet quāt^o p̄nt̄
h̄c

Summula . 2 . Hierar

tus etiam bonis spiritibus principant, et potestates malignas
spis crecent post quas sunt virtutes que herit potestate
sup corporalem naturam in operatione miraculorum, post
quas sunt Archangeli, et angeli, qui nuntiant hominibus
vel magna que sunt s rānem, vel parua ad que ratio
se extendere potest. / Ad 1. Pr q, in angelis potior est im
mediator subiectus ad deum, qz poflatus ad alios angelos, et
ides sūm pimum sumit distinctio prima Hierarchie tanqz

qz illa pinqui
tas thronorum
competit perfectio
cherubim et se
raphim ut dicitur

Dignioris / Ad 2. ex dicitur / Ad 3. q, superiora nobilitati
m sunt in scriptis qz in inferis rubz, inferiora u perfectiori
m d sunt in superioribus qz in scriptis, et sic dilectio superioris
qz tendit ad res ut sunt in se est pfectior, qz earum dicitur magni
tudis que est que sunt in cōgruente / Ad 4. q, sūm rempo
rum distant dwn. et grega, qz eadem possunt dici compe
tere Principatibus et virtutibus, Et sic sancti in uisidarij

7. Ar. 3. Vm Angelos remanebunt post diem
iudicij.

Quid est q, non. 1. qz Paul. dicit. 1. corint. 15. q, christo
tunc euacuabit omnem principatum et potestatem, qz et alios
ordet / 2. qz post iudicium unus angelus non egebit ab alio
perfici illuminari, aut purgari, qz euacuabunt ordines eoz
3. qz ad hebrz. 1. omnes dicunt administratorij spūs p
ter eos qui capiunt hereditatem salutis. Sed hęc administra
tio non erit post iudicium, qz et hęc. Sed 2. dr. Iudic. 5. stelle
1. angeli manentes in ordine suo / Dm q, ordines angeloz
manebunt quantum ad distinctionem graduum sūm differen
tiam naturę qz, et etiam glorię / executio autē officioruz
cessabit quidem quantum ad pducendum aliquos ad finem, qz iam ha
sed remanebit sūm q, conuenit in ultima fine consecutē sicut debetur /
etj

etiam alia sunt officia ordinum militarium in pugna. et
 in triumpho. Ad. 1. R. q. Paul loquitur de executione quan-
 tum ad perducendum in finem / Ad. 2. q. sicut scia in no-
 bis pendet ab ordine causarum priorum et mediorum non
 solum quantum ad novam sui acquisitionem, sed etiam quantum
 ad conservationem: ita cum angeli inferiores rationem di-
 uinorum operum cognoscant per lumen superiorum angelorum
 licet post iudicium non proficiant inferiores angeli in cognite
 aliquarum rerum, non tamen propter hoc excludit quin a su-
 perioribus illuminentur, quatenus ex lumine superiorum
 dependet eorum cognitio etiam quantum ad sui conservationem
 Ad. 3. q. illi qui salutem erunt consecuti aliquam illius
 rationem habebunt per angelorum officia.

Ar. 3. Vm homines assumant ad ord angelorum?
 S. videtur quod non. 1. quod infima Hierarchia non assumet ad me-
 diam, neque media ad supremam, quod neque homines ad ord ange-
 lorum / 2. quod custodire miracula facere et demones arce-
 re non videtur posse conquire aialibus sanctis, quod neque ad dictos ordines
 assumi / 3. quod erroneum est quod animas malorum hominum
 conuertant in demones, quod et quod bonorum assumant ad ord. ang.
 sed. 5. dr. math. 22. quod sancti in coelis erunt sicut angeli
 dei. Dm. quod si ordines angelorum considerent quantum ad gra-
 dum naturae sic homines ad eos non assumuntur, sic tamen quan-
 tum ad ordinem completiuum quod est ex dono gratiae et de-
 pendet ex libertate dei, et non ex ordine naturae, et ides per
 donum gratiae homines mereri possunt tantam gloriam, ut an-
 gelis equentur in linguis angelorum gradus, neque est uerum
 quod sic ad ordines angelorum solum assumuntur uirgines uel
 perfecti, alij uero seruum suum ordines constituent, quod uerum
 Aug. 12. de ciuit. non erunt duae ciuitates hominum et ange-
 lorum

Summula d. Thomae

corp. sed una omnium beatitudo est ad herere uni des
Ad. 1. R. q. gra dat angelis s'm apporatus nes naliu
et ita sicut inferior angelus non pot' aliter ad pfect^{es}
ne alterius sic neq; ad alterius ordinem. m'sic aut' est
de h'minib; / Ad. 2. q. ulla de lege c'muni conueniunt an
gelis ut pote medijs interms reliquat creat. et deum, s'd
ex quadam speciali dispensat' interdum aliquib; h'ib;
sanctis concedunt' uel uiuis uel mortuis. ut dicit Aug. h'c
de cura p'mitt. agenda. Ad. 3. q. est erroneum dicere q. de
mones sint anime defunctorum. sed non est erroneum as
serere q. homines ad demonum poenas assumi possint

Q. 109. De ordinatione malorum angelor' in quatuor articulos diuisa

Ar. 1. Vm ordines sint in demonibus?

Suadet q. n' q. ordo p'tinet ad ras nemboni sicut modus
et species, q' non reperit' in malis angelis / 2° q. in demonib;
non est hierarchia que est sacer principat' q. neq; ordines. 3°
q. demones de singulis ordinib; ceciderunt. q' si in eis sunt or
dines dicent' etiam nunc seraphim cherubim et q' non
uidet' dm, sed d. dicit ad iohes. ultimo / dm q' ordines ange
lorum considerant' et q'ntum ad gradum nature. et quantum ad gra
dum gr'e uel imperfectum s'z meriti uel consummatum s'z gl'rie
in demonibus q' nec sunt nec fuerunt ordines s'm gradum gl'rie
fuerunt hi s'm gradum gr'e usq; in qua creati sunt omnes / et sunt
etiam modo in eis ordines s'm gradum nature. q. data naturalia
non amittereunt ut dicit d. th. 4. c. de diu. nom / Ad. 1. R. q.
bonum pot' inueniri sine malo sed non e' malum sine bono. Et
in demonibus est bonum nature / Ad. 2. q. ordinatus demonum ex
p'te dei ordinatus et utentis eis est sacra sed no' exp' uident' corp
Ad. 3. q. s'm id a quo nomen imponit. neq; throni. neq; dominat'. neq;
ming seraphim dicunt de
mones.

throni aut domi
nationes

20

illau

et exconti in altis
nibz

Ar. 2. Vm in demonibus sit prelatio?
 et uidet qz no qz omnis prelatio est s'm aliquem ordinem
 iustis. aqua demones ceciderunt / 2º qz ubi non est obediã
 et subiectio no est prelatio, qm inter sup b'os discordantes ee
 non possunt sed iurgia potius ut di. pp. 13 / 3º qz aut esset
 ex h'at et h'oc no qz subiectio e a culpa, neqz est a culpa. Vel
 ad poenam sic emm superiores, qui magis peccauerunt subdere
 inferioribz, quod uidet inconiens. sed d' annuit Paulus
 1. corint. 15. Dm qz cum actus sequat naturam rei, quoz
 nature sunt subordinatę etiam et actiones, et in hoc conuenit
 sit prelatio; quę in demonibz reperit qz alij alios in nat'º
 excedunt, et h'oc conit ordini diuine sapię, quę nihil ino
 dinatum relinquit, imo attingens a fine usqz ad finem pr
 titer disponit omnia suauiter ut dicit sapię. 3. / Ad. 1.
 R. qz demonum prelatio fundat sup iust' dei uicula ordinã
 tis / Ad. 2. qz concordia demonum non nascit ex amicitia
 quam h'ent inter se, sed ex odio d' homines et dei iustitiaz /
 Ad. 2. qz homines sunt nat' pares demones non item, qui
 inferiores superioribz subdant' non cedut in bonum superioribz
 sed potius in malum, qz cum mala facere maxime admi
 seriam ptineat, preesse malis est esse magis miserum,

Ar. 3.

Summich. d. Thome

Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Ar. 3 Vm in demonibz sit illuminatio? Et uidet
 q. sic. 1. q. unus demō magis prestans acumine nālis sciz pot,
 alteri ueritatem manifestare. 2. q. etiam sōl illuminat lunā
 q. et in nālibz demones alios illuminabunt / Sed d. est q. illumina-
 tio est cum purgatur et pfecte, que nequit esse ab immundo ut
 dicit ecc. 34. / Dm q. unus demon suum conceptum per modū
 luctuosis intimare potest, pprie tū illuminare nō potest, qm il-
 luminatio est manifestatio ueritatis tm q. hēt ordinem ad deum
 unus autē demō nūq. incendit alterum ad deum ordinare. Sed
 ab ipso abducere. Ad. 1. Rex dicitis / Ad. 2. q. statim a prius
 conditōnis omnes adepti sunt ea, que ad nāles cognitiōem perti-
 nent, v. nālis cognitiō in superioribz ^{demonibz} nō sufficit ad illuminatiōem

Ar. 4 Vm boni angeli habeant prelatiōes supma,
 Et uidet q. nō q. prelatiōe p̄cipue fit s̄m illuminatiōem
 at mali angeli nō sunt capaces ut a bonis illuminent q. / 2.
 q. alias culpa malorum angelum bonis attribui possent. / 3.
 q. prelatiō sequit ordinem nature. s̄m quam multi angeli mali
 bonis sunt superiores. Sed d. est Aug. 3. detrimt. et gregoriū
 24 in euang. Dm q. istus ordo prelatiōis a deo deriuatur
 et deo quo creaturq. sunt deo magis p̄pinque sunt p̄fecte alijs
 et sent influentiam sup eas, et sic boni angeli sup malos prela-
 tiōem habent, q. maxima p̄fectus est deo frui. Ad. 1. Rex q.
 multa de diuinis misterijs p̄ sanctos angelos demonibus reuelant
 exigente hęc diuina iustitia ad punitiōem malorum, uel ex-
 ercitatiōem bonorum. Suiusm̄ autem reuelatiōes ex parte
 angelorum bonorum illuminatiōes sunt q. ad deum ordinatę.
 Sed nō ex p̄ malorum, qui eas ordinant ad expletōnem p̄prie
 iniquitatis. / Ad. 2. q. etiam deus p̄mittit aliquam malis ad eui-
 endi bona ex sua sapia cuius sunt ministri boni angeli. Ad. 3.
 q. ad prelatiōem magis faat ordo iustię et uirtutis, q. nature. v. t.
 dr. 1. ad corint. 2. et p̄us. 3. et b. c. 4. uirtusum uocat regulam
 et mensuram Summarum altuum ~

C.

C. 110. De Presidentia Angelorum sup crea-
turam corporalem in 4ta art. diuisa?

Ar. 1. Vm creatura corpor^{lis} admimistret p angelos?

e uidet q non. i. q res nales hnt a nat^o dno determinatas ac-
tiones. q no gubernant p superiora / 2° q inferiora corpora
p superiora etiam corpora sufficienter gubernant, q n p
angelos / 3° q dicitur hi ordines angelorum distinguunt p diuersa
offa que essent fere innumera tnt sicut sunt species rerum, q
ex vnti plures q nonnem ordines angelos. Sed d^o est Aug. 3.
de trin. c. 4. et grega. 4 dial. c. 5. dnm q tam in rebus hu-
manis q in nalis potestas particularis gubernat a magis v-
niuersali. uirtus aut spualis subst^o est magis vplis. q illa
que est particularis subst^o cuius corpus q p materiam
determinat forma ad hoc et nunc. v^o no solum tm dolores. s^o
et tm pluri corporalia omnia regunt p angelos / Ad. 1. R^o q ad
illas determinatas actones mouent ab angelis / Ad. 2. omittit

brna Arist qui tm posuit illum numerum substantiarum sepa-
tarum, quem allegit ex mstru corporum celestium. R^o q tm
nos qui ponimus multa in corporibus inferioribus fieri preter
nales actones corporum, ad que uirtutes celestium corporum
non se extendunt, necesse est ponere q angeli habeant im-
mediatam presidentiam. non solum supra celestia corpora
sed etiam supra corpora inferiora / Ad. 3. q Plato posuit sub-
stantias immuales esse species sensibilibus corporum alias alijs
vplures presidentes c^o sensibilibus corp^o, diuersas c^o diuersa. Arist.
posuit q sunt aliquid altius q species sensibiles, no quidem
immediate c^o singula corpora sed supra celestia presidentes
Aruicena modo incedens posuit unam substantiam sepa-
tam presidentem oib^o corporibus inferioribus. doctores aut^o sanc-
ti hnt et Platonicis potuerunt diuersas subst^o spuales rebus cor-
poris esse prepositas, neq^o s^o hoc sequit q hnt plures q nonnem
ordi,

si angeli corpora
les creat^o as
guberna-
rent.

ordines angelorum. quod ordines distinguunt singularia officia
 sicut in gregoriis ad ordinem potestatum pertinent omnes
 angelus qui habent proprie presidentiam super demones: ita ad or-
 dinem virtutum pertinere uidentur omnes angeli; qui habent pro-
 pter presidentiam super pure corporeas; horum enim ministerio inter-
 dum etiam miracula fiunt.

Art. 2. Vm mat corporalis obediat angelis
 ad nutum?

Et uidetur quod sic. 1. quod maior est uirtus angeli quam aeris. sed ad con-
 ceptionem aeris immutat corpus ad calidum, frigus et etiam in-
 firmitatem; quod et ad conceptionem angeli immutat materiam.
 2. quod quod potest uirtus inferior potest et superior. sed corpus putiginis
 immutat materiam ad formam. quod a fortiori angelus. 3. quod tan-
 ta natura corporalis ad ministrat angelis. quod habent se corpora ad
 eos. ut instrumentum et ut mouens instrumentum. quod sunt aliquae dispositio-
 nes ad formam substantiales sunt a natura corporali sicut digestio
 a calore et dispositio ad formam ignis. ipsa uero forma subtilis carnis adge-
 neratur aut ignis generati erunt ab angelis tanquam ab agente princi-
 palis. Sed 3. est Aug. 3. de trin. c. 8. dicitur quod Platonici potuerunt
 omnes formas quae sunt in materia causari ex immutabilibus formis. et
 Auicenna timide asseruit causari uel procedere a conceptione in-
 telligenti. Sed cum hanc ex philosopho. 7. met. tx. 26. 27. et 32. quod
 proprie non fit nisi id quod est simpliciter compositum. et non forma qua ali-
 quod est. cum quod factum simile sit facienti colligitur quod id quod fa-
 cit res naturales aut est compositum; aut id in quo est compositum
 virtualiter continetur et quantum ad materiam et quantum ad formam
 et hoc est proprium dei. Sic igitur omnis informatio materiae uel est
 a deo immediate. uel ab aliquo agente corporali; non autem im-
 mediate ab angelis. Ad. 1. Res quia uirtus corporis ut forma. et angelus
 non. et ultra hunc motus appetitus qui fit cum transmutat corpora
 habet imperium rationis. Ad. 2. quod illud potest uirtus superior excellen-
 ter

Sicut ignis generans ignem)

Sententiā in modo sibi mouendo ipsa agentia corporalia tanquam
superior. Ad illud 3. R. q. non potest probat intentionem, quia et
cocis obediret mat^a ad nutum ex eo q. aliquem modum decoctionis
operant^r ignem sibi artis moderationem, quam ignis perseus
faceret.

Ar. 3. Vm corpora obediunt angelis ad motum localem?
et uideat quod i. q. nonciant formas corporum q. nec motum ^{Localem} qui ad
eas consequit^r / 2° q. motus localis e primus omnium motuum
ut dicitur in 8. phys. sed angeli nonciant alios q. nec hunc / 3° q.
membra corporis obediunt conceptioni aie ad motum localem qua
tenus hient in se prius uicq. sed corp^{ra} naturalia tale prius non hient
q. Sed d^o est Aug. 3. de trin. c. 8. et 9. tom 4 / d^o cum dicitur
c. de di. no. q. diuina sapia coniungit fines primorum prius secundis
tam taliter q. nat^a inferior in sui supremo attingit a nat^a superiori
inter omnes autem motus n^o corporales e motus localis, q. mo
bile sibi cum ut sic no est in p^oa ad aliquid intrinsecu, et ideo coeli et
nat^a corporalis nata e moueri ad angelis sibi locum, v^o et aia mouet
corpus primo et principaliter motu locali. Ad. i. R. q. in corporibus
non omnes motus sequuntur formas sicut fluxus et refluxus maris no
consequit^r ad formam subst^olem aque, sed uirtutem lune, et multo ma
gis aliqui motus possunt sequi ad uirtute substanz^o spiritalium
Ad. 2. q. angeli cando motu localem possunt care alios motus ad
sibi agens corporalia ad diuini effectus. sicut faber ad suber
ignem ad demolitionem ferri. Ad. 3. q. angeli uirtus non coar
tat^r ad unum corpus quod uisus est sicut aia. ac inde pot^r externa cor
p^a mouere

Ar. 4. Vm Angeli possint facere miracula? 211.
et uideat q. sic. i. q. gregor. dicit q. uirtutes sicut p. quod mirabilia
fiunt. 2° q. Aug. lib. 83. q. dicit q. magi faciunt miracula per
priuatis uirtutibus sibi demonum, sicut Mahi christiani p. signa pulli
et iusti. et tolli p. publicam iustiam. q. multo magis angeli tam
boni q. ma
li

3° q. Aug. eodem lib. dit. q. ea que uisibiliter fiunt q. inferose
 potestates aeris suis fieri posse credunt, at sepe sanant quis
 subdit, q. faciunt miracula. sed 5° de des in ps. dr. qui facit
 miracula magna solus. Dm q. miraculum debet esse supra
 ordinem nature creatq. nec sufficit supra nam partiu
 carem, sic enim qui p. sicut turtum lapidem faceret miraculu
 cum q. quid quid facit angelus uel alia creatura non sit preter
 sed in ordinem na creatq. solus deus pot. facere miracula
 Ad. 1. q. Angeli dicunt miracula facere. q. ad eorum desideria
 deus facit uelq. aliqua minist. ad miracula exhibent. ut est
 collectis uinorum ad resurrectiones. Ad 2. q. cum ignora
 mus uirtutem a qua sit aliquid di. miraculum non in se sed in
 p. uirtute. et sic magi p. priuatis contrahit cum demonibz dicunt
 q. miracula. hoc est nobis miracula facere; sancti p. publicam
 instram. s. legem dei, et mali christiani p. signa publice instra
 quatq. deum inuocant. uel exhibent aliqua sacramenta
 Ad. 3. q. illa faciunt uisibiliter adhibendo monstrum localem uel
 ralia semina. Ad. 4. q. faciunt aliquid preter ordinem n. q. corp
 ralis, sed non totius n. creatq.

4. q. angelus no
 subdit ordini agen
 tium inferoy
 vel preter
 ppriam uirtute

Q. 111. De alt. angeloz in Soies in 4 ar. diuista.

Ar. 1. Vm Angelus possit illuminare hominem?
 R. uidet q. n. i. q. homo illuminat p. fidem. sic autem est donu
 solius dei ut dicit ad ephes. 2. q. / 2° q. gl. sup ad rom. 1.
 dicit q. deus reuelauit p. rationem nalem et creaturam suam, quod
 uerumq. est a deo. / 3° q. homines non capiunt se ab ange
 lus illuminari. sed d. est diu. 4. c. celest. Hierarch. Dm
 q. cum diuine quidentia ordo fiat ut inferiora superioribus subda
 p. sicut angeli inferiores illuminant a superioribus, ita et homi
 nes ab angelis. quatq. eorum altitudo hominis intellectus confor
 tat

Summula . d. Thomae.

si aut angelus quod
illuminantur. et ueritas opponit non sub speciebus intelligibilibus, sed rerum
sensibilem non modo cognitiuis proportionatarum / Ad . 1. R.
quod fides quantum ad habitum intellectus quod disponit ad obe-
diendum uoluntati est ades, sed opposita obiecti est ab homine
et multo magis ab angelis, praeter quam quod angeli illuminant et
luminem deagendis. Ad . 2. pat. ex corp. arti / Ad . 3. quod qui
cum quod illuminat intelligit aut cognoscit se illuminari, sed non
est necessarium cognoscat primum a quo, uim scilicet sic angelus aut
aliud quod.

Ar. 2. Vm Angeli possint immutare uolunta-
tem hominis.

1. uidet quod sic. 1. quod gloria ad Rom. 1. dicit quod dicunt ignis quod spiritu
feruent, et uitra nostra urunt. / 2. quod Beda et Damascus dicunt
quod mali angeli imittunt et accendunt malas cogitationes, et sicut
boni angeli. bonas, quod immutant uoluntatem. / 3. quod sicut phan-
tasia quod deseruit intellectui potest in illuminatione immuta-
ri ab angelis, sic uidet posse immutari appetitus sensitivus, qui
deseruit uoluntati, et sicut illuminat intellectum potest immutare uoluntatem.
Sed . d. est. quod immutare uoluntatem est primum dei ut dicit
1. cor. 12. cor regis est. Vm quod uoluntas dupliciter immutari potest,
uno modo ab interiori, et sic uoluntas uoluntatis sic inclinatio
hinc eius in rem uoluntatem et ab eo sic inclinatio a quo est natura
Sicut deus potest ab interiori uoluntatem immutare. alio modo potest
uoluntas moueri ab extrinsecis obiectis, uel opponente aut prede-
te, et sic sic quis non efficaciter angelis aut hominis potest mouere uoluntatem
uoluntatem / immo quod uoluntas et ab exteriori passione appetitus
mouet, et angeli passiones exutare possunt phantasiam et modum diuine
mouere uoluntatem, non necessitando eam, sed liberam relinquere
Ad . 1. R. quod urunt et accendunt primum diuine passionis. Ad
2. simili. ex dictis. Ad . 3. quod in illis primum statu non potest intelligere
nisi conuertendo se ad primum materia, at uoluntas potest aliquid uelle
non sequens passiones appetitus sensitivus

[Handwritten signature]

111

P. 9

Ar. 3. Vm Angelus possit immutare imagi-
nationem hominis?

F. uidet q. nō. q. Phantasia ut di. in lib. de aīa est motus factus
a sensu sūm actum q. ē d. rānem phantasiae. que est actus ima-
ginatiue uirtutis, q. fiat p. immutationem angelij. 2. q. ange-
lus non pot. imprimere formas in mat. sensibily. q. multū min⁹
intelligibiles uel spūales in imaginat. 3. q. neq. angelus pot.
cōmisceri imaginatiōni hūmanē. neq. imaginatiō pot. capere in-
telligibilia, que angelus cognoscit. q. cum ali. fieri non possit ut
in mut. Aug. 12 sup. genes. hēt intentum. 4. q. in uisione ima-
ginaria. Qm̄ adhuc et similitudinib⁹ tanq. reb⁹ in quib⁹ est decep-
tio, cuius angelus bonus causa esse non pot. q. sed ē q. angelij
reuelant aliqua in somnijs. ut mat. 1. et 2. patet. Vm q. ad
quod sequit. ad motum localem quem angelus causare pot. ipse et
angelo potest attribui. et qm̄ apparitiones imaginarię causant
incerdum in nobis ex locali mutatione corporalium spūm et hu-
manoy angeli imaginationem immutare possunt uel cum aliena
virtute a sensib⁹ ut in dormientib⁹. aut sine ^{tali} alienat. nam et p. hie
netris uigilantib⁹ et alijs huiusm̄ similes immutat. accidunt
Ad. 1. R. q. p. rānem phantasiae est a sensu sūm actum sed aliquando
imaginatiō infirmat. ut actus phantasticus conseruat ab im-
pressionib⁹ interiorib⁹ conseruatis. ut dictum est. Ad. 2. q. ange-
lus p. motum spūm et hūmoy mouet imaginationem ad ea tri-
que aliquis in p. sensu sunt accepta. Ad. 3. q. illa cōmissio non
fit p. angelij. sed p. effectum. alio m̄ q. ipse qui imaginat. nouit.
Ad. 4. q. quandoq. simul angelij intellum illuminat imaginatiō
immutand. quandoq. istas rerum similitudines facit appare-
re. neq. ibi est deceptio nisi exp. hūmānis. sicut nec xp̄us d.
m̄m̄ decipiebat turbas dum illis in parabolis loquebat. quas
illis non exponebat.

Ar. 4. Vm Angelus possit immutare sensū hūm.

Summius . d. Thome

exteriori

Et uidet qd nō qd opatio sensitiva est opatio uitę. et ex conti
 a pūis intrinsicis esse debet. / 2° qd angelus non pot. mutare uir
 tucem nutritiuā (ut uidet) sicut neqz alias formas nales. qd
 minus sensitiuam / 3° qd sm ordinem nature sensus semp
 mouet a sensibili. ac ordinem nō angelus mutare nō pot.
 Sed 2° est de angelis qui percuferunt eputate uel auris hōis
 mitas. gen. 19. et simile legit. 4 reg. 6 / Dm qd angelus nō
 li uirtute pot. sensum hominis immutare. dupliciter. 1° ab
 exteriori formans corpus densus, assumendo illud. uel
 ponendo sensui corpus sensibile iam a nat^o formatum. 2°
 pot. sensum immutare ab interiori cōmouendo spūs uel hu
 mores. nam et infirmis humore cholericis abundantibz dul
 cia amara uident. Ad. 1. R^o admittere assumptum. Sed
 illud interiori pūm pot. ab exteriori multipliciter cōmoueri
 ut dictum ē. Ad. 2. negat qd illud nō possit facere in ui
 trina et appetitina pōa. et quales organo corporali adiuncta ^{interis}
 Ad. 3. qd angelus pot. facere p^oter ordinem alius partiula
 ris nōq. s^o nō totius creature.

Q 112 De missione angelorum

In 4ta art^o diuisa

Ar. 1. Dm Angeli in ministerium mittant^o ^{Hominiuz}
 et uidet qd nō .i. qd mitti est ad aliquem determinatum
 ac aliter intellectuales angeli abstrahunt ab hū et nunc /
 2° qd si deserunt coelum empyreum. dignitati eorum derogat^o
 3° qd si mitterent p^o hanc externam occupat^o distraherent ab e
 atitudine, qua fruunt^o, qd et minueret. 4° qd ministrare ē
 minoris ad maiorem ut dr. Luc. 22. ac angeli sunt supiores hū
 Sed. 2° di. exod. 23. ecce ego mittam angelum meum. qui p^ocedat
 te

Dm

Dm. q. cum mitti sit ab aliquo pcedere ut ibi sit ubi antea non erat
 aut ut non sit ubi antea erat quod pater filius et spūs sanctus
 mittunt ut diximus s. angelis qui est agens particulare et ta-
 liter est in uno loco, q. non in alio mittit ad terminum ministr
 quātq. creat^r corporalis ab eo administrat et alius corpori appli-
 cat suam virtutem ubi antea non erat neq. illam applicabat
 alio autem quam angelus missus exercet pcedit a deo ut a primo
 pūo. et indeum ut in ultimum finem reducit. et q. minister est
 sicut instrumentum intelligens. inde est q. actiones angelorum
 ministeria no. cant. q. a deo procedunt et ad eum terminantur
 Ad. 1. R. q. aliqua alio pot. dici intellectualis dupliciter. s. q.
 aut q. in intellectu consistit. et hęc nō determinat sibi locum. aut
 q. ab intellectu impat^r aut regulat. et hęc sicut interdu. sibi de-
 terminant loca. Ad. 2. q. celum empyreum est locus congruus
 angelis. sed nihil dignitatis ab illis acquirunt. aut absentes a
 mittunt. sicut nec rex q. in solio regis actu non sedet. Ad. 3. q.
 in nobis exterior occupatio impedit contemplationem. q. distracti-
 mur intensioe alio rum sensitivarum. sed angelis non ita q. p.
 p. solam actionem intellectualem regulat suas operationes exteriores
 ut dicit greg. 2. mor. c. 3. Ad. 4. q. angelus principalis minist
 trat deo. homo autē aut angelus quātq. adherens deo p. grām s. p.
 unius spūs cum illis superior efficit omni creatura.

Ar. 2. Vm omnes angeli in ministr. mittant.
 Videt q. sic. i. s. in illud ad hebr. v. oēs sunt administ^r spūs et
 2. q. supremus est seraphim missus legat ad isaiam. 6. capite.
 3. q. diuini p. mittunt. q. et omnes angeli. 4. q. si non oēs
 mittunt id est ut q. superiores per inferiores diuina ministr^r exer-
 cent. ex quo cum omnes sint inaequales sequeretur. q. solus infim
 omnium his lib. ministraret. qui quilib. alioz hēt inferiorem equē
 exequat dultum ministr. quod est. d. dan. 7. c. nullam illium mi-
 ministrabant.

Injam

Sed 2^a est q. gregorius referens dictum dionisij dicit q. superiora
 agmina usum exterioris ministerij nequaquam habent. In d^m q.
 hoc hec ordo diuine quidentis ut inferiora p^r superiora admittis
 trent, aliquando t^m ex diuina dispensate ab hoc ordine in cor
 poralib⁹ recedit s^m q. expedit fidei et ad gr^{am} manifestatas
 v^o eius natus immediate a deo illuminat⁹ e, et sa^m parus susci
 tatus, imo et angeli boni et mali possunt p^rter actionem cor
 porum celestium nubes in pluuiam condensare, et similia
 et deus immediate aliqua v^o m^o reb⁹ reuelare, et superiores
 angeli n^o mediantib⁹ angelis inferiorib⁹ v^o dixerunt quida
 q. s^m legem communem n^o mittunt superiores angeli, ex dispe
 sate diu^o interdum mittunt, sed hoc irrationabil^r dicitur
 i^o qz huiusm^o missus cum nobis non imitescat n^o expedit ad
 gr^{am} aut fidei manifestat⁹. 2° qz ordo angelicus attendit t^m
 dona gr^{am}, ordo aut⁹ gr^{am} n^o habet alium superiorem p^rter quem
 mittat sicut ordo natur⁹ (3° qz ad ministr^{um} exhibenda sus
 ciunt angeli inferiores, v^o et ad timorem incarnationis mi
 nistr^{um} missus e de archangelis gabriel, et ides simpliciter
 cum diu^o d^m e q. superiores angeli nunq^m ad exterioris ministr^{um}
 vium mittunt. Ad. 1. R^o q. missus diuinarum p^rsonar⁹
 duplex est s^m visibiles in aliquo tali signo, et invisibiles in
 deo s^m gr^{am}, et similit^r missus angel⁹ e duplex. s^m visibiles
 seu exterior que s^m ab inferiorib⁹, et interior p^r reuelatione
 vel illuminat⁹ quatenus angeli illuminat alium, et sic
 omnes ^{angⁱ} mittunt. s. 2° d^r q. Apost^{us} loquit^{ur} de angelis ministr^{um}
 p^r quis data e lex, ut ostenderet legis noue excell^{as} a x^o d^m date
 Ad. 2. q. ille angelus d^r seraphim (ab effectu incendendi labia)
 equiuoce / vel qz uirt^{us} seraphim illud est exequutus, sicut
 pp^o d^r abstruere quem alius eius uirt^{us} abstruit, Ad 3. q.
 q^o diu^o n^o mittunt p^r ministr^{um} / Ad. 4. q. in diuinitis ministr^{um}
 est multiplex grad^{us} itaq^{ue} superiores angeli mittunt ad altera
 Ar

1. P. 9. 1. 2.
Ar. 3. Vm angeli qui mittuntur assistant

et videt q. sic 1. q. gregor. hom. 24 in euang. dit. mittuntur igitur an-
 geli et assistant 2. q. angelus erat cum Tobia. et tria ait eptum
 Raphaeli unus ex septem qui assistant. Sb. 12 / 3. q. etiam sa-
 lban assistit des ut dicit Job. 1. q. multo magis angeli qui ipsi sunt
 longe pinguiores / 4. q. si inferiores des non assistant id est
 q. illuminationes a superioribus recipiunt. ex quo sequit q. solus
 supremus, qui a nullis accipit des assistat. Sed 3. est gregor. 17
 moral. c. 7. Dm. q. si assistere sic immediate diuinam essent
 intueri omnes des assistant. q. si non omnes angeli secretadi-
 uinorum misteriorum in ipsa claritate diuina esse percipere possunt
 immediate sed soli ^{quidam} primi Hierarchus p quos alij denunciantur
 id est soli superiores ^{subo} primi Hierarchus diuine assistere. sicut et
 regibus quidam immediate astant. alij absentes ciuitatibus possunt
 et p huc pat. s. ad. i. et 2. que procedunt de primo in assistendi
 Ad. 3. q. salban non dicit assistisse, sed inter assistentes fuisse. q.
 nam non amittit / Ad. 4. q. singuli prima Hierarchia aliqua
 immediate uident in claritate diuina esse. s. inter eos alij alijs
 plura mist. percipiunt q. superiores, sicut et Reges pluram amissis
 tantum q. alteri ex his, qui tibi immediate assistant.

Ar. 4. Vm Angeli secunda Hierar oes mittat.
 Et uidet q. sic q. non assistant cum illuminentur ab angelis i
 Hierarchus, q. omnes mittunt. 2. q. gregor. 17. moral. dit
 q. plures sunt qui mittunt. Sed 3. est q. dominationes ut ait di-
 on. sunt maiores omni subiecte q. ille saltem no mittunt, Dm
 q. nomina angelorum eorum proprietates et officia designant, mit-
 ti u. dit executionem diuini imperij et ministerij. iam q. cum
 in nomine dominationis non importet aliqua executio, domina-
 tiones no mittunt, sed bene ceteri inferiores ad etiam principa-
 tus

^ Som. 34 in
euang.

tus aliquando, qz ut dicit gregorius principis est inter alios operan-
tes priorcm existere / Ad. 1. R. q. dominat^{ur} computant^{ur} inter
ministrantes non ut exequentes ministr^{ant}. sed ut disponentes et
mandantes architecti / Ad. 2. R. q. gregorius dicit plures esse mi-
nistrantes. quod saluat qz tum ad numerum ordinum. qz sex
sunt qui ministrant, et 4te qui assistunt; sed s^{ecundum} dicitur. 14. c.
celesti Hierarchia. multitudo angelicam transcendit omnem
males multitud^{em}; et quemadmodum in corporalibz coeles-
tia corp^{us} in magnitudine quasi in immensum transcendunt
corp^{us} inferiora. sic angeli superiores quo ad numerum exce-
dunt inferiores. et s^{ecundum} hoc cum assistentes sint superiores mi-
nistrantibz. plures erunt assistentes qz ministrantes. vide
aut^{em} daniel. 7. millia mill. etc.

Q. 113 de custodia bonorum angelorum. &

~ ~ ~ ~ ~ impugnat^{ur} maloz. in. d. ar. diuisa

Ar. 1. Vm homines custodiantur ab angelis.
R. videt^{ur} qz n^{on}. qz homo pot^{est} p^{ro} liberum arbitrium, et sicut p^{er} cog-
nitivem legis nales custodire seipsum, at custodes non datur
nisi infirmis, aut nescientibz. q^{ui} etc. / 2° qz homines custodiunt^{ur}
p^{er} a des. ut pat. ps. 120. q^{ui} non indigent angeloz custodia
3° qz cum quotidie peccent et plabant homines. quos pot^{est}
sunt angeli corrigere aut miracula faciendo, aut visibiliter
apparendo, negligent^{er} argui possunt, si custodes hominibz de-
putati sunt, ut dr. 3. reg. 10 / Sed d^{icitur} in ps. angelos
suis mandavit de te. ut. e. t. i. o. v. tuis. Dm qz mobilia s^{unt}
variabilia, p^{er} immobilia et invariabilia movent^{ur} et regulant^{ur}
sicut corporalia p^{er} spuales subst^{antias} et corpora inferiora p^{er} superiora
et n^{on} ipsi c^{on}tra c^{on}tra quibz possumus variabiliter opinari p^{ro} p^{ri}ncipia
invariabilia

inuariabilia regularum. cum igitur in rebus agendis cognitio
 et affectus hominis possit multipliciter variari et a bono de-
 ficere. necessarium fuit hominibus angelis ad custodiam de-
 putari / Ad. 1. R. q. liberum hominis arbitrium multiplici-
 ter impeditur passionibus. et deficit in applicando primum usque in
 nis ad particularia opera. et insufficienter potest maluitate
 sine angelorum custodia. Ad. 2. q. ad bonum operandum requiruntur
 virtutes ex parte affectus. et has deus dat et infundit gratiam.
 requirit etiam primum ad perficiendum bonum ex parte rationis. et
 quantum ad hoc deus custodit hominem ut usque instructus
 medijs in angelis ut dictum est. Ad. 3. R. q. sicut naturalis insti-
 tutio boni retrahunt homines a peccatis. sic et interna angelorum
 instigatio. q. si peccant eorum malitia querit miracula autem
 facere. aut visibilia apparere contingit preter legem commune

Art. 2. Vtrum singuli homines a singulis ange- lus custodiantur?

Suadet quoniam quod angelus uirtus siore est quam homo. at uirtus homo
 sufficit multis homines custodire. q. 1. q. per media reducunt ad
 superiora. sed cum omnes angeli sint iniquales solus infirmus est.
 finem ad hominem. q. unus solus angelus homines custodit
 3. q. non est maius officium custodire unum hominem. q. alium cum
 omnes sint naturaliter pares. q. non est opus q. diversi angeli ad diuersos de-
 putentur. sed 5. est. Hieronimus sup. mal. 18. c. Vm q. angelus
 cum custodia est quedam exuente diuina prudentia cum homines
 cum quod aliter se habet diuina primum q. cum alias res corruptibiles
 q. homo non solum in specie. sed et in propria et individuali
 formam est incorruptibilis et quid dei pretercipaliter est cum ea que
 perpetuis manent. comparat q. quid dei ad singulos homines sicut ad

hinc

Singula genera uel species rerum corruptibilium et qui in greges
 diuersi ordines deputant diuersis rerum generibus uel puta potestates
 ad arcendos demones, et uirtutes ad miracula facienda. sic et di
 uersi angeli deputant ad custodiam diuersorum hominum. Ad
 1. R. quomodo proficit ad custodiam multos quando ad unum bonum
 collegij presunt custodiunt. sed homines custodiunt ab angelis
 ut singuli ^{et} quantum ad interiores affectus singulorum. Ad. 2. q.
 oes angeli. 1. Hierarchie sicut alij alijs sunt superiores quoniam ad ali
 qua illuminant immediate ad eos / et sic simul infirmi possunt
 illuminari a supremis immediate, et homines a superioribus
 et non solum ab infimis. Ad. 3. q. quomodo nati sunt pares in
 officijs tri longe distant et indigent differenti custodia.

ecc. 33.

Ad. 3. Vm custodire hoies ptineat ad infimū ord^{em} angel^{orum}
 et uidet q. non solum ad infimum ordinem ptineat. ut enim dicitur
 sup^{ius} mat. 18. angeli eorum, q. intelligit de supereminentibus angelis
 2. q. quinq. ordines in ministerium mittunt. q. saltem omnes
 hoies custodiunt / 3. q. arcere demones et miracula facere, que
 conueniunt potestatibus et uirtutibus, ad custodiam hominum pertine
 re uidentur. Sed. 5. est q. in ps. custodia hominum attribuit ange
 lis qui in diu n sunt de infimo ord^{em}. dicit q. custodia particularis
 hominum ptinet ad angelos. custodia multitudinis hominum ad ar
 changelos. sup omnes creaturas corporeas sunt custodia uirtutes
 sup demones potestates et ulterius sup bonos spūs principatus.
 dominaciones in gregor / Ad. 1. R. q. uerbum christi pot. intel
 ligi de supremis in ordine infimo angelorum, q. ut dicit diu. in
 quolibet ord^{em} sunt primi, medij, et ultimi. est autē p. babile, q. ma
 iores angeli deputent ad custodiam eorum hominum. qui ad ma
 iorem gl^{oriam} sunt electi / Ad. 2. q. non oes angeli qui mittunt ha
 bent particularem custodiam. sed quidam uniuersalem magis in
 Ad. 3.

3. q. etiam inferiores angeli participant de superioribus, et ita possunt arceri demones, et miracula facere.

Ar. 4. Vm omnibus hominibus angeli ad custodiam deputentur.

¶ Sicut q. non. i. q. etiam x. deputaret angelus custos, quod eius sup angelos dignitati derogaret. 2. q. Adam in statu innocencie non haberet angelum custodem, tunc enim nullus periculum angustaret. 3. q. presuti nunquam ueniunt ad uitam et infideles h. bona faciunt non tamen bene. Antixpi uero aduentus erit huius operationem satanae. ut dr. 2. ad thesal. 2. q. angeli non custodiunt, quos nec ducunt ad uitam, nec benefaciunt operari nec impediunt opera diaboli. Sed d. est auct. Hieronimij s. uita. d. q. quando in sumus in hac uita sumus in uia periculosa qua ad patriam tendimus in qua ut dicit, ps. 141. superbi absconderunt saguam nobis, ac proinde egemus omnes homines quando in ea uiuimus custodia angelorum uelibet s. deputati. quando autem iam ad terminum uis peruenit homo non habebit angelum custodem, sed in coelo habebit angelum conregnantem in inferno autem angelum punientem. Ad. 1. R. q. x. s. in quo homo regulabat a uerbo dei, huius uiam erat comprehensa. et huius passibilitatem corp. non debebat ei angelus custos, sed minister tamen q. supiori, v. mat. 4. dr. q. accesserunt angeli, et ministrabat ei. Ad. 2. q. homini tunc quis ab interuou non immineret periculum, imminebat tamen ei ab exteriori propter insidias demonum. Ad. 3. q. presuti, infideles, et antixpi sicut non priuant in ueniendi auxilio naturalis rationis, ita neq. angelorum custodia tamen naturalis humanam diuinitus concessa, per quam ab aliquibus malis retrahuntur et ne tamen nocent quod tamen uellet, nam et sic patet arceri demones ab angelis bonis.

Ar.

sep. nos impugnant, q' et boni semp nos custodiunt / Dm q' nul
 la res stabiliter a diu prudentia subtrahit. V' deus quantum
 ad aliqua dr derelinquere quat' homines sinit tribulationi
 bus conuicti aut in peccata deudere, et sic etiam angeli auy
 ladia cessant et dicunt babiloniam et domum israel in af
 flictionib' derelinquere p' quod pat. 58° ad. i. et 2^m / Ad. 3
 q' angelus q' quis derelinquat ^{hinc} quant' ad locum n'ri quantum
 ad effectum custodie, nam et in uel cognoscat quid ee ho
 minem agat, et prest' est ei subuenire, q' n'ri indiget mora
 temporis ut p' motum localem ad eum descendat ~||~||~

Ar. 7. Vm Angeli doleant de malis eoz
 ~ quos custodiunt?

videt q' sic. i. q' isai. 33. di angeli pacis amare flebunt. q'
 2° q' n'rlente angel' custodiente accidit p' ditis eius, quem
 custodit, q' de ea tristat / 3° q' angeli gaudent de peccatore
 p' niam agente ut dicit Luc. 15, q' p'ntent siue tristant de his
 mine peccante / 4° q' origenes sup. c. 13. num. dit angelos
 trahi iniudicium, vni ex ipsorum neglig' an hominum igno
 uia lapsi sint, q' in hoc iudicio tristabunt. Sed d' est q' angeli snt
 p' fecte beati, q' in eis nec trist' est neq' ullus d' lor ut dr Apoc. 21
 Dm q' uoluntas beatorum omnium et angeloz stabiliter inhe
 ret ordini diuine iustitie q' quam nihil sit in mundo, ac p' inde
 q' in ^{uniusq'} p'nal' poenas et peccata hominum uolunt, sicut qui n'
 uult merces p'ficere in mare uolunt tri ee h'oe particulare
 q' ordo diu' iustie seruet, inquam quidam p'ennis subduntur. Sicut qui immine
 et peccata permittunt, Ad. 7. R. q' trahi p' angelos ubi intel te tempest' merces
 ligunt nunci' et echus flentes ob uerba Rapsaus, Allegorice p' q' p' dicit
 dicatores et aposth'. Anagogice p' metaphoram Angeli boni, sic
 enim et' distribuit
 tristitia

Summula. d. Thoma

Ad. 2. pat. ex dictis, Ad 3. q. etiam qm̄ Lm̄res peccant
manet angelis eadem rāo gaudendi quē in p̄nā eorū q̄ imple
to diuina p̄udentia / Ad. 4. q. angeli dicunt adduci in iu
diciū ut testes contra hominum ignauiam.

Ar. 3. Vm̄ inter angelos possit esse pugna seu dis
cordia?

Et uidet q. non, i. q. dicit Job. 25. qui facit concordiam in
sublimibz. q. 2. q. in angelis est p̄fecta charitas, et iusta
p̄satis / 3. q. si unus angelus fauet unam partem et
alius aliam sui cusodi. altera pars habebit quandoqz ius
titiam, et altera non, et ex conti^{ante} angelis iniustiam tuebitur,
Sed d. dicit dan. 10. ex persona gabueles Princeps regni persarum
restitit mihi viginti uno diebus est. dñm q. hęc questio
uel p̄ter indultam ault^{eb} danielis quam Hieronimus exponit
de angelis qui se opposuit liberationi populi israelitici p̄ qm̄ da
niel orabat gabuele eius p̄ces p̄sente, hęc autē resisten
tia p̄stuit fieri a demone inducente in dñs ad peccata. Sed hinc
gor. 17. moral bonus angelus fuit cusodia illius regni deputato
p̄ qm̄ sciendum q. diuersa iudicia et diuersos homines et reg
na exercent angelos quos contingit deconterarijs meritis et
demeritis diuinam consulere uoluntatem, quando tibi non
satis imo testat^{et sic}, dicunt q. sibi contra p̄re resistere, aut
contrariari, cum tñ omnes in hoc concordent q. uoluntas de
impleatur, et p̄ hęc pat. sol. ad obiecta.

Ar. 114. De demonum impugnat. in. 5. ar. diu.

Ar. 1. Vm̄ homines impugnent a demonibz?

Et uidet q. nō, q. nisi ad hoc mittant a deo nō facient, deus autē
non mittit qui perdant aīas, quas ipse intendit saluare. 2. q.

inim

in Persidem
ductos.

iniustus esset deus si exponeret impugnandum a demone os
 tuto et potente hominem infirmum et ignarum, 3.º quod
 exercitium hominum satis superque sufficit impugnatio mundi
 et carnis q. Sed 3.ª est Apostolus ad ephes. 6. non est nobis
 colluctatio et contra dñm q. in impugnatione demonum possumus
 considerare et ipsam impugnationem et impugnationis ordi
 nem, impugnatio quidem ipsa a demonum malitia procedit ex
 invidia homines et supbia usurpando dñicam similitudinis
 3.ª deum, v. et ipsi demones inter se ministros impugnandum de
 putant: ordo autem impugnationis est a deo quatenus de malis bo
 na elicit. Sed exp. angelorum tam arde custodiendi q. ipsa
 custodia reducat indeum sicut ad primum auctorem. Ad. 1.
 R. q. mali angeli non mittuntur ad impugnandum homines ut
 ipse instigent ad peccata, sed bene quandoque ut puniant illos
 ut legitur. 3. reg. ult. de Achab. quibus demones puniant ex odio
 et invidia cum tñ mittantur a deo propter eius iustitiam. Ad. 2.
 q. sit compensatus ex auxiliis gr̃e dei, et angelorum custodia, ut
 dicitur. 4. reg. 6. Helysus ad ministrum suum. Ad. 3. q. infirmi
 tati humanę illa duplex impugnatio sufficeret, sed nõ sufficit de
 monum malitię, et quidem ex dei ordinat. hęc puenit in glo
 riam electorum.

q. mittat
 est impugna
 re sm de iust
 ta iudicia

Ar. 2. Vm tentare sit proprium diaboli?

¶ Iudei q. nõ q. deus tentavit Abraham gen. 22. caro item et
 mundus hies tentant. imo et homines tentare dicunt deum et ex
 se mutus q. 2.º q. tentare est ignorantis demonũ sicut quid hie
 mo agat. 3.º q. tentatus est via ad peccatum, hęc autem insola
 uo sunt peccantis consistit, quam demon immutare non pot. q.
 Sed 3.ª dicit. 1.ª Thesal. 3. et ibi q. dñm q. tentare est proprie ex
 perimentum sumere de aliquo ad sciendum qualis sit vel tñ vir
 tute

tem. uel tm suam. et huc ut tentans ad bonum pmueat te-
 tatum, 2° uel ut decipiat, 3° uel ut uirtutem experiat eius. 4° uel ut
 scire faciat eum aliquid, tribus primis modis homo hominem te-
 tare solet. 2° m. diabolus hominem tentat, primo et 4° mo-
 do tentat deus homines. ut dr. deut. 13. tentat etiam caro et
 mundus malv sive tanqz instrumenta diaboli sicut et homi-
 nes malj, et he pat solutus ad 1. Ad. 2. q. demon non no-
 uit interiorem hominis conditionem, quam tentationibus
 explorat ut de illis uisus tentet, ad quod homo magis pronus e.
 Ad. 3. q. demon pot saltem aliquantulum immutare inferiores
 hominis uires ex quibus et si non cogit hominis uoluntas, tamen
 inclinatur.

Ar. 3. Vni omnia peccata pcedant ex tenta-
 tione diaboli?

Fuisset q^o sic. i. qz huc intinuat. Dion. 4. c. de diu nom. et
 damasce / 2° qz de quolibet peccato pot dici illud Ioan. 8
 uos ex patre diaboli estis. quod dictum est a dno iudgis quatenus
 ex diaboli suggestione peccabant. q^o / 3° qz omnia bona in no-
 bis uident contingere ex suggestione bonorum angelor, ergo et
 mala ex suggestione tentat malor. Sed d^o dicit. lib. de eccl^{is}
 dogmat. qz et ex nra arbitrij motu peccata non ex utante dia-
 boli emergunt. dnm qz dupliciter aliquid dicit causa alius
 unum m^o indirecte quando causat aliquam dispositionem ad ali-
 quem effectum. sicut sciens signa di ca combustionis eorum;
 2° dicit causa directe, quando s^o directe opat ad aliquem
 effectum. diabolus qz est ca omnium peccatorum n^oz indire-
 te quatenus ex peccato primi hominis ad quod diabolus eum indu-
 xit manit lepa et ad malum trona sum nat^o et ad hunc e
 sum sunt intelligenda uerba damasceri et dionisij. directe
 autz

autem non est in omni peccati. qz non omnia peccata instiga-
 te diabolo committuntur. ut enim origenes dicit etiam si diabo-
 lus non esset homines haberent appetitum ad bonum, et uene-
 reorum circa quos inordinaret nisi refrenaret ratio et libe-
 rum arbitrium, quando autem nunc diabolus directe ad pe-
 catum instigat blandimentis decipit sicut primus parentes. et
 phise pat. responsio ad 1. Ad. 2. R. q. etiam si diabolus in-
 stigante homo non peccet, efficit qd peccatum filius diaboli inqz
 tum ipsum primo peccantem imitat. Ad. 3. q. homo ex te-
 ne non potest ad gratiam surgere, et ideo semp iurat a bonis angelis, be-
 ne quidem uerum est qd nullum e genus peccati, quod interdum
 ex demonum suggestionem non procedat.

aut mereri

Ar. 4. Vm demones possint homines seducere.

Et uidet qd non saltem p miracula uera, qz opatu demonum
 maxime uigebit in aduentu anti xpi. ut dr 2. ad thesal. 2
 signa et prodigia sathane tunc erunt mendacia, qd multo magis
 nunc omni temp. 2o qz uera miracula per aliquam corpo-
 rum mutationem fiunt, quam demones facere no possunt in ali-
 am naturam, ut dicit. Aug. 3. de ciuit. de j. 3o qz idemar-
 gumentum no ualet ad opposita, qd si per miracula homines
 decipiunt, no erunt efficacia ad persuadendam fidei ueritatem
 ut dr. marc. ult. Sed 5. est qd Aug. lib. 3. 29. dit qd magis
 artibz fiunt sepe miracula similia illis, que fiunt p seruos de j.
 Dm qd quamuis demones non possint uera miracula facere
 cum hec excedant omnem facultatem creature; faciunt ta-
 quedam que homines mirant qz eorum facultatem et cognitio-
 nem excedunt et p inde miracula uident, in quibus ueras res
 efficiunt, uti magi in baranis uirtute demonum ueras serpentes
 et ranas fecerunt, ut de alijs et similibz dicit Aug. 20. de ciuit. de j.
 Ad. 1.

Ad. 1. R. que Aug. ibidem dicit Antix opa possunt dici signa mendacij. uel q. mortales sensus p phantasmatata ficticia decipi et uel q. prodigia uera ad mendacium tri potrahet creditu ros. Ad. 2. q. uirtute quorundam seminum, que in elementis reperiunt demones efficere possunt quidquid uirtutes naturales est factibile. ut dicit Aug. 3. de trin. c. 3. tom. 3. sed illa que uirtute naturalis non attingit a demonibus fieri nequeunt tm rei ueritatem ut q. homines mutent in bestiales formas aut q. mortuus homo reuiuiscat, sed tm tm apparentias uel immutand ab interiori sensus et phantasmatu hominis, uel ab exteriori formand ex aere corpus cuiuscuq. forme iuxta ea que dicit Aug. 1. 3. de ciuit de j. Ad. 3. q. dicitur / ut dicit Aug lib. 33. q. 79 parum a m. 10. 4. iure et fine faciunt magi. illa que fiunt a sanctis. illi pro uana gloria tua, isti que rentes gloriam dei. et que s. diximus.

Ar 5. Vm demon qui superat ab aliquo ppter hoc ab impugnat arceatur?

Et uidet q. no q. demo a christo dno efficacissime uictus intentat. postea eum impugnat suadendo iudicis ut ipm occiderent. 2o q. si arcerent infligeret deus poenam ei qui succumberet. et acrius ad tentandum inuitaret, quod non potuisset ad dei misericordiam / Sed d. di. mat. 5. 4. tunc reliquit eum diabolo. s. Christum superantem. Dni q. quidam putauerunt diabolum ab uno superatum neq. eodem peccato, neq. ab eo postea tentare, alij q. pot. alios tentare, sed non eundem. et hoc uerum est quoad aliquod tempus ut dicit luc. 4. et huius duplex ras est: altera ex p. diuine clementie nram infirmam nat respicientis ut dicit Chrysost. sup mat. 5. altera est ex p. diaboli et astutia tua qui timet pluries triu fari ut dicit. Ambros sup lucam. q. tri diabolus redeat ad eum que dimittit. patet p. illud, quod di. mat. 5. 12. reuertar etc. f.

dedecet

creaturę in sexat diuisa

Art. 1. Vm aliquod corpus sit actiuum?

Fuit qm qd Aug. dicit qd deus e agens et non actum, angelij
 e spuales subst. agens et actum, corpora u acta et non agentia
 1° / 2° qd infra subam corporalem (cum sit omnium infima)
 non dat alia que sit susceptibilis sus actum, qd ipsa n e actum
 3° qd omnis suba corporea concludit quantitate et in ea mer
 que, et uelut aer nebula impedit a lucis percipere, corpus ps
 derositate quantitatis ab actone, qd / 4° qd a i agente simpli
 actum corpora (ut pote maxime composita) sunt remotissima
 qd 5° qd aut corpus ageret ad formam substlem et hoc n qd
 in corporibus non inuenit nisi aliqua qualitas actiua que sit ac
 udens, et pcoris impotens ad pduendam subam, neq; u pot age
 re ad formam accidentales, qd actus n se extendit ultra suum
 subiectum ut dicit Aug. 9 de trin. Sed d est Dion. 15. c. celest
 Hierarch. exemplificans in igne / Vm qd experientia constat
 aliqua corpora esse actiua. Sed dem actum ipsorum fuit triplex
 opinio 1^a. Auicenna in lib. fontis uite tenentis qd corpora n
 agunt p ppriam formam, sed p uirtutem quandam spualem que pe
 netrat p eadem corp. puta ignem etc. que uidet aliquatv deriva
 ta a hia Platoni de formis separatis quarum participia dicebat
 esse particulares formas / Sed ~~quidam~~ et probabat dicit Auicenna
 suam opinionem ex eo qd forma corporis tenet et impedit a qua
 titate, que est prium individuationis ne se possit p actiuenem ex
 tendere in aliam materiam, que rāo tm pbat qd forma corporis
 n possit esse agens uale, n tri qd n possit ee prium actiuis
 ab hie corp. in illud tanq; agens determinationem: 2^a opinio
 Platoni et Auicene fuit qd agentia corporalia agunt sm diffre
 stiones accidentales fca tri substles est (inquit) a Priu imma
 teriali

Sed de hac op^e iam s^o diximus cum de creatioe ageretur
 3° op^e fuit democriti, qui dixit altionem corporum esse p^r
 effluxionem altionis, que impbat tum qz patiens non pa
 teret p^rstium, tum qz agens quantitas diminueret ex
 alt^e que sunt apperte falsa. d^m q^o est q, corpus agit s^m q^o
 est actu in aliud s^m q^o est in poa. Ad. 1. R^o q, Aug loquitur
 de ta nat^e corporali q^o eam uscat infimam, sed inter corpo
 ra alia ut pote agentia sunt superiora alijs puta patientib^{us}
 et hoc pat^r sol^o ad 2^m / et quidem iⁿ agenti non motu respon
 det passivum noⁿ mouens. sed hoc est mat^r. prima, non corp^o
 que ex mat^r et forma constant, ac p^rinde sunt actiua et passi
 ua / Ad. 3. pat^r simili ex dultis. neqz additio quantitatis est
 ca^u gravitatis ut dr in lib^o de celo, neqz ponderositas facit tar
 dorem motum ut pat^r in graui quando mouet p^rprio motu; neqz
 uero altio fit p^r motum localem, ut democrit^o posuit, sed p^r hoc q^o
 aliquid reducit de poa ad altum / Ad. 4. pat^r / Ad. 5. q, corpus
 agit ad formam simplicem et accidentalem, qz qualitas actiua
 ut cal^r uirtute p^rpria agit ad accidens, in uirtute u^o forme sub
 stantialis et ut eius instrumentum agit ad adgnrat^o nem carnis
 in d^mine / et ad gnrat^o ignis in mat^r ligni, neqz est d^r r^one
 accidentis q, excedat suum subiectum in agendo ad modum dultⁱ
 sed in essendo.

ad substantiam
 ut puta ^

Ar. 2. Vm in mat^r corporali sint aliquę r^ones
 seminales.

Qued^e q^o noⁿ qz r^one importat aliquod sp^ruale, q^o seminales
 r^one non pot^o esse in re mere corporea / 2° qz ut dicit Aug. 3. de
 trin. demones p^r motum adhibent quędam semina. At r^ones
 noⁿ adhibent p^r motum localem, sed corp^o. q^o / 3° qz semen est
 p^riuum actiuum, quod in mat^r nullum tale est / 4° qz in mat^r
 corp^o

occultum

corporali sunt quedam causales rationes distincte a semina-
libus quod sine his fiunt miracula, non tamen sine causalibus. quod
non est quod simul sint in materia seminales rationes, cum causa-
les dicitur ad rerum productionem sint satis. Sed dicitur Augustinus 3.
de trin. c. 8. cum primum tom. 5 (Dm. q. denominationes co-
sueverunt fieri a digniori inter omnia autem corp^{ra} illa
que uiuunt sunt perfectiora. unde et a natura que primis im-
posita est ad significandam natiuitatem uel generationem ui-
uentium. omnes res; naturales dicuntur, manifestum
est autem quod primum actiuum et passiuum generationis uiuen-
tium sunt semina ex quibus uiuentia generantur. que Augustinus
rationes seminales uocat, que ut idem auctor dicit 6. sugge-
ret ad let. sunt principaliter et originaliter in ipso dei uerbo
sunt rationes ideales: secundo uero sunt in elementis mundi
ubi simul a primo producte sunt sicut in uniuersalibus causis:
3° sunt in his que successiue ex causis uisibilibus generantur
in hac planta et in animalibus: et 4° sunt in seminibus que
ex animalibus et plantis produuntur, que iterum comparantur
ad alios effectus particularis, sicut primordiales cause uisibiles
ad primos effectus producendos. Ad. 1° R. q. si uisum uirtutes
actiue et passiue dicuntur rationes sunt quod primordially deducuntur
a rationibus idealibus. Ad. 2° q. si uisum uirtutes sunt in aliqui-
bus partibus corporis, que adhibentur a demones ad aliquos
effectus primum localem. et tunc dicuntur semina adhibentur
demones / Ad. 3° q. sub semine comprehendunt uires actiue
et etiam passiuas nam et semen femine passiuas se habet / Ad
4° q. rationes seminales sunt etiam causales, sed non omnes cau-
sales sunt seminales. rationes enim ideales non dicuntur semina
les, quod semen non est primum separationem, et propter causales, et passiuas
obedientiales uires creatur inditas non fiunt miracula / bene tamen actiuis et
passiuis merenabilibus, et sic dicuntur miracula fieri sine rationibus se-
minalibus

Arist. 5. met. 45.

unde Aug. 3
de trin. c. 9. c.
primum tom. 3
obedientiales uires

pprie

Ar. 3. Vm corp^u celestia sunt causa eorum
qua^{rum} in his inferioribus fiunt?

Sicut q^{uod} n^{on} q^{uod} damascus negat. et dicit q^{uod} magis sunt sig-
na imbrum, et aeris transmutationis / 2° q^{uod} ad facien-
dum aliquid sufficit agens et mat^{er}, et contraria s^{ed} calidum
et frigidum, que^{rum} inveniunt^{ur} in his inferioribus, q^{uod} / 3° q^{uod} ea que^{rum}
fiunt in corporibus inferioribus ex eis fiunt, q^{uod} calefiunt, infi-
gidant, sumeltant et desiccant. et huiusm^{od} qualitates n^{on}
inveniunt^{ur} in corporibus celestibus / 4. q^{uod} sicut dicit Aug. 5.
dicitur dei, nihil est magis corporeum, q^{uam} corporis sexus, sed hec
non causat^{ur} a corporibus celestibus, q^{uoniam} sub una et eadem mas-
tellatione, duorum geminorum alter nascit^{ur} masculus et
alter femina q^{uod}. sed d^{icitur} est Aug. 3. de trin. c. 4. et de civi-
tate dei c. de civi. rom^{ane} / d^{icitur} m^o q^{uod} omnis multitudo ab unitate p^{ro}-
cedat, uenq^{ue} omnis motus p^{ro}cedat ab immobili, motus h^{uius}modi
inferiorum corporum qui sunt multiformes et uarij reduc^{untur}
p^{er} in motum corporis celestis sicut in causam, q^{uod} corp^u coeles-
tia sunt magis immobilia, non enim mouent^{ur} nisi motu sca-
li. Ad. 1. q^{uod} tm mult^{um} damasce q^{uod} n^{on} sint iⁿ ca. sicut illi, qui
ponebant corp^u celestia esse deas / Ad. 2. q^{uod} ille qualitates, et
simili rarum et densum que^{rum} ab alijs p^{ro}ponant^{ur} ut p^{ri}ma
generati^onis sunt ueluti dispositi^ones materiales ad formas substant^{ia}les
inducendas, ideo q^{uod} egent aliquo supereminente agente, quod
n^{on} est idea ut potuit Plato hec enim semp^{er} eodem m^o se habet
et sic non esset uarietas in his inferioribus. ponendum est q^{uod}
ut dicit p^{ro}clus in 2 de gen^{er}ate. tx. 56. aliquid p^{ri}mu^m altimum
mobile, quod p^{er} suam p^{ro}ntiam et abundantiam causat uari-
tatem e^t generat^{ur} et corruptionem horum corporum inferior^{um}
q^{uod} que^{rum} in his inferioribus generant^{ur} sunt sicut instrum^{en}ta cor-
porum celestium. et sic. 2. phys. tx. 26. de q^{uod} sol^u et h^{uius}modi ge-
nerant^{ur} h^{uius}modi / Ad

neq^{ue} sunt similia
inferioribus ut ea
possint generare

effectuum

et agunt

Ad. 3. q. corp^a caelestia dicuntur similia inferioribus non innat^a spca
sed in continentia virtuali. Ad. 3. q. altus altiorum recipi
unt iuxta dispositionem materis. que non est stabiliter disposita
ad masculinum sexum, et illud interdit Aug. excludere di
uinationem per astra)

Ar. 4. Vm corpora caelestia sint causa huma
norum actuum?

1° videtur q. sic in quantum mouent ab angelis, qui sunt supra
aias nras. 2° q. actus nri ut pote uarij et multiformes debent
reduci in motus uniformes, quales sunt corporum caelestium. 3°
q. astrologi scriptissime uera nunciant de uentibus bellorum
queⁱⁿ procedunt a uisib² et intellectu nro, et sic faciunt q. astra q.
Sed d^r est Damasc. lib. 2. fid. orb. c. 7. Dm put supra, q.
corpora caelestia in corpora inferiora influunt directe et per se:
in uires anim^{is} corporis organis alligatas non influunt directe
et per se, sed accidens taliter tri q. impeditur organo impe ditur
p^oa. ut puta uisus oculis turbato, Et inde est q. si intellectus nro
differet a sensu (ut quidam plu decepti putarunt) eius omnes ac
tiones nals et ueluti ex instinctu natur^e sequerent, et no libere
sed q. si intellectus et uisuntas no alligantur organo corporis
indirecte tri et accidens impressiones corporum caelestium ad
eas etiam p^oas pertinere possunt, quato a uiribus inferioribus
aliquo modo accipiunt, differenter tri q. intellectus de necessita
te accipit ab inferioribus uiribus apprehensius et sic turbata ima
ginatiua. cogitatiua. In memoratiua turbat alio intellectus;
at u^o uisuntas non ex necessitate sequit inclinationem appe
titus inferioris. h^o enim aliquabi inclinex passibus irasabilis
aut concupisibilis, ad huc tri ipis stantibus pot, eas refutare neq.
sequi, et ideo impressio corporum caelestium mirum pertingit ad u
isuntatem, que est p^oum humanorum actuum. V corp^a caelestia
no possunt esse causa huius actuum

Summiola. d. Terra

Ad. 1. R. q. spuales illz substantie medijs corporibz celestibz
agunt in corpora inferiora, immediate autem agunt in intel-
lectum humanum illuminando, sed uolunt immutare non
possunt / Ad. 2. q. illa multiformitas multum uolunt^{ur} redu-
at in uniformitatem uoluntatis diuine / Ad. 3. q. illud pce-
dit ex eo q. plurimi homines sequuntur inclinationes appetitus
et passionis. adducit tñ libere possunt eas deserere, ut sapientes & faciunt
quibus idem Astrologi dicunt q. dominabunt astris ~~~

Ar. 5. Vm corpora celestia possint imprimere in
~~~~ ipsos demones. ~~~

Fuisset q. he. i. q. tm certa augmenta Lunz homines magis
uexant ut pat. mat. 4. et 17 / 2. q. nigromantia obser-
uant certas constellationes ad demones inuocandos, q. / 3. q.
demones arcant aliquibus corporibus inferioribus ut puta her-
mis lapidibz et acalibz. imo et somis uerbis et figuratiuonibz
quibusdam ut ex Porphyrus. August. 10. dicitur refert q. a fa-
tiori subiacent corporibus celestibz / sed d. est q. demones sūt
superiores ordine nature qz corpora celestia, ut dicit Aug. 12. suggerit
dñi q. Peripatetici dixerunt demones non esse in rerum nat

sed p influentias corporum celestium fieri, ea que nigromantia
faciunt et hoc refert Aug. 10. cit. ex Porphyrus. Platonicis
dixerunt demones esse corpora aerea, et animo passiva, ut ab
Aguilez Augustinus dictum introducit. 3. dicitur. et tm hanc opi-
nionem sicut et homines ita demones corporibz celestibus sub-
derent, sed dicitur opinio nibus tanqz falsis reiectis, tenendum
est quem demones sūt spuales sicut et corporibus non unitz
nec pte nec paces, nec directe nec indirecte actum celestium
corporum subdunt / Ad. 1. R. q. illud faciunt illis temporibus

sed falsitas huius
opinionis satis est
pat ex multis que
faciunt arreptitiu
s facultatem corpo-
rum celestium. ut
puta aut est igno-
tas recitanda. et
loquid lingua qua
non nouerunt
et faciendz que ap-
erca loquantur
est.

demones ut infament creaturam dei & hanc lunam, ut dicunt Hieron. et Crisost. et 2° qz uon ipsi demones non possint operari nisi mediantibus uirtutibus naturalibus tunc inueniunt cerebrum et spiritus animales ex impressione humiditatis lunae magis dispositi ad uexandos homines. Ad 2. simili R^o fauente enim, ut et numen aliquod esse in stellis, et qz corporalis materia est magis disposita / Ad 3. qz non alliciunt demones illas et similibus rebus, sicut animalia uobis, sed ut spiritus signis honoris diuini ipsis exhibiti, cuius ipsi sunt cupidi //

Art. 6. Vm corpora coelestia imponant necessitatem his, quae eorum actioni subdunt?

Et uidet qz sic qz corp^a coelestia cum suis motibus et actionibus sunt ex necessitate causa et causa, qz ex necessitate sequuntur effectus / 2° qz ista materia inferiorum corporum subiecta uirtuti coelestium qz ex necessitate sequitur effectus / 3° qz si non essent effectus dicti necessarij esset ex aliqua causa impediente, quae cum debeat esse coelestis ex conti^{et} necessaria, etiam necessarius impediens, accipiente omnia quae sic contingunt necessitate uenirent. Sed 3^a est plus in lib^o de somno et uigilia. Dm ex 3^a adductis, qz neqz actiones humane, neqz ea ad quae actus humane se extendunt ex necessitate influentibus coelestibus subiciuntur. Sed in rebus naturalibus hae sic difficultatem qz carent libertate, et propterea in huiusmodi quidam existimant oia ex necessitate contingere, supponentes duo alterum, quod omne quod fit cum hoc; alterum qz posita causa ex necessitate sequitur effectus, et hoc quidem secundum falsum esse ostendit qz non omnes causas ordinantur ex necessitate ad suos effectus sed ut in pluribus aliquod impediens, et si ex hoc inferat illud impediens necessitate impedire et sic idem, quod prius aduertebat

quod non est igne
entis neque unum

Ad. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

quod id quod est ^{entis} p[ar]te h[ab]et cam[er]am non autem quod est p[ar]tes (ut album
musicum) h[ab]et cam[er]am p[re]existentem inquam reduci p[ot]est. ut exem
plum q[uo]d aliquid ignitum in sup[er]ficie aeris p[ot]est generari, et similiter
q[uo]d in sup[er]ficie terre sit aliqua mat[er]ia combustibilis, p[ot]est reduci in
aliquid celeste p[ri]mum; sed q[uo]d ignis cadens sup[er] materiam occur
rat, et comburat eam, n[on] h[ab]et cam[er]am celeste corpus, sed est p[ar]tes.
et sic patet q[uo]d non omnes effectus celestium corporum sunt ex nec
Ad. 1. R[ati]o q[uo]d etiam c[aus]e inferiores concurrunt ad effectum, quod
solent deficere h[oc] in minoribus. Ad. 2. d[icitu]r q[uo]d alio corp[or]e celestis
non est infinite virtus, sed requirit determinatam dispositionem
et q[uo]ntum ad distantiam loci et q[uo]ntum ad dispositiones materiam
et sol[us] non h[ab]et eundem effectum caloris in dacia, quem in ethiopia
p[ro]p[ri]a / Ad. 3. q[uo]d h[oc] causa impediens effectum alterius causae re
ducatur in aliquid celeste corpus sicut in causam; h[oc] concursus
duarum causarum cum sit p[ar]tes, n[on] reducatur in cam[er]am celestem
ut dictum est.

Q. 116. De fato in q[uo] ar[bit]rio diuina

Articulus . 1. Vm fatum sit aliquid?

et videt q[uo]d n[on] . 1. q[uo]d greg[orius] in homil[ia] ep[ist]ol[ar]um dicit. absit a fide
suum cordibus, ut fatum esse aliquid dicant / 2. q[uo]d ut dicit Aug[ustinus] de
ciuitate fatum a fando dicit quasi p[re]ordinatum quid et n[on] impro
bitum. q[uo]d si res fato agunt excludit casus et fortuna a rebus. sed
d[icitu]r est q[uo]d Boet[ius] in 4 de consolat[i]o[n]e dicit q[uo]d fatum est inherens rebus in
lib[er]is dispositis p[er] quam p[ro]videntia suis quocunq[ue] n[on] est ordinibus.
d[icitu]r q[uo]d si fatum retroqueat ad vim positio[n]is siderum uel camp[ar]um
latronum minime christianis nomine fati licet uti, q[uo]niam ad alios
humanos siderum influentia nisi indirecte non se extendunt

et

et ad ea que sunt p accidens et non unum quid non terminat
 causalitas et alio celestium corporum, et propter huc coeli
 agit p modum nales puij. et ex conti eius effectus sunt nales et
 no p aces hinc a casu hinc a fortuna. unde dicitur q, ea que in
 his inferioribus p accidens agunt hinc in rebus naturalibus, hinc
 sumanis reducunt in aliquam cam superiorem (etiam coeli) p q
 ordinantem res que est prudentia divina, respectu cuius (sicut
 hec pp / fodiens sepulchrum inuenit thesaurum) formatur
 ut unum quid ab intellectu effectus ipse et res significata acci
 pit ut unumquid. nihil enim pphbet q, occurritur duorum ser
 uorum interese respectu eorum adinuicem sic paces et casua
 les qz alter alterius aduentum penitus ignorabat. et tri dubij
 occurrit sic perse intentus a dno qui eos ad eundem summis
 sit, et hoc patet licet uti nomine fati smiam tenendo et lingua
 corrigendo ut ait Aug. 5. de ciuit. Et sic patet quo patet grega. ne
 get fatum et s. d. ad. i. / Ad. 2. q. respectu cause prime et di
 uine prudentie nihil temere fit in mundo aut casualiter ut dicit
 Aug. lib. 83. q. secus respectu causarum proximarum

(inim ecc
215)

cam

Ar 2. Vm fatum sit in rebus creatis?

et uidet q. no. i. qz Aug. 5. de ciuit. dicit q. ipsa dei uoluntas
 uel potestas nomine fati appellat. uolunt^{at} aut^{at} et pot^{at} dei in des ip
 so est et non in rebus creatis. 2o qz fatum e ut causa eorum
 que hinc p accidens contingunt, at deus e ca uol^{at} qz fatum in des e /
 et non in rebus creatis / 3o qz fatum uidet esse unum, in crea
 turis aut^{at} hinc sit iuda hinc accidens de necessitate deberet mul
 tiplicari, qz est in s. d. des. Sed 2o est diff. 5. adducta ex Boetio
 dicit qz cum diuina prudentia medijs causis secundis suis effectus
 exequat. ordinatis effectuum pot^{at} dupliciter considerari unum m^o
 prout est in des et sic uiscat prudentia, s. m. quod est in causis medijs /

quocumqz ille
 sint ut psequit
 J Boetio X

Summula. d. Boetii

ad aliquos effectus ordinatis habet rationem fati. Ad. 1. ^{et sic} R
 q. ipsa dei voluntas et potestas pot. dici fatum causaliter, sed
 dispositio series siue ordo causarum secundarum diuinam pro
 uidentiam exequentiam est fatum essentialiter. Ad. 2. quinta
 tum fatum licet rationem cause, inq. tum et ipsa cause secunde
 Ad. 3. q. fatum di. dispositio que designat no. quidem quali
 tatem, sed ordinem ^{degnitatis} ~~degnitatis~~ relationis, qui ordo p. comparati
 nem ad tuum prium est unus, si autem consideretur p. compara
 tionem ad effectus uel causas medias multiplicat. per quem
 modum dixit postea. te tuafata trahunt.

Ar. 3. Vm. fatum sit immobile? Fuit q. no. 1.
 q. Boet. ait. 4. de consol. q. fati series mobilis est ad quidentem stabi
 lem simplicitatem. 2. q. ut di. 2. topic. motus nobis mouent
 ea que sunt in nobis, at fatum e. in reb. mobilib. q. 3. q. ali
 as omnia necess. euenirent, cum nihil sit magis contingens q.
 id quod e. a fato, quod tu immobile atheris. Sed d. est q. Boetii
 dicit q. fatum est immobile dispositio. Dm. q. quidam fatum seuse
 rem causarum secundarum dixerunt esse sm. se immobiles
 taliter q. posita ca. necess. sequat. quib. effect. Alij e. ut egip
 tij dixerunt fatum etiam tm. relationem ad diuinam pruden
 tiam esse mobile et quibusdam tm. sacrificijs posse mutari ut
 refert greg. nyssenus philosoph. lib. 6. c. 2. Sed utriq. errant
 ut d. dictum e., et ueritas scit in hoc q. fatum sm. considera
 tionem causarum secundarum mobile est. est tm. immobile ut
 subest diuine quidentem no. immobilitate absolute necessitatis
 sed conditionate, sm. quam dicimus hanc conditionalem esse
 ueram uel necessariam si deus presciuit de futurum, erit,
 et hoc idem dicit Boet. lib. 4. ait de consol. q. quod pat. s. ad obiecta

Ar. quartus Vtrum omnia fato subdantur?

et

et videt q. sic. 1. q. Boetius 14 de consolat. dicit series fati coeli
 et sidera mouet. elementa etc. ubi nil omnino a fato excludi
 re videt / 2. q. fatum reducit ad dei voluntatem ut ex Aug.
 & deicit diximus. voluntas autem dei omnium causa ut idē
 dicit. 3. de trin. q. nil a fato eximit / 3. q. fatum ē dispositio
 rebus mobilibus inherens. at preter deum oīa sunt mobilia. q.
 Sed d. est q. boet. dicit. 4 de consolat. q. quaedam que sub prudentia
 sunt fati seriem supant / d. m. q. cum fatum sit ordinatio cau-
 sarum secundarum ad effectus a deo p̄uocatos. illa omnia et
 sola fato subdunt que sub sunt causis secundis. nō tri illa que
 immediate a deo fiunt ut creatio rerum et glorificatio spiritali-
 um substantiarum. Ad. 1. q. ibi non continent nisi que sub sunt
 etiam causis secundis / Ad. 2. q. fatum reducit ad voluntatem
 et potestatem dei ut ad primum p̄uocatum. v. non quid quid voluntati
 dei subicit subdit etiam fato. Ad. 3. q. nō omnes creaturę q.
 in se sunt mutabiles p̄cedunt a causis mutabilibus ~

taliter q. que ma-
 gis subdunt necessi-
 tati causę secundarę
 magis subdunt fato

C. 117. De his que pertinent ad actiones hominis in 4.º Articulis diuisa.

Ar. primus Dm unus homo possit alium docere.
 et videt q. nō q. vocari Rabbi. i. magister. et docere est p̄pri-
 um dei. ut dicit mat. 23. et ibi gl. Hieronimi. q. / 2. q. sic
 homo docens alium ageret in intellum alterius p̄ suam. hęc
 autē est impossibile. q. sua nō ē qualitas alterius ut causa. etc. / 3.
 q. unus homo in alio nec lumen intell. nec sp̄s intelligibiles
 causare pot. q. neq. illum docere / 4. q. magister tantum
 p̄ponit discipulis quędam signa uerbis aut nutibus. que si sint
 nota iam discipulo nō illum docet de eis. si uero sunt ignota etiā
 si p̄ponat discipulus non addiscent. sicut si uerbis grecis doceret ho-
 minem linguam grecam ignorantem. q. Sed d. est Apostolus
 de se

de se loquens. 1. ad Timot. 3. Dm q. Averrois in coment. 3.
 de aia potuit unum esse intellectum possibilem omnium hominum
 et eadem species intelligibiles immo et eandem sciam. et hinc
 ponit q. unus homo docet alium p. hoc q. inducet eum ad ordinā
 dum phantasmata ad intelligibilem comprehensionem. nō tñ
 comunicando ei aliam sciam ab ea quam ipse iam habet, que
 opio quoad hoc solum vera est, q. eadem est scia magistri et discipu
 li ex parte rei scitq. Alia opinio fuit Platonicorum qui posue
 runt p. participationem formarum separatarum aie sciam ab im
 tis huj. infundi, a cuius utu impeditur p. unionem corporis, et
 iuxta hoc q. unus homo alium docet est exutare illum ad cō
 siderandum ea, quorum iam sciam sēt. imo et in rebz nālibz
 ponebant agentia nāla solum disponere ad formas, quas mat
 corporales acquirunt p. participationem specierum separatarum
 Sed iam ostendimus q. hoc ^{hinc} falsum quod 3. de aia dicit p. hinc in tel
 lecto est pura pōa ad intelligibilia. Dm igitur est q. docens causa
 sciam in addiscente reducendo ipsum de pōa in actum, sicut dicitur
 in 3. phys. Pro quo notandum q. effectuum quidam tunc tñ
 ad exteriori pōa sicut forma domus, alij ^{quodammodo} interiori ut
 sanitas a nat. restituta / quandoq. simul ab utroq. sicut interi
 ori et exteriori, sicut cum arte medicinae exteriori nat. interi
 or adiuuat ad sanitatem efficiendam, et quidem ars imitat
 naturam, et nō opat sicut principale agens sed ministrando
 auxilia et instrumta, et confortando ipsum principale agens
 quod ē pōa interioris. Sic igitur scia in homine acquirunt et
 ab interiori pōa sicut intellectus agente cuius lumine statim pri
 ma pōa cognoscunt ex quibz p. inventionem multi acquirunt
 sciam; et etiam scia acquirunt ab exteriori pōa quatenus magister
 p. minus utiles addiscenti pponit et exempla, et 2° quatenus
 aliquomō confortat intellectum discipuli nō illum illuminando
 ut dicebamus de angelis quod omnes summi intellz sunt unius
 gradus

v. i. poster. dicitur
 p. omnis dicitur sic
 ex p. existenti
 cognitione

sed in q̄ tuum p̄ponit illi ordinem p̄s
 ad conc^l componendo demonstratorem qui est syllogismus fa
 ciens scire. ut dr. 1. post. 1. 5. / Ad. 1. R^r q. lumen intellg
 interiorius quod est agens principale ad sciām est a deo. et sic dicit
 ipse docere hominem sciām in p̄s. sicut et sanare omnes infirmi
 tates n̄as ^{scā sciām} infirmiter ad vultu in corp^o artub^u / Ad. 2. q. do
 cent nō ^{scā sciām} agat ut agens nāle. sed eius sciā est p̄mum. quō aliquis
 dirigit in opando / Ad. 3. q. mouet discipulum ut fornet interiq
 intelligibiles conceptiones / Ad. 4. q. p̄ponit res in se distincte
 ignotas, notas tñ in vniuersali. et inde est q. cum quis acquirit
 sciām inueniendo non dicit seipsum docere. q. non est in eo sciā
 p̄fecta qualis requirit in magistro.

p̄ existit /

Articulus 2us. Vm̄ homines possint docere angelos.

et videt q. sic. 1. Apostolus ad ephes. 3. dicit ut im̄tetur prin
 cipus et potestatis p̄ecc^o. multiformis sc̄p̄ deⁱ etc. / 2° q. homines
 possunt immediate edoceri a ipso dei verbo. s̄m illud hebr^o. i.
 non ultime dicitus ip̄s loquutus est nobis in filio. q. de talib^u poterit
 docere angelos / 3° q. aliqui homines tñ greg^o assumunt ad su
 p̄mōs ordines angelorum. q. poterunt docere inferiores angelos
 quibus erunt superiores / Sed 5° est Dion. 4. c. de diuinis nominibus.
 dicit q. sicut inferiores angeli subdunt superiorib^u ita et homines
 sup̄mōi infirmis angelis ut pat. mat^h. 11. ubi dr q. qui minor est
 in regno coelorum maior est Ioanne baptista. sicut q. inferiores
 angeli loqui possunt superiorib^u manifestando suos concept^u. nō
 tñ p̄p̄ie est illuminando. ita homines p̄ modum loquutiōis se
 creta ardiūm tuor^u (que solus deus nouit) possunt angelis iusta
 facere non tñ est de diuinis rebus edocere / Ad. 1. R^r. 1. q. Aug
 s. sup̄ gen. ad gram. c. 19. q. ecc^o. ubi expr̄missis intelligit ipsam
 ecc^o coelestem que continet imp̄nabiles et potestatis quib^u a se quib^u
 sacram̄t^u erat notum miss^o. et nō hoib^u. / R^r. 2. q. dr im̄tetur ange
 lus

Summula. v. Forma

les nō q̄ illud non immutetur in deo. sed q̄ eis apparet dum
mysterium aut sacramentum efficit atq̄ p̄paliat. ut notat hic
romimus sup̄ uentum suum Pauli. Ad. 2. q̄ Apostoli instruēban
t̄ immediate a uerbo dei nō s̄m̄ eius diuinitatem. sed inq̄stus
eius Summaritas loquebat. Ad. 3. q̄ in uirtute et radice maio
ris charitatis aliqui homines etiam inuā sunt maiores aliqui
bus angelis non t̄i in altu. sicut semen magni arboris in uirte
de maior q̄ aliqua arbor parua sed non in altu.

Ar. 3. Vm̄ homo per uirtutem aīq̄ possit corpo

~11~ ralem materiam immutare?

Et uidet q̄ sic. i. q̄ gregor. 2. dial. dicit q̄ sancti aliquando mi
racula ex pece faciunt. aliquando p̄destate. sed ad miracula
p̄ q̄ mortui suscitāt est necess̄ immutatio materię. q̄ 1. 2. q̄
sup̄ illud ad galat. 3. quis uos fascinauit. dicit gl̄a q̄ quidam ha
bent oculos uidentes quibz ex solo aspectu inficiunt. maxime pu
eros. q̄ 1. 3. q̄ aīa ex uehementi app̄s̄sione ire aut ti
moris immutat corpus Summarum ad calorem. frigus. imo et
mortem. q̄ multo magis immutare p̄st̄ aliam minḡ rabilem
materiam. Sed d̄ est q̄ Aug. 3. de trin. dicit q̄ corporalis mat̄
s̄m̄ deo obedit ad nutum. Dm̄ q̄ quemadmodum angelus nō
p̄st̄ materiam corporalem immutare nāl̄ uirtute nisi appli
cando corporalia agentia. sic neq̄ aīa nisi mediantibz aliqui
bus corporibz. Ad. 1. R̄ q̄ homines dicunt miracula facere
ex p̄destate inuirtute sed q̄. ut ibidem ex greḡ constat
Ad. 2. Auicena causam fascinationis ad solam aīq̄ uehe
mentem imaginatiuam sup̄ rem uisam reducit. sed h̄c
impugnatum ē s̄. et ueritas est q̄ cum dista uehementi i.
maginatiuone exeunt subtilēs sp̄s corporei ab oculis. qui infi
ciendo aerem contiguum continuant usq̄ ad eum qui fasci
nat

nat' maxime si sit puer tener, & huc pat' qm' ut dicit Arist
lib. de somno et uigil. speculatio uida et mra contrahunt quã
dam impuritatem ex aspectu mulieris menstruatq' et fasui
natis p'cipue a uetulabz uenenosis p'cedit, quod etiam ex ali
qua occulta demonum uirt' p'cedere p'ot uen quibz sortilege ue
tulz aliquid foedus habent. Ad. 3. q. aia uirt' corp' humani
ut forma et in organo corpore est appetit'z sensitivus, at ad im
mutandã externam man' non sufficit aq' apprehensio ni
si mediane immutatione p'prij corporis.

Ar. 4. Vm' anima somnis sepata possit corpora
saltem localiter mouere?

¶ uidet' q' sic. 1. q' subsp' spualis nãli obedit corpus ad motum
localern, sed aia sepata est subspualis q'. / 2. q' in itinerariis
clementis di. q. h' mon magus q' quandam aiam pueri a se oc
culi quam retinebat perficebat magicas incantationes, huc
autz esse non poterat sine transmutate et motu locali corporis
q'. Sed 5. est p'hus. lib. 2. de aia. t. 26. mihi deppus corp' 3
dm q' cum nullum corpus ab anima sepatum ab ea uiuificat
neq' ab ea localiter moueri p'ot. sicut neq' si membrum p'prij cor
poris mortificet, et hoc loquendo de sua uirt' nãli supra qua
p'otest aliquid ei conferri uirtute diuina / Ad. 1. q. cum subsp'
sepata determinat ad mouendum unum corpus non p'ot moue
re aliud corpus maius sed minus v' sm p' huc angelus qui mo
uet coelum inferius nō posset mouere superius, et cum aia deter
minet ad mouendum corpus cuius e' forma nullum alium mo
uere p'otest. Ad. 2. q' traut dicit Aug. 10. de ciuit et Chrysost
sup mat. 5. demones simulant se esse aias mortuoz ad tuaden
dum errorem Sunc gentilibum, et sic demon deciperet h' monẽ
tuadendo illi se esse animam illius pueri, quem ipse occiderat

C^o

C. 118. De traductione Somnus ex Somni

ne quantum ad animam in tres ar^{di} div^{sa}

Ar. 1. Vm anima sensitiva traducat cu semine?
 et uidet q^o r^o. i. q^o omnis subst^o perfecta non composita ex ma
 t^o et forma est p^o creationem a des. sed talis est aia sensitiva
 p^ofecta quidem, q^o mouet corpus, et n^o u^o m^o q^o ipsa est forma corp^o
 q^o. 2° q^o uirtus generatiua aialis p^otinet ad animam uege
 tatiuam et cum nihil agat ultra suam speciem n^o potest pdu
 cere aiam sensitiuam, que e^o p^ofectior. 3° q^o effectus debet pduci a
 simili in actu debet esse forma geniti in genante, at aia sensiti
 ua n^o est in semine, q^o. 4° q^o uel illud p^orium actiuum in se
 mine manet generato aiali uel non. si manet uirtus aut est
 ipsa forma geniti et hoc n^o q^o idem esset faciens et factum generans et
 genitum, si est aliquid aliud iam ingenit aiali n^o esset solutio una
 aia uel p^orium formale d^o d^o dicta. si u^o non manet sequeretur q^o se
 u^optam corrumperet et quid idem ageret ad corruptionem sui ip^o q^o
 Sed d^o est q^o gen. i. dicit pducant aque reptile animas uiuentis
 Sed eodem m^o sedet semen ad aialia exes generata sicut elementa
 ad aialia que ex esum uirtute gignunt, q^o. / Dm d^o quosdam
 q^o aia sensitiva non fit p^o creationem a des. q^o n^o est perse subsis
 tens, et hinc p^o uiam op^oationem alias enim destructo corp^o aialis
 ipsa p^omaneret, unde sicut est et forma corporee aia sensitiva n^o
 dicit esse sed quod compositum est cui compositus debet fieri, et q^o
 generans est simile genito necesse est q^o n^o aia sensitiva q^o
 alie forme s^ouissim pducant ab aliquibus agentib^o corporeis, et
 qui quanto agens est uirtuosior potest acti^o nem suam in magis dis
 tans effundere, sicut est q^o corpora uiuentia generant tibi simi
 le sine medio sicut ignis generat ignem, sed uiuentia tanq^o p^o
 tentia agunt ad generandum tibi simile uel sine medio ^{ut} quibus ex
 uirtute

virt^e nutritiue generat caru. uel uim medu s^z semine generat
 & aliud aial; et qm idem est dicere q. aliquid moueat ab instru-
 m^{to} et a principali agente. non refert dicere q. anima generati-
 cause ab anima generantis uel a uirtute derivata ab ipso, que est
 in semine, Ad. 1. pat. s. d. / Ad. 2. q. uirtus generatiua agit in
 uirtute non solum propria sed et totius anime sensituiue, aut uege-
 tatiue, et ita uirtus generatiua plante generat plantam. et generatiua
 aialis generat animal / Ad. 3. q. illa uirtus seminis est quatuor
 dam modis ex aia generantis derivata. que neq. est aia neq. participat
 sibi in uirtute, sicut motus sere a principali agente non est
 forma lecti aut pars ipsius, et qui cum hac uirtute concurrat uirtus
 celestis simul cum spu qui est in spumo s^z semine. di. q. huiusmodi
 generant hominem, calidum autem elementale h^{ab}et se ut instrumentu
 ad aq. uirtutem, sicut etiam ad uirtutem nutritiuam ut di. in. 2.
 de aia / Ad. 4. q. in aialib; p. fetus que generant ex uirtu mat^{ris} pro-
 lis est illud quod ministrat a femina, et uirtus actiua est in semi-
 ne maris, et in illa mat^{ris} statim a p^{at}ris est aia uegetabilis noⁿ s^{ed}
 alium secundum sed sicut aia sensituiua in dormientib; donec pau-
 latim opat^{ur} ad sumendum nutrimentu, et deinde p. ducit ad actus
 sensituiue, et tandem illa uis seminis deficiente spu eius ^{de seminis} euasat
 ad aduentum noue forme generati. ~~non p. fiat s^{ed} et dissoluit d^{icitur}~~
 luto semine (non enim d^{icitur} est qui generat in semine fiat aia senti-
 tiua q. sic idem esset generans et generatum) neq. hoc est inconueniens
 q. uis ista non est principale agens sed instrumentale, motus aut^{em}
 instrumenti cessat effectu iam p. ducto in esse.

Ar. 2. Vm anima intellectiua causat ex semine?

Respondet q. sic. 1. q. genus ab. di. uent^{is} aie que egred^{untur} sunt de
 femore Iacob / 2. q. in h^{ab}ie est una tri forma r^{ati}onales et se-
 hitiua, sed h^{ab}ie causat ex semine q. et illa / 3. q. actus agentis d^{icitur} q.
 Seminis generantis terminat^{ur} ad mat^{ris} et ad formam que faciunt unu
 sed

Sed corpus hominis format uirtuē seminis, q̄ et anima Rationa-
 lis similis, 4° q̄ homo generat hominem similem in specie, hęc
 autē sp̄cia similitudo est p̄ aīam rātionē (illam p̄ducatōem) s̄ q̄
 alius deus creando aīam coparet peccantib; adulteris et fornicarijs
 de quorum illicito coitu interdum proles generat. Sed d^r dicitur
 de ecclesi. dogm. q̄ aīę rātionē non seminant p̄ coitum / d^m quic-
 tus materis siue seminis uirtutē corporalis et multo minus perfectā
 non pot̄ attingere sua altē ad p̄ductionem intellectiui p̄ij seu aīę
 rātionalis, et quamuis agat in uirtute aīę q̄m aīa generantis agit
 ad generatōem ^{et} medio corpore utens ip̄s ac p̄inde non pot̄ attingere ut
 sic ad p̄ium intellectiui p̄ducendum ut intellectiui est. Animā
 igitur rātionālis p̄ se subsistens et subā immāialis uis p̄prie debet fieri
 p̄ creatiōnem a deo. v̄ hereticū est dicere q̄ traducat cum semine
 sic enim corp̄ destructo etiam ipsa penitus interiret. Ad. 1. R^r
 q̄ ubi p̄ synecdochem ponit aīa p̄ totū hominē / Ad. 2. R^r q̄ organita
 lia nutritiuis et sensatiuis in embriōne non possunt ēē ab aīa
 matris ut quidam existimauerunt, sed a p̄prie aīa et p̄uuitatib; ip̄is
 embriōnis, in quib; i. est aīa uergetiua deinde sensitiua et postmō
 dum hābit nō q̄ sint tres aīę hęc enim s̄ impugnatōem et declarā-
 tum ē / neq̄ u^o d^m est q̄ illa met aīa quę erat nutritiua siue uergeti-
 tabilis fiat sensitiua et tandem p̄ductionem dei deorsū ut dicit script^{ur}
 p̄ducat illa eadem ut sit rātionālis. i. q̄ hęc additiōnes mutaret
 sp̄cies sicut in numeris / 2° q̄ generatō aīalis esset motus continu-
 us sicut alteratō / 3° q̄ generatō seminis aut aīalis non esset ge-
 neratō simpliciter q̄ subiectum eius esset ens in actu / 4° q̄ aīę
 actiōnem dei p̄ducat aliquid subsistens et sic erunt plures aīę, aut
 t̄m p̄ducat aliqua perfectō p̄q̄ existens formę, et sic corrupta p̄uiriti
 forma et aīa rātionālis destrueret. est et alius modus de intellectu
 separato omnib; cōmuni, quod etiam iam impugnauimus. Et sic d^m
 restat q̄ generatō unius formę est corruptō alterius et sic p̄ multas
 generatōnes et corruptiōnes quere ad ultimam formam substanti-
 a

tralem tam in animalibus (ut patet quando ex parte factum negratur) quod in hominibus ita tri q. forma demum adueniens continet quod prior et aliquid amplius. et sic multum generaturis hominis anima rationalis que a deo creatur simul etiam est sensitiva et nutritiva corruptis formis preexistentibus. Ad. 3. q. ratio fiet huc in diversis agentibus non ordinatis. in ordinatis enim virtus superior pertingere potest ad ultimum effectum vel formam, et virtutes inferiorum agentium ad aliquam materiam dispositivam / ut in generatione hominis dicimus / Ad. 4. q. homo generat simile disponendo materiam ad susceptionem similis forme / Ad. 5. q. in illis animalibus cooperatur deus ad illud quod est nature, non autem ad deordinationem eius.

Ar. 3. Vm anima humane fuerint simul creatae a Principio mundi?

1. videtur q. sic. 1. q. genes. 2. dr. requieuit deus ab omni opere quod pararat. quod stare non posset si demum animas nunc crearet
 2. q. substantie spirituales pertinent ad perfectionem universi. q. si demum quotidie anima crearetur non impleretur vel fieret deus opus suum ab initio / 3. q. finis respondet principio. sed anima manet post corpus. q. etiam fuit ante illud / Sed 5. dr. in lib. de eccles. dogm. q. simul creatae cum corpore / dicitur q. quidam dixerunt q. anima sunt eiusdem nature cum angelis et quod eis accidit corporibus uniri. quod utrumque est falsum. et primum ex diverso modo intelligendi anima et angeli probatur satis / 2. q. sic homo est ens perfectus. imo et anima ipsa est homo est q. nata anima ut uniat corpori et sic non fuit a principio in etali unione q. fuisset modo perfecti nati imo et dicitur nam. q. si dicas a voluntate anima emanasse q. post hoc tempora corpori uniat. profecto hoc voluntas aut superflua est cum corpore non egeret. et anima sit exempta a tempore nec possit ratio assignari cur modo et non ante corpori uniat. nisi erit nec cum origene dicas in penam peccati uniri. et sic esset illi talis unio tristis et poenalis. dicitur q. anima simultane creatur. quando corporibus inscendunt

Summula. d. *Terma*

Ad. 1. ^{de se} R^o que dicit Joan. 5. Christus pater usque modo opat' et ego opor' cessavit q' a nobis speciebus et generibus rerum condendis

Ad. 2. q' perfecti omni uniuersi bene possunt addi individua et si non addat perfectis ^{novar} speciebus. Ad. 3. q' hoc quod e' animam manere sine corp^{re} puenit a peccato quod deus non fecit

Q 119 de propagatione hominis q' tunc ad corpus inducitur diuisa.

Ar. 1. Vm' aliquid de alimentis conuertatur in ueritatem humanam nat'?

Suidel q' no. i. q' mat. 15. dicit omne quod in os intrat in uentrem uadit et p secessum emittit. sig' emittit no' mutat in Sum' na' ueritatem / 2° q' Ar. i. dignitate distinguit carnem s'm spem et s'm materiam. et hanc carnem s'm nam dicit q' aduenit et recedit que est inquam conuertit' alimentum q' si non e' caro s'm speciem nihil de alimentis mutat in ueritatem humanam nat' / 3° q' Summum radicale q' d' p'inet ad ueritatem humanam nature si deperdat restitui non pot' ut dicunt medici, at restitueret si in ipsum conuerteret alimentum, q' 4° q' sic p' alimentum quidquid in homine deperdit potest reparari: et q' uis homo in perpetuum se d' morte tueri. s' q' nihil esset in homine quod non posset recedere et reparari et sic in fine uite homo qui diu uixisset non esset idem num' homo, q' non haberet eandem num' mat'. Sed d' est August' lib. de uera relig. c. 40. in p'u. tom. 1. / Vm' q' comodo aliquid est de ueritate aliuus n' q' uo est de constitutione esse ipsius est aut' de constitu' humanam nature in communi mat' et forma ^{et s'm nam spaij} et in coj

etiam in communi consideratq; ad ueritatem autem naturę in hęc
 particulari consideratq; pertinet mat^{er} hęc individualis signa-
 ta, et forma p^{er} hęc mat^{er} indiuiduata / sunt autē aliqua que
 cum formę non possunt saluari nisi in una mat^{er} signata sicut
 forma solis; et p^{er} hęc modum quidam posuerunt q^{od} forma hu-
 mana non pot^{est} saluari nisi in mat^{er} signata que reperit in quo
 libet homine a primo parente derivata et multiplicata, itaq;
 quod quod ad eam addit non est de ueritate Summę nę, neq;
 in hanc opionē conuertit alimentum in ueritatem humę-
 nę, sed deseruit ut quoddam fermentum contra uim caloris
 ne contumat Summum radicale / sed hoc di^u irrasnabiliter
 primo q^{od} forma Sum^{ma} pot^{est} deficere et defacto deficit ab hac mat^{er}
 in qua est, q^{od} pot^{est} alię materię aduenire aliare in ueritate
 Summę nę transeunte / 2° q^{od} alias solūm ē unum indiui-
 dum Summę speciei, sicut tñ est uis sol. 3° q^{od} multipli-
 catiō nę aut fit^{ret} in quantitate ut in rarefactis sicut uis ex a-
 qua fit aer, aut tñ ipsam substantiam, si tñ quantitate cor-
 pora uirorum essent imperfectiora et debiliora, q^{od} infantium
 si tñ ipsam substantiam^{mę} sic non pot^{est} esse nisi aliqua deus crea-
 ta, quod etiam esse nequit, q^{od} tñ gregor. lib. 32. moral. oia
 sunt simul creata tñ substantiam nę / 4° q^{od} similimod^o
 nec corpora plantarum et animalium multiplicarent^q conuer-
 sionem alimenti in corpus nutritum, hęc enim uires et in hęc
 sunt rales et eodem seherit sicut in plantis et animalib^{us}. V^{er} alij di-
 xerunt q^{od} forma Summana in communi considerata pot^{est} fieri deus
 in aliqua aliamat^{er}, sed nō hęc consideret^q que est in hęc indiuiduo
 in qua forma fixa manet (dicunt isti) a p^{ri}mo in quadam mat^{er}
 determinata a qua nunq^{am} desunt, ea uero que aduenit p^{er} aug-
 mentū usq^{ue} ad quantitatem debitam (dicunt) secundariis p^{er}tinere
 ad

Summula. d. Terra

ad ueritatem humanam naturam / q. si aliquid aliud ex alimentis
 aduenit non pertinet ad ueritatem humanam naturam & proprie loquendo
 sed hoc est inciens, quod sic uiuentia non possent generare sibi simile
 nisi solum in natura speciem et non in indiuiduo et nihil adderet caps
 rubus uiuentis supra non uiuentia. 2° quod si uirtute seminis ab
 anima derivata et secundum assimilat mater proles generanti, quod mul
 tius magis potest anima assimilare alimentum communium per
 uirtutem nutritiuam / 3° quod si alimentum restaurat de
 perditum signum est quod illud quod succedit est de ueritate nature
 sicut et illud cuius hoc succedit / Restat igitur in ueritate
 ut dicamus iuxta Aristotem. 2^a de anima, quod alimentum uere conuer
 titur in ueritatem humanam naturam, in quantum uere accipit speciem
 carnis et ossis et huiusmodi partium / Ad. 1. R. quod nondum
 quod totum per secessum emittit. S. 2° cum Hieronimo quod presertim
 nem carnis naturalis per secretos poros hanc emitti potest / Ad. 2
 omissio in Respondendi quorundam dicentium quod id quod aduenit
 de alimentis solummodo est quod residuum tanquam minus probabili ut
 patet quod transit uere in humanam naturam etc. R. quod mens phisica
 ut care carnem in speciem carnem in ueritatem hanc enim semper
 manet, sed si consideret caro in materia sic aduenit et recedit
 Ad. 3. quod si humidum radicale intelligit hanc id in quod fundat
 uirtus ~~mat~~ speciei, quod si subtrahat restitui non potest, sed humidum
 nutritiuum nondum peruenit ad suscipiendum perfectam
 speciem sed est in uia sicut sanguis et huiusmodi / Ad. 4. quod primum
 est uirtus fortior ad conuertendum alimentum et augendum
 deinde tunc est sufficiens ad restaurat deperditum, et tandem neque
 hoc potest. ut dicebamus de uino cui immiscet aqua et phisica ex
 plorat. i. de generat / Ad. 5. quod sicut si in materia ligni de uis
 ignis accendat de uis generari, et si addat ardenti ligno
 aliud combustibile de ignis nutriti quod preexistens trahit ad se
 il

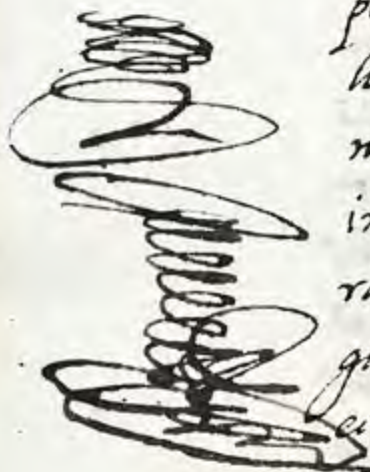
+
 mem^o distinc^o
 tam ab alijs / de

 Sed quod densus aduenit, ita in uiuentibus generat aliquid in
 uel illud idem numerum ex nutrimento repa-
 num ignis

Ar. 2. Vm semen sit de superfluo alimenti?

[lib. 1. c. 2] et uidetur qd no i. qd damascenus dicit qd generatio est opus nature
 ex substantia generantis producat quod generat qd si ex subst^o est
 semen no ex superfluo alimenti / 2° qd semen si est superfluum
 alimenti nunqz fuit de substantia nec similitudine parentum. qd
 neqz in eius uirtute posset simile generanti magis qd alij rei
 duci / 3° qd superfluum alimenti quandoqz est ex uoce et potu
 qd magis assimilaretur filius genitus uobi aut potu qz patri ge
 neranti / 4° qd Aug. dicit. u super genes. qd nos fuimus in Adā
 no solum tm seminale m rationem, sed etiam tm corpulentam
 substantiam / Sed d^o est expresse phis lib. 1. de generat^o animalium
 c. 19 / Vm qd in omni generat^o procedit ab imperfecto et communi ad
 perfectum et determinatum id prius generat al. qz homo aut equus
 et qm ut dicitur e in uirtute aut generat animal uel homo ab
 alio homine, et etz in eadem ad generat caro ex alimento in uerita
 tem nature conuertit, prius alimentum recipit quandam uirt^{em}
 communem respectu omnium partium corporis, et in fine determi
 nat ad hanc partem uel ad illam, semen qd non est deustum ab
 eo quod erat aliu sicut sed magis in pota sicut habens uirtute
 ad productionem sicut corporis ab anima generantis derivatam, huc
 autz quod est in pota ad sicut est illud quod generat ex alimento
 anteqz conuertat in substantiam membrorum et ideo ex hoc semē
 accipit et tm huc uirtus nutritiua deseruit generatille. unde phis
 colligit qd animalia magni corporis queqz indigent multo alimento et
 etiam homines pingues tm quantitatem sui corporis sunt pau
 qd seminis

Ad . i . R . q . q . uiratus est de substantia generantis in animalibus , et
 plantis in quibus semen habet uirtutem ex forma generantis , et
 in quibus est in potentia ad substantiam ipsius / Ad . 2 . q . q . similitudo
 non attendit tantum materiam sed tantum formam et uirtutem
 ab ea in semine ab auro per patrem in filium propagatam
 et similibus R . ad . 3 . Ad . 4 . q . q . dicimus esse in Adam tantum
 seminales rationem et corpulentam substantiam non quia
 pars adde huiusmodi semen ⁱⁿ uiratus aut pars corporis matris , sed
 quia ipse Adam fuit utriusque tantum originem , nam et mater corpore
 rales quae ministrata est a matre , quam uocat Augustinus cor
 pulentam substantiam derivat abstrahere originaliter , et simi
 liter uirtus actiua existens in semine patris , quae est huiusmodi
 nimis pingua ratio seminalis . sed Christus dominus dicitur fuisse
 in Adam tantum corpulentam substantiam , sed non tantum seminales
 rationem , quia mater corporis eius , quae ministrata est a matre uir
 gine derivata est ab Adam , sed non uirtus actiua , quia corpus
 eius non est formatum per uirtutem uirilis seminis , sed operative
 spiritus sancti , talis enim partus decebat eum , qui est super omnia
 benedictus deus in saecula Amen

pinguam

Finis Summulae Primae s^{er}mo d. Tho
 ma ad laudem omnipotentis de
 i beatissime genitricis
 marie et omnium
 sanctorum

UVA.BHSC

... ..

... ..

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

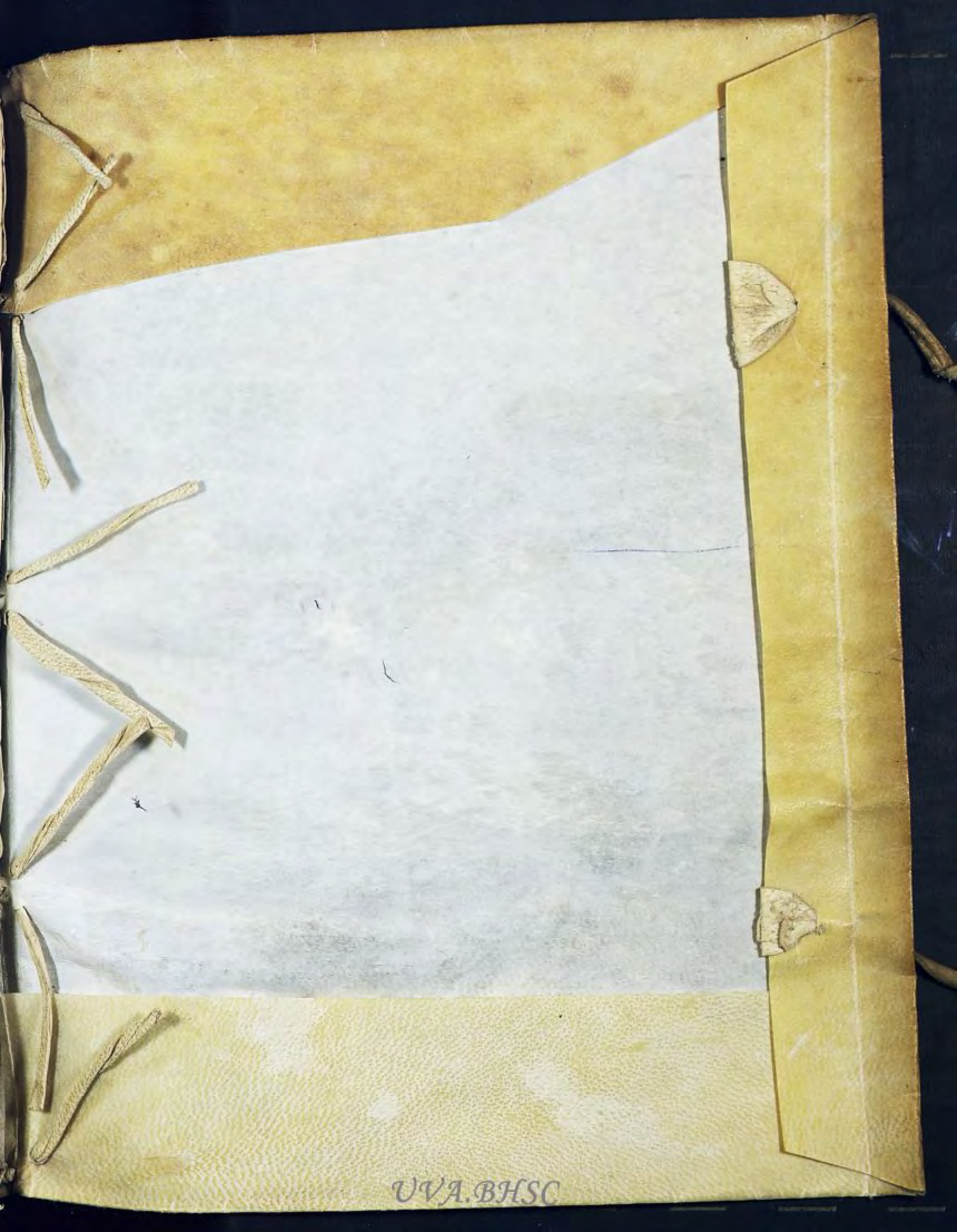

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA. BHSC

UVA. BHSC

UVA. BHSC

UVA. BHSC